payel

DÖNÜŞÜMLER

Çeviren: İsmet Zeki Eyuboğlu

OVİDİUS

PAYEL YAYINLARI : 106
Dünya Klasikleri : 3

ISBN: 975-388-060-X

Dizgi	:	**Payel Yayınevi**
Dizgi Operatörü	:	**Gülcan Zengin**
Baskı	:	**Teknografik Matbaası**
Kapak filmleri	:	**Ebru Grafik**
Kapak baskısı	:	**Çetin Ofset**
Cilt	:	**Esra Mücellithanesi**

Publius Ovidius Naso (İ.Ö. 43-İ.S. 17), Roma'nın 140 km. doğusundaki Sulma'da doğdu. 12 yaşına gelince ailesi tarafından Roma'ya gönderildi. Dönemin en iyi öğretmenlerinden retorik dersleri aldı. Ovidius'un soylu sınıftan olan babası, oğlunun devlet memuru olmasını istiyordu. Ama Ovidius, Atina'ya gitti ve kendisi gibi şair olan arkadaşı Pompeius Macer'le birlikte Yunanistan'ı dolaştı. Sonraki yıllarda bazı önemsiz adli görevler üstlendiyse de, kısa süre sonra kamu yaşamının kendine uymadığına karar verdi ve çalışma yaşamını terk ederek bütün zamanını şiire ayırdı. *Amores* (Aşklar), *Ars Amatoria* (Aşk Sanatı), *Remedia Amoris* (Aşkın Çaresi), *Metamorphoses* (Dönüşümler), *Tristia* (Hüzün), *Medea*, *Fasti* (Şenlikler) gibi önemli yapıtlar yazdı. İ.S. 8'de, İmparator Augustus tarafından devlete ihanetle suçlanarak, bugün Romanya sınırları içinde bulunan Tomi'ye sürüldü. Ovidius'un yapıtları pek çok yazarı etkilemiştir. Özellikle Chaucer, Shakespeare, Goethe ve Ezra Pound için esin kaynağı olmuştur.

Yapıtın Latince özgün adı : Metamorphoses

●

Türkçe ilk basım: Haziran 1994

Kapak resmi:
Dionysos Mysteriaları'na ilişkin bir duvar resmi.
Pompei, İ.Ö. 1. yy.

OVİDİUS

DÖNÜŞÜMLER

Latinceden çeviren
İSMET ZEKİ EYUBOĞLU

payel
PAYEL YAYINEVİ
İstanbul

DÜNYA KLASİKLERİ dizisinden daha önce çıkanlar:

❒ AŞK SANATI
Ovidius
❒ SIĞIRTMAÇ TÜRKÜLERİ
Vergilius
❒ AENEAS (Çıkacak)
Vergilius

DÖNÜŞÜMLER ÜSTÜNE

OVİDİUS (İ.Ö. 43 - İ.S. 17), açık adı Publius Ovidius Naso, yalnız Roma'nın değil, çağdaş Batı şiirinin de en güçlü, besleyici, eskimez kaynaklarından biridir. Onun, burada çevirisini sunduğumuz şiiri, günümüz Batı söylencelerinin (mitologi) bütün konularını içerir, daha doğrusu bu yapıt Yunan-Roma söylencelerini, öykülerini bir bütünlük içinde veren başlıca yapıttır. Bize kalırsa, Homeros'tan daha ayrıntılı, daha özlü bir nitelik taşır. Bir Romalı olmasına karşın, Anadolu'ya da gelmiş, bir süre orada yaşama gereğinde bırakılmıştır. Ovidius'u anlamak, şiirinin tadına varmak, günümüz okuyucusu için pek kolay değildir. Yalnızca sevgiye, kadın-erkek ilişkilerine dayanan bir görüşle Ovidius'un şiir evrenine, duygu alanına gireceğini sanan bir okuyucu daha başlangıçta yanlış bir yola sapmış demektir. Onun şiirlerinde, Anadolu-Yunan-Roma ilkçağının bütün öykülerini, söylencelerini; gönül oyunlarını bulmak kolaydır; ancak bu kolaylık ilkçağı bilmeye, bir bütünlük içinde anlamaya bağlıdır.

Şöyle çevremize bir bakınalım, göreceğimiz ağaçların, çiçeklerin, otların, akarsuların, büyük kayaların, dağların insanın düşünme gücünün ulaşamayacağı bir çağda hep diri olduğunu, birer insan niteliği taşıdığını bilmeden görürüz. Bu doğa varlıkları başlangıçta seven, sevilen, özleyen, kıskanan, yeren, alaya alan, eğleyen, kızan, gülen, çekiştiren bg. nice insana özgü eylemin örneğiydi, hepsi insandı. Duvar deliklerinde dolaşan kertenkele, göllerde vakvaklayan kurbağa, ağaçların doruklarında tedirgin edici sesler çıkaran karga, saksağan, sevimli kuğu, barışçıl güvercin, yılan, boğa, inek, kartal, doğan, atmaca, kırlangıç birer insandı, değişik eylemleri yüzünden tanrılarca başka varlıklara dönüş-

türüldü. Ozanca düşünürsek evrende önce insanla ilgisi olmayan diriler yaratılmış, sonra da kişiler bunların dönüşmesinden yaratılmıştır diyebiliriz. Oysa önce insan vardı, sonra yaptığının karşılığına uygun bir nesneye dönüştürüldü. Nitekim bu yapıtta sözkonusu edilen diri varlıkların hepsi birer insan duygusunu yansıtır. Neredeyse, doğal diriler sayısında insan duygusu vardır diyebiliriz (Ovidius'un şiirine göre). Onun yaşadığı dönem Roma yönetiminin inişler çıkışlar göstermeye başladığı bir çağdır. Şiirlerinde bu çağın insanlarını bulmak, Roma yönetiminin bütün girintili çıkıntılı boşluklarını görmek güç değildir. İnsanların öteki doğa varlıklarına dönüşmelerine yolaçan eylemlerin hepsini Roma yurttaşlarının kişisel ilişkilerinde aramalıyız. Bu şiirleri tarihin, kazıbilimin verilerine dayanarak açıklamaya çalışırsak karşımıza değişik yüzleri olan bir Roma insanı dikiliverir. Özellikle gönül ilişkilerinde, sevgi olaylarında Roma insanının tutumu, davranışı çok ilginçtir. En yüksek düzeyde bulunan yöneticisinden, en aşağı aşamada yaşayan bireyine değin Roma insanı "sevişen varlık"tır diyebiliriz. Anadolu'da ilkçağdan günümüze kalan şu ünlü "Roma hamamları"nın kalıntıları arasında gezerken, ilkçağı iyi bilen bir okuyucunun kulakları sevişme eylemlerinden çıkan yürek gıdıklayıcı seslerle dolar boşalır. Bunu Ovidius'un bu yapıtında, değişik bir konu kılığında görmekteyiz.

Ovidius yalnızca insanları değil, tanrıları, tanrıçaları seviştirmeyi de çok sever. En güçlü bir çapkının yapamayacağı bir gizli işi, en beceriksiz bir tanrının, tanrıçanın başarıyla gerçekleştirdiğini Ovidius'un sürükleyici diliyle, kimi yerde iç gıcıklayıcı biçemiyle anlamakta güçlük çekmeyiz. Tanrılar, tanrıçalar yalnızca çapkınlık için, birbirlerini baştan çıkararak sevişmenin tadını yoğunlaştırmak için yaratılmış kişiliklerdir. Kimi yerde insan beklenmeyen bir hızla göklere ağar, kimi yerde en yüce sayılan bir tanrı umulmadık bir düşüşle yerin dibine gömülür, hepsi sevişme, sevme yüzünden. Bu karşıt eylemlerde, duygulanmalarda insan denen varlığın bütün görkemiyle ortalıkta dolaştığı görülür.

Ovidius'un şiirinde duygu bakımından, hep karşıtların çarpıştığını unutmamalı. Övme-yerme, sevme-tiksinme, dikbaşlılık-uysallık, alçaklık-yücelik, erdem-erdemsizlik, özlem-kaygı, güçlülük-güçsüz olma durumu, başarı-başarısızlık, beceri-becerisizlik, çok güzel-çok biçimsiz, uyum-uyumsuzluk, kıskanma-yeğleme, çekiştirme-yatıştırma türünde sayısız nitelik, özellik. İnsan bu sayılan nitelikler içinde iniş çıkışlar

gösteren, daralan-genişleyen, yükselen-inen bir varlık özelliği gösterir. Özleyen insan, özlediği ortamda yaşayabilmek için, düşgücünün bütün olanaklarını kullanır. Komşu kızına karşı duyduğu derin sevişme isteğini gerçekleştiremeyen bir genç, düşgücünün aydınlığında en erdemli tanrıçanın yatağına girme, onunla tükeninceye değin sevişme kolaylığı bulur. Ovidius'un şiirinde böyle tanrısal bir yatan-kalkan kişinin yorgunluğunu, gücünün azalmasına karşın sevişme tutkusunun daha da arttığını sezeriz.

Ovidius'u okurken, ilk gençlik yıllarımda (yükseköğrenim döneminde) hep Karadeniz kıyılarında, özellikle doğup büyüdüğüm Maçka yaylalarında dinlediğim, yoğun sevgi kokuşlu türküleri anımsardım. Bu türkülerin çoğunda "kız", "kızlık" sözcüklerinin ağırlığını sezerdim. Nitekim Ovidius da, tanrısal varlıkların sürdürdükleri sevişme eylemlerinde "kızlık" sorununa önem verir. En çapkın tanrıların hep "kızlık bozma" eğiliminde oldukları, çoğunlukla kızları kaçırdıkları vurgulanır. Bir tanrı ününü duyduğu güzelin "kızlık"ını gidermek için başta boğa olmak üzere değişik kılığa girmekten kaçınmaz. Bu eski bir geleneğin sürdürülmesinden öte anlam taşımaz. İnançların değişkenliği oranında eskileri yeni biçimlere sokarak saklama eğilimi de vardır. Ovidius'un şiiri bu konularda da önemlidir. İnsan ilişkilerinin kesilmezliği ilginç bir sorundur. İlişkiler değişir, yeni ekler alır, ancak varlığını sürdürür. Bu nedenle, Ovidius'un Anadolu uygarlığıyla ilgilenen okuyucuya öğretecekleri vardır.

Şiiri, yalnızca şiir olduğu için, okumak yanıltıcıdır. Bir ozan için en büyük mutsuzluk, şiirinin yalnızca "şiir" adını aldığından dolayı okunmasıdır. Ozanı yaşatan "şiir" değil, şiirin içine yerleştirdiği görüştür, okuyucuya şiirle verdiği evrendir. Büyük ozan, güçlü ozan yazdığı şiirde kendine özgü bir evren kurandır, daha açığı okuyucusuna kendi emeğiyle biçimlendirdiği bir yaşama ortamı sunandır. Oysa, çoğumuz, şiir denince yüzeysel bir çekicilik anlarız, şiirde şiirin dışında kalması gerekeni ararız.

Ovidius, düşünce bakımından, şiir anlayışı yönünden, ayakları sağlam toprağa basan bir ozandır. O, önce yaşadığı toplumun düşünsel sorunlarını, yaratıcı gücünün akış yönünü çok iyi biliyor. Tanrıları, tanrıçaları seviştirirken, çekiştirirken bile sağlıklı bir insan davranışından

uzak kalmıyor. Kızı, kadını gövdesel yapısının çekiciliği içinde şiire yerleştirirken, insan duygularının etkinliğini vurgulayan bir anlayışı sergiliyor. Sözün kısası, Ovidius, sevişirken bile, bir ozan olduğunu, bu gizli olayı şiirin ölçüleri içinde vermenin erdemini biliyor, ozanca sevişiyor, ozanca anlatıyor. Çok ilginçtir, Ovidius kadın-erkek ilişkilerinde hep yaratıcı, etkileyici, insanın belli bir yanını ortaya koyucu bir tutumu benimsemiştir. Kız, kadın yalnızca bir dişi değildir, erkeğe başka bir duygu ortamı sağlayan "insan"dır.

Bu çeviride, konuların bolluğu, onlarla ilgili kavramların üretilmesi ilgi çekmiş, bizi yer yer güçlüklerle karşılaştırmıştır. Ozanın işlediği olaylarda geçen kişi adları, yer adları hep Latin dilinde söylendiği gibi yazılmıştır. Oysa bunların, nerdeyse hepsi, Yunan dilinde de var, başka türlü yazılır (sözgelişi: Yunanca Hekate, Latince Hecate, Yunanca Narkissos, Latince Narcissos bg. Burada X, K, C sesleri değişiklik yaratıyor). Bu kavramların çoğu Anadolu kökenlidir, öteki dillere sonradan geçmiştir. Diyeceğim şu: Ovidius'un şiirinde geçen kimi adların Anadolu kökenli olduğu düşünülürse, hangi uygarlık kaynağından yararlandığı (düşünce geleneği yoluyla) kolayca anlaşılır. Ovidius'un şiiri, dil yönünden, Türkçenin yapısına aykırı bir içerik taşır. Önce, onun geliştirdiği şiir kavramları, imgelem düzeni, Türkçe'de yoktur, öteki müslüman doğu şiirinde de yoktur. Başlıca ortak yan, insan duygularıdır. Ovidius olaylara, Latin uygarlığına özgü bir anlayışla bakar, toplumsal inançların kökenlerine inmeye çalışır, böylece yaşanan evrenle düşlenen arasında nesnel bir bağlantı kurmaya çalışır. Sözgelişi Manisa'da, yazın kuruyan bir ırmağın yakınında bulunan, "ağlayan kaya" denen yer, Ovidius'ta tanrıça *Niobe*'dir, *Marsyas* da bir yarışmada kazanan, sonra kargışlanan bir tanrının adını almış akarsudur. Demek, bu Latin ozanında, birleşen iki ayrı evren vardır.

Medea büyücülükle ünlüdür, otlardan, kabuklardan, kimi sıvılardan, köklerden sağaltım gereçleri yapar, büyü araçları oluşturur. Bu olay günümüz Anadolu'sunda da geçerlidir. Daha şaşılası olay, basınımızda böyle büyü işlerini diline dolayarak sürümü çoğaltmaya çalışan aylık dergilerin bulunmasıdır. Bunlarla, özel konuşmalarımız olmuştur, evime benimle konuşmaya gelen bayan görevliler arasında kendini kaptırmış, büyüden, gözdeğmesinden korkanları da gördüm. Bunlar Ovidi-

us'un *Dönüşümler* adıyla çevirdiğim bu yapıtını okusalar, bu tür olayların binlerce yıl eskilere gittiğini anlamakta güçlük çekmezlerdi. Demek, iki bin yıl önce Roma'da yaşamış ozan Ovidius bizden çok daha ilerideydi. Bu önemlidir, bir saçmalığın yaşaması, yaşatılması, insan varlığında kapladığı yer, gösterdiği etkinlik yönünden. Uygarlık açısından bunlar azımsanamaz konulardır. Ozanlar, şiir ortamında, bize bambaşka bir yaşama alanı sunuyorlar. Ancak bu alana girmek de kolay olmuyor, önceden bir kılavuz bulmayı gerektiriyor. Türk okuyucusu, Ovidius'u anlayarak, şiirini oluşturan düşünsel dokuların ilmiklerini ayrıştırarak okursa kendisine yabancı olmadığını kavramakta gecikmez. Onun Karadenizde dolaşan, Kırım kıyılarına yaklaşan, Gürcistan dolaylarında gezen "argonaut"ları bugün bile ilgiyle karşılanır, kimi ozanlarımızın şiirine konu olur.

Baykuş, yarasa, örümcek gibi yaratıkların yazgı üzerindeki etkinliği yaygındır. Ovidius bu üç konuyu, kişileştirerek, acıklı, duygusal bir işleyişle önümüze koyar. Anadolu söylencelerinde bunlarla ilgili bölümlerin çekiciliği biliniyor. Bu konuları, yalnızca Ovidius'un ürettiği, ondan önce bilinmediği söylenemez. Bunlarla ilgili sözcüklerin kaynağını bilmeden, İlkçağ Yunan-Roma yazınını anlama olanağı da azalır.

Ovidius, bu yapıtında, dirilerin birbirlerine dönüşümlerini anlatırken, insanın kaynak sorunlarına değiniyor. Bu sorunları, daha önce, sözcüklerle (konu adlarıyla) bildirmiştik. Bu konular, ilk aydının, şiir türünde insana hangi gözle baktığını, doğayı hangi düşünsel düzeyde gördüğünü gündeme getiriyor. Şiir, uygarlığın taban ürünlerinden biridir, anlaşılması da beslendiği tabanı bilmeye yaslanır. Burada, kılavuz ozanın dilidir, ozanın dili kendi düşünsel yeteneğini, önceden edindiği birikimleri açıklığa kavuşturur. Dil denince, ozanın konuştuğu, şiirlerini düzenlediği dil değil, düşünme yetisinin yaratıcı, üretici gücü anlaşılmalıdır. Elimizde kabarık bir niceliğe varan Latince (İlkçağda) ürünler vardır. Bunlar arasında Ovidius, Vergilius, Lucretius gibi hepsi belli bir yüzyılda (İ.Ö. 96 - İ.S. 17) yaşamış ozanlar (yaş ayrımı elli yıllık bir süreyi kapsıyor) ilkçağın Roma anlayışını bütün incelikleriyle işlemişler. Sözgelişi Lucretius (İ.Ö. 96/55), Vergilius (İ.Ö. 70/19), Ovidius (İ.Ö. 43 - İ.S. 17) aynı yüzyılın ozanlarıdır, oysa üçü de bize ayrı birer varlık alanını açıyor. Birincisi özdekçi felsefenin, ikincisi "destan" denen

türün (Latin yazınında), üçüncüsü de sevginin (hepsi Latin yazınında) benzeri görülmemiş aydınlarıdır. Bu üç Latin ozanını irdeleyici, sağlıklı bir düşünme yöntemiyle, araştırıcı bir anlayışla konu edinirsek, üçünün de Anadolu kokuşlu bir esinlenme ile yaratıcı atılıma geçtiğini görürüz. Sorunlar değişik, biricik ürün sergileme türü şiir. Ancak, bütünü oluşturan düşünsel öğeler değişmiyor. Değişen, genelde, geçen uzun sürenin ürettiği kimi yeni ürünlerin etkisiyle oluşan yorum ayrılıklarıdır.

Ortada kopmayan, çağların içinde akıp gelen bir şiir gerçeği, şiir geleneği vardır. Büyük şiir, bu geleneğin, bu gerçeğin bilindiği ortamda üretilir, üretilebilir. Burada üretme şiiri besleyen toprağın yarattığı düşünsel besinleri özümlemekle sağlanır. Ayağı uygarlığın toprağına basmayan, yalnızca uzayda düşsel kanatlar takınarak dolaşmayı seven bir şiirin yararı yoktur, geliştirici özden, etkiden yoksun kalmıştır. Ovidius, çevirisini sunduğumuz şiiriyle, bize bir ozanın esinle neler üretebileceğini, insan denen varlığın düşler evreninde bile ne denli başarılı olabileceğini öğretiyor. Lucretius şiiri felsefe sorunlarının işlenmesine elverişli bir duruma getirdi. Vergilius yiğitliğin şiirle ne denli güçlü bir anlatım kazandığını sergiledi. Ovidius da yaratıcılıkla şiirin ne denli geniş bir alana egemen olduğunu kanıtladı. Bu ozanın elinde doğa ile "canlı" özdeş varlık ortamındadır, canlıda ne varsa doğada, doğada ne varsa canlıda bulunur. Lucretius, Vergilius, Ovidius gibi üç Latin ozanını doğa ile içiçe görmek kolaydır. Bu üç ozan doğanın ozanıdır, konuşan doğadır diyebiliriz. Latin şiirininin bir doğa şiiri, Latin ozanının da bir doğa ozanı, "şiir söyleyen doğa" olduğunu saptamak güç değildir. Anlayışlı bir okuyucu, Ovidius'u okurken çevresini kuşatan doğal varlıklarla gizemli bir söyleşiye daldığını sezmekte güçlük çekmez sanırız. Bu okuyucunun Manisa'da, Bergama'da, Selçuk'ta, Antalya'da, İzmir'de, Çanakkale dolaylarında dolaştığını, uzun bir geziye çıkarak Yunanistan'ı, Yunan Adalarını gezdiğini düşünelim. Gözlerini ne yana çevirse konuşan doğa ile, daha önceden doğal nesnelere dönüşmüş bir insanla karşılaşacaktır. Ancak bu karşılaşmayı sağlayarak doğanın önemini kavramak için gerekli bilgi birikimini edinmenin yararını da unutmamalı, eski bir gelenektir düğün günü, bayram günü komşuya eli boş gidilmez. İşte bizim aydınımızın göremediği, görmenin gereğini kavrayamadığı uygarlık gerçeği budur. "Şiir yazmak için şiir yazılmaz" derler, şiir bir

insan sorununu ayrı bir dille söylemek, işlemek için yazılır. İşte bunun açık örneklerini Lucretius-Vergilius-Ovidius üçlüsünde görmekteyiz.

Ovidius'un çevirisini sunduğumuz, bu yapıtının başlangıcında yeralan, dünyanın, nesnelerin oluşumunu gösteren, çağları araçlara göre birbirinden ayıran birinci bölümü, uygarlık tarihinde eşsizdir, benzersizdir (ilkçağa göre).

In nova fert animus mutatas dicere formas
Corpora, di, coeptis nam vos mutatis et illac
Adspirate meis primaque ab origine mundi
Ad mea perpetuum deducite tempore carmen

dizeleriyle başlayan bölüm, okuyucuyu daha ilk adımda bambaşka bir varlık alanıyla yüzyüze getirir, ozan susar, doğa konuşmaya başlar gibi bir duygu uyanır. Düşünen kişinin çevresine hangi gözlerle baktığını, doğa denen bu yüce bütünden ne anladığını öğretiyor bize Ovidius. Şiir, bir yerde, çevrili kalmıyor, doğaya açılıyor, insanla doğa arasında diri bir bağlantı kuruyor. Bu doğa, gözlere sunulan yanıyla nesnel, düşsel biçimiyle soyuttur, ancak yine insanın yarattığı evrendedir.

Ovidius'un diline gelince. Bu ozan, dilini kendi yaratmış, konuştuğu Latinceyi yeniden biçimlendirmiş gibidir. Onun kullandığı imgelerin, düşsel yaratıların çoğu Latince'de yoktu. Çağdaşı Vergilius öldüğünde Ovidius 24 yaşındaydı, Vergilius ise 51 yaşında göçmüştü. Vergilius'tan esinlendiği, etkilendiği tartışma konusu olmuştur. Bu konuda, öncekinin sonrakini etkilemesi bağlamında, söylenecek ne varsa olumludur, ozanlar birbirlerine ışık tutarlar. Vergilius'un dili yer yer inişler çıkışlar gösterir, akıcıdır, sürükleyicidir, kimi yerde durağandır, duygusallığı dalgalıdır. Ovidius'un dili okuyucuyu birdenbire düşler evrenine sürükleyici niteliktedir, duyguları birbirine karıştırır, acımayla sevinmeyi, öfkeyle gülmeyi, korkuyla sevgiyi yanyana, içiçe götürür. Vergilius'ta ağır basan yiğitliğin yerini Ovidius'ta nesnel dönüşümlerin çelişikliği, karşıtlığı alır, buna ayakdaş olarak kıskançlıkla sevgi birlikte gezinir. Ovidius'la Vergilius'un başat özelliklerinden biri budur. Bu ozanlar karşıtları yanyana getirerek konuşturmada eşsizdir. Homeros'un etkisi düşünülse bile imgeleme alanı böylesine geniş değildir. Homeros'un es-

kiliği, şiirlerine başka ozanların ürünlerinin karışması gibi sorunlar bir yana bırakılırsa, bir ozan olarak kişiliğini "destansı" söyleyişinin oluşturduğu görülür. Ovidius'ta böyle bir durum yoktur, günümüze kalmadığı söylenen bir yapıtı dışında, bütün şiirleri, ürünleri elimizdedir. Bu ürünlerin hepsinde bir dil bütünlüğü, söyleyiş özdeşliği vardır. Latinceye yabancı olmayan, iyi bir okuyucu Ovidius'un dilini tanımakta güçlükle karşılaşmaz. Ovidius, nedense, süsleyici, çekici, düşsel olanı genişletici nitelemelere büyük bir önem verir, bütün nitelemeler ana kavramın ardınca dizilir, ilk dizenin nitelikleri birkaç dize sonra görülür.

Burada, bir soru belirir, Ovidius bir Türk okuyucuya ne verir? Bu sorunun yanıtı Ovidius'un, yurdumuzda, ne denli önem kazandığını gösterir. Anadolu ilkçağının düşünsel ürünlerini oluşturan öğeler Ovidius'un şiirlerinde de etkilidir. Bu gerçeği anlamak için biraz çalışmak, özellikle kazıbilim, tarih verilerinden yararlanmak gerekir, daha başka ışık tutacak bir kaynak bilmiyoruz.

Ovidius bir Latin ozanıdır, düşünceleri, inançları içinde yetiştiği uygarlığın düşünsel özelliklerini yansıtır. Ancak, bu yöresel özelliklerin ötesinde, evrensel bir ortaklığın bulunduğu da unutulmamalı. Ovidius, düşünce bakımından, ilkçağ uygarlığının ışığından yararlanan bütün ulusların ozanıdır. Gül, gelincik, nergis, buğday, meşe, örümcek, karga, yarasa, kuğu bg. doğal varlıkları bilen hangi ulus varsa, onun şiirinde, dolaylı da olsa, bir Ovidius ışığı vardır. Bu gerçek bilinmeyebilir, yetersiz bir araştırıcının inançlarına aykırı düştüğünden gözardı edilebilir, ancak uygarlığın gözünden saklanamaz, saklanır diyenlere gülüp geçmek de uygarca bir davranıştır. Ozanlar, özellikle ilkçağ toplumlarında, uluslara yol gösteren ışıldaklardır. Nitekim, ilkçağ felsefesinin başlangıçlarında yaşayan bilgelerin çoğu ozandı, düşüncelerini şiir diliyle açıklamışlar. Bir söylentiye göre büyücüler de ozandı. Büyücünün ozan, ozanın büyücü olmasında başlıca etken dilin sürükleyiciliği olsa gerek, sürükleyicilikle etkinlik yanyana yürür.

Burada, bu Latin ozanın şiirlerini çevirirken, ilgimizi çeken önemli sorunlarla karşılaştık. Anadolu'da, ilkçağdan bu yana, kırsal kesimlerde süregelen bir "halk şiiri" vardır. Bu şiirin önemli bir bölümü çalgı eşliğinde söylenir. Homeros'un da, yöre yöre dolaşarak çalgı eşliğinde şiir-

ler söylediği, ya da söylenmiş şiirleri belleğine yerleştirerek başkalarına aktardığı ileri sürülür, bu olay nedeniyle ona "rhapsode" denirdi, kendisi çalgı çalmayabilir, ancak dolaşarak şiir okuduğuna kesin gözüyle bakılıyor. Bizce önemli olan bir kişinin, isterse ozan olsun, yöreden yöreye dolaşarak şiir okuması, halkı şiirle etkilemesidir. Anadolu'da bu gelenek yaygındır. Nitekim, Ovidius'un şiirlerinde işlenen olayların çoğu kırsal kesimlerde, yaylalarda, yaylımlarda geçer.

İmdi, Ovidius'un kalıcılığı, ikibin yıllık uzun bir süreyi kapsayan etkisi, ilginçliği bir sorun olarak karşımıza çıkıyor. Bu ilgiyi, etkiyi onun dilinde, Latincesinde aramak, bir Türk okurunun işi değil, şiirinin biçimi, düzeni, ses uyumu da Türk okurunun yabancı olduğu bir özellik. Geriye işlenen konuların evrenselliği kalıyor açıkça. Bu konular insanın düş evreniyle, duygularıyla, başka insanlarla kurduğu yakınlıklarla, ilişkilerle, gizli-açık eylemlerle bağlantılıdır. Ovidius, öteki iki büyük Latin ozanı gibi, bütün insanlarda ortak yanları bulmuş, eskimeyen duygusal özün kaynağına inmeyi başarmıştır. O, böylece özelden genele, bireyselden evrensele giden yolu açmıştır. Daha önce "Aşk Sanatı", ya da "Sevişme Yolu" gibi adlarla çevirdiğimiz, yalnızca sevişmeyi konu edinen duygulu şiiriyle insanın gönlüne girmeyi, orada saklı duyguları dışarı çıkararak eyleme dönüştürmeyi beceren Ovidius, bu yapıtında, varlık türlerinin (yalnızca dirilerin) dönüşümlerini işlerken de sevgiyi, sevişmeyi, özlemi, birbirini kandırmayı unutmamış, hep insanı ürperten duygusal sorunlarla sarmaş dolaş olmayı yeğlemiş.

Kimi yazarlar, düşünürler böyle sevgiye, sevişmeye ağırlık veren şiirler karşısında olumsuz bir tutumu yeğler. Bu doğru değildir, insanın doğasında yerleşen bir eğilimi insanın dışına atmak, ondan uzaklaştırmak, insanın bir yanını kesip atmak gibidir. Kadın-erkek ilişkilerinin belli bir düzene göre sürdürülmesini bir erdem sayan dinlerde (özellikle müslümanlarda) bile sevişme dışlanamıyor, nitekim çok kadın almakla, bir gecede dokuz kadınla yatmakla övülen din kurucuları da vardır (islam inançlarında Muhammed'in eşleri, kadınları konusunda çok ayrıntılı açıklamalar vardır, bu konuda Buhari ilginç bir kaynaktır. Halife Ali'nin bir şiirinde "cuma gecesi kadının tadına doyulmaz" dediğini biliyoruz):

Cuma gecesi doyulmaz sevişmenin tadına
O gece çok mutlu gelir erkeğe, kadına.

Bu dizeleri söyleyen kişi, bir din büyüğüdür, sözleri kadına değer veriş anlamına gelmez, insan doğasıyla bağlantılı bir eylemin neler söyletebileceğini yansıtır. Nitekim, islam öncesi Arap şiirinin "Yedi Askı" diye bilinen seçkisinde İmriülkays'ın şiiri, içerdiği sevişme yoğunluğu nedeniyle büyük bir ilgi uyandırmıştır.

Emzirirken ağlayan bebeğini yarısıyla
Gövdesinin, altında oynardı öbür yarısı.

İmriülkays'ın bu dizeleri insanın doğasında saklı özgün, eskimeyen, insan yaşadıkça yaşayan, sıcaklığını, etkinliğini koruyan bir eğilimin şiire aktarılışıdır. Bu gibi örnekleri Ovidius'ta buluyoruz, dahası bütün ozanlarda.

Ovidius'un kimi şiirlerini okurken, bizim Karacaoğlan elinde sazıyla dikiliverir karşıma, Türkmen güzellerini, sevgililerini anlatan koşukları ilkçağa, Vergilius'a, Ovidius'a götürür beni, bir bağ kurarım aralarında, insan yüreğinde saklı duygusal evrenselliği sezerim. Kuşkusuz, bu sezişim bir karşılaştırma değildir, ozanlar arasında görülen benzerliklerin insan doğasından kaynaklandığını vurgulamak içindir. Bir ülkede üretilen şiirin büyüklüğünü, özgünlüğünü anlamak için komşu ülkelerin şiirlerini öğrenmenin yararı vardır kanısındayız. Bir ozanın başarısı, işlediği konuların evrenselliğiyle bağlantılıdır, bu gerçeği unutmamak gerekir. Ozan, özel ilişkilerinde bile evrenseli bulabilir, bütün insanların ilgisini çeken bir konuyu kendi benliğinden yola çıkarak işleyebilir, işte büyüklüğe götüren başarı buradadır sanırız. Bir ozan için en mutsuz durum, yaşadığı toprağın geçmişinde ortaya konan şiiri bilmemektir, geçmişini yeterince bilemeyen bir ozanın geleceğe ne bırakacağını bildiği söylenemez.

Şiir, yalnızca çekici yüzeysel anlatımları içeren, belli ölçülere dayalı yaratı değildir, özünde insanı kapsayan bir etkinlik bulunmalıdır, onun kalıcılığı buradadır. Bu durumu birkaç kez yineledik, daha da yineleriz, bıkmayız, bu da sorunun öneminden geliyor. Ülkemizde şiir bir eğlence,

gönül okşama, duyguları yayma aracı sayılır kimilerince, düşünsel içerikle doldurulması önemsenmez. Çok sevdiğim, bugün yeryüzünde bulunmayan, ünlü bir romancımızla konuşurken bana: "Versinler, sağlasınlar istediğim olanakları, oturup esenlikle romanımı yazayım, al sana bir Tolstoy" demişti. Bu sevimli yazarımız, yetişme ortamını, bilgisel geleneği, düşünsel birikimleri, yazarı besleyecek kaynakların özgünlüğünü, verimliliği hep gözardı ediyordu. Oysa, çağımızda, yeryüzünün en ileri ülkesinde bile, kimsenin Tolstoy olabilecek gücü yoktur. Durum şiir için de öyledir, kimse Ovidius olamaz. Kendi yetenekleriyle nereye götürebilirse oraya değin gidebilir.

Şiirde yetenek, doğanın verdiğine, geleneksel bilgi birikimlerinin eklenmesiyle gelişir; bunun ötesine geçmek, yeni bir çığır açmak kişisel çabaların geliştirici gücüne bağlıdır. Ozan, kuşların yuva kuruşu gibi, değişmeyen ölçekler, yaşamsal devinimler içinde kalırsa bir su çevrintisi olmaktan öteye geçemez. Ne güzeldir büyük su çevrintileri, döner bir odak çevresinde, köpükler saçar, yuvarlaklar çizer, suyun düşüş hızı çoğaldıkça değişir seslerin yankısı. Anadolu'da çağlayanları gören; yüksekten dökülen, tabana düşerken köpüren suların ezgilerini duyan, tadına varan kişide binlerce yılın ötesine giden bilgi birikimi varsa, kırsal kesim insanlarının düşünsel evrenini anlamak için Karacaoğlan'dan yola çıkarak Ovidius'a ulaşması pek yorucu olmaz. Bu yaklaştırmam, kimi yazın erlerimize biraz ters gelebilir, birçok çalışmamda olduğu gibi. Onlara söyleyecek bir sözüm var: siz, ülkemizde; yazın alanında uzman, yetkili geçinen kişiler olarak, Anadolu'da üretilen şiirin kaynaklarına yönelik bir çalışma bilir misiniz? Siz, bundan yetmiş yıl önce (1920'den biraz geride), ortaya konan kaynaklar dışında bir birikim alanı gördünüz mü? Siz, Anadolu'da, 1071 öncelerine giden, binlerce yıl eskiye varan bir uygarlığın adını duydunuz mu? Dahası var:

> Olmadı tenhâca bir işaret çemende yâr ile
> Üstüme göz dikti nergisler nigehbân oldu hep

diyen Osmanlı ozanı Nedim'in (öl. 1730) dizelerinde geçen "nergis"in Ovidius'un şiirinde önemli, duygulu bir bölüm olan "Narcissos"la bağlantısını bilir misiniz? İşte bütün sorun burada.

Bu bölümdeki açıklamayı biraz katı bulan okuyucular çıkabilir, özellikle yetmişbeş yılın ötesindeki sözde "bilginler"in yapıtlarına dayanarak söz kalabalıklarından yararlanmaya kalkışabilir. Bu da, saygıdeğer eğlenceli bir girişimdir. Başkalarını eğlendirmek, güldürmek de bir beceri ister. Çağını, çağının binlerce yıl gerilerine giderek anlamak, anlatmak kolay değildir. Çağının içinde, kış uykusuna yatan yılan gibi yaşamak, alanlarda sarıkla dolaşmayı bir üstünlük sayan yozlaşmış başların üstünlük sağlama eylemidir. Sarık, boyasına ne olursa olsun, içinin boşluğunu gizlemek için ufalmış bir başı, olduğundan daha büyük göstermeye yarar. Uygarlık tarihinde, başın çevresine dolanan sarığın içinden verimli bir ürünün çıktığını kanıtlayan kanıt bilinmiyor.

Ovidius'un, bu çeviride verilen, şiirlerinde işlenen konuların çoğunu, bizim ozanlarımızın düzenlemeleri gerekirdi. Bizim ozanlarımız, Anadolu ilkçağını yeterince bilseler, tanıma gereği duysalar, geçmişe kaynakları öğrenme bilinciyle yönelseler bambaşka bir yazın ortamında olurduk, şiirimiz besleyici bir toprağa ekilirdi. Bizim, üzerinde yaşadığımız Anadolu toprağının ilk verimli kaynaklarına gitmekten duyduğumuz korkuyu açıklamak başka bir bilimin konusudur.

*
* *

Şiiri, yüzeysel bir duygu anlatımı olarak görme eğilimi ilkçağda yoktur, bu nedenle Lucretius, Vergilius, Ovidius gibi Latince, Homeros, Hesiodos gibi Grekçe yazan ozanlarda insan sorunlarının duygusallığa egemen olduğu görülür. İnsanın duygusal yanı gözardı edilmez, ancak biricik yönlendirici etken de sayılmaz. Şiiri kalıcı, etkileyici kılan bu sorunsal içerik özelliğidir. Bu özelliğin ağırlık kazandığı ozan çağını aşar. Bu durumda şiir üç önemli konuyu kapsar. A — Ozanın konuştuğu, şiir ürettiği dille bağlantısı, bu dile katkısı, getirdiği yenilik, sağladığı gelişme. Ozan, şiirlerini sergilediği dile katkıda bulunmamışsa, yeni imge öğeleri oluşturmamışsa yüzeysel bir başarı ortamındadır, kendine özgü bir dil yaratamamıştır. B — Ozan yarattığı özgün imgelerle bir şiir çığırı açmışsa başarılı, açamamışsa, öykünücü demektir, geleceğe kalma olasılığı da azdır. C — Ozanın, şiiriyle işlediği konular evrensele yaklaştığı

oranda etkinliği çoğalır, ilgi alanı genişler. Bunları daha önce, başka bir sorun dolayısıyla söylemiştik. Burada yinelemenin nedeni ozanın içevrenine hangi kapılardan girilebileceğini göstermektir. Ozan, yalnızca, bu üç kapının açıldığı yaratış ortamında anlaşılabilir. Ovidius, kendinden önce yaşamış üç yurttaşı gibi, bu üç konuyu başarıyla işlediğinden evrenseldir, çağımızda bile özgündür.

Şiiri, özellikle ilkçağdan kalanları, okuyup değerlendirirken çok ölçülü davranmak, onu üretildiği ortamın uygarlık aşamasına göre anlamak gerekir. Avrupa felsefe tarihçileri arasında, felsefenin başlangıç sorunlarını araştırırken, Homeros'un, Hesiodos'un dizelerine başvuranların, onlardan birtakım felsefe düşünceleri çıkarmaya çalışanların sayısı az değildir.[1] Alman felsefecileri Schiller, Goethe gibi ozanlardan örnekler verirler, felsefe sorunlarının yalnızca bilgelerin elinde kalmadığını gösterirler. İnsan sorunlarını işlerken, ilkçağ Yunan tiyatro yazarlarından çarpıcı örnekler veren düşünürler ilginçtir.

Ovidius, bu konuda, bize ilginç örnekler verir, şiirini kuran düşünsel öğeleri seçerken insanı öndizide görür, bireyle çağını, bireysel eğilimlerle geçmişi (bireyseli) bağlantılı kılar. Özellikle tanrılar, yiğitler arasında geçen savaşları, kadın kaçırmaları, sevişmeleri geleneksel bir tabana oturtur, insanı o taban üstünde dolaştırır. İnsanın kandırıcılığı, tuzak kuruşu, ikiyüzlülüğü gibi önemli sorunları bir imge ağında toplar. Sözgelişi kaçıran hep erkek, kaçırılan hep kadındır. Kaçırılan kız, ilk sevişmeden sonra erkeğin buyruğu altına girer, pek azı öç almayı düşünür. Durum, Anadolumuzda, bugün de öyledir, değişmemiştir.

Ovidius'un güzeli nitelerken kullandığı nesnel varlıklar da değişmemiştir. Ay, güneş, yıldızlar hep güzelin yüzünü yansıtır. Bizim şiirimizde de böyledir. Çiçekler, Ovidius'un dilinde güzelin değişik imleridir, Türk şiirinde de değişmeyen bir gelenektir bu. İran şiirinde, güzeli nitelemeye yarayan hangi çiçek varsa, Ovidius'ta bulmak kolaydır. Dünyamızın dışında, bilinmeyen bir ülkede yaşamış bir yazın uzmanı gelse, bütün ilkçağ şiirini karşılaştırmalı bir yöntemle incelese, birbirine benzemeyen kavramları seçmekte güçlük çıkmayacağı kanısındayız.

[1] Walther Kranz-Suad Y. Baydur: *Antik Felsefe*, 1949. Benim de öğrencisi olduğum W. Kranz bu yapıtına Homeros ile Hesiodos'tan seçtiği dizelerle başlar, bu ilkçağ ozanlarında felsefeye öncülük eden sorunların bulunduğunu örneklerle açıklar.

Sözcükler, dillerin ayrılığı nedeniyle, başka olabilir, buna karşın güzeli niteleyici öğelerde, nesnel varlıklarda önemli bir değişiklik bulmak kolay değil. Ayrılık, niteleyici kavramların içeriğindedir, o kavrama kazandırılan anlamsal içerikle yaşanılan uygarlığın yaratı ürünleri arasında bağlantı vardır. Bir ozan, bir düşünür, bir bilge kendisini besleyen uygarlıktan ne almışsa görüşlerini de o aldıklarına göre düzenler, biçimlendirir.

İsmet Zeki Eyuboğlu

BİRİNCİ KİTAP

ANLATMAK isterim yeni biçimler alışını
Değişen nesnelerin, sizin işiniz bunlar,
Yardım edin bana başladığım işde ey tanrılar.
Ulaştırın bu türkümü doğanın kaynağından
Günümüze. Denizler, karalar, bunları kuşatan
Gökyüzü varolmadan, tek görünümlüymüş evrende
Doğa, *chaos* deniyordu ona, kımıldamaz, biçimsiz,
Düzensiz bir yığın, ağır. Nesnelerin türlü öğeleri
İçinde karmakarışık, ışık vermiyordu yeryüzüne
Titan, ne doğuşu, ne batışı görülürdü Phoebe'nin,
Ne borusu duyulurdu. Yüzmezdi göklerin enginınde
Dengeli yeryüzü, uzatmadan kıyıları boyunca
Kollarını karaların Amphitrite. Su dá, yel de
Vardı toprağın bulunduğu yerde,
Yumuşaktı toprak. Suda akıcılık yoktu,
Gökte aydınlık, koruyamazdı biçimini bir nesne.
Çatışırdı biri ötekiyle; savaşırken soğukla
Sıcak, ıslakla kuru, katıyla yumuşak, yeğnikle
Ağırlık bir özde. Sınır koymuş öğelere
Bir tanrı, gelişen doğaya. Göğü yerden ayırmış,
Toprağı sudan, birer ayrı yer vermiş kuru yele,
Parlak göğe, bir bir ayırdıktan sonra öğeleri
Yığından uzaklaştırmış, yer göstermiş onlara
Tek tek. Sıçramış gök çatısının ağırlıksız,

Yalımsı nesneleri yeretmiş en yükseklerde,
Yaklaşmış ona yapısı gereği yeğnik hava.
Sürüklenmiş daha yoğun toprak, oturmuş
Ağır öğeleri, ağır basıncı gereği.
Kuşatmış dört yandan yeryüzünü kuşak gibi
En çok yer kaplayan su. Bu karışık yığını
Tanrılardan biri derli toplu kılmış,
Bütün yönlerinde bir eşitlik olsun diye
Düzenlemiş bütün bölümlerini bir bir eklemiş,
Bağlamış birbirine sımsıkı, sonra çok güçlü
Yuvarlak bir biçim vermiş toprağa. Essin,
Gönüllerince kudursun yeller, gelsin kuşak
Gibi karaları çevreleyen deniz dursun
Kıyılarda. Kaynaklar, engin sular, göller
Eklemiş bunlara, tanrı yön vermiş ırmaklara
Kıvrım kıvrım oylumlar arasında. Bir yandan
Yutulur bu topraklarda, türlü yörelerde sular,
Bir yandan ulaşır denizlere, yayılır ovalara,
Çarpar uçsuz bucaksız kıyılara. Genişlemiş
Ovalar, oylumlar alçalmış, örtünmüş ormanlar
Yapraklarla, yükselmiş taşlı sivri dağlar.
Dörde bölmüş gökyüzünü bir kuşak gibi sağlı
Sollu ikişer bölüm, ortasında beşinci bölge,
En sıcak yer. Yeryüzü de beş bölgeye ayrılmış
Tanrı buyruğunca, göklere karşılık. Çok sıcaktır
Orta bölge, oturulmaz. Kalın karlarla kaplıdır
Uç bölgeleri. Bir ılık ortam var burda sıcakla
Soğuk karışımı. Bir buğu kaplamış onu. Ne denli
Yeğnikse su topraktan, o denli yeğniktir
O da ateşten. Kaplamış burayı kişi yüreğine
Korkular salan kara bulutlar, gökgürültüleri,
Buz kesilmiş yellerden fırlayan yıldırımlar.
Yol vermemiş yellere, evreni düzenleyen.
Çok güç önlenir bunların, bu ayrı ayrı

Ülkelerde oturanların, evreni yıkmaya kalkışları.
Böylesine büyüktür kardeşler arasında geçimsizlik.
Çekilmiş Eurus yanına Aurora'nın, Nabatlar da
İrana, günaçımında ışıkların göründüğü yöreye,
Komşu olmuş Vesper'e, doğu ülkesine, güneşin
Kıyıları ısıttığı bölgeye, Zephyros'a,
Ilgarlamış İskit yurdunu korkunç karayel.
Islanır ülke güney yellerinin yağmur yüklü
Bulutlarından. Saydam Aether'i koymuş en üste,
Tanrı. Bozamaz özünü topraksı nesneler,
Ağırlığını. O gün belirlenmiş sınırları bütün
Nesnelerin, bu biçimsiz yığında gizli kalan
Yıldızlar başlamış ışıl ışıl yanmaya gökte.
Yoksun kalmasın diye bir bölge yaratıklardan,
Bir yandan tanrılar doldurmuş göğü, bir yandan
Yıldızlar, dalgalar arasında pırıl pırıl balıklar,
Karalarda hayvanlar oluştu, gökte kuşlar.
Daha yoktu soylu, yüce değer taşıyan
Derin düşünen, bütün yaratıklara buyuran.
Evreni yöneten, yaratılışın kaynağı olan
Tanrısal özlerden donatmış insanı, yaratan.
Başlangıçta, yüce Aether'den ayrılan,
Yüce özlerden oluşan yeryüzü gibi, yapmış
Iapetos oğlu, karmış yumuş akan sularla,
Kurmuş insanı, benzer kılmış yüce tanrılarla.
Yere doğru eğilmişken öteki canlılar,
İnsanda dimdik, göğe yönelik bir duruş var,
Bak ışıyan yıldızlara, döndür yüzünü, demiş.
Böyle değişmiş toprak, o düzensiz, biçimsiz
Varlık, dönmüş bilinmeyen insan kılığına.

Altın çağ doğmuş ilkin acısız, yasasız,
Doğrulukla, güvenle yürürdü işler kendince.
Ne ceza, ne korku, ne tunca kazılı korkulu
Sözler, ne yargıçların önünde titreyen

Zavallı halk. Kendiliğinden yürürdü düzen.
Daha kesilmemişti dağlardan çamlar, görmek
İçin yabancı ülkeleri yüzdürülmezdi ışıyan
Sularda. Bilmezdi ölümlüler yaşadıkları
Kıyılardan başka yerler. Çevrilmemişti derin
Hendeklerle iller. Kılıçlar da yokmuş daha
Tolgalar da, güvenlik içinde yaşarmış uluslar,
Yorulmadan, el sürmeden yemiş veren ağaçlar,
Sapandemiriyle eşilmeden verirmiş ürünlerini
Kendince topraklar. Kıvanç içindeydi yaratıklar
Bütün. Toprak yarmadan verirdi azığı.
Toplarlardı kocayemişleri, dağçileklerini,
Kızılcıkları, kalın dallardan dutları.
Palamutlar düşerdi büyük Jupiter ağaçlarından
Bitmez bir bahardı, okşardı Zephiros'un sessiz,
Tatlı, ılık soluklu yelleri yeni açan, tohumsuz
Çiçekleri, ürünler saçardı birden ekilmemiş
Toprak, ağarırdı dolgun başaklarla sürülmemiş
Tarlalar, akardı sütten ırmaklar, tanrılık
Besinlerden dereler, altın sarısı ballar
Damlardı yeşil ağaçlardan.
Atılınca karanlık Tartarusa Saturnus girmiş Jupiter buyruğuna
Evren, başlamış altından düşük, keskin, parlak
Tunçtan değerli gümüş çağı. Kısaltmış baharı
Jupiter, kış, yaz, boyuna değişen güz,
Bahar, demiş diye bir yılı bölmüş dörde, daraltmış.
Başlamış ilkin hava tutuşmaya,
Esen yellerle katılaşan buzlar sarkmaya. İlkin o gün
Sığınmışlar barınaklara, oyuklar, sık, kalın dallardan,
Kabuklardan kurulmuş çatılar, ev olmuş ölümlülere
İlkin atılmış derin evleklere Ceres'in tohumları,
Genç öküzler inlermiş altında boyundurukların.

Gelmiş üçüncüsü tunç çağı azıtmış insanlar,
Korkunç araçlarla donanmışlar o evrede, yine de

Pek kıyılmazdı canlara. Sonuncusu katı demir çağı
Kalkmış ortadan utanma, sıkılma, doğruluk, bağlılık
Başlamış bütün kan dökmeler işte bu evrede.
Almış onların yerini baskılar, kandırmalar, kıskanmalar
Çok kazanma tutkusu bir de. Yelken açmış gemiler
Bilinmez yellerle. Gemi yapılmış yüksek dağlardan
Kesilip ağaçlar, yüzdürülmüş bilinmeyen dalgalarda,
Ortakken önceden güneş ışığı, bir de hava,
Sınır koymuş, uzun çitler çekmiş tarımcılar
Bütün tarlalara. Yetinmediler toprağın sunduğu
Ekinlerle, eştiler yeri derin derin,
Çıkınca ortaya Styx topraklarında gömülenler
Doğmuş kötülükler, birbirine girmiş kişiler.
O gün bulunmuş yıkım getiren demir, ondan daha
Kötüsü altın. İkisi arasında başlamış savaş,
Kanlı ellerde şakırdayan araçlarla vuruşmalar.
Konuk konuktan korkardı, kaynata güveyden,
Pek seyrekti kardeşlerin anlaştığı bile...
Karı kocası ölsün isterdi, koca karısı,
Öldüren ağılar yapardı taşyürekli üveyanalar,
Oğul dar canla beklerdi babanın ölümünü.
Ne acıma ne erdem, bırakıp gitmiş bu kanlı
Yeryüzünü sonunda gökçe kız Astraea bile.
Yerden güvenli değildi gökyüzü daha,
Gigantlar egemen olmaya kalkmış oraya,
Dağ dağ üstüne komuşlar yıldızlara varmaya.
O gün ezmiş Olympos'u en güçlü tanrı, atmış
Pelion'dan Ossa'yı, böyle söyler masal,
Bu korkunç savaşta yığılmış ölüler dağca,
Sormuş kanlarını ıslanmış toprak. Bu kan
Daha sıcakken yeni bir soy yaratmış ondan,
Bir belirti kalsın diye soyundan.
İnsan biçimi vermiş ona. Sonradan insanlar
Tanrıları saymamışlar, azmış büsbütün bu kuşak
Kesmiş doğramış, kandan yaratıldığı bundanmış

Görmüş yukardan bunları baba Saturnus, acınmış
Daha duyulmamışken ortalıkta olup bitenler
Düşünmüş şu korkunç Lycania şölenini de
Büyük bir öfke kaplamış özünü Jupiter'ce...
Toplantıya çağırmış bütün tanrıları,
Gelmeden edemedi çağrılanlar, aydınlanınca
Parlayan Samanyolu denen bir yol var ya,
İşte bu yoldan gider ölümsüzler yüce konağına
Gökgürültülerini yönetenin tanrının. Konuklar
Açık kapılardan geçip sol yanı doldurdular,
Sağda yüce tanrıların sofası, küçük tanrılar
Şurda burda dolaşırlar, bunun sofasında dizilmiş
Koltukları yüce tanrıların. Gerekirse konuşmam
Ulu gök konağı derim bu mermer yapıya.
En yüksekte oturmuş yüce tanrılar, kalkmış
Jupiter ayağa, dayanmış fildişi değneğine sarsmış
Üç dört kez alnına dökülen korkunç saçlarını,
Titremiş karalar, denizler, yıldızlar birden.
Dökmüş ortaya hıncını üzülmemiştim böyle,
Şu yüz yılanayaklının evren yönetimine
Elkoymak, kocaman kollarıyla onu bağlamak için
Savaşa koyulduklan günde bile.
Korkunçtur düşman, belli bir soydur savaşan,
Bir tek erekti ardınca koşulan. Oysa ben
Nereus'un kuşattığı yeryüzünde oturan
Kişi soyunu kaldırmalıyım ortadan. Andolsun
Yeraltında akan, toprağın dibinde Styx kırlarını
Sulayan ırmaklara, yapılmış elden gelen,
Onulmaz bir yara bu, azıtmadan kesilmeli
Kılıçla. Buyruğumdadır yarı-tanrılar, tanrılar,
Nymphalar, faunlar, satyrler, yüksek dağ sivanları...
Gökyüzünde oturmak yok onlara böyle,
Bırakalım onlara yeryüzünü, inanır mısınız
Onların korkusuz yaşayacağına ey yüce tanrılar,
Buyruğumda yıldırım, yüce başbaşbuğluk gücüm

Varken, Lycaon'un korkunç tuzağına düşmüşken?
Gürlemiş tanrılar bütün, onaylamışlar onu,
Suçlular çeksin cezayı, demişler, kalmasın.
Boğmak isteyince bir uğursuz el kanında
Roma adını Caesar'ın titremiş bütün insanlar,
Sarsılmış baştanbaşa korkudan yeryüzü,
Bu yıkımdan. Az tatlı gelmedi sana ey Augustus
Tapınması Romalıların, tanrıların Jupiter'e
Tapışından. Yatıştırmış elle, sözle gürültüyü,
Susmuş bütün tanrılar bu sözler üzerine.
Bozmuş sessizliği gür sesiyle tanrı, demiş ki:
Gözünüz aydın, bulmuş ettiğini Lycaon. Anlatayım
Duyduğumu, yapılanları, o çağın yaygın ününü,
Ağır suçları, kıyımları, dedim öğreneyim yalanı,
İndim yüksek Olympos'tan görmeye dünyayı,
Çıktım tanrılıktan girdim insan kılığına.
Çok sürer saymak yeryüzünde olup bitenleri,
Suçları, yıkımları. Azmış anlatılan; olanlardan.
Geçtim korkunç yaratıklar ülkesi Maenela'yı,
Buzlarla kaplı Lycae'yı, çamlı Cyllene'yi
İndim Arcadia'da sarayına konuk sevmez
Tiranın, bastırmıştı gece
Çekilmiş akşamın alaca karanlığı.
İlkin alaya almış beni Lycaon, güldü halkın
Bana tapmasına, kutlamasına, tanrı mıyım,
İnsan mıyım diye eğlendi benimle toplum içinde.
Bir sınayalım seni, dedi, gitsin kuşkular. Gece
Bastırıp uykuya dalınca halk öldürmek istedi
Beni. Buydu onun sınama dediği, yetmezdi bu da.
Kesmiş başını kılıçla Molassa'lı tutsağın.
Daha sıcakken suda pişirmiş bir bölümünü,
Bir bölümünü de kızartmış ocakta. Gelince
Ortaya yemek yokettim öç alan yıldırımla
Evini, çoluk çocuğunu, tanrılarını, ona yaraşan.
Titremiş, kaçmış sessiz kırlara korkudan, ulumuş,

Boşuna didinmiş konuşmaya toplanmış ağzında
Bütün hıncı, saldırmış azgınca hayvanlara,
Sevincinden uçuyor kan döktükçe, şimdi de.
Giyekleri tüye dönüştü kolları bacağa,
Kurt oldu, gene de bellidir eski biçimi.
Ak saçlı, yırtıcı, gözleri pırıl pırıl
Kudurganlığından bu. Bir evdi yıkılan.
Oysa daha niceleri yıkılmalıydı.
Taş yürekli Erynnis'lerin buyruğunda dünya.
Andiçmiş sanırsın bütün kişiler can almaya,
Bulsun ettiğini, gereğince, düşüncem bu.
Kimi sözle, kimi susarak onaylamış Jupiter'i,
Tanrılar, üzmüş onları kişi soyunun yokolması,
Sormuşlar Jupiter'den: Neye yarar boş dünya
Kim götürür sunaklara günlük, yabanlara mı
Kalsın ortalık? Karşılık vermiş başbuğ tanrı
Yüklenmiş sorumluluğu. Üzülmeyin, demiş,
Yeni bir kuşak yarattım eskiye benzemeyen
Yüce bir kuşak. Yasaklamış acınmayı sızlanmayı.
Fırlatayım diye kalktı yıldırımları yeryüzüne,
Sonra korktu yanmasından kutlu Aetherin,
Bu büyük yalımlarla bütün evrenin, denizlerin,
Karaların, yüce gök konağının, yeryüzünün
İstememiş yansın, yokolup gitsin yalımlarla...
Atmış bir yana Cyclops'ların oklarını
Bambaşka bir ceza düşünmüş kendince,
Yağmurlar boşalacak göklerden, sular akacak,
Yokolup gidecek bütün ölümlüler soyu
Dalgalar arasında. Kapatmış kuzey yellerini
Aeolia'nın oyuklarına ilkin, bunlardı dağıtan,
Süren soluklarıyla, biriken bulutları.
Yolaçmış Notus'a, bırakmış onu gönlünce.
Havalandı ıslak kanatlarının üzerinde, kara
Bir örtüye bürünmüştü, korkunçtu yüzü.
Yoğun sislerle dolmuş sakalı, damlayan

Sulardı ağarmış saçlarından, alnında yığılan
Bulutlar, sular damlar tüylerinden, kanatlarından.
Sıkmış kocaman elinde sarkan bulutları, çatırdama,
Sonra boşalan yağmur gökten, emmiş suları
Boyalara bürünmüş İris, Juno'nun ulağı.
Böyle beslemiş bulutları. Yere serilmiş ekinler
Umutsuz tarımcıların iki gözü iki çeşme,
Boşa gitmiş bir yıllık emekler. Gökyüzünde
Kalmamış yalnız kudurgan hıncı Jupiter'in,
Dalgalar gelsin diye buyurmuş kardeşi Poseidon'a.
Çağırmış ırmakları, gelmiş çağrılan tiranlar
Önüne; uzatmayalım, sözü toplayın gücünüzü,
Açın yeraltından kaynaklarınızı, tek iş budur,
Yıkın, devirin bütün engelleri, salıverin
Dizginlerini dalgaların, böyle buyurdu.
Yataklarına dönmüş ırmaklar, ağız açmış kaynaklar
Çılgın akıntılarla denize yollandılar.
Dişli tırmıkla vurmuş toprağa Neptunus,
Yer sarsılmış açılmış su yolları
Taşan sular kaplamış bütün ovaları
Dardağan akışlı sular silip süpürmüş ağaçları,
Sürüleri, ağaç evleri, kişileri,
Tapınakları, bir de kutsal nesneleri.
Saldıran dalgalar dayanan damları, çatıları,
Sarsıyor çevrentilerden yükselen kuleleri.
Denizler, karalar girmiş birbirine, seçilmez
Olmuş, suya karışmış ne varsa, kıyılar yok,
Tepenin birinde oturmuş biri, öteki binmiş kayığa
Kürek çekiyor eskiden sapan sürdüğü yerde.
Biri gemi yüzdürüyor tarlalar, evler üstünde,
Balık avlıyor karaağaç doruğunda biri de.
Demir tarıyor yeşil çayırlar içinde gemi,
Üzüm bağlarında dolaşan oyuk tekneler.
Çevik keçilerin otladığı yaylımlarda
Yangelmiş biçimsiz fokbalıkları.

Sular altında görürdü Neredeides'ler evleri,
İlleri, kırları, ormanlarda gezer yunusbalıkları.
Bunlar sıçrar ağaç doruklarına, çarpar
İtişmelerle salınan meşeağaçlarına, yüzer kurt
Kuzular içinde, kaplanları, sarı arslanları sürükler
Sular. Ne suların katarladığı geyiğe, ne de
Güçlü akıntıların sürüdüğü yabandomuzuna
Yardım edebilirdi çevik bacakları. Boşuna
Dinlenecek yer almış gezgin kuşlar, kalmamış
Kanatlarında güç, düşmüşler suya, görünmezdi
Dalgaların dövdüğü yüce tepeler engin denizlerde.
Sular götürmüş çoğunu yaşarların, yokolmuş
Uzun süre açlıktan kıvranan kalanları da.

Ayırır Oetae tarlalarından Aonius'ları Phocis,
Ne verimlidir bu toprak, toprak olalıdan beri.
Oysa kabaran sular yüzünden; bir bölümken denizden,
Gepgeniş bir ovadır şimdi. Parnassus denen
Yıldızlara değen, bir dağdır iki tepeli aşan
Bulutları. Sular ortalığı kaplayınca, burada,
Deucalion'la karısı küçük kayıkla çıkmış karaya.
Yakarmışlar Corycidas'a, nymphalara, dağ tanrılarına,
Geleceği bildiren Themis'e. Ne Deucalion'dan
Daha çok doğruluğu seven, ne de karısından çok
Tanrılara saygı gösteren bir kadın vardı.
Görmüş Jupiter; sular kaplamış yeryüzü, bir erkek
Bir kadındı kalan, kişi soyundan, suçsuz tanrısever,
Dağıtmış bulutları, götürmüş Aquilon sisleri,
Göstermiş göğe toprağı, toprağa göğü, çıkmış bir bir
Tepeler, yükselirken karalar yer yer,
Gitmiş bütün dumanlar, geçmiş öfkesi denizin,
Atmış bir yana üç çatallı mızrağını, yatıştırdı
Suları deniz tanrısı, çağırdı Triton'u, yükseldi
Yeryüzünde kavkılarla kaplı omuzları, buyurdu;
Çalınsın, dedi, boynuz boru, birden belirdi yer yer

Dalgalar, ırmaklar, öttürdü borusunu,
Giderdi borunun sesi diplerine denizlerin,
Karaların, sesler yayılırdı denizlere, kıyılara,
Bu sesle çıkardı denizden batardı Phoebus,
Rüzgarda savrulan sakallarından dökülen
Sularla ıslanmış ağzına götürdü kıvrık
Boruyu üfledi, verdi dönüş buyruğunu.
Duyulmuş bu çınlayış dağlarca, dalgalarca
Bütün, duyanlar başeğdiler verilen buyruğa,
Toplandılar, dalgalandı yataklarında ırmaklar,
Tepeler yükseldi, belirdi deniz kıyıları,
Karalar göründü, çekildikçe yükselen sular,
Uzun günlerden sonra görünmüş ağaç dorukları,
Ormanlar, sıyrılmış çamurlardan dallar...
Gelmiş eski durumuna yeryüzü. Bir boşluk,
Bir ıssızlık görünce dört bir yanda
Acı gözyaşları döken Deucalion dedi Pyrrha'ya:
Ey bacım, ey karım, bir sensin kurtulan
Bütün tanıdıklardan, birdir soyumuz sopumuz.
İlkin onlardır bizi birleştiren,
Bugün de çektiğimiz ortaklaşa korkular, biziz
Kalan günün doğup battığı ülkelerde yalnız.
Yutmuş bütün varlıkları deniz, güven altında
Değiliz gene, korku salıyor bulutlar içimize.
Ne olurdu sonun bensiz kalsan, bu yıkımlardan
Yalnız sen kurtulsan? Nasıl çekerdin bu korkuyu,
Bu acıları, kimler avuturdu seni?
İnan bana karıcığım ardından gelirdim, seninle
Boğulurdum sularda, deniz alaydı seni de.
Yapabilsem ataların yaptıklarını, yeniden
Yaratabilsem insanları, diriltsem, soluk versem
Düzenli toprağa, bizde yaşıyor kişisoyu.
Böyle uygun görmüş yüceler, biz kalmışız
Kişisoyundan. Ağlamışlar, sığınmışlar tanrılara,
Yardım dilemişler bu kutlu güçlerden... Durmadan

Koşmuşlar Cephisis kıyılarına, daha durulmadan
Eski yatağından akan sulara. Kutlu sularda
Islatmışlar yüzlerini, giysilerini. Sonra
Yöneldiler yüce tanrıçanın tapınağına.
Yosun tutmuş çatısı, daha yanıyordu ocağı
Sunağın. Birden kapandılar yere ikisi de,
Basar basmaz tapınağın basamaklarına. Titrek
Dudaklarla öptüler soğuk taşları, bildirdiler
Dileklerini bir bir, yumuşatsın diye yüreğini
Tanrıların, yakarışları doğruların. Geçsin öfkeleri,
Söyle ey Themis, nasıl onarılır bu yıkım,
Ey acıyan, yüce tanrıça, yaşamı koru.
Davrandı, bilgece konuştu tanrıça: Çıkın
Tapınaktan, örtün başınızı, çözün kuşağınızı,
Atın ananızın bütün kemiklerini arkaya...
Dona kalmışlar korkudan. Sonra yükseltmiş sesini
Pyrrha, dinlemeyiz seni, demiş, ey tanrıça.
Yakardı titrek sesle, bağışlanmak istedi,
Dağıtmam anamın kemiklerini, incitemem, dedi,
Tinini. Düşündüler tanrıçanın gizemli sözlerini,
Bir anlam çıkarmaya çalışmışlar onlardan:
Prometheusoğlunun bu tatlı sözleri dile
Getirdi sonunda Epimethida'yı. Ya benim aldanan
Ya da tanrıça istemiyor kötülük etmeyi, bize.
Ulu topraktır anamız-atamız: taşlar da atılası
Kemiklerdir arkaya, bize önceden buyurduğu.
Sarsıldı Titania, bu bilici sözleriyle, ürküttü,
Kuşkuluydu ikisi de. Bir yıkım gelmez miydi yoksa?
Çekildiler, örttüler başlarını, çözdüler kuşakları,
Attılar arkaya taşları buyruk gereğince.
Tanıklık etmeseydi eski çağlar
Kim inanırdı bunlara daha? Taşların
Yumuşak olacağına katıyken, yeni biçimler
Alacağına kolayca? Yumuşamış taşlar yavaştan,
Dönüşmek için kişiye, çoğalmışlar,

İşlenen kaskatı bir mermer gibi kolayca
Seçilebilen kaba taslak çizgilerle
Kişi kılığına girmeye başladılar, az boz...
Ete dönüşmüş toprağın özsuyla karışan bölümleri,
Yumuşamak bilmeyen bölümler de kemiğe.
Damarlar kalmış olduğu gibi adları da öyle...
Tanrıların buyruğuyla kısa bir sürede
Erkeğin attığı taşlardan erkekler türemiş,
Kadının attıklarından kadınlar.
İşte bundandır yorgunluklara, sıkıntılara
Katlanır oluşumuz, bir kanıttır bunlara
Kaynağımız, doğuşumuz bizim, onlardan olmuşuz.
Değişik biçimlerde yaratmış toprak kendince
Öteki dirileri. Isınmış güneşten toprağın suyu,
Mayalanmış bataklıkların balçığı da sıcaktan,
Yoğunlaşmış dirilik veren özler bütün,
Kazanmış yaşama yetisini toprak da
Karnındaki gibi bir ananın beslenmiş,
Eşkin çekmiş almış son biçimini. Bırakmış
Yedi ağızlı Nil o gün ıslak tarlaları, çekilmiş
Yatağına, güneş ısıtmış bu çamurları, yeni...
İşlenip alt üst edildiğinde toprak çıkmış
Ortaya bir çok diri, yeniden gelişmiş, büyümüş.
Doğmak üzereymiş kimi, kiminin eksikmiş eli kolu,
Bir yanı diriymiş bir yanı toprak
Islaklık, bir de sıcaklıktır oluşların nedeni,
Bu ikisinden doğmuş ne varsa, yeryüzünde.
Bağdaşmaz ateşle su, gene de ıslak buğudur
Yaratan bütün varlıkları. Karşıtların
Uygunca birleşmesinden doğar nesneler.
Çekilmiş yığın yığın çamur bırakan sular
Güneş gökten ısıtmış toprağı, böyle doğurmuş
Sayısız dirileri, yeniden. Eski biçimini vermiş
Kimine, kimini de yepyeni bir kılıkta yarattı.
Yaratmış istemeyerek seni de bu çamurdan

Ey kocaman Python, bilinmeyen dağlarda
Geniş bir yer kaplayan koca yılan,
Yeni doğmuş ulusların yüreğine korku salan.
Ey kırlarda gezen, geyiklerden, ürkek karacalardan
Başkasına ok atmayan tanrı, tükenmiş okların
Sadağında, binlerce, ağı saçar kara yarasından
Vurduğun yılan. Unutulmasın işlerin diye
Oyunlar düzenlenmiş yarışmalı, büyük oyunlar.
Başı ezilen yılanın adından dolayı buralar
Phytia diye anılır. Elinde tutardı bir meşe dalı
Orada üstün gelen yarışmalarda, araba sürmede...
Yumruk dövüşünde, daha yokken defne,
Gelişigüzel bir ağaç yaprağı kullandı Pheobus
Tutturmak için uzun saçlarını, bir süre.

İlkin Daphne Peneia'yı sevmişti Phoebus,
Rasgele değil bu, doğmuştu kuduran hıncından
Cupidon'un, görmüş onu yıllar öncesinden
Gererken yayının kirişini, yılanı tepeledikten
Sonra, demiş, ey açıkgöz çocuk, nedir bu savutların?
Benim omzuma yaraşır bu ağırlıklar. Ancak ben
Yaralar açarım yırtıcılarda, düşmanda. Açan benim
Ölüm yaralarını ağılarla şişen gövdesinde
Azgın Python'un sayısız okla. Gönül yakmak
Senin işin, ışıldağınla, yok başka yapacağın...
Bizi bastırmak için, şöyle demiş Venüs oğlu:
Senin okların deler, seni de vurur benimkiler,
Egemensin bütün yaratıklara, yücedir benim ünüm.
Titretmiş havayı kanatlarıyla bunları söyleyince,
Yükselmiş, konmuş Parnass'ın ağaçlı doruğuna.
İki ok çekti dolmuş sadağından değişik işler
Gören iki ok, biri sevgiyi vuran, biri yaratan.
Işıl ışıldı sevgiyi yaratanın ucu, sivri.
Kurşun kaplıydı sevgiyi vuran, sivri değil.
Peneide'nin kızı nymphaya atmıştı bunu,

Delmiş ötekiyle Apollo'nun kemiklerini,
İşlemiş iliklere. Biri aşıktı o günler, sevginin
Adını anmazdı öteki, daha. Phoebus kırlarda
Gezer gönül eğlerdi tek başına. Avlanırdı,
Yüzerdi avlarını, saçını bağla tutturmuş.
Ne sevenler vardı onu, yalvaran, yakaranlar,
Yüzvermezdi kimseye, boşuna yanardı erkekler
Kırlarda. Ne Hymen'de gözü vardı ne evlenmede,
Ne sevmede. Sık sık, bir güvey getir, derdi babası,
Böyledir kural, çocukların olmalı, göreyim
Torunlarımı, kaçardı evlilik yüzünden kandan
Kaçar gibi. Utanır kızarırdı güzel yanakları,
Sarılır öperdi babasını, kucaklardı. Bırak beni
Kız kalayım, canım babacığım, böyle bırakmıştı
Diana'yı babası, derdi. Tutmuş sözünü babası,
Yalnız dileğin olmaz senin dedi. Güzelliğin,
Alımın engel buna, bir de süsün, boyun posun.
Seviyor, yanıyor Phoebus, Daphne'yle evlenmek
İçin. Yanıyor yüreği, umuyor dileğinin olacağını.
Aldatıyordu onu bilici, nasıl tutuşursa buğday
Sapları, yanarsa çitler gün açınca yolcunun attığı
Bir ışıldaktan, öyle yanardı yüreği yalım yalım.
Bir onulmaz sevgi vardı göğsünde beslediği,
Umutlar içinde yana yana tanrı.
Dalar dururdu boynuna dökülen saçlarına,
Bir de taranmışı nasıldı bu dağınık saçların?
Yıldız gibi ışırdı, yalım yalım yakan
Gözleri, bakardı tadına doyulmaz ağzına,
Över parmaklarını, ellerini, omuz başından
Dirseklere çıplak kollarını. Büyülenirdi
Düşündükçe görünmeyen yerlerini, yel gibi kaçardı
Ondan kız, aldırmazdı çığrışlarına. Dur yalvarırım
Ey Pene'nin Nympha'sı, yavı değilim, dur nympha.
Koyun kurttan kaçar, geyik arslandan, titrek kanatlı
Güvercinler kartaldan, kimi de düşmandan. Sevgin

Sürür beni arkandan, dur. Ağlasınlar bana, düşme, bak
Önüne. Çalılar çizmesin ayaklarını, istemem üzülmeni
Bırak kaçmayı, dur biraz, yalvarırım sana.
Koşma bu taşlı, dikenli yolda, koşmam ardınca
Ben de, anla kimdir büyülediğin, ne dağlıyım
Ne çoban, ne sürü otaran, ne güden biriyim ben.
Düşünmeden, bilmeden kaçıyorsun benden
Kaçıyorsun kimden kaçacağını bilmeden.
Benim buyruğum altındadır Delphica, yeryüzü,
Claros, Tenedos, göz kamaştıran Patarea konağı.
Jupiter'dir atam, bana bağlıdır geçmiş, gelecek,
Bugün, benim sazlardan türküler çıkaran, kurtulan
Yokken oklarımdan, okla benim şimdi vurulan.
Benimkilerden yaman. Benim bulan sağlıkbilimi,
Bundan kurtarıcı denmiş bana yeryüzünde, bizdendir
Otların sağıltan gücü. Oysa sevgimi sağıltan yok.
Benken bütün acıları gideren, acımı gideren yok.
Daha neler söyleyecekti, kaçıyordu boyuna Peneia,
Yarım kalıyordu sözler ağzında. Bu sıra
Ne de güzel geliyordu ona Peneia.
Yeller estikçe karşılıklı uçuşurdu giysileri.
Bir yel dağıtırdı saçlarını yavaştan
Bir başka güzeldi kaçışı bile. Kesilmiş
Gücü genç tanrının, konuşamıyordu güzelce,
Deprendi sevginin gücüyle, gitti kızın ardınca,
Ovada tavşan gören bir Gallia köpeği gibi,
Biri koşuyordu yakalamak için avını, biri de
Kurtarmak için canını. Tuttu tutacak tavşanı,
Uzatmış boynunu sıkıştırıyor avı yakından,
Bilmez tavşan yakalanıp yem olacağını köpeğe
Kaçar durur kurtulmak için. Böyle durumu kızla
Tanrının, birinde umut, birinde korku.
Sevgiden kanat takmış seven, hız almış,
Yakalar kaçan kızı sonunda, değerdi soluğu
Uçuşan saçlarına kızın. Tükenmiş kızın gücü,

Ezilmiş bu yorucu koşuştan, sarardı bakınca
Peneid sularına, korktu. Göster kendini, yetiş,
Ey baba, kurtar beni, ey yeryüzü, varsa senin gibi
Tanrılık gücü ırmaklarının da... Dönüştür beni,
Kaldır güzelliğimi, kurtar beni. Bir gevşeme
Başlamış elinde kolunda yavaştan, yakarınca,
İncecik kabuklar örtmüş yumuşacık göğsünü,
Saçları yaprağa dönüşmüş, kolları dallara.
Birer kök olmuş çevik ayakları toprakta
Sımsıkı, başı ağaç doruğu, alımlılığı kalmış bir,
Seviyor Phoebus onu gene, sarmış sağ kolunu
Kütüğe, bir yürek vuruşu sezdi kabukta,
Kucakladı dalları canlıymış gibi kollarıyla,
Öptü bir süre kütüğü, ağaç duymadı öpücükleri.
Bağırdı yürekten tanrı: Karım olmadın, adımla
Anılan bir ağaç oldun artık. Seninle süslenecek
Saçlarımız, sadağımız, kavalımız...
Sen süsleyeceksin Latium yiğitlerini giderken
Sevinçli bir sesle türküler söyleyerekten
Triumph'un şenlik alayları dizi dizi Capitol'a.
Augustus konaklarının kapılarında güvenle
Duracaksın, koruyacaksın meşeden tolgayı ortada,
Başım durdukça duracaksın sen de yeşil yeşil.
Bitirmiş sözü Paean, eğmiş ağaç dallarını
Bir baş gibi sallamış doruğunu, açıkça.

Bir oylum var ormanla çevrili sarp Haemonia
Kırlarında Tempe derler, buradan yuvarlanır
Köpüklü suları Pindus'tan çıkan Peneus'un,
İner aşağı dağılır dört yana duman duman
Yüksekten dökülen sudan çıkan ince buğular,
Yağmur olur yağar ağaç doruklarına, sular uğuldar
Dolar çevreye, burasıdır ırmağın kaynağı, kutlu.
Burada bir oyukta durur güvenle, kendi başına,
Buyruk salar nymphalara.

İlkin burada toplanmış ırmaklar, uluslar,
Daphne'nin atasını yatıştırmak, ya da övmek
İçin duraksayanlar. Kavak tolgalı Sperchios,
Evecen Enipeus, yaşlı Apidanus, sessiz Amphrysos,
Bir de Aeas. Koşup çarpık yollardan az sonra
Uzaklardan akan, yorgun sularını denizlere
Boşaltan başka ırmaklar. Bir Inachus yoktu
Kapanmış oyuğuna gözyaşlarıyla çoğaltırdı
Sularını ağlayıp zavallı kızı İo'ya,
Elinden gitmiş gibi, bilmezdi yaşadığını.
Bilmezdi yerini, korkardı kötü bir olaydan.
Dönerken atası olan ırmaktan İo, görmüş,
Seslenmiş ona Jupiter: ey alımlı çalımlı güzel
Bilmem kimleri mutlu kılacaksın evliliğinle.
Göstermiş yüksek ağaçlar gölgesini, çağırmış
Dallar altına, bak, demiş: güneş yücelerde,
Ortalık sıcak. Korkarsam yırtıcıların inlerine
Girmekten, gel kuytulara, sakınma, bir tanrıdır
Ormanları koruyan. Sıradan bir tanrı değilim,
Benim göklerin en güçlü egemeni, bendedir yetki,
Kaçma benden, benim dört yana yıldırım gönderen.
Kaçıyordu gene, arkada kalmıştı Larna kırları,
Ağaçlı Lyrcea çayırları. Birden bastı karanlık,
Önledi kaçmasını tanrı, son verdi kızlığına.
Bakmış gökten Juno bir süre Argos içlerine,
Görmüş aydınlık bir günde kararlığını ortalığın
Yoğun bulutlarla, şaşıp kalmış, anlamış bunun
Akar sulardan ya da toprak buğusundan olmadığını
Neredeydi kocası diye bakındı, araştırdı çevreyi.
Bilirdi onun yolsuz işlerini, çapkınlığını.
Ya bir yıkım gelmiş başına, ya ben yanılmışım
Dedi, gökte bulamayınca kocasını. Attı kendini
Gök yücelerinden yere, dağılsın dedi bulutlar.
Sezmiş karısının geldiğini Jupiter, dönüştürdü
Bir ak düğeye Inachus'un kızını. Böyle de

Güzeldi kız, bilmezden beğenmiş onu Saturnia.
Kimindi, hangi sürüdendi, neredendi. Sormuş
Soruşturmuş, bilmezmiş gibi gerçeği. Jupiter,
Topraktan çıkmış, dedi, işi savsamak için, sözde,
Yalan söylemiş. Bunu bana ver, dedi, Saturnia.
Ne yapacaktı şimdi Jupiter? Bırakamazdı ona.
Sevgilisini, uçuruma gitmekti vermemek de.
Utanıyor evet diyor, cayıyordu sevgi ağır basınca.
Esirgerse kardeşinden, eşingen bu armağanı,
Vermezse düğeyi, bozulur oyun, anlaşılır iş.
Gitmedi Juno'nun kuşkusu görünce İo'yu.
Yeni gönül çalmadan da korktu Jupiterden de,
İo'yu koruma Aristidus oğlu Argos'a verildi
Gitti kuşkusu. Yüz gözlüydü Argos, ikişer ikişer
Açık kalır bekçilik ederlerdi durmaksızın
Birbirinin ardınca. Gözetlerdi ne yana döndürse
Başını İo'yu, gözlerini ayırmazdı ondan.
Bırakılırdı gündüzleri otlamaya,
Güneş batınca kapatılırdı bir yere,
Bağlar vurulurdu boynuna zavallının,
Kendine yakışmayan bağlar.
Acı otlarla ağaç yaprakları yer, yatar
Kuru toprakta, bulanık bir su içerdi mutsuz,
Uzatmak isterdi, sanırsın, kollarını
Yalvarmak için Argos'a, oysa nerde,
Artık yoktu Argos'a uzatacak kolu. Güçlükle
Böğürmeler çıkardı ağzından, yakınmak isteyince.
Kendi de korkardı sesinden. Gelmiş gezindiği
Inachus kıyılarına, kaçmış görünce sularda
Yansıyan yeni boynuzlarını. Ne Naidaslar tanımış
Onu ne de Inachus. Bilmemişler kim olduğunu.
Bir babasının, bir kızkardeşlerinin ardınca gitmiş,
Okşandı, sokuldu onlara, şaşkın bakışlarla.
Ot toplamış vermiş ona yaşlı Inachus.
Yalardı babasının ellerini, öperdi bileklerini,

Boşalan gözyaşlarını tutamazdı bir türlü.
Konuşabilse söylerdi adını, yardım ister anlatırdı
Olanları. Tırnaklarıyla yazılar yazmış toprağa,
Böyle anlatmış başına gelen acıklı dönüşümü.
Ağlamış yazgısına, basmış çığlığı, inlemiş İnachus,
Sarılmış böğüren düğenin kar gibi boynuna,
Boynuzlarına, sen misin yeryüzünü dört dönüp
Aradığım kızım, şimdi daha da çoğalmış acılarım
Eskisinden. Susuyorsun, karşılık vermiyorsun bana.
İniltiler çıkıyor yüreğinin derinlerinden.
Böğürmelerle karşılık veriyorsun sözlerime,
Bu geliyor elinden. Bilmedim başına gelenleri
Gelin yatakları donattırmışım sana, bir damadım
Olsun istedim, sonra torunlarım, sürüden bir koca,
Yavrular gerek sana şimdi. Gidermez acılarını ölüm
Bile ne yıkınmış tanrı olmak, ölüm tutmuş kapıları,
Sınır yapmış sıkıntılara sonsuzluğu. Böyle yanıp
Yakınırken İnachus, alnında yıldızlar ışıyan Argos
Almış kızı babasının elinden, götür başka kırlara,
Oturmuş biraz uzakta, dağın doruğunda, yüksekte,
Gözetmek için dört bir yanı.
Bırakamazdı artık yüceler yücesi Phoronidos acılar içinde böyle,
Kızkardeşini. Çağırmış yanına ışıl ışıl Pleia'da
Doğan, oğlunu, buyurmuş Argos'u öldürmesini.
Kanatlandırdı ayaklarını Mercurius, giydi
Tolgasını, aldı uyku veren yılansı değneğini,
İndi yeryüzüne, Io'nun bulunduğu yere, tepeye...
Durmadı, çıkardı tolgasını, kanatlarını,
Yalnız değneği kaldı elinde...
Girmiş güdücü kılığına, götürmüş keçileri
Sarp bir kıra doğru, başlamış çalmaya orada
Kavalını, büyülenmiş Juno'nun çobanı bu sesle.
— Kim olursan ol, otur benimle bu kayada yanyana.
Bulamaz sürüler böyle bir yaylım daha, çobanlar
İçin pek uygundur bu gölgelik... Oturmuş orada

Atlantiades, büyülemiş Argos'u tatlı sözlerle,
Bağlamış gözlerini. Argos unuttu günü güneşi,
Kapıldı türkülere, bir de kavalın sesine,
Çalıştı kurtulmaya uykunun etkisinden.
Kimi açıkken gözlerinin ölüm uykularına
Dalmıştı kimi. Sormuş nedir bu yeni kaval
Diye. Buna karşılık demiş ki tanrı: Buzlu dağ
Eteklerinde Arcadia'nın, Nonacris Naia'nın
Hamadryadesleri arasında biri vardır ünlü,
Syringa derler ona nymphalar. Onun kurtuluşu,
Kaçışı bir kez değildir bu verimli ovalarda,
Bu sık ormanlarda yaşayan Satyrlerin, ya da
Tanrıların kovalayışından. O vermişti kendini
Ortygia tanrıçasına, eğilimi, kızlığı yüzünden.
Diananınkine benzerdi giyimi, Latonia sanılırdı
Olmasaymış boynuzdan yayı, altın yayına karşılık
Tanrıçanın. Bir yanılma da olabilirdi, neyse.
Görmüş Lycae dağından dönerken, başı, sivri
Yapraklarla süslü pan. Söylemişti ona bunları
Gidip anlatacağını. Karşılıksız kaldığını
Bütün yalvarmalarının nymphanın. Tarlalarda
Kumlu Ludo'nun sessiz sularına değin gelişini.
Sular engel olmuşsa ona, yakarmışsa kardeşlerine,
Başka biçime dönsün diye, anlatacaktı, bir de
Srynga diye panın kucaklamasını kamışı,
Ondan çıkan sesleri, nymphanın iniltileri
Sandığını. Dolardı soluğu inlerken kamışa bir
Yakınma gibi, tanrının bu çalgıyı sevişi, sesine
Bayılışı. Budur sağlayacak, uzun konuşmalarımı
Seninle, demiş, tanrı. Bunları da söyleyecekti,
Mumla tutturulmuş boy boy kamışların kızın
Adını aldığını da. Anlatmaya kalkınca Cyllenius'lu
Tanrı bunları dalmış Argos derin uykuya, gözler
Yumuk, susmuş, güç vermiş ölüm uykusuna. Alnında
Gezdirmiş Argos'un büyülü değneği. Çekmiş eğri

Kılıcı vurmuş boynunu, ayırmış gövdesinden,
Sonra fırlatıp atmış, o kanlı başı, sarp
Kayalara. Ey Argos görülmüş işin artık, sönmüş
O bir yığın gözünün, içtiği bol ışıklar,
Yalnız karanlıklar görceğin o yüz gözünle.
Toplamış gözlerini Saturnia kaplamış sevdiği
Bir kuşun tüylerini yıldız yıldız ışıyan
Kuyruğunu, serpmiş, bezemiş onlarla, kızmış
Juno, birdenbire, Paelica Argolica'nın korkunç
Erinnyleri, batırmış yüreğine çıldırtan, delirten,
Bucak bucak koşturan, görünmez iğneleri.
Sen olacaksın bu bitmez yorgunlukların
Son durağı. Varınca ırmağın kıyısına
Diz çökmüş, İo, kaldırmış başını parlak göğe,
Boynu bükük dökmüş iniltilerle gözyaşlarını,
Yakınır gibiydi böğürmelerle Jupiter'e
Bir son vermesini dilercesine acılarının.
Tanrı sarılmış boynuna karısının, dilemiş,
Bir son versin, diye, bu uzun cezaya.
Korkun olmasın artık gelecekten,
Bitmiş üzüntülü işler, dinle tanık sen de buna,
Demiş, Stygia. Yatışmış öfkesi tanrıçanın,
Birden dönüşmüş eski biçimine İo, dökülmüş
Tüyleri, gitmiş boynuzlar, daralmış göz oyukları,
Derlenmiş toplanmış ağzı, gelmiş eski yerine
Omuzlar, eller, uzamış parmaklara dönüşmüş
Tırnaklar. Aklığı kalmış düveliğin, parlak,
İki ayak yeterdi nymphaya doğruldu,
Konuşmaktan çekiniyordu yalnız, kaygılıydı,
Bir düve gibi böğürür müyüm diye. Çabalıyordu
Kesik seslerle eski gücünü kazanmaya...

Bir tanrıçadır, çevresinde keten giysili
Sürü sürü kızlar... Bu kızdan doğduğuna inanılır
Jupiter soyundan Ephasus'un, adına tapınaklar

Kurulmuş bir çok ilde. Yaşta, boyda eşti güneş
Oğlu Phaeton'a. Büyük sözler etmiş, ululanmıştı
Phaeton, atasıdır Phoebus diye. Girmemiş
Buyruğuna Ephasus'un. Başkaldırdı torunu
İnachus'un, aldandın anana, atan değil övündüğün,
Dedi. Utancından kızardı, bastırdı öfkeyi utanç.
Anlattı bir bir anası Clymene'ye söylediklerini
Ephasus'un: Çoğalsın diye susmuşum acım, anne.
Ne büyük utançtır bizce bu gücümüzü aşan,
Yersiz suçlama. Tanrılar soyundansan,
Göster bunu, yücelerden olduğunu, kanıtla.
Dolamış kollarını anasının boynuna bunları
Söyleyince. Yalvarmış Meropos'un başı için,
Kızkardeşlerinin namusu için göstersin
Kimdir gerçek atası. Kuşkuluydu durumu
Clymene'nin, bilinmezdi neden üzüldüğü, oğlunun
Yakarışından mı, kendisine yükselen suçtan mı
Yoksa. Elaçmış göklere, dikmiş güneşe gözlerini:
Andolsun şu bizi gören, duyan parlayan yıldıza,
Şu evrene düzen veren güneştir, senin atan,
Oğlum, son bakışım olsun güneşe yalanım
Varsa bu işte, seni aldatıyorsam, görmesin ışığı
Bir daha gözlerim. Yorulmaya değmez görmen
Doğduğun konağı, komşudur yurtlarımız,
Tanrının doğumevi, ağdığı yer, git sen de sor
İnanmıyorsan. Anasının sözlerini duyunca Phaeton
Zıplamış sevincinden, fırlamış göklere doğru,
Aşmış en sıcak ülkelerden, Habeşten, Hindten,
Yalımlar altındaki yerlerden atasının parlak
Yıldızlara aydınlanan yurduna.

İKİNCİ KİTAP

DİREKLER üstünde yükselen yüce güneş konağı,
Işıldayan altından, yalım yalım pyropustan.
Pırıl pırıl fildişiyle süslü çatısı,
Parlayan gümüş kaplı iki kanat kapısı.
Egemendir onda özdeğe emek. İşlemiş Mulciber
Bir oya gibi ona karaları kuşatan denizi,
Yeryüzünü, evreni kaplayan göğü. Oradadır
Mavi tanrıları suların, borazan Triton,
Çok biçim değiştiren Proteus, dev kollarıyla
İri balinaları sarıp ezen Aegaeon,
Dorida, bir de kızları. Kimi yüzer görünür,
Kimi oturmuş bir kayada kurutur saçlarını,
Kimi binmiş balıklara. Benzemez birbirine
Yüzleri, pek de ayrı değil biçimleri bu bacıların.
Orda bulunur karalar, erler, iller, ormanlar,
Hayvanlar, ırmaklar, nymphalar, kır tanrıları.
Bu kapıya işlenmiş pırıl pırıl gök,
Altısı sağda, altısı soldadır burçların.
Bu dar yolu tırmanmıştı Clymene'nin oğlu
Girmişti konağına babalığından kuşkulandığı
Kişinin, hızla ilerlemiş yüzünde babalık
İzleri görünen tanrıya doğru. Durdu biraz
Uzakta, ışıktan kamaştı gözleri, ilerleyemedi
Daha. Işıl ışıl giysiler içinde, pırıl pırıl
Tahtında oturmuş Phoebus, sağında solunda gün,
Ay, yıl, çağ dizilmiş, bir de saatlar, duruyordu

Yanında yeşil bahar, başında çiçekli taç,
Başaklarla donanmış çıplak yaz, ezilmiş,
Çiğnenmiş üzümlere bulanan güz,
Kırağıdan saçları kırçıla dönmüş kış bir de.
Orada, yeni olaylar karşısında şaşan genci,
Görünce bütün varlığı gören gözleriyle Tanrı,
Neden düştün yola, nedir aradığın, Phaethon,
İşin ne bu konakta, atasının tanıdığı oğul?
Dedi. Ey bütün evrene ışık saçan Phoebus
Baba, bırak anılayım bu adla, beni, Clymene
Bir yalanla örtbas etmezse bir yanılmayı,
Kanıt getir, göster bana babam olduğunu,
İnanayım, kurtulayım bu acı kuşkudan.
Böyle söyledi, Phaethon. Çıkarmış başından
Parlayan tolgasını koymuş bir yana babası,
Çağırmış daha yakına, sarılmış ona. Gizleme
Oğlum olduğunu, doğru söylemiş sana Clymene...
Gitsin kuşkun, yaparım gerekeni, gösteririm
Dilediğin kanıtı sana, tanık olsun bize,
Gözlerimizle görmediğimiz, bataklık, üstüne
Tanrıların andiçtiği. Bu sözler üzerine
İstedi babasından bir gün için kanatlı
Atların koşulduğu arabayı. Caymış baba,
Üç dört kez sallamış ışıyan başını,
Boş bulundum, yanıldım, sözvermemeliydim,
Dönmem gerek sözümden oğul, vazgeç bundan.
Yerine getirilir türden değil dileği,
Başından büyük işlere giriştin Phaethon,
Bu çocuk yaşınla başaracağın iş değil bu.
Ölüm yolundasın, ölümden uzak değil dileğin.
Yücelere yaraşır bir iştir istediğin,
Bilmiyorsun yaptığını, gücü yettiğine bakmalı
Kişi, dingilinden yalımlar çıkan bir arabada
Duramaz benden başkası, Olympos başbuğu bile,
Korkunç sağeliyle öldüren şimşekler fırlatan

Yönetemez bu arabayı. Kim var İovus'tan yüce?
Sarptır yolun başı zorlanır genç atlarım
Bile orda. Büsbütün diktir göklerin ortası,
Korkarım bakmaya oradan derin denize, karaya,
Ürperirim, bir korku dolar yüreğime. Çok diktir
Yolun son kesimi, iyi bir yönetici gerek orada.
Bir yer açar bana sularda Tethys, batmayım diye,
O bile korkar, ürperir bu uçurumdan.
Bir düşün, allak bullak eder gökleri bir devinme,
Sürükler engindeki yıldızları, hızla, batırır,
Alt üst eder. Sonsuz gücümle direnirim ona
Karşı ben, yenerim karşı güçleri, yükselirim
Enginlere hızla. Düşün, Ne yaparsın bu arabayla?
Önleyebilir misin dingilin, tekerin dönüşünü,
Sürükleyişini seni? Kurar mısın yukarda tanrı
İlleri, evler, kırlar, bol adaklarla dolu
Sunaklar bulunduğunu? Nice tuzaklardan, yırtıcılar
Yurdundan geçer bu yol. Şaşmasan yolundan bile
Çıkar karşına boğanın boynuzları, Haemonius
Yayı, azgın arslanın açılmış ağzı, yengecin
Uzun dev kolları, akrebin kıvrık kocaman
Çengelleri, daha nice korku salan devler.
Girmez buyruğuna yalım soluyan atlar, çıkar
Ağzından, burnundan göğsünde saklı yalımlar.
Tutamazsın benim bile güç eğlediğim atları.
Azmaya görsünler ne dizgin, ne yular dinlerler.
Bir yıkım gelmesin başına, koru kendini,
Dile sana yaraşanı, yavrum, istemem yıkımını.
Kesin bir kanıt mı istiyorsun soyumdan
Geldiğine inanman için? İşte korktuğum
Kanıt; bu babaca sıkıntı, acıdır sana, bak
İyice yüzümün çizgilerine, yüreğime girer
Gibi bak gözlerinle, baba sevgisidir bu kuşku,
Anlarsın. Bak ne var ne yok yeryüzünde şöyle,
İşte canın ne çekerde yerde, gökte, denizde,

Al gönlünce olanı, iyiyi, kaçın yıkım getirenden.
Cezadan, kötülüktendir seni sakındığım, ünden değil.
Bir cezadır istediğin, Phaethon ne sungu,
Ne ün. Neden dolarsın boynuma kollarını, ey afacan?
Kuşkulanma, olacak dileğin, andiçtim Stygia
Suları üstüne, gelecek isteğin yerine, bütün.
Biraz uygun olsaydı dileğin. Bitti öğüt verme.
Direniyor, yanıyordu arabaya binmek için, gene.
Bir duraladı, sonra götürdü delikanlıyı babası
Vulcanus'un armağan ettiği yüce arabaya.
Altındanmış oku, dingili, teker kuşakları,
Teker parmaklıkları da gümüşten. Dizilmiş
Boyunduruğun üstüne topazlar, inciler, bunlar
Işıyan parlaklığını yansıtırdı Phoebus'un.
Dalmış arabanın eşsiz güzelliğine, geçmiş
Kendinden Phaethon, açmış doğudan gül boyalı
Konağın erguvan kapılarını, Aurora. Çekilmiş
Bütün yıldızlar, götürmüş onları gökten
Lucifer, en sonra bir oydu çekilip giden.
Görünce onun yeryüzüne varmasıyla evrenin
Kızardığını, ayın iki ucunun görünmediğini,
Buyurmuş uçan Hor'lara, koşulsun atlar, diye,
Titan, uymuş buyruğa tanrıçalar, çözdüler yalım
Saçan, Ambrosia'yla beslenen atları,
Taktılar şakırdayan dizginlerini...
Dayansın diye yalımların etkisine
Kutlu ilaçlar sürmüş yüzüne Phoebus'un
Işıklarla kuşatmış saçlarını oğlunun. Sezmiş
Başına gelecek yıkımı, sızlamış yüreği,
Seslenmiş ona: dinle babanın öğütlerini,
Sıkı tut dizginleri, az kullan sivri değneği
Oğlum, kendiliğinden koşarlar, baskı önler onları.
Beş yay boyunca giden yola girme.
Bir yol var orda eğik, yayımsı, iç bölgeden
Geçer, işte oradan, güneyle kuzey bölgesinden,

Üç Ayı'dan geçen yoldan sakın. Görürsün,
Yürü benim araba tekerlerimin izinden.
Orada eşittir sıcaklığı gökle yerin,
Ne aşağılara in, ne de göklere çıkar arabayı.
Yükselirsen yakarsın gökyüzü konaklarını,
Alçalırsan da yeri, orta yoldur en güvenlisi
Sakın kendini gene, ne çok sağa yılan burcuna
Yaklaş, ne çok sola güney takımyıldızlarına,
Orta yolu tut, bırak gerisini alınyazına.
Umarım daha iyi korur seni uyanık tutumun.
Ben söylerken bunları bir ıslak gece
İnerdi Hesperius ülkesine. Duramayız daha,
Gelmez elimizden. Işıyor Aurora, kaçıyor gece.
Al dizgini eline, buyruk senin artık, tut
Sözümü, yoksa, vazgeç arabamızı kullanmaktan,
Sağlam yere basmışken başarırsın bunu daha,
Yazık beni dinlemeden dayandın dingile.
Bütün bu gördüklerin bensiz ışık verir yerlere.
Bir sıçrayışla binmiş uçan arabaya delikanlı,
Kurulmuş üstüne, sevinmiş alınca ele dizgini,
Esenlik dilemiş kaygılı babasına. Bu sırada
Uçarca giden Pyrois, Eous, Aethon, dördüncüsü
Phlegon denen güneş atları yalım yalım soluyor,
Kişnemelerle gökleri çınlatıyor, altın nalları
Şaklatıyor. Torununun başına geleceği bilmeden
Yıkmış bütün engelleri Tethys, açmış sonsuz
Gökleri, birden hızlanan atlar ayaklarıyla
Yardılar havayı, yolaçtılar bulutlardan,
Kanatlarıyla aşıp doğuya geçtiler Euros'u.
Çok yeğnikti araba, güneş atlar da sezmiyordu
Ağırlığını boyunduruk altında.
Karınlı boş gemi nasıl yalpalarsa,
Çalkanır durursa denizde boşluğundan,
Öyle inip çıkıyor, sıçrıyordu yeğnik araba,
Birden yükseliyor hızla havaya bomboş gibi.

Sezince bu yeğnikliği birden atlar
Değiştirdiler belli yönü, yoldan çıktılar.
Korkudan, Phaethon, tutamaz olmuş dizgini,
Neredeydi yol, nereye gidecekti, bilse de gücü
Yoktu. O gün, ilkin, ısınmış soğuk Triones yıldızı,
Boşuna dalmak istediler yasak denize,
Bir yılan varmış buzlu kutuplara yakın,
Buz kesilmiş, korkulur bir yanı yokken,
Isınmış sıcaklarla, kudurmuş hıncından.
Senin bile kaçtığın söylenir ey Bootus,
Ağırlığına, bir de arabana karşılık. Bakmış
Mutsuz Phaethon göğün yükseklerinden
Derin mi derin yeryüzüne, aşağılara,
Sararmış birden, titremiş korkudan dizleri,
Bu yoğun aydınlıkta karanlığa boğulmuş
Gözleri. Dokunmasın isterdi babanın atlarına.
Olmasaydı dileği, istemeseydi babası,
Artık Meropus'un oğlu diye anılmalıydı...
Nasıl sürükleyince gemiyi boralar, nasıl
Korkar bırakırsa kaptan dümeni, yakarırsa
Tanrılara, öyle olmuş o da. Ne yapsındı başka?
Çok uzaktı arkada gök, uzaklık büyük, içinden
Ölçerdi uzaklığı, bakardı Batı'ya, yazgısının
Varacağı yere, ileriye, bir de dönerdi Doğu'ya.
Kesilmiş korkudan ne yönetim, ne dizgin bırakma
Gelirdi aklına, ne de adlarını bilirdi atların.
Titrerdi gördükçe korkunç varlıkları gökte,
Ötede beride, yırtıcılar azgın, şaşılası,
Bir yer var güneyde, kıvırmış kıskaçlarını
Akrep ikiz yellerin estiği yerde, eğmiş
Kuyruğunu, kollarını kaplamış geniş bir alanı.
Görünce Phaethon kara, ıslak bir ağı döküp
Kıvrık iğnesiyle sokmaya geldiğini
Kaskatı kesilmiş korkudan, bırakmış dizginleri.
Bir yeğniklik, bir gevşeme sezince sırtlarında

Azmış yoldan atlar dolu dizgin, tutulmaz.
Sonsuz uzayda çılgınlığın götürdüğü bir yöne,
Başıboş koşuyorlar durağan yıldızlara gökte,
Çekiyor, sürüklüyor arabayı çılgınca boşluğa
Yükseliyorlar yüce katlarına göklerin, sonra
Dönüyor sapa bir yoldan yaklaşıyorlar yere.
Şaşmış bakıyordu ay arabanın alttan geçişine,
Bulutlara gömülen atlarına kardeşinin.
Yakıyordu yerin yalımlar yüksek tepelerini,
Çatlıyor toprak tükeniyordu özü, kavruluyor
Çayırlar, yanıyor yapraklarla ağaçlar.
Kurumuş ekinler çoğaltıyordu yangını daha.
Söylenen az. Büyük iller vardı kalelerle çöken,
Ülkeler, uluslar yangınla kül yığınına dönerken.
Ormanlarla dağlar yanıyor tükeniyordu,
Athos, Kilikyada Taurus, Tmolus, Oeta yanıyor,
Bugün çöl, eskiden bol kaynaklı İda,
Helicon'un Virgineus'u, sonranın Oeaginus Haemos'u,
Tutuşuyor, sonsuz Aetna'nın yalınılarını çoğaltıyordu.
İki tepeli Parnassus, Cynthus, Othrys, Eryx,
Karları eriyen Radope, Mimas, Dindyma, Mycale,
Şölen yeri kutlu Cithaeron yanıyordu.
Kurtaramadı Scythia soğukları yanan Caucasus'u,
Ossa'yı, Pindus'u, ikisinden yüce Olympos'u,
Göğe değer Alpleri, bulutlu Apenninus'u...
Görürdü Phaethon evrenin sarıldığını
Yalımlarla, dayanamazdı bu yangına. Yanan hava
Engin bir ocağın ağzından çıkar gibiydi,
Soluyor, bakıyordu korlaşan arabaya...
Dayanamadı daha, küller, sıçrayan kıvılcımlar
Kuşatmış onu kızgın bir duman gibi,
Bilmiyordu kalın dumandan gideceği yeri,
Şaşırmış, bırakmış kendini uçan atlara.
Söylentiye göre, Habeşleri kapkara yapan
Kanmış, o gün, gövdelerin yüzeyine çıkan.

O çağda kurumuş kaynakları, çöl olmuş Libya,
Bu yüzden ağlamış saç baş dağınık nymphalar
Kaynaklara, göllere. Yitirmiş Boetia Dirce'yi,
Argos Amymone'yi, Ephyr Pirene sularını.
Kurtulamamış bu yıkımdan geniş yataklı, iki
Kıyı ırmaklar da. Dumanlar çıkmış ortasından
Tanais'in, yaşlı Peneos'un, Teuthranteus'ta akan
Caicus'un, hızlı akan İsmenos'un, Phegiacus'u
Sulayan Erymanthus'un, yanan Xanthus'un, sarı
Lycormas'ın, kıvrılıp akan, ışıyan Meandros'un,
Mygdonius'u sulayan Melas'ın, Tenarius'u sulayan
Eurotas'ın. O gün tutuşmuş Babylonia'da Fırat,
Orontes, Ganj, coşkun Thermodon, Phasis, Hister.
Yanıyordu Alpheus, tutuşmuş Spercheos kıyıları,
Sıcaktan eriyen altını sürüp götürüyordu Tagus,
Maeonia ırmaklarının kıyılarını ötüşlerle
Dolduran kuşlar Caystros ortasında yokoldular.
Kaçmış korkudan dünyanın öte ucuna Nil,
Gizlemiş başını, bugün de saklıdır başı.
Yedi kaynağı varmış kumlar altında, yedisi de boş
Oylumu. O yangın kurutmuş İsmarios'da Hebrum'u,
Strymon'u, Hesperius'da Ren'i, Ron'u, Po'yu,
Bütün varlıklara gücü yeten Tiber'i.
Çatlaklar açılmış yerde gün ışığı Tartarus'a
İnerdi onlardan, korkardı kralla karısı...
Deniz daralır, kuraklık kaplardı ovaları, eskiden
Deniz olan yerleri, yükseliyor sulardan dağlar,
Çoğalıyor öteye beriye serpilmiş Cyclad'lar.
Uçurumların altına sığınıyordu balıklar
Suların üstünde yüzemiyordu sırtı yuvarlak
Yunuslar. Tepe taklak sularda fok ölüleri,
Orda burda. Söylentiye bakılırsa Nerea, Doris,
Bir de kızları saklanmışlar ılık oyuklarda.
Üç kez denemiş Neptunus sudan çıkarmaya kollarını,
Korkunç yüzünü, üç kez de kaçmış yalımdan.

Oysa bu verimli yeryüzünü kuşatmıştı
Anasının karanlık karnında toplanan kaynaklar,
Sular, denizler, dalgalar, eskiden,
Çoraklaşmış boğazına değin, koymuş alnına
Elini hızla sarsmış birden, irkilmiş bu güçlü
Sarsıntıyla ne varsa, batmış biraz daha derine,
O sıra güzelim, mutlu sesiyle konuşmuş:
Böyle buyurmuşsan, yapmışsam ben de, ey tanrılar
Yücesi neden gecikir yıldırımların? Yanacaksam
Ateşinde yanayım, avunmadır ölmek baba eliyle.
Bin güçlükle çıkıyor sözler boğazımdan,
Duman tıkıyor ağzımı, bak yanan saçlarıma,
Kıvılcım dolan gözlerime, külle örtülen yüzüme.
Bu muydu ödülün bana, beni yaratmakta,
Emeklerimin karşılığı bu muydu, taşlı çakıllı
Yerlerde gezmiş yaralanmışım, sivri sapan
Demirinin açtığı yaralara, yıllarca acılara
Katlanmışım, sürülere ot, kişilere yiyecek, size
Kokulu günlük yetiştirmişim? Bana yıkım gerekse
Suların, kardeşinin suçu ne? Neden dökülür,
Uzaklaşır gökten boyuna sular?
Bırak beni, kardeş sevgisi varsa sende daha,
Göklerini düşün, bak bir uçtan bir uca:
Duman çıkıyor kutuplardan, yakarsa bunları
Yalım yokolur yüce konağınız da. Güçlükle
Tutuyor Atlas omuzlarında korlaşan gök direğini.
Yıkılırsa denizler, karalar gök konağı bütün
Günüdür yeniden chaos'a döndüğümüzün.
Söndür yalımları, kurtar kalanları, evreni.
İşte böyle demiş yeryüzü, daha dayanamamış
Azgınlığına sıcağın, konuşamamış, çekmiş başını,
Gizlenmiş ölüler ülkesine yakın oyuklarda.
Tanık gösterdi evren başbuğu yüceleri,
Arabasını verdiği kimseyi, durmazsa bu yıkım
Yokolacak, dedi, ne varsa. Çıktı en yücesine göğün,

Bulutları yığdığı, karaları kuşattığı, gümbürtüler
Çıkaran, ışıyan şimşekler çaktırdığı yere,
Bir de bakmış ne bulut kalmış karaları kuşatan,
Ne yağmur, buyruğunda, göklerden boşalan.
Gürledi, kulağına yükselen sağ eliyle attığı
Bir yıldırım yoketmiş arabada, sürücüyü,
Bastırmış korkunç yangınları yangınla.
Korkan ürken, şahlanan atlar, karşıt sıçramalar,
Ne dizgin, ne kayış, ne boyunduruk bıraktılar...
Gem bir yana fırlamış, oktan kopan dingil
Dağılan, tekerler, teker parmakları bir yana,
Az ötede parçalanan arabanın kalıntıları.
Yangından yokolmuş kumral saçları Phaetho'nun,
Uzayan bir ışık gibi yuvarlanıyordu göklerde,
Öteye beriye, benzerdi pırıl pırıl gökten
Işıyan bir yıldız düşmesine.
Almış onu yurdundan uzak bir yerde yaşayan
Eridanus, yıkamış dumanlara bulaşan yüzünü.
Görmüş Hesperia'nın Naiad'ları üçüzlü
Yalımlarla yanışını, bir türkü kazmışlar taşına:
Burada yatıyor Phaethon, babasının arabasını süren,
Büyük yiğitliktir yaptığı, başarısız olmuşsa da.
Kıvranmış acılar içinde babası, üzüntüler,
Kaplamış yüzünü. İnanmamız gerekirse söyletiye,
Bir gün geçmiş güneşsiz. Yangın aydınlatmış
Ortalığı, tek yararı buymuş bu yıkımın da.
Söyledikten sonra Clymene nelerin olacağını
Bu kötü durumda dolaştığı ortalığı yakınarak
Geçti kendinden, yırttı üstünü başını, aradı
İlkin elini kolunu, sonra ölünün kemiklerini,
Buldu yabancı bir toprağa gömülü kemikleri,
Kapanmış orda yere, dökmüş gözyaşlarını adı
Kazılı mermere, bastırmış onu çıplak göğsüne.
Az değildi Haliad'ların acısı, gözyaşı döktüler,
Onlar da ağladılar ölüye, elleriyle dövdüler

Göğüslerini, bir ses duymadılar Phaethon'dan,
Çığlıklar kopardılar gece gündüz, kapandılar
Mezarına, dört ay sürmüş yakınmaları,
Böyle alışmışlar, böyleymiş gelenekleri.
Bağırmak, yakınmakmış. Phaethus'a, en büyüğü
Kızların, kapanmak istemiş yere, bükülmez
Olmuş dizleri, koşmuş yardımına ak Lampeti,
Çakılmış olduğu yere birden, yolmaya başlayınca
Saçlarını, elleriyle, yapraklar kalmış avuçlarında
Üçüncünün. Birinin kütüğe dönüşmüş kalçaları,
Üzüntüden dal dal olmuş uzun kolları.
Yakınırken bu durumda bir kabuk kaplamış
Yavaşça karın, kalça, omuz, göğüs, bir de ellerini
Çığırdılar analarını kabuklaşmamış ağızlarıyla.
Ne gelir elinden şaşırmış ana, onları kucaklamaktan
Öpüp okşamaktan başka çocuklarını, ya da koşuşmaktan?
Uğramış gövdeleri kurtarmak için kütükten,
Yetmemiş gücü, kırmaya koyulmuş yumuşak dalları
Bir yara gibi kan damlardı uçlarından.
Dur, yapma anne diye bir inilti kızlardan
Gövdemizdir kırıp döktüğün ağaç, yalvarırız
Yapma. Kaplamış yüzlerini de kabuklar bu son
Sözlerden sonra. Bunlardan akan güneş ışığında
Katılaşan yaşlardan doğar altın gibi kehribar
Damlaları, toplar onları bir bir ırmaklar
Götürür süstakısı diye Lâtin kadınlarına.

Sthenelus oğlu Cycnus görmüş bu olayı,
Onunla seni birleştirmiş ananın kanı, daha sıkı
Bir kurmuş seninle ey Phaethon. Geç başkan olma
Ligur halkına, büyük illerde önder olmuşken.
Çınlatırdı çığlıklarla ormanları, bunlardı
Ağaca dönüşen kızlarla çoğalan Erida'nın yeşil
Kıyıları, ırmaklarıyla daha da genişleyen. İncelmiş
Erkek sesi, tüylere dönüşmüş saçları, uzun bir boyun

Yükselip göğsünden, birleştirmiş parmaklarını kızıl
Bir deri, tüyler kaplamış böğürlerini, ağzı yok artık,
Bir gaga var yerinde sivri. Budur Cycnus denen kuş.
Ne göğe ne Jupiter'e güveni kalmış, unutmamış onun
Attığı yıldırımı, engin sularda oturmak istedi korktu
Yalımlardan, ev edindi yıldırımlara karşıt suları.
Üzgündü Phaethon'un babası, kendinden iğrenen,
Gösterişten uzak; solgun bir güneş gibi yerden
Görünen. Dalmış, kendinden geçmişti, bir de öfke,
İsteksizdi evrende görevini yapmaktan. Yeter, dedi
Güler yüz görmedim yazgıdan, usandım, bu bitmez,
Karşılıksız çalışmalardan, çıkarım da olmadı.
Kim sürerse sürsün ışık taşıyan arabayı, bana ne.
Kimse çıkmazsa, tanrılar da beceremezse
Sürsün kendini beğenmiş Tyran'ımız bu arabayı.
Uğraşırken dizginlerle bırakır elinden yıldırımları
Şu babayla çocukları ayıranı, anlar deneyince gücünü
Yalım ayaklı atların; onları yönetince anlar, ölmesi
Gerektiğini beceriksiz olanın, arabayı sürmeye
Kalkanın. Kuşatmış güneşi tanrılar, boğmasın diye evreni
Karanlıklara yalvarmışlar. Jupiter bile bağışlansın
İstedi, yıldırımı attığından, korkutmalı yakarışlarla.
Phoebus toparladı korkan, titreyen atlarını. Kızmış,
Üzülmüş, oğlunun yanmasından sorumlu tutmuş atları,
Sivri kırbacıyla kakmaya başlamış onları.

Dolaşmış bütün gökleri evrenin yüce başkanı,
İncelemiş yangınların etkisini, yıkıları, kalanı.
Görünce bunların sağlam kaldığını, gözden geçirmiş
Yeri, kişilerin uğradığı yıkımları,
Arkadia çekmiş ilgisini daha çok. Bırakmış
Gönüllerince pınar sularını, süsleşim yeri,
Yeşeren otlarla, ağaçları yapraklarla, buyurmuş
Bürünsün diye eski yeşilliklere yeniden sararan
Ormanlar, gider gelirken ileri geri, Nonacrina'nın

Kızına takılmış gözleri; sevgi yakmış kemiklerini.
Ne yün eğirme, ne saçlarını tür tür süsleme.
Ak belbağıyla bağlamış kıvrımlı giysilerini,
Saçlarını toparlamış ak bir bağla,
Elinde yeğnik bir ok, bir mızrak ya da,
O da katılmış Phoebus'un topluluğuna.
Bundan daha kutlusunu görmemişti Maenaion
Trivia'nın gözünde, uzun süren bir yücelik yok,
Güçlülük yok. Güneş yolun yarısını geçmişken,
Dalmış balta girmemiş bir ormana birden. Çıkarmış
Omuzundan sadağını, yumuşak yayı gevşetmiş, uzanmış
Üstüne yeşil otların, yorgun başını dayamış sadağına.
Görünce onu böyle yorgun argın, Jupiter, yalnız,
Karım bilemez bu hırsızlığı, sonradan duysa bile
Çekişe dövüşe değer bu armağan, yeter.
Girmiş birden Diana kılığına, sokulmuş kızın
Yanına. Sen arkadaşlarımdan birisin belli, kimdir
Seni böyle bağlayan, nerede avladılar seni?
Sıçrayıp kalkmış kız otların üstünden, bence
Sen Jupiter'den güçlüsün, yücesin, esenlikler sana,
Onun yanında da söylerim bunu, demiş. O da gülmüş
Beğenmiş bu övgüyü, kucaklayıp öpmüş onu. Bulamamış
Bir kızın ağzındaki tadı onda. Kollarının arasına almış
Onu ormanda, açığa çıkmasın diye işlediği suç. O da
Karşı koymuş, bir kadın gücüyle yapmış yapacağını.
Ey Saturnia, sen de göz yumardın bunları görsen.
Savaşır korurdu kendini kız erkeğin karşısında
Bellidir gücü, başarmış işi Jupiter, dönmüş göğe.
Kız kargışlar yağdırır bunları gören ormana.
Unutacaktı geri dönerken sadağını, nerdeyse,
Oklarını, yükseğe astığı yayını.
Sevindirmiş onu bu av, arkadaşları yanında
Dictynnalar, tırmanırken Maenalon tepelerine,
Görmüş Nympha'yı çağırmış yanına.
Bağırmış, gerilemiş korkudan ilkin Jupiter'den

Onun tanrıça kılığına girmesinden. Bir de görünce
Nymphaların yanından gittiğini, anlamış oyunu, işin
İçinde bir tuzak olmadığını, katılmış
Onlara o da. Ne güçmüş işlenen suçu yüzde gizlemek.
Kaldıramadı gözlerini yerden, gidemedi alıştığı gibi
Yanında tanrıçanın, bütün arkadaşlarının önünde. Sustu,
Bir utanç belgesiydi kızaran yüzü,
Buydu belini büken. Kız olmasa Diana seçerdi suçun
Belirtilerini. Nymphaların bunu sezdiği söylenir gene de.
Yükselirken ay dokuzuncu kez yerden bir yay gibi, azalmış
Gücü avlanan tanrıçanın kardeş ışıklarından. Girmiş
İnce şırıltılı bir çayın suladığı derin ormana. Güzelliğine
Dalmış o yerin, sulara sokmuş ayaklarını, sular tatlı
Çevre ıssız, soyunalım, kim görür bizi burada,
Çıplak girelim suya, yıkanalım.
Utandı, kızardı Parhassus'un kızkardeşi. Hepsi
Çıkarmışken giysilerini, bir oydu geciken soyunmada
O düşüne dursun soymuşlar onu da, birden.
Çıkmış açığa çırıl çıplak olunca suçu. Gizlemek
İstemiş eliyle izleri, belirtileri. Bunun üzerine
Cyntia kızdı, git, kirletme bu kutsal suları, dedi.

Biliyordu bunu çoktandır yüce Tonans'ın karısı
Uygun bir gün kolluyordu öcünü almak için,
Daha ağır bir ceza vermek için ona. Bitmiş iş,
Küçük Arcas üzerdi, kızdırırdı Juno'yu
Ortağı bir kadından doğduğu için. Kudurdu,
Öfkeyle bakardı ona. Sen alçak, becerilmiş kadın,
Ne durursun karşımda. Ne kazandın yaptığından, kocam
Jupiter'in suçunu böyle açığa vurmaktan?
Soyu belirsiz bir çocuk doğurursun artık, bunlar
Yanına kalmaz senin, alacağım elinden güzelliğini,
Kocamı kandıranı. Alımın çalımın gidecek. Bunları
Söyleyince dikilmiş önüne, tutmuş alnına dökülen
Saçlarını çekmiş ileri, vurmuş yere. Uzatmış kollarını

Yalvaran Calistro. Birden dikenle kaplandı kolları,
Kıvrılmış elleri, yavaşça dönüşmüş eğri tırnaklara,
Başlamış ayak işini görmeye, genişlemiş Jupiter'i
Büyüleyen o güzel ağız, bozulmuş, kötüleşmiş. Almış
Konuşma yetisini ondan Juno, yalvarmasın kimseye diye,
Boğuk, öfkeli, tırmalayan bir ses çıkardı boğazından.
Gene de üzerinde eski alımı, inceliği,
Bir ayı kılığına girmesine karşın. Acılarını
İniltilerle söyler, değişen ellerini yıldızlara kaldırır,
Anlatamazdı sözle Jupiter'in yaptığı kötülüğü.
Sezerdi, çekinirdi ormanlarda yalnız kalmaktan
Dolaşmış evinin önünde, eski tarlalarında.
Kaç kez kovalanmış kayalarda havlayan köpeklerce
Kaçardı eski avcı kız, av olmaktan korkardı, unutur
Kendini, saklanırdı görünce yabanları, dağlarda
Dolaşan erkek ayıları; bir dişi ayıydı da, ondan.
Babası da kurtken yine korkardı kurtlardan.
Bilmeden Lycaonia soyundan geldiğini, atalarını,
Tanımadan onbeş yaşına basmıştı Arcas.
Bir gün kovalarken ormanlarda yaşayanları,
En uygun ağaçlıkları seçip çevirirken ağlarla
Erymathida ormanlarını karşılaşmış anasıyla,
Durmuş Arcas'ı görünce, tanır gibi olmuş,
Onu benzetmiş birine anası. Oysa dönmüş geri
Birden, bakardı kıpırdamadan bir yere takılan
Dişi ayının gözleri. Arcas tanımış onu, korkmuş,
Titremiş, yaklaşıp ok atmak için davranmış, önledi
Evrenin önderi bu girişimi, bu öldürücü ok atmayı.

Aldı ikisini de göklere, güçlü esen bir yel, birer
Komşu yıldız olarak yerleştirmiş onları boşlukta.
Gücenmiş ortağını görünce yıldızlar arasında Juno,
İnmiş Thetysle yaşlı Oceanus'un köpüklü sularına,
Bütün tanrıların derin saygı duyduğu kişinin yurduna.
Sormuşlar bu yolculuğun gerçek nedenini ondan:

Tanrılar ecesinin gökte durduğu yerden
Neden buraya indiğimi sorarsınız öyle mi? Yalan
Değil, yerimde başka kadın var, yıldızlar ışırken
Görürsünüz. Budur beni üzen. Evrenin ortasında
Gök kasnağının en dar yerindedir o. Kötülük etmeye
Kalkan birisi, iyilik ederse Juno'ya, yararlı olursa
Kim kalır ona iyilik etmekten geri?
Ne büyük işler gelirmiş elimden, gücüm büyükmüş...
İstemezdi kişi olmayı, bir tanrıça oluvermiş. İşte
Böyle cezalandırırım suçluları, böyle büyük gücüm,
Jupiter kurtarsın görelim onu, versin eski güzelliğini,
Çıkarsın hayvan olmaktan, Pherone soyundan Argoslu
Kıza yaptığını yapsın buna da. Neden Juno'yu kovmasın,
Atmasın, neden beni atıp onu almasın yatağıma,
Neden Lycaon olmasın kaynatası? Dokunursa size
Yetiştirdiğiniz bir kıza bu taşlamalar; sürün, atın
Mavi sularınızla Ülker'i, gökyüzüne alçakla
Yerleştirilmiş bir yıldızı, kovun, yıkanmasın
Öyle arı sularınızda böyle kötü bir kadın.

Deniz tanrıları başlarını salladılar, doğru
Dediler. Atlamış Saturnia çevik arabasına, çıkmış
Işıyan göğe. Tavuslar çekerdi onu, tüyleri parlak,
Argos'un kanıyla kızıl. Sen de aktın ey karga, önce
Şimdi karasın. Eskiden gümüş gibiydi kanatları
Ne güvercinin ak tüylerinden, ne Capitol'u
Sesleriyle kurtaran ak kazların, ne de sulara
Vuran kuğuların kanatlarından aşağı kalırdı.
Dilinden gelmiş bu yıkım, pırıl pırıl akken
Karşıt boyaya bürünmüş şimdi. Yokken daha
Güzeli Larissae Coronis'ten tüm Haemonia'da.
Ne çok beğenirdin onu ey Delphis tanrısı, kılına
Dokundurmadığı, kendini koruduğu oynak günlerinde.
Gene kaçmamış Phoebus kuşunun gözünden, kaypak
Davranışları, uçmuş efendisine boşboğaz kuş

Bütün gizemlerini, suçlarını iletmek için, uçmuş
Tüm gücüyle gitmiş ardından kanatlarının çenesi
Düşük karga bırakmamış onu, öğrensin diye hepsini,
Öğrenince olayı demiş ki: çıkarı yok yoldan çıkışın,
Küçümseme bilgeliklerimi. Bak ne idim ne oldum
Düşün, bağlılığım yüzünden bunlar, başıma gelenler.
Pallas, anasız doğurtmuş Erichton'u, bir sepet
İçinde, actae kamışından örülmüş;
Güvenmiş soysuz Cecrop'un üç kızına, bırakmış
Onu, bir de uyarmış iyice gizlerini öğrenmeye
Kalkışmasınlar diye. Gizlenip sık yaprakları
Arasında bir karaağacın gözetlerdim onları.
Söz tutmamış, uyarıları dinlememişler, bunlar
Pandros'la Herse'ydi. Korkak kızla eğlenmiş biri
Aglarus'un bacısıyla, çözmüş sepetin iplerini,
Bir çocuk, yanında yılan görmüşler. Bildirdim bunu
Tanrıçaya yaptığımın karşılığıydı, kovuldum
Sürmüş beni Minerva, korumamış daha. Gecekuşuna
Kaldı yerim, öğretmiş cezamı kanatlılara sanırım,
Sussun, bir iş gelmesin başlarına diye. Yakardım,
Yalvardım diye mi seçmiş beni? Bunu git
Pallas'tan soruver. Kızmış, yalancı diyemez bana
Öfkesine karşın, tanrıça. Belli Coroneus soyundan
Geldiğim Phocaicia'da, bilir bunu kralın yakınları.
Nice varlıklı düşmüş ardıma, istemiş beni, güzelim.
Güzelliğimden çekerim. Kumsalda gezinirdim, bütün
Gün alışmış ayaklarım. Görmüş denizler tanrısı
Beni sokulmuş yanıma, vurulmuş bana, yalvardı
Uzun uzun, boşa gitmiş tüm tatlı sözleri.
Bileğinin gücüne güvenmiş, düşmüş ardıma, kaçtım
Bıraktım sağlam toprağı, kesildi gücüm koşmaktan
Kumlar üzerinde. Yardım dilediğim insandan, tanrıdan.
Duyan olmamış ölümlülerden. Bir kız duymuş sesimi,
Kendi gibi bir kızın yardımına koşmuş, göklere
El açtım: karaya boyandı uzanan kollarım, birer

Yeğnik kanada dönüştü. Atmak için uğraştım
Omuzlarımdan giyeklerimi, tüyler kök saldı
Derimin içine, giysilerimin yerini aldı.
Döveyim dedim çıplak göğsümü, ne el ne göğüs.
Koşardım, kum takılmazdı ayaklarıma daha,
Yükselir gökele ağardım topraktan, suçsuz
Yoldaş olmuş Minerva'ya. Artık ne işe yarardı bu
Bir kötü yıkım uğruna kuşa çevrilmiş Nyctimen
Bana üstün geldikten sonra bu konuda?
Duymadın mı daha bütün Lesbos'a yayılan
Bir olayı? Bilmez misin atalar yatağını
Nyctimen'in kirlettiğini? Şimdi bir kuştur
O da, suçunu bilir de çıkmaz gün ışığına, kaçar
Utancından, gizler karanlıklara suçunu, bütün
Göklerden kovulur. Böyle söyledi, sonra karga
Aldırmam sözlerine, dilediğin başına gelsin,
Kötülüğün de senin, dedi. Şaşmadı yolunu, gitti
Efendisine anlatmaya hepsini, Coranida'yı
Bir Haemonius'lu gencin kollarında götürdüğünü.
Düşmüştü defne başlığı duyunca bu yıkımı
Karısını çılgınca seven tanrının. Değişti
Yüzü, gözü düştü kavalı elinden, içi yalımlandı.
Aldı çok sevdiği silahlarını, germiş yayını,
Delip geçmiş bağrına bastığı karısını ok.
Basmış çığlığı vurulan kadın, çıkarınca gövdesinden
Oku kızıla boyamış ak tüylerini katılaşan kan.
Bağırmış: ey Phoebus doğurunca vereydin cezamı,
Vurduğun bir kişi ölümün aldığı can iki.
Gitmiş kanı da canı da bunu söyleyince.
Ayrılmış gövdeden can, ölümün soğukluğu gelmiş
Ardından. Üzüldü bu kanlı cezayı verdiğine,
Bir dedikodu yüzünden öfkelendiğine. Bitmiş iş,
Kargışlar yağdırmış kendi kendine, bu acı savı veren
Kan döktüren kuşa. Atmaz olsam demiş, yermiş elini de,
Yayını da, çekince atılan okları da, mızrakları da.

Yerden kadını kaldırıyor sarılıyor, ısıtıyor, yenmek
İstiyor acılarını, gecikmiş yardımlarla, işe yaramaz
Onarımlarla, didinmelerle. Görmüş,
Odunların yığıldığını ölüyü yakmak için, hepsi boş.
Yalımlar yayılırken inledi, sarsıldı yüreği. Islatmaz
Gözyaşları tanrıların yüzünü, bilinmez ağlamaları.
Emzirdiği genç bir boğanın ezilirken güçlü elin
Tuttuğu çekiç vuruşlarıyla başı, dağıtılırken,
Böyle çıkar onu gören inçgin böğürmeleri.
Kadının sevmediği kokuları serpmiş göğsüne,
Sonra kucaklamış onu, doğru olmayan bir ölüm
Ne gerektirmişse yapmış. Phoebus acıdı, istemedi
Soyundan gelenin yok olmasını, çıkarmış anasının
Karnından, götürmüş dölü bozuk Chiron'un oyuğuna,
Önlemiş yanmasını. İstemedi Phoebus yalan
Sözlerle ödül bekleyen boşboğaz karganın
Ak tüylü kuşlar arasında kalmasını, kovulsun demiş.

Sevinmiş yarı hayvan Chiron, tanrı soylu birini
Buldu diye. Övünüyordu, görevi güçse de. Chariclo,
Kızıl saçları omuzlarında, Cantaurus'un kızı geldi.
Hızlı akan bir ırmak kıyısında doğurmuş onu, Ocyrho
Demiş adına. Yalnız atasının gizemlerini öğrenmekle
Kalmamış, yazgı üstüne türkü söylemeyi de bilirdi.
Geçmiş kendinden bir ermiş gibi dalmış düşüncelere,
Tutuşmuş yüreği tanrı sevgisiyle. Büyü çocuğum büyü,
Dedi, bütün evreni korumak için büyü, senden alacak
Ölümlüler yaşam gücünü, sensin onlara verecek olan
Canlarını bile geri, dirilecekler. Karşı duracak
Sana tanrılar, direnecek bu yaptığından.
Engel olacak sana atalarının yıldırımları,
Önüne dikilecek bunları yapmada. Kanı gidecek
Gövdenin sen bir tanrı olunca. Sonra yine bir
Tanrının olacak bu gövde, yenileyeceksin yazgını
İki kez. Ölümlü değilsin ey yüce ata. Çağlar boyunca

Sürecek yaşamın, yazgının sana verdiği. Ölümü
Dileyeceksin, azgın bir yılanın kanı sızınca
Örgenlerine yaradan. Ölümsüzken ölümlü olacaksın
Tanrıların isteğince. Üçü birden kesecek dirim
Gücünün bağını. Başka güzellikler de var açıklanacak,
İnledi derinden, boşaldı yanaklarından gözyaşları.
Engel oluyor bana, dedi, yazgılar, kesiyor sesimi,
Konuşmamı önlüyor daha çok. Çekmeyeydi üstüme
Tanrıların hıncını görevim. Bilmez olsaydım
Geleceği. Şimdiden alınmış kişisel kılığım.
Ne tatlı geliyor bana otlar, yaylıma çekiyor beni,
Dürtüyor içimden. Bir ata dönüşüyor gövdem atam
Gibi. Nedendir böyle tümden dönüşmem?
Ancak yarısı attı babamın.
Böyle yakınır dururdu, anlaşılmazdı sözleri,
Karışıktı. Sonra söz olmaktan da çıkmış hepsi,
Bir kısrağın sesine benzerdi az çok.
Özenirdi ikisine de, biraz sonra başlamış
Kişnemelerle otları çiğnemeye kolları.
Birleşiyordu parmakları, at tırnağına dönüşüyordu
Biribirine yapışarak. Büyümüş ağzı da, boynu da.
Kuyruğa dönüşmüş giyeklerinin etekleri, saçları
Birer yele, dağınık, dalgalı, boynunun üzerinde
Sağında. Sesi de, biçimi de başkalaştı, değişti.
Yeniye çevrilmiş adı da, bu şaşılası dönüşümle.

Boşuna yakarmış, yardım istemiş senden yiğit
Plilyreus oğlu, boşuna ağlamış demek ey Delphos
Tanrısı. Güçlü Jupiter'in buyruklarına karşı
Koyamazsın, elinden gelse de yoktun orada, o gün,
Messenia kırlarında otururdun. Sığırtmaçtın
O günler, sırtında çul, sol elinde yaban zeytini
Değnek, öteki elinde eşit; yedi boğumlu kaval.
Dalmıştın sevgilere, geçmiştin kaval sesiyle
Kendinden. Bir sürü sığırın Pylio yaylımlarında

Dolaşır dururmuş başı boş. Görünce onları Atlantis,
Maia oğlu, kaçırıp gizlemiş bir ormanda, açıkgözdü,
İş becerirdi. Kimse sezmemişti bu hırsızlığı,
Yaşlı Battus'tan başka: Battus varlıklı Meleus'un
Kızlarını, verimli bol yaylımlarını eşsiz kısrak
Sürülerini güder korurdu. Korkmuş ondan Mercurus,
Çekmiş bir kıyıya okşayan eliyle, demiş yavaşça:
Kim olursan ol ey yabancı, soran olursa senden
Söyle bu sürüyü görmediğini. Karşılık bulur
Yardımın, istersen al sen de şu düğeyi.
Vermiş ona, almış düğeyi yabancı, gösterdi taşı,
Kaç, dedi, buradan. Ben değil taş verir ele
Hırsızlığını. Kaçar gibi yaptı Jupiter oğlu,
Sonra değişik yüzle, sesle dönüverdi, ey güdücü,
Dedi, gördün mü bu kırda başı boş gezen sığırları?
Yardım et bana, anlaşılsın bu hırsızlık. Bir inek,
Bir de boğa var yardımına karşılık.
Kanmış iki katlı ödüle yaşlı kişi, bak, dedi,
Ötelerde, şu dağların arkasındadır sığırlar,
Oradaydı sürü. Gülmüş buna Atlantis'in torunu,
Kandırma beni uğursuz, dedi. Kayaya dönüştürdü
Sözünde durmayan güdücünün yüreğini. "Mihenk taşı"
Derler ona o günden beri; kötü bir adı vardır.

Kanatlarını çırpıp yükseldi göklere Lucifer.
Uçarken bakardı Munychius tarlalarına yukardan,
Kutlu Minerva toprağına, Lyceus dağında gür
Ağaçlara. O gün geleneğe göre mutlu kızlar
Başlarında çiçekli sepetler, sungu götürürlerdi
Pallas sunağına bayram gereği. Yeni dönüyordu
Sunaktan kızlar, görmüş onları tanrı,
Yoluna gidemiyordu doğruca, sapıyor, dönüyordu
Bir eğrinin çevresinde kuşların en hızlısı
Doğan gibi. Korkuyorda sunağın çevresinde
Toplanan görevlilerden, ne yere iniyor,

Ne de oradan uzaklaşmak geliyordu elinden.
Av tutkusu etkilemiş kanatlarını, oynatamıyordu.
Cyllenius tanrısı da onun gibi döner dururdu
Aectaeas kalesi üzerinde. Gizlerse yıldızları
Lucifer'in parlak ışığı öyle sönük bırakırdı
Seni de Phoebus'un altın ışıkları, böyle üstündü
Bütün kızlar içinde Herse. Süs olmuştu bütün
Bayramlara, arkadaşlarına. Şaşmış güzelliğine
Jupiter'in oğlu, asılıp kalmış göklerde
Kımıltısız. Sönmemiş, bir Balearica sapanıyla
Atılan, bulutlarda bulunmayan bir ateşle yanmış,
Bitmiş. Değiştirmiş yolunu Mercurius, gökleri
Bırakmış, yönelmiş toprağa, kılık değiştirmemiş
Güvenirdi güzelliğine. Çoğaltmış alımını giyimi,
Uyumu, güzelliğini. Savaş giyeklerini daha etkin
Göstermek için düzeltmiş saçlarını, işlemeli,
Sırmalı giyeklerini. Parlattı uyutan, uyandıran
Değneğini. Ayaklarını yundu arıttı, parlattı
Kanatlı ayakkabılarını. Üç oda varmış konağında
Cecropsus'un, bağalarla, fildişilerle süslü.
Sağdaki senindi Pandrosus, ortadaki Herse'nin,
Soldaki de Aglaurus'a ayrılmıştı. Anlamıştı ilkin
Solda duran kız Mercurius'un gelişini. Sormuş
Adını tanrılardan çekinmeden. Neden geldiğini de.
Ben, Atlas, Pleione'nin torunuyum dedi.
Ben ulaştırdım, dedi, atamın buyruklarını
Gökten, Jupiter'dir babam. Hepsini anlatmayacağım
Uzun boylu. Sen, kızkardeşine bağlı olmaya bak,
Çocuklarımın teyzesi densin sana. Herse için
Geldim, sevdim onu, yalvarırım sana, yardım et bana.
Minerva'nın gizemlerini gören gözlerle bakmış
Ona Aglaurus. Çok altın istemiş bu yardım için,
Evden çıkması gereğini görmüş iş olsun diye.
Kıvılcımlar saçan, korkutan gözlerini dikmiş ona
Savaş tanrıçası, yer yerinden oynamış korkudan.

İç çekince derinden, sarsılmış göğsü, titremiş
Göğsünü koruyan kalkan. Düşündü, Aglaurus'un
Sözlerine, andlara karşılık, Lemnos tanrıçasının
Anadan doğmamış bir çocuğa bakarak, saygısızca
Bütün gizleri açıklamasını. Tanrıların da
Kızkardeşinin de gönlünü yapacak, altınları
Alacak, varsıl olacak. Durmadı yöneldi konağa,
Kıskançlığın kara kanla bulandığı yere.
Güneş girmez, yellere kapalı bu konak, soğuk,
Sislerle kaplı bir oylumun içinde, donduran,
Acı veren bir yer. Varınca oraya korkutan tanrıça,
Durmuş evin önünde, tanrılardan başka giremezdi
Kimse o çatının altına. Mızrağın ucuyla kapıya
Vurmuş, sarsılmış açılmış kapılar. Görmüş orada
Uzanıp yatan azgın devi. Yediği yılan eti,
Kudurganlığın besini. Çevirmiş gözlerini, bakmış,
Yavaşça kalkmış yerden kıskançlık, yarıda kalmış
Yediği yılan eti. Yürümüş ileri geçip kendinden.
İnledi görünce alımlı tanrıçayı, güzelliğini
Arttıran okunu, mızrağını, buruşturdu yüzünü,
Sararmış, incelmiş tepeden tırnağa, bakamazdı
Belli bir yere, kıpkızıl olmuştu dişleri,
Dilinden ağular damlardı, hınç taşardı kararan
Yüreğinden. Ancak acılar karşısında belirdi
Yüzünden silinen gülümseme. Uykusu yoktu,
Kuşkudan kapanmazdı göz kapakları. Deliriyordu
Öfkesinden gördükçe mutlu insanları. Ektiğini
Biçiyordu besbelli, yiyordu kendi kendini.
Tiksinirdi ondan Tritonia. Buna karşılık yine
Birkaç söz söylemiş ona: Akıt ağunu Cecrops'un
Kızlarından birine, gereği budur, Aglaurus'tur adı.
Susmuş bu sözlerden sonra, çekip gitti vurduğu
Toprakta bırakarak mızrağının izlerini. Uzaklaşırken
Tanrıça, Kıskançlık eğri eğri baktı ardınca, yavaşça
Mırıldandı. İnledi, iç çekti Minerva'nın başarısından.

Dikenli, boğumlu bir değnek almış eline, bürünmüş
Kara bulutlara, ezmiş bastığı yerde tarla çiçeklerini.
Otları kurutmuş, yere sermiş bütün gelincikleri.
Evleri yıkmış soluğuyla, ulusları, illeri yoketmiş.
Sonunda bir barışın, bir bayram şenliğinin
Sürdüğü güzel, yüce Tritonia ilini gördü.
Güçlükle tuttu gözyaşlarını, kötü bir durum da yoktu
Orada. Girdi Cecrops kızın gelin odasına, yatağına,
Yaptı yapılması gerekeni. Pas boyası elini koydu
Göğsüne; sivri, keskin dikenler batırdı yüreğine.
Üfürmüş üzerine bir de iğrenç soluğunu, püskürmüş
Kara ağularını kemiklerinin arasından ciğerinin
Ortasına. Çok yayılmasın, etkisi dağılıp azalmasın
Diye kötülüğü doğuran nedenlerin, gözlerinin önüne
Getirdi kızkardeşinin mutlu evliliğini, onu büyüleyen
Tanrının gönül alan güzelliğini. Büyüttü hepsini
Gözünde, bu görüntü dokundu yüreğine kızın, sarsıldı
Acıyla, kaygılar içinde kaldı Cecrops kızı, inledi
Bütün gece. Yavaş yavaş etkisini gösteren ağudan
Eriyordu güneşin altında buz gibi. Tüketiyordu onu
Herse'nin mutluluğu, bir ocağa atılan, yalımlanmadan
İçin için yanan, yokolan dikenli otlar gibi, tüten.
Bu düğünü görmeden ölmek istiyordu, babasına korkunç
Bir yıkım diye göstermekti dileği bunu,
Oturmuş kapının eşiğinde, kovmak için gelen
Tanrıyı. Boşa gitmiş tanrının tatlı sözleri,
Yakarışları. Kız dedi ki ona: kes artık, yeter,
Gitmem buradan seni uzaklaştırmadan. Cyllenius
"Dediğin gibi olsun" deyip birden vurmuş değneğini
Oymalı, işlemelerle süslü kapıya. Ayağa kalkmak istedi
Aglaurus, bir de ne görsün oynamaz olmuş oynakları,
Uğraşmış oturunca doğrulmak için, dizler kaskatı,
Soğuk bir sıvı başlamış akmaya içlerinde.
Boyası bile değişmiş artık kandan yoksun
Damarlarının. Bu yıkım kaplamış bütün gövdesini

Yayılmış sağlam kalan örgenlerine de, kesmiş
Soluğunu, dirim yollarını tıkamış.
Konuşmaya çalışmadı, konuşamazdı istese de.
Sesin de yolu kapanmıştı, yüzü katılaşmakta
Boynu taş kesilmekte yavaş yavaş, kansız
Bir dikit gibiydi yüzü, taş bile ak değildi şimdi.
Taş olmasına karşın içi karartmıştı onu.

Böyle cezasını verdikten sonra, dilini saygısız
Yüreğini, bırakmış Atlantiades, adını Pallas'tan
Alan toprakları, dönmüş göklere, dayanarak
Kanatlarının bütün gücüne, yeniden.
Çekip onu babası bir kıyıya, güç vermeden
Sevgisini söylemesine: ey buyruklarımın elçisi,
En çok güvendiğim oğlum, durma yeryüzüne dön
Tükenmeden hızın. Sol yanda bir ülke vardır
Annene döner, bakarlar orada, Sidonia derler.
Oraya gitmelisin, bak dağın eteğinde otlayan
Bir alımlı sürü görürsün, git kıyıya doğru sür
Onu. Böyle deyince birden gördü yaylımda öküzlerin
Jupiter'in gösterdiği kıyıya doğru yöneldiğini.
Yüce kralın kızı oynardı orada, Tyr'li kızlarla,
Arkadaşlarıyla. Bulmak güçtür her yerde sevgiyle
Bağdaşan görkemi. Bırakmış bir baş döndürüp evreni
Sarsan tanrılar atası, önderi üçüzlü şimşeklerle
Donanmış ağır değneğini, atmış elinden,
Girmiş bir öküz kılığına, karışmış sürülere
Başlamış böğürmeye, güzel gövdesiyle otlar arasında
Dolaşmaya. Apaktı güney yellerinin eritemediği,
Yolcuların ayaklarıyla ezmediği karlar gibi.
Kabardı boynu kasları gelişti, sarkan boğutları
Kıvrımlı, boynuzlar ufak, iyi bir elden çıkmış
Gibi ışıl ışıl, elmastan parlak.
Ne gözlerinde, ne alnında korkulur bir iz,
Bir durum. Bir tatlılık gelmiş yüzüne. Şaşmış

Güzelliğine, uysallığına Agnorus'un kızı, bir
Anlam veremedi dövüşgen olmayışına, yumuşaklığına.
Vurdumduymazdı, yine de çekindi dokunamadı ona:
Sonra çiçekler verdi kar gibi ağzına. Ürperdi
Sevinçten duygulandı. Bir yandan mutluluk beklerdi,
Bir yandan da kızın ellerini öperdi. Güç tuttu kendini,
Sevincini. Oynar, sıçrardı yeşil otlar üstünde. Sürerdi
Koyu sarı otlara kar gibi böğürlerini, böyle giderirdi
Korkuyu kızın yüreğinden, elleriyle okşasın isterdi.
Sokulurdu kıza, uzatıp boynuzlarını çiçek taksın diye.
Sonunda kim olduğunu bilmeden oturmuş boğanın sırtına
Kız. Yavaş yavaş uzaklaşmış kıyıdan tanrı, karalardan,
Islatmış ayaklarını ilk gördüğü sularda. Açılmış,
Götürmüş avını engin deniz sularından öteye. Anlamış
Kaçırıldığını bakınca geriye, karalara, titremiş.
Sağ eliyle tutmuş bir boynuzunu, sol elini koymuş
Sağrısının üstüne. Oynardı esen yellerle
Olabildiğince giyeklerinin kıvrımları...

ÜÇÜNCÜ KİTAP

YANAŞINCA Dictae kırlarına çıkıp yalancı boğa
Kılığından, tanıtmış kendini tanrı. Gidip aramasını
Buyurmuş Cadmus'a kızının kaçırıldığını bilmeyen
Baba. Ya kızı bul ya sürgüne git. Böyle gösterdi
Kan dökerken acıma duygusu da olduğunu.
Dolaşmış bütün evreni, aramış Cadmus, kimin elinde
Jupiter'in hırsızlıklarını ortaya çıkarmak? Kaçmış
Yurdundan Agenor'un oğlu, sıvışmış kurtulmak için
Babasının hıncından. Yalvarıp sormuş Phoebus bilicisine
Yeryüzünün neresinde oturması gerektiğini. Phoebus demiş
Bir boğa göreceksin güneşli kırlarda, boynunda boyunduruk
İzleri bulunmayan, sapana koşulmayan, bir boğa.
Önder edin onu kendine, git ardından, bir il kur
İlk durduğu yerde, adına Boetia deyiver, o ilin.
Cadmus çıkar çıkmaz Castalius oyuğundan, görmüş
Sığırtmaçsız giden bir boğa, boynunda bir iz yok
Tutsak olduğunu gösteren. Gitmiş boğanın ardından,
Sürmüş izini. Övgüler dökmüş içinden Phoebus'a,
Ona yol gösterdi diye. Çok uzaklarda Cephisus
Ovaları, Panopis kırları. Durdu alımlı boynuzlarla
Süslü boğa, kaldırdı göklere alnını, böğürmelerle
Sarstı ortalığı. Çevirip başını bakmış ardınca gelen
Arkadaşlarına, sonra diz çökmüş yumuşak çayıra.
Cadmus övgüler sunmuş tanrıya, öpmüş yabancı toprakları,
Sonra dönmüş esenlemiş bu bilmediği dağları, kırları.
Adaklar sunmak için Jupiter'e, su getirin demiş,

Bir kaynaktan, yanındakilere. Bir ormanı vardı
Orada balta girmemiş, ortasında otlarla ağaçlarla
Kaplı bir oyuk. Bir alçak kemer gibiydi girişinde
Birbirine bitişen taşlar. Bir kaynak çıkardı
Orada, suyu bol. Mars'ın çocuğu bir yılanın
Olduğu yerde. Altın gibi parlardı tepesi.
Gözleri kıvılcım saçardı, ağularla şişmiş
Gövdesi, üç çatallı dil üç sıra dişli ağzında
Girdiğinde bu uğursuz ormana Tyr'den gelen elçiler
Adım adım, baktılar ses çıkarınca sulara atılan
Seğek uzatmış koyu mavi, uzun başını yılan,
Dışarıya doğru yattığı oyuktan. Bir de korkunç bir
Islık çıkarırdı ağzından. Kurtulmuş ellerinden seğek,
Çekilmiş gövdelerinden damar damar kan,
Şaşkınlık, korku, el ayak titrer. Büklüm büklüm oynak
Gövdesini çöreklenmiş yılan, büyük yaylar çizerek
Kıvrak sıçrayışlarla kocaman yılan kalkmış
Dikmiş gövdesinin yarıdan çoğunu yukarı, gözetler
Gibi bütün ormanı. İri gövdesi eşitti Küçükayı
Yıldızlarını ayıran yılana, öyle büyüktü.
Fenikeliler kaçmak ya da mızrakları çekip savaşmak
İsterken, önlemiş gibi onları korku, hepsi durmuş.
Kimini dolamış uzun yılan, sokmuş, kimini de öldürmüş
Ağulu soluğuyla. Kısalmış yolunun doruğuna çıkan
Güneşin gölgeleri: Agenor oğlu şaşmış gecikmesine
Ayakdaşlarının, gitmiş onları izleye izleye. Sırtında
Arslan derisi giysi, elinde kıvılcım saçan kargı.
Korkusuzdu, bütün güçlülerden üstündü.
Görmüş ormana girince ölü gövdelerini.
Örtmüştü onları kocaman gövdesiyle öldüren
Düşman, kapanmış üstlerine, yalıyordu kanlı
Diliyle korkunç yaralarını. Ya öcünüzü alırım
Ya ölüm yolunda yoldaşınız olurum, dedi, siz benim
Sözünün eri can yoldaşlarım. Sağ eliyle kaldırdı
Bunları söyledikten sonra iri bir taşı fırlattı

Kolayca. Bu taş sarsabilirdi çarpınca en yüksek
Kaleleri bile. Oysa yaralanmadı, tınmadı yılan.
Onu bir demir giyek gibi korurdu kara pulları,
Teptirdi bu vuruşu kara derisi. Karşı koyamadı
Gene de derisinin katılığı eğilen, bükülen kemikler
Arasından giren kargıya. Atılan ok girmiş yılanın
Yüreğine. Acıdan kıvranan yılan çevirmiş başını
Geriye bakmış sırtında açılan yaraya. Isırmış
Orada saplanıp kalan oku vargücüyle çıkarmak için.
Takılıp kalıyordu kemiklerine, çıkar gibi olan ok.
Acısı eklenince yaranın soyaçeken öfkesine,
Şişmiş boğazının damarları, ak köpükler boşalmış
Ağzından. Hışırdatırdı dümdüz toprağı pulları,
Kara buğular çıkardı ağzından. Bulandırırdı ortalığı
Styx gibi bozardı. Sarılıyor, kocaman bir tekerlek
Oluyor, kıvrılıyor, doğruluyor, kütük gibi dikiliyor,
Kalkıyor. Bir de bakarsın yağmurlarla büyüyen
Koca bir ırmak gibi atılıyor ileri,
Çarpıyor, göğsüyle deviriyor önüne gelen ağaçları
Yıkıyor. Biraz geri çekilmiş Agenor oğlu, püskürtmüş
Arslan derisi kalkanıyla yılanın saldırışlarını,
Ağzına sokmuş kargısını da. Yaralanan yılan
Boşuna dişliyordu kaskatı mızrağı ucundan,
Kırılıyor, dökülüyor dişleri. Ağulu damağından
Akan kan boyuyordu yeşil çayırları. Pek ağır
Değildi yarası, vuruldukça gerilerdi, çekerdi
Yaralanan boynunu sakınırdı. Böyle savuşturuyordu
Daha ağır yaralar açmasını kargının. Saplamış
Mızrağını Agenor oğlu sonunda gırtlağına, bütün
Ağırlığıyla bastırmış, sürüp dayamış onu
Bir meşe ağacına. Ağaçla mızrak arasında
Sıkışınca yılan ezilmiş ağaç basınçtan,
Çatırdamış yılanın kuyruğu. Bakarken yerde
Yatan yenik düşmanın ölüsüne savaşı kazanan
Bir ses duymuş birden, nereden geldiği bilinmeyen,

Yalnız şöyle söyleyen bir ses: Ey Agenor oğlu
Neden bakarsın bu öldürülmüş yılana? Sen de
Yılan gibi görüneceksin günün birinde.
Birden sararmış, solmuş, titremiş, dikilmiş saçları
Soğuk bir korkudan. İnmiş, bu ara, yükseklerden
Cadmus'u koruyan Pallas, göklerden, yaklaşmış ona,
Buyurmuş toprağı sürmesini, yılanın dişlerini
Yere gömmesini. Sonradan bir boy çıkacakmış oradan.
Yerine getirmiş buyruğu Cadmus, eşmiş yeri saçmış
Açtığı derin evleklere ölümlüleri koruyacak olan
Yılanın dişlerini, gömmüş. İnanılır iş değildi gördüğü,
Toprak kımıldadı, öbek öbek mızraklar çıktı evleklerden,
Başlar görünmüş birden yuvarlak, uzun tolgalı.
Sonra başları, göğüsleri kargılarla donanmış
Bir ordu, kalkanlar kuşanmış erlerden. Böyledir
Bayramlarda perdeler kalkınca tiyatrolarda.
Önce maskeler, yüzler, ardından öteki örgenler,
Ayaklar, direkler çıkar ortaya, görünür birer birer.
Korkmuş bu yeni düşmanlardan, mızrağına davranmış
Cadmus. Davranma, dedi, toprak oğullarından biri,
Bağırdı karışma aramızdaki dövüşe. Bunları demiş
Toprak çocuğu sermiş kardeşlerinden birini yere
Kaldırıp indirdiği gibi kılıcını. Yıkılmış kendi de
Uzaktan atılan okla, çok yaşamamış onu vuran da.
O da geri vermiş aldığı soluğu, düşürmüş hepsini
Birbirine bu hınç, kardeş kardeşi vurmuş.
Pek kısa süren bir yaşamdan sonra bu gençler
Yığılmış analarının göğsü üstüne, kan içinde
Kalmışlar, üstüste gelmişler. Kalmamış kimse
Beş kişiden başka, biri de Echion'du bunlardan.
İndirdi mızrağını tuttu sözünü Tritonis'in,
Barış, güven istedi kardeşlerinden, kendi de
Eş güven sağladı onlara. Birleşti beşi de
Sidonius'la, Phoebus'un kurulmasını buyurdu ili

Yapmak için. Yükseliyordu Tebae, mutluluğa kavuşmuş
Artık sürgünde Cadmus, öyle görünürdü. Mars'a, Venüs'e
Enişte olmuşsun evlenince. Bir de eşinin soyluluğu,
Birçok erkek, kız çocuğun gösterir bunu. Bunlar
Birer açık kanıttır bu konuda. Bir parıltı verir
Genç tanrıların soyuna. Son gününü görmeli kişinin,
Mutlu olamaz ölmeden son yüceliğe ulaşmadan kişi.

Ey Cadmus yeğenindendir başına gelen. Bunca işler, acılar
Arasında bir de boynuz çıkmış alnında, neden bilinmez.
Kanınızla giderilmiş susuzluğu köpeklerin,
İyi düşünür irdelersen, suç yok yazgıda,
Ortalıkta görülür gibi. Kan dökme denir mi yanılmaya?
Bir dağ vardı yırtıcıların kanına bulanmış, değişmiş,
Günün yarısına gelmiş güneş, kısaltmış gölgeleri,
Geçmiş yörüngesinin ortasını bile. Sözler çıkmış
Ağzından Hyantius'un. Karanlık, eğri, daracık bir
Yolda dağılan arkadaşlarına seslenmiş:
Ayakdaşlar kızıla dönmüş yırtıcıların kanından
Ağlarımız da, mızraklarımız, oklarımız da.
Elvermiş bize mutlu bir gün. Yeni bir gün
Getirince bize, altın sarısı arabasında Aurora
Yeniden başlarız işimize. Görüyor Phoebus şimdi
Dünyanın uzaklaştığını, yakıcı sıcakların
Ovaları yakıp çatlaklar açtığını. Dinlenin,
Toplayın ağlarınızı. Bu buyrukla işler bırakıldı.
Bir yer vardı yüksek çamların, sivri uçlu servilerin
Altında, Gargaphia derlerdi, kutlu Diana'nındı.
Son ucunda bu oylumun karanlık, oyuk vardı
Kırda, ıssızdı. Doğa bezemiş, donatmış, düzenlemiş
İşlemiş orayı. Bir kemer yapmış oyukta yeğnik
Küfekiler, sünger taşları oluşmuş. Sağda bir
Kaynak dupduru suları, iki yanında yeşil otlar.
Ormanlar tanrıçası genç kız burada dönerken

Avdan yorgun alışmıştı soyunup yıkanmaya,
Işıyan suda. Oraya gelince tanrıça bıraktı
Mızrağını, okunu bir nymphaya, sadağını, okunu.
Yayını, sakınmadan girdi suya. Kollarında tutardı
Bir nympha tanrıçanın giyeklerini. Ayakkabılarını
Onlar çıkarırdı ayağından. En becerikli İsmenus kızı
Crocal topladı, toplardı dağınık saçlarını Diana'nın
Yumak yumak bağlardı boynunda. Kendisi saçları
Dağınıktı, öyle alışmıştı. Nephele, Hyale, Rhanis,
Psecas, Phiale su çekerlerdi bu kaynaktan, gelir
Boşaltırlardı dolmuş seğekleri. Bu kaynakta yıkanırdı
Titanın kızı, öyle alışmıştı. Cadmus oğlu işi bırakmış
Dolaşırken uğramış ormana yolu, girmiş oyuğa bilmeden,
Böyle gerektirmiş demek yazgı. Görünce bir erkeğin
Geldiğini serin suların fışkırdığı pınara doğru,
Utanmış nymphalar örtmüşler göğüslerini, ürperten
Bir çığlıkla çınlatmışlar ormanı. Koşup sardılar
Diana'yı, gövdeleriyle sakladılar. Hepsinden uzun olan
Tanrıça açıkta kalıyordu gene. Güneş ışığında
Aurora, bulutlar kızıla boyanırsa öyle
Oldu bir erkeği görünce Diana, böyle çıplak.
Arkadaşları arasındayken yine yana doğru eğildi,
Çevirdi yüzünü, ne çok isterdi elinde bir mızrak
Olmasını şimdi. Mızrak yoksa ne var, su serpti
Yüzüne, sudan kendisine bakan erkeğin. Islatırken
Sularla saçlarını Cadmus oğlunun durmadı,
Şu yıkımlı sözleri söyledi: Git söyle bakalım
Beni çıplak gördüğünü, hadi yap elinden geleni.
Korku salan sözlerini kesti, oğlanın başında
Çevik bir geyiğin boynuzları çıkıverdi.
Uzadı boynu, diklendi iki kulağı da.
Eller ayaklara dönüştü, kollar da
Uzun bacaklara. Bir alaca deri kapladı gövdesini,
Korku sarmış onu ayrıca, kaçmış yarı tanrı olan
Autonoeius, şaşmış kendisi de hızlı kaçışına.

Görünce suda yansıyan yüzünü, boynuzlarını
Bağırmak istemiş "oy ben zavallı" diye,
Ağzından bir söz bile çıkmamış. İnledi,
Bundan başka yapacağı da yoktu. Bağdaşmazdı
Yüzüyle gözyaşları, bilinci yerindeydi daha.
Ne yapsın, eski görkemli konağına mı dönsün?
Ormanlarda mı saklanmalıydı yoksa? Bir yanı
Utanç bir yanı korku titretiyordu onu.
Görmüş onu böyle düşünüp dururken köpekler.
Vermiş ilk belirtiyi Girit'ten gelen Ichnobates
İle Isparta'dan gelen Melampus keskin sezişli
Köpekler havlayışlarla. Yeller gibi giden güçlü
Yararlı üç köpek: Arkadia'dan Pamphagus, Dorceus,
Oribasus..., güçlü Nebrophonus. Korkular salan
Laelape, bir de Theron. Birisi hızlı gidişli
Ptereles, öteki koku almada güçlü Agre,
Eskiden yaban domuzunun yaraladığı Eylaeus,
Kurttan doğan Nape, sürü önünde giden Poemenis,
İki yavrulu Harpyia, çekiç karınlı Sicyonius'lu
Ladon, Dromas, Canace, Sticte, Tigris, Alce, kar gibi
Ak Leucon, dik saçlı, kara Asbolus, güçlü Lacon, koşan
Yorulmayan Aello, Thous, Cyprio, çevik kardeşi Lycisce,
Kara alnının ortası ak benekli Harpalos, Melaneus,
Kılları dik Lachne, babası Giritli anası Laconia'lı
Sabros, Agriodus, gür sesli Hylactor, daha birçoğu.
Uzun sürer hepsini burada saymak adlarıyla,
Bol besine susamış bir sürü köpek. Atılmış
Aşılmaz kayalar arasına, geçit vermeyen.
Koşuştular bütün hızlarıyla, kendi köpeklerinden
Kaçıyordu şimdi, eskiden buralarda avlanan Actaeon.
Bağırmak istedi: tanımadınız mı beyiniz Actaeon'um
Diye. Sözleri uymuyordu dileğine, havlamalar boşluğa
Yayılıyordu ancak. İlk yarayı Melanchtaetes açmış
Sırtında, sonrakileri Theridamas, asılmış omuzlarına
Oresitrophus ısırıyor bırakmıyordu hep. Ötekilerden

Sonra çıkmış bu köpekler yola, kestirmelerden geçmiş,
Böyle bir yol vardı. Bunlar tutarken beylerini yetişmiş
Öteki sürü saldırmış diş diş koparmaya koyulmuş
Actaeon'un gövdesini. Yaralar içinde bütün.
İnledi, insan sesine benzemezdi sesi, bir geyik
Sesi olmadığı da sezilirdi. Bu acı iniltiler
Doldururdu çok iyi bildiği dağları. Dizlerini
Bükmüş, yalvarır gibi uzatmış öne, kollarından yoksun
Kalınca boynunu, bakınmış çevresine sessizce,
Tanımamış onu arkadaşları bile. Durmadan saldıran,
Kışkırtılan köpekler, araştırıyordu gözleriyle
Actaeon'u, ortada yokmuş gibi yüksek seslerle
Arkadaşları çağırırken onu. Çevirmiş başını
Duyunca adını, yakınıyordu arkadaşları bulamayınca
Onu, ellerine geçen böyle bir avı kaçırırcasına,
Ağır davranmalarına sızlanıyordu. Ne çok isterdi
Avlansın köpekler, kendine dokunmasın. Çevresi köpek
Dolu, dişlerini geçirmişler gövdesine, parçalamış
Bir geyik kılığına giren beylerini. Derler ki
Pek çok yara içinde ölünce, geçmiş korkunç sadaklı
Diana'nın da hıncı.

Çok yorumlanmış bu olay, tanrıça
Çok katı sayılmış kimince, kimi onaylamış bu olayı.
Onun kızlığına yakıştırmış bu kızgınlığı.
Uygun nedenlere dayalıydı bütün düşünceler,
Yalnızca Jupiter'in karısı çekimser kalmış.
Agenor soyunun başına gelenlere sevinmiş.
Tyris'li kadına duyduğu hıncı, tiksintiyi
Yaydı çocuklarına değin. Artardı hep bu hıncı
Doğuran neden, yenisi katılırdı; dokunurdu ona
Semele'nin karnında yüce Jupiter'in dölü.
Düşmezdi dilinden şu acı sözler: ne işime
Yaradı yakınmam. O kadınla savaşmam gerek.
Yoketmeliyim onu; gerekliyse bana Juno'nun adı,

Elimde incilerle süslü değnek, onun bacısı,
Jupiter'in karısı olmam. Ortağım buluşmuş kocamla
Gizlice, sevişmiş doyasıya, yermiş yatağımı, sanırım.
Gebe kalmış bunlar yetmezmiş gibi, suçunun kanıtı
Dolmuş dölyatağına. Güç anne olmuştum ben bile,
O, güzelliği, alımıyla kolay becermiş işi.
Yokederim güzelliğini, Saturnus kızı isem.
Jupiter'in eliyle batırırım onu der Styx sularına.
Sonra, saklanıp kıvrımlı bulutlara uçmuş evine
Doğru Semele'nin. Dağıtmadan saklandığı bulutları
Girmiş bir yaşlı kadın kılığına, ağarmış saçıyla örtmüş
Şakaklarını, derisi kırışık, beli iki büklüm, yürür
Eli ayağı titrer, sesi kalınlaşmış, benzemiş Semele'nin
Epidaurus'lu sütannesi Borea'ya. Uzunca konuşmuş
Söyleşmişler. Anılınca Jupiter'in adı iççekmiş tanrıça:
Korkarım sevgilim Jupiter'den, neden bilmem.
Tanrı adıyla niceler girmiş ak yataklara.
Yetmez yalnızca Jupiter'in olmak, yapılmalı
Sevginin gereği. Gerçek tanrıysa Yüce Juno'nun
Yanına vardığında göstersin alımını bir daha,
Seni kucaklayıp kollarıyla sardığında.
Böyle demiş Juno, öğüt vermiş kızına
Cadmus'un. Gizli kanıt istemiş Jupiter'den. Beğen
Demiş tanrı, dileğin olacak. Tanığım Styx'tir, güven,
Bütün tanrıların korkup titrediği, duyunca adını.
Çok sevinmiş Semele, yıkımı olacak bu sözlere.
Artmış gücü sevgilinin bağışıyla, yok olacakken.
Sevişirken nasıl görürse seni Saturnus'un kızı
Sevgi bağlarıyla Venüs'ün, benimle de
Öyle ol yatağında. Sussun istemiş tanrı, konuşurken,
Sözler yayılmıştı boşlukta. İnledi tanrı, neylesin
Ne dönmek, ne andı bozmak gelir elden. Çıkmış gökleri,
Yorgun, üzgün. Toplamış bir baş sallayışla bulutları,
Boraları, yellerle karışık şimşekleri, gök gürültülerini,
Yıldırımları, yükünü azaltmak için. Almamış yanına

Yüz kollu Typhon'u yakan yalımı, korkunç olurdu
Bu iş daha da. Bir yıldırım vardı daha az korkunç
Cycloplar daha az yalım, daha az hınç katmış ona,
İki dizinden. Öyle bir yıldırımmış bu da.
Almış bunu tanrı götürmüş Agenor'un konağına
Bu ölümlü kız dayanamamış bu gökleri titreten
Gümbürtülere, yokolmuş kocasının belirtileri
Sayılan böyle yalımlar içinde. Çıkarılmış
Anasının karnından daha gelişememiş çocuk.
İnanmak gerekirse, babasının kalçasına yapışık
Geçirmiş ana karnında gerekli süreyi.
İno göstermiş ilk özenli ana bakımını çocuğa,
Gizlice, sonradan verilmiş çocuk Nysa'nın
Nymphalarına. Saklamışlar onu dağ oyuklarında,
Sütle beslemişler.

İşler yazgı uyarınca yürürken
Yeryüzünde, sıyrılmış bütün korkulardan beşiği
İki kez doğduğu söylenen Bacchus'un.
Çekmiş nektarı açılmış yüreği gitmiş kaygıları
Jupiter'in, dönmüş mutlu Juno'ya, demiş ki:
Erkekten çok kadın varır sevişmenin tadına,
Kuşku yok bunda. O, yadsıdı bu görüşü, ikisi de
Anladı bu konuda Tresia'sa başvurmanın gereğini.
O bilirdi sevişmenin tadını erkeğe, kadına göre.
O vurmuştu bir gün, yeşil ormanın derinliklerinde
Sevişen iki iri yılanın sırtına sopasıyla.
Şaşılası bir iş: erkekken kadına dönüşmüş, yedi güz
Kalmış o biçimde. Sekizinci güz görünce onları,
Demiş: soyumu değiştirir gücü varsa yaraların,
Bir daha vurayım size. Almış eski biçimini vurunca
Yılanlara, yeniden doğmuş gibi olmuş, kılıkça.
Doğrulamış Jupiter'i bu eğlenceli tartışmayı
Yöneten. Derin bir üzüntü duymuş Saturnus kızı,
Bağdaşmazdı konunun önemiyle bu büyük acı.

Kararttı yöneticinin gözlerini sonsuzca,
Yoksun kıldı ışıktan. Tanrılar değiştirmez
Birbirlerinin yaptıklarını. Buna karşın evren
Önderi, ışıktan yoksun gözleri yerine vermiş ona
Geleceği bilme gücünü. Böylece azaltılmış cezası.

Çok ün salmış Aonia illerinde, yanılmaz karşılıklar
Verirdi kendisine başvuran halkına. İlkin mavi
Saçlı Liriope bulmuş geleceği bildiren kanıtı.
Günün birinde sarmış bu kızı bir ırmak, tutmuş
Kıskıvrak, dolanı dolanı akan sularıyla Cephisus.
Ondan gebe kalmıştı güzel nympha. Çocuk doğurmuş,
Ne sevilip kucaklanasıydı nympha davranışınca. Anası
Narcissos demişti adına. Sormuş biliciden
Çok yaşar mı diye oğlu. Kendini bilmezse çok
Yaşar demiş bilici. Dinlenmemiş bilicinin sözü...
Doğrulamış Narcissos'un beklenmedik durumu
Biliciyi, özellikle ölümü. Onaltı yaşında Cephisus
Oğlu, delikanlı deyin, çocuk deyin hepsi bir.
Gönül vermişti ona nice delikanlı, kızlar. Öyleydi
Güzelliği, alımı çalımı. Yüz vermezdi kimseye.
Ne delikanlılar ne kızlar dokunabilirdi ona.
Ürkek geyikleri sürerken kurduğu ağlara doğru
Görmüş onu, konuşmayı, susmayı bilmeyen nympha,
Şimdi Echo bir ses değil gövdeydi artık.
Echo yankılandırdı bu sözleri, yalnızca
Son sözlerini söyleyebiliyordu işittiği seslerin
Yineleyerek. Tutmazdı ağzını boşboğazdı
Önceden. Juno'ydu bunu yapan, tepelerde yakalayacağı
Gün Jupiter'in kucağına atılan, uzun uzun konuşmalarla
İşine engel olan nymphaları. O, bunu, kaçsın diye
Nymphalar yaparmış böyle. Sezmiş Saturnus'un kızı
Bu tuzağı. Bir daha bu kandırıcı dilin dönmeyecek,
Alınacak elinden onu çalıştıran güç, yakındır.
Kesilecek sesin, dedi, ona. Söylenen olmuş gelmiş
Başına korktuğu. Yalnız yankıyan sonlarıdır sesin

Duyabildiği. Ancak duyduğunu yankılandırırdı.
Gördükçe inişli çıkışlı kırlarda dolaşan
Narcissos'u tutuştu yüreği, izledi onu gizlice;
Daha çok yaklaşıyordu yakıcı yalıma izledikçe
Onu. Bundan hızlı yanmazdı yalımın değmesiyle
Işıldağın kükürdü, öyle yanmıştı yüreği. Kaç kez
Yanına sokulmak, tatlı dille yalvarmak istemişti.
Engeldi buna doğa, söze başlayamazdı. Yolaçıyordu
Yine doğa Narcissos'un sözlerinin bitiminde, yanıt
Vermesine. Bağırmış arkadaşlarından ayrılan çocuk:
Kim var yakında? Kim var diye yansıttı sesi Echo.
Susmuş şaşırmış, bakınmış çevresine Narcissos,
"Gel" diye bağırmış, yankılanmış bu ses de.
Bakınmış geriye çocuk, görmemiş gelen giden
Kimseyi. "Ne kaçarsın benden" bağırmış o da
Yankılanmış. Kandı sesin yankısına böyle Narcissos
"Birleşelim" dedi, "birleşelim"i yankıttı Echo.
Bütün sözlerden tatlı gelirdi ona bu yankı,
Bu sözlerde saklıydı dileği. Geçti kendi sözleriyle
Kendinden. Ormandan çıkmak, kollarını sevgilinin boynuna
Dolamak istedi, özlemle. Kaçarken kaçardı o da:
Çek beni kucaklamak isteyen kollarını diyordu,
Ölür de veririm sana kendimi; "veririm sana kendimi"
Yankılandı söylenenlerden ancak. Çekilmiş ormana
Nice sövülmüşlükle. Gizler yüzünü utancını yapraklar,
Yalnız yaşar ormanda oyukta, gönlünde sevgi
Acı çatışır. Tüketiyor bitkin gövdesini bitmeyen
Kaygıları, yakıp kurutuyor derisini gün gün eriyişi,
Dağılıp yele karışıyor ıslak özü gövdesinin, ona kalan
Bir ses bir de kemik. Sesi durur, bir kaya biçiminde
Kemikleri, öyle söylenir. Yerleşmiş ormanlara o gün,
Dağlarda görünmez olmuş. Oradan duyurur sesini kim

Çağırırsa, bir sestir ondan kalan, yaşayan. Bundandır
Dağlarda, sularda yaşar bölük bölük nymphalar,

Delikanlılarla alay eden yankılar. Kaldırıp ellerini
Göğe haykırmış biri: sevsin de kavuşmasın sevdiğine
O da, budur dileğim. Doğrulamış Rhamnusia bu yakarışı,
Gümüş gibi parlıyordu o yörede bir oluğun suları,
Ne güdücüler, ne dağlarda otlayan keçiler, ne de başka
Bir sürü ayak basmış oraya. Ne uçan kuşlar
Ne hayvanlar, ne ağaçlardan dökülen yapraklar
Bulandırabilir o suyu. Yeşil otlarla çevrili
Hep ıslak, ağaçlar korurdu kızgın güneşten.
Durmuş bir av dönüşü yorgun çocuk burada,
Dalmış suyun pırıl pırıl görünüşüne,
Giderınek istemiş susuzluğunu. İçmiş sudan,
Bir başka susama, başka yanma duymuş içinde.
Tutulmuş suda gördüğü güzel yüze, gövdesiz
Güzelliğe. Bir de gövdesi olsaydı, demiş içinden.
Sevmiş kendi kendini. Paros mermerinden bir yontu
Gibiydi, oynamazdı yüzünde bir çizgi bile. Uzanmış
Otların üstüne, bakmaya koyulmuş ikiz yıldızlara
Benzeyen gözlerine, ya Bacchus'a, ya Apollo'ya yaraşan
Saçlarına doyasıya, bakardı ince tüylü yanaklarına,
Fildişi gibi ak boynuna, güzel ağzına, göreni
Şaşırtan kızıl saçlarına. Kendi kendini çekiyordu
Bilmeden içi, seven de sevilen de kendisi. Kendini
Yakan yalımdı tutuşturmak istediği yine. Kaç kez
Öpmüş bu yanıltıcı suyu, daldırmış kollarını
Gördüğü boynu tutmak, ona dolanmak için, boşuna.
Bilmezdi ne gördüğünü, yakardı içini bu gördüğü.
Oyalar, tüketirdi onu bu gördüğü gözler. Neden
Koşarsın bu yalancı görüntüyü tutmak için ey kolay
İnanan çocuk? Gerçek değil istediğin, çevir başını
Anlarsın yokolduğunu, sevdiğin, vurulduğun görüntünün.
Yansıyan görüntündür gördüğün, seninle gelir gider,
Bir gücü yok kendince, uzaklaşır o da seninle.
Ne açlık, ne yorgunluk duymuş, oradan ayrılmamış,
Uzanmış yere, bıkmadan bakar dururmuş görüntüye,

Bu boş nesneye. Kendi gözlerinden olacaktı yıkımı,
Doğrulmuş yavaşça, uzatmış ellerini çevresini
Saran ağaçlara; söyle ey orman var mı yazgısı
Benden daha kara bir seven? Sen bilirsin ancak bunu,
Sen oldun nice sevene gizlenecek yer, sığınak.
Var mı bunca çağlar içinde benim gibi
Yokolduğu söylenecek biri daha, sevgiden?
İşte görürüm, beğenirim sevdiğim güzeli, bir türlü
Bulamam nedense, yanılır mı sevenler böyle?
Bitirir beni bu acı. Ne deniz, ne uzaklık, ne dağ,
Ne yol, ne kermenler, ne de kapalı kapılar var
Aramızda. Bir ufacık sudur engelimiz, o da yanar
Bana kavuşmak için. Kaç kez akar suya eğildim
Kondurayım ona diye dudaklarımı, yaklaştırdı
Yüzünü bana. Dokunacakken ufak engel girer araya.
Kim olursan ol, çık yukarı ey biricik sevgili
Çocuk, neden eğlenirsin benimle? Ne kaçarsın?
Ne güzelliğimden, ne yaşımdan kaçılır benim,
Nymphalar beni de sevmişti günün birinde. Bilmem
Nedir sevimli, sevgili yüzünün verdiği umut bana,
Ne gün uzatsam kollarımı sana, uzatırsın sen de
Seninkileri. Gülersem gülersin, ağlarsam ağlarsın,
Görürüm yaşardığını gözlerinin, kaş göz etsem
Oynatırsın kaşını gözünü sen de. Kımıldanır
Mutlu ağzın, yaptığımı yaparsın, sesin gelmez
Kulağıma. O benim işte, seziyorum, kandırmıyor beni
Biçimim, yanarım içimdeki yalımla, ben beni sevmişim.
Neyleyim, o mu yalvarsın ben mi? Neden yalvarayım?
Özlediğim özdeşim, çok umdum azı da bulamadım.
Neden kurtulamam gövdemden? Şaşılası bir iş seven
İçin, sevdiğimden uzak kalmak isteyişim. Bitirir
Beni bu acı, çok yaşamam, ölürüm bu genç yaşımda.
Acıdan kurtaran ölüm ağır değil benim için,
Çok yaşasın sevgilim, dileğim bu. Tükenecek
Soluğumuz birlikte, bağlıyız birbirimize.

Dalmış, acılar içinde, bakar durur kendi yüzüne,
Görüntüsüne, suyu bulandırmış gözyaşları, silik
Bir yüz yansımış suya. Bağırdı görünce
Uzaklaştığını görüntünün: Gitme, nereye acımasız?
Bırakma seni delice seven beni. Dur bakayım
Doyasıya, dokunamadığım güzele, kansın ona şu
Acılı sevgim. Acılar içinde atmış giyeklerini,
Dövmeye başlamış elleriyle mermer gibi göğsünü.
Derisini kızartmış ardarda yumruklar, yemişlerde
Görülür böyle ak üstünde öbek öbek kızartılar,
Bir de yarı olmuş üzüm salkımlarında erguvan
Rengini andıran bir kızıllık. Görünce durgun
Suda görüntüsünü, geçmiş Narcissos'un öfkesi,
İnce bir yalımla eriyen sarı balmumu ya da
Güneşin ilk ışınları altında çiğler gibi akan.
Yanıyor, erim erim eriyordu sevgiden. Kurutmuş onu
İçinde gizlenen yalım', yavaş yavaş tüketmiş.
Gitmiş eski güzellik, alım, parıltı. Ne sağlık, ne
Güç kalmış, bozulmuş Echo'nun gönlünü çeken
Görünüm, Acımış ona Echo kızmasına karşın,
Unutmuş hıncı böyle görünce. Kaç kez "yazık"
Bağırmışsa bu mutsuz delikanlı, "yazık" deye
Yankımış o sayıda. Narcissos döverken göğsünü
Yumruklarla yankıtırdı bütün vuruşlarını Echo.
Son kez baktı suya, şunları söyledi: Ey gidi boşuna
Sevdiğim çocuk. Bu seslerle çınlamış ortalık.
"Kal sağlıcakla" dedi, "kal sağlıcakla" dedi Echo da.
Düşmüş yorgun başı yeşil otların üstüne,
Kapamış güzelliğine vurgun gözlerini gecenin
Karanlığı göçünce yeraltı ülkesine, aramış görüntüsünü
Stygia'nın sularında bile. Ağlamış kardeşlerine
Naiad'lar, kesmişler saçlarını yattığı yere
Koymak için, Dryad'lar ağlamış böyle, onların
Çığlıklarını da yankıtmış Echo. Odun toplamış
Bir yığın düzenlemiş. Ölüm ışıldakları, salaca,

Hepsi var, Narcissos'un ölüsü yok ortada.
Yalnız sarı, ak tüycüklü bir çiçek öldüğü yerde...

Duyulmuş bu olay bütün Archaia illerinde, uzaklara
Değin gitmiş adı bilicinin, bir ün sağlamış ona.
Bütün soy içinde tanrılara aldırmayan, Echo oğlu
Pentheus yermiş, değer vermemiş ona, gülüp geçmiş
Sözlerine yaşlının. Anımsatmış ona karanlıkları,
Yoksun bıraktığı aydınlığı, bunların nedenlerini.
Sallamış şakaklarına aklar düşen başını yaşlı
Kişi, demiş ki: ne mutlu olurdun, sen de benim gibi,
Yoksun kalıp ilkyaz ışığından görmesin kutlu
Bacchus şölenlerini. Açıklıyorum şimdi, uzak değil
Geleceği gün Semele'nin oğlu genç Bacchus'un.
Ününe yaraşır tapınak yapmazsan ona dağılacak
Gövden binbir yere, kanı sıçrayacak ağaçlara,
Ananın, kızkardeşlerinin üstüne benek benek.
Hepsi olacak dediklerimin, Bacchus'a saygılı
Davranmayacaksın. O gün anlarsın karanlıkta bile
Geleceği gördüğümü. Kovmuş onu Echo'nun oğlu
Bu sözlerden sonra. Doğru çıkmış bilicinin sözleri.
Geldi Bacchus, kırlar çınladı törenlerle. Kızlar, bacılar,
Gelinler, analar gelmiş topluca, bilinmeyen bir dine
Girmiş hepsi. Nedir ey Dragon oğulları Mars'ın
Torunları, sizi çıldırtan bu delilik? Dedi Pentheus,
Büyük tunç bir kavalın büyüsü böyle büyük mü?
Savaş kılıçlarının, boruların, ucundan kıvılcımlar
Saçılan mızrakların korkutamadığı kimseler, şarabın
Etkisiyle taşan kadın çığlıklarıyla geçip kendinden
Kapılsın bu düşük sürüye doğru mu? Şaştım buna çok.
Ey yaşlılar, yıllarca sallanıpdurduktan sonra
Yeni bir Tyr kurdunuz, dolaşan konağınızı yaptınız,
Bunlar uğruna savaşmak duygusu yok mu sizde şimdi?
Siz, ey gençler, ey yaşları yaşıma yakınlar sizin
Takı değil savut taşımanız gerek. Asma yaprakları mı

Çevirsin alnınızı tolga yerine? Bir düşünün soyunuzu
Sizden dileğim bu. Bunca yıkımlar getiren dev yılanı
Diriltin içinizde, yüreklenin. Onun bir göl, bir akarsu
Uğruna ölmeyi bilişi gibi siz de kovun bu alçakları,
Kurtarın soyunuzun yüceliğini. Yazgı istemiyorsa
Çok yaşamasını Thebae'nin yıksın mancınıklar,
Savaşçılar kermenleri, kılıçların gürültüleriyle
Yalımlar içinde yoketsin. Suç işlemeden mutsuz
Olacağız o gün, acınır duruma düşecek yazgımız,
Ne bunu saklayalım, ne de gözyaşlarımızdan
Utanalım artık. Alınacak mutsuz Thebae atlardan
Kaçınan, savaş istemeyen, mızrak sevmeyen bir çocuk
Eliyle. Saçlarına güzel kokular süren, doğruluğa
Götüren; çelenkleri, kızıl boyalı giyekleri seven,
Çelimsiz bir çocuk eliyle alınacak. Bırakır giderseniz
Onu, bu yüzden ben de gideceğim ona söyleteceğim
Övündüğü soyunun da, yüceliğinin de düzmece olduğunu.
Göze almış Acrisius böyle düzmece bir tanrıyı
Alçaltıp Argos kapılarına değin gelmeyi. Korksun mu
Penthea bütün Thebae halkıyla? Koşun gidin, bağlayın
Getirin diye buyurdu adamlarına. Yapın
Dediklerimi ayak süründürmeden bakalım, dedi.
Büyük babası, Athamas, yakınları başaramamışlar
Onu yatıştırmayı, öğütler çoğaltmış öfkesini.
Önüne geçilmez olmuş güçlükle tuttuğu hıncı.
Bir engeli olmayan akarsuyu gördüm giderken,
Yumuşak bir şırıltısı vardı: üstüste yığılmış
Ağaçlar, kayalar engel olunca akışına köpürür,
Kaynaşır, çoğalır birden akışının hızı. Erkişiler
Kan içinde dönmüş, Bacchus nerede? diye sormuş
Beyleri. İşte arkadaşlarından, tören görevlilerinden
Biri, yakaladık onu yönetirken şöleni, dediler.
Sonra bıraktılar onun eline, eskiden tanrının
Ardından gitmek için yüce Tyrrhena'yı bırakanı.

Pentheus kızgın, oyuklarından taşan gözlerle
Bakmış ona, güçlükle tutmuş kendini, gerekeni
Yapmamak için. Öleceksin şimdicek, bir öğretiş
Olacak başkalarına ölümün, söyle atanın adını,
Bu yeni dine tapmanın nedenlerini, yurdunu.
Adım Accetes, dedi bu korkusuz kişi, yurdum
Maeonia, aşağılanmış bir soydanım. Babam, bana
Ne öküzlerle sürülen tarlalar, ne bol yünlü
Sürüler, ne de başka oba oba hayvan bırakmış.
Yoksuldu; kendisi de, ağıyla iğnesiyle balık
Avlar geçinirdi. Çırpınan balıkları kamışla
Çıkarırdı sudan. Bütün varlığı buydu, öğretti
Bana da bunu. Al varlığımı işimi benden sonra
Sensin sürdürecek, demişti. Suları bırakmış bana
Ölürken varlık olarak, başka bir nesne değil.
Kısa sürede öğrendim kayık yüzdürmeyi,
Bağlı kalmak istemedim kayalara. Olenia Capella'nın
Yağmur getiren yıldızını, Taygeten'i, Hyades'leri,
Arcton'u, yellerin kaynağını, gemilere elverişli
Koyları gördüm. Delon'a giderken yaklaştım Cia
Kıyılarına bir gün, kürek çekip sağa doğru yanaştım
Kıyıya, sıçradım yavaşça bastım kumlara. Bitmiş gece,
Yaymaya başlamıştı Aurora ilk kızıllığı, kalktım,
Serin su getirsinler diye gösterdim oluğa giden
Yolu onlara. Neler bildirecek bana diye yüksek
Tepelerden Aurora, araştırdım, inceledim, çağırdım
Arkadaşları, döndüm gemiye. İlkin Opheltes bağırdı
"Buradayız" diye, bölüğün önünde gidiyordu, o,
Bir çocuk getiriyordu yanında, kıyıya doğru,
Issız tarlada bulmuş, "av" demişti adına, güzeldi
Bir kız gibi, uykusuzdu, içmiş sanırdı gören.
Güçlükle yürüyordu ardından, bir baktım yüzüne,
Giyimine, durumuna, ölümlüye yaraşır bir belirti
Görülmüyordu onda. Sezdim bunu, arkadaşlara dedim:

Hangi tanrı saklı bunun gövdesinde bilmem, bir
Tanrı var besbelli. Kim olursan ol gel, koru bizi
Dar günlerimizde, yardımcımız ol, arkadaşlarımızı
Bağışla, sana sığınıyorum, bunların elinden tut, yakar
Bizim için, yalvar, dedi Dictys. En yüksek direğe
Tırmanmada, iplere tutunup aşağı inmede eşsiz kişi.
Libys, gemiyi yöneten sarışın Melanthus,
Alcimedon; sesi küreklerin kalkıp inişini
Sağlayan, arkadaşlarını yürcklendiren Epopeus
Uymuş ona hepsi. Böyle davranmış ötekiler de,
Gözleri kararmış hepsinin kazanılacak
Varlığa duyulan tutkuyla. Kutluk bir yük var
Gemide, saygıdeğer, yetki bendedir burada. Öyle
Dedim durdum kapıda. Kızmış en korkusuz gemici
Toscana'dan sürülmüş Lycabas. Sürgün cezası yemişti,
Birini öldürmüştü. Kızdı, yumrukladı boynumu, iplere
Tutundum toparlanıp düşecektim denize, yoksa.
Onun yaptığını doğrulamış bu olayı, arabozucu sürü,
Hep araya kırgınlık sokan. Yine değişmemişti Bacchus,
Bu seslerle uyanmış, geçmiş esrikliği, ayılmış.
Sordu, nedir bu gürültü? Söyleyin gemiciler,
Niçin buraya geldim, nereye götürürsünüz beni?
Korkma, dedi, Proreus, söyle gideceğin yeri,
Dilediğin kıyıya ineceksin. Bacchus, doğru gidin
Dedi, Naxon'a, oradadır benim evim, sevecek sizi
Yerliler, konuklayacak. Andiçmiş denizler üstüne
Bütün tanrılar, bir de iki yüzlü tuzak kurucular,
Yapılacak ne istenirse, diye. Sonra, yelken açılsın
Dediler, gemide. Sağdaydı Naxos, ben de çevirdim
Yelkeni sağa, Opheltes ne yapıyorsun koca deli,
Kim şaşırttı seni? dedi, sola kır gemiyi, nereye
Böyle? Kaş göz ediyordu bana çoğu kaygılarla, kimi
Kulağıma fısıldıyordu. Şaşıp kalmışım, başkası
Gelsin, alsın gemide yönetimi eline, dedim,
Kaçın kan dökmeye aracı olmaktan. Hepsi çattı

Bana, bir mırıldanma başladı bütün bölükte.
İçlerinden Aethalion: senin elinde kurtuluşumuz,
Dedi, geçti başa, benim yerime, tuttu karşı kıyıyı
Yön çevirdi Naxos'tan. O sıra, tanrı alay ederek
Baktı yukardan, sezmiş gibi kurulan tuzağı,
Geminin üstünden denize doğru. Ağlarcasına:
Ey gemiciler, bunlar değil, bana söz verdiğiniz
Gideceğiniz kıyılar, benden sorulan, benim istediğim
Toprak bu değil. Ne yaptım bu cezayı gerektirecek?
Yücelecek misiniz, böyle genç bir çocuğu kandırıp
Tuzağa düşürmekle? Oysa ben ağlarken gülüyordu
Bu ikiyüzlü kişiler gözyaşlarıma, kürek vuruşlarıyla
Suları karıştırarak. En güçlü tanrı tanığıdır başıma
Başıma gelenlerin, hepsi doğru, yalan yok.
Durdu suların ortasında karaya oturmuş gibi
Gemi, bir koyda. Şaşırmış gemiciler, asıldılar
Küreklere yine de. Yelkenler açık, didiniyorlar
Biraz daha hızlanmak için. Asma dalları engeldi
Küreklere, sarıyordu ince çubuklarıyla kürekleri.
Bol salkımlı asmalarla yelkenler karışıyordu.
Sallamış asma dallarıyla sarılı mızrağını
Alnı üzümlerle süslenmiş Bacchus. Uzanmıştı
Çevrelerinde korku salan arslanların, vaşakların,
Kaplanların iri gövdeli görüntüleri. Ya korkudan
Ya çılgınlıktan dolayı atlamış gemiciler suya.
İlkin Medon'un gövdesinde başlamış kara benekler
Görünmeye, belkemiği bir yay gibi bükülmeye.
Ne şaşılası bir dönüşüm bu, dedi, Lycabas,
Onun da başlamış konuşurken ağzı uzamaya,
Genişlemeye. Yarılmış burnu, pullar kaplamış
Katılaşan derisini. Libys kürekleri oynatmaya
Uğraşırken, görmüş ellerinin uzadığını, artık
El değil balık kanadı denirdi onlara. Tutmak
İstemiş asma dallarını koluyla, bir başkası da
Öyle, yokolmuş onun da kolu gömülmüş sulara

Gövdesi budanmış olarak. Bir kuyruk çıkmış
Kolların yerinde orak ya da yaya benzeyen.
Bir de yarımay gibi kıvrılan boynuzlar.
Zıplıyor ötede beride, sıçratıyordu suları.
Sıçrıyor yukarı, sonra yeniden dalıyor sulara
Hepsi, oynaşıyorlar aralarında, fışkırtıyorlar
Denizden çektikleri suları geniş burun
Deliklerinden. Bir ben kalmışım gemide yirmi kişiden,
Göçmüş tümü, korkudan titremiş bunlar, gelmişim
Kendime, at içinden korkuyu, git Dia kıyılarına,
Deyince tanrı. Bacchus'a adadım kendimi kıyıya
Varınca, din törenleri düzenlemeye koyuldum.
Dinsin, bir gün geçsin hıncımız diye yaptık bunu,
Kulak verdik senin sözlerine, dedi, Pentheus.
Kalkın çocuklar, yakalayın bunu, bağlayın acı
Çektirme aygıtına. En ağırını çektirin acıların,
Sonra gönderin gövdesini Stygia'nın karanlığına.
Bunları söyleyince sürüklenen, yakalanan Tyrrhenus'lu
Accetes tıkıldı içeri, kuruldu acı çektirme aygıtı,
Demir, ocak yakıldı buyruk gereği, açılmış deniz
Kendiliğinden kapılar, çözülmüş demir bağlar.

Direndi Echionusoğlu, gitmek için
Buyrultu vermedi, kendi yürüdü, törenler için
Seçilen türkülerle, Bacchant'ların çığlıklarıyla
Çınlayan Cithaeron'a doğru. Titreyen, devinen
Bir at tunç borunun, savaş davullarının
Gümbürdediğinde neyse, savaşa koşar atılırsa hızla,
Öyle kaynamıştı Panthea duyunca gökleri sarsan ulumaları,
Taşmıştı yüreği. Bir düzlük dağın ortasında ağaçsız,
Ormanla çevrili, geniş. İlkin burada görmüş saygısız
Bakışlarla çevreyi süzen Penthea'yı bir kadın,
Bütün hızıyla atılmış üzerine çılgınca. Oydu
Yaralı Thyrsus'u vuran, annesiydi; koşun gelin
İkiniz de bacılarım, diye bağırdı. İşte iri yaban

Domuzu, kırlarımızda dolaşan, öldürmem gerekir onu.
Atılmış üzerine çılgınca hepsi, kovalamaya başlamış
Korkan, titreyen, ürken, kendi kendini kargışlayan,
Suçunu açıklayan Penthea'yı. Ağır yumruğun etkisiyle
Gel, yardım et, ey teyzem Autonae, gelsin Actaeon'un
Görüntüleri, kurtarsın beni, diye bağırdı. Bilmezdi
Kim olduğunu Actaeon'un, kesti sağ elini yalvaranın,
İno koparıp atmış ötekini de. Artık uzatacak kolu
Kalmamıştı anasına, bu kara yazgılının. Gösterip
Kesilen kollarının yaralı yerlerini, bak anne,
Diyordu. Böğürdü bu durumu görünce Agave, büktü
Boynunu salladı havada saçlarını. Tuttu oğlunun
Yeni kesilmiş başını, bağırdı kanlı elleri
Arasında: Bizim işimizdir bu kötü başarı
Ey kardeşler. Soğuk güz yellerinin salladığı
Ağaç tepelerinde güçlükle tutunan yapraklar
Daha hızlı düşmez acımasız ellerin kesip attığı
Bu baştan. Bu gören, gereğini öğrenenler, törenlerle
Kutladılar yeni dini günlük yaktılar, kutlu
Sunaklara saygı gösterdiler...

DÖRDÜNCÜ KİTAP

MİNYEİAS kızı Alcithoe katılmak gerekmez
Demiş, bu törenlerine tanrının. Bacchus
Jupiter'in oğlu değil. Kızkardeşi onaylamış
Sözlerini, katılmış ona. Tören düzenlensin demiş
Görevliler, bıraksın işleri kadınlar, uşaklar,
Örtsünler göğüslerini derilerle. Çözecekler
Saç bağlarını, çiçek takınacaklar başlarına
Thyrsos taşıyacaklar ellerinde asmalardan,
Böyle buyurmuş, çok korkunç öfke duyar demiş tanrı
Saygısızlara. Anneler, kızlar bıraktılar örekelerini,
Yarı dokunmuş örgülerini. Bacchus'un adlarını
Veriyor Bromius, Lyaeus diyor ona yalımların oğlu,
İki soylu tanrı diye anarlar onu. Eklenirdi bunlara
Bir de Nyseus'lu, saçlarına el değmemiş Thyoneus,
Üzümü yaratan Lenaeus, Nyctelius, Eleleus, Laccus'la
Euha'nın babası gibi bütün Grek ülkesinde günden
Güne çoğalan Bacchus'un adları verilirdi ona,
Yokolmaz deniyordu, senin gençliğin. Sen, ölümsüz
Çocuk, sensin güzelliğinle gökleri üzerine çeken.
Başın ne güzeldir boynuz olmayınca.
Buyruğun altında bütün Doğu, Hindlilerin yıkandığı
Ganj'ın sonuna değin. Ey yüceler yücesi tanrı
Sensin iki yanı baltayla donanmış Penthea'yı,
Lycurgus'u, Tyrrhen'leri suların dibine gönderen.
Lynx'in boynunu iki boyundurukta eğen sensin.
Senin ardınca gelir içince eli kolu titreyen,

Değneklere dayanıp ayakta duran Baccha'lar,
Satyr'ler. Senin ardınca gider eşek sırtında
İki yana yalpalayan yaşlılar. Çağrışır kadınlar,
Bağrışır gençler gittiğin yerde, davullar gümbürder
Ellerinde. Oyuk çanlar çınlar, borular gürler.
Yakarıyor, acıyıcı olmanı diliyor İsmenid'ler,
Buyurulan töreni düzenliyorlar. Minyeis kızları
Uğraşır Minerva'nın boş işleriyle, bez dokular,
Örerler, öreke çevirir parmaklarıyla, törene
Gelmezler. Tutsaklarına baskı yaparlar, gelmesin
Törene diye. Biri çekmiş uzayan ipliği, bağırmış
Çıkarıp ince parmakları arasından: onlar saçma
Törenler düzenlesinler, söyleşelim çalışırken,
Daha iyi bir tanrıçadır bizi barındıran Pallas.
Tatlı konuşalım, öyküler söyleyelim, kulaklarımızı
Okşayan, sıra ile. Doğrulamış arkadaşları, alkışlamış
Bu kızı, ilkin sen başla diye yakarmışlar ona.
Düşünmüş, bildiği öykülerden anlatmak istediğini.
Deccetis, Babil'i yücelten senden mi başlasam.
Filistinde söylenir, bir dönüşüm sonu pullarla
Örtülmüş eli ayağı, bir gölde yaşarmış.
Tüyler, kanatlar takınmış, ak kuleler üstünde
Geçirmiş son yıllarını. Bir Naiad türküsüyle
Balığa dönüştürmüş çayırlarda dolaşan gençleri.
Sonunda yaptığı kendi başına da gelivermiş.
Eskiden ak yemişler veren ağaçlar kan
Boyasına bürünmüş, kara yemişler verir olmuş.
Beğenirmiş bunu, önemsiz bir öykü sayılmazmış.
Böyle dedi yün uzarken iplik iplik. Pyramus
Biri çağının en yakışıklı genci, Doğunun
En güzel kızı Thisbe, bütün kızları bastıran.
Birbirine bitişikmiş evleri, eski bir ilde,
Semiramis'in kalelerini tuğladan yaptırdığı.
İlkin bu komşuluk bağlamış onları sıkıca.
Geliştirmiş sevgiyi zaman. Töre gereğince

Yakacaklarmış sevgi ışıldağını, ana-baba
İstese. Onlar istemiş, bir ocaktan yanmış
Gönülleri yine. Kimse anlamazmış dillerinden,
Kaşla gözle anlaşırlarmış. Ateş gizlendikçe
Yangın gelişmiş. Bir ufak çatlak varmış duvarda,
Evleri ayıran, yapılış gününden kalma, bilinmeyen
Yüzyıllarca. Oysa ne var sevginin sezmediği?
İlkin siz gördünüz onu ey sevenler, konuşmanız
İçin yol açmış size. Tatlı sözler söylemişler
Birbirlerine. Bu yanda Thisbe, ötede Pyramus
Birbirinin tatlı, kısa soluklarını alırmış.
Neden engelsin sevişmemize kıskanç duvar?
Diye bağrışırlarmış, neyin eksilir bıraksan
Sarmaş dolaş olsak, bırak öpüşelim biraz,
Büyük bir mutluluksa. Değerbilmez değiliz,
Senin yolunla gelir kulağımıza, senden aşan
Sözler. Boşuna konuşurlardı oturup karşılıklı,
Ayrılırlardı basınca gece, öpücükler
Kondururlardı duvara karşılıklı. Ertesi gün
Kovunca gecenin yıldızlarını Aurora, güneş
Işınlarıyla kurutunca güz otlarını, buluştular,
Yakındılar, sözleştikleri yerde durdular epeyce.
Sensiz gece kandırıp bekçileri kaçmak için
Anlaştılar, evden. Evden çıkar çıkmaz kentin dışında
Buluşacakları yerde, boşuna gezmeyelim kırda dediler.
Ninus'un mezarında buluşalım, saklanalım gölgesinde
Onu örten ağacın, sözbir ettiler. Bur dut ağacı
Varmış orada çok ak, bir serin suyun yanında
Çok yüksek. Uzlaşmışlardı bu konuda, gömülmüş
Sulara güneş, görünmez olmuş, gece doğmuş sulardan.
Karanlıkta döndürmüş kapıyı rezeler üstünde
Thisbe, becermiş işi, kaçmış bekçilerden, varmış
Sözleştikleri yere, mezarın yanına, oturmuş ağacın
Altında, yüreklenmiş sevgiyle. Birden açık ağzı
Öküz kanına bulaşmış bir arslan koşup gelmiş

Çevreden gidermek için susuzluğunu kaynağın
Başına. Görmüş uzaktan Thisbe ay ışığında, kaçmış
Oradan titrek adımlarla, saklanmış karanlık oyuğa
Omuzundan düşürmüş yaşmağını kaçarken. Gidermiş
Kaynaktan susuzluğunu kızgın arslan, görmüş dönerken
Ormana ince yaşmağı, kanlı ağzında parçalamış yolda.
Gelince biraz sonra Pyramus görmüş ayak izlerini
Yırtıcı arslanın kumda. Sapsarı kesilmiş
Bir de yerde kanlı yaşmak. Bu gece iki seveni
Yok edecek demiş. Sevgili daha çok yaşamak
Yaraşır. Benim yüzümden olmuş ona bu yıkım,
Ben mutsuz, suçluyum, ben söyledim gelmesini
Geceleyin bu korkulu yere, gelmedim önceden.
Parçalayın beni, deşin, delik deşik edin,
Dökün barsaklarımı, ettiğimden bulayım ben de,
Ey bu kayalarda yatan arslanlar. Yok, ölümü
Beklemek korkakların işidir ancak. Böyle
Dedikten sonra almış yerden yaşmağı,
Gitmiş sözleştikleri ağacın altına
Öpmüş, boğmuş gözyaşlarına bu tanıdığı yaşmağı.
Bağırdı: al beni de, benim de kanım aksın varsın,
Çekti belinden bıçağını sapladı karnına
Ölürken çekmiş bıçağı buğular çıkan
Yarasından, yıkılmış yere, ileri fışkırmış kanı,
Delinen bir bakır borudan fışkıran sular
Gibi, çıkan sesler yayılmış boşlukta uzaklara.
Kararmış yemişleri bu kanla sulanan ağacın,
Köklerine değin işleyen kan kara bir boya
Ağacın dutlarına. Kız yeni dönmüştü geri,
Korkudan titriyordu, gözleriyle boş yere
Araştırdı durdu sevgilisini. Ona anlatacaktı
Çektiği korkuları, kurtuluşunu. Tanımış yeri de,
Suyu da, kuşkulanmış ağacın değişen biçiminden,
Yemişin boyamından, sonra düşünmüş ağaç bu mu
Değil mi diye. Titreyen kanlı kalıntılar görmüş

Toprağın üstünde, düşünürken, geri çekilmiş
Bir aralık, titremiş inceden esen bir yelle
Suyun yüzeyinde salınan sapsarı bir kamış gibi.
Biraz durduktan sonra tanımış sevgilisini,
Vurmuş yankıyan, gelişigüzel, yumruklarla
Göğsüne, yolmuş saçlarını, kucaklamış
Gövdesini sevgilisinin. Ağlamış yaşlar
Dökmüş yaralarına, kanlara karışmış yaşlar,
Öpmüş soğuk alnını. Hangi yazgı benden ayırmış
Seni, ey Pyramus, demiş inlemiş, karşılık ver,
Sana gönülden bağlanan Thisbe'dir burada
Adını çağıran, duy sesimi, kaldır başını
Yattığı yerden. Thisbe adını duyunca Pyramus
Biraz açmış ölüm ağırlığı çöken gözlerini,
Sonra kapamış sevgilisini görünce. Biraz sonra
Yaşmağı da, boş fildişi kını da, sevgilin kendi
Eliyle kıymış canına; ey mutsuz benim de yiğit
Elim bunu yapacak, sevgim bana da böyle yaralar
Açtıracak. Geleceğim ardından sevgilimin
Ölümde de. Bir gün, ölüm bile ayıramadı seni
Benden, denecek. Oysa ancak ölüm ayırabilirmiş
Onları. Onaylayın benim yakarışlarımı. Bir ölelim,
Ey mutsuz anamız, atamız kırmayın bizi.
Sevgi birleştirmiş onları son sürede,
Bırakın, esirgemeyin, bir mezarda dinlensinler.
Sen, ey, az önce mutsuz Pyramus'u, şimdi de beni
Örtecek olan ağaç, ölüm belirtimizi götür sonsuzluğa,
Acımızın imlemi olsun kara kara yemişlerin,
Bir anıt olsun, iki sevenin kanıyla bulanan.
Birden atmış kendini Pyramus'un kan kokan
Kılıcının üstüne, batırmış yüreğine bunları
Söyledikten sonra, yerine gelmiş dileği,
Atalar da, tanrılar da onaylamış bu olayı.
Kan rengine bürünmüş ağacın yemişleri,
Olgunlaşınca yanmadan esenliğe kavuşmuş ikisi de...

Böyle bitirmiş öyküsünü, az sonra Leuconoe
Başlamış söze dinlerken sessizce arkadaşları.
Bütün gökleri aydınlatan güneş sevgiye tutsak
Anlatalım şimdi sevgilerini: ilk gören bu tanrı
İmiş denir Mars'la Venüs arasında dölleşmeyi,
Üzülmüş bunlara güneş, anlatmış oğluna, Juno'nun,
Karısının yaptığı kötülüğü, yerini de göstermiş.
Deliye dönmüş öfkesinden, düşmüş elindeki
Demir değnek. Bir ağ yapmış çelikten, kurmuş
Tuzağı. Gözle görülmez, çok ince, beceriklice.
Örümceğin ağından geri kalmazdı, tavana gerdiği.
Birbirinden ayrılmasınlar diye kolayca,
Çevirmiş bu ağla yataklarını sımsıkı.
Yatağa yeni girmişken Venüs'le oynaşı,
Sarmış dolamış onları iş beceren bir
Elden çıkan ağ. Kucaklaşınca yatağın içinde
Kımıldayamadılar bir daha, öyle kaldılar.
Sonra açmış fildişi kapılarını konağın,
Almış içeri bütün tanrıları. Onlar utanılır
Durumda birbirine bağlıyken pek üzülmemiş
Tanrılar, içlerinden biri can atıyordu bu
Durumda olmaya. Katılmış gülmekten ölümsüzler,
Gökte söylenmiş bu olay uzun süre.
Bunun acısını unutmamış Cythereia almış
Öcünü kat kat. Ortaya koymak istedi içyüzünü,
Gizli sevişmelerini, ona böyle yapanların.
Ne işe yarar senin güzelliğin, parlaklığın,
Alımın çalımın ey Hyperion oğlu? Yeryüzünü
Yakarsın yalımlarınla, sen de bir gizli
Yalımla yanarsın. Bütün varlığı gören gözlerin
Görmez olmuş Leucothoe'den başkasını. Bir kıza
Dikmişsin bütün evreni görmesi gereken gözlerini.
Ya gökte doğmazsın, ya sulara geç inersin ona bakar
Uzatırsın kış günlerini, arada bir de çevirirsin

Öte yana yüzünü, gizlersin aydınlıktan, korku
Salarsın karanlıklarla ölümlülerin içine.
Boşunadır bu sararıp solduğun, bak senden daha
Yakın olmuş yeryüzüne ay. Solmanın nedeni bu,
Bir sevdiğin var besbelli. Ne Clymene, ne Rhodos
Söz geçirebiliyor sana, aldırmıyorsun artık
Aeaslı Circe'ye. Unuttun sövüp saymalara karşı
Direten, yatağını isteyen gönlü yaralı Clytie'yi.
Hep Leucothoe yüzünden bu sayısız unutmalar.
Bastırmış güzelliği tüm tatlı kokular
Ülkesini, Eurynome'nin doğurduğu bu kızın.
Güzeller güzeli anasından da güzel bu kız.
Buyruğundaydı bütün Achamenid illeri Orchamus'un
Eski Belus'un yedinci göbekten torununun.
Hesperius'un altında verimli bir otlağı vardır
Güneş atlarının, ölmezlik otu yetişir orada
Çayır yerine, bundan yer, yeniden can bulur
Günlük çalışmadan sonra el ayak. Bu göksel besini
Otlayan atlar. Bitirmiş geceleyin dönüşünü
Girmiş yatağına tanrı sevgilisinin, kılığına
Bürünüp annesi Eurynome'nin. Görmüş oniki
Arkadaşı arasında ışığın altında Leucothe'yi
İnce iplik eğirirken. Öpmüş onu ana yakınlığıyla:
Bir gizli sözüm var kızıma, çekilin, kız yanaşmalar
Çıkın aradan, esirgemeyin bırakın gizli konuşmayı,
Kızla anasından. Kızlar sözünü dinleyip gittiler.
Yalnız kalınca ikisi dedi ki tanrı: ölçen benim
Yılların uzunluğunu, bütün olayları gören, evrende
Ne varsa görülmesini sağlayan. Evrenin gözüyüm,
İnan bana, beğendim seni. Korkudan titremiş kız
Düşürmüş örgüyü parmaklarının gücü tükenmiş.
Korku bir güzellik vermiş ona, almış gerçek
Biçimini çok geçmeden, eski güzelliğini,
Pek korkmuş bu dönüşmeden kız, yine düşünmeden
Vermiş kendini, güzelliğine dayanamadığı, tanrıya.

Çok kızmış bu işe, kıskanmış o güne değin güneşin
Delice sevdiği Clytie, hıncından söylemiş
Önüne gelene bunu, anlatmış babasına abartarak.
Dinlememiş kızın yakarışlarını acımasız baba.
Boşuna yakarıp el açmış güneşe, ben istemeden
Baskıyla olmuş bu iş diye. Aldırmamış gömmüş
Kızını diri diri babası. Eziyordu onu toprak.
Dağıtmış Hyperion oğlu bunları ışıklarla.
Yol açılmış, görülen alnın çıkmış ışığa
Ey kız. Ne yazık başını kaldıramıyorsun yerden,
Sönmüş yaşam ağır toprak altında, nympha bir ölü
Gibisin kımıldamaz gövden. Kanatlı atlar sürücüsü
Görmemiş böyle bir acı daha, öyle denir, Phaethon
Yangınından beri. İlkin ışınlarla diriltmek istemiş
Katılaşmış kızı yeniden. Yazgı karşı çıkmış ona,
Kokular serpmiş kızın gövdesine, yattığı yere.
Göklere çıkacaksın yakınmalar boşuna, demiş,
Yumuşamış ıslak gövde göksel kokularla, toprak da
Dolmuş güzel kokularla, kök salmış belirsizce
Toprağa günlük dalı, delip çıkmış mezarın üstüne.
Bağışlanmalı Clytie çektiği acılar yüzünden.

Göz yummak gerek bütün açığa vuran işlerine.
Oysa, bir daha görünmedi güneş, Venüs'ün
Yanında, soğumuş ondan, çılgına dönmüş kız
Sevgiden. Katlanacak gücü yoktu buna, yatırdı
Çıplak toprakta gece gündüz, soğukta, dağınık
Saçları göklerin altında. Dokuz gün geçirmiş,
Susuz, kimsesiz, yediği çiğ, içtiği gözyaşı,
Kımıldamazdı olduğu yerden bakar dururdu
Hep, gözlerini dikerdi belli bir gezintiyi
Yörüngesinde sürdüren tanrıya. Gövdesi yere
Yapışmış, derler, solgun ota dönüşmüş bir yanı,
Bir yanı kızıl kalmış, menekşeye dönmüş başı,

Pırıl pırıl çiçeklenmiş, kökleri yerde,
Yüzü delice sevdiği güneşe çevrili boyuna.

Şaşıp kalmış dinleyenler. Bunlar söylenince,
Bacchus bir yana, gerçek tanrılar ne olsa yapar,
Demiş birkaçı, kimi de susmuş kızların.
Gezdirmiş mekiği dokumanın iplikleri arasında
Başlamış söze: ne İda dağında doğan sığırtmaç
Daphnis'in pek ünlü sevgilisinden, ne de
Sevgilisinin hıncıyla sevenlerin yüreğini
Sızlatan taşa dönüşünden sözedeceğim. Doğada
Bir gün erkek, bir gün kadın olan Sithon'a da
Sözüm yok. Ey şimdi çelik olan, Jupiter'in
Çocukluğunda dadısı Celmis, bol yağmurun
Çocuğu Curetas, en sonunda iki ufak çiçeğe
Dönüşen Crocus, Semula sizden de söz açmayacağım.
Yeni olaylarla tat vereceğim size, sevindireceğim.

Nedendir kötü ünü Salmakis'in, neden sulara
Değince gücü gider elin ayağın, yumuşar, gevşer,
Öğrenin bu gizli nedeni, suyun gücü bilinir de
Bu bilinmez. Bir çocuk doğmuştu Afrodit'le
Hermes'in birleşmesinden, Naiadlar büyütmüştü
Onu İda dağının oyuklarında. Anlaşılırdı
Yüzünden, anasının kim olduğu, atasının, onların
Adını taşırdı ya. Onbeş yaşına basınca gitmiş
Atasının bilen dağlardan bilinmeyen yerlere,
İda'dan uzakta, gezmeğe, sevinç verirdi ona
Bilinmeyen ırmakları görmek, bu istekdi onun
Yorgunluğunu azaltan. Gitmiş komşu Lycia, Caria
İllerine. Bir göl bulmuş orada, içinde sazlar
Görünürdü ışıl ışıl sularından dibe değin.
Ne bataklık, ne sazlık, ne verimsiz dikenli
Otlar, ne de yosunlar vardı çevresinde, suları
Pırıl pırıl, yeşil, yeni bitmiş otlar sarmıştı

Bu gölün çevresini. Bir nympha dururdu orada.
Ne avlanmayı, ne yay gerip ok atmayı, ne de
Avın ardından gitmeyi bilirdi. Yalnız bu kızı
Tanımazdı Diana, Naiadlar içinde, arkadaşları
Söylermiş ona: al mızrağı, sadağı Salmakis
Karışsın güzel eğlencelerine av oyunları da.
Ne mızrak, ne sadak almış eline, karışmamış
Eğlencelerine ağır av oyunları.
Bir olur yıkar ışıyan suda parlak gövdesini,
Bir olur taranır bir tarakla Cytoria
Şimşirinden, bir olur bakar suyun yüzünde
Yansıyan tutam tutam saçlarına, örtünür
Bir olur ince bir yaşmakla, gezer, dolaşır,
Yatar, uzanır yumuşak otların üzerinde.
Sık sık çiçek toplardı, dererdi belli,
Yine çiçek dererken görmüş delikanlıyı
Bir özlem duymuş içinde, yanına varmadan,
Gitmek isterdi oysa, derlendi, gözden geçirdi
Kendini, baktı delikanlıya, görünümü güzeldi.
Sonra bağırdı: bir tanrı olmalısın delikanlı,
Cupido'sun bir tanrı isen. Ölümlü isen mutludur
Seni doğuran, ne mutludur kardeşin senin, kızkardeşin
Alkışlanmalı o da, sana meme veren mutlu ana da.
Daha mutlusu senin sözlün olacak kız,
Evlenme işlemlerini oturup konuşacağın kız.
Onu beğenmişsen ben de varayım tadına kaçmanın,
Beğenmişsen al beni de, ikimiz bölüşelim yatağını.
Bunları söyledi sustu Nais, yüzü kızardı
Oğlanın utancından, bilmezdi sevgi nedir, kızarmış
Benzemiş güneşe karşı asılan al elmalara, ya da
Sıcaktan kızaran fildişine, ay ışığında şakırdayan
Kılıca da benzerdi hani. Kardeş öpüşüne benzer bir
Öpücük istedi nympha, boynuna atınca fildişi elini,
Dedi ki: bırak, yoksa kaçıp yalnız bırakayım mı seni?
Titremiş Salmakis, işte gidiyorum, kal gönlünce sen,

Bu illerde ey yabancı. Gider göründü başka bir yerde
Gizleniverdi. Sonra dönüp baktı ormana diz çöktü
Otların içinde, saklandı iyice, görünmez oldu.
Öteye beriye gitti geldi, daldırdı suya
Ayaklarını, yıkadı topuklarına değin, bayılmış
Işıl ışıl suyun sıcaklığına, dayanamamış birden
Çıkarıp atmış gövdesini saran incecik örtüyü de,
Görünce güzelliğini çıplak gövdesinin Salmakis
Büsbütün geçmiş kendinden, büyülenmiş gerçekten,
Işıldamış gözleri nymphanın böyle
Yansır parlak ışınları Phoebus'un, karşı tutulan
Bir gözgüde yerden. Duramaz, katlanamaz olmuştu
Gecikmesine mutluluğun, atılmak istiyordu kollarına,
Önüne geçemiyordu içinde uyanan sevişme
İsteğinin. Tutamamış kendini, vurmuş ellerine,
Gövdesine, birden atmış kendini sulara
Oynadıkça kolları, parlıyordu suyun ışıltıları
Arasında fildişi bir yontu, ya da saydam bir
Bir nesne altında duran ak zambak gibi.
Kazanıyorum, o benimdir diye bağırdı Nais,
Soyunmuş giyeklerinden, atılmış sulara birden,
Yakalamış karşı koyan Hermaphrodite'yi
Boğmuş öpücüklere, sarınış sımsıkı basmış bağrına
Elleriyle kaçmaya çalışan çocuğu, boşuna çırpınmış
Oğlan kollarından kurtulmaya. Kız sımsıkı sarmış
Onu, uçan kuşlar kralının pençesinde kıvranan,
Kartalın ayaklarına başını dolayan, kanatlarını
Kuyruğuyla kuşatan bir yılan gibi, böyle sarar
Ağacı sarınca kocaman sarmaşık işte, böyle
Sarar suların dibinde Polypus uzanan korkunç
Kıskaçlarıyla düşmanını sımsıkı. Karşı koydu
Atlas'ın torunu, engel oluyordu dilediği
Mutluluğa nymphanın. Sarılmış ona bütün
Gövdesiyle, en yakıcı kucaklaşmayla boynuna.
Bağırdı: boşunadır çırpınışın delikanlı,

Kurtuluş yok, buyruk salın tanrılar, ne o benden
Ne ben ondan ayrılalım sonsuzca. Onadılar
Bu isteği tanrılar, karıştı, yapıştı gövdeleri
Birbirine, bir oldular, bir kabukta yapışık,
Büyüyen iki dal gibi, sımsıkı bir gövde oldular
Kucaklaşmış, iki ayrı biçimi vardı ikisinin de,
Ne erkek, ne dişi. Bir de bakmış erkek girdiği
Sudan çıkmış yarı erkek, yumuşamış bütün eli
Kolu, kaldırmış elini göğe, eskisince kalın
Olmayan bir sesle Hermaphroditus: yardım edin
Oğlunuza, adını sizden alan oğlunuza, anam,
Atam. Bana dönsün kim girerse bu suya,
Yumuşasın, yarı erkek yarı kadın olsun eli de
Kolu da suya değince birdenbire. İşlemiş
Anasının, atasının yüreğine bu sözler, yakarışını
Onayladılar, bir şaşılası güç kazandı su.

Bitti burada öykü, Minyas'ın kızları
Ellerindeki işlere bakarak tanrıya aldırmıyor
Eğleniyordu. Birden gözle görülmez dümbelekler
Boğuk boğuk sesler çıkardılar, kıvrık kavallar,
Ziller çınladılar, safran kokuları yayıldı
Yöreye. Bilinmez bir iş, dokumalar başlamış
Yemyeşil olmaya, sarmaşık yapraklarına dönmüş
Dalgalanan örgüler, bir bölümü bağ olmuş,
Bütün yünler dönüştüler, asma kütüğüne çevrildi
İplikler dal dal oluverdi. Kıpkızıl salkımlar
Dallarda. Gün ermiş sona, başlamış birden
Alaca karanlık. Buna ne karanlık denebilirdi
Ne de aydınlık, ne gün geceden, ne gece günden
Ayrı. Sallandı birden dam, ışıklar döküldü,
Işıldaklardan, altınımsı yalımlar yükseldi
Çevrelerinden, içinde azgın yırtıcıların
Uluduğu sanılan evlerin. Çatısından dumanlar
Çıkan konağın, üç kızkardeş saklanıyordu,

Kaçıştılar, dağıldılar yalımdan, ışıktan,
Koşarken bir etki sezmişler kendilerinde,
Yavaştan ince kanatlar çıkmış kolların yerinde.
Bilmediler, eski biçimlerinin neden değiştiğini
Sezmediler, karanlıkta tüylü kanatlarla
Uçamıyorlardı, boşlukta saydam kanatlarla
Durabilirlerdi ancak. Konuşmak için uğraşmış
Gövdesinden cılız, yakınmalı sesler çıkıyordu
Çırpınışlarla. Ormanlar değil evler gerek onlara
Yaşamak için, ışıktan kaçarlar, geceleyin uçarlar,
Vesper'den alırlar adlarını.

Bacchus adında bayramlar vardı bütün Theb'de,
Anlatırdı bütün ülkede yüce gücünü,
Yeni tanrının teyzesi bir bu kalmıştı bütün
Kızlar arasında dönüşmeyen, kızkardeşlerinin
Dönüşmesi tek acısıydı. Bakmış bunlara Athamas'tan
Olan çocuklar, övünç verirdi gönlüce Bacchus'un
Yeğenleri. Olmaz, dedi, Juno, bir soysuz çocuk
Sokmuş yeni biçimlere denizdeki gemicilerini
Moenius'un, dilimletmiş etlerini öz oğlunun
Anasına, yeni kanatlar takmış Minyas'ın üç kızına,
Ağlayıp dursun mu acılar içinde Juno?
Ağlamak mı benim işim? Elimden gelen bu mu?
Yapmam gerekeni kendi öğretiyor bana,
Yavıdan öğreneceğiz neredeyse. Gösteriyor
Neler yapacağını öfkenin, Penthea'nın yeterince.
Ölmesin mi Juno? Kızkardeşlerini böyle görünce?

Bir dar yol var sivri çamlar arasında, sıkıcı,
Tamuya gidermiş, söylendiğine göre, sessizce.
Buğular saçar Styx, mezara buradan gidermiş tinleri
Yeni ölenlerin. Soğuk, solgunluk eksik olmazmış
O çorak yerden. Yeniler bilmeden dolanırlar kente,
Styx'e giden yolu, nerededir bilmezler Ditus'un

Korkunç, kara konağı. Dört yandan gelen binlerce
Yolu, açık kapıları vardır bu ilin, açıktır bütün
Buradan geçer yeryüzünden gelen ırmaklar,
Bütün tinleri kuşatır bu yer, dar gelmez,
Bütün uluslara, solgun görüntüler dolaşır orada,
Kemiksiz, etsiz, kimi alanda konuşur, kimi
Girer tiranın konağına burada. Yapar yaşarken
Yaptığını kimi. Saturnus kızı ayrılmış gökten,
Kızınca gece gelmeyi almış göze Juno, acılı.
Eşik titremiş içeri girer girmez, kutlu ayakların
Bastığı. Kaldırmış üç başını birden Cerberus,
Havlamış üç kez, Juno çağırdı gece kızlarını,
O korkunç, durmak bilmeyen tanrıçaları. Oturmuş
Tamunun kapalı demir kapısı önünde, tarıyorlardı
Yılan gibi saçlarını. Tanımışlardı tanrıçayı
Kalın sisler arasından, ayağa kalktılar,
Kıyımlar yurdu denen yerlerinden. Parçalanmış
Bağırsaklarını gösteriyordu Tityos, uzanmış
Dokuz yılanın üzerinde. Kaçıyor boşuna senden
Uzandığın ağaç, eğilip içmek istediğin su,
Ey Tantalus, koşardı bıkmadan Sisyphus bir
Yuvarlanan taşın ardından, Ixıon döner, kaçınır hep.
Uğraşır kocalarını öldüren Belus kızları,
Çekmek için kendilerinden kaçan suyu. Korkunç
Gözlerle bakmış hepsine Saturnus kızı.
İlkin Ixıon bakmış, sonra çevirmiş bakışlarını
Sisyphus'a: neden kardeşleri içinde budur
Yalnız sonsuz acıyı çeken? Bir yüce konakta
Durur ünlü Athamanta, onunla karısı değil mi hep
Benimle eğlenen? Dedi, sonra anlattı hıncının,
Gezmesinin nedenlerini, istemiyordu konağının
Yükselmesini, ettiğini bulsun, diyordu artık,
Üç kızkardeşten Athamanta; buyruk, sözverme,
Yakarış yapmış ne varsa. Sıkıştırdı tanrıçaları
Juno, böyle konuştu. Sallamış Triphon dağınık,

Ak saçlarını atmış arkaya yüzünü çevreleyen
Yılanları, gerekmez artık uzun, örtülü sözler, dedi,
Bütün buyurduklarını yerine getirilmiş bil.
Dön bu kötü yerden geri, göklerin güzelliğine.
Dönmüş geri kıvanç içinde Juno, girmeden önce
Göklere Thauman'ın kızı İris bir su serpmiş
Üstüne ışıl ışıl, bir giyek geçirmiş sırtına
Yerinde durmaz Tisiphone, kıpkızıl olmuş kandan,
Yılana dönüşmüş belindeki kuşak, çıkmış evden,
Yoldaşlık ediyordu ona çevresinde korku, üzüntü,
Titrek yüzlü kızgınlık, hınç. Durdu kapının eşiğinde
Tir tir titremiş Aolius'un kapıları, kara, solgun
Bir boyaya bürünmüş Avernus. Kaçmış güneş,
Korkmuş bu görülmedik olayı gören karısı
Athamas'ın, kendi de ürpermiş korkusundan.
Kaçmaya başlamışlar konaktan. Tutmuş kapıyı
Mutsuz Erinys önlemiş onu. Uzattı yılan gibi
Dolanan kollarını, başını salladı, gürültüyle
Kımıldandı yılanlar. Kimi omuzlarından, kimi
Göğsünden aşağı süzüldüler, ıslık çaldılar,
Ağu döktüler, dillerini çıkardılar. Çıkarmış
Ortasından saçlarının iki yılanı, atmış ileri
Uğursuz eliyle. Dolaşmış yılanlar göğsünde
İno ile Athamas'ın, yaydılar ağulu soluklarını,
Gövdeler değil, canlar yılanlardan yaralandılar,
Tinler acındı. Birlikte getirmişti korkunç ağuyu
Cerberus kusmuştu, köpük köpüktü bu ağu.
Yanında getirmişti Echidman'ın delilik
Görmezlik, unutkanlık, cana kıyma, gözyaşı, yıkım,
Öldürme tutkusu gibi ağularını. Karıştırmış
Üçünü de, kaynatmış içinde tunç bir kabın,
Yeni akmış kanla, baldıranla. Titriyordu ikisi
Birden, dökmüş korkunç ağuyu ikisinin de göğsüne,
Bir ürperti yaratmış içlerinde. Sonra yine eski
Dönengeyi çizen ışıldağını salladı hızla,

Yalımlardan izler kalıyordu. Yalımla başarmıştı
Verilen işi, sonra yüce gölgeler kralı Ditus'a,
Çözdü kuşağına sarılı yılanı, sarayın avlusunda,

Orta yerde büyülenmiş gibi birdenbire bağırdı
Aeolis'un oğlu: ey gönüldeşlerim, gidin, uzak durun
Ormanlara, bir dişi, bir de yavru arslan gördüm şimdi.
Geçmiş kendinden, koşuyordu arkasından karısının,
Gülüyor anasının göğsünde Learchus, uzatıyordu
Ona küçük kollarını. Yakalamış onu Athamas
Sallamış iki üç kez boşlukta, sonra öfkeyle
Fırlatmış kaskatı taşlara çarpmış, kemiklerini
Kırmış, sarsılmış üzüntüden anası, acı doldu içine,
Bu acıdan ya da ağrının etkisinden basmış çığlığı,
Kaçıyor saçı başı dağınık, çıplak kollarını takıp
Melicerta'lara bağırırdı bir yandan da: "Evohe Bacchus"
Diyerek. Gülmüş Bacchus adı geçince Juno, demiş:
Gösterdi küçükken ona verdiğim emeği, bir kaya
Vardı sulara yakın, yağmura karşı sığınaktı
Dalgalarla oyulan yeri, yükselirdi tepesi suyun
Işıyan yüzeyinden. Tırmandı ona Ino, heyecandan
Güç kazandı, korkmadan atmış kendini sulara.
Değerli bir yükü vardı, sular ağardı bu atılışla.
Üzülmüş torununun başına gelenlere Venüs, suçsuzdu,
Yakarmış amcasına: ey suların önderi, yalnız göklere
Başeğen yüce Neptunus, bir dileğim var büyük,
Sen acı benim yakınıma, çırpınıp duruyor
Engin denizlerinde Ionius'un, al onu da
Tanrıların arasına, överim denizleri, engin
Denizlerde köpükten yaratılmışım, bu köpten gelir
Grekçe olan adım bile. Karşılık verdi Neptunus,
Doğruladı dileğini, kaldırdı iki mutsuzun üstünden
Belirtilerini ölümlü olmanın, yeni bir ad, bir yüz
Verdi onlara: birine tanrı Leucothe, ötekine de
Ana Palaemona dedi.

Gittiler izinden Sidonia'nın arkadaşları,
Güçleri yettiğince, gördüler bütün olanları
Kayanın doruğundan, inandılar ölümüne, dövdüler
Elleriyle bağırlarını, ağladılar Cadmus'un soyuna.
Yoldular saçlarını, yuttılar üstlerini başlarını,
Taş yürekli, acımasız, doğruluktan sapmış, dediler,
Çattılar tanrıçaya. Dayanamadı Juno kargışlarına
Dedi ki: gösteririm size öcalmanın en büyüğünü,
Anıtını dikeceğim hıncımın. Yaptı dediğini de.
İno'ya en çok bağlanan, "ardından gideceğim
Kraliçenin denizin içinde bile" diye bağırdı,
Atmak istedi kendini suya, devinme gücü yoktu,
Yapıştı kayaya, yumruklamaya durdu göğsünü
Kolları taşa dönüşmüştü. Biri uzatmış elini denize,
Birden taşa çevrilmiş uzanan kolu. Biri de yoluyordu
Alnına dökülmüş saçlarını, birden gördü saçlarının
Arasında taşlaşan parmaklarını. Donup kalmışlar
Birer birer oldukları gibi. Kuşa dönüşmüş kimi,
Sürünüyor uçarken su çevrintilerinden yükselen
Dağların doruğuna doğru, İsmenidler.

Bilmiyordu Agenorides kızının, torununun
Deniz tanrıları olduklarını, boyun eğdi acılara
Birçoğunu gördüğü gerçeküstü işlere.
Bırakıp gitmiş kurduğu ili, oysa bırakmıyordu
Onu bu yerlerin yazgısı, ardınca gidiyordu.
Gelmiş İllyria kıyılarına yoldaşı karısıyla.
Orada yılların, acıların yükü altında anarlardı
Yuvalarının ilk yazgısını, çektiklerini, avunurlardı.
Diyordu: yoksa bir kutlunun yılanı mıydı delinen
Mızrağımla, dişlerini yeni çiğit diye ektiğim?
Cadmus, öcalmak için hınçlı tanrılar bırakmaz beni
Göreyim yılan gibi uzadığını elimin, kolumun.
Böyle dedi, yılan gibi uzadı örgenleri, sezdi

Katılaştığını derisinin, pul pul örtüldüğünü,
Kara mavimsi benekler belirdi gövdesinin
Şurasında burasında. Düşmüş göğsünün üstüne,
Sürünmeye başlamış yavaştan sivri mızrağa dönmüş,
Bacakları tümden, yalnızca kolları kalmıştı, uzattı
Onları ileri doğru, yaşlar akıyordu daha biçimi
Değişmemiş insan yüzünden, yaklaş karıcığım
Yaklaş ey mutsuz, dedi, daha birkaç yerim dönüşmemiş,
Tut elinle daha yılana çevrilmeyen elimi, dokun
Bana, konuşmak istemiş biraz daha, uzamış dili
Birden, iki çatal olmuş. Artık ne konuşma, ne
Söyleşme gelmiş elinden. Kaç kez uğraşmışsa
Ses çıkarmaya önlemiş doğa. Yumrukluyor
Çıplak göğsünü, bağırıyordu kadın, dur Cadmus,
Denen mutsuz, çık o biçimden. Bu ne Cadmus
Nerede ayakların, ellerin, omuzların nerede?
Uçuyor rengin ben konuşurken, nerede elin kolun?
Neden beni de yılana döndürmezsiniz ey gökçe
Tanrılar? Böyle söylemişti, yalıyordu karısının
Yüzünü, dolanıyor güzel göğsünü tanırmış gibi,
Kucaklamak, boynuna sarılmak istiyordu. Kim
Varsa, kim çevirmişse yöresini titrerdi kadın,
Okşardı yılanın boynunu. Birdenbire çevredekiler
Kıvrım kıvrım sürünen iki yılan gördüler,
Çekilmiş ormanın karanlığına kaçmazlar insandan,
Şimdi bile sokmazlar kimseyi, anımsar dururlar
Bu yılanlar sessizce eski biçimlerini...

Bu yeni biçime girdikten sonra ikisi de avunurmuş
Yeniden Hindistan'da insanların tapındıkları,
Archailaın adına tapınaklar kurduğu torunlarıyla.
Yalnız, Abantias'ın soyundan gelen Acrisius
Çevirmiş onu Argolica kapılarından geri,
Bir odur tanrıya karşı mızrak kullanan,
Odur Io'nun soyuna önem vermeyen, Danae'nin

Göğsünden doğan Persea'yla eğlenen, alay eden.
Çekmiş cezasını bir süre sonra Acrisius, tanrıya
Söven, tanrıtanımaz torununun. Göklere alındı
Çoktan öteki (Bacchus), götürürken koparılmış
Yılanlı başını ünlü canavarın kanatlarında,
Yarıyordu ıslıkla gökleri hızla yükselirken
Üstünden Libyca kumsallarının kanlı damlalar
Düşerdi başından Gorgoneus'un, almış onları toprak
Diriltmiş, döndürmüş türlü yılanlara. İşte bundan
Türemiş bu yöreyi yiyip tüketen birçok yılan.
Sonradan karşıt esen yellerle gider gelir
O yana bu yana yüklü bir bulut gibi sularla,
Gözler göklerin yüceliklerinden karaları, uçar
Gider bütün evrenin üstünden yükseklerden.
Üç kez görmüş soğuk Aretos'u, Cancer'in kollarını.
Bir Batıya sürüklendi bir Doğuya doğru.
Bitmiş gün, korkmuş güven duymamış geceye,
Atlantis'in buyruğunda gezen, Hesperius üzerinde
Durdu, yeryüzünde, dinlenmek istedi kısa bir süre
Lucifer, Aurora'nın ışıklarını günün arabasına
Getirinceye değin. Bütün kişilerin en uzunu
Japetion oğlu Atlas'ın buyruğundaydı orası,
Onun yasaları altındadır yeryüzünün en uzak
Bucağı, deniz, güneş arabasını çeken soluğu kesik
Atlarının içtiği sular. Binlerce koyun, sığır
Sürüleri dolaşıyordu çayırlarda, yoktu sınır
Komşuları bile. Yeşil yaprakları altın gibi
Işıyan ağaçlar, altın dallar, altın dallarda yemişler
Bol. Ey yabancı, dedi, Perseus ona, ün verirse sana
Yüce bir soy, benim atamdır Jupiter, seversen güzel
İşleri bizimkileri seveceksin yine. Senden
Konukseverlik, bir de dirlik isterim.
Anımsadı eskiden söylediklerini bilicinin,
Thomis şunları söylemişti Parnasia'da: Atlas
Gün gelir yokolur gider senin altın yemişli

Ağaçların, bir Jupiter soyluya ün verecekler.
Korkmuş Atlas çevirmiş güçlü duvarlarla koruyu,
Bir de gözcü dikmiş oraya kocaman bir yılanı,
Uzaklaştırmış tüm yabancıları yakınlarından.
"Çek git" dedi bu söz üzerine ne yalandan işlerle
Sağlanan ün, ne de Jupiter'in gözümde benim.
Bir gözdağı verdi, bir de yumruğunu gösterdi,
Yavaş, tatlı sözlerle kovdu konağından Perseus'u.
Daha yeğnikti. Perseus, kim eş olabilirdi Atlas'a?
Aldırmadın bunca yakarışımıza, al karşılığını, döndü
Sola doğru, dedi, gösterdi Medusa'nın iğrenç yüzünü,
Sonradan bir dağ oldu kocaman adam, saçı ormana
Dönüştü; sakalı, eli, omuzları yamaca, başı doruk
Olmuş, kemikler taşa dönüşmüş, tümden kocaman
Bir gövde çıkmış ortaya. Siz, böyle dilediniz
Ey tanrılar, bütün gökler dinlenmeye koyuldu
Yıldızlarla birer birer.

Onun üzerinde tıkmış içeri Jupiter esen yelleri
Bu sıra işe çağırıcı Lucifer yüksek göklerde
Işıyan bir yerdeydi. Yeniden takındı kanatlarını
Perseus ayaklarına, kuşandı eğri kılıcını, uçtu
Uçtu parlak gökte kanat çırpıp izler bırakarak.
Sayısız ulus bırakmış çevresinde, arkasında
Habeşistan ülkesini, Cephea yurdunu görmüş.
Anasının dilinden bulmuş suçsuz Andromeda,
Acımasız Ammon'un buyruğu üzerine cezasını
Burada. Birden görmüş Abas oğlu kaskatı kayalara
Kollarından bağlanan kızı, esen yeller yavaşça
Oynatırdı saçlarını, ılık yaşlar dökülmeseydi
Gözlerinden bir mermer yontu sanırdı onu.
Düşmüş gencin içine sevgi yalımları, bilmeden
Geçmiş kendinden kapılmış bu güzelliğe,
Unutmuş gökte kanat çırpmayı bile, kondu yakına,
Durdu, dedi ki kıza: yakışmıyor sana bu bağlar,

Sana yaraşan ancak yüreği taşan sevenlerinin
Sunduğu bileziklerdir. Yanıtla sorduğumu, nedir
Senin, bu yerlerin adı? Nedendir bağlanışın?
Önce sustu kız, engeldi bir erkekle konuşmasına
Yetkin kız olması. Utancından elleriyle örtecekti
Yüzünü bağlı olmasaydı, yaşlar boşaldı gözlerinden
Ağlamaktan başka ne gelirdi elinden. Daha çok
Yakardı, söylemek istemiyor sanılmasın suçlarını
Kendinin, yurdunun adını. Anasının güzelliğine
Güveni yüzünden olmuş bu, dedi, bitirmeden sözü
Sular çalkandı gelirken kocaman denizi geniş
Göğsüyle kaplayan dev. Bağırdı genç kız, koşup
Gelmiş üzgün atası, anası, ey iki mutsuz ey,
Ne var ellerinde yardım edecek, katıldılar
Acısına o gün genç kızın ağladılar, bağlanan
Gövdesini kucakladılar. O sıra, dedi ki yabancı:
Gözyaşları yüzünden uzun bir süre geçirdiniz,
Durmaya gelmez artık bir soluk bile. Ben İo'nun
Oğlu Perseus'um, içeri tıkıldığımda, Jupiter'in
Akıttığı altın damlayla döllenen kadının. Ben,
Yılan saçlı Gorgon'u yenen Perseus. Kanatlarımı
Çarparak yiğitçe gökleri aşıp gelen, güvenim var,
Benimle yarışanlar arasından beni koca
Seçeceksiniz kızınıza. Yardım ederse tanrılar
Bana, bir yenisini daha katarım sanlarıma.
Sözüm söz, verin kızı bana, kurtarayım yiğitçe.
Onayladılar, kim kuşku duyardı? Yalvardılar,
Andiçtiler tanrıya, yardım için. İşte bu sıra
Yüzlerinden ter boşalan genç gemicilerin kürek
Çekerek yürüttüğü suları yaran bir gemi gibi
Göğsüyle dalgaları yaran bir dev yaklaşıyordu
Durdukları kayalara. Bir ok atımı yaklaşınca kıza,
Delikanlı birden vurmuş ayağını yere, yükselmiş
Bulutlara. Orada, görünce gencin gölgesini sularda,
Bütün gücüyle atılmış gölgenin üstüne dev.

Jupiter'in kartalı geniş ovadan görünce
Boz sırtını Phoebus'a çeviren devi, tutup
Belinden kudurup çevirmesin diye başını arkaya,
Yakalar güçlü parmaklarıyla yılanın pullu
Boynunu, son hızla inerek boşluktan, sımsıkı tutmuş
Devin sırtından, saplamış sağ omuzuna eğri kılıcı,
İnachus oğlu sarsılmış dev, ağır yaranın acısıyla,
Yükseliyor bulutlara, dönüyor gömülüyor sulara,
Havlayan sürü sürü köpeklerce kovalanan korkmuş,
Kudurmuş domuz gibi kaçıyor, sırtüstü dönüyor.
Perseus güçlü kanatlarıyla karşı durdu devin
Hızlı ısırmalarına, dalmalarına. Saplıyordu kıvrık
Bıçağını çıplak yerlerine, kabuklu yuvarlak sırtına.
Kaburgalarına, böğürlerine, bir balık kuyruğu gibi
İnce kuyruğuna. Sulara karışan köpüklü kanlar
Boşaldı devin ağzından. Islanıp ağırlaşmış sıçrayan
Sularla kanatları, anlamış Perseus su çeken
Kanatlarının ağırlığını, taşımanın güçlüğünü.
Bakmış suların yüzeyinden yükselip batan sivri
Kayaya. Yeniden üç dört kez sapladı sol yanına
Sivri, kıvrık mızrağını. Alkışlar geldi
Deniz kıyısından, sevinç çığlıkları yükselmiş
Tanrılar konağına değin. Cassiope, baba Cepheus
Benimsediler, ona evlerini kurtaran, yardımcı dediler.
Kurtulmuş bu olayın nedeni kız da bağlardan,
Bir andaç olmuş bu olguya. Yıkamış suyla bulaşık
Ellerini kendince: incinmesin diye kumlardan
Yılanlı başı, yerden yumuşak yapraklar, suyun
Üzerinde yüzen otlar toplayıp sermiş yastık gibi,
Dayamış Phocys kızı Medusa'nın başını. Yaşam özsuyu
Var bu yeni kopmuş otlarda. Katı dal kesildiler
Değince korkunç başa. Dallar, yapraklar katılaştı,
Birden, görülmedik. Özenmiş bu olaya deniz kızları,
Becermişler de. Bir sazla suya salmışlar çiğitlerini
Bu yeni bitkinin, ardarda. Bu niteliği bugün de

Korur mercanlar, katılaşır çıkınca yüze,
Taşa dönüşür, oysa çok yumuşaktır suyun içinde.

Otlardan üç sunak yaptırmış üç tanrı,
Solda duran Mercurus'a. Sağdaki sana ayrılmış
Ey savaşçı genç kız. Ortadaki sunak
Jupiter'e verilmiş. Bir inek adanmış Minerva'ya
Uçar gibi gidermiş. Bir boğa da sana tanrıçaların
En yücesi. Almamış önceden verilen çeyizi, gitmiş,
Andromeda'yla, ışıldak tutuyordu önlerinde giden
Eros'ya Hymena. Kokulu otlar koymuşlar ocağa
Epeyce, tutam tutam çiçekler asılmış evlere,
Ötede beride kavallar, çalgılar, türküler
Çınlamış, mutluluklar saçılmış canlara.
Tatlı, altın işlemeli sofralar görülüyordu pırıl pırıl
Ardına değin açılmış kapılardan. İyice donatılmış
Sofralar, oturmuş kralın konukları, Cephenus'un
İleri gelenleri. Şaşırmış canlar şölenin sonunda,
Bacchus'un andaçları, Lynceus'un torunu başlamış söze,
Ülkesinin durumundan, geleneklerinden, erkeklerin
Davranışlarından, alışkanlıklarından, konuşmuş.
Sormuş bildiğini, anlat demiş, yiğit Perseus,
Hangi güçle, beceriyle kazandın bu saçları,
Bu yılanlı başı? Anlat yakarırız sana. Başlamış
Anlatmaya Agenor oğlu: soğuk, yalçın kayalarla çevrili
Issız bir yer vardır Atlas'ın altında, iki kızkardeş
Durur girişte, Phorcus kızları. İkisinin de bir gözü var
Değiş tokuş kullanırlar. Çaldım bu gözü, verirken
Biri ötekine, elimi eli yerine koydum da gizlice,
Geçtim ayak basmadık sarp yollardan, sık ormanlarla
Kaplı yerlerden aştım, geldim Gorgonlar ülkesine.
Geniş yollardan, tarlalardan taş kesilmiş insan,
Hayvan gövdeleriyle karşılaştım, gördüm Medusa'yı,
Bakmadım yüzüne, soldan tunç kalkanımda yansımasını
Gördüm, dalmış derin uykulara kendi de, yılanları da

Medusa'nın. Bir vuruşta ayırdım başını gövdesinden...
Anlattı daha sonra uçan, kanatlı Pegos'la
Kardeşinin doğuşunu, anasının karnından,
Geçirdiği uzun, korkulu yolculuğu, karaları,
Aştığı denizleri, kanatlarının gücüyle yaklaştığı
Yıldızları, anlattı bir bir.
Birden sustu Perseus. Bundan sonra sözaldı
Konuklardan soylu bir kişi, sordu neden
Kızkardeşleri arasında yalnızca Medusa'nın
Saçlarının yılanlı oluşunu, Perseus'tan.
Ey konuk, dedi o da, anlatmaya değer sorduğun,
Dinle, anlatayım nedenlerini bu olayın. Sevenler
Bölüşemiyordu güzelliğiyle ünlü Medusa'yı,
Kıskanıyordu bütün güzellikleri içinde saçları
Göze batardı. Gören biri anlatmıştı bunları.
Kızlığını deniz tanrısı bozmuş derler, Minerva
Tapınağında, utanmış Jupiter'in kızı, çevirmiş
Başını, örtmüş yüzünü kalkanıyla, o da karşılıksız
Kalmasın diye bu suç korkunç yılanlara dönüştürmüş
Gorgon'un saçlarını. Korkutmak içindir yılanbaşı
Göğsünün üstünde, yavılarını.

BEŞİNCİ KİTAP

ANLATIRKEN Danaeus oğlu yiğit çevresinde toplanan
Cephesuslulara olup bitenleri, dolmuş konağın
Avlusu birdenbire gürültülerle; kaynaşan bir
Kalabalığın çıkardığı. Savaş korkunçluğunu
Bildiren bir çığlık, düğün değil, dağılmış şölen;
Sessizliği bozan, kuduran, azan yellerle altüst
Olan, titreten depremleri andıran engin deniz
Çalkantılarıyla. Phineus geliyordu önlerinde
Savaşı yöneten yiğit, sallıyordu dişbudaktan
Ucu tunç kargısını, işte, dedi, geldim öcünü almaya
Elimden alınan kadının. Ne kanatların, ne de
Jupiter'in altın kılığına sokması kurtarabilir
Elimden seni. Atarken oku bağırdı kardeşi Orpheus:
Nedir yaptığın böyle, nedir sana kan döktürecek
Çılgınlık? Böyle mi verecektin karşılığını yardımın?
Vereceğin andaç kızımı kurtarana bu mu?
Söylemek gerekirse doğruyu Perseus değil elinden
Andromeda'yı alıp kaçıran, boynuzlu Ammon'dur,
Acımasız Nereidlerdir onlar, şu et oburu, doymak
Bilmeyen, denizleri aşan yırtıcıdır çocuğumu
Yutmak için, öleceği gün alınmış elinden. Çektiğim
Acılar bitmesin mi? Üzüntülerim, kurtulmayım mı?
Yeter artık, gözümün önünde bağlanmış, sesin çıkmadı
Amcasın bir de. Yoksa bir ödül mü istersin onu

Kurtarandan? Neden gitmek istemedin, çözmedin onu
Kayadan? Büyük gelmişse bu ödüller gözüne
Engel olma bana bu yaşlılığımda, yıkımdan
Koruyan, onu bize kavuşturanın ödül almasına.
Düşün, onun sana değil, ölüme yeğ tutulduğunu.
Yanıt vermedi ona: bir Perseus'a baktı bir de
Ötekine, kestiremedi hangisine vuracağını, durdu.
Kızgınlığın verdiği güçle fırlattı mızrağını
Perseus'a, boşa gitti. Mızrak saplanınca onun
Oturduğu araca, birden kalktı Perseus ayağa
Öfkeyle fırlattı atılan mızrağı geri, neredeyse
Yüreğine saplanacaktı Phineus'un saklanmasa
Sunağın arkasına. Bu sunaktı ona yardım eden,
Değmeyen temren kırıldı Rhoetus'un alnına
Kakıldı. Çıkarılan temrenin battığı kemikten
Boşaldı kan, titredi, kapladı önündeki masayı.
Çok kızmış orada bulunanlar, çektiler mızrakları
Fırlattılar, ölsün, dedi, birçoğu Cepheus da, damadı da.
Aşmış konağın eşiğinden Cepheus, tanık tutmuş
Doğruluğu, konukseverliği, iyi düşünceyi koruyan
Tanrıları, bunlar isteğine karşıttır diye.
Kalkanla korudu amcasının oğlunu savaş tanrısı
Pallas, yüreklendirdi, oradaydı Hintli Atis de,
Ganj ırmağının kızı Clemati ıslak bir oyukta
Doğurmuş bunu, derler, güzelliği göz alırdı,
Süslüydü, süs bir kat arttırırdı güzelliğini.
Yeni basmışken onaltı yaşına, sırtında bir Tyr
Dokuması altın saçaklı, boynunda altın gerdanlık,
Mürsafi ile parlatılmış saçları güzel bir bağla
Bağlı, işe yatkın eliyle vururdu uzaktakini bile,
Daha beceriyle gererdi yayını. Gererken yayını
Fırlatmış Perseus var gücüyle sunakta yanan
Bir odunu. Döküldü ağzından kırılıp birbirine
Karışan dişleri. Kanlar içinde şimdi ışıyan
Yüzü. Gördü Asurlu Lycarbas, delice severmiş onu,

Gizlemek istemezdi sevdiğini, ağlamış son
Dirim soluğunu veren Athis'e, kaptı
Gerilen yayı, "gel benimle dövüşmelisin" dedi,
Kalıcı bir kıvanç vermeyecek çocuğun ölümü
Sana, ün çok öfke getirir bu yapılan insana...
Fırladı, daha sözünü bitirmeden, gerili yaydan
Ok, ne denli kaçmışsa da Perseus takılıp kaldı
Giysilerinin kıvrımları arasında. Acrius'un
Torunu Medusa'nın ölümünde denenmiş bıçağı
Sapladı göğsüne, ölürken Lycabas çevirdi
Karanlıklara boğulan gözlerini Athis'e,
Eğildi üzerine, birlikte götürdü ölüm ülkesine
Gönüldeş avuntusunu da. İşte bu arada Syenli
Metioğlu Phorbas, Libyalı Amphimedon, yürekten
Dövüş isteyenler, toprağı ıslatan, tüten kanın
İçine yuvarlandılar. Kalmak istediler oysa
Phobas'ın boğazına, ötekinin böğrüne saplanan
Bıçakla çakıldılar. Enli, iki yüzlü bir kalkanla
Korundu Actor oğlu Erytus, dikenli kılıcı
Onu yaralayamazdı Perseus'un. Ağır, süslü bir
Saksı vardı yanında, Perseus iki eliyle kaldırdı
Vurdu yavının başına. Kanlar kustu sarı sarı,
Cançekişti, sonra yığıldı kaldı olduğu yerde.
Semiramius soyundan Polydaemona'yı, Kafkasya'da
Doğmuş Abaris'i, Phlegyas'ı, Clytus'u serdi yere
Karmakarışık saçlı Helix'i, Seperbius'lu
Lycetus'u da vurdu yıktı yere. Ayağının
Altında ezdi birçok ölüyü. Göze alamayınca
Phineus yavıyla yakından döğüşmeyi
Ok attı, attığı ok şaştı yolu, saplandı
Idas'a. Oysa o güne değin ne savaşmış ne de
Birinden yana olmuştu. Kızgın, kudurgan gözlerle
Baktı Phineus'a, beni savaşa sokmak istiyorsun,
Peki öyleyse, dedi, koru kendini Phineus
Elinle yavı ettiğinden, yaraya karşı yara

Alacaksın, bilesin bunu, atacakken göğsünden
Çektiği oku, sezmiş kanın tükendiğini
Damarlarında. O arada kraldan sonra ilk dizide
Gelen Cephenus'lu Hodites öldü kılıcıyla
Clymenus'un. Hypseus Prothoenor'u vurdu yıktı,
Lyncides Hysca'yı öldürdü. Arada göründü Emathion,
Tanrılara, doğruluğa saygılı, sevgili kişi.
Önlediler onun savaşa katılmasını, o da sözle
Savaşıyor, dolaşıyor, bu kanlı döğüşü yeriyordu.
Titrek kollarıyla kucaklarken sunağı düştü
Başı, Chromis'in kılıcıyla yuvarlandı, içine
Kutlu ocağın, kargışlar yağdırdı yarı ölü
Sözlerle, sonra o da öldü yalımların içinde.
Yenilmez Broteas'la Amınon kardeşler sığır
Derisi giyekleriyle, kılıç yenilmedi bu giysiye,
Phinea'nın elinden gitti kutlu Ampycus'un Ceres
Denen ak sakallı din görevlisi, yakışmaz sana
Bunlar ey Lampetitis, sen barış üstüne, bayram
Düğün üstüne türküler yakmalıydın kitarınla,
Öyle buyurmalıydın. Uzaklaştı, yayı tutuyordu
Yavaşça. Alay etti Pettalus: git Styx'e söyle,
Dedi, kalan türkünü, sapladı şakağına kılıcı.
Yıkıldı yere, türkü çığıran kitarın tellerinde
Gezdirdi cansız parmaklarını düşerken çalgıdan
Acı sesler çıkardı. Yiğit Lycormas aldı öcünü.
Koparıp sağ kanadından güçlü sürgüyü kapının
İndirdi başına, yıkıldı boğazlanan genç
Bir boğa gibi yere, öte yandan Ciynphiuslu
Pelates de bir iş görmek istedi buna benzer,
Marmarisli Corythusun mızrakla delinen sağ eli
Yapışıp kaldı kapıya, batırdı kılıcı böğrüne Abas,
Asılıp kaldı kapıya elinden böyle verdi canını.
Perseusun bayrağı ardında giden Menaleus,
Nasamoniaxın en varlıklısı Dorylas yokoldu.
Yoktu Dorylastan geniş toprağı kimsenin

Kimse yığamazdı ambarına ondan çok ürün.
Saplandı böğrüne gelen mızrak eğik eğik,
Ölüm yeridir burası, soluğunun bittiğini
Görünce aldığı yara yüzünden, söndüğünü
Gözlerinin onu vuran Batriuslu Halcyoneus
Bir budur sana kalan bütün varlığından
Bu kapladığın yer işte, dedi, bırakıp gitti
Cansız gövdesini. Fırlattı ölünün yarasından
Çıkardığı mızrağı öçalan Abantiodes.
Bactrius'lunun burnundan girip öteden çıktı demir.
Yazgıydı yönetен Perseus'un elini, açtığı
Yaralarla düştü yere Clytius'la Clanius kardeşler.
Güçlü bir kolun attığı mızrak saplandı buduna
Clytius'un, Clanis da ağzından vuruldu ısırdı
Öfkeyle mızrağı. Öldü Mendes'li Celadın da,
Filistinliydi anası, babasını bilen yoktu.
Eskiden geleceği bildiren, şimdi kuşa bakıp
Yanılan Aetion kral subaylarından Thoactes
Suçlu Agyrtas, babasını öldüren, hep öldüler.
Ölenden çok ölecek vardı, bir kişi ölmeliydi
İçlerinde, utku kazanmak istiyordu hepsi.
Yeni karısı, kaynatası. Bir de kaynanası
Yardım ediyordu Perseus'a, koca konağı
Doldurdu ölenlerin boş böğürmeleri,
Pusat gürültüleri, nice yuva yıkan Bellon
Kana boğuyor, bütün gücüyle tutuşturuyordu
Savaşı yeniden, Perseus'un çevresini sarmıştı
Phineus'la binlerce arkadaşı. Oklar kışın yağan
Bir dolu gibi uçuyordu, parlıyordu, vızıldıyor
Dört yanda. Dayamış sırtını büyük bir taş direğe,
Güven altına almış arkasını, yüzü yavılara
Dönük direnip duruyordu saldırılara. Saldıranlar
Ona solda Chaonius Malpeus, sağda Nabateaus
Ethemon. Açlıktan bunalmış bir arslan
İki oylumda yankıyan öküz böğürmelerini duyunca

Ne yaparsa, o yana bu yana koşar saldırırsa
Öyleydi Perseus.da, kestiremezdi nereye
Saldıracağını, sağa mı sola mı. Molpeus'u vurdu
Bacağından, püskürttü, kovalamadı, Ethemon, vardı.
Derin bir yara açayım diye yanıyordu,
Perseusun boynunda, saldırdı bakınmadan çevreye
Kırıldı kılıcı, dağıldı, ucu direğe çarptı,
Tepti saplandı beyin gırtlağına,
Yetmedi onu öldürmeye bu vuruş,
Sarılıp uzattı silahsız kollarını boşuna
Öne doğru, indirdi Mercurus kılıcını Perseus.
Gördü yiğit onların üstünlüğü önünde altoluşunu.
Siz düşünün, yoksa yardım isterim yavılardan
İçinizde varsa gönüldeşim baksın arkaya
Dedi, gösterdi Gorgonun başını...
Başka yerde ara, dedi, Thescelus
Biliciliklerinden korkacakları, eli
Hazırlanırken bir ok atmaya döndü mermere
Öylece, saplamak isteyince kamasını
Yanında duran Ampyx ulu bir yürek taşıyan
Göğsüne Lyncenin katılaştı birden sağ eli,
Ne o yana kımıldadı, ne bu yana...
Nilin yedinci göbekten oğluyum deyen
Nilin yedi ağzını gümüşle, altınla
Kalkanına işleyen Nileus bak, dedi,
Perseus'a, soyumuza. Büyük bir avuntuyla
Gidersin sessiz ölüm ilkesine, bencileyin
Düşman elinde ölürsen. Çok yavaş çıkıyordu
Yarı açık ağzından ses, söylemek istiyor
Söyleyemiyordu son sözünü, bağırdı Eryx bağlayan
Bizi yalnız Gorgon'un gücü değil düşüklüğünüz,
Koşun benimle, yere serin mızrakları büyülü genci.
Atılmak isterken çakıldı olduğu yere, kayaydı
Artık mızraklı savaşçı gibi. Bunların hepsi
Ceza görmeliydi şimdi. Savaşırken Perseus

Uğruna erlerden Aconteus, taş kesildi bakınca
Gorgona, onu yaşıyor sanan Astyages vurunca
Ona katı bir ses çıktı kılıcından,
Astyages de taşa dönüştü oracıkta.
İşlendi mermerleşen gözüne ağzından
Çıkarken şaşkınlığını belirten sesler.
Uzun sürer hepsini saymak savaşanların burada
İkiyüz kişi sağ kaldı, iki yüzü de dönüştü önünde
Gorgon'un. Phineа bu gereksiz savaşa üzülmüştür.
Oysa ne gelir elinden? Yontular görüyordu
Değişik duruşlu, tanıyordu tüm arkadaşlarını,
Adlarını söyleyip yardım istiyordu onlardan.
İnanamıyordu gözlerine, elini sürdü en yakın
Olana, mermer, çevirdi yüzünü, uzanan, açılan
Kollarını yalvarırcasına, yendin Perseus, dedi,
Kov bu devini, bu taş yüzlü Medusa'yı yoket,
Yalvarırım sana yoket. Ne başa geçme, ne öç alma
Bizi savaşa iten, hep bir kadın edinme yüzünden.
Sarıldık pusatlara, sence iş önemli bizce zaman.
Üzgünüm, söz dinlemediğim için, ey güçlü kişi,
Bağışla yaşamımı, gerisi senin olsun. Böyle
Söylerken bakamıyordu yakardığı kişiye.
Yiğit Perseus karşılık verdi: ey korkak
Phineus, peki, bu yakarışlarına karşı
Alçaklara yaraşır bir bağışım olsun sana
Korkma kılıcım öldürmeyecek seni. Zaman
İçinde aşınmaz bir anıt yapayım seni,
Kaynatanın yanında görüneceksin sarayında,
Karına, boyuna bakıp avunacak görüntüne.
Böyle deyip çevirdi Phrcys kızının başını korkak
Phineus'un baktığı yöne. Boşuna çalıştı
Ondan korunmaya, katılaştı boynu dondu gözyaşları
Gözkapaklarında. Yüzünde korkunun izleri dönüşünce
Mermere yalvarır gibiydi elleri bile uysalca.

Dönmüş baba ocağına karısıyla başarısından
Sonra Abas'ın torunu. Saldırdı öcünü almak için
Atasının Proethus'a, oydu mızrakla korkutup
Kaçıran kardeşini. Bir de Acrisius kalelerini
Alan oydu. Koruyamadı onu pusatlarının gücü,
Gereksiz yere aldığı kale, devin korkunç
Bakışlarından. Ey küçük Sephiros önderi sen,
Polydectas, dedi, yumuşatmadı seni bu genç yiğidin
Bunca çalışmaları, gördüğü yıkımlar.
Tükenmez bir öç duygusu var katı yüreğinde,
Sonu gelmez bu gereksiz öcün. ünün değerden
Düşüyor, gerçek değil dedin Medusa'nın ölümü
Gösteririm sana gerçeği, bir bakıver o yana, dedi
Perseus, kaldırdı Medusa'nın başını, taş oldu kral.

O güne dek yoldaşlık etti Triton tanrıçası
Altın yağmurdan doğan kardeşine. Kuşatılmış
Bir bulutla ayrılmış Seriphos'tan, sağında
Kalmış Cythnos, denizler üstünde en kestirme
Yoldan, Thebes'ten yöneldi pırıl pırıl Helicon'a
O dağda oturmuş, şöyle demişti bilgili kızlara:
Yeni bir pınarın ünü gelmiş kulağımıza, ezilen
Kaskatı tırnaklarıyla Medusa'nın. Bundandır
Yolculuğum, görmek istedim bu olağanüstü işi
Gördüm o atın anasının kanından doğduğunu.
Dedi ki Urania: ey tanrıça sevindirdi bizi
Yurdumuzu görmeye gelişin, doğrudur söylenti
Pegus'tur bu kaynağın atası. Sonra iletti
Pullu pınara Pallada'yı. Şaşıp kalmış burada
Atın tepinmesinden doğan kaynağı görünce,
Bir süre gözlemledi eski ormanları, kırları,
Mağaraları, sayısız çiçekle oyalı çayırları.
Övücü sözler söyledi Mnemosyne kızlarına.
Şöyle karşılık verdi ona kızlardan biri:

Yiğitliğin daha büyük işler gördürmeseydi sana
Katılırdın Tritonia koromuza, doğru diyorsun,
Yerimizi, işlerimizi övmekle. Kıvanırdık yazgımızla
Güvenli olsa yerimiz. Ne de olsa kan dökücülük,
Korkutur böyle işler aydın tinleri, gözümün
Önünde, azgın Pyrineus'un görüntüsü, gelemedim
Kendime daha, ele geçirmiş bütün Trakya
Erlerinin başına geçerek Daulis'i o acımasız.
Gereksiz yere egemen olmuş Phokia ovalarına.
Gördü gidişimizi o, çıkarken Parnas tepelerine,
Tanımış bizi, düzmece bir saygıyla çağırdı bizi
Adımızla, durun dedi, Mnemosyn kızları, gitmeyin
Sığının çatıma yağmurdan, fırtınadan dileğim bu,
Yağmur yağıyordu. Çekinmeyin, tanrılar da sığınır
Böyle ufak evlere. Kandık bu sözlere, fırtınanın
Etkisiyle girdik eşiğinden içeri sarayının.
Dinmiş yağmurlar, üstün gelmiş Auster'e Aquillon,
Kara bulutlar dağılmış, gökyüzü pırıl pırıldı.
Gitmeye kalkınca kapadı kapıları Pyreneus,
Bastırdı, yükseldik kanatlarımızla, kaçtık.
Seğirtti, yüksek bir kayaya çıktı durdu,
Hangi yoldan giderseniz ben de giderim, dedi,
Attı kendini çılgınca kulenin doruğundan,
Düşünce tepe üstü kırıldı kemikleri, öldü,
Yeri teperek pis kanlara bulana bulana.
Kanat sesleri duyuldu, konuşmaya başlayınca Musa,
Ağaçlardan; esenleyen bir ses geldi dallardan.
Kaldırdı başını Minerva, araştırdı sesin geldiği
Yeri. İlkin bir erkek konuşuyor sandı, kuş sesiydi
Gelen insan sesine öykünülmüş. Dokuz ağaçkakan
Yazgıdan yakınırdı, kondukları ağacın üstünde.
Şaşıp kalmış Minerva, Musa açıklamış bu olayı:
Bu kuşlar, eski bir savaşta, yenilene yardıma gelmiş
Varlıklı Pireos türetmiş onları Pallas tarlalarında.
Peonile'li Eurippe'dir anaları, dokuz kez gebe

Kalmış, dokuz kez çağırmış yardıma güçlü Lucina'yı.
Bencilliğe kapılmış bu kızlar alayı, densizlik
Yüzünden. Bütün Haemonia, Achaia illerinden geçerek
Gelmişler buraya, bir de yiğitlik tasladılar bize:
Bırakın böyle boş, anlamsız sözlerle bilgisiz halkı
Kandırmayı, gücünüz yeterse bizimle atışın.
Ey Thespias kızları, ne sesiniz ne de niteliklerniz
Bizden üstün, ayrıca da hep biriz. Yenilirseniz
Verirsiniz bize Hypocrene ile Hyatea Agarippe'yi,
Biz yenilirsek bırakırız size Emathia'yı,
Karlarla kaplı Paconia kırlarını, yargıcı nymphalar
Olsun aramızda. Yakışıksızdır böyle bir çatışma,
Oysa boyuneğmek daha yakışıksız. Andiçti ırmaklar
Üstüne yargıcı olan nymphalar, oturdular kayalara
Oyulmuş koltuklarına. Önceden belli bir eğitim
Görmeyenler türkü yaktı gök tanrılarının savaşına,
Boşuna ün verdi Gigantlara, küçümsedi yüce tanrıları.
Anlattı Typhe ölümsüzleri kovuşunu yeryüzüne,
Korkutuşunu, yorgun argın kaçışlarını, varmalarını
Mısır'a, yedi ağızlı Nil'de durmalarını, ekledi
Buna bir de tanrıları kovalayışını, onların
Yalancı kılıklara girişlerini yerin çocuğu
Typhoe: Jupiter önder oldu, dedi, sürüye
Bundan Libyalı Ammon adıyla, eğri boynuzlarla
Gösterilişi. Bu yüzdendir Apollo'nun karga,
Semele'nin teke, Phoebus'un kızkardeşi dişi kedi,
Saturnus'un kızı ak inek, Venüs balık pulu,
Cyllenius da balıkçıl kanatları altında saklı.
Kitara uyarak türküler çığırdı buraya değin,
Türkü çığırın dedi Aonidler, zamanınız yok mu
Dediler. Pallas düşünme, dedi, söyleyin bana
Türkünüzü yeniden. Sonra oturdu gölgesinde
Yaprakları yavaşça kımıldayan ağacın, söze
Başladı Musa: bir kişiye yüklüyoruz bütün savaşı,
Dedi, kalktı Calliope topladı bir sarmaşık gibi

Dağınık saçlarını, bir parmak vuruşuyla çınlattı
Titrek tellerini çınlayan çalgının. İlkin
Ceres eşti sivri sapan demiriyle toprağı, ilkin
O verdi toprağın tatlı besinini. O bildirdi ilkin
Yasaları. Ceres'dir ne varsa sözü edilen ekinin.
Ona türküler yakmalıyım, dilerim tanrıçaya
Yakışsın türkülerim. Ancak odur türkülere yakışan.
Bir Gigant kalıntıları üzerinde kurulmuş büyük
Trinacris adasının temelleri. Ezer ağır yığınıyla
Typhoca'yı, eskiden gökkatlarının üzerinde durmayı,
Oturmayı umanı. Oysa uğraşır boyuna atmak için
Sırtındaki yükü. Sağ eli Ausonie yakınlarında
Peloros'un, sol eli de Pachynos'un altındadır.
Çökmüş bacaklarının üstüne Lilbae,
Bastırır başını Aetna, Typhoea saçar durur
Kumları bir dağdan, yalımlar kusar kızgın ağzından.
Uğraşır sırtındaki yükten kurtulmaya, sarsılır
Kocaman dağlar, yerler: titrer yeryüzü, korkar
Ölüler ülkesinin çatlayan yarıklarında
Giren ışığın sessizlik içinde yaşayanları
Ürkütmesinden. Bırakıp gitmiş konağını bu
Yıkım korkusuyla. Binmiş kara atların
Çektiği arabasına, yukarı Sicilya'nın temellerini
Özenle, gördü bir yerin sallanmadığını depremle,
İnceledi oraları, geçti korkusu. Dolaşırken
Orada görmüş onu Erycina tanrıçası. Oturduğu
Yüksek tepeden, kucakladı çevik oğlunu,
Oğlum, gücüm, güvencim, Cupidon'um, dedi ona.
Al, gönüllere işleyen, bu okları, sapla yüreğine
Çevik oku tanrının; yazgının evrenin üçte birini
Verdiğine. Girsin buyruğun altına gök tanrıları
Jupiter bile, deniz tanrıları, onların, onların
Önderi olan da. Neden annenin buyruğu altına
Almazsın yeraltı ülkelerini, evrenin üçüncü
Bölümüdür burada sözkonusu olan. Bizimle göklerde

Eğleniyorlar, katlandığımız için onlara, azalıyor
Benimle sevginin gücü. Görmüyor musun bana
Karşı geliyor Pallas'la ok atıcı Diana?
Yumuşak davranırsak Ceres kızının yapacağı da
Budur, umduğu da. Değer bilirse ortak krallığımız
Birleştir amcası ile tanrıçayı, dedi, Venüs.
Cupidon açtı sadağını, annesinin isteğince
Seçti binlerce oktan birini, en sivri,
En kaçınılmaz olanı, yayın da en elverişlisini,
Büktü dizlerinde, attığı gibi sapladı yüreğine
Tamu tanrısının ucu temrenli oku.

Bir derin göl vardır bu yerde, Pegus denir,
Çok uzak değil Hennae hisarlarından.
Akarken Caystros suyu pek yankılanmaz,
Kulaklarında kuğu türküleri. Sarar çevresini orman,
Taçlandırır sularını, bir örtü korur gölgeleri
Güneşin alevlerinden. Serinlik verir dallar kızıl
Çiçekler biter ıslak topraktan: geçmez oranın
Baharı. Burada eğlenir Proserpina, menekşeler,
Ak zambaklar devşirir, öyle geçirir günlerini.
Bir kız çevikliğiyle doldurdu sepetini, eteğini
Didinir, daha çok toplasın diye, arkadaşlarından.
Onu biraz görmek, kaçırmak için yetmiş Pluton'a,
Böyle iveticidir işte sevgi. Ürkek tanrıça acılı
Acı çağırıyordu annesini, yırtmış bütün giyeklerini,
Üstten aşağı, dökülmüş derdiği çiçekler, yırtılan
Gömleğinden. Toy çocukluğu, genç kızlığı yüzünden,
Acı veriyordu ona çiçeklerin yitişi. Ilgarcı
Adlarını çağırarak kışkırttı arabayı çeken atları,
Silkiyordu boyunlarının üstünde koyu kızıl
Dizginleri. Derin gölleri, iki denizin suladığı
Corinthe'den çıkan Bacchiadlar soyunun kurduğu
Benzersiz limanları olan ilden ovalardan aşmış.

Bir köy vardır Cyanes'le Pisa'da Arethusa
Arasında, orada sıkışır kalır akan sular,
İşte orada otururdu eskiden adını bu göle
Veren Cyane, Sicilya nymphaları içinde ünlüydü
Çok. Yükselip çıktı beline değin sudan, tanıdı
Tanrıçayı, dedi ki ona: gidemezsin daha ileri,
Damat olamazsın artık Ceres'e, dileğine karşın.
Kaçırmak değil istemek gerekirdi kızı anasından,
Bak, ufak bir karşılaştırma yapayım, sen de gör.
Beni de, günün birinde, sevmişti Anapis, korkarak
Değil, yalvarıp yakarmalarıyla karısı oldum.
Bunları dedikten sonra, açtı iki kolunu yanlara,
Önledi daha ileri gitmesini. Oysa tutamadı
Hıncını Saturnus'un oğlu, kışkırttı korkunç
Atlarını, yitti sularda güçlü kollarıyla
Tuttuğu değnek, yol açtı ona sarsılan sular
Tartarus'a giden bir yol. Bir yanardağın ortasına
Yuvarlandı birdenbire arabası. Kaçırılan tanrıçaya
Yerilen pınara sessizce ağladı Cyane,
Onulmaz bir yara içinde belli, eriyip karıştı
Gözyaşlarıyla, eskiden, tanrıçası olduğu suya.
Gözle görülürcesine erimiş eli kolu, eğilmiş
Kemikleri, yumuşayıverdi tırnakları da.
İlkin en yumuşak yerleri, ayakları, parlak saçları,
Parmakları eridi, buzlu bir suya dönüştü birden,
Bu çözülen, eriyen örgenleri. Daha sonra omuzları,
Sırtı, böğürleri, göğsü bir ırmağa dönüştü,
Titreşerek akan. Suya çevrildi sonunda
Damarlarından akan kan. Artık onun elle
Tutulur bir yanı kalmamıştı daha.

Korkuya kapılmış annesi, bu arada, kızın,
Bütün yeryüzünü araştırmış denizlerin dibini
Bile bırakmamış. Ne Hasperus, ne de altın

Saçlarını yayan Aurora görmüş onu gelirken,
Dolaştırır dururdu soğuk karanlıklar içinde
Elinde tuttuğu Aetna yalımlarıyla yanan çam
Odununu. Soldurduktan sonra aydınlığını güneş
Tatlı yıldızların, arıyordu kızını yine Doğuda,
Batıda. Tükenmişti gücü, yorgundu, susuzluğunu
Gideremezdi pınarlar, bir pınar da yoktu çevrede,
İçini serinletecek, bir dulda gördü samanlar
Altında, çaldı kapıyı uysalca. Bir yaşlı kadın
Çıkınca kapıya, gördü su arayan tanrıçayı.
Sundu ona, önceden kaynattığı, tatlı içkiyi.
Giderirken susuzluğunu tanrıça, durmuş önünde
Saygısız bir çocuk, gülmüş tanrıçanın
Doymazlığına. Buna çok üzülen tanrıça döktü
İçkinin kalanını konuşurken saygısız çocuğun
Yüzüne, beneklerle doldu yüzü, kolları ayağa
Dönüştü, bir kuyruk çıktı ortaya, küçüldü,
Yıkım verecek durumu kalmamış artık, ufacık
Bir kertenkele olmuştu. Şaştı bu duruma, ağladı
Dokunmak istedi ona yaşlı kadın, kaçtı kertenkele,
Ufacık bir deliğe giriverdi. Serpilmiş üstüne
İçki damlaları, yıldız gibi benekler olmuş
Gövdesinde, Stellion adını almış bu yüzden.

Uzun sürer tanrıçanın gezdiği karaları, denizleri
Anlatmak burada. O, aramış bütün çevreyi, Sicilya'ya
Dönmüş yine. Araya araya gelmiş Cyane kıyılarına.
Dönüşmeseydi nympha anlatacaktı bütün olayları.
Konuşacak gücü yoktu dilinin, ne ağız kalmıştı
Orada ne de dil. Kesin bir belirti verdi yine
Burada düşürmüştü mutlu uçuruma Persephone
Anasının tanıdığı kuşağı nympha serip suya
Gösterdi. Tanıyınca kuşağı anladı kaçırıldığını
Kızın, başladı yolmaya dağınık saçlarını,
Ağlayarak göğsünü, yumruklamaya. Bilmezdi yerini

Kızının, kargışlıyordu bütün yeryüzünü.
Değerbilmez, yaptığım iyiliğe değmez diyordu
Yeryüzüne. Yitirdiğinin izlerini taşıyan
Trinacria'yı suçluyordu özellikle de.
Güçlü eliyle kırdı, toprağı altüst eden,
Sapan demirini, işdaşı öküzü de öldürdü.
Yoketti tohumları, ekin vermeyi yasakladı
Ekili tarlalara, tüketti evrensel verimini
Toprağın. Başlangıçta daha kavruldu ekinler
Otlar arasında, güneş sıcaklığıyla; yağmurlar
Sürüklemiş birçoğunu. Yıldızlar, yeller,
Kuşlar ılgarlıyordu ekinleri. Karamık, devedikeni,
Ayrıkotu gibi yararsız otlar bozuyordu ekinleri.
Kaldırdı başını Alpheias Eleis sularından, attı
Islak saçlarını alnından kulağının arkasına, dedi:
Ey kızını bütün evrende arayan ürünler anası
Büyük yorgunluğun bitsin artık; öfkenle yoketme
Sana bağlı bir ülkeyi, gerekmez yeryüzüne yaptığın
Bu işler. O, istemeden yol verdi kızı kaçırana.
Kendi yurdum için yakarırım sana sanma sakın.
Elis'tir yerim, yurdum Pisa, bir konuğum burada.
Sicilya'da yabancıyım. Hepsinden çok severim
Bu ülkeyi, Arethus adıyla otururum burada;
Yurt edindim burayı; yumuşasın biraz hıncın.
Bırakıp yurdumu böylesine geniş suları
Geçişimi, Ortygia'ya varışımı anlatırım sana
Günü gelince, yumuşasın, açılsın biraz yüzün de.
Açıldı toprak yol verdi bana, derin mağaralardan
Geçtim, burada kaldırdım başımı ancak, görüyorum
Görmediğim yıldızları. Atlarken Styx uçurumundan
Yerin altında, ilişmiş gözüme Proserpina,
Üzgündü, yüzünde korku izleri vardı besbelli.
Şimdi bir kraliçedir, karanlıklar ülkesinin
Kraliçesi, tamuyu yöneten tiranın karısı.
Bu sözleri duyunca taş gibi donakaldı Ceres,

Derin bir üzüntü duydu bu karışıklığın ardınca
Ağır mı ağır. Birden atlayıp arabasına yükseldi
Göklere, üzüntü bulutlarıyla dolu yüzü, dağınık
Saçları; öfkeyle bağırdı karşısında Jupiter'in:
Yakarmaya geldim sana Jupiter; seninle benim
Kanım için, bir annenin güçsüz sesi, kızına
Olan babalık duygusu biraz etkilesin seni,
Onu ben doğurdumsa babası sensin, acı onun
Mutsuzluğuna. Yitirdiğimi buldum anlamı
Çıkarsa bu sözlerimden, nerede olduğunu
Biliyorum dersem, uzun bir aramanın sonucudur
Bu olay, onu bulmam. Yakınmam, verilirse
Bana kızım, kaçırılışından; benim değilse
Senin kızın olamaz bir ılgarcının karısı.
Jupiter: seninle benim, ortaklaşa, kızımızdır,
İlgilenmeliyiz onunla ikimiz de. Gerçek adını
Verelim tüm nesnelere. Bir sevgi ürünüdür bu
Kaçırma değil. Utandırmaz bizi güveyi, onaylarsan
Ey tanrıça. Hepsi bir yana, bir övünçtür
Jupiter'in kardeşi olmak; onu benden aşağı
Kılmış yazgısı. Oysa bir eksikliği yok onun.
Onları, kesinlikle, ayırmak istersen, döner göğe
Proserpina, ancak ölümlülere yaraşan bir
Yiyecek koymamışsa ağzına. Buyruğu böyledir
Pharcusların. Oysa Ceres, kızı almadan edemez.

Alınyazıları engeldi buna, genç kız andı bozmuştu,
Gezinirken Tartarus bahçelerinde, bir nar
Koparmış dalları eğik ağaçtan, kırmış kabuğunu
Yemiş yedi narı. Bu olayı gören yalnızca
Ascalaphus oldu. Söylentiye göre Avernuslar
Arasında Orphne denen, pek bilinmeyen,
Bir nympha doğurmuş onu, ormanda, bir mağarada
Acheron'dan. İşte o, görmüş Proserpina'yı
İçi sızlamadan duyurmuş ortalığa, önlemiş

Dönüşünü. İnledi Erebus, kraliçesi uğursuz
Bir kuşa döndürdü bu olayın tanığını. Başında
Phlegethon sularıyla ıslanan bir gaga, tüy,
Kocaman gözler yarattı. Değişti tüyle kaplandı
Sarımsı gövdesi, büyüdü başı, kıvrıldı, uzadı
Tırnakları, güçlükle titrerdi kımıldayan kolunda
Tüyler. Yıkımların ulağı, uğursuz sayılan, bütün
Ölümlülerin kaçındığı baykuş derler buna.

Böyle bir cezayı gerektirirdi boşboğazlığı,
Uygunsuz sözleri Ascalaphus'un; oysa siz
Achelaus kızları nedir bu kuş kanatları?
Bu kuş ayakları sizde, birer kız iken? Yoksa
Bahar çiçekleri dererken arkadaşınız Proserpina mı
Bunu yapan , söyleyin ey Sirenler? Yeryüzünde
Aramayın onu, sezmiş sular onu sevdiğinizi.
Kürek değil, kanatlarla aşmak istediniz
Suları. Kolaylık verdi size tanrılar, oldu
Dileğiniz, sarı tüylerle örtündünüz, gördünüz.
Kulakları büyüleyen tatlı sesinizden, işbilir
Ağzınızdan yoksun kalmayın diye kızlık
Yüzünüz, bir de insana özgü sesiniz kaldı.

Kardeşiyle, üzgün, kızkardeşi arasında aracı
Aracı Jupiter, iki eşit bölüme ayırdı yılı.
İki ülkeden egemen Proserpina, altı ay anası,
Altı ay da kocasıyla kalsın diye. Birdenbire
Değişti yüzü de, tini de Ceres'in, az önce
Pluton'a üzgün görünen yüzü değişiverdi.
Bir kıvanç kapladı bütün yüzünü. İşte böyle
Parlar yüzü ıslak bulutlarla örtülü güneşin
Yüzü başarıyla çıkınca bulutlardan.

Kavuşmuş kızına tatlı Ceres, öğrenmek istedi
Neden geziye çıktığını Arethus'un, neden kutlu

Bir pınar olduğunu? Susmuş dalgalar, Naiad başını
Çıkardı sudan, eliyle kuruladı kumral saçlarını,
Anlattı Alpheos'un eski sevgililerini. Dedi: ben
Achaia'da nymphalardan biriydim, daha becerikli
Yoktu benden tuzak kurmada, ormanlarda avlanmada.
Korkusuzum, pek önemsediğim yok ün kazanmayı
Güzelliğimle, yine de güzel denirdi bana, sevmezdim
Güzelliğimle ilgili övgüleri, ben sıkılırdım övünç
Duyarken ötekiler gövde güzelliğinden. Ağır bir
Suç sanırdım kendimce güzel olmayı. Yorgundum
Stymphala ormanından dönüyordum sanırım,
Çok sıcaktı ortalık, bir kat daha çoğaltmıştı
Sıcağı yorgunluğum. Yavaş, sessiz dolanıp akan
Bir suya vardım, pırıl pırıldı o su.
Dibinde taşlar bile sayılırdı, aktığını
Anlardı bakan ancak. Ak başlı söğütler, sudan
Beslenen kavaklar gölgeler salardı iki kıyıya.
İlkin ayaklarımı ıslattım, girdim suya dizlerime
Değin. Yine azdı bu, soyundum iyice, giyeklerimi
Astım bükülen söğüt dallarına, öyle
Çırıl çıplak girdim suya. Elimle vuruyordum
Suya, binbir biçime sokup istediğim yana
Uzatıyordum kollarımı. Bir gürültü duydum suda
Birdenbire, korkunca çıktım en yakın kıyıya.
Nereye kaçıyorsun Arethusa, diye seslendi
Sulardan Alpheus. Nereye kaçıyorsun dedi
Kısık bir sesle. Çıplaktım, giyeksiz kaçıyordum,
Karşı kıyıdaydı giyeklerim. Oysa çoktandır
Ardımdan koşardı, tutuşurdu benim için.
En uygun durum çıplak oluşumdu onun için.
Ben kaçtıkça daha tutkulu koşar, sıkıştırırdı
Beni, böyle kaçar doğandan titrek kanatlı
Güvercin, böyle sıkıştırır korkan güvercini
Doğan. Geçtim Orchomen'den, Prophis'ten, Maenalios'tan
Aştım buzlu, kıvrık Cyllene'yi, Erymanthos'u,

Vardım Elis'e, benden çevik değildi Alpheus,
Azalıyordu gücüm, daha hızlı koşamadım, oysa
Alışıktı o buna. Kırlardan, ağaçlı dağlardan,
Kayalardan, yolsuz yerlerden, taşlıklardan
Koşuyordum. Arkamdaydı güneş, kocaman bir gölge
Gördüm ayaklarımın önünde, korkudan da olur bu,
Ayağının gürültülerini, ağzından fışkırıp
Saçlarımın bağına vuran korkunç soluklarını
Seziyordum, kaçmaktan bitkindim artık, bağırdım:
Yetiş yardımıma ey Dictymna pusatlarını
Taşıyanın, yakalanıyorum, taşıdım okunu, yayını,
Sadağını senin. Kımıldandı tanrıça, yanındaki
Bulutlardan fırlattı birini üstüme, örtünce beni
Bulut, bilmeden aradı beni ırmak bulutlu kıyılarında.
Tanrıçanın örttüğü yerde aramış beni bilmeden
İki kez bağırdı: ey Arethusa, Arethusa, bilseniz
Ne acılar çektim. Kurdun ulumasını duyunca
Ağılda titreyen kuzuya, ya da duyunca sesini
Düşman köpeklerin çalılıkta gizlenen, kıpırdamayan
Tavşana döndüm. Daha gitmemişti Apheus oradan,
Görememişti o yörede bir ayak izi, bakıyordu
Gizlendiğim buluta. Elimi kolumu kaplayan
Ter üşütmüştü beni. Mavimsi damlalar akmıştı
Bütün gövdemden. Ayağımın altında birikmişti
Saçlarımdan akan sular, bir göl olmuştu.
Sana bu öyküyü anlatmadan daha kısa bir
Süre içinde bir pınara dönmüştüm. Irmak
Tanımıştı suyun içindeki sevgilisini.
Çıkıp insan biçiminde suya dönüşmüştü benimle
Karışmak için. Delia toprağı açtı, ben de
Daldım karanlıklara, aktım Ortygia'ya.
Sevdim bu adayı, adını taşıdığından tanrıçanın.
Oradan çıktım yeniden göklere doğru.

Anlattı bunları Arethusa, tarlalar tanrıçası
İki yılan koştu arabasına, dizginledi, yükseldi
Yerden göklere, yeğnik araba indi Pallas'a verdi
Triptolemus'a onu Ceres, biraz da tohum verdi,
Birazını ekilmemiş, birazını dinlenmiş tarlalara
Ekmesini buyurmuş. Aştı Asya'yı, Avrupa'yı ağdı göğe,
Genç Triptolemus, durdu Scythia kıyılarında.
Lyncus'tu orada kral, gitti onun konağına.
Kral ondan adını sordu, yurdunu, yolculuğunun
Nedenini. Yurdum ünlü Athena, adım Triptolemus,
Ne gemiyle geldim, ne de yaya, bir açıldı bana
Gökte, getirdim Ceres'in göndermelerini,
Serpilince toprağın geniş göğsüne, bol ekin,
Tatlı besin versin diye, dedi. Kıskandı barbar
Lyncus, konukseverlik gösterdi Triptolemus'a.
Oysa, kendi olmak istedi bu işin yapıcısı,
Kılıçla öldürmeye kalkıştı onu uykunun bağında.
Vaşağa dönüştürdü onu Ceres, buyruk verdi genç
Triptolemus'a göğe çıkarsın diye kutlu hayvanları.

Böyle bitirmiş türküsünü içimizden en yaşlısı.
Nymphalar toplandılar, türküler çığırdılar,
Başarı tacını sundular Helicon tanrılarına.
Sövüp saymış yenilenler, az mı gelmiş cezası
Bizimle boy ölçüşmeye kalkışınızın, sövmeler
Saymalar bir de katıyorsunuz buna, dayanamayız
Daha, dedi, Calliope, ceza vereceğiz size, hıncınız
Böyle yatışır ancak. Güldü Ematia kızları bu
Sözlere. Bağırarak konuşuyor, saygısız ellerini
Öne uzatıyorlardı, birden gördüler kanatların
Çıktığını tırnak uçlarından, tüylerle kaplandı
Kolları, gördüler birbiri ardından uzun gagaya
Dönüştüğünü ağızlarının. Yeni bir kuş soyu ormanda
Bunlar. Dövünmek istediler, kolayca kaldırdı onları
Yukarı devinen kolları. Saksağana dönüştüler. Ormanı
Çığlıkla doldurdular. Konuşma isteği kaldı onlarda.

ALTINCI KİTAP

DİNLEMİŞ Tritonia bu söylenenleri, alkışlamış
Türkülerini, yerinde hınçlarını Aonia kızlarının.
Kendi kendini övmek yetmez, övülelim biz de
Cezasız komayalım tanrılığımızın yerilmesini,
Dedi, yok etmeyi düşündü Maeonia'lı Arachne'yi.
Duymuştu yün örme, dokuma sanatında ona eşit
Olduğunu, doğduğu yerden, soyundan değil,
Sanatından geliyordu Arachne'nin bütün ünü.
Babası Kolophon'lu İdmon erguvan boyasıyla
Boyardı Phocacia'nın yüzünü, ölmüştü annesi.
Halktandı o da babası gibi, Lydia illerinde
Büyük bir ün kazanmıştı, küçük bir soydan
Gelmesine, Hypaepa'da küçük bir evde oturmasına
Karşın, sanatıyla Arachne. Timolus Nymphaları
Bayır bağları, Pactale Nymphaları da suları
Suları bırakır giderdi onun olağanüstü işlerini
Görmeğe. Dokuduğu kumaşları yalnızca bitince değil,
Yapılırken de görmeği çok severlerdi.
Öylesine becerikliydi işinde, onu ilkin işlenmemiş
Yünü yumak yaparken, parmaklarıyla yuvarlarken,
Topallayıp yumuşatırken bir bulut yığınına benzeyen
Yünleri, çevik başparmağıyla örekeyi döndürür oya
İşlerken gören, iğneyle anlar Pallas'ın öğrencisidir.
Bunu yadsır Arachne, küçüklük sayar böyle bir ustası
Olduğunu. Üstelik: yarışalım, yenilirsem boynum kıldan
İnce, derdi. Bir kocakarı kılığına girdi Pallas,

Yapmacıktan ak saçlar çıktı şakaklarında, dayandı
Değneğe güçsüz gövdesiyle. Şöyle başladı söze:
Yalnızca iğrenç sayrılıklar değil yaşlılığı üleşi,
Yıllar yetiştirir bizi, dinle öğütümü ölümlüler
Arasında işinle önde gitmeye çalış, ün kazan,
Tanrıçaya karşı gelme, bağışlanmanı dile yalvaran
Bir sesle yumuşar yüreği yakarışınla. Gelip
Bağışlayacak seni, dedi. Hınçla baktı ona Arachne,
Bıraktı başladığı örgüyü. Güç tutuyordu elini,
Yüzünde okunan bir hınçla şöyle dedi; tanımadığı
Pallas'a: yaşlılık almış usunu senin, tükenmiş, çok
Yaşam işte böyle yıkım da getirir başa. Git gelinin
Varsa gelinin, kızın varsa kızın dinlesin sözlerini,
Öğütün bana yeter, sanma beni etkilediğini öğütünle,
Değişmemiş düşüncem, neden kendi gelmiyor?
Neden kaçınır yarışmadan? O zaman tanrıça:
O geldi, dedi, çıktı kocakarı kılığından, gösterdi
Pallas olduğunu. Saygı duydu ona Frigya kızları,
Nymphaları, bir Arachne aldırmadı, yüzü kızardı
Sonra gitti bu kızarma da. Böyle olurdu gün doğar
Doğmaz Doğu da, biraz sonra aklaşır ufuk
Işınlarıyla güneşin. Direndi düşüncesinde, başarı
Kazanma tutkusu uçuruma sürükledi onu sonunda.
Artık ne geri dönüyor Jupiter kızı, ne öğüt
Veriyor, ne de yarışmayı geciktiriyor. Birden
Karşılıklı iki dokuma aygıtı kurdular, iki dizi
İplik gerdiler, bağladılar. Bir kamış ayırıyordu
Aralarını. Mekik erişi dağıtıyor, eriş parmaklar
Arasında genişliyor, ırgaca karışıyor, vuruyor
Sivri dişli tarak iğnesine. Bağlamışlar kemerle
Giyeklerini bellerine, bir yarış tutturmuşlar
Düşünmeden yorgunluğu, oynatıp duruyorlar
Becerikli kollarını. Tyr'de tunç bir vazoda
Yapılan erguvan boyası, bir de pek az ayrımlı
Başka koyu boyalar kullanılırdı dokumaların

Boyanmasında. Uzanan bir yay çizer gökte
Yağmurla yağmurla yansıyan güneş ışınları
Bu yay da parlardı binbir renk içinde, göz
Seçemez boyaların geçişim yerini, öylesine
Benzerler birbirine. Bir de altın işlemeler
Karışır bunlara, eskiçağ öyküleri işlenir oyalarla.
Pallas, Mauortis'teki tepeyi yurdunun adı
Yüzünden çıkan eski bir savaşı işliyordu.
Jupiter'in çevresinde toplanmış oturmuş
Oniki tanrı, koltukları pırıl pırıl. Dokumada
Apaçık işlenmiş bütün tanrılar, en alımlı
Jupiter. Denizler tanrısı ayakta sarp kayalarda
Fırlatmış üç çatallı mızrağını. Çatlayan
Kayalardan bir yırtıcı hayvan çıkarmış, ili
Egemenliği altına almak için. Bir kalkan sivri
Bir kargıyla işlemiş kendini Pallas dokumaya.
Başında tolga, bir de göğsünü koruyan kalkan.
Vurunca mızrağıyla ürün dolu ak zeytin ağacını
Doğuran toprağı da, coşan tanrıları da çizdi,
Beceriyle bitirmiş işini öç tanrıçası, yarıştaşının
Yürekliliği karşısında umduğu armağanı bir örnekle
Göstermek için, dört savaş çizdi dokumanın
Dört kıyısına. Parlak, değişik boyaları, küçük.
Bir kıyıda Haemon'la karısı Trakia'lı Rhodop,
Eskiden birer ölümlüydü bunlar şimdi birer
Soğuk dağ, en büyük tanrıların adlarıyla
Anılan. Öteki kıyıda acıklı serüveni işlenmiş
Pygmae'nin anasının, turna kuşuna çevirmişti
Onu yenince Juno. Sonra da kendi ulusuna karşı
Savaşmasını buyurmuş. Antigone başka bir kıyıda
Duruyordu, Jupiter'in karısıyla boy ölçüşmeye
Yeltenen, sonra Juno'nun eliyle bir kuşa
Döndürülen. Ne İlion'un yurdu, ne de
Atası Laomedon kurtarabilmişti onu. O da, orada
Ak tüylü bir leyleğe dönüşmüş, ağzı da gürültüler

Çıkaran uzun bir gagaya çevrilmiş. Başka bir
Kıyıda çocuklarından yoksun bırakılmış Cinyros,
Sıkıyor örgenlerini, sarılmış tapınağın
Basamaklarına, uzanmış taşlara ağlıyor gibi.
Barışı yansıtan zeytin dalları çevreler bunları.

Orada durdu, yapıtını kendisine verilen ağaçla
Bitirdi. Maone'li kız yalancı bir boğanın kaçırdığı
Avrupa'yı belirtmiş işleyerek, gerçek bir boğa,
Bir deniz sanırsın. Prenses arkasındaki toprağa
Bakıyor, çağırıyor arkadaşlarını, korkuyor üzerine
Gelen dalgaların kendisine ulaşmasından, çekiyor
Korkarak ayaklarını. Arachne, bir kartalın
Pençesinde Astrie'yi, kuğunun kanatlarında
Dinlenen Leda'yı, güzel Antiope'yi işlemiş. İki
Çocuk anası yapmak için Alcmene'yi kandırma
Uğruna Amphitryon kılığına giren Jupiter'i çizdi.
Jupiter'in yakalamak için Danae'yi altın yağmur,
Asopus kızını ateş, Mnemosyine'yi sığırtmaç,
Deon'un kızlarını avlamak için yılan kılığına
Girişini işledi. Bir boğa kılığındaydın Neptun
Sen de, Aeole'nin kızına vurgun genç boğa.
Aloid'leri ortaya çıkarmak, Enipeus'la Bisaltis
Kızını kandırmak için koç kılığına girmiştin.
At kılığına girince aldın sarı saçlı ürünler
Anasını. Kuş iken yılan saçlı kadına, kanatlı
Atların anasına, yunusken de Melantho'ya çevirdin
Onu. Her nesneye gereken biçimi verdi Arachne.
Bir kaba köylü kılığında ya arslan postu, ya da
Akbaba tüyleriyle örtülü, ya Macareus kızı İsse'yi
Kandırmak için çoban kılığında işledi Phoebus'u.
Kandırır Erigone'yi üzüm salkımı biçiminde Bacchus,
Yarı hayvan yarı insan Saturnus da Chiron'u.
Dokumanın uçları çiçekli, sarmaşıklı. Ne Pallas,
Ne Liuor bir eksik görebilirdi. Üzüldü buna

Sarı saçlı tanrıça. Yırttı tanrısal suçları gösteren
Oyaların işlendiği dokumayı. Elinde tutuyordu
Cytor ağacından mekiği. Vurdu onunla üç dört kez
İdmon kızı Arachne'nin alnına. Dayanamadı bu yergiye,
Yapıştı bir kaytana kendini boğmak için. Acıdı
Ona Pallas, yumuşattı cezasını asıldığını görünce.
Yaşa be Pallas, böyle asılı kalacaksın boyuna
Ettiğini bulmak için. Soyun da çekecek çektiğini.
Son kuşağına dek, dedi. Sonra Hecataios'un seçtiği
Otun özünden yapılan ilacı serpti üzerine, büzüldü
Saçları, yokoldu kulakları, burnu, başı ufaldı, nesi
Varsa. Böğürlerine yapıştı ince parmakları, kanat
Oldu bütün karın. Buradan çıkarır bugün örümcek
Adıyla eskisi gibi ördüğü iplikleri.

Bütün Lydia titredi, yayıldı baştanbaşa Frigya
İllerinde, bütün yeryüzünde söylendi bu olayın ünü.
Evlenmeden önce tanımıştı Arachne'yi Niobe, o da
Bir kızdı Maeonia'da, Sipyl'de otururdu, ikisi de
Bir ülkenin çocukları idiler. Yine öğretmedi
Arachne'nin başından geçen olay Niobe'ye
Tanrıların karşısında alçakgönüllüce konuşmayı.
Çok neden vardı övünmesine, büyüklenmesine, eşinin
Becerileri, ikisinin de soyluluğu, egemenliği altında
Geniş bir krallık, büyüklük vermezdi ona, bütün
Çocukları gibi. Yazgısı bilinmeyeydi, en mutlusu
Olacaktı annelerin denebilir. Geleceği önceden
Bilen Tiresias kızı Manto tanrısal bir kıvanç
İçinde biliciliklerle doldurmuş ortalığı,
Demiş ki: ey Theb kadınları koşun topluca,
Sunun Latano'ya, iki çocuğuna günlük, yakarın,
Bir defneyle bağlayın saçlarınızı, böyle buyurdu
Letona benim dilimle, oldu dediği de. Süslendi
Bütün Theb kadınları buyruk üzre birden, alınlarını
Yapraklarla, günlük attılar kutlu yalımlı buhurdanlara,

Yakarışlarla. Geldi Niobe kalabalıkla, altın işlemeli
Bir Frigya dokuması giymiş, alımlı, güzeldi öfkeli
Olunca da. Sallardı süslü başını, saçları omuzlarında.
Durdu, üstten bakan gözlerle süzdü çevreyi, dedi ki:
Çılgınlık değil mi dinlediğiniz türküler tanrılara
Karşı? Nedir Latona için bu sunaklar, daha adına
Günlük yakılmazken babam Tantalus'un, tanrılar
Sofrasına oturma yetkisi nerden? Annem biridir
Kızkardeşlerinden Faiad'ların. Babası da göğü
Omuzlarında taşıyan güçlü Atlas'tır. Onun babası da
Jupiter, övünürüm kaynatamla. Egemenim Frigyalılara,
Cadmus sarayının da hanım kadınıyım, bana bir de
Kocam bağlıdır, Amphion'un kavalı çalınırken
Yükselir duvarlar, onların içinde oturanlar.
Ne yana baksam övünülecek sayısız iş görünür,
Soyumuzda, kıskandırırım bir tanrıçayı bile.
Yedi kız, yedi erkek katın bunlara ayrıca,
Yedi damat, yedi de gelin şimdi arayın nereden
Geldiğini kendimi beğenmemin, büyüklenmemin.
Bilmem, göze alabilir misiniz bana yeğlemeyi,
Doğururken kocaman yeryüzünde oturacak yeri
Bile olmayan kadını, Coeus adlı titan kızı
Latona'yı. Yerde, gökte, denizde bir yer yok
Tanrıçanıza. Başı boş dolaştı yeryüzünde sürgün.
Durumuna acıyan, sen yerde ben denizlerde
Yabancıyız, diyen Delos, ona su üzerinde, bir yer
Gösterinceye değin. İki çocuk doğurdu, benimkilerin
Yedide biri bu. Mutluyum, kim yadsıyabilir bunu?
Mutlu kalacağım bundan kimin kuşkusu vardır? Bolluk
Beni kıvançlı kıldı. Yüceyim, Fortuna'dan bana ne...
Alınan malımdan kalanı yeter bana, öylesine çoktur
Elimde bulunan. Mutluluğum eksilmez, düşünün bir
Sürü çocuğumdan birini almış birisi, yine de
Latona gibi iki çocukla yetinmem, öyle kalmam.
Daha neler yapılsa çocuksuz kalmam söz değil.

Çekilin bu sunaklardan, bırakın saçlarınızdaki
Defneleri. Kadınlar defneleri saçlarından çıkardılar,
Yarıda bıraktılar töreni de. Tanrılara yalvarmak
Gelirmiş ellerinden ancak, yavaşça. Üzüldü tanrıça,
Cynthe dağının tepesinden seslendi oğluna: öğünen
Sizi doğurmakla, ben annenizim, boyun eğmezken
Juno'dan başka tanrılara, kuşku duyulmaktadır,
Ey çocuklarım, yardım etmezseniz kovuluyorum,
Yüzyıllar boyunca tapınılan sunaklardan. Bu değil
Üzüntüm yalnız, bu korkunç suça bir de yergi
Katmış Tantalus'un kızı, sizden üstün tutmak
İstemiş çocuklarını. Çocuksuz kalacağım diyerek
Babasının adını kullandı uğursuz. Ettiğinden
Bulsun. Daha yalvaracaktı Latona'ya, kes, dedi
Phoebus, çok yakınmanın ardından ceza gelir.
Böyle söyledi Phoebe de, uçtular göklere hızla,
Gizlenip bulutlara girdiler Cadmus'un kalesine.
Bir ova vardı duvarların önünden başlayan, düz,
Geniş, atların tırnakları, araba tekerlekleri
Ezerek yumuşatmıştı toprağı. Orada binmiş güçlü
Atlara Amphion'un yedi oğlundan birkaçı. Kızıl
Örtülü böğürlerini mahmuzlayıp atların, altınlı
Ağır yularları tutuyorlardı. Biri İsmenus'tu
Bunların, anasının ilk çocuğu, belli bir alanda
Döndürüyordu bineğini. Gemle köpüklü ağzını
Sıkıştırırdı hep. Vay bana, diye bağırdı, düştü
Göğsünün ortasına saplanan okla, bıraktı dizginleri,
Ölümle cansızlaşan eli, yavaşça düşüverdi
Atın sağ omuzu üzerinden yere. Duydu bir
Ok gürültüsüyle sarsıldığını havanın, yakında
Duran Sipylus, bıraktı o da dizginleri, böyle
Kaçar gözcü de görünce yağmur bulutunu, açar
Direkte asılı yelkeni, yararlansın diye en ince
Yelden bile. Salıversin dizginleri Sipylus, ardından
Geliyordu kaçınılmaz ok, vızlayarak saplandı boynuna,

Ağzından çıktı demirli ucu. Eğilmiş öne doğru
Hızla giden atın üstünde, sıcacık kanıyla
Kızarttı toprağı. Mutsuz Phaedimus, bir de
Atalarının adını alan Tantalus bitirdikten sonra
İşlerini, yağlandılar başladılar gençlerin
Alışageldikleri güreşe. Kapıştılar, kavraştılar
Sıkı sıkıya, göğüs göğüse geldiler, birdenbire
Gerili yaydan fırlayan bir ok delip geçti
İkisini de. Kıvrandılar acıdan ikisi de,
Sarıldılar birbirine, gözleri kararınca yere
Yıkıldılar, verdiler son soluklarını da birlikte.
Görünce onları Alphenor yumrukladı göğsünü,
Koştu kucaklamak için soğumuş gövdelerini,
Gitti kardeşlerinin yoluna, deldi onun da
Yüreğini Delos'un attığı öldürücü, göksel ok.
Çekincc okla çıktı dışarı ciğerinin bir yanı da,
Uçtu havaya kanıyla birlikte canı da. Ölmedi
Bir yarayla uzun saçlı Damasichtona. İlkin,
Bacakla diz oyuğunun birleştiği yerden,
Sinirlerin yumuşak oynağından vurulmuştu,
Çıkarmak isterken eliyle uğursuz oku, birden
Başka bir ok gelip saplandı boğazına,
Fışkıran kanın teptiği ok sıçradı yukarı
Doğru, bir yol çiziverdi boşlukta. Kaldırdı
Umutsuzluk içinde kollarını, yardım edin bana
Ey tanrılar, dedi, Amphion oğlu İlioneus.
Oysa bilmiyordu hepsine yalvarmak gerektiğini
Ayrı ayrı. Üzülmüş bu yakarıştan korkunç yaylı
Tanrı, neylesin ok yaydan çıkmıştı bir kez. Yara
Pek acıtmamış, işlememiş derine, yürekte ok.

Bütün halkın üzüntüsü, yakınların gözyaşları
Birden ulaştırdı anasının kulağına başa gelen
Bu yıkımı. Şaştı tanrıların böyle bir işi
Yapmayı göze almalarına kızdı da ayrıca,

Baba Amphion, kendi eliyle sokmuş yüreğine
Öldürücü bıçağı, acıya da ışığa da son vermiş
Böylece. Ne kaldı Latona sunaklarından halkı
Kovan, ilde kendini beğenmişçesine dolaşan
Eski Niobe ile şimdiki Niobe arasında.
Eskiden kıskanan düşmanları bile şimdi ona
Acımakta. Kapanmış oğullarının soğuyan gövdeleri
Üstüne, gelişigüzel öpücükler kondurmuş son kez.
Ayırdı yorgun kollarını uzattı göklere, bağırdı:
Ey acımasız Latona, coş acılarımla şimdi. Doyur,
Doyarsa acımasız yüreğini de. Yedi kez ölüyorum,
Düşmanlığınla, başarılarınla övün şimdi, kimin
Bu başarı dersin? Şu yıkım altında bile senden
Varlıklıyım, başarı kazanan ben'im burada.
Sesler duyuldu tellerinden iyice gerilmiş
Bir yayın, titremiş korkudan başka kim varsa
Niobe'den. Yıkım getirdi ona yiğit, kara giyeklere
Büründü kızları, saçları dağınık dizilmişler
Yatakları önünde kardeşlerinin. İçlerinden biri
Çıkarayım derken bağırsaklarına takılmış oku
Cansız yığıldı kardeşinin üstüne. Mutsuz annesini
Avutmak isterken bir başkası iki kat oldu birden,
Dili tutuldu, kapandı ağzı son soluğu çıkınca.
Kapaklandı boşuna kaçmaya uğraşan biri
Ölen öteki kızkardeşinin üstüne. Titriyordu,
Biri de, türlü yaralarla ölmüş altısı, yalnızca
Biri kalmış ayakta. Anası sığınak etmiş kendini
Giyekleriyle örtmüş kalan biricik kızını.
En genci kalmış birçok kızından, onu isterim
Diye, bağırmış, ölmüş uğrunda yalvarıp yakardığı
Kızı da, birçok oğlu, kocası, kızı gittükten
Sonra yapayalnız kalmış ortada Niobe. Onu da
Acı uyuşturmuş, kıpırdatmıyor artık saçlarını
Esen yeller, kansız yüzü renksiz, gözleri de
Oynamaz olmuş üzüntüden. Candan iz kalmamış.

Kaskatı kesilmiş dili damağında, kan dolaşmaz
Artık damarlarında. Ne boynu bükülüyor, ne
Kolları deviniyor, ne ayağı yürüyebiliyor,
Taşa dönüşmüş bağırsakları bile. Korkunç
Bir kasırga kavrayıp götürmüş onu yurduna.
Orada, bir dağın doruğunda durur ıslak, bugün
Bile gözyaşı döker orada bu mermer.

Gerçek gücünü gösterdiğinden beri korkmayan
Kadın, erkeksi hıncından tanrıçanın, hepsi de
İkiz doğuran tanrıçayı övmeye başladılar, ona
Döndüler yüzlerini. Eski olayların ortaya
Çıkmasına yolaçtı bu. Şöyle diyordu içlerinden
Biri: anlatacağım olay pek bilinmez, köylülerle
İlgilidir. Bu olağanüstü olay yüzünden, ben,
Ünü kavuşan gölü de, yeri de gördüm, yaşlıydı
Babam, gezecek gücü kalmamıştı, seçilmiş öküz
Getirmemi buyurmuştu Lycia'dan. Bir de kılavuz
Katmıştı bana oralı. Yaylımlarda gezerken
Gölün ortasında bir sunak gördüm, kararmış
Yakılan adak dumanlarıyla; sallanan kamışlarla
Çevriliydi. Bir ses yankıdı orada: bana yardımcı ol,
Diye. Benim sesim de inceden yansıttı onu, "bana
Yardımcı ol." Sordum bu tapınağın kimin olduğunu.
Bir Naiad'ın mı, Fauna'nın mı, tanrılardan birinin mi?
Şöyle karşılık verdi: ey genç gönüldeş, dağ tanrılarının
Değil bu tapınak. Bu, Juno'nun yeryüzünden sürdüğü
Bir tanrıçanın konağıdır. Yakarışlarla yumuşayan
Başı boş Delon bir yer verdi ona. Suyun üzerinde
Yüzerdi bu yeğnik oda. Orada bir hurma ile Pallas
Ağacı arasında iki çocuk doğurdu Latona üvey
Anaya karşın. Ana olunca bastırdı göğsüne tanrılaşan
İki yavrusunu kaçtı oradan, Juno'dan. Güneş yakardı
Yeryüzünü, gelince Chimaera'nın doğduğu Lycia
Sınırlarına, çok yorulmuştu, yakıcı bir susuzluk

Doğurmuş sıcaklar onda. Süt kesilmiş memelerinde,
Çocuklar doymaz. Bir göl göstermiş ona yazgı,
Uzakta, oylumun sonunda. Çevrenin köylüleri söğüt,
Kamış kesiyor, bataklığı seven yosunları topluyordu.
Yaklaştı Titania, diz çöktü yere, eğildi gidermek için
Bu soğuk suda susuzluğunu. Engel oluyordu ona kaba
Bir halk topluluğu, tanrıça: neden engelsiniz içmeme?
Hepimiz yararlanabiliriz ondan, kimsenin değil bu su,
Güneşin, duru suyun, havanın istemez bir kişinin
Elinde kalmasını, halkın ortak olduğu suya geldim,
Yine bir bağış olarak verin yalvarırım size,
Gidereyim susuzluğumu, serinleteyim yorgun
Gövdemi demiyorum, ağzım, boğazım kuruyor,
Güçlükle yol buluyor sözlerim, bana Nektar olur
Bu su, anlatacağım yaşamımın kurtarıldığını, bana,
Can verirseniz bu suyla, acıyın göğsüme dayanan,
Çelimsiz kollarını size uzatan çocuklara, dedi.
Çocuklar da ellerini uzatıyordu bu ara. Kimi
Yumuşatmazdı tanrıçanın bu tatlı sözleri? Oysa
Yine önlüyorlardı tanrıçanın su içmesini. Üstelik,
Sana kötülük ederiz buradan gitmezsen, dediler.
Bir de sövdüler. Yalnızca bu değil ellerini,
Ayaklarını sokuyorlar suyu bulandırıyorlar boyuna,
Dipteki çamuru karıştırıp sıçratıyorlardı sağa sola.
Kızgınlık unutturdu susuzluğu. Bıraktı Cocus kızı
Bu anlamsız yakarışları. Bir tanrıça için pek uysal
Olan davranışları, sözleri, bağırdı ellerini göğe
Kaldırarak: bu suda yaşayın varoldukça, dedi,
Orada dediği de oldu. Sevinçle daldılar suya,
Bir olur suyun altında görünmezler, bir olur
Sudan kaldırırlar başlarını yüzerler, çokluk
Kıyıda dinlenir, dalarlar yeniden suya yine de
Saygısızca sözler söylerler kendi dilleriyle.
Suyun altında olmalarına karşın, utanmadan kötü
Söylerler hep. Birden katılaştı sesleri,

Şişti geniş boğazları yergiler döküldü açık
Ağızlarından. Sırtları başlarına değer, boyunları
Görünmez. Yeşilleşti sırtları, aklaştı karınları,
Gövdenin en büyük bölümü oldu. Hepsi birden dönüştüler
Kurbağaya, başladılar çamurlu sularda dolaşmaya.

Anlatmış, Minerva, eski bir kaval çalma yarışında
Apollon'a yenik düşen Marsyas'a Lato oğlunun
Uygun gördüğü cezayı. Bağırdı Satyr: bilmem,
Neden parçalarsınız beni? Pişmanım şimdi,
Böyle ağır bir karşılık mı görecekti kavalım?
Böyle yakınırken soyulup çıktı bütün derisi,
Yara oldu baştan ayağa değin, kan boşaldı.
Sinirler çıktı açığa, derisiz damarların titreyişi,
Devinen bağırsaklar, saydam kaslar, hepsini saymak
Kolaydı göğsünde. Orman, kır tarlaları, Faun'larla
Kardeşleri Satyrler, sevgili Olympos'lu nymphalar
Ağlardı, dağlarda inek, uzun tüylü koyun sürüsü
Güdenler de ağlardı. Toprak emmiş bu dökülen
Gözyaşlarını ıslanmış, sonra bir su oluşturup
Gönderdi göğe. Dik bir bayırdan dökülür denize
Doğru Marsyas denen bu ırmak. Bu çay daha
Parlaktır Frigya çaylarından.

Başka bir olaya geldi sıra şimdi, bütün bu
Anlatılanlardan sonra, ağladılar Amphion'a,
Çocuklarıyla birlikte ölene. Bir öfke uyandı
İçlerinde Niobe'ye karşı. Yalnız Pelops ağlamış
Derler ona, yırtmış giyeklerini göğsüne değin,
Görünmüş fildişi omuzu. Ettendi sağ omuzu o da,
Onun rengindeydi doğduğunda. Sonra parçalamış
Elini kolunu babası, yeniden birleştirmiş tanrılar
Örgenlerini, ancak bir bölümü bulunamamış boyunla
Kol arasında, boşluğu sezdirmeden gideren

Bir fildişi eklenmiş, içinin arınmışlığıyla
Gidermiş, iz bırakmamış Pelops. Toplanmış

Komşu prensler, çevre illerin halkı, yakardılar
Krallarına Theb'e başsağlığı için: Argos, Isparta,
Pelopies'lerin egemen oldukları Mycenae, şimdilik
Diana'nın öfkesini çekmeyen Calydon, verimli
Orchomenos, bakırlarıyla ünlü Corinthus,
Büyük gönülle Messene, Patrae, alçakgönülle Clonae,
Nelea'nın egemen olduğu Pylos, şimdi Pittheа'nın
Kral olmadığı Troezon, iki denizin sardığı
İsthmus'la çevrili iller, yine iki denizle
Çevrili İsthmus'tan görülen ülkeler. Bunlara
Kim inanabilir? Yalnızca Athena duygusuz kalmış
Bu olayda. Savaş önlemiş bu görevini, barbar
Birlikleri denizi aşmış Mopsopios kalelerine
Korku salmıştı. Trakya kralı Tereus donanıp
Gelmiş yardıma, büyük ün kazanmış başarısıyla.
Varlıklı oluşundan, uyruklarından geliyordu gücü,
Büyük Gradius soyundandı, Pandion kızı Procne'yi
Vermişti ona, Juno ile Hymenaus onaylamamış bunu
Gratia yatağını süslememiş. Eumenid'ler geldiler,
Ellerinde ölü gömme ışıldakları, düzenlediler
Gelinin yatağını. Damda duran bir baykuş konmuş
Üstüne gelin odasının. Böyle birleşti Tereus'la
Procne, çocukları oldu, kutladı Trakyalılar,
Tanrılar da ululadılaronları. Kutlansın, dediler,
Bayraklarla donansın Tereus'un Pandion kızını
Alışı, İtys'un doğduğu günü, titan yılda beş kez
Getirdi güzü geri. Procne tatlı sesiyle kocasına
Dedi ki: beni seviyorsan gideyim kızkardeşimin
Yanına, ya da o gelsin buraya, bir süre sonra
Babasının yanına dönmek üzre. Kardeşimi gösterirsen
Bana çok büyük iyilik edersin. Bir gemi indirilsin
Suya, dedi, Tereus. Yelkenler yellerle doldu

Kürekler denizi dövdü, girdi gemi Atina'nın
Pire limanına. İlkin elini sıktı kaynatasının,
İçtenlikle konuştu. Bildirdi karısının isteğini,
Gelişinin nedenini. Söz verdi kısa bir süre sonra
Geri getireceğine. Süsler içinde geldi Philomela,
Alımlıydı pek de. Ormanlarda yaşayan Naiad'lara,
Dryad'lara benzediği söylenirdi hep. Onlarda
Değildi böyle süslü. İnsanı büyülüyordu güzelliği
Philomela'nın. Alevler içinde yanan kuru dallar,
Kuru otlar, ya da ocağa atılan ak başaklar
Gibi tutuştu kızı görünce Tereus. Yaktı
Gönlünü Tereus'un, bir sevişme duygusu vardı
İçinde soydan gelme, işte soyunun bu eksiklik
Sayılan yanıydı onu yakan. Kandırmak istedi
Kaçmak için, Philomela'nın sütninesini, arkadaşlarını,
Göz alıcı armağanlarla, krallığını vermekle,
Kandırmaya çalışıyordu Philomela'yı. Onu kaçırıp
Elde ettikten sonra, göze almıştı büyük bir savaşı
Bile. Dinmiyordu gönlünü tutuşturan yalımlar,
Başı bağ nedir bilmeyen sevgisi, ne varsa almış göze,
Gün geçtikçe daha kötü oluyordu, boyuna Procne'nin
İsteklerini ileri sürüyor, karısını ortaya atarak
Kendi duygularını açıklıyordu, gizlice. Sevgi ona
Öğretmiş güzel konuşmayı. Çokluk Procne söylemiş
Gibi davranır, dökerdi gözyaşlarını. Ey tanrılar
Ne çok karanlık gece varmış ölümlülerin yüreğinde.
Philomela uydu dileğine suçtan kurtarmak için
Tereus'u. Yumuşak kollarıyla babasının omuzlarını
Sıkıyor, kızkardeşinin yanına gitmek için, kendine
Karşın yakarıyordu. Tereus onu gözlüyor, bitkin
Bitkin bakıyordu. Babasını öpüşleri, kollarını
Boynuna dolayışları, bütün davranışları Tereus'u
Yakan, tutuşturan güçlü bir içkiydi şimdi.
Babası olmak geçerdi içinden gördükçe onu
Öptüğünü. Söndüremezdi onu yakan alevi bir

Baba olmak bile. Baş eğdi kızının yakarışlarına
Babası. Kız sevindi esenledi babasını. İkisi içinde
Bir mutsuzluk başlangıcıydı, bir acıydı bu.
Pek az işi kalmıştı Phoebus'un, çarpıyordu
Ayakları Olympos'un eğik yamaçlarına,
Bacchus yüce bir şölende görkemliydi, tanrılar
Deliksiz bir uykuya dalmışlar,
Trakya kralı Philomela'dan ayrı, yüreği alevler
İçinde, yüzünü, ellerini, göremediği güzelliğini
Getirip gözlerinin önüne, kıvranıyordu boyuna
Yalımlar içinde, düşe dalıyordu, uyku girmiyordu
Gözlerine, güç açmış, Pandion gitmek üzere olan
Damadının elini tutmuş, ağlayarak bir de
Arkadaş vermişti yanına. Ona dedi ki: sevgili
Damadım, kızımı sana güveniyorum, ey Tereus
Sen istedin, birlikte gidin, tanrılar adına sana
Yakarırım, bir baba sevgisiyle gözet onu.
Yaşlılığımın tadı tuzudur o, erken gönder onu.
Uzun gelecek bana sensiz günler, yeter artık
Kızkardeşinin bizden uzak olduğu, bir de sen olma,
Erken dön beni seversen kızım Philomela.
Öptü bunları söylerken kızını, gözyaşları
Akıyordu, tutup Tereus ile kızının sağ ellerini,
Sıktı avuçları arasında kızına, torununa,
Yanlarında bulunmayışın anısı olarak bir
Esenlik diledi, söylemelerini istedi. Ayrılırken
Boğazı tıkana tıkana onlardan, ürktü birden
İçinde uyanan bir önseziyle. Binmiş süslü,
Boyalı gemiye Philomela. Kürekler yarınca
Denizi, geride kaldı kıyıları karaların. İşi
Başardım, sevdiğim yanımda, diye bağırdı Tereus,
Titriyor azgın sevincinden, kendini tutamıyor,
Gözlerini ayıramıyordu kızdan. İşte böyledir
Jupiter kuşunun kıvrık pençeleri arasında
Tuttuğu, dağın doruğundaki yuvasında götürdüğü

Tavşan, kaçamaz. Sevinçle bakıyordu ona ılgarcı,
Yorgun gemiciler ayrılmışlar gemiden, çıkmışlar
Kıyıya. Tereus almış Pandion kızını götürmüş
Ormanda yaşlı ağaçların altında gizli duldasına,
Korkan, titreyen, solan sararan, gözyaşları dökerek
Kızkardeşini soran kızı alakoydu orada, içini
Açığa vurdu. Aldı boyunduruğu altına boşuna
Bağıran, yalvaran, babasını, kızkardeşini, yüce
Tanrıları yardıma çağıran kızı. Korkmuş kız,
Bir kurdun ağzından silkinip çıkan kuzu da
Güven altında göremez kendini. Bir güvercin de
Kanıyla ıslanınca kanatları böyle korkar
Kıskıvrak yakalandığı pençeden. Yoldu dağınık
Saçlarını kendine gelince genç kız, üzüntüler
İçinde yumrukladı göğsünü, uzatarak
Ellerini: barbarlıktır bu yapılan, ey acımasız
Babamın uyarmaları, acı gözyaşları, bir de
Kızkardeşimin ortağı, sen de iki kardeşin
Kocası, bana düşmanlıktır bu alçakça ceza.
Alçak seni, neden almadın canımı da, işini
Bitirmiş olurdun. Neden beni karın edinmeden
Önce öldürmedin? Şimdi öteevrene suçlu gideyim
Öyle mi? Tanrılar bu yaptığını görüyorlarsa,
Gerçekten güçleri varsa, benimle hepsi yok
Olmamışsa göreceksin cezasını bana ettiğinin,
Anlatacağım onları, utanmayı bir yana atarak
Gücüm yettiğince bütün insanlara, hepsini
Bir bir açıklayacağım olanların. Ormanlarda
Kapalı kalsam bile çığlıklarla dolduracağım
Ortalığı, tanık göstereceğim kayaları, tanrılar
Varsa göklerde duyacaklar sesimi. Büsbütün
Kızdırdı bu sözler acımasız Tereus'u, korktu
Geçti kendinden, çekti belinden kılıcını, tuttu
Kızı saçından yatırdı arkaüstü bağladı, uzattı
Boynunu Philomela, kılıcı görünce ölmeyi umarak.

Geçmişti kendinden başına gelen bu yıkımla,
Babasının adını söylüyordu durmadan, bir kez
Daha çağırmak isterken vargücüyle babasının
Adını, kesip attı kökünden kılıçla Tereus
Kızın kerpetenle tuttuğu dilini. Dil düşmüş
Kara toprağa, titriyor, mırıldanıyor boyuna.
Böyle sıçrar kesilmiş yılanın kuyruğu da,
Ölürken gövdenin ardından gitmeye uğraşırken.
Bu suçtan sonra, güç inanmama karşın, Tereus'un
Epeyce becerdiği söylenir öldürdüğü kızı.
Döndü Procne'nin yanına bu kötü işten sonra,
Sordu kızkardeşini kocasını görünce Procne.
Bastı çığlığı yalandan Tereus, öldüğünü söyledi,
Gözyaşları da onayladı sözlerini. Yırttı Procne
Omuzlarından altın kıvrımlarla dalgalanan
Giyeklerini, karalar giyindi, bir anıt yaptırdı
Ölü adakları sundu ona, öldüğünü sanarak.
Bilmeden üzülüyordu kızkardeşininn yalandan
Ölümüne. Gün tanrısı, oniki burçlu yıllık
Gezisini bitirmişti. Ne yapıyordu Philomela?
Bekçi kadın önlüyordu kaçmasını, katı kayalar,
Dik duvarlar gibi çeviriyordu takıldığı yeri.
Anlatamazdı dilsiz ağzı serüvenini, acılar neler
Öğretmez kişiye. Acıdan doğar usun en yücesi,
Bir kumaş gerdi barbar kasnağına,
Ak iplikler içinde, kızıl yazılarla işledi
Başına gelen yıkımı, bitirince verdi yanaşmaya,
Kaşla gözle anlattı, hanımına götürmesini, yanaşma
İletti Procne'ye dokumayı, bilmeden içindekileri.
Acımasız tiranın karısı açtı dokumayı eliyle,
Okudu kızkardeşinin acıklı yazılarını, şaştı,
Sustu, acıdan boğuldu sesi boğazında. Dille
Anlatılmazdı bu duygu. Boşuna ağlamadı bu
Yersiz olay karşısında. Kurdu öç almayı,

Dinlemedi yasaları. Bacchus törenleriydi,
Trakya kadınlarının üç yılda bir kutladıkları.
Gece tanığıydı bu bayramların. Çınlıyordu
Bu gece Rhodop zil sesleriyle, konağından
Çıktı kraliçe gece. Tören giyeklerini giymiş,
Elinde Bacchantların pusatı: asmalarla süslü
Başı, omzunda yeğnik kargı sarkardı solunda
Bir geyik derisi. İlerledi ormanda, önünde
Arkadaşlarının Procne. Acıdan öfkeliydi,
Gören Bacchus törenleriyle coşmuş sanırdı.
Geldi Philomela'nın kapatıldığı yere, bağırdı
"Euhoe" diye, kırıp kapıları kaçırdı kardeşini.
Bacchus işlemeli giyekler giydirdi, gizledi
Yüzünü sarmaşıklarla, götürdü sarayına. Şaşırmış
Mutsuz. Görünce Philomela başına yıkım getiren
Uğursuz eve geldiğini ürperdi, yüzü gerildi,
Bir odaya sakladı onu Procne, giyeklerini soydu,
Açtı mutsuz kardeşinin utançlı yüzünü, kucaklamak
İstedi, kaldıramıyordu başını Philomela, yüzüne
Bakamıyordu kızkardeşinin, ortağı oldu diye.
Eğmiş başını yere, söylemek istiyordu serüveni,
Tanıkların tanıklığını, suçsuzluğunu, anlatmak
İstiyordu. Tutamadı kendini Procne daha, hıncını
Taşırdı kardeşinin gözyaşları, bağırdı: ağlamak
İş bitirmez, öç almak gerek. Kılıçla, bıçakla
Kesmek, gereken kötülüğü yapmak, kızkardeşime
Yapılanı yapmak, düşündüğüm budur. Ayrıca
Tereus'un yüce konağını yakmalı, alevler
İçinde boğmalı onu, dilini kesmek, gözünü
Oymak, erkeklik örgenini koparmak, binlerce
Yara açmak gövdesinde, suç aracını yoketmek.
Kan dökücü canını böyle çıkarmak isterim.
Daha büyük öçler almak geçer içimden.
Böyle söylerken Procne, oğlu İtys geldi

Yanına. Görünce olayı bilmeyen çocuğun
Geldiğini, kızgın gözlerle baktı ona: babana
Benziyorsun, dedi, daha konuşmadan, korkunç bir
Öç alma duygusu uyandı içinde, çocuk yaklaştı
İyice, esenledi annesini, doladı kollarını boynuna,
Çocuksu sözlerle öptü annesini. Titredi anne,
Tuttu kendini, gözleri yaşardı, kızgınlığı geçince
Sezdi gönlünde bir sevginin kımıldadığını,
Çevirdi yüzünü çocuktan kızkardeşine, dedi
İkisine bakarak: neden biri dilsiz, düşüncesini
Anlatamazken, öteki tatlı sözlerle gönül alıyor?
Biri anne derken öteki kızkardeşim olduğunu demez?
Ne biçim birinin karşısındasın ey Pandion kızı.
Alçalma bu denli, yıkımdır Tereus gibi kocaya
Acımak. Daha durmadı, Ganj kıyılarında kaplanların
Alıp kaçışı gibi meme emen geyik yavrularını
Götürdü İtys'i, konağın yanına gelince sezdi
Durumu çocuk, uzattı kollarını, "annem annem" diye
Bağırdı, sarıldı boynuna. Procne yüzünü çevirmeden
Sapladı çektiği bıçağı böğrüne. Bir yara yetmişti
Onu öldürmeye, kılıçla kesti boynunu Philomela.
Daha, canlı görünüyordu titreyen örgenleri
Çocuğu. Kaynattı doğradığı gövdesini tunç
Kapta, kızarttı kalanı da, kanla ıslandı
Yerler. Koydu yemekleri sofraya Procne Tereus'a
Sezdirmeden. Gelenek üzere yalnızca kocasının
Bulunacağı bir sofraydı düzenlediği, yanaşmaları
Uzaklaştırdı oradan. Tereus yalnız oturdu
Atasının yüce koltuğuna, doldurdu karnına
Kendi bağırsaklarını. Gerçeği sezer gibi değildi.
Gelsin, dedi, İtys. Gizlemek istemedi Procne
Bu acımasız sevincini, açıkladı başına gelen
Yıkımı. İstediğin seninledir, dedi, çevreye
Bakındı Tereus. Oğlunu arayıp çağırınca, kızgın
Philomela, saçları dağınık, girdi içeri, attı

Babasının yüzüne İtys'in kanlı başını.
Birkez bile böyle gönülden dilememişti sevincini
Anlatacak nitelikte konuşmayı. Korkunç çığlıklar
Kaçtı sofradan Trakya kralı yardıma çağırdı
Styx'in yılanlı tanrıçalarını. Çıkarmak istedi
Böğründen yediği korkunç yemeği, insan örgenlerini.
Ağlıyor, oğlumun yürek yakan bir mezarıyım, diyor,
Kovalıyor yalın kılıçla Pandion kızlarını,
Kanatlanmış gibiydi kızlar, kanatları vardı ya.
Ormanlara çekildi biri, biri de damlara sığındı,
Daha silinmemişti göğüslerinden bu kan döküşün
İzleri, kan izleri görülüyordu kanatlarında,
Üzülen, öç alma hıncıyla taşan Tereus da dönüştü
Bir kuşa, bir sorguç çıktı alnında, mızrak biçimi
Aldı uzayan burnu. Hüdhüd kuşu oluverdi, başı
Pusatlara büründü. Bu acı daha yaşlanmadan
Gönderdi Pandion'u Tartarus'a, toplumun
Yönetimi de geçmiş Erechteus'un eline, aldı
Egemenlik imlemi olan değneği. Saygıdeğerdi
Pusatlarının görünümü gibi doğruluğu da.
Dört oğlu vardı dört de kızı. Kızların ikisi
Benzerdi güzellikte, alımda. Bunlardan biri
Sendin ey Procris, evlenmiştin Aeolis soyundan
Mutlu Cephalus ile. Tereus bir de Traklar
Yıkım getirdi Borea'nın sevgisine.

Bir sonuç vermedi tanrı Orithyia'ya duyduğu sevgi.
Baskıyla değil yalvarmakla yola getirmek isterdi
Sevgilisini. Anladı bir sonuç çıkmayacak
Yalvarmaktan, kızdı, kendine özgü hıncıyla
Titredi, bağırdı: neden bıraktım pusatlarını olan
Gücümü, hıncımı, korkutmayı? Neden başvurdum bana
Yakışmayan bu yalvarıp yakarmalara? Buyruğum
Altındadır güç: onunla dağıtırım bütün kara
Bulutları, dalgaları alt üst eder, sağlam

Meşeleri deviririm, karları katı buza çeviririm,
Yerleri dümdüz ederim. Savaşırım kardeşimle de,
Karşılaşınca göklerde bütün gücümle.
Benimdir bütün gökler, çınlar bir çarpışırken
Aramızda kalan hava, yalımlar saçılır kubbeli
Bulutlardan. Girerim toprağın kemerli oyuklarına,
Sırtımda kaldırırım derin mağaraları, sarsarım,
Titrer sarsmamla bütün evrende tinler,
Ürperirler. Evlenmek istediğimde de gösterdim
Gücümü, Erechtreus'a damat olmak için
Yalvarmak değil gücümü göstermem gerekmişti.
Bunları söyledikten sonra Boreas salladı
Kanatlarını, yellerle kapladı yeryüzünü,
Olabildiğince, titredi sular. Çekti dağların
Doruğuna tozlu yağmurluğunu, süpürdü toprağı,
Açık kahverengi kanatlarıyla. Orithyia kuşatıp
Karanlıklarla kaplayınca ortalığı korku saldı
Dört yana. Yanan yalımları daha da güçlü kılardı
Uçarken. Durmadı dinlenmedi kanatları uçarken
Cicones ülkelerine gelip kaleleri aşıncaya dek.
İşte burada, genç Attika'lı kız anne oldu,
Babasının karısı oldu, iki kız doğurdu annelerine
Benzeyen, Boreas'ın kanatlarını taşıyan. Çocuklar
Kanatlı doğmamış derler. Sakal çıkıncaya değin
Sarı saçlarının altında ne Calais'in, ne de
Zetes'in tüyü vardı. Kuşlarınkine benzer tüyler
Kaplamış kaburgalarını ayva tüyleri çıkmaya
Başlayınca yanaklarında. Çocukluk evresi geçip
Gençlik gelince Minyis'le, torunlarıyla bulmak
İçin altın yapağıyı, ilk yapılan gemiyle
Açıldılar bilinmeyen bir denize...

YEDİNCİ KİTAP

DOLAŞMIŞ denizleri Minyas'ın torunları, Pagasa'da
Yapılan gemiyle. Bitmez bir gecede Phineus
Sürüklerdi düşkün bir kocamışlığı, gördüler.
Aquilon'un genç çocukları kovmuş bu kocamışın
Ağzı çevresinde dolaşan pırıl pırıl kuşları.
Nice sıkıntılardan sonra ünlü İason'un yoldaşları
Vardılar hızlı akan sularında kıyıya çamurlu
Phasis ırmağının. Gittiler krala, Phryxus kuşunun
Gönünü istediler. Çok ağır işler verdi onlara kral.
Azgın yalımlarla tutuştu Aeeta kızlarının gönlü,
Çok savaştı özüyle, hıncı yenemedi us, diretmen
Boşunadır dedi kendi kendine Medea. Bilmem hangi
Tanrıdır karşı koyan, şaşarım, bu sevgi ya da
Onun bir benzeri değilse. Neden ağır gelir
Bana babamın buyrukları? Bunlar gerçekten güç.
Görmüşüm bu genci, neden korkarım öyleyse?
Bu arınmış gönlümü yakan yalımı yoket,
Elinden gelirse ey mutsuz. Kurtulurdum bunu
Başarabilsem. Gizli bir güçtür beni ezen.
Başka öğütler veriyor bana duygularım, bilirim,
Kötüyü sezer, kötünün ardından giderim yine.
Neden yanarsın ey kral kızı bir yabancı için,
Koca bulmaya kalkarsın başka bir ülkeden?
Yurdun da verebilir sana seveceğin bir koca,
Yaşatmak, öldürmek tanrının işi, bu delikanlıyı,

Ben, yaşamasını isterim, arada sevgi olmasa da.
Suçu ne İason'un? Kim alabilir kendini İason'un
Yaşına, durumuna, yiğitliğine, soyuna ilgi duymaktan,
Acımasız olmayınca? Elden gelir mi duygusuz kalmak
Güzelliğine, başka yanı olmasa da? Yüreğim oynadı,
Yardım etmezsem ona ya yalımlı ağzında boğaların,
Ya ektiği topraktan çıkan düşmanların elinde
Yokolur, ya da bir yaban gibi Dragon'a yem olur.
Katlanırsam buna, kaplandan doğduğuma, demirden, taştan
Bir yürek taşıdığıma inanacağım. Neden bakmayım ona,
Çevirmeyeyim, can verirken, suç ortağı gözlerimi?
Neden ona karşı boğaları, yerin korkunç çocuklarını,
Dragon'u kışkırtmayayım? Esirgesin beni tanrılar,
Yalvarmakla değil yalnızca, işde de yardım etmeliyim.
Kurtulsun tanımadığım bir kimse diye,vereyim ona
Babamın egemenlik değneğini, yelken açsın bensiz,
Kurtulsun elimizden, başka bir kadına koca olsun,
Ben Medea da çekeyim cezayı öyle mi? Yapacaksa
Bana bunu, yeğlerse başka bir kadını gebersin.
Oysa yüzü, alımı, kişiliği, durumu unutturmaz beni,
İyiliğimi. Yardım etmeden önce erce söz versin
Bana, tanık göstersin tanrıları, sözünde dursun,
İsteğim bunlar. Korkma, güven, çalış, İason yardımcın
Olacak bil, birleşecek seninle görkemli ışıldaklar
Aydınlığında, kutlayacak seni kurtarıcı diye
Anneler Pelasges illerinde topluca. Tanrıları,
Kızkardeşimi, kardeşimi, doğum yerimi bırakayım mı?
Kendimi yellere kapurayım mı? Babam acımasız,
Yurdum barbar, kardeşim çocuk, kızkardeşimle
İçimiz bir. Tanrıların en yücesi bende, bırakamam.
Benimledir büyük olan, Achaia gençliğini kurtarma
Ünü, daha mutlu bir ülkeyi, ünlü illeri, bir ülkenin
Bilgisini, sanatlarını öğrenmenin tadı, uğrunda bütün
Yeryüzü değerlerine aldırış etmediğim Aeson oğlu
Benim olacak, kocam olunca da mutlu, tanrı sevgilisi

Olacağım, başım yıldızlara değecek, bilmediğim dağlar
İlerliyor dalgaların ortasında, söyleniyor, suları
Yutan, geriye atan, gemiler düşmanı Carybdis'in
Ya da ne çıkar ulumalarla Sicilya denizini
Dolduran azgın köpeklerle çevrili Scylla'dan?
Sevmişim, yok aşamayacağım deniz sevgilimle,
Yaslanmışken göğsüme İason korkmam kollarında.
Kocam için korkarım, korkmam gerekirse.
Neden kocadan söz açarsın, uydurma bir adla
Neden gizlersin suçunu ey Medea? İyi bak
Sürüklendiğin suça, sakın suçtan, gün geçmedi daha.
Bunları söyledi, gözünün önünde canlandı erdem,
Utanç, doğruluk, sevgi yenildi, o da sırtını döndü.

Yürüyordu Medea eski sunağına doğru Perseus kızı
Hecate'nin; ormanda sık ağaçlar altında sunak.
Güçlüydü, kurtulmuştu içini yakandan. O arada,
Gördü karşısında Aeson oğlunu, tutuştu yüreği
Yine, kızardı yanakları, kızıllaştı yüzü. Esen,
İnce yellerle beslenen, yeniden tutuşan, küller
Altında saklı kıvılcımlar gibi güçlendi Medea'nın
Sönmeye başlayan, uzun süredir uyuyor sanılan
Eski sevgisi. Yandı birden delikanlıyı görünce.
Daha da bir güzellik vardı Aeson oğlunda o gün,
Sevenlerine karşı üstten bakabilirdi.
Ondan ayıramıyordu gözünü, kendinden geçmiş
Gibi bakıyordu ona. Ölümsüz sanıyordu
Onu, kendini alamıyordu bakmaktan ona.
Elini tutup başladı konuşmaya yabancı, bu ara.
Yumuşak bir sesle, yardım diledi, açıkladı
Onunla evlenmek istediğini, gözyaşları içinde:
Bilirim yapacağımı, sevgidir beni yanıltan,
Bilmez değilim olayı, elimle kurtulacaksın,
Kurtulunca dinle sözümü, üç-yüzlü tanrıçanın
Sunaklarını, bu ormanda egemen tanrılığı, gören,

Yarın kaynatasının babası olacak kişiyi, yazgısını,
Başına gelecekleri yıkımları da tanık gösterdi.
İnandı kız, birtakım okunmuş otlar verdi ona,
Oğlanın onlarını kullanacağını öğrenince kız,
Kıvançla döndü evine. Ertesi gün kovunca Aurora
Işıyan yıldızları, toplandı halk kutlu Mars
Alanında, tepelerde oturdular, kuruldu uyruklarının
Ortasında; kızıllar giymiş, fildişi değnekli kral da.
Burunlarından çıkardılar tunç ayaklı boğalar
Otları tutuşturan Vulcanus buğularını.
Bu gürültüler ancak, yakacaklarla dolmuş ocaktan
Fışkıran yalımlardan, su dökülen kırçten; gör de
Göğsünden, boğazından yalımlar kusan azgın
Boğaların gırtlaklarından duyulurdu. İşte
Burada çıktı karşılarına Aeson oğlu.
Adımını atar atmaz azgın boğalar çevirdiler
Demir boynuzlarını, korkunç yüzlerini ona.
Çatallı ayaklarıyla eştiler toprağı, tozlar,
Dumanlar böğürmelerle doldurmuş ortalığı.
Korkuya kapılmış Misyas'ın yandaşları
İason ilerledi korkusuz, yakıcı soluklara
Aldırmadan. Çok etkiliydi okunmuş otlar, okşadı
Boynunlarını, boğutlarını, ağır bir boyunduruğa
Vurdu onları. Koştu şimdiye dek sabanla
Sürülmemiş bir ovayı sürmeye, Şaşıp kalmış
Bu duruma Colchis'liler. Sürekli çığlıklarla
Argonaut'lar yüreklendirdi onu. İason tunç
Tolgadan çıkardı yılan dişlerini serpti
Sürülmemiş toprağa. Toprak yumuşattı
Önceden ağır bir ağının döküldüğü tohumları,
Yeni ürünler doğdu dişlerden. Ana karnında
Biçimlenip günü gelince doğan, ortak yaşama
Katılan bir çocuk gibi çıkmış topraktan olgun
Birer kişi olarak ekilen dişler. Şaşılacak iş,

Salladılar kendileriyle birlikte doğan pusatları,
Korkuya kapıldı Pelasglar, eğdiler başları
Sivri uçlu mızraklarını, genç Haemonia'lının
Başına fırlatılacak durumda görünce. Korkmuş onu
Güven altına alan kadın bile, bunca düşmana
Karşı yalnızca direnen gencin durumunu görünce.
Sarardı, kanı durdu, buz kesildi çöktü yere.
İşe yaramaz sanınca verdiği otları, bir türkü
Çığırdı ona yardım olsun diye, gizli güçlerine
Sığındı kanadının. Ağır bir taş attı İason
Yavıların ortasına, çevirdi üstlerine Mars'ın
Hıncını, uzaklaştırdı kendinden. Bu topraktan
Çıkan kardeşler yaralandılar karşılıklı savaşla.
Bir çatışmayla yokoldular. Achaia'lılar yeneni
Alkışladılar, el üstünde tuttular, kucakladılar.
Ey barbar kızı sen de kucaklamak isterdin yeneni,
Utancın önledi bunu, sarılacaktın ona. Dile düşme
Korkusudur sana engel. Yine bir sevinç duydun
İçinde, gizlice, büyünü, onu veren tanrıları
Esenledin. İason uyutmak istiyordu otlarla
Uyanık duran; üç çatallı, sorgucu, dişleri olan

Altın yapağıyı bekleyen Dragon denen devi.
Ölüm uykusu veren otlar serpti üstüne Medea
Dragon'un, sonra deliksiz bir uyku veren,
Fırtınalı denizleri yatıştıran, taşan ırmakları
Sindiren sözler söyledi üç kez, daldı uykuya
Uyku nedir bilmeyen gözleri, Aeson oğlunun
Yiğitlik yaptığı gömüyü geçirdi ele. Büyüklendi
Başarısından dolayı, girdi İoclos kapılarından
Üstün gelerek. Bu başarısını borçlu olduğu
Karısı ile birlikte.

Haemonia'lı analar, beli bükük babalar, adaklar
Sundular oğullarının sağ dönüşüne, yığın yığın

Günlükler eridi alevlerde, altın boynuzlu
Kurbanlar kesildi. Oysa Aeson yoktu aralarında
Bu yakarıcıların; sonu yaklaşan, yılların ağırlığı
Altında ezilen kişi. Şöyle söyledi oğlu:
Ey beni kurtaran karıcığım, çok iyiliğini gördüm,
Umduğumdan çok bağışlarının toplamı, elinden
Gelirse; gelmeyen olmaz ya, benden al babamın
Yaşına ekle, yaşasın. Tutamadı gözyaşlarını,
Yumuşadı Medea'nın yürcği, bu yakarışla bambaşka
Duygularla titredi bıraktığı Actos'un anısıyla.
Açığa vurmadı duygusunu: ne kan dökercesine
Sözler çıkar ağzından karıcığım, dedi, olur mu bu?
Başkasına aktarmak elimde mi sandın yaşamını?
Yaptırmaz bunu Hecate, doğru değil dileğin.
Yine yapmaya çalışacağım istediğinden artığını,
İason. Becerimle uzatacağım kaynatanın yaşamını,
Yardımcın üç başlı tanrıca seninkini kısaltmadan,
Korusun beni girıştiğim bu büyük işte.
Üç gece geçmiş, ay'ın iki ucunu birleştirip
Dolunay olması için. Ay, dümdüz, son biçimini
Almış artık, bakar durur yeryüzüne, Medea çıktı
Konağından, dalgalanıyordu beli bağsız giyekleri,
Yalın ayak baş açık, saçlar dökülmüş omuzlarına.
Yürüyordu derinliğinde yarıgecenin yalnızca,
İnsanlar, kuşlar, yabanlar dalmış derin uykuya,
Ses çıkmıyordu ondan, ne ses ne kımıltı çalılarda,
Gök ıslak, sessiz, yalnızca yıldızlar ışıyor,
Uzatmış kollarını Medea yıldızlara, üç kez dönmüş
Olduğu yerde, üç kez su almış ırmaktan serpmiş
Saçlarına, üç kez çığırmış keskin bir sesle,
Sonra diz çökmüş, kaskatı toprağın üzerinde:
Ey en yüce, en gerçek gizdeş, ey ay, ey güneş
Işıklarının yerine gelen altın yıldızlar,
Ey üç başlı Hecate gizli işlerimizin gizdeşi,
Bize yardıma gelen toprak, büyücülere etkili

Otlar yaratan, siz ey yeller, dağlar, esintiler,
Göller, ırmaklar, siz ey bütün ormanların,
Karanlıkların tanrıları sesime gelin, yardımınızla
Irmaklar şaşkın, kıyılardan kaynaklarına döndü,
Ben isteyince türkülerimle uyuturum azgın
Dalgaları, uyandırırım uyuyanları; toplarım,
Dağıtırım bulutları, esen yelleri kovarım,
Çağırırım büyülü sözlerle bağlarım ağzını yılanların.
Sökerim yerinden, taşları, ormanları, dağları,
Toprağı inletirim, mezardan çıkarırım tinleri.
Ey ay seni de çekerim kendime, acılarını azaltan
Temessae'nin verdiği olanaklara karşın.
Korkutur türkülerim atalarımızın arabasını da.
Soldurur ağılarım günaçımı aydınlığını bile,
Benim gücümle kurtuldunuz boğaların alevinden,
Sapana gelmezken boyunduruğa vurup dövüştürdünüz
Dragon çocuklarını kıyasıya. Bilmediği bir
Uykuya saldınız bekçiyi, kandırdınız koruyucuyu,
Grek ülkesine gönderdiniz altın postu. Bir özsu
Gerek bana, yeniden ilkyaza ulaştırmak,
Gençleştirmek için yaşlıları. Vereceksin onu
Bana, boşuna parlamıyor yıldızlar, boşuna gelmedi
Kanatlı Dragonların çektiği araba. Gökten inmiş
Bir araba vardı yanında. Atladı arabaya
Okşadı koşulu Dragonların boyunlarını, salladı
Eliyle yeğnik dizginleri. Yükseldi birden,
Bir göz attı Teselya Tempe'sine, sonra
Tricca yörelerine çevirdi yılanları: Vardı
Ossa'ya, Pelion'da, Othrys de, Pindus'un
Pindus'tan daha yüksek Olympos'un otlarını
İnceledi. Seçtiklerinin kimini köküyle söktü,
Kimini kesti kıvrık tunç bıçağıyla dipten. Çoğunu
Apidan kıyılarından, birçoğunu da Amphryse
Dolaylarından topladı. Artık daha borcun kalmadı
Enipeu: Pereus, Sperchius sularını, Boebe'nin sazlı

Kıyılarını bile vergiye bağladı. Güçlü bir ot
Buldu Euboia yöresinde Anthedon'da, daha ünlenmemiş
Bir ottu, Glauceus'un dönüşümünden önce. Dokuz gün
Dokuz gece, kanatlı Dragon'ların çektiği arabasıyla
Gezdi, gördü bütün ovaları, sonra döndü. Daha otlara
Dokunmadan Dragon'lar koku yetti sıyrılmalarına
Yaşlı derilerinden. Medea, kapının eşiğinde durdu,
Girerken içeri, göklere sığınabilirdi ancak,
İnsanlardan kaçınırdı, iki sunak kurdu
Çimenlerden: sağdaki Hecate, soldaki gençlik
Adına. Yeşil dallarla çiçeklerle süsledi onları.
O yerde iki hendek kazarak, bir de adak sundu.
Kara, dişi bir koyunun boğazını kesti, akıttı
Kanını iki geniş çukura, bunun üzerine boşalttı
Bir çömlekteki şarabı, ötekindeki sıcak sütü.
Güzel sözlerle yumuşattı yer tanrılarını,
Yalvardı karanlıklar tanrısının elinden
Aldığı karısına, kocalmış adamın canını öyle
İvedi almasın diye. Uzun mırıltılarla yakarışlar
Döktü, sonra getirmelerini buyurdu sunaklara,
Medea, Aeson'un bitkin gövdesini. Bir deliksiz
Uykuya saldı onu ölüm türkülerle, uzattı
Ottan yapılmış bir yatağa. Çekilin oradan, dedi,
İason'la buyruğu altında bulunanlara, öğütledi
Bu olaya alışmamış gözlerini başka yana
Çevirmelerini. Dağıldılar bu buyruk üzerine.
Bacchant'lar gibi dağınıktı saçları Medea'nın.
Dolaştı yalımlı sunakları, ufak oduncukları
Daldırdı çukura bulaştırdı kana, tutuşturdu
Sunaktan yükselen yalımlarla. Kocalmış adamı
Suyla, alevle, kükürtle üç kez arıttı.
Bu arada kaynıyor tunç kaptaki sıvı, ak köpükleri
Şişiriyor, kaldırıyordu sıvının üzerinde.
Bu köpük Haemonia oylumundan topladığı pişen
Köklerin, tohumların, çiçeklerin, kara özlerindi.

Buna Uzak Doğudan getirilmiş taşları, Okyanusun
Kabarınca kıyıya attığı yıkanmış kumları kattı...
Ayrıca dolunay sırasında toplanmış kırağı,
Çocuk kanı emen Strixin kanatlarını, eti
Dönüşmeye elverişli insan kılıklı kurttan
Kesilmiş öğeleri, Cinyphis ırmağından alınmış
Küçük bir Chelydre'nin kaskatı pullu derisini,
Yaşlı bir geyiğin karaciğerini, dokuzyüzyıl
Yaşamış bir karganın başını, gagasını ekledi.
Bunlarla, daha başka binbir türlü bilinmez
Nesneyle buldu Tartarusa gitmeyi önleyen
Yolu, karıştırdı kuru bir zeytin dalıyla
Kazanın içindekini, altını üstüne getirdi.
Yeşerdi çok geçmeden sıcak sıvıya batırdığı
Kuru dal, sonra yapraklandı büküldü zeytinlerin
Ağırlığı altında... taşan köpüğün, sıcak damlaların
Döküldüğü yerde toprak yeşerdi yeniden, fışkırdı
Çiçekler, otlar bir çimen çıktı ortaya...
Bunları görünce Medea kınından çektiği kılıçla
Yardı yaşlı adamın boğazını, akıttı eski kanını,
Doldurdu onun yerine düzenlediği nesneyi,
Aeson alınca bunları ağzına, sürünce yarasına
Kapkara olmuş ağaran saçı da, sakalı da,
Gitmiş eski cılızlığı, yüzünün solmuşluğu,
Kırışıklığı, buruşukların arası doldu, kapandı,
Yeniden güçlendi eli kolu, şaşıp kaldı Aeson
Kırk yıl öncesi gibi buldu kendini.

Gökten görmüş Bacchus bu olağanüstü olayı,
Anlamış sütninelerinin de gençleşebileceğini
Yardım diledi onlar için Colchisli kadından...

Dur dinlen bilmez kötülükler, hınç duyuyormuş
Gibi kocasına Medea yalvarıp sağındı Peliasın
Konağına. Çok yaşlıydı kendisi kızları karşıladı

Colchisli usta büyücü yüzden bir yakınlıkla
Çeldi kızların gönlünü kısa bir zamanda.
Yaptığı iyilikler arasında saydı Aesonun
Yaşlılığının giderildiğini de, bu konu
Üzerinde çok durdu, bir umud doğdu içine
Pelias kızlarının, onlar da bu yolla
Sevindiler babaları gençleşecek diye yeniden.
Böyle bir iyilik dilediler Medeadan, ne isterse
Vermeyi gözc aldılar yapacağı iyiliğe karşılık.
Sustu bir süre, istemez göründü bir ara askıda
Bıraktı kızlarının umudunu yapmacık bir düşünceyle...
Söz verdi biraz sonra: daha çok güvenmeniz için
Sanatıma koyun sürünüzün önünde giden en yaşlı
Koçu kuzu yapacağım ilacımla, dedi, durmadılar
Getirdiler yaşlılıktan bitmiş çökük şakaklarında
Kıvrık boynuzları bulunan koçu. Kesti koçun
Pörsemiş boğazını Teselyalı kadın,
Ancak birkaç damla kan boyadı bıçağı,
Tunç bir kaba koydu büyücü kadın koçun üyelerini,
Etkili özsular döktü üzerlerine, koyunun eli ayağı,
Boynuzları, yaşı silinip gitti ortadan...
İnce bir meleme duyuldu bu ara tunç kaptan.
Bir kuzu melemesi yükseldi, şaşkınlıklar içinde.
Gördüler tutkuyla meme aradığını emmeye.
Şaşıp kalmış Pelias kızları: olay arttırdı Medeaya
Karşı güvenlerini, sıkıştırdılar onu yakarışlarla...
Phoebus çözdü Hiber suyunda üç kez yıkanan atların
Hamudlarını, dördüncü geceyi aydınlatıyordu parlayan
Yıldızlar. Birden taşyürekli Aeetes kızı duru bir su,
Bir de etkisiz otlar koydu ocağa. Kaçınılmaz,
Ölümcek bir uyku bağladı kralı da, buyruğu altında
Bulunanları da, bekçileri de, uyuşup kalmışlar
Büyülü bir türkünün etkisiyle, kızlar girdiler
Colchislinin buyruğu üzre eşikten içeri,
Aldılar yatağın çevresini: neden kuşkulusunuz,

Kımıldamıyorsunuz, çekin bıçaklarınızı, dökün
Eski kanını, gençlik kanı akıtabilmem için
Boşalmış damarlarına, elinizdedir yaşı da,
Yaşamı da babanızın. Yardım edin babanıza,
Biraz baba sevgisi varsa içinizde, umudlarınız
Boşuna değilse, kovun kılıçlarınızla yaşlılığını,
Birlikte saplayın kılıçları aksın bozuk kanı,
Dedi, bu sözler üzerine en duygulu kızı olmuş
İlk suçu işleyen, kan döktü, cana kıymayım diye...
Bakamadı ilk bıçaklayışa kızların biri bile,
Çevirdiler yüzlerini, açılar acımasız ellerle
Yaraları babalarında, kanlar içinde doğruldu Pelias
Dayandı dirseklerine, yarı ölü, kalkmak istedi
Uzattı bitkin kollarını kılıçlar arasından,
Nedir yaptığınız? dedi kızlarım, babanıza karşı
Bu pusatlar ne? Birden ne güç kaldı kızlarda
Ne de tutacak el. Konuşacaktı daha kesti boğazını
Colchis'li attı kaynar suya yaralı örgenlerini.

Kanatlı Dragon'lar göğe çıkarmalıydı onu, cezadan
Kurtulamazdı yoksa. Yükseldi yerden, aştı Pelion'u
Onu gölgeleyen ormanı, Philyr oğlunun konağını,
Eski Cerambus'la Othrys'le ünlenen ülkeyi.
Nymphaların güçlü kanatlarıyla ağdı göğe, görünmezdi
Yeryüzü, taşan, örten denizin altında, kaçtı Deucalion
Sularına karışmaktan. Medea, solda bıraktı Aeolia'yı,
Pitan'ı, büyük yılanın kayasını, geyik kılığında
Gizlendiği İda ormanını, Bacchus oğlunun kaçırdığı
Boğayı, Corynt'in babasının kum yığını gömülü yeri.
Maera'nın havlamalarla korku saldığı alanları,
Hercul'ün sürüsü uzaklaşınca Cos kadınlarının
Alınlarında boynuzlar çıktığını sezdiği Eurypylus
İlini, Phoebus'un Rhodos'unu, gözleriyle büyüleyen
Jupiter'in, kızınca, kardeşinin yönettiği çaya
Yuvarladığı Telchin'lerin yurdu Ialyrus'u.

Medea aşmış Ceos'un eski Carthea hisarlarını,
Baba Alchidamas'ın kızından güzel bir
Güvercinin doğduğunu görünce şaşıp kalacağı
Yerleri. Gördü Hyrie gölünü, Tempel'i,
Birdenbire bir kuğuya dönüşen Cygnus'u.
Orada vermişti kral Pylius bu çocuğa kuşları,
Evcilleştirdiği bir azgın arslanı, yenmesi
Gerekince yendiği boğayı. Görünce karşılıksız
Kaldığını sevgisinin kızdı döndü sözünden
Büyük bir ödül vereceğini söylediği boğayı vermekten.
Kızmış çocuk da: vermek istersin onu, dedi.
Atladı yüksek bir kayadan, düşeceğini sandı
Bütün görenler, bir kuğuya dönüştü, uçtu göklerde
Kar gibi kanatlarla. Bilmezdi yaşadığını Hyrie,
Annesi ağlardı hep. O da dönüştü adıyla anılan
Göle, Pleuron yanında duruyordu, titrek kanatlarla
Ophioen kızı Combe kaçtı açacağı yaralardan
Çocuklarının; sonra gördü Medea Latonius'un
Calaurea ovalarını, bir kralla karısının
Kuşa dönüşmelerini, o yeri. Sağda kalmış ülkesi
Menephron'un Cyllene, yaban hayvanlar gibi
Anasıyla yatanın. Gördü arkaya bakınca uzakta
Apollon'un besili bir fok balığına dönüştürdüğü
Torununu, ağlayan Cephisus'u, göklere kaçırılan
Oğluna üzülen Eumelius'un evini. Erişti kanatlı
Yılanları olan Pierene kıyısında Ephyre'ye.
Söylentilere göre ilk çağlarda yağmur etkisiyle
Çıkan mantarlardan insanlar türemiş orada.
Görünce Colchis ağısıyla İason'un öldüğünü yeni
Karısının iki denizde kral konağının yanışını.
Boyadı Medea uğursuz kılıcını kanıyla çocuklarının.
Sonra bu kötü anne kaçındı İason'un pusatlarından.

Girdi Pallas iline yılanların çektiği Medea.
Ey doğrular doğrusu Pheneus, ey yaşlı Periphas,

Görmüş sizi de havalanırken, Poluphon'un torununu
Yeni kanatlar takınıp uçarken. Almış bu kadını
Aegeus, oysa ona yapılması gereken onunla yatmaktı,
Konuklamak değil. O güne dek babasınca bilinmeyen,
Yiğitliğiyle iki deniz suyunun döküldüğü
İsthmus'ta barışı bağlayan Theseus geldi.
Onu öldürmeyi düşünen Medea eski Schytia
Kıyılarından getirdiği Echidna'da doğmuş bir
Köpeğin kustuğu söylenen ağıyı ezdi, karanlık,
Derin bir mağara vardır, eğri yollarla inilen,
Tirythus yiğidi oradan sürükleyip götürdü günün
Işıklarına karşı boşuna direnen, gözlerini ışıktan
Çeviren, demirle bağlı Cerberus'u. Kudurdu hıncından,
Üç kez havladı, doldurdu havayı, ak köpükler saçtı
Yeşil toprağa. Uygun bir besin bulmuş bu toprakta,
Büyümüş, bir yıkıcı güç kazanmış derler.
Dimdik bitmiş kaskatı kayaların arasında,
Köylüler kurtboğan demişler adına. Karısının
Aldattığı Aegeus, düşmana verircesine uzatmış
Oğluna bu ağıyı. Thereus bilmeden alınca sunulan
Bardağı tanımış babası kılıcın fildişi sapında
Soyunun belirtimini, uzaklaştırdı ağzından
Bu suç aracını. Medea kaçtı ölümden büyü bulutuna.
Sevindi baba oğlunun kurtuluşuyla, yine de
Çok heyecanlıydı, oğlunu ölümle yanyana getiren
Bu korkunç kan döküşten dolayı. Sunakta yaktı
Bir ateş, adaklar yığdı tanrılar için.
Boynuzları saçbağıyla süslenmiş öküzlerin
Güçlü boyunlarına bağlanmıştı. Erechthis'in
Bundan daha parlak bir gün görmediği söylenir.
Kutlamış şölenlerle, büyüklerle halk, bir de
Türkü yaktılar şarabın verdiği esinle: sen
Soylu Thereus, övünçle baktı Marathon Girit
Boğasının kanını döküşüne, çiftçi ekmişse Cromyon
Tarlalarını senin verdiğin güçledir. Epidauros

Görmüş toprağı, Vulcanus'un pusatlı oğlunu ölürken,
Cephisis kıyılarında Procris'in yokoluşunu.
Corealis'in sevdiği Eleusis gördü Gercyo'nun
Ölümünü. Üstün gücünü kötüye kullanan Sinis de
Öldü. Oysa çamların doruğunu yere değin eğerdi,
Uzağa fırlatırdı hıncına uğrayanları böylece.
Artık güven altındadır Lelex'in yaptığı,
Alcathus'a giden yol, Yenilmiş Sciron, ne toprak,
Ne deniz yer vermiş bu kıyıncının kemiklerine.
Katılaşmış şurada burada sürüklenen kemikleri,
Taşlaşmış, dönüşmüş Scrion adı verilen bir kayaya.
Çok gelir yaşıyla ölçmeye kalkarsak başarılarını,
Yıllardan daha çok. Ey ünlü yiğit mutluluk dileriz
Sana, senin adına içeriz Bacchus suyunu.
Çınlattı konağını halkın yürüyüşü, yiğit için
Yakarışları, üzüntü kalmadı bütün ilde.

Yok pırıl pırıl bir mutluluk, bir acı karışır
Sevince yine. Kurtulamadı bir türlü sıkıntıdan
Oğluna kavuşmakla Aegus. Savaş için toparlanıyordu
Minos, ordusu, gemileri güç veriyordu ona. Gerçek
Gücü oğlunun ölümüyle içinde uyanan hınçtı.
Pusatla almak isterdi Androgeus'un öcünü.
İlkin savaşmayı düşündü birbiriyle anlaşanlarla,
Ona güç veren, uçar gibi giden donanmayla dolaştı
Bütün denizleri, Anaphe'yi uzlaşarak, Astypaleus
Krallığını savaşla aldı. Mutsuz Mycronus'u,
Kireçli Cimalus ovalarını, çiçekli Syrus'u,
Cynthus'u, düz Seriphus'u, mermerleriyle ünlü
Paros'u, dinsiz Arne'nin altın karşılığında
Verdiği Siphus'u da geçirmişti eline. Arne
Bugün altını çok seven kara kanatlı, kara ayaklı
Alaca kargaya dönüşmüştür. Oliaros, Didyma, Tenos,
Andros, Cayros, parlak zeytinlerle dolu ağaçların
Bulunduğu Peparethos katılmadı Girit kralının

Donanmasına, bunlardan sonra Minos solda
Aeacideus ülkesine, Oenopia'ya yöneldi. Eskilerin
Oenopia dedikleri yere anası Aegina'nın adını
Vermişti Aeacus. Halk koşuşmuş onu karşılamaya,
Tanımak istemiş bu ünlü kişiyi. Telamon ondan
Ufak Peleus, Aeacus'un üçüncü oğlu Phocus
Karşıladılar Minos'u. Çıkmış konağından Aeacus
Yaşlılara yaraşan yavaş bir yürüyüşle, sormuş
Gelişinin nedenlerini. Depreşti babalık üzüntüsü,
Çekti içini yüz ilin önderi, dedi ki: donandım
Oğlumun öcünü almak için, er verin bana, katılın
Bu yüce işe, yalvarırım size, avutalım yattığı
Yerde olsun bu ölüyü. Karşılık verdi Asopias'ın
Torunu: boşunadır yakarman, yurdum yapamaz
Senin istediğini. Bizden daha bağlı bir ülke
Yoktur Atina'ya, bize göre mutludur onunla
Anlaşmamız. Üzüldü Minos, çekildi, savaşmaktansa
Onu burada korkutmanın daha yararlı olacağını
Düşündü, dedi ki: anlaşman çok ağır gelecek sana.
Görünüyordu Girit donanması Denopia kalelerinden,
Bir Attika gemisi daha girdi karşılıklı anlaşma
Yapanların limanına, yelkenler açık, dolu, bir dilek
Getiriyordu Cephalus ile yurdundan. Çoktandır
Görmemişlerdi Cephalus'u Aeacus'un oğulları.
Yine de tanıdılar onu, bir gönüldeş eli uzatan
Babalarının konağına iletüler, yüzünden okunurdu
Yiğitliği, eski güzelliğinin izleri silinmemişti
Daha, girdi konağa yiğit, elinde bir zeytin dalı,
Barış belirtisi. Sağında, solunda Pallas'ın
Kendisinden ufak çocukları Clytos ile Butes vardı,
Kralın katına çıkınca ilkin gelenek üzre söyleştiler,
Sonra Cephalus başladı Cecrops'un verdiği ödeve,
Yardım diledi, bildirdi babalarını bağlayan
Andlaşmayı, bütün Achaia'nın başına gelecek yıkımı.
Olanca gücüyle anlatırken Aeacus verilen işi

Sol eliyle dayandı değneğine, dedi ki: buyruk
Salın, bana yardım için, yakarmayın. Kuşkulanmayın,
Bu adada ne varsa kendinizin sayın. İşte size
Bırakıyorum elimde ne varsa. Bütün kaynaklar,
Güçler eksik değil, yavılara saldıracak erlerim
Var yeterince. Andolsun tanrılara eksiğim yok,
İşlerim de yolunda. Cephalus, öyle mi? dedi.
Mutluluklar dilerim ulusuna, yurduna. Mutluluk
Duymuşum buraya gelince, karşımda yaşıt gençleri
Toplanmış görünce. Boşuna aramışım eskiden ilinizde
Gördüğüm birçok kimseyi. Acacus inledi, acı bir
Sesle dedi ki: önce yıkımları söyleyim, anlatamam
İçimi başka türlü. Başıma gelenleri açayım size,
Uzatmadan sözü. Bir kemik yığınıdır şimdi anıları,
Daha başka yıkımlar da görmüşüm. Korkunç bir
Yıkım getirdi Juno'nun öfkesi, ortağının adını
Taşıyan bir ülkeye karşı duyduğu hınçtan.
Ölümlülere gelen kötülüklerden saydık
Onu da. Yıkımın nedeni gizli kaldıkça, savaştık
Hekimlik yoluyla onu gidermeye, bir veba idi.
Üstün geliyordu veba, yenmenin yolu yoktu.
İlkin kalın sisler, aşırı sıcaklıkta bulutlar
Kapladı yeryüzünü. Ay, dört kez, görmüştü ışıkla
Dolduğunu yuvarlağının, uçlarının birleştiğini.
Ölüm saçıyordu Auster yelleri yakan sıcaklığıyla,
Bozulmuştu göllerin, kaynakların suları, binlerce
Yılan dolaşırdı ekilmemiş tarlalarda, ağularıyla
Bozarlardı pınar sularını.
İlkin köpekleri, kuşları, koyunları, öküzleri,
Yırtıcıları yuttu yıkım, ölenler gösterdi gücünü.
Şaşırdı görünce mutsuz tarımcı en güçlü boğanın
Sapanın altında yıkıldığını, ekili tarlada
Öldüğünü. Acıdan kıvranıyordu koyun sürüleri,
Kendiliğinden dökülüyordu yünleri, yapışıyordu
Böğürleri birbirine. Eskiden koşu alanlarında

Başarıya koşan atın bile aldırdığı yoktu artık
Eski ünlere, çelenge, yıkılıp kalıyordu yemlik
Önünde. Yaban domuzu eski azgınlığını,
Geyik hızlı koşmayı unutmuş, ayının kalmamış
Gücü sürülere saldırmak için. Bütün dirileri
Bir uyuşukluk kaplamış; ormanlar, kırlar, yollar
Pis kokularla ortalığı dolduran ölüler.
Şaşılacak iş ne köpekler, ne yırtıcı kuşlar,
Ne de aç kurtlar dokunuyordu ölülere. Çürüyüp
Dağıldı hepsi, yayıldı uzaklara dek pis kokular,
Ölüm saçtılar, mutsuz köylüler üzerinde daha
Korkunç etkiler bırakmış veba. Sonunda kaleler
İçinde kalan bu geniş ülkeye de girdi başarıyla.
Bağırsakları doğruyordu. İlkin yüzde kızarma,
Solukta aşırı sıcaklık yaratarak. Dil katılaşır,
Şişer, ağız açık kalır yakıcı yellere karşı.
Yakıcı soluklar dolardı insanın içine, yatak,
Giyek yeğnik olsa da, kuru toprağa uzanırdı
Sayrılar, yine de serinleme yok, yer bile ısınırdı.
Önleyecek kimse kalmamıştı bu yıkımı, özellikle
Hekimlere bulaşıyor, sanatları yüzünden ölüyorlardı.
Tanıdık, yakın kim varsa hastanın yanında daha
Hızla gidiyordu ölüme, kurtuluş umudu kesilmişti,
Ancak ölüm dindirebilirdi acıları, oluruna bırakılmış
Ne varsa, yararlı aracı bilen yoktu, yararlı bir
Nesne de kalmamıştı ya. Utanma, kaç göç kalkmış,
Açık saçık insanlar çeşmelerin, ırmakların,
Kuyuların başında toplanıyor, susuzluğunu kimse
Gideremiyordu gene, birçokları suyun ağırlığı
Yüzünden dikilemiyor, can çekişerek suya gelenler
Ölüp kalıyordu içtiği suda. Tiksiniyor fırlıyor
Yatağından birçok mutsuz, duramıyor ayakta evden
Kaçayım derken yerlerde yuvarlanıyor can veriyordu.
Uğursuz sayıyordu evini bütün insanlar. Kimse
Bilmiyordu yıkımın nedenini, yer suçlanıyordu.

Şurda burda dolaşıyordu ayakta durabilen
Yaralılar, yere kapanmış ağlıyor, sağa sola
Bakıyor, birtakımı ölgün gözlerini son bir dirençle
Açıyor, uzatıyordu kollarını gökte asılı yıldızlara.
Ölüp gidiyordu alınyazısının gösterdiği yerde...
Neler doğdu içime o gün, iğrenmişim yaşamaktan,
Katılmak isterdim ölüp gidenlere ben de, ne yana
Baksam yığınla ölü, böyle düşer çürümüş yemişler
Sallanan dallardan, yellerin sarsıp titrettiği
Meşelerden de böyle düşer palamutlar.
Karşımızda duran, uzun bir merdivenle çıkılan
Yüksek tapınağı görüyorsun, Jupitere sunulmuştur.
Hangimiz boşuna günlük taşımadı sunaklarına?
Karısı için yakaran nice kocalar, oğlu için
Yalvaran babalar, can verdi taşyürekli sunaklarda.
Çok günlük parçaları kalmış ellerinde yanmamış.
Tapınağa getirilen nice boğalar daha yapmadan
Duayı toyun, dökülmeden boynuzlarının arasına
Pırıl pırıl şarap, bıçağı yemeden yıkıldı yere.
Bir gün ben de yurdum, üç çocuğum için bir adak
Sunmuştum, kötü kötü böğürdü hayvan, sonra
Birdenbire daha el sürmeden yıkılıp kaldı yere.
Ancak birkaç damla kan boyamış bıçağı...
Bozulmuştu etleri, yerine getirecek durumda
Değildi tanrıların isteğini, işlemişti korkunç
Yıkım barsaklarına değin, yere atılmış ölüler
Gördüm kutlu eşikte, birçokları boğuyordu kendini
Sunağın önünde; kimi ölerek kurtuluyordu ölüm
Korkusundan, çağırıyordu gelecek uğursuz ölümü.
Geleneğe göre taşınıp gömülmemiştir ölüler,
Kapı eşiklerine dek uzamış, sığmamış kente ölenler.
Ölüler yerlerde yatıyor, yığılıyordu üstüste.
Artık saygı kalmamıştı ortalıkta, dövüşülüyordu
Odun yığınları için bile, biri ötekinin ateşinde
Yakılıyordu. Genç kızların, yaşlıların, delikanlıların

Başı boş dolaşan tinleri için ağlayan yoktu, ne
Toprak mezara, ne odun ateşe yetiyordu.

Bu korkunç yıkım kasırgası altında geçip kendimden
Bağırdım: ey Jupiter! Yalan değilse Aesopus kızı
Aegina'nın seni kolları arasına aldığı, utanmıyorsan
Babam olduğundan, söylenen doğruysa, ey yüce ata
Ya geri ver uyruklarımı, ya beni de al mezara koy...
Bir şimşek, bir gök gürültüsü gösterdi Tanrının
İsteğini. O gün peki hayırlısı olsun, gördüğüm
Belirtilerin benim için uğurlu olmasını dilerim
Dedim. Bir meşe vardı o yörede Jupitere adanmış,
Yaygın dalları iri, Dodonae palamudundan türemiş.
Orada küçük ağızları için büyük bir yük olan
Ekin tanelerini taşıyan karınca sürüsü gördük,
Ağacın yarıkları arasından yol bulup ardarda
Giden. Şaştım böyle çok oluşlarına: ey tanrıların
İyisi babacığım, dedim, bu denli çok yurtdaş ver
Bana da, boşalan kentime yerleştireyim, titredi
Yel mel yokken meşe, bir ses geldi dallarından.
Bir korku sarstı beni, titredi elim kolum, dikildi
Saçlarım; öptüm toprağı, meşeyi birkaç kez.
Umud var, güç yok; umudlarım, saklı.
Gece oldu, uyku kapladı sıkıntıdan yorgun gövdemi...
Gene o meşe dikilmiş gözlerimin önüne, dalları,
Dallarını kaplayan karıncalar değişmemişti.
Ürperişlerle sallanıyor, ekin taşıyan karıncaları
Sapanın açtığı evleklere fırlatıyordu... birdenbire
Öyle geldi ki bana karıncalar büyüyor, yerden kalkıp
Dikiliyor, değişiyor gövdeleri, semiriyor, ayakları,
Karalıkları gidiyor, düpedüz insan biçimini alıyorlar...
Uykum kaçtı, uyanınca önemsemedim gördüğüm düşü,
Yakındım tanrıların bana aldırmayışından...
Toprak boyuna çınlıyordu gene. Duyar oldum
Çoktandır duymadığım insan seslerini.

Bu da bir düştür derken kendi kendime
Koşup geldi Telamon, açtı kapıyı bağırdı:
Babacığım dışarı gel umduğundan çoğunu göreceksin...
Çıktım dışarı, karşımda buldum düşte gördüklerimi,
Tıpkı tıpkısına, dizilmişler, tanıyorum onları...
Geldi beni bir kral diye selâmladılar.
Alkış tuttum Jupitere, bu yeni gelen halka
Üleştirdim eskilerden arta kalan boş tarlaları,
İlleri... soylarını unutmasınlar diye Myrmidon
Dedim onlara. İşte gördünüz onları eskiden neyse
Öyledirler genç, tutumlu, yorulmaz, işbilir, kazanan,
Kazandığını saklayan, biriktiren kimseler...
Yaşda, düşüncede birbirine eş olan bu insanlar
Seni buraya mutlulukla getiren Eurus bırakınca
Yerini Austere senin ardından savaşa gidecekler.

Böyle söyleşmelerle geçirmiş gününü ikisi de,
Akşamları eğlendiler, geceleri uyudular...
Güneş altın ışınlarını saçmıştı ortalığa,
Eurus engelliyordu yelkenlerin açılmasını...
Toplandı Pallas çocukları kendilerinden büyük
Olan Cephalusun yanında, gittiler birlikte krala
Pallas çocukları Cephalusla, derin bir uykudaydı
Kral... konağın eşiğinde karşıladı onları oğlu
Phocus, savaş için er topluyordu Telamonla
Kardeşleri... Phocus götürdü Atinalıları yüce
Konağa, kendi de oturdu yanlarında...
Bir mızrak tutuyordu elinde Cephalus
Ucu altınla süslü, bilinmez bir ağaçtan yapılmış.
Bir iki söz ettikten sonra dedi ki: sürüklüyor
Beni karşı konulmaz bir av isteği, ormanlara,
Oysa tuttuğum mızrak neden yapılmış bilmem.
Dişbudak daha kırmızı, kızılcık ise turtuklıdır.
Neden yapıldığını bilmiyorum, görmemiş daha
Güzelini gözlerim karşılık verdi Atinadan gelen

İki kardeşten biri: güzelliğinden çok kullanılışı
Şaşırtacak sizi. İstediği yere varır atılınca
Değiştirmez yolunu bir nesne, yardım istemeden
Uçar, kanlı kanlı, dönmez geri...
O sıra genç Nereus araştırdı olup bitenleri.
Neden, ne zaman yapılmış, kim yapmış bu armağanı?
Karşılık verdi bunlara, Cephalus: yalnız, başına
Gelen yıkımı utandı anlatmaya, olduğu gibi.
Karısını yitirme acısıyla boşandı gözyaşları,
Dedi ki: ey tanrıça oğlu, inanılır mı bu mızrağın
Beni ağlatacağına? Daha da ağlayacağım, çok
Yaşatırsa yazgım beni. Karımın yıkımına yol açtı
Bu mızrak, ben de öleydim ne olurdu? Duymuşsundur
Adını Orithia'nın, onun kardeşi kaçırdı Procris'i.
Bir karşılaştırmada görülür Procris'in güzellikte
Kaçırılmaya daha değer olduğu, ötekiler arasında.
Babası Erechtheus'tan gördü yıkımı. Sevgidir bizi
Birleştiren, beni mutlu sayardı halk, doğruydu,
Öyle de olacaktım. İki aylık evliliğimiz
Vardı ancak, boynuzlu geyiklere ağ kurarken,
Hep çiçekle örtülü Hymettus dağının ucundan
Sarı ışınlarıyla karanlıkları sürüp götüren
Aurora gördü beni, kaçırdı direnmelerime karşın.
Anlatayım şimdi, incitmeden tanrıçayı.
Güllerle süslüdür, odur günle gecenin
Sınırlarını ayıran. Nektar içer, oysa ben
Procris'i seviyordum. Gönlümde Procris,
Dilimde Procris vardı hep. Evliliğin kutlu
Tüzesini, yeni kucaklaşmaları, aramızda, ayrıldığım
Yataktaki ilk çiftleşmemizi anlattım. Kızdı tanrıça,
Bırak bu yakınmaları değer bilmez kişi,
Senin olsun Procris, benim önsezim varsa
Bir gün çalarsın başını taşa, görürsün, dedi.
Öfkeyle gönderdi beni sevgilime, eve dönüyor
Yineliyordum sözlerini tanrıçanın, korkmaya başladım,

Kadının evlilik tüzesine saygı göstermeyişi kuşkuya
Düşürürdü beni, yaşı, güzelliği, biriyle yatıp yatmadığı,
Erdemi engeldi böyle bir girişimi. Ben uzaktayken
Bir kötülük örneği gibi geldi bana döndüğümde
Davranışı. Seven çok kuşkulanır, içime koymuştum
Armağanlar verip Procris'in inancını, erdemini
Sarsmaya. Sanırım yardım etmiş bu korkuma Aurora.
Değiştirmiş yüzünün çizgilerini. Pallas Atinasına
Gittiğimde tanınacak gibi değildim. Girdim konağa
Derli topluydu, bir sessizlik, o da beyin yitişi
Yüzünden, bir üzüntü seziliyordu ortalıkta.
Güçlükle, hileyle vardım yanına Erechthus kızının
Duraladım onu görünce, döneceketim tasarımdan güç
Tuttum kendimi onu sarılıp öpmekten, üzgündü, güzeldi,
Dengi yoktu, kocasının yitişi tüketiyordu onu.
Ey Phorcus, üzüntülüyken de güzelliğine söz yok,
Alımına da. Anlatayım mı bana kaç kez yüz astığını?
Erdemle kovduğunu? Kaç kez, bana bağlandığım biri var
Nerde olsam hep onunla bölüşürüm mutluluğu
Dediğini? Hangi sağduyulu kimse bunları yeterli
Belirtisi saymaz erdeminin? Yine de yetinmedim
Attım kendimi yıkıma, bir gece uğruna bütün
Varlığımı koydum yoluna, yalvardım, daha da ileri
Giderek çoğalttım sözverişlerimi ona.
Yola gelir gibi oldu, bir süre, bağırdım: karşında
İşte gerçek kocan, örtünmüş, saklanmış, sen yıktın
Evlilik ocağını, işte gözümle gördüm şurada.
Ağzını açmadı bile, utancını sessizliği gizledi.
Kötü kocasından, ona tuzak kurduğu evden kaçtı.
Bütün erkeklerden iğrenir oldu bu davranışımla.
Başı boş dolaştı dağlarda, Diana idmanlarıyla
Uğraştı... daha güçlü bir yalımın işlediğini
Duydum kemiklerime bırakılınca, yalvarıyordum
Bağışlanayım diye, yanlışımı söylüyor, bana bile
Verilse böyle göndermeler karşısında böylesi bir

Yanıltıya düşeceğimi açıklıyordum. Bu açıklamam
Üzerine yapılan yerginin öcü alınmış olarak
Döndü bana Procris, tatlı yıllar geçirdik başbaşa.
Kendini verdikten başka Cynthus dağında
Tapılan tanrıçanın bağışladığı köpeği, avda bütün
Köpekleri geçer, diye verdi bana, elimde tuttuğumu
Gördüğünüz mızrağı da, bu göndermenin alınyazısını
Öğrenmek mi istediniz? Dinleyin öyleyse, şaşacaksınız,

Bu olağanüstü işe. Laius oğlu daha önceden değme
Anlayışgücünün kavrayamadığı türküler açıklamış,
Atmış Sphinx'i oturduğu yerden, bir iz kalmamış
Onun karanlık biliciliğinden, başka bir yıkım
Gönderildi Aonia'da Thebes'in başına, titriyordu
Korkudan, sürüler, insanlar bu korkunç yaban önünde.
Benimle geldi komşu kentlerin gençleri, çevirdik
Ağlarla geniş ovaları, bir sıçrayışta aşıp
Bu engelleri köpek kaçıyordu kurduğumuz tuzağı
Çevreleyen iplerden. Çözdüler köpekleri, oysa
O uçarcasına kaçıyor, ardından koşanlarla
Eğleniyordu sanırsın. Benim de katılmamla Laeplası
İstedik. Procrisin verdiği köpeğin adı bu. Çoktandır
Kurtulmak için bağlardan didiniyor, boynuyla
Geriyordu bağlarını. Atıldı çözülür çözülmez,
Anlayamadık ne olduğunu birden
Tozların altında kalıyordu yere gömülü izleri.
Büyülenmişti gözlerimiz, göremiyorduk ondan daha
Hızlı değildi Giritte yapılan, giderken bir
Yeğnik kamış gibi vızıldayan, dönen, meşeden ok...
Bir tepe yükseliyordu ovanın ortasında, çevreyi
Gören, çıktım oraya, gözledim bu görülmedik koşuyu,
Bir yakalanıyor, bir kurtuluyordu etine geçen
Dişlerden yaralarla, kurnaz canavar ovada bir düz
Çizgi üzerinde kaçmıyor, dönüyor, ardından koşanı
Aldatıyor, boşa çıkarıyordu emeğini...

Laeplas sıkıştırıyor, onunla yarışıyordu.
Tutacak gibi oluyor, tutamıyor havlıyordu boşuna,
Mızrağa elattım o ara, elimle sallayıp
Parmaklarımı yaya geçirirken gözlerimi
Çevirdim, bir daha oraya baktığımda bir de
Ne göreyim ovanın ortasında iki mermer heykel,
Şaşılacak iş, biri kaçıyor biri kovalıyor dersin...
İkisi de yenilmeksizin çıkmış yarışmadan
Bir tanrı karışmış bu işe besbelli...
Hactenus sustu, Phocus mızrağın suçu ne? dedi...

Cephalus başladı anlatmaya yıkımları:
Ey Phorcus, mutluluk acıların kaynağı olmuş bence.
Önce mutluluğu anlatayım: ne çok sevindirir beni
Aeacusun oğlu olmam, karımla geçirdiğim ilk
Mutluluk yıllarını anmam, ne kıvançlıydık...
Karşılıklı sevgi bağlamıştı bizi birbirimize...
Jupiter'le yatmaya bile değişmezdi bu mutluluğu
Beni de bir kadın büyüleyemezdi Venüs olsa da...
Birdi gönüllerimizi yakan yalım...
Aydınlatır aydınlatmaz güneş dağ doruklarını
Alışmıştım gençlik sevinciyle ava giderken
Ormanlara, ne uşak, ne at, ne iyi koku alan köpek,
Ne de ağ alırdım yanıma yalnız mızrağım olurdu.
Elim yorulunca yaban vurmaktan arardım
Serinliğini gölgeliklerin...
Buzlu oylumlardan esen ince yelleri...
Arardım günün sıcağı ortasında Aurorayı.
Aurorayı beklerdim, giderirdi yorgunluğumu.
Bir türkü tutturduğum da gelir gözümün önüne.
Gel Aurora gel mutlu kıl, serinlet beni
Tatlı Aurora, dindir beni bunaltan sıcağı.
Kimbilir belki alınyazısı bana söyletirdi
Şunları da: bana yeniden canlar bağışlıyorsun Aurora,
Ey büyük sevgi kaynağım sensin, beni sevindirirsin...

Sensin bana ormanları, yalnızlığı sevdiren,
Seni solumak için açılır ağzım boyuna...
Bilmem kimin kulağına varmış bu bulanık sözler,
Ağzımdan çıkan Aurora adını sevdiğim bir nymphanın
Adı saymış. Olmayan bir suçu olmuş gösteren
Bir boşboğaz koşup anlatmış benden duyduklarını
Procrise, seven kolay kanar hani, düşüp bayılmış
Procris üzüntüsünden duyunca bu söylentiyi.
Ayıltılınca da anlatmış mutsuzluğunu
Alınyazısının yaptığı haksızlığı, yakınmış,
Boş yere suçlandığını, korktuğunu söylemiş.
Gerçekten üzülmüş kendisiyle çekişen varmışça
Birtakım gövdesiz varlıklardan yakınmış, acınmış.
Kuşkuya düşüyordu çokluk, aldatıldığına, yıkıma
Gittiğine inanıyor, güvenemiyordu boşboğaza.
Suçlayamıyordu kocasını gözüyle görmeden de.
Ertesi gün kovmuş geceyi Auroranın ışıkları.
Koştum ormanlara, başarı sevinciyle, uzandım yere,
Bağırdım: gel Aurora, gider yorgunluğumu. İnilti
Duyar gibiydim. Nerden gelir bilmiyordum. Yine gel,
Ey gözümün ışığı, diye seslenmiştim, titredi dallar
Yavaştan, gizlenmiş bir av sanmıştım onu, mızrağı
Fırlattım, Procris imiş, yüreğinin ortasından
Vurulmuş, vay bana diye basmış çığlığı, koştum
Yanına, bana bağlı karımın sesini tanıyınca,
Yardımına, yarıya çıkmış canı, kanlı giyekleri,
Neydi başıma gelen, gördüm yarasından
Çekiyor eskiden bana verdiği mızrağı, kaldırdım
Benimkinden daha mutlu gövdesini kanına giren
Kollarımla, sardım yarasını giysisinin göğsünü
Örten yerinden yırttığım bir yamayla,
Dindireyim dedim kanı, yalvardım, ölümü elimden
Olmasın diye, yavaş yavaş kesiliyordu güçten.
Şunları söyledi binbir güçlükle; ölürken bana:
Evliliğimizin kutlu tüzesi adına, yüce tanrılar

Adına, yalvarırım sana, biraz acınmaya, sevilmeye
Değersem, ölürken de yaşayan sevgimiz uğruna
Yanaştırma Aurorayı yatağımıza, dedi, önünde sonunda
Onu yanıltanın bir ad olduğunu sezdim, öğrendim de.
Oysa neye yaradı bu öğrenmek? Bayıldı, kesilen
Güçleriyle, kanıyla çıkıp gidiyordu gövdesinden canı...
Bana bakıyordu gözleri açık kaldığı sürece,
Öldü kollarımda, soluyordum mutsuz soluğunu ağzımla.
Daha dinlek gibi geliyordu ona dersin ölüm.
Yiğitin ağlayarak anlattığı olayı dinlediler
Ağlaya ağlaya. Acacus korkunç pusatlarla
Donanmış geldi, arkasından iki oğlu Cephalus aldı
İçeri bu silâhlara bürünmüş kişileri...

SEKİZİNCİ KİTAP

GÜN açıyordu ışıl ışıl kovarken Lucifer
Gecenin karanlıklarını, durmuş Eurus, yükselmiş
Islak bulutlar; yardım ediyordu dönüşüne Auster
Aeacus ile Cephalus'un. Daha erken vardılar
Limana umduklarından, yellerin itmesiyle.
Altını üstüne getirmiş Minos Lelegeus ilinin,
Marsın erlerini deniyordu, Nisus'un egemen olduğu
Alchateus ülkesinde. Nisus'un ak saçları içinde,
Tepesinde kızıl bir tüy, ona egemenlik sağlayan
Tüm halkın saygı gösterdiği bir tüy.

Gözükmüş altıncı kez boynuzları yeni ay'ın,
Askıdaydı savaşın yazgısı, uçuyordu başarı
İkisi arasında, kanat takınmış...
Bir kule duruyordu kalenin üstünde kocaman,
Söylentilere göre ses verirmiş bu kule, orada
Kavalını bıraktığı gündenberi Latonoğlu,
Ses taşa geçmişmiş, Nisus kızı çok kez küçük çakıllar
Atarmış kayaya, eğlenirmiş taşların sesleriyle
Barış günlerinde, savaş sırasında, buradan bakar
Gönül eğlendirirmiş, Marsın azgın savaşçılarına...
Öğretmiş ona savaş süresi komutanların adını,
Atları, savutları, kılıkları, Cydoneus'un sadaklarını.
Gereğinden iyi tanımıştı yüzünü Europa oğlunun.
Onun kanısınca başına sorguçlu tolga giydiğinde

Güzeldi Minos, güzellik katardı güzelliğine
Pırıl pırıl tunç kalkanı, elinde olunca, bir mızrağı
Fırlatmak için gerince kollarını bütün gücüyle
Ağzının suyu akardı genç kızın, şaşardı gücüne.
Phoebusa benzetirdi onu yayına koyunca oku...
Bir de tolgayı çıkarıp yüzünü açtığında,
Kızıl giyimlere büründüğünde, çullu ata binip
Köpüklü ağzını dizginlediğinde, geçerdi kendinden
Nisus'un kızı, ya tuttuğu mızrak ya da yönettiği
Dizgin olmak isterdi oğlanın elinde.
Kıskanıyordu onları, işine gelse genç kız
Girecekti düşmanların arasına, ya da
Aşağı atacaktı kendini kulelerden,
Karışacaktı Giritlilerin arasına,
Açacaktı düşmana tunç kapıları...
Bütün isteklerini yerine getirecekti Minos'un...
Baktı oturduğu yerden ak çadırına Girit kralının,
Dedi ki: bilmem sevineyim mi, üzüleyim mi bana
Gözyaşı döktüren bu savaşa, üzülüyorum,
Minosun kendini sevene düşman olmasından...
Tanıyacak mıydım onu bu savaşlar olmasa?
Beni tutuk alır bırakabilir savaşı yine de...
Karısı olurum, barış güveni olarak, saklar beni.
Ey güzellikte eşsiz Minos, sana benziyorsa seni
Doğuran, değer bir tanrının ona gönül vermesi...
Ne mutlu olurdum uçabilsem kanatlar üzerinde,
Konabilsem Girit kralının ordu kurduğu yere,
Anlatırdım içimi yakan yalımları, bildirirdim
Kendimi, sorardım beni sevip sevemediğini,
İleri sürmese anayurdumun kalelerini almayı,
Yurduma kıymaktansa yokolsun üstüne titrediğim
Kocanın yatağı, yararlılık doğar yüce kişilere
Yenilmekten, yerinde bir savaşa onu oğlunun
Ölümü, olaylar itmiş onu savaşa, doğrusu.
Yeni leceğiz sanırım, yazgıda varsa yenilmek

Neden Mars Savutlarla açsın yurdumun kapılarını,
Sevgim neden açmasın? Kan dökmeden, iş uzamadan
Daha iyi değil mi üstün gelmek. Ürperiyorum
Olmaya bir el bilmeden vura seni göğsünden, Minos;
Kim alır göze taşyürekli olmayı, tanıyınca seni
Sana mızrak atmayı? Kendimi vereceğim, ona
Çeyiz diye sunacağım yurdumu, bitireceğim savaşı...
İstemek yetmez, bekçiler uyanık, kolluyor,
Babam bekliyor kentin kapılarını, ne mutsuzmuşum.
Bir odur korktuğum, dileklerimi önleyen.
Babam olmaz olaydı, kendi kendinin tanrısıdır kişi.
Yazgı korkak yakarışlarını önler ancak.
Benim düştüğüm sevgiye düşen başka biri
Çoktan yıkar geçerdi sevgisine engel olanları.
Neden benden yürekli olsun başkaları?
Bir yol bulacağım kılıçlar, yalımlar arasından,
Ne kılıçtan, ne de yalımlardan korkacağım,
Bir tel saçı yeter babamın. Bütün gömülerden
Değerli o saçteli, gerçekleştirecek dileklerimi,

Beni mutlu kılacak. Gelmiş bu sözleri söylerken
Kuşkuların sütannesi gece, çoğaldı karanlıklar
İçinde atılganlığı. Gerçek bir sessizlik verdi uyku
Gündüz yorulan göğüslere, girdi babasının yatağına
Gizlice kız, işledi babasının yazgısıyla oynayan
Suçu, kesti saçını, bu kötü kazançla güven duydu
Yaptığından, geçti düşmanların içinden yürüdü
Krala doğru, dedi ki titreyen krala:
Suça sürükledi beni sevgi, Nisus kızı Scylla'yım
Yurdumu, yurdumun tanrılarını bırakıyorum,
Bir karşılık beklemiyorum senden...
Al şu pırıl pırıl saçı sevgimin andaçı olsun.
Yalnız bir saç değil bu, inan bana,
Babamın başını veriyorum sana.
Uzattı Minos'a bu andacı. Almadı onu Minos.

İrkildi bu duyulmadık olaydan dedi ki:
Ey çağımızın yüzkarası dilerim kovsun seni
Evrenden tanrılar, yüzvermesin sular, karalar.
Dayanamam buyruğum altında bulunan, Jupiter'in
Beşiği Girite senin gibi bir eli kanlının
Girmesine. Böyle dedi, tutsaklara yasaların
Uygulanmasını, gemileri tutan iplerin çözülmesini
Buyurdu. Yönettiği tunç boyalı gemiler
Yürümeye başladılar çekilen küreklerle...
Görünce çözülmüş gemilerin suları yardığını
Scylla anladı işlediği suçla kraldan
Ödül alamayacağını, yakarışların sökmediğini,
Köpürdü hıncından, kendinden geçmiş, saçları
Dağınık uzatmış kollarını, bağırmış: ne kaçarsın
Sana bir çok iyilikleri dokunandan,
Ey yurduma, babama yeğtuttuğum, nereye?
Nereye kaçıyorsun barbar? Benim iyiliğimle
İşlediğim bir suçtur başarın senin.
Demek etkilememiş seni iyiliklerim, sana
Karşı olan sevgim öyle mi, bütün umudunu sana
Bağlayan sevgilinin? Nereye sığınayım şimdi?
Yurduma mı? O yenilmiş, gözden düşmüş, yasak
Hainliğimden dolayı yurdum, babama mı güveneceğim?
Senin uğrunda hainlik etmişim ona. Çektim hıncını
Yurtdaşlarımın. Korkmuş yaptığımdan komşu
Uluslar, elimle kapadım evrende tüm kapıları;
Girit kapılarını açayım derken. Uzaklaştır beni
Buradan ey nankör, beni bırakırsan Eurupa değil,
Ya konuk sevmez bir Syrtis'li, ya bir Ermenistan
Kaplanı, ya da Austerin salladığı Chorybdestir anan.
Sen, Jupiter oğlu değilsin, kandırılmamış annen
Yalancı bir boğa kılığına girenle, uydurmadır
Bunlar senin doğumunla. Bir yaban boğasından oldun
Sevişme bilmeyen, odur baban, ver şimdi cezanı
Nisus, babacığım, sevinin başıma gelen yıkımlara,

Söylüyorum işte benden kötülük gördünüz ancak.
Ey kaleler ölüm yaraşır bana, ellerinde ölmeliyim
Uçuruma sürüklediklerimin, onlar vursun beni.
Suçlarımla üstün gelen adam, nedir bana ettiğin?
Bir yardımdır sana babama, yurduma ettiğim kötülük.
Sen odundan inek içinde saklanıp, azgın boğayı
Kandırıp çiftleşerek biçimsiz bir canavar doğuran
Kadının kocasısın. Duymuyor musun kargışlarımı?
Gemini götüren yeller sözleri dağıtıyor mu nankör?
Şaşmam Pasiphae'nin boğa yüzünden seni bırakıp
Gitmesine, çok daha yabansın sen... ne mutsuzmuşum,
Kaçmaya bakıyorsun yankılanır kürek çekişlerinden
Doğan dalgalar, uzaklaşıyor benimle yurdum da.
Yardımlarımı unutsan da geleceğim arkandan...
Tutunup kıvrık pupasına kollarımla geminin uzaklara
Sürükleneceğim... bunları söyleyip attı kendini sulara,
Gitti donanmanın ardından güç vermiş ona sevgi.
Asılmış Giritlinin gemisine istenmeyen bir yoldaş
Olarak: görmüş onu az önce deniz kartalına dönüşen
Koyu kanatlarıyla havada salınıp uçan babası...
Saldırmak, gagasıyla parçalamak istemiş kızını.
Görünce babasını korkup bırakmış tuttuğu pupayı kız,
Düşerken önlemiş onu yeğnik bir yel değmemiş suya,
Kanatlanmış, kuşa dönüşmüş, tüylerle kaplanmış gövdesi
Ciris denmiş adına çaldığı saç yüzünden.

Yüz boğa adamış Jupiter'e Minos, gemilerden
Çıkınca Girit toprağına. Asmış tavanına konağın
Başarıyla aldıklarını, adağı da getirmiş yerine...
Büyüyordu yüzkarası sonucu doğan Minotauros.
Anası başkasıyla çiftleşip doğurmuş bu devi,
Bu yarı-insan, yarı hayvanı; göze almış Minos
Bu yüzkarasını evinden uzak, karanlık, girintili
Bir yere tıkmayı; ünlü mimar Daedalus
Almış üzerine böyle bir yapının yapılmasını.

Şaşırtıcı girintiler, çıkıntılar yapmış içiçe,
Değişik yollar Frigya ovalarından akan Menderesin
Kıvrımlarını gösteriyordu, gerileyen, ilerleyen,
Şaşırtıcı bir eğrilişle akan, bir yerde denize,
Bir yerde göllere dökülen, karışık kıvrımlar çizen
Irmağı yansıtıyordu. Daedalus sayısız doldurdu böyle
Yanıltmacalarla: mimar bile güç bulmuş eşiği, öyle
Yanıltıcıydı yapı; yarı-insan yarı-hayvan gövdeli
Devi tıkmıştı oraya, iki kez içmiş Acta'nın kanını.
Dokuz yılda bir kez yapılan gelenek adakları da
Gönderilmişti üçüncü kez. Aegesoğlu açtı genç kızın
Verdiği iplikle daha önce kimsenin geçmediği
Kapıyı, kaçırdı Minos kızını, yelken açtı Dia'ya
Doğru, bıraktı bu ada kıyılarında karısını
Yüreği sızlamadan, ağlıyordu bırakılmış kadın,
Bacchus almış onu kollarına, yardım etti ona,
Yıldızlar gibi parlasın diye fırlattı kızın
Alnındaki tacı göğe, taç hızla aştı gökleri.
Uçarken üzerindeki inciler dönüşmüş ateşe,
Bir taç biçiminde yıldız olup kalmış gökte,
Diz çökmüş, Nixi ile yılan burcu ortasında yeri.

Bıkmış Daedalus Giritten, uzun sürgünden,
Tutuşmuş anayurdunun özlemiyle.
Engeldi ona deniz. Dedi ki: Minos bana karayı da,
Denizi de yasaklayabilir, gökyüzü açıktır oysa,
Oradan giderim; orası bağlı değil Minosa, dünya gibi,
Bilinmez bir sanata vermiş kendini, yardım
Dilemiş doğadan, kuş tüylerini dizmiş yanyana.
En küçüğünden başlamış daha büyüklere doğru.
Böyle birleştirilir kaval yaparken de türlü boyda
Kamışlar birbirine uydurulur, ortasını ketenle
Uçlarını balmumuyla birleştirdi kanatların,
Bağladıktan sonra eğmiş yavaştan uçlarını,
Bir kuş kanadına döndürdü, yanındaydı Icarus

Babasının, bilmiyordu başına gelecek yıkımı.
Alnı parlıyordu, yellerin havada salladığı
Kanatları okşuyor, altın sarısı balmumunu sıkar
Çocuksu oyunlarla geciktirirdi babasının
İşini. Bitmişti yapılacak son iş de.
Usta kişi iki kanadı takmış, başlamış sallamaya
Havada, oğluna da öyle kanatlar takmış gökle yer
Arasında orta yolda git, tut sözümü Icarus, demiş.
Sapma orta yoldan, ağırlaştırır kanatları sular
İnersen alçaklara, güneş yakar yükselirsen.
Belli bir bölgede uç, ne Bootis'e, ne Helis'e,
Ne de yalın kılıçlı Orion'a bak.
Ardımdan gel. Bunları söyledikten sonra
Öğretti uçmayı, taktı omuzlarına bilinmez kanatları...
Islanırdı yaşlı babanın yanakları öğüt verirken,
Elleri titriyordu, öptü oğlunu son kez,
Yüreği titriyordu önünde uçarken çocuğunun.
Böyle yapar ağacın doruğundaki yuvasında
Yavrularına uçmayı öğreten ana kuş da,
Gösterir onlara gelecek korkuları, alıştırır
Korkulu sanatlara... sallıyordu kanatlarını
Gözlüyordu bir yandan oğlunu da Daedalus.
Titreyen oltasıyla balık tutan balıkçı,
Değneğe dayanan sığırtmaç, sapana yaslanan çiftçi
Görmüş Daedalus ile oğlunu, şaşıp kalmışlar.
Tanrı saymışlar gökte uçan iki kişiyi,
Solda Juno'nun sevdiği Samos, Delos, Paros, sağda
Lebinthus, balları bol Calymne görünüyordu.
Atak uçuşuyla sevince kapılan Icarus,
Bıraktı kılavuzunu tutuştu gökleri aşmak
Daha yükselmek isteğiyle. Güneş yumuşattı
Kanatların bağlarını, eridi mumlar,
Icarus salladı çıplak omuzlarını, onu tutan
Kanatlar yok, artık duramazdı havada daha,
Babasının adını çığırırken dolmuş ağzına

Mavi sular sürüklenmiş adıyla anılan yere.
Icarus! Icarus! diye bağırdı babalık niteliğinden
Yoksun mutsuz baba. Nerdesin, hangi ülkedesin? dedi.
Icarus karşılık verirken gördü suyun üstünde
Kanatları babası, kargışladı sanatını, gömdü oğlundan
Kalan kanatları. Onun adıyla anılır o yer şimdi.

Daedalus, mutsuz Icarus'un gömerken ölüsünü görmüş
Onu bir geveze keklik ıslak çalılar arasından.
Kanat çırpmış türküler yakmış sevinci üstüne.
Soyunda tek olan, eskiden görülmeyen, son yıllarda
Bu kuş açıklayacak işlediğin suçu ey Daedalus.
Bana vermişti eğitimini iki yaşındaki oğlunun
Alınyazısının ne olduğunu bilmeyen kızkardeşin.
Anlayışlıydı küçük olmasına karşın, değerdi okutmaya.
İşte bu çocuk incelemiş dikenli balık pullarını,
Onları örnek tutup dişler açmış üzerinde demirin
Bulmuş bıçkıyı. Gene odur ilkin bulan iki ucu
Birbirine bağlanan, aralıklı olan, biri duran,
Öteki dönen demirden kapı çengellerini.
Kıskandı Daedalus fırlattı Minerva sunağının
Tepesinden birçok buluşları olan çocuğu, buna
Bir de kaza süsü vermek istedi. Almış çocuğu
Esirgeyici Pallas döndürmüş kuşa, uçarken havada
Tüylerle kaplamış gövdesini. Eskiden çok işleyen
Anlayış yetisi kanatlarına, ayaklarına geçmiş,
Eski adını taşıyordu gene. Yüksekten uçamaz
Eskisi gibi, gövdesini çekemez kanatları, yuvasını
Ağaç dallarında kurmaz, eşer toprağı, yumurtaları
Çalılara koyar, korkar eski düşüşün anısından...

Yorgun, çekilmiş Aetha yöresine Dacdalus,
Yakarışları yüzünden silahlanmış Cocalus, onu
Savunmak için; kurtulmuş ödemekten Atina
Yardımıyla sıkıntılı bir vergiyi Theseus'un

Donatılmış tapınaklar; savaş seven Minerva,
Jupiter, öteki tanrılar anılmış adakların.
Sungunun kanları karışmış günlük kokularına,
Argos illerine yayılmış ünü Theseus'un,
Bu geniş Achaia ulusu korkulur işlerden
Korunmasını istiyordu onun büsbütün.
Meleagros, yakarmıştı Calydon'a
Dianamn yolladığı, ortalığı alt üst eden
Azgın domuza karşı yurdu korusun diye...
Adaklar sundu tanrılara ilk ürünlerden,
Bütün ürünleri toplayan Oenea. Ceres'e buğday,
Bacchus'a şarap, sarışın Minerva'ya içkiler.
Kır tanrılarından başka öteki tanrılar da
Saygıyla anıldı. Yalnızca Latona kızının
Günlük yoktu sunaklarında, önemsemediler onları...
Tanrılar buna kızdılar, cezasız kalmaz
Bana saygı gösterilmeyiş, bu yergi, dedi.
Oeneus'tan alsın diye öcünü bir domuz saldı
Kırlarına, bol otlu çayırlı Epir görmemişti
Bundan büyük bir boğa, ondan daha küçüktü
Sicilyadakiler bile. Kanlı yalımlar parlardı gözlerinde,
Kalkık başı, korkunç bir mızrak ormanı gibi dikili
Tüyleri. Köpükler akar korkunç böğürmelerle göğsünden
Alevli. Hindistan fillerine benzerdi dişleri.
Ağzından yalımlar çıkar, yaprakları kuruturdu soluğu.
Bir olur çimlenen ekinleri eziyor, bir olur
Olgunlaşan; gözü yaşlı çiftçiyi güldürecek olan,
Ceres'in sungusu başakları kırar, ezer; harman da,
Ambarda boşuna beklerdi umulan ekinleri...
Uzun kollu asmayı, ağır salkımları, yeşil kalan
Zeytini, dallar dolusu yemişleri düşürüyordu.
Koyunlara da kızdı, ne çoban, ne köpek yaradı
İşe; korkunç boğa sürüleri ile ürkerdi.
Kaçışıyordu halk, ancak kentin kaleleri sığınaktı
Onlara. Sonunda Meleagros topladı çevresine,

Üstün gelme sevinciyle, seçme yiğitleri.
Tyndarus'un biri yumruk atmada, biri yaban atları
Eğitmede ün salmış iki oğlu, Piritheus'la mutlu
Gönüldeş Theseus, Thestihus'un iki oğlu,
Aphareus'un iki oğlu, Lynceus, çevik İdas,
Artık kadın olmayan Caeneus, kızgın Leucippus,
Mızrak atmada bir eşi bulunmayan Acastus,
Hippothous, Dryas, Amynthoroğlu Poenix,
Actor'un iki oğlu, Elidden gönderilen Phyleus...
Genç Telamon, büyük Achillis'in babası,
Pheresoğlu, Hyanthous'lu Lolaus, yorulmaz Eurytron,
Koşuda yenilmez Echion, Narycius'lu Lelex,
Panapeuslu Hyleus, pek atılgan Hippasus,
Savaş işlerine daha yeni başlayan Nestor,
Eski bir ırmak olan Amyelis'ten Hippocoon'un
Gönderdikleri, Parhasialı Ancaeus, Penelopes'in
Kaynatası, yiğit Ampycus'un oğlu, karısının daha
Bırakmadığı Cecleus oğlu, Lyncaeus ormanının süsü
Tegeaea. Parlatılmış bir iğne tutar giysilerini,
Saçları tek örgülü, sol omuzuna asılı
Fildişi sadak sallandıkça ses çıkarıyor,
Sol elinde bir yay tutuyordu; bunlardı süsü,
Yüz çizgilerine gelince kız gibi bir delikanlı,
Ya da delikanlı kılığında bir kız denebilir ona.
Meleager görünce sevmiş onu tanrılara karşın.
Gizli bir yalım parlamış içinde, bağırdı:
Ne mutludur kocası olacak adam, diye; zaman,
Bir de utancı engel oluyordu ardına düşmesine.
Daha yüce işlere çağırıyordu büyük bir savaş.

Büyük bir orman vardı oylumda, balta girmemiş,
Yavaştan yükselen bir tepe görüyordu ovaları.
Yeni gitmişti oraya avcılar, kimi tuzak
Kuruyor, köpekleri çözüyor kimi, kimi de
Ayak izlerini sürüyor, can atıyordu korku

Dolu bir iş içi: Ormanda derin bir oylum
Yağmur sularının açtığı. Kıyıda uzun söğütler,
Yeğnik yosunlar, su birikintilerini seven kamışlar,
Çalılıklar içinde sazlar yetişiyordu. İşte burada
Atıldı düşmanlarının üstüne yaban domuzu
Bulutların çarpışmasından doğan şimşek gibi...
Yıkıyordu koşarken ormanı, gürültüyle deviriyordu
Çarptığı ağaçları, bağrıştı gençler yiğitçe fırlattılar
Ellerindeki uçları sivri demirli mızraklarını...
Saldırdı domuz koşmasını engelleyen köpeklere.
Dağıttı onları, kaçırdı havlayan sürüyü
Vuruşlarıyla, işe yaramadı Echio'nun var gücüyle
Attığı ok, sıyırıp geçti bir çamın gövdesini...
Daha az gerileydi ikinci ok gitmezdi boşa
Deler geçerdi sırtını, ne yazık uzağa düştü.
Bu, Pagaseus yiğiti Lason'un attığı oktu.
Phoebus, diye bağırdı Ampycus oğlu, yardım et,
Bir okla sereyim yere domuzu,
Sunaklarını ululamışım senin, yardım et bana.
Benimsedi yakarışlarını tanrı, domuz vuruldu,
Yine yaralanmadı, Diana almış uçarken temreni.
Uçsuz vardı yerine ok. Kudurdu hayvan, gürledi
Yıldırım gibi, gözleri kıvılcımlı yalımlar
Çıkıyordu göğsünden; mancınıkla atılan, uçan,
Erlerle dolu bir kalenin duvarlarına çarpan
Kocaman taşlar gibi saldırdı gençlere çılgınca
Ölüm saçan domuz; yuvarlandı Euphalaman, Pelagon
Ölmüşler, sağ yanda, kollarında taşımış onları
Arkadaşları, kurtulamadı öldürücü vuruşlardan
Hippocoonoğlu Enaesimus; korkmuş, kaçarken
Birden kırıldı dizinin oynakları, kalkamadı.
Pylos kıralı Troya'nın düşmesinden önce ölmüş
Olacaktı nerdeyse, yere soktuğu mızrağa dayanıp
Çıktı yakınındaki ağaca, güven içinde bakıyordu
Kaçan düşmana, bu yüksek yerden. Azgın domuz dişlerini

Meşenin gövdesinde bileyerek hazırlanıyordu
Yeniden ölüm saçmaya, düzene koyduktan sonra
Savutlarını yeniden geçirdi hınçla dişlerini
Auctor'un büyük oğlunun butlarına; iki kardeştiler
İkizdiler, yıldız gibi parlamamıştılar gökte daha,
Kardan ak atlara binmeliydi onlar, devindiler,
Salladılar uçları parlayan mızraklarını
Havada; yaralanırdı domuz saklanmayaydı okların
Bir yol bulamadığı sık ağaçlar arasında...
Ardında giden Telamon, tutamıyordu kendini,
Görmedi bir kütüğe takıldı ayağı düştü...
Kaldırmış onu Peleus, bir ok koymuş yayına
Kanatlı, sonra gerip fırlatmış onu.
Parçaladı domuzun kulağını ok,
Kızarttı tüylerini akan bir kaç damla kan...
Bu başarılı vuruşun Tegeaea'ya verdiği sevinç
Daha çok değildi Meleagros'un duyduğundan.
İlkin o gördü kanı, gösterdi arkadaşlarına.
Alacaksın, dedi, ödülünü yiğitliğinin...
Delikanlılar kızardılar, heyecanlandılar,
Bağrıştılar, devindiler, attılar oklarını.
Çok oluşları engelliyordu onları da, atışları da.
Birdenbire iki baltalı Arcas çıktı alınyazısına
Karşın, dedi ki: görün ne çok işler göreceğini
Erkek oklarının kadınlarınkinden, bana bırakın
Ödülünü! Ne denli sığınak olursa olsun ona
Laton kızı, ölüp gidecek vuruşlarım altında,
Diana'ya karşın yine de, böyle korkunç sözler etti...
Doğruldu eliyle iki ağızlı baltayı sallayarak,
Boşlukta duruyor sanırdın ayakları üzerinde...
Saldırdı domuz bu atılgan kişiye,
Kalçalarına gömdüğü dişleriyle, ölüme yol açtı,
Yıkıldı Ancaeus, karmakarışık barsakları
Yuvarlandı toprağı kızartan kanın içinde...
Yürüdü düşman üzerine İxionoğlu Pirithous,

Bir tahta mızrak sallanıyordu güçlü elinde.
Ey, bence daha yüce çocuk, dedi, Aegeasoğlu,
Gönlümün yarısı, dur, uzaktan göster yiğitliğini,
Yıkım getirdi Ancaeus'a bilinçsiz atılganlığı.
Böyle dedi, fırlattı ucu tunç ağır oku... koluyla
İyi yönetmişti oku, olacaktı istediği, yolunu
Şaşmasa sık meşe dalları arasında ok.
Fırlattı mızrağı İason oğlu, saptı o da,
Saplandı havlayan bir köpeğe gelişigüzel
Atışlar yapıyordu Oeniusoğlu yerli yersiz
Atılan ok delip geçmiş hayvanı iki yanından
Saplandı toprağa, biri de sırtına kakıldı...
Hınçla sıçradı domuz döndü çevresinde...
Kanlı köpükler kustu duyulmadık böğürtülerle,
İlerledi onu vuran savaşçı, kudurttu düşmanı...
Bir mızrak sapladı böğrüne kıvılcımlar saçan.
Sevinç çığlıkları kopardı arkadaşları, toplandılar
Üstün gelenle el sıkışmak, onu alkışlamak için...
Kaplamıştı yeri kocaman gövdesi domuzun,
Şaşkın şaşkın baktılar, dokunamadılar ona,
Çekiniyorlardı, boyadılar mızraklarını kanıyla.
Meleagreus ezdi ayaklarıyla korkunç başını.
Ey Nonacria al derimden bölüş bu başarının
Ününü benimle, dedi; canavarın kalın tüylerle kaplı
Derisini, kocaman dişlerle donanmış başını verdi
Atalanta'ya. Kıvanç duyurdu ona bu andacı veren
Öteki savaşçılar kıskandılar, mırıldandılar
Bunlardan ikisi kaldırdı kollarını korkuturcasına
Bağırdı Thestius oğulları: bırak bu avı ey kadın,
Oturma ganimetimizin üstüne... güvenme alımına,
Güzelliğine geçer o da; ileri gitmesin
Daha, bu göndermeyi veren, sevgi yolunda;
Aldılar verileni alma hakkını, kızdı yiğit
Bu yergiye başarıları kıskanan saygısızlar
Görün ne var ölümle dirim arasında, dedi,

Kılıcı Plexippus'un göğsüne indirdi...
Şaşırdı Toxea, kardeşinin öcünü almak ister
Başına bir iş açacağından da korkardı.
Meleagrus düşünmedi bile, batırdı onun da kanına
Öncekinin kanıyla kızıla boyanan mızrağını.

Adak götürürken sunağa başarısından dolayı
Althoeus gördü kardeşlerinin ölülerini...
Üzüldü, çığlıkları doldurdu kenti, çıkardı
Altın işlemeli giysileri karalar giydi.
Duyunca bu canlara kıyanın adını gizledi bıraktı
Üzülmeyi ağlamayı düştü öcalma yollarına.
Thestias kızı bir çocuk doğurunca üç kızkardeş
Bir kütük atmış ocağa, dokumak için yazgısını
Döndürmüşler mekiklerini, şöyle söyleşmişler:
Bu kütük bitinceye dek yaşayacaksın
Ey yeni doğan: böyle düzenledik işi biz.
Bu sözlerden sonra gitmiş tanrıçalar; çekmiş
Ocaktan tükenen odunu anne, söndürmüş suda.
Ey delikanlı, konakta saklanan bu kütük
Kurtarmış seni de, yaşadığın yılları da...
Çıkardı kütüğü ortaya annesi, bir odun yığını
Yapılsın, ocak yakılsın, dedi düşmanca...
Dört kez ocağa atmak istedi, uğursuz kütüğü,
Eli varmadı, çekişti kızkardeşle ana.
Bu iki ad bir yüreği çelişkiye sürükledi.
Hep sararır solardı yüzü suç korkusuyla
Bir kızıllık verirdi gözlerine öfke.
Bir acıma, bir acımasızca işkence
Duygusu okunurdu yüzçizgilerinde.
Kurumuş hıncı, yüzünden gözyaşları kaynağı,
Yine de ağlardı, yana döner dalgalanır
Yellerin yürüttüğü bir yelkenli gemi,
İki karşılıklı güç götürür onu, böyle
İki duygu arasında bocalardı Thetius kızı.

Bir kızıyor, bir hıncını bastırmaya çalışıyordu.
Sonunda üstün geldi anneye kızkardeş,
Kendi kanıyla yumuşattı kardeşinin yüreğini,
Din suça sürükledi onu, gürül gürül yanınca
Öcün aracı ateş: benim de gövdemi yok edecek
Bu odun yığını, dedi... bağırdı; uğursuz kütüğü tutan
Barbar el bıraktı, bu mutsuzu ölü konan
Sunağa: ey öç tanrıları, üçüz Eumenidler, bakın
Öfkenizin bana yüklediği kutlu işe,
Kan döküyorum, ceza veriyorum, ölüme ölüm...
Suça karşı suç, tabuta karşı tabut...
Ocağıma incir dikiyor yıkım üstüne yıkım...
Sevinecek mutlu Oeneus oğlunun başarısıyla
Thestius çocuksuz mu kalacak? çekin ikiniz de...
Ey ölen kardeşlerimin ruhları duygularının
İnançlarımla çok emek verdiğim uğursuz
Adağı alın, soyumun bir kanıtıdır bu...
Neden geçmişim kendimden? kardeşlerim
Bağışlayın bir anneyi, elim varmıyor bu işe,
Söylüyorum, elimdendir Meleagrus'un ölümü...
Cezasız mı kalacak suçlu? yoksa üstün gelen,
Kendini beğenmiş Calydon mu egemen olacak,
Siz toz mu, donmuş gölge mi kalacaksınız?
Buna dayanamam, ölmeli kan döken de, yere geçsin
Babasının krallığı da, yurdunun umudu da...
Oysa nerede kaldı ana yüreği? ne oldu ana babanın
Çocuklara duyduğu sevgi, onu dokuz ay
Karnında gezdirmenin ağır sıkıntısı?
Annenin iyiliği kurtardı, seni çocukken bitmiştin
Yer başını işlediğin suç, bul ettiğini şimdi.
Doğurdum, kütüğü ocaktan aldım, ya iki kez
Verdiğim yaşamı geri ver, ya kardeşlerimin
Yanına göm beni de... isteğim var gücüm yok.
Hep gözümde kardeşlerimin yaraları, ölü yüzleri...
Yıkıyor beni analık duygusu, bir de acıma...

Ne mutsuzmuşum, siz üstün geleceksiniz, bana
Kötülük yaptıracaksınız, başarın kardeşlerim...
Sağlığınızı göreyim, geleyim ardınızdan.
Bunları söyledi, çevirdi başını,
Attı ölüm saçan kütüğü ocağa titreye titreye...
İnledi, ya da inler gibi yaparak yoketti kendini,
İstemeye istemeye yakan ateşte. Bilmiyordu
Bunları, Meleagros orada yoktu, yakmış onu da
Görünmez alev, seziyordu barsaklarının tutuştuğunu,
Yine yürekliliği bütün acılara üstün geliyordu.
Kan dökmeden ölmek istemiyordu öyle korkakça,
Kıskanırdı Ancaeus'u öldüren mutlu yaraları.
Yaşlı babasını, sevgili kardeşlerini, kızkardeşlerini,
Annesini, karısını çağırıyordu can veren sesi.
Yakınıyordu, çoğaldı alevlerle acı, söndü
Biraz sonra, yükseldi göklere ruhu,
Yavaş yavaş, yanan yiğitten ancak uçuşan
Ak küller kalmış ortada sonunda; ağlıyordu
Üzüntüler içindeydi Calydon, gençler, yaşlılar
Ağlıyor, halk ile büyükler hıçkırıyor Calydon'un
Euenous ırmağı yöresinde analar saç baş
Dağınık dövüyordu göğüslerini. Oeneaus'un ak saçları
Yüzü kırışık tozlu, yuvarlanırdı yerde, söverdi uzun
Yaşamına; suçlu anne daldırdı kılıcı karnına, cezasını
Kendi eliyle verdi. Yüz ağzım, güzel söyleyen yüz dilim
Olsa yine anlatamam acılarını Meleagros'un mutsuz
Kızkardeşlerinin, bana verilse Helicon'un yüce usu da.
Unutup güzelliklerini morarmış göğüsleri dövdüler,
Kucakladılar sıcak ölüyü, diriltecekmiş gibi öptüler
Tabuta konunca, küle çevirdi onu yalımlar, külleri
Göğüslerine bastılar, mezarın üstüne kapandılar, adını
Yazdıkları taşı gözyaşlarıyla suladılar.
Acındı Leto'nun kızı Parthaon soyunun yıkımına,
Kanatlar taktı hepsinin gövdesine, Gorgen'le
Ünlü Alcamena'nın gelininden başka.

Uzun kanatlara dönüştürdü kollarını,
Bir gaga çıkardı ağzın yerinde saldı göklere...

Kurtulmuş Theseus girişiği yorucu işten,
Dönmüş Tritonius'un Erechthea kenti kalelerine...
Yürüyordu yavaştan, yağmurlarla kabarmıştı Achelaus...
Gir konağıma ey soylu Cecrops'un torunu, dedi, ona
Irmak, güvenme ortalığı sarsan dalgalarıma.
Büyük kütükler, yoluma çıkan kocaman kayalar
Gürültülerle yuvarlanıyor, komşu kıyılardaki
Ağılların yıkıldığını, sürülerle sürüklendiğini
Gördüm; ne öküzlerin güçlülüğü, ne atların
Çevikliği yaradı işe: dağlardan eriyip akan
Karlarla çoğalan sularım nice delikanlıları
Boğmuş çevrintilerinde, daha ölçülü bir iş
Olur kabaran suların eski yatağına çekilip
Dinmesini beklemek. Karşılık verdi Aegeus oğlu
Bunları doğrulayarak: bu konukseverliğinizden,
Öğütlerinizden yararlanacağım. Böyle söyledi Achelous,
Tırtıklı taşlarla, süngertaşları arasında duran
Oyuktan girdi konağa. Bir ipek halı gibiydi
Islak yerde yosunlar... kızıl taşlar, çakıllar
Süslüyordu kubbeyi. Hyperion oğlu geçmiş
Yolun üçte ikisini, oturmuş sofraya Theseus ile
Arkadaşları. Bir yanda İxinoğlu, öte yanda
Başı kırçıl Trakya yiğiti Lelex oturmuştu.
Çevrelerinde böyle konuklarla mutlu olan
Acarnania ırmağına ün veren kimseler
Yemek getirmiş çıplak ayaklı nymphalar,
Yemekler kalkınca sedef kaplarla şaraplar
Bolundan. O ara bura neredir, dedi yüce yiğit,
Çevirdi gözlerini denizlerden yana...
Ekledi parmağı uzatıp: adı ne bu adanın?
Öğretin bana, bir değilmiş gibi görünüyor...
Irmak, bir ada değil bu gördüğünüz, dedi...

Beş adadır yanyana, birbirine yakın...
Artık pek şaşmayın Diana'nın aldığı öce,
Eskiden Naiadlardı bu adalar, bir gün on genç
Boğayı kesmiş şölene çağırmışlar kır tanrılarını...
Bizi unutmuş dalmışlardı kutlu oyunlara.
Öfke kabarttı sularımı kasırga olmuş gibi,
Allak bullak etti içimi, dışımı, kızdım,
Ormanlardan orman sökmüşüm, tarlalardan tarla...
Nymphaları sürüklemiş okyanusa yerlerinden
O gün andılar beni. Bölmüş denizlere karışan
Sularım, gördüğünüz adaları bütünden, sonra
Echinada denmiş adlarına... görüyorsunuz işte
Birinin daha uzak olduğunu ötekilerden,
Değerlidir o ada, gemiciler Perimele derler ona.
Bir kızdı o, sevmişim onu, dileğime ermişim...
Sevgimizi çekemeyen babası Hippodamos atmış onu
Bir kayanın doruğundan uçurumlara, ölecekti kız,
Kaptım onu, giderken sularda bağırdım: ey bütün
Evrene egemen, yeryüzünü çevreleyen denizlere
Buyruk salan üç çatallı tanrı, ey sularımızın
Vergisini ödediğimiz Neptun, bir yer ver
Yalvarırım sana; acımasız bir babanın sulara
Attığı kıza, acı ona; böyle konuşurken suların
Üzerinde yüzen örgenlerini bir kara kaplamış,
Böylece bütün örgenler bir adaya dönüşmüş...

Bu sözlerden sonra susmuş ırmak, öykü etkilemiş
Konukları. Tanrılarla alay ederdi İxinoğlu,
Küçümseyerek onları güldü, öfkeyle dedi ki:
Bırak bu boş sözleri Achelaos, çok büyütüyorsun
Tanrıları, nesnelere biçim vereceklerini, onları
Değiştireceklerini sanıyorsun. Konuklar
Böyle sözleri uygun bulmadılar, yılların
Olgunlaştırdığı Lelex ilkin söze başladı:
Sonsuzdur gök varlıklarının gücü, pek geniştir.

Bütün dilekleri yerine gelir; kuşkulanmayın
Sözümden, bir ıhlamur bir meşe yükselir yanyana
Frigya'da, küçük duvarlarla çevrili yerde, gördüm
Pelops'un ülkesidir, babası Pittheus yollamış oraya
Kalabalıktı yöre bir göl vardı, şimdi
Sayısız karabatak, su tavuğu yaşar bataklıklarda.
İnsan kılığında gelmiş buraya Jupiter; değneğini,
Kanatlarını bırakmış ayakdaş olmuştu babasına
Atlas'ın torunu. Bin eve uğramışlardı dinlenmeye,
Bini de kapamış kapıyı yüzlerine, biri açmış.
Sazlarla, çalılarla örtülü bir duldaymış o da.
Burada yılların ağarttığı, sofu Baucis ile yoldaşı
Philemon birleşmiş gençliklerinde, evlenmişler.
Bu duldada kocalmış, yoksul düşmüşler, yine de
Gidermişler acılarını, ısınmışlar yaşama.
Onlarda kulluk beylik arama,
Kendi başlarına buyrukturlar evde.
Göklerde oturan tanrılar gelince bu sevimli
Evceğize iğip başlarını girmişler kapıdan...
Yaşlı Baucis kaldırdı sedirdeki eski yaygıyı
İşlemeli bir örtü serip buyur etti konukları.
Sonra karısı karıştırdı ocağın sıcak küllerini,
Ateşi tutuşturdu, yapraklar, kabuklar attı üstüne,
Üfledi yaşlı adam yandı ateş bir iyi; sonra
Damdan biraz kuru çalı, biraz da yardığı odunlardan
Getirip koydu ocakta tunç kabın altına,
Kocasının bahçeden topladığı sebzeleri
Soymaya başladı, iki dişli bir çatalla,
Tavanda kararmış direğe asılı domuz yağını
İndirdi, attı kaynayan suya ince bir parça kesip...
Bir ara tatlı konuşmalarla geçti saatler,
Sezdirmediler yemek saatının geciktiğini...
İndirdi duvarda yuvarlak kulpundan asılı leğeni
Philemon tanrıların ayaklarını yıkadı
Ilık bir suyla, odada ayakları söğütten,

Üstü saz örtülü bir yatak vardı,
Serdiler üzerine yalnız bayram günleri
Kullanılan halılarını, eskimişti onlar da,
Yıpraktı, ancak bu yatağa uygun gelirdi...
Tanrılar oturdular, düzeltti Baucis üçüncü
Ayağı kısa masayı, bir saksı parçası giderdi
Eksiği; yeşil naneyle oğdu masayı Baucis...
Koydu toprak bir kap içinde sofraya alacak
Minerva yemişlerini, marul, havuç, süt, ılık külde
Pişirilmiş yumurta koydu ortaya, daha sonra
Yontulmuş bir testi, balmumuyla parlatılmış
Gürgen ağacından bardaklar getirdi.
Biraz sonra sıcak çorba, yıllanmamış
Bir şarap sundu; yemekten sonra
İncir, hurma, ceviz karışımı bir çerez,
Erikler, kokusu koca sepetlerden taşan elmalar,
Bağda kızıl kütüklerden koparılmış üzümler...
Pırıl pırıl bal, boy ölçüşemezdi
Karı kocanın becerisiyle, bunların biri bile...
Bu ara boşalan testi çok kez kendiliğinden
Doluyor, şarap kendiliğinden oluşuyordu.
Bu umulmadık olaya şaşıran, yalvaran,
Ellerini uzatan Baucis, korkan Philemon yakındılar
Yemekleri, ağırlamaları, önemsiz saydılar
Bir kaz vardı orda küçük evin bekçisi, onu da
Kesmeye davrandılar iki konuğa sunmak için...
Kanat çırpıyor, yaşlılığı yüzünden kaçamıyordu.
Tutunamadı, sonunda ulaştı tanrılara,
Onlar da istemediler hayvanın öldürülmesini.
Biz tanrılarız, ettiğinin cezasını görecek
Komşularınız, dediler, yalnız siz bizden kötülük
Görmeyeceksiniz, çıkın evinizden, izlerimiz
Üzerinde yürüyün tepeye değin ardımızdan.
Söz dinledi yaşlılar, yavaş yavaş bir değneğe
Dayanıp tepeye tırmandılar, yamaca varan izlerin

Üstüne basarak, bir ok atımı yol kalmıştı.
Geriye baktıklarında sularla kaplanmış gördüler
Bütün çevreyi, yalnız evleri kalmıştı açıkta.
Şaştılar, üzüldüler komşuların başına gelenlere.
Eskiden iki gönüldeşe dar gelen evceğiz
Bir tapınağa dönüştü; evi tutan kazıklar
Mermer direk, damda otlar altın.
Gökçe birer mermer kanada döndü kapılar...
O ara tatlı sözler söyledi Saturnusoğlu:
Söyleyin, doğruyu seven yaşlıyla ona yaraşır
Karısı ne dilersiniz? biraz konuştuktan sonra
Baucis'le Philemon isteklerini açıkladılar:
Rahip olalım size bu tapınağı korumak için...
Bir anlaşma içinde geçmiş yıllarımız
Bir saatte ölelim ikimiz de, ne ben kocamı
Yakacak odunları göreyim, ne o beni gömsün.
Onandı dilekleri, onlara verildiği tapınağın
Korunması yaşam boyu; bir gün sezince
Kocaldıklarını, oturdular kutlu basamaklarda,
Konuşurken o yörede olanları, görmüş Baucis
Yapraklarla örtündüğünü Philemon'un. O da bakmış
Yapraklar türemiş Baucis'in üstünde; dönüşmüş
İkisi de ağaca, katılaşmış; konuşmuş
Kal sağlıcakla demişler birbir, örtülmüş
Birer kabukla ağızları; gösterir bugün oranın
Yerlisi Cibyreius gövdelerinden iki kütüğü...
Olayı bana da anlatmıştı yalan bilmeyen
Yaşlılar, gözlerimle gördüm o ağaçların
Dallarında çiçekleri, bir de ben ekledim onlara.
Tanrıları sevenler sevilir, sayanlar sayılır, dedim...

Böyle bitti öykü, onu anlatanın yetkili
Konukları, özellikle Theseus'u inandırdı, büyük bir
İstek duyardı tanrıların olağanüstü işlerine.
Calydonius'u sulayan ırmak şunları söyledi:

Ey ünlü yiğit, nesneler vardır aldığı yeni
Biçimleri boyuna saklayan, birtakımı da türlü ey Protheus
Değişikliklere uğrama gücündedir dünyanı
Kucaklayan denizlerde oturan sende
Bu güç var, seni güzel bir insan, arslan, domuz
Ürperten yılan, boynuzları korkunç boğa kılığında
Gördüler; çok kez kaya olur, ağaç biçimi alırsın.
Bir olur sıvıya dönüşür ırmak olursun,
Bir olur ateş kesilirsin dalgalara karşın...
Bundan az değil Erysichton kızı, Autolycusun
Karısının yetkisi, babası küçümserdi tanrıları,
Günlük yakmazdı sunaklarda, onlar adına...
Korkmadan kesmiş Ceres ormanını, derler,
İndirmiş baltayı o güne dek korunmuş ağaçlara
Dinsizce, orda kocaman, yaşlı, bir orman gibi
Meşe vardı, gövdesi levhalarla, tanrıça adına
Çizilmiş yazılarla, dileklerle sarılmıştı bir
Kuşak gibi, altında Dryadesler oynardı çokluk,
Elele verir halka olur, ağacı çevirirlerdi,
Onbeş kişi sarabilirdi kalın gövdesini.
Öteki ağaçlar alçak değildi yanında,
Yine de bütün ormanı aşardı yüksekliği...
Bu ağaca bile saygı gösterınedi Triopeius,
Bu meşeyi devirmelerini buyurdu uşaklarına,
Onları çekimser görünce almış baltayı
Birinin elinden, şu suçlu sözleri söyledi:
Hep tanrıçanın dediği olmaz, ne denli değerli
Olsa da bu ağaç, yere değecek
Yapraklı doruğu; sonra havada bir eğri
Çizen baltayı indirdi; inledi Ceres'in meşesi,
Yaprakları, palamutları, uzun dalları
Sarardı; uğursuz el bir yara açmıştı
Gövdesinde, kan akmış açılmış kabuğundan.
Sunağın önüne yıkılan kocaman adak boğanın
Böyle sıçrar kesilen boğazından kan.

Donakalmıştı hepsi içlerinden biri bu suçu
Önlemek, azgın iki ağızlı baltaya engel olmak
İstedi; öfkelendi Tesalyalı, al dedi ödülünü
Sofuluğunun, sonra ağaçtan çektiği baltayla
Kopardı başını, gene başladı ağaca vurmaya...
O ara şu sözler duyuldu ağaçtan: Ceres'in
Çok sevdiği bir nymphayım burda otururum...
Bir gün bulursun bana ettiklerinin cezasını,
Son sözüm bu olsun sana, budur avuntum.
O suçunu işlemeye bakıyordu boyuna, az sonra
Sarsıldı sayısız vuruşlarla meşe, devrildi
İple çekilerek düşerken söktü birçok ağacı, korkmuş
Dryad'lar, ağladılar ormana, kızkardeşlerinin ölümüne
Yoksun kalınca ormandan, karalar giydiler, koştular
Ceres'e ağladılar, sızlandılar, yakardılar
Cezalansın diye Erysichthon. Onayladı dileklerini
Tanrıça, titretti ekin dolu tarlaları alımlı
Başını sallaması; acırdı ona halk acımaya
Değdikçe kıvranacak açlığın elinde, yaklaşamayacak
Açlık tanrısına gönlünce, yoketmiş
Yazgı, Ceres'le Fama arasındaki ilişkileri.
Çağırdı dağ tanrıçalarından birini dedi ki:
Bir ülke vardır sislerle kaplı Scythia
Kıyısında, üzüntü dolu, çorak, yemişsiz, ağaçsız,
Orası soğuğun, Pallor'un, Tremor'un, hep üzülen
Açlık'ın yurdudur; söyle girsin tanrınız
Göğsüne, saklansın dinsizin, benim buyruğum budur,
Bolluk yüzü göstermesin ona; korkma yolun
Uzun oluşundan, al benim arabamı, onunla git,
Dragonların çektiği arabayı, dinler seni
Onlar. Böyle dedi verdi arabayı; binince
Arabaya, aştı gökleri, ulaştı Scythia'ya, erişti
Dağların en dik doruğuna, Kafkaslar denen yere.
Az sonra çözdü yılanların bağlarını, Açlık'ı aradı;
Taşlı bir tarlada seyrek otları dişleriyle,

Tırnaklarıyla sökerken buldu onu, saçı dağınık,
Gözler çökük, yüz sapsarı, dudaklar kirli sarı
Ağız paslı, kaskatı derisi seçilirdi barsakları.
Kalça kemikleri çıkık, dışarı fırlamış kupkuru,
Karın yok, dizler, oynaklar fırlak
Uzaktan gördü onu nympha, sokulamadı yanına,
Bildirdi tanrıçanın buyruklarını: az sonra sezdi
Uzaklaşma gereğini, acıkmış gelmeden mağarasına
Sürmüş arabayı Haemoniaya, yükselmiş göklere.

Ceres'in karşıt buyruklarına uymuş açlık
Yelle çıktı, konağına, girdi uğursuzun
Düzenlediği yatağa, geceydi, derin bir uykuya
Dalmıştı dinsiz, örttü onu iki kanadıyla.
Duyurdu ona soluğunu, ağzına, boğazına, göğsüne
İç örgenlerine değin yaydı yok edici soluğu.
Gitti bitirdikten sonra kendisine verilen
Görevi, çekildi açlığın egemen olduğu yere,
Ayrıldı bolluk ülkesinden. Okşadı, Erysicthon'u
Tatlı bir uyku yumuşak kanatlarıyla, tatlı
Yemekler giriyordu düşlerine, boşuna oynuyordu
Ağzı, yoruyordu birbirine vurarak dişlerini.
Yalancı yemeklerin tadı damağında besini yel
Doyurmayacak gel, uyandı ağırlığını sezdi açlığın,
Bir kıvrantı başladı boğazında, barsağında...
Havada, karada, denizde ne varsa durmaksızın
Getirilmesini buyurdu, yemeklerle dopdoluyken
Masa yine de yokluk içinde seziyordu kendini.
Yetmiyordu ona bir ulusu doyurabilecek yemekler,
Daha çok istiyor, yedikçe acıkıyordu daha.
Okyanus yutar ırmaklarını bütün karaların,
Yetmez ona sular, içer topunu birden.
Söndürülmeyen ateş yutar ne atılırsa üstüne,
Ne denli çok yakacak konursa öylesine
Büyür ocak, doymaz, bolluk aç gözlü yapar onu.

İşte böyle yapıyordu Erysichthon'un açılan
Ağzını yiyecekler, doymuyor, daha istiyordu.
Yedikçe yiyesi geliyor, yemek istiyordu
İçinin boşluğu hep, bir uçuruma benzeyen karnı yutmuş
Babasının bütün varlığını, oysa azalmıyordu açlığı
Söndürülmez bir ateş yakıyordu beynini, nesi
Varsa yokolmuş karnında. Başka bir babaya yaraşır
Kız kalmış ortada, darlık yüzünden satmış onu da,
Oysa boyunduruğa gelmezdi kızın soyluluğu, uzatarak
Kollarını komşu denize: kurtar beni bu yıkımdan
Ey kızlığımı bozan, dedi. Neptunus bu yakarışı
Onayladı; uzatmadan işi onun gözü önünde
Biçimini değiştirdi, erkek kılığına soktu yüzünü,
Bir de balıkçı giysisi geçirdi üstüne...
Ona bakarak dedi ki: ey oltaya küçük,
Yalancı yemler takan adam, oltayı yönceten
Ellerin için uygun ola deniz, yutmadan sezmesin
Balıklar oltanın ucuna bağlı demir kancayı
Suda. Az önce saçları dağınık, giysileri kaba
Bir nympha duruyordu kıyıda, görmüştüm onu.
Söyler misin bana nerededir, görmüyorum izlerini
Daha ötede? Anladı yakarışlarının onaylandığını
Metra, sevindi sahibinin kendini sormasına,
Yanıt verdi dedi ki: kimsiniz, bağışlayın beni,
Dalgalara takılmış gözlerim, bakmıyordum çevreme
İşime dalmışım; kuşkulanmayın sözlerime tanık
Deniz tanrısı; yardım edin bana, buradan kadın,
Erkek kimse geçmemişse. İnandı adam, uzaklaştı,
Ayak izleri kaldı kumda; o gidince
Eski biçimini aldı Nympha; sattı kızı birçoklarına
Erysichthon türlü biçimlere girdiğini görünce...
Kız kuş, öküz, kısrak biçimlerine girmiş ardarda,
Bir yiyecek bulamadan doymayan babasına...
Ne varsa yutmuş onu tüketen açlık, ne yemişse
Daha çoğaltmış açlığı, azdırmış büsbütün.

Başladı kendi kendini yemeye, parçalamaya,
Gittikçe eksiliyordu gövdesi mutsuzun...
Neden uğraşırım başkalarının işiyle? Bende de
Var türlü biçimlere girme gücü, delikanlılar
Yalnız sınırlıdır; bir göründüğüm gibiyim,
Bir halka halka yılana dönerim, korkutucu
Boynuzlarımla önder olurum sürüye, sakladım
Boynuzlarımı, şimdi yitirdim görüyorsun
Bir yanını bu boynuzun, azalıyor, yokoluyor.
İniltiler duyuldu bu sözlerin ardından...

DOKUZUNCU KİTAP

NEDİR bu iççekişin, alnında bu kırışıklıklar ne;
Böyle sordu tanrıdan Neptun'un Yiğit'i.
Bir sazla bağlayıp dağınık saçlarını
Calydon ırmağı, dedi ki: pek güçtür isteğin, kim
Göze alır böyle bir savaşı korkmadan? Anlattı...
Yenilmek suç değil: savaşa direnmedir, övünç
Veren, savaşı kazanan er gibi, bize, dedi gereğince.
Ulaşmış kulağına Deianira'nın adı, şu
Çocukluğundan beri güzel, yolunda birçok
Kişinin yarıştığı, umut beslediği kızın.
Bunlarla girmek istedim evine kaynatanın, o sıra
Dedim ki ona: damat edin beni, Parthaon oğlu.
Böyle söylemiş Alcides de, kimse karşı çıkmadı.
Kaynata diye getirdi Jupiter'i, böyle buyurmuş.
Üveyanası, yüce buyruklar salan, töreyi koruyan.
Ölümlünün engel olması yakışmaz tanrıya, dedim
Buna karşı. Suların başbuğu say beni, tanrı yok
Daha, senin yanında ey kraliçe kıvrılıp akan
Suların. Başka damat yollanmamış uzaktan sana,
Ben de yurttaşınım, komşu bir bölgeden...
Bir suçum da yok, çıkışmamış yüce Juno
Bir ceza da buyurmamış benim için, öyle.
Sen, ey Alcmen oğlu övünüyorsan babanla, yalan
Bu, ne Jupiter baban, ne de oynaşıdır anan.
Aldatmış anan seni, belli değil atan, ister
Bir düzmece tanrı oğlu, ister piç say kendini.

Ben konuşurken kara kara bakardı bana öfkeden,
Yalımlanan bir hınca kapılmazdı pek bu adam
Şöyle söyledi: dilden de acıymış bu yumruk...
Ben dövüşte kazanırım, sen de konuşmada...
Azgınca saldırdı, önce övündü, sonra utandı
Alttan almaya, yeşil giysiyi attım üstümden
Açtım iki yana kollarımı, toparlandım,
Göze aldım vargücümle savaşmayı ben de...
Kollarımın arasında sürürken onu, sapsarı
Kesilmiş üstüm sıçrayan sarı tozlardan...
Bir boynumdan tutmuş, oynayan kalçamdan bir de,
Fırlatıp atmak istemiş beni, öyle sanırım.
Topladım bütün gücümü: boşuna didinmişim,
Gürüldeyen dalgalarla saldıran azgın sular
Karşısında direnen bir büğenti gibi, geriledik
Biraz, sonra yeniden tutuştuk dövüşe. Kalmak
İstiyorduk ayakta, direniyorduk yıkılmamaya,
Ayak ayağa dolanık, göğüs göğüse dayalı,
Parmak parmağa geçmiş, alın alna yapışık.
İki boğa gibiydik dövüşen, yaylımda otlayan
Alımlı bir ineği görünce döllemek için azıtan
Birbiriyle vuruşan, yenişmeye çalışan,
Boğuşan boğalardan ayrılır yanımız yoktu.
Üç kez vargücüyle saldırmış Alcides, boşuna,
Direnen göğsüme, yensin diye beni. Bir güçlü
Kavrayışla tuttu beni dördüncü kez kollarında
Bir tosladı, söylemeliyim doğrusunu döndürdü beni
Çöktü sırtıma bütün ağırlığıyla, inan bana
Övünç olsun diye söyleyemem, bir dağ yığılmış
Sandım üstüme, güçlükle ayırdım kollarımı göğsümden
Güçlükle kavuşturdum, ter tabanımdan söktü
Soluyordum, sıkıştırdı beni yine, bırakmadı
Toparlanayım diye, öylesine ezdi, bastırdı,
Tuttu ensemden, diz üstü çökmüştüm yere,
Sıkıştım kumları dişledim ağzımda, sonunda

Ben de bir oyun oynadım ona, gösterdim kendimi,
Koca karınlı bir yılan gibi sıyrıldım elinden,
Kıvrım kıvrım ettim gövdemi, oynattım kızdıran
Bir ıslıkla çatal dilli yılan gibi, güldü Tirynnius
Alay etti oyunumla: daha beşikteyken bir
Becerin vardı yılanların üstesinden gelecek;
Yendin diyelim Achelous'u, bir de öteki devleri,
Bir lokma değil misin Lerna'nın karayılanına, dedi.
Güçlendirmiş onu aldığı yaralar, bir tekinin bile
Sıyrılmamış derisi yüzlerce başının, boynu
İkiz yıldırımları olmadan da güçlüydü daha.
Ölünce çoğalan, azan bu yılanı ben
Boyunduruğa vurmuş öldürmüşüm.
Ne çıkar güçlü bir yılan olsan, iğreti
Pusatlarla donansan, kendini saklasan bile?
Böyle dedi, zincire vurmuş gibi tuttu beni
Boynumdan parmakları birden, sıktı, kerpetenle
Sıkılmış gibi boğazım, boşuna çırpındım kurtulmaya,
Kurtuldum derken, dikildi karşıma azgın bir boğa
Gibi üçüncü kez. Soldan kıskıvrak sardı beni
Kollarıyla böğrümden çekti, sürükledi kendine
Doğru, boynuzladı yığdı yere, saldıran bir boğaydım
Ben de, gömdü kumlara. Bunu yapmakla kalmadı yalnız
Güçlü, kalın sağ boynuzumu kırdı, alnım yaralı.
Naidlar'ın çiçeklerle, kokulu yemişle
Donattığı kutlanmış boynuzum kırık, oysa
Varlığım boynuzumdu. Böyle söylemiş ırmak,
Diana gibi saçları sarkan, güzel, özgün saçlı
Nymphalardan biri; yardımcılardan, geldi
Getirdi kutlanmış boynuz içinde yiyecek
Öteberi, değerli yemişleri bu güzün ürünlerini...
Gün açmış, güneş vurmuş tepelere, getirmiş gençleri...
Beklemek istemiyorlar ırmağın çekilmesini,
Suların dinmesini. Dalgalarda gizlenmiş kırlara
Benzeyen sert yüzlü, kırık boynuzlu Achelous...

Eksilmiş, bozulmuş alımı süsü şimdi, başka bir
Eksiği yoktu daha. Saklıyordu üstüne konmuş
Sazlarla, ya da söğüt yapraklarıyla
Başının bütün kusurlarını. Deianira uğrunda
Yanıp tutuştuğundandır ölümün. Ey azgın Nessus
Sırtında uçan oklarla vardı yerine. Yeni karısıyla
Kendi ilinde başına geldiğince ulaşmıştı
Alcides azgın ırmağına Euenus'un.
Daha da yükselmiş ırmak yağmurlarla,
Çevrintilerle dolmuş, geçit vermez olmuş.
Kendinden çok karısını düşünürken yiğit
Ona yaklaştı Nessus, bilirdi suyun akış gücünü,
Sığ yerlerini. Yardım edeyim sana, dedi, ey Alcides,
Güçlü bir yüzücü olman gerek karşıya geçmeye.
Aonius verdi ona Nessus'tan korktuğu gibi
Irmaktan korkan, sararan, titreyen Calydonide'yi.
Eskisi gibi okluklarla, arslan derileriyle
Ağırlaştı daha, fırlattı topuzu, yayı karşı kıyıya.
Dalgalar üstün gelmeye başlamış, dedi, çok
Düşünmeden aradı ırmağın en durgun yerini
Suların üstünde yüzmeyi küçümsedi.
Karşı kıyıya vardığında aldı fırlattığı yayı,
Duydu kadının çığlığını. Kıyıya çıkınca Nessus
Alay etti pusatlarla. Ne var, diye bağırdı Hercules
Boşuna değil mi ayaklarına güvenin ey yiğit?
İki gövdeli Nessus koru kendini. Dinle, pusatlarımı
Küçümseme, tut kendini, çekinme benden, utanma,
Atanın yurdu, senin için yasaklanan sevişmeleri
Kaldırır. Güvendin kıyılara, kaçman da gerekmez.
Ayakla değil okla yetişirim sana; oldu da dediği,
Saplandı sırtına kaçarken atılan ok,
Göğsünden çıkmış çengelli temren.
Vurulur vurulmaz, kan fışkırdı iki yarasından,
Karışmış Lenra ağusunun iriniyle; Nessus
Birden tuttu kanı, öç almadan ölmem, dedi

Kendi kendine. Sonra sıcak kanla ıslanan
Giysisini, uzattı bir andaçı diye sevgisinin.

Epey geçmiş süre, büyük Hercules'in eylemleri
Doldurdu gökleri, yatıştı hıncı üvey ananın da.
Oechalia Cenaerum'da kutlu sunaklar
İstemiş Jupiter'e, varmış gevezece muştu
Kulaklarına Deianira'nın, yalanı gerçek
Yapanın, bir sözden bin yalan çıkaranın.
Oysa İole'nin aşkıyla yanmıştı Heracles.
İnanmış aşka seven kadın da, Amphitryon soyu
Korkuyordu, güveni yoktu, ilk kez boşaldı gözyaşları
Üzüldü, sonra, neden ağlarım? dene kendi kendini
Sevinir ağladığıma beni çekemeyen, dedi.
Sonra derlendi toparlandı, geldi kendine
Evli değiliz, yatağıma alabilir başkasını.
Bağırsam mı sussam mı dönsem mi Calydon'a?
Bıraksam mı evi barkı, atsam mı bütün engelleri?
Düşünüyorum ey Meleages, kızkardeşin olsam
Kim yapabilirdi bana bu haksızlıkları, kim acı
Çektirebilir kumasının ölümüyle ötekine;
Kötülük geçiyor içinden, değişik düşünceleri var
Nesseus'un kanlı giysilerini göndermeyi kurmuş.
Yeniden güçlendirecek ölen aşkını böylece.
Sezdirmeden ulaştıracak açık yürekli Lehas'a
Kendi acılarını. Zavallı tatlı sözlerle, sundu
Yiğide armağanı. Aldı bilmeden yiğit korkusuzca
Larnaca yılanının ağusunu, attı omuzuna.
Bir kutsal koku yayıldı ilkin, sonra tatlı yakarışı,
Şarap döktü çanaktan mermer ocağa.
Ateşlendi birden, eridi yalım yayıldı
Sıcaklık, sardı Hercules'in bütün gövdesini.
Yiğitçe tuttu kendini, gücü yettiğince, yakınmadı.
Tüketince sabrını acı, yaslandı sunağa,
Bastığı çığlığı, doldurdu ormanlı Oseta'yı.

Uğraştı bu ölüm yağdıran giysileri atmaya:
Giysiyle kopuyordu derisi de neresinden tutsa,
Hınçla söyleniyor: yapışıyor gövdesine, giysiyi
Yırtan ellerine. Çıplak kalıyordu eti, güçlü kemikleri.
Cızırdadı kanı, pişti, soğutma kabına batırılmış,
Kızgın, kıpkızıl bir demir gibi, yalım yalım ağudan.
Azgınca yiyordu göğsünü kudurmuş yalımlar,
Morarmış kan akıyordu bütün gövdesinden,
Cızırdıyordu sinirler yanıp tutuşurken,
Erimiş kaslar gizli ağudan, el açtı göklere.
Bağırdı: gözün aydın ey Saturnus kızı, sevin
Ölmeme. Gözün aydın, gör acımasızlığını, yukardan
Bak çektiğim acıya, açılsın yüreğin. Acır bana düşman
Bile, düşmanın olsam gerekmez bana bu ölüm acısı
İğreniyor senden güçlükle kımıldayan can.
Ölüm armağan bana. Üvey ana bile esirgemez
Bu armağanı. Bunun için mi vurdum Busiris'i, bir
Yalancı kanıyla tapınağa boyayan korkusuzca?
Bunun için mi gizledim toprakananın güçlendiren
Besinlerini azgın Antaeus'tan? Bunda mıdır yoksa
İberya çobanlarının üçbaşlısı, ya senin üçlü
Başından, siz ey eller bükmediniz mi boynuzlarını
Boğanın? sizden haber getirdi Elis, Stympalus
Dalgaları, Parthenium ormanı. Yiğitliğinizden,
Getiren Thermedon altınından işlemeli kemeri,
Uykusuz Dracon'ların koruduğu elmaları.
Ne Kentaurus'lar çıkabilir karşıma benim
Ne Arkadia'nın azgın domuzu, ne de bir yılım
Günümde, üstün güçlü Hydra. Gördüm insan kanından
Şiştiğini Thrax atlarının, yemliklerin
Ölü parçalarıyla dolduğunu gördüm. Serdim yere
Görür görmez atları da, binicilerini de.
Kollarımda sıkışıp geberen Nemeaca canavarı
Burada yatıyordu cansız. Burada boynundan tutup
Kaldırdım göğü. Yorulmuş azgın karısı buyruklarından

Jupiter'in, ben yorulmamıştım işten daha. Geldi yenisi
Yıkımın, ne erkek gücü direndi, ne kargı, ne kalkan
Önünde. Bir ateş yakmış ciğerlerini, içini insanların
Yalnız Eurystheus kalmış, inanırlar mı dedi yine
Yüce tanrılar? Dolaştı Oeta tepesinde
Yaralanmış gövdesinden, kaçmış
Bu işleri yapandan bir boğa gibi, inliyor hep
Titriyor durmadan, parçalamak istiyor
Bütün gücüyle üstünü başını, giysilerini,
Titriyor, atıyor kendini yerden yere öfkeyle,
Dönüyor dağlara, açıyor kollarını atasına.
Orada, gördü Lichass'ı korkudan saklanmış kayanın
Oyuğunda. Acıyla. öfkeyle bağırdı ona: "Sen, Lichass, sen
Getirmedin mi başıma bu yıkımı? Sen değil misin kanıma
Giren?" Titredi, ürperdi, Lichas, birden
Suçu atmak istedi üstünden. Konuşurken ellerini
Dizlerine koyacağı sırada, birdenbire tuttu
Üç kez sarstı onu Hercules, sonra fırlatıp attı
Öfkeyle Euboia denizinin azgın sularına,
Daha uçarken yutuverdi dalgalar onu.
Nasıl katılaşırsa soğuk rüzgarda yağmur,
Yoğunlaşır kar kesilir, toptop olur,
İri iri düşerse toprağa, işte öyle
Fırlatıldı güçlü elleriyle boşluğa,
Kanı kurudu korkudan Lichas'ın, taş kesildi
Eski zaman masallarında söylendiği gibi.
Şimdi, Euboia kıyısında bir kaya yükselir,
İnsan biçimli kötü bir kaya. Ürker oraya gelen
Orada Lichas'ın bir taş olduğunu gören gemiciler,
Sen, Jupiter'in ünlü torunu. Yüce Oeta'nın
Ağaçlarından yığdın yakmak için, yay verdin,
Ok verdin, Troya'yı Poias'ın oğluna. O, orada
Tutuşturmuş verdiğin odunları, yığdırdığın,
Birden azgın yalımlar yükselmiş, dolmuş
Ortalık, yığdırdığın odunlar yanınca.

Gerdin Nemea arslanının gönünü odun
Yığınının üstüne topuza dayayıp enseni uzandın,
Bir şölene gider gibiydin, öyleydi yüzün,
Şarap dolu sağraklar, bir de başında çelenk.

Birden kuşatmış azgın yalımlar seni çepeçevre,
Yutmak istedi küçümsediğin azgın yalımlar seni,
Korkmuş yeryüzünü koruyan tanrılar bile,
Durumu görünce; açık konuştu Saturnus oğlu
Jupiter. Ne büyük sevinç veriyor bana ey tanrılar
Saldığınız korku. Yürek dolusu sevinç isterim,
Bilsin bu halk, anlasın egemenliğimi, atası
Olduğumu, oğluma arka çıktığınızı.
Katılmak gerekir onun etkili eylemlerine burada,
Bilirim, bunu size borçlu olduğumu. Ancak bencil
Bir korku sarsmaz güçlü tinleri, yaksın yalımlar.
Hepsini yenen ateşi de yenecek, yeter ki bilesiniz.
Sezecek onun analık yanı Vulcanus'un gücünü,
Ne almışsa benden kalacak sonsuzca, ölüme değin
Artmadan, eksilmeden, yalımlarca yutulmadan,
Kurtulsun isterim bu yeryüzü yükünden, yükselsin
Diye yüce göklere, umarım benim işim olacak bu,
Bütün ölümsüzler arasına katılmanın kıvancı, ödül
Beklemesin Hercules'e kötü gözle bakan, ondan
Ödülü onaylayan, uygun gören odur, bilir bunu.
Alkışlandı, kralın karısı bile sonraki konuşmayı
Böyle ilgiyle dinlemek istedi, isteksiz değil.
Ancak sonucu beğenmedi kadın, tedirgin edici buldu.
Mulciber götürdü buradan bir yalımın
Yakabileceği ne varsa. Artık Hercules'ten kalmadı
Tanınabilir bir görüntü, anadan da bir iz kalmadı,
Yalnızca koruyucu izler kaldı Jupiter'den onda.
Yaşlanınca gömlek değiştirip gençleşen yılan gibi,
Yenileştirici pullarla parlak, güçlü bir yaşam kaldı:
Böylece, bu soylu ölümle, soyundu ölümlü giysisinden,

Daha sağlıklı, verimli bir yaşam süren Tirynthius
Başladı daha büyük olmaya, bu kutsal görkemle daha
Çekingen davranmaya. Şimdi dört atlı arabada
Egemen baba götürüyordu onu göklerin ortasında ışıyan

Yıldızlara doğru. Atlas sezdi yükün ağırlığını,
Daha geçmedi öfkesi Eurystheus'un, Stheneleus
Oğlunun, oğluna duygusuzca davranan bir baba gibi
Sürdürdü hıncını. Nice acıya katlandı Alcmene
Argolis'te, güzel kız. Yeryüzü tanık İole'nin başına
Gelenlere, büyücü kadının yaptığına, oğlunun işlerine,
Yazgısı buydu. İole evlendi Hyllos'la, Heracles'in
Buyruğuyla, soylu tohumları döktü dölyatağına.
Konuştu Alcmene: saygılar sana ey tanrıça, bu doğum
Sancıları içinde, çağırırsan yardıma İlithyia'yı,
Kolaylık versin bana Juno'ya olan sevgi. Az sonra
Dayanılmaz sancılar içinde doğdu Hercules.
Onuncu belirtimde ışıldar yıldızlar, kucağımda
Şimdi taşıdığım önemli yük, öylesine büyüktü ki
Gören kolayca anlardı Jupiter'den geldiğini,
Ben bile uzun süre taşıyamazdım onu, sıkıntı
Verirdi bana ağırlığı, sarsardı beni konuşsam,
Ürperten bir soğuk, bir sancı bunları düşününce.
Yedi gün yedi gece sıkıntılar içinde bağırdım
Acıdan tükenerek, ellerimi göğe uzatarak
Yüksek sesle Lucine diye, sancılarla, iniltilerle.
Sonunda başardım, yaklaştı yardım, gerçekleşti
Dileğim, acımasız Juno'ya adanınca başım,
Bu uğursuz olayda. Ulaşınca Juno'ya iniltülerim
Seçti kapının yanındaki adak sunağını, orada
Oturmak için, orada sağlı sollu çapraz oturup
Bükülerek, dizlerimi kıskaca alarak, parmakları
Sımsıkı birbirine geçirerek doğumu geciktirdi,
Bu arada fısıldayan bir sesle sözler söyledi,
Yaklaşan doğum üstüne andiçti. Kıvrandım korkudan

Kargışlar yağdırdım Jupiter'in kötülüğüne, ölümü
Diledim yakınmalar içinde, ağrıdan dövündüm taşlarla,
Sokuldum Cadmus'un anasına, adaklarla yakardım, güç
Kazanmak istedim, acılar karşısında. Aşağı soydan
Gelen yanaşmalardan biri, Galanthis, altın saçlı
Oradaydı, işinde çevikti, bence güvenilirdi, o da
Sezdi Juno'nun hıncını, kapıdan girip çıktığında,
Gördü ocak başında tanrıçanın oturduğunu, diz çökmüş
Parmaklarıyla kollarını sımsıkı kavramış durumda.
"Daha kim" dedi; senmişsin, tanrıçadan mutluluk dile.
Doğum oldu, acılar içinde dileği yerine getirdi
Argolis'li Alcmene. O sıra korkup sıçrayarak, birden
Çözdün ellerin bağını. Özgürüm, doğurabildim artık.
Derler ki bu kötü tuzağa gülmüştü Galanthis,
Ancak öfkeden kuduran tanrıça güleni
Tuttu saçından, bir gövdeyi yerden kaldırır gibi
Çekip itti tanrıça, ayağa dönüştürdü kollarını,
Önceki gibi. Eskisi gibi atılgan, çevik oluverdi,
Sırtının rengi değişmedi, biçimi başkalaştı.
Yalan söyleyen ağızla yardım etmiş lohusaya,
Bu ağızla yakarmış, önceki gibi gelmiş evlerimize,

Böyle dedi, üzen bir duyguyla andı önceki yanaşmayı,
İç çekti, gelin dedi ki; üzülene: Ey ana, sen, kanından
Değilmiş gibi davrandın ona, dönüştü. Bu gerçek
Kızkardeşin olağanüstü yazgısını anlatsam sana;
Bu gözyaşlarına, bu acıya karşın, dil beni yadsırsa
Ne çıkar? Ananın biricik kızı —benim anam başka—
Dryope'ydi Oechalia kadınlarının en alımlısı.
Yıkılmış gelinlik övüncü, Delphi'de, Delos'ta egemen
Tanrıya yenik düşen kadınlar, bu yüzden, karısı
Oldular Andraemon'un, o da daha mutlu bir koca.
Eğik bir kıyıyla süslenmiş bayır çepeçevre,
Bir göldür. Yüzeyini çevreleyen mersin ormanı.
Oraya varanda Dryope, nymphalara çelenk götürmek için;

Nedir isteksizliği çoğaltan, sezemezdi yazgısı.
Daha yaşına basmamış çocuğunu da götürdü,
Göğsünde analık övüncü, onu besleyecek yeterli süt,
Gölden uzaklarda, erguvan renkleriyle süslü, üzüme
Dönen çiçekler içinde, susever bir lotus çiçeği.
Dryope çiçekler derdi ağaçtan, oynasın diye
Oğulcuğuna vermek için, düşündüğümü yapması için,
Onunla birlikteyim şimdi, gördüm şimdi düştüğünü
Çiçeklerden kan damlalarının, dal oynadı titrek
Damlalardan. Nymphalardan biri, üşengen köylülerin
Anlattıkları gibi, Lotis, kaçarak Priapus'un
Tutkularından dönüşmüş gövdesini taşıdığı adıyla
Korudu. Bilinmezdi bu kızkardeşince, korktu,
Buradan gitmek, sevdiği nymphaları bırakmak istedi,
O zaman köke dönüşmüş ayakları. Yerden çekmek
İçin ayaklarını, yukarı kaldırmak istedi gövdesini.
Aşağıdan yükselerek böğürleri çevresinde yavaşça
Dönüverdi yapışan kabuk bir kayış gibi. O sırada
Saçlarını karıştırmak için kalkan eli yaprak doldu,
Çepeçevre yapraktı başı. Emen çocuk Amphisus, torunu
Ünlü Eurytus'un, sezdi annenin katılaştığını
Memelerinin, besleyici sıvının emilmediğini daha.
Donakaldım, gördüm bu acımasız yıkımı, ey kızkardeş,
Sana bir kadının yardımcı olamayacağını. Çok
Uğraştım büyüyen kütüğe, dallara engel olmayı kucaklayıp,
Ben de isterdim bu yapışkan kabukla örtünmeyi, şimdi.
Burada kocası Andraemon, üzgün babası, ararlar Dryope'yi:
Dryope, onlara gösterdi Lotus'a dönüştüğünü.
Öpüşlerle örttüler gevşek ağacı, atıldılar ağacın
Üstüne sımsıkı sarıldılar köklerine.
Yok, ağaç değil, sen değerli kızkardeşimizsin,
Yüzün yok yalnız. Üzgün ağaç gövdesinden çıkan
Yapraklar, gözyaşlarıyla ıslandılar. Uzun süre
Böyle, bir ses çıktı ağzından, bir yakınma yayıldı
Boşlukta: inanılırsa mutsuzluğa, andolsun tanrılara,

Doğru değil bana yapılan, aykırı, suçsuzum, haksız
Bana verilen ceza. Suçsuz yaşadım, yalanım varsa
Hep böyle çıplak, yapraksız kalayım, kesilip yakılayım.
Çocuk alınsın, götürülsün annesinin dallarından.
Verirdi çocuğu bakım için süt anneye, bırakırdı
Ağacımın altında süt emmeye, oynamaya.
Öğrenir günün birinde çocuk konuşmayı, sonra öğretir
Anne onlara esenlemeyi, üzülüp söyler: annen burada
Ağacın altındadır. Çocuk gölden korkar, çiçek koparmaz
Ağaçtan, tanrıçaların gövdesi diye bakar çalılıklara.
Üzgün koca, kal sağlıcakla; siz de kızkardeş, baba!
Beni seviyorsanız yine yapraklarımı yemesin
Hayvan, yaralamasın beni kesici orak, koruyun.
Bana yazgımdan kalan karşınızda eğilmemektir,
Yönelin bana, gelin beni öpmeye, okşamaya,
Küçük çocukları kaldırın yukarı bana doğru.
Daha konuşamadı, ak boynunda esnek kenevir
Çıkmaya başladı, sivrilen doruğunda yokoldum.
Yalnız eli görünmez oldu, sevginiz gitti
Bana ölü bir bakış, gövdeyi saran kabuk kaldı.
Tükendi konuşma, yokoldu ağız, dönüşen
Gövdede, yeni çıkan dallarda kaldı uzun süre sıcaklığı.

Yayıldı ortalığa Eurytus kızının bu şaşılası olayı,
Başparmağıyla gösterdi Alcmene İole'ye kuruyan
Gözyaşlarını, kendi de ağladı, yeni bir olayla yeni
Bir üzüntü, yükseltilen eşikte duran bir
Çocuk, yanaklarını örten ayva tüyleri, Iolaus,
Yüzünde çiçekleşen gençlik yıllarının parlaklığı,
Bu iyiliği Juno'nun kızı Hebe yapmıştı ona,
Kocası böyle istedi, andiçmek için gerekirdi bu,
Bundan başka bir armağan da olmazdı ona,
Themis başka türlü yaptırmazdı. O evrede başlamıştı
Thebae'de karşılıklı savaş, Capaneus başarır
Jupiter'in yardımıyla, eşitti iki kardeş savaşta.

Onun, yeryüzünde, kişisel görüntüsünü ortaya
Konmuş biçimiyle, ancak bilici görecek diri olarak,
Ananın öcü babadan alınır, oğul görevini yapar, kıyın,
Görev hepsi bir: korkuda, kaygıda, bilinçten, evden
Yoksun kalma, Eumenid'lerin, ananın yüzünden uzak,
Onun izini sürmek. Kadın istedi uğursuz altını
Ondan, Phegeius kılıcını, yoketti gönüldeşliği.
Sonra, Jupiter istedi Achelous'ın kızı Callirhoe'yi,
İki konuşmayan oğlancık gibiydi onun da yaşı;
Kana kan cana can denecek çağları yoktu.
Jupiter, sonradan, bunları aldı üvey çocuk edindi,
Korudu, sakalı çıkmamış çocukları büyüttü.

Geleceği bilen Themis, kutlu ağzıyla bunları
Söylediğinde, tanrılar arasında şaşkınlık yarattı,
Neden bunu başkaları söylememiş de bu söyler
Diye mırıldandılar. Ne acıdır bunca yıllık koca
Söylemez, Pallas'ın kızı söylemez, eşi İason'un
Saçı ağaran Ceres o iyiliksever güç demez.
Geri istedi Mulciber gençliğini Erichtonius'un,
Venüs bile kaygı duydu gelecekten, Anchises'in
Yenilensin yılları, dedi. Düşündü yine bu egemen tanrı,
Bu gürültülü kargaşayı çoğaltmak istedi, yardımı,
Jupiter'e varıncaya dek açtı ağzını: size saygımız
Büyük, bu sataşma neden? dedi, inanan biri var mı
İçinizde yazgıya üstün geleceğine? Yazgı geçen
Süre yeni bir yer verdi Iolaus'a, gençleşti,
Callirhoe'nin oğullarına gençlik verdi, kargı değil.
Siz de daha kolay bir direnç kazandınız,
Bağa vuruldunuz, beni yazgım bağladı, değiştirmek
Elimdeymiş gibi yılların gücü sarsamadı bizim
Aeacus'u, Rhadamanthus hep genç, güzel kaldı yaşamda,
Benim Minos da öyle, yaşamın çekilmez ağırlığından
Sürdüremedi önceki etkinliğini, düzeni korumayı.
Etkiledi tanrıları Jupiter'in konuşması, sustular,

Karşı çıkmadılar, gördüler Aecus, Rhadamanthus, Minos
Tükenmiş yılların geçişiyle. Güçlü çağında, yalnızca
Adının yankısıyla erkli topluluklara korku salan,
Şimdi tükenmiş artık. Deione oğlu Miletus
Önünde, gençliğin güç verdiği kişinin, korktu
Baba Phoebus, yönetim elinden gidecek sandı,
Göze alamamıştı onu yurdundan sürmeyi.
Oysa sen, Miletus, kendiliğinden gidiyorsun,
Yüzersin Egenin dalgalı sularında hızlı geminle
Ulaştın Asya'da kurucusunun adını taşıyan kalelere.
Orada, yurdun kıvrımlı deniz kıyılarında gezen,
Nympha Cyanea'yı tanıyacaksın, Meandros'un kızını,
Odur doğuran Byblis'le Caunus ikizini, çokluk
Ters akan ırmağı, çocukları. Byblis örnek oldu.
Kızların ne denli çılgınca sevdiklerine:
Byblis derin bir tutkuyla sevdi güzel kardeşini,
Gerçekten sevdi, kardeş seven bir kız gibi değil.
İlkin duymadı sevgi ateşinin etkisini pek; sandı
Bir suç çıkmaz bundan, sık sık öptü onu,
Kardeşçe sarılır boynuna kollarını dolardı,
Uzun bir süre sonra anlaşıldı yanıldı, suç.
Yavaş yavaş sevgi gösterdi etkisini: görmek
İçin kardeşini süslenip gelirdi, daha güzel
Görünmek için, azdı sevgi: başladı kıskanmalar,
İçten içe yanmalar. Artık iş bitti,
Ateşi gizlemeye gerek kalmadı, içten tutuştu.
En yüce sevgili, diye niteledi onu, tiksindi
Kadın adından bile, duyunca ondan kızkardeşi
Olduğunu. Yıkıldı bu yasak umut, değeri kalmadı.
Hep bu tatlı uyku ortamında görürdü
Sevenleri. Kardeşiyle gövdesini birleştirmek
İsteyenleri yazıklardı, kızarırdı utancından, uykuda
Dinlenmesine karşın. Gitmiş uyku, susmuş epeyce,
Yine gelmiş gözlerinin önüne düşün görüntüsü,
Başladı devingen duygular: yazık bana, dedi, neden

Gerçekleşmeyecek bir düş gördüm? Kötü gözlerle
Olsam da güzeldi o düş, tatlıydı, sevebilirdim onu
Kardeşim olmasa; görülmeğe değerdi benim içim,
Ne yazık kızkardeşiyim ben. Uyanık olsam da görmezdim
Böyle bir durum, ne çok isterim hep bu tür
Benzer bir görüntüyle geri gelse uyku.
Tanık düşten uzaksa da özdeş kıvanç değil.
Sen, Venüs, güzel Cupido ile kanatlı oğlanla birlik,
Oh, ne de kıvançlıyım şimdi! ne güzel bir duygu
Sürükledi beni ne denli gevşemiş, açılmış içim.
Ne tatlıdır anımsamamak, kısa da olsa tadı,
Hızla geçen gece, gönülde kıskanmanın başlaması
Adın dönüşmesiyle birliğe varma, sonra kolayca
Ben gelin olmuşum, ey Caunus, senin baban
Sen damatmışsın, ey Caunus, benim babam
Öyle istemiş tanrılar, atalarımız dışında hepimiz
Birlikte olabilirmişiz. Oh, sen daha soylu imişsin
Benim soyumdan, sana daha güzel bir kadın gerek,
Anne olmaya, ben mutsuz, bir anadan babadan
Gelmişiz, sen kardeş olacaksın. Birliğimizin
Engeli budur. Ne anlamı var gördüğümün? Düşlerin
Değeri ne? Gerçek değer taşır mı düşler?
Siz mutlu tanrılar, hep elinizin altında olsun
Kızkardeşler. Böyle korudu kadını kandaş Saturnus,
Oceanus Tethys'i, Olympos'un egemeni de Juno'yu
Özel bir yasaya dayanır tanrılar. Gökte geçerli
Başka bir yasa bağdaşır mı insan davranışlarıyla?
Sönsün yüreğimin bu yasaklı ateşi, istemem
Artık, severek ölmeyi dilemişim, ya da kardeşinin
Ölü kadını öptüğü salacada dinlenmeyi yeğlerim.
Daha doğrusu seçilir iki uygulamadan biri.
Ona yıkım olan beni kıvandırır. Korkutmasın
Aeolus'un oğullarını kızkardeşlerinin yatağı.
Neden beni sarsar onlar? Ne yapmam gerek? Nereye
Gönderirler beni? Uzağa, utanmaz alevlere.

Yalnız kardeşince sevilen kızkardeşe iş var.
Beni de tutsak etseydi böyle bir sevgi, gereğini
Yapar esen olabilirdim ben de. Direnmemişim
Sevenin isteğine, diyc, şimdi hep seven bir
Kadın olmam mı gerek? Bunu söylemek, açıklamak
Elimde mi? Sevgi bastırır, utanç dilimi bağlar,
Bir gizli mektup bu saklı ateşi açıklayabilir.
Bunları söyledi, esenliğe kavuştu yüreği.
Yana doğru dikeldi, sol dirseğine dayanıp
Dedi ki: durum böyle, ben açıkladım azgın sevgimi.
Nereye vardığımı, hangi alevin beni yaktığını.
Titreyen eliyle yazdı düşüncelerinin taslağını,
Sağ eline kalemi, sol eline düzlenmiş mumu aldı,
Başladı yazmaya, duraksadı, daldı, bitirdi yazıyı,
Yeniden düzenledi, sonra sildi: değiştirdi, kınadı,
Onayladı. Çokluk değiştiriyor, yazıyı bir yana
Koyuyor, yeniden eline alıyor, yapacağını bilmiyor,
Neyi seçeceğini kestiremiyor. Utangaç, korkusuz.
"Kızkardeş" yazılmıştı orada. Bu adı silmeyi
Yeğledi, şu sözleri kazıdı düzlenmiş muma:
Mutlu kılmayınca mutlu olmayacaksın, esenlik sana
Seni sevenden; utandı adını söylemeye.
Özlemle sorarsan bana bırakılmış bu konu
Oluruna adı anılmadan, sen bilmeyegör artık
Byblis'i, öz dileği yerini bulana dek.
Artık anlatmıştır sana bu bitkin gönlü
Rengi, bu bitkin gövde, bu yaşlı gözler,
Bu üzgün yüzler, bu ilgi çekmeden yükselen boşuna
İççekişler, bu kucaklamalar, bu öpüşler sezişleri,
İyice kavramışlar onların kızkardeşçe olmadığını.
Bu yakıcı yaranın acısını özümde duyduğumda
İçimin kavurucu bir yalımla tutuştuğunu sandım,
Tanrılar tanığımdır hepsini yaşamış gibiydim,
Sonunda daha sağlıklı olmuşum: kurtulmak için güçlü
Pusatlarından Cupido'nun çok uğraştım, çokluk

Senin bir kıza karşı azgın isteğinden, katı tutumundan
Kaçındım. Öldürdüm, bunu söylemeliyim, seni seveni
Kurtarabilirsin, öldürebilirsin yalnızca.
Şimdi yap istediğini, bir yavı kız isteği
Değil bu, bak yakarıyor, sana yakın, daha yakın olmak,
Seninle sımsıkı zincire vurulmak istiyor.
Yaşlılar hak bilmezler, onlar neyin ceza, yasal,
Neyin geçici olduğunu, olmadığını araştırırlar,
Öğretimde kaygılı davranırlar. Bizim yaşımız
Sevgi çağıdır; biz kural bilmeyiz, Venüs'ün
Ardınca gider hepsini yasal sayar, tanrılara uyarız.
Ne babanın baskısı, ne söylence kaygısı,
Ne korku engeldir bize. Neden korkar mışız?
Kardeşlik örtüsü çekmişiz sevgimizin üstüne.
Artık engel yok seninle gizli konuşmama,
Öpüşürüz, sarmaşırız, kucaklaşırız özgürce ikimiz,
Suç neresinde bunun? Gönlün yöneltti seni sevgiye,
Kaçınılmazdı bu, yapılacak iş kalmamıştı daha.
Suçlama kendini, mezar yazıtım yerer seni.
Yazdı bu tutarsız sözleri, sonra, sımsıkı tuttuğu
Mumu elinde, iki ucunu bir yere getirip katladı.
Böylece gözyaşlarının ıslattığı bir taşla
Damgalanan suçtan ıslaklık arındırdı dili.
Yüzü kızararak çağırdı bir uşağını, içtenlikle
Dedi ki: al bunu "gönüldeşime" götür, "benim",
Epeyce duraladı, "kardeşime". Bunu verirken
Sarktı titreyen elinde tuttuğu yazı. Sarsılmış
Korkuya kapılmış gibi, uşak gecikmeden
İletti yerine bu gizemli yazıyı alınca.
Birden, titredi öfkesinden Meandros oğlu,
Hepsini okumadan aldığı yazının, tiksinerek.
Yazı daha elindeyken titreyen dudaklarından
Şu sözler döküldü uşağın: uğursuz ulak kaçar
Yasak sevgiden, neden, bilebilirsin, ölümün
Benim yüzkaram değilse, çekmişsin yaşamınla

Cezanı. Verdi Caunus'un öfkeli tanrıçasının
Yazısını, korkarak çekildi, kaçındığın gibi de
Sarsılırsın Byblis'ten, kaskatı kesilir
Gövden. Bulanmış bilinç, bir bunalım gelmiş,
Şu sözler çıkıp ağzından yayıldı havaya:
Yaraşığı neyse olur. Neden, düşünmeden açığa
Vurdum bu yarayı? Saklanması gereken böyle bir
Yazıyı neden ivedilikle yaydım ortalığa?
Önce öğrenmeliydim gizlisini açığını, kuşkulu
Sözcükleri araştırmalıydım, onu izleyenlere
Duyurmamalıydım, önce damgaya bakmalıydım,
Yel nereden esiyor, güvenilir denizde gitmeliydim.
Yelkenleri şişirdim rüzgarla, gerekeni savsadım.
Kayalara bindirip av olacağım, dalgalı Okyanus
Örtecek suya batanı, dönmeyecek daha yelkenlim.
Bir yanılmaz belirti uyarmıştı beni, uysal
Olma sevgide diye, yazılı mum düşmüştü
Elimden, sallanırken umut vermişti bana.
Günden, yoksa bütün girişimlerden, ya da
Yalnızca günden mi uzak kalmalıyım? Uyardı
Beni tanrı, özel bir imle kötü düşünmesem.
Sözlerimi muma yazmaktansa kendim söylemeliydim
Onunla yüzyüze gelip içimi dökmeliydim, sevenin
Yüzünü, dökülen göz yaşlarını görmüş olacaktı,
Yazdığımdan daha çok söz söyleyebilirdim ona.
Kollarımı boynuna dolayabilirdim istemese de,
Beni itip terslese bile ölümün yaran olurdu,
Diz çöker yaşamımın bağışlanmasını isterdim.
Elimden gelen ne varsa yapardım, yalnızca birini
Değil bütün isteklerimi ortaya koyardım.
Gönderilen uşağın biricik suçu bu olabilir:
Ne benim çektiğimi çeker, ne gördüğümü görür,
Ne yaptığımı yapar, düşündüğümü düşünür, boş
Geçeni anlar. Suç bende, onu kaplan doğurmadı,
Ne katı kaya, ne de katı demir var göğsünde,

Ne çelik, ne de bir arslan emzirmiş onu.
Başarı kesin, hepsi yeni, içimi bulandıracak
Bir durum yok, daha uzun süre kalır soluğum.
Değiştirebileceğim ilk olgu değil başlayan,
Değiştirilmesi gereken ikincisidir, burada.
Ben dileğimden geçsem bile, kimse göze alamaz
Benim gibi anılarından sıyrılmayı, hepsini unutmayı.
Ben isteğimden, duygularımdan az çok geçsem, kendimi
Baskıya alıp bunu gerçekleştirsem bile, yine
Bin kuşku kalır, tanrı değil de tutku, şu yakan
Aşırı istek tutuşur insanın göğsünde, sürükler.
Sözün kısası, ben, ağır bir suç işleyemem yeniden.
Bunlar yazılmış, denenmiş, kararmış içim.
Artık bitmiş işim, arınmışım, başka yapacağım yok.
İstek çok, yeniden suç işlemeye olanak yok.
Böyle söyledi, yüreği dilim dilim, kuşku dolu.
Yerinmiş gibiydi, tutamadı kendini, bir daha denedi,
Kalmamıştı gücü üzüntüsünü gidermeye.
Anladı sonu yok bunun, suçtan da, yurdundan da
Uzaklaştı, gitti yabancı bir yerde yeni kaleler
Kurdu Caunus. Duyuldu söylenti, derin üzüntüye
Kapıldı Miletus kızı, yırttı giyeklerini göğsünde
Ayırdı iki yana, dövündü sarsıcı kuşkular içinde.
Döktü ortaya içini, bu yasak sevgiyle, dağınık
Üstü başı; soğudu yurdundan, tanrılardan, kesmiş
Umudu sevgiliden, sürdü kaçan kardeşinin izini.
Üç yıllık bayram gibi kutlanır Bacchus törenleri
İsmarus'ta, senin Thyrsus coşturur onları
Ey Semele'nin oğlu, böyle görüldü kırlarda Byblis
Bubasis kadınlarınca, çağlarken, Byblis'i bırakıp
Giderken onlar geçti savaşan Karyalılar, Lelegler
Arasından Likya kırlarında. Geçti Limyra'dan,
Cragos'tan, Xanthus ırmağından, ovalardan, oradadır
İçinde ateş, kılıç, yılan taşıyan yüzü göğsü arslan
Chimera. Issız ormanlar, orada düşersin Byblis, yere,

Ardından gelenden kaçıp, yorgun, saçların yerde,
Yatarsın yüzükoyun, dökülmüş yapraklar üstünde.
Uğraşır, sık sık, onu güçsüz kolundan,
Tutup kaldırmaya Leleg nymphaları; Sevgi
Ağır basar, avunma sağır duyguya yarar, anımsarlar.
Dilsiz yatar yerde, tırnaklarıyla yolmaya çalışır
Yeşil otları Byblis, gözyaşlarıyla ıslatır çimeni.
Naiadlar izler bu olayı, söylentiye göre, bir pınar
Hep akar. Neden gittikçe daha büyük olurlar?
Bir bak kesilmiş çam kabuğundan damlayan sakıza,
Yerden fışkıran yapışkan zifte; güneş vurunca
Esen yumuşak, serin yellere, soğukta kaskatı kesilen
Sıcak yellerle esenlik veren dalgalara; işte onlar
Gibi değişti, tükendi gözyaşları içinde Byblis,
Şimdi, bir oylumda, kendi adıyla anılan; sık yapraklı
Bir meşenin altından fışkıran, pınara dönüşünceye dek.

Bu söylence kolayca yayıldı, yüzlerce Girit ilini
Dolduracakmış ünü; Girit'te İphis'in dönüşümüyle
İlgili olağanüstü söylence, duyulmamış olsa önce.
İlkin, Knossos Krallığı yakınında, Phaestos'ta
Bilinmeyen bir ilde, toprak doğurdu Ligdus'u.
Pek büyük krallık değildi bu, yalnız soyluydu,
Orada yaşardı Ligdus, suçtan, korkudan arınmış. Bir gün
Uyarıcı bir dille dedi ki gebe karısına, doğum
Epeyce yaklaştığı evrelerde: iki isteğim var,
Biri az acı çekmen, bana bir oğlancık doğurman.
Öteki oldukça ağır, yazgımızı yadsıyan ayrıca.
Kız doğurursan, tanrı korusun, üzülerek söylüyorum
Babalık sevgisi yok olur, çocuk da ölür gider,
Böyledir durum. Bunları söyledikten sonra, kocası,
Kadının gözyaşlarıyla sislendi yüzü, böyleydi,
Böyle uygulanıyordu, ikisince de buyruk, yakardı
Bunları duyunca kocasına, Telethusa, ara vermeksizin,
Kırılmasın diye umudu. Ligdus söyledi kesin sözü.

O sırada anne güçlükle taşıyordu karnında çocuğu,
Doğacak duruma gelmişti neredeyse, gece yarısı düşte
Gördü bir görüntü biçiminde İnachus'un kızını
Yatağının önünde, geliyordu ardınca, bir görünür,
Bir ayakta dikilir durur, ay gibi boynuzlar alnını
Süsler, parlayan altın başaklara yüce
Bir görkem katar gibiydi. Birlikte geldi havlayan
Anubis'le gövdesi değişik boyamlı Apis, kutsal
Bubastis, parmağını kaldırıp susturdu hepsini,
Bir de tıkırdattı, artık ne saygın Osiris, ne de
Ağu dökerek uyku getiren Mısır yılanı yapardı.
Birden, uykudan uyanan tanrıça, baktı ona; dedi ki:
Telethusa, gönüldeşlerimden birisin, bırak bu
Sıkıntılı korkuyu, uy kocanın buyruğuna.
Kuşkulanma boşuna, avun, kolaylık verecek Lucina,
Gereği neyse olsun. Yardımcı tanrıçayım ben,
Elinden tutacağım, bu değerbilmezliğin yüceliği,
Senin saygı duyduğun, yerdiğin değil. Bu uyarıdan
Sonra çıktı odasından, Telethusa. Sevinçle kalkan
Bu Giritli kadın, kaldırdı temiz ellerini yıldızlara
Gerçekleşsin diye düş, içtenlikle. Ağrıların artışı
Gibi, yük de yöneldi ışığa, bir kız geldi dünyaya,
Bunu bilmiyordu Ligdus, anne başka bir çocuk koydu
Kızın yerine, yalnız sütanne biliyordu gizemi.
Kıvanmış baba, atasının adını verdi oğluna,
İphis diye tanındı. Sevgi'ydi annenin adı da,
Yayılınca ortalığa kimse kuşkulanmadı bundan.
Bu yalanlar da böylece saklı kalıverdi.
Yetişti çocuk oğlana, kıza da benzerdi yüzü,
İkisinden biriydi, öyle görünüyordu, bakıldığında.
Geçen üç yıllık süre on yıl gibi geliyordu.
Ey İphis, baban seni, sarışın Ianthe ile
Evlendirecek; Dictae'da Telestes'in çocuğuydu o,
Övülmüştü güzelliği bütün Phaestos'lu kızlarca.
Yaşına uygundu görünüşü, gereken önbilgiler, sevişme

Kuralları edinmişti öğretmenler arasında.
Bu bilgilerle yerleşti gönlünde sevgi, birinde
Yanmak, ötekinde beklemek vardı. Beklerdi mutlu
Evlilik gününü, gönül aydınlığını, düşlediğinde
Eşi olacağını sandığı erkeği Ianthe.
Ummadığı bir sevgiye kapıldı İphis, çoğaldı
İçini yakan yalımlar, kız kızı yaktı demek.
Güçlükle tutup gözyaşlarını dedi ki: yok mu
Bir çıkış yolu, bu doğadışı evliliği engellesin?
Esirgemek isterse beni tanrılar töreye de,
Doğaya da yakışan bir sevgi versinler, olmaz bu.
Sevmez inek ineği, kısrak kısrağı dölleşmede,
Koyun koçu ister, dişi geyik erkeğini izler,
Kuşlar birbirleriyle sevişir dölleşir. Görülmemiş
Bir olaydır bütün hayvanlar arasında dişinin
Dişiyle seviştiği, dölleştiği. Doğmaz olaydım,
Doğurmaz Giritli kadın böyle bir doğadışı yaratık,
Güneşin kızı da boğaya tutulmaz, bir erkeğin karısı
Olmazdı böyle. Gerçeği söylemeye itiyor beni gittikçe
Çoğalan tutku. Budur boğa görünümünde sevişmenin
Tadını veren, beni bir boğayla dölleşmeye çeken.
Yeryüzünün bütün anlayışlı kişileri buraya gelse,
Daedalus geri dönse balmumu kanatlarını sallasa
Ne yapabilir? Beni kızken oğlana dönüştürebilir mi
Bu etkin güç? Seni dönüştürür mü, Ianthe?
Neden gönlünü güçlendirmezsin, kendine gelmezsin,
İphis, içinden atmazsın bu delice, saçma tutkuyu?
Kendi kendini kandırmıyorsan bak doğa ne biçim
Yarattı seni, anla; gücünü göster, kadınca sevgiyi seç.
Umuttur sevgiyi doğuran, umuttur sevgiyi koruyan.
Budur soyun sürmesini önleyen. Ne kendini uyanık
Tutman, ne anlayışlı bir kocanın koruyuşu,
Ne tatlı bir kucaklaşmayı engelleyen baba katılığı,
Ne tutkuya karşı direnmek. Sana yerini yadsımak
Kalır; hepsi gerçekleşmiş gibidir, sanırsın,

Mutluluk görmeyeceksin, yorulmuş tanrılar, insanlar.
Zaman yok içimi dökmeye: koruyun beni tanrılar, yapın
Ne dilerseniz; istediğimi iste ey baba,
Ey gelecekteki kaynata. Hepsinden güçlü doğa istemez
Bunu; yalnızca bana yol gösterir. Geldi beklenen süre,
Bu düğün günüdür artık, benim olacak Ianthe;
Bir olmayacağız, susamışız dalgalar ortasında.
Gelir düğüne Hymeneus, evliliği koruyan Juno,
Nerede sağdıç olmaz, nerede görülmüş iki özgür gelin?
Böyle deyip kesti. Ateş sardı öteki kızı, böylece,
Önce Hymeneus gelsin ortaya istedi; görünce
Geldiğini, korkarak durdu uzun süre Telethusa,
Bu gecikme oldukça sarsıcıydı; düşleri, belirtileri
Öne sürerek kendini savundu çokluk; kanıtlar
Gösterdi kurnazca bir buluşla, geciken evlilik günü
Erteye bırakıldı. O ara başından saçlarının bağını
Çekerek attı kıza; saçları çözülmüşken sunağı
Kapsayan bir sesle başladı konuşmaya: İsis, sen,
Mareotis gölünde, Pharos'da, seversin Paratonium'u,
Yedi akaçlı Nil'i; yakarırım sana yardım et bana,
Kurtar bizi korkudan. Eskiden de sana yöneldim,
Ey tanrıça, senin belirtimlerine; çınlayan sesler,
Ardınca yürüyen alayın ışıldakları hepsini anladım
Kavradım, bu anımsayan gönülde buyruklarını
Saklarım. Bu ışığı gören beni suçlamaz: öğüt senden,
Yardım senden. Yumuşatsın içini ikisi de senin,
Sen ol yardımcımız. Bunları söyledi yaşları boşaldı.
Oynattı sunağı yerinden tanrıça, gerçekti bu,
Tapınağın kapısını yükseltti, aya benzeyen boynuzlar;
Boynuzlar ışıldadı, şangırdadı çınlayan çan.
Kalmadı sessizlik daha, o mutlu belirti de gitti
Şimdi bu tapınaktan, ardınca yürüdü yoldaşı İphis,
Uzun adımla alışıldığı gibi, kalmamış yüzünde
Aklık daha, çoğaldı gücü, yüz çizgileri daha
Keskinleşti, çözülmüş saçları daha derli toplu oldu.

Kadında olmayan bir atılganlık, belirdi şimdi.
Bir delikanlısın, eskiden genç bir kadınmışsın,
Adak sunun tapınağa, sevinin güvenlik içinde,
Adaklarla gelenler tapınağa bir yazıt diktiler.
Üzerinde şu kısa yazı:
"Kız diye övünen, burada delikanlı olan
İphis'e adanmıştır."
Güneş yine ışınlarla aydınlattı
Yeryüzünü. O gün evlenme törenine Hymeneus, Venüs
Juno geldiler, İphis erkek olunca Ianthe ile evlendiler.

ONUNCU KİTAP

ORADAN, geçti engin boşluktan, safran boyamlı
Giysiler içinde Hymeneus, Orpheus'un yararsız
Çağrısına uyarak, yöneldi Ciconen kıyılarına.
Yolaldı gönlünce, ulaştı oraya, ne düğün kıvancı
Vardı yüzünde, ne de mutluluk taşıyan bir belirti.
Gözleri yaşartan sisler yayan, sağ elinde tuttuğu
Yalımlanmayan, boyuna tıslayan ışıldaktan.
Üstün gelmiş sonunda tansık, Naiadlar topluluğu
İçinde geçen bu yeşil gezide kısa bir evlilik;
Ölümle yüzyüze, topuğunu ısıran yılan dişleriyle.
O süre Rhodope türkücüsü, yazgıya dayanarak, son
Girişimle yakındı tanrıya, yetti bu gölgelerde
Taenareus kapısından geçerek Styx'e derinlere
Varmaya; göksel ulaklar, görüntüleri aracılığıyla
Ölmüşlerin, vardı Persephone'ye, krala,
Gölgeler içinde tatsız bir egemenlik sürene;
Yakınmalı bir türkü ağırlığıyla dedi ki: ey
Yeryüzünün kucağında, evrenin güçleri, çöküyoruz
Hepimiz, ölümlüyüz, çekinmeden yalansız dolansız
Bir dille gerçeği söylüyorum size, yardımınızla:
Ne Tartarus'un karanlığını görmek, ne Medusa
Denen hayvanın boynuna üç katlı yılanlı
Saçlarıyla bağlanmak isterim. Karıma gönderin beni,
Gencecik yaşında üstüne basılan bir engereğin
Ağusuyla yaralanana. Ağrı çok yalanın yok,
Denedim, utku sevginindir. Ünlüdür yücelerde tanrı,

Buradaymış gibi, onu görmedim ancak inancım var.
İlk kaçırma söylentisi yalan olsa bile, sizi
Birleştirdi sevgi. Bu sonsuz Chaos'da, burada,
Bu geniş alanın ıssızlığında, koyu gölgeliklerde
Size sığındım. Acı yazgıyı düğümledi Eurydice.
Hepimiz size bağlıyız, hepimiz kısa duraklarla
Koşarız, önünde sonunda, ortak bir konağa; hepimiz
Buraya, bu son konuta gelmek gereğindeyiz.
Bütün insan soyuna egemen olan sizsiniz.
Olgun yaşa varınca geçer gençliğin güzel yılları.
Tüzenize alıştık. Birlik olmamızı da sağlayın.
Yazgı kadına mutluluğu yasaklayınca ben de
İşimi bilirim, kimse geçemez buradan, sonra
Yoksa sevinin ikili ölüme. O böyle konuşurken
Türkü gösterdi etkisini, ağladı kandan yoksun
Ölüler topluluğu. Önlemedi kabaran dalgalanmayı
Tantalus, durdu İxion'un tekeri; akbabaların
Didikleyeceği karaciğer yok; Belus kızları suları
Dökmüş, Sisyphus taşa oturmuş.
Üç Eumenid o süre,
Söylenceye göre, ıslatmış yanaklarını, türküden
Etkilenerek. Ne tanrıça dileğini yerine getirebildi,
Ne de yeraltının egemeni. Seslendiler Eurydice'ye,
Yeni gölgeliklerin altındaydı, yürüdü uysal adımla,
Yara engeldi ona. Eurydice, Rhodope'nin
Yasası önlerdi Orpheus'u arkaya dönüp
Bakmasın diye, Avernus oylumundan gelinceye dek,
Yoksa yiterdi armağan. Yürüdü sessizlik içinde
Sarp bir keçi yolunda sisli, donuk, karanlık.
Yeryüzünün doruğundan uzak değiller artık,
Tutkuyla bakmak istedi çevreye, Eurydice, kaygılandı
Sezince gücünün azaldığını. Sevgiyle Orpheus
Bakınca yöreye, devrildi geriye kadın. Özlemle uzattı
Kollarını Orpheus, kadını tutsun diye, esen yel ne
Yapsın bu mutsuza. Yeniden ölüyormuş gibi yakınmadı

Kocalardan: ne işe yarardı yakınması sevilmeyince?
Ayrılışın sesini kulak duyar mı bilmem, seslendi
Orpheus'a, birden götürüldü önceki yerine. Orpheus
Donakaldı karısının bu ikincil ölümü karşısında.
Boynunun ortasından bağlanan, üç boyunlu korkunç
Köpeğin gördüğü, eski biçimini koruyan adam
Taş kesilmiş baştan ayağa, ya da eskiden,
Bilmeden suçu üstlenen, suçlu görülmek
İstenen Olenos gibi, mutsuz Lethea, şimdi sen
Güzelliğine güvenen atak, önceden sevecen bir
Gönül taşıyan, bugün İda'da duran ıslak bir kaya.
Bir daha yakarıp hızla çıkmak istedi yukarı,
Geri çevirdi bu isteği kayıkçı. Çamurlu, üzüntülü
Oturdu kıyıda yedi gün, yerdi Ceres'in bağışını;
Yalnız gözyaşı, acı, ağrı onun besini şimdi.
Yerdi Erebus'un acımasız tanrılarını, döndü,
Döndü yine Rhodope'ye, kuzey yelleriyle çevrili
Haemus'a. Titan, yüzen balıkları kapsayan, yılı
Üç kez belirleyip yönetti; Orpheus kadın sevisini
Büsbütün yadsıdı; bu sevi onu ya çok yakmış,
Ya da çok özveri istemişti. Ozan olma çağıydı,
Elverişliydi buna, dahası yakınmalı yergiye.
Trakya halkının örneğini veriyordu, sevide duyarlı
Bir erkek yapısı, gençliğin çiçeklenme çağı,
Delikanlılık evresinin çiçeğini dermek dönemi.

Yükselen bir tepe, tepede geniş bir ova yemyeşil
Gür otlarla. Gölgelerle kararmış yer, orada
Oturur tanrılar soyundan gelen bir ozan,
Ortalığı türküleriyle çınlatan, orada geldi
Gölgeli bir yere. Bu yer başka değil Canonia'da
Ağaçlarla örtülü yerden, Heliadlar ormanından;
Yüksek, yapraklı meşelerden, yumuşak odunlu
Ihlamurlardan, saygın defneden, kayından güzel kokuşlu
Çalılıklardan, düz çamlardan; kargı gibi uzayan

Dışbudaktan, yemişleriyle eğilmiş pırnallardan, eğlence
Ağacı çınardan, benekli akçaağaçtan, susamış lotus,
Akarsu kıyısında söğütler, hep yeşil kalan şimşir,
İnce dallı ılgınlar, benekli mersinler, yemişleri
Mavimsi çalılar; siz de geldiniz, türküyle büyülü;
Kıvrık ayaklı sarmaşık, sarmaşan asmalar, asmalar
Giyinmiş karaağaçlar, çiçekli dışbudak, karaçam,
Kızılyemişli kocayemiş; sen, ulkuyu ödüllendiren,
Dümdüz uzayan hurmalar, dikilip dağılan saçları
Ortadan ayrık çamağaçları; Kübele'nin kutsal ağacı,
Önceden onun Attis'i çıkmış insan kılığından

Dönüşmüştü kütüğe. Bu toplulukta servi de vardı,
Aşağısı geniş, doruğu sivri; eskiden çocuktu
Tanrının sevdiği, kitarı, yayı vardı,
Şimdi bir ağaç. Korurdu onu, Carthea'lı nymphalar;
Görkemli, başında geniş boynuzlar, bir geyik vardı
Yüksek gölgeliklerde yaşardı. Altındanmış gibi
Parlardı görklü boynuzları, yuvarlak boynunda
Göğsüne sarkmış değerli bir süstakısı varmış
Gibiydi; alnında süslü bağlarla tutturulan
Sarkan bir gümüş askı, kulaklarında, şakaklarında
Işıldayan oyuk inciler dizili. Bu, korkudan uzak,
Doğuştan ürkek geyik severek girerdi evlere,
Yabancı bile olsa, elleriyle okşasınlar diye
Uzatırdı boynunu. Onu severdin hepsinden çok
Cyparissus, ona değer verirdin, Keos'un en güzeli
Sayardın onu. Sen, götürürdün verimli otlaklara,
Bu geyiği sen götürürdün ışıyan dalgalı sulara;
Sen süslerdin boynuzlarını boyam boyam çiçeklerle;
Sen sürerdin onu sırtına binerek bir binek gibi,
Erguvan boyalı yular, yumuşak gem, kıvançla gezerdin.
Yakıcı bir öğle, yengeç burcunda deniz kıyısında
Duran, sıcağın kıskacında kızgın güneş ışınlarıyla
Tutuşan, otlu toprak üzerine uzanmış yorgun geyik,

Ağaçların gölgesinde soluyup serinlenmekte.
Bilmeden saldığı keskin kargı saplandı ona
Cyparissus'un, gördü azgın yarayla can çekişen geyiği,
Ölürken toparladı kendini. Neden avutmadı Phoebus?
Katlandı ağrıya, acıya üzüldü bu olaya,
Hep onu anımsadı. Bu yüzden iççekti, tanrılardan
Diledi son armağan olarak hep acı çeksin onu
Vuran diye. Tükendi sürekli ağlamakla kan,
Yeşiller içinde dönüşmeye başladı gövdesi çocuğun,
Pırıl pırıl alnında sarkan saçlar dönüştü
Dağınık yapraklara, katılaştı, gördü bunu,
Yükseldi yıldızlara yavaş giden bir tepeyle.
Acılar içinde kıvranan tanrı dedi ki: çekeceksin
Benim acımı hep, acı çekenlere acıyacaksın.

Bir türküyle büyülendi orman, türkücü oturdu
Ağaçların altında, çevresinde birçok kuş.
Başparmağıyla yeterince gergin tellere vurduğunda
Bir uyum doğdu değişik seslerin birleşmesinden,
Son etkinliğe vardı bu uyum, Orpheus söyledi
Şu türküyü: başla Jupiter'le türküye, eğilin önünde
Hepiniz, anne Musa, benim şiirim. Önceden kutladım
Jupiter'in erkini. Anınca yücelen şiirimde
Gigantları ben, Phlegrae kırlarında dağıldı titreten
Şimşekler. Başladı yavaştan çocuklar da türküye,
Tanrıları seven çocuklar, tutku yüzünden,
Yasak yalımlarla yüreği tutuşup cezaya düşen

Kız. Eskiden yanmıştı sevisiyle Ganymedes'in
Tanrılar önderi, Jupiter oldu olalı sevdiği
Biricik kızdı o. Bu yüzdendir onun kuşlarının
Yıldırımdan etkilenmediği. Gecikmeden geçti
Takma kanatlarla uzayın içinden kapıp götürdü
Juno'ya karşın Jupiter'e içki sunan, nectar
Veren Ganymedes'i, içki bardağını doldururken.

Sen de Amyclide, Phoebus'un göğüne kondurulmuşsun,
Bu acı yazgıdır ona şimdi ün sağlayan, işte.
Bu yazgıyla ölümsüz oldun. Yazın kışı kovduğunda,
Islak balığın ardınca boğa geldiğinde yükselirsin
Kıvançla yerden çiçek açarsın yeşil çayırlarda.
Hepsinden üstün tutar seni atam, dünyanın
Yarısını kapsayan Delphi, koruyucusu yoktu,
Tanrı gözetledi Eurotas'ı, kalesiz, kalabalık
Isparta'yı, artık ne kitar kaldı ondan ne de
Ününü koruyan oklar; unuttu kendini, çekinmez
İplik bükmekten, tasmalı köpeklerle girintili
Çıkıntılı dağ oyuklarında gezmekten,
Çoktandır alışılagelen ocağı tutuşturmaktan.
Ertesi gecenin ortasında devindi Titan
Uzaklaştı bu iki olayın getireceği sonuçtan:
İkisi de soyundu giyeklerini, ince yağlarla
Parlatmaya başladılar gövdelerini, koyuldular
Bu çetin disk atma yarışına. Phoebus sallayıp
Attı diski göğe, yarıldı bulutlar, düştü katı
Toprağa çok sonra, gösterdi bütün gücünü yine,
Beceriyle. Duraksamadan oyun çabası içinde, koştu
Diski kaldırmak için Hyacinthus, yine parıltı
Vurdu havaya, yansıdı katı topraktan yüzüne
Parlaklığı senin hızla Hyacinthus. Bir çocuk gibi
Sarardı tanrı. Tuttu birbirine geçen teleklerini,
Birden ısıttı seni, yatıştırdı üzücü yarayı,
Bir ot bastırdı üstüne, kaçan canı tutmak için.
Kıvanç getirmedi beceri. Onulmazdı bu yara.
Nasıl solarsa menekşe, sulanmış bahçede gelincik
Ya da zambak kırılıp düşerse, sarkarsa yere,
Nasıl çiçekler sararır bükülürse sapları,
Tepeleri eğilir daha uzun süre dik duramazsa,
Öyle oldu ölürken başı, devrildi, tükendi gücü
Tutamadı kendini, düştü omuzlarına, boynu da.
Batıyorsun Oebalus'un oğlu, bu gençlik çağında,

Yanılmışsın, dedi tanrı, seni yıkan benim suçum,
Sensin acım, yıkımım. Benim yazgımdır seni
Ölüme sürükleyen, benim yüzümden başına gelen.
Açık bir oyun değilse bunda suçum nedir?
Sevgim suç sayılmazsa yanılgım nerede kaldı?
Ya senin uğruna öleydim ya seninle birlikte.
Böyle bağlasa beni yazgı, yanımda kalmalısın hep,
Dilde gönülde birlikte; senin için olmalı
Türkülerim, seni söylemeli çalgılar;
Bir çiçek olarak geçirmelisin yazıya acımı.
Bir gün gelir dönüşür bu çiçeğe en ünlü yiğit
Kalır okunmak için yaprakların üzerinde.
Bu gerçek gizem çıkarken Apollo'nun ağzından
Yere damlayan kan bir betim çizdi otlara
Parlak bir çiçek çıkıverdi zambak görünümlü,
Yalnız kızıl değil rengi, gümüş gibi ışıldar.
Olaya ün sağlayan Phoebus yetinmedi bununla
Kalmadı da, çektiği acıyı yazıya geçirdi
Yaprakların üzerinde Aı Aı diye, bu yakınmalı
Çağrıyı gösterir açıkça çiçek. Utanç duymaz
Isparta doğuşundan Hyacinthus'un, gelmiş ünü
Günümüze, şimdi atalar geleneğince başlamış
Kutlanmaya yıllık görkemli törenlerle Hyacinthus.

Sorarsan neden boldur Amathunt madenleri,
Kendiliğinden mi, biri mi üretti diye, düşün bir kez
Propoetid'lerin yadsımalarını, bu yüzden hayvan
Gibi alınlarında ikişer boynuz taşımalarını,
Onlara bu yüzden Cerastlar dendiğini. Durur
Kapılarının önünde Jupiter'in konuklar sunağı,
Suç yutağı. Onu kana bulanmışken, yabancı görse
Sanırdı Amathunt koyunlarının, süt buzağılarının
Orada kesildiğini, ölmüş demektir. Çiğnenen
Kutsallık, bozulan Ophiusa tarlaları, kutsal iller,
Unutulan yüce Venüs. Hangi kutsal yerim, hangi ilim

Suçluydu benim? dedi, bunlardan. Ettiğinden bulsun
Kötüler, sürgünle, ölümle görsün karşılığını.
Ceza ne yapabilir dönüşmüş bir gövdeye
Ölümün ortasında, ya da sürgünde olunca?
Bu dönüşümü düşündüğü sırada Venüs, baktı,
Sezdi boynuzların olduğu gibi kalabildiğini.
Böylece dönüştü o ürkünç bir yaratığa.

Buna karşın Propoetid'ler saygısızca, yüzsüzce
Yadsıdılar Venüs'ün yüceliğini, öfkelenip
Onların gövdelerini, güzelliklerini ilk biçimiyle
Korumadığından. Sonra gitti utanma, dondu yüzde kan,
Kaskatı taşlara dönüştüler, iz kalmadı onlardan.
Görünce, Pygmalion, yıkımlar içinde geçen
Yaşamını kadının, uyarmak istedi onu doğanın
Bir dişiye bolundan verdiği yanılgılarla,
Düşündü kadınsız yaşamayı yatağında, yalnız.
Bir yontu yaptı pırıl pırıl fildişinden, eşsiz
Bir kadın biçimi verip donattı benzersiz
Takılarla, bir kadında bulunmayan. Sonra sevmiş
Bu cansız kızı, onunla yatmak yaşamak istemiş,
Utançtan, yasaklardan uzak tutkular içinde.
Görülmemiş bir beceriydi bu, şaşılacak işti,
Tutuşmuş gönlü Pygmalion'un, dayanamaz olmuş.
Sık sık sarılır, kucaklar, öperdi bu yontuyu,
Bir fildişi olduğunu düşünmezdi bile, öper
Söyler söyleşir karşılık beklerdi ondan,
Eli el, kolu kol sanır okşardı, parmağıyla dokunsa
İncinir üzülür diye korkardı, bir olur yakınlık
Bir olur ondan karşılık umardı. Bir kız sayar
Midye kabuklarıyla, değerli taşlarla, takılarla
Süslerdi. Bir yavru kuş, çiçekler içinde çiçek
Bilirdi. Zambak, ufak yumrular, süsleyen çizgiler,
Ağaçlardan damlayan gözyaşları, ağlayan Heliadlar,
Giyimle donanmış gövde, yüzüklü parmak, inci küpeli

Kulak, gerdanlıklı boyun, dolgun göğüsler alımlı,
Hepsi uygun, çıplak olsa bile böyle çekiciydi
Başka değil. Özenle yatırdı onu erguvan yatağa,
Yatak arkadaşım diyerek dolandı boynuna, içinde
Bir duygu uyandı yumuşak kuştüyü yataktaymış gibi.
Venüs'ün kutsal günü doğdu görkemle Kıbrıs
Tepelerinde, altın kaplı boynuzlar kuşattı
Ortalığı, ışıldadı genç ineklerin ak boyunları.
Kutsal kokular yükseldi. Adak sunarken Pygmalion
Dikildi sunakta, umutsuzca dedi ki: siz, tanrılar
Bir kadın verin bana, elinizden gelir bu, benzesin
Bu fildişi kadına, onun gibi olmasın, yardımcım
Olsun. Ürkerek söyledi bunları. Yaklaştı tören.
Sezdi bunu altın Venüs, anladı dileğini; bir
Belirti koruyucu tanrıdan, üç kez ışık, yalım,
Gönderdi. Yöneldi Pygmalion fildişi yontusuna
Kızın, eğildi yatağa öptü onu. Bir sıcaklık duydu.
Yine yaklaştırdı ağzını, ellerini koydu göğsüne,
Okşadı. Sezdi yumuşadığını fildişinin, parmağını
Değdirince katılığın azaldığını, Hymettus
Mumu gibiydi, güneşte yumuşayan, parmaklar arasında
Gevşeyip istenen biçime sokulan, yoğrulan.
O, şaşmış, korkuya kapılmış, ürpermişken
Sevecen bir elle değindi fildişi kadına yeniden.
Bir diri gövde; parmakları, damarları devinen.
Kıvançla yöneldi Paphos'lu yiğit övgülü
Sözlerle Venüs'e yürekten, sonunda geldi
Sevgilisiyle dudak dudağa gerçekten, sezdi
Genç kız erkeğin öpüşünü. Ürkerek çevirdi ışıyan
Gözlerini ışığa baktı seven bir yüzün gözüyle
Gördü sevgilisini. Geldi birliği sağlayan tanrıça.
O evre on kez kuşatmış dolunayı boynuzlar,
Orada, doğdu adıyla anılan adada Paphos,

Mutlu olmazdı kızı bir kez görmeseydi Cinyras,
Ürkünçtür söylediğim türkü, gidin buradan kızlar,
Siz babalar kaçın. Türkülerim kıvanç verirse size
Kalın yanımda, bırakın kaygıyı, inanmayın yazgıya,
Ona inanırsanız yazgının cezasına da inanın.
Doğadan gelir böylesi yıkımlar, büyük acılar,
Mutlu olsun isterim ülkem, ulusum, acı çekmesin,
Mutlu olsun isterim bu toprak, bu kırsal bölge,
Bu kötülüğü doğuran yer. Yücelsin Ammon,
Tarçın, güzel kokuşlu bitkiler, çiçekler,
Tatlı kokular Panchaia kırlarında, güzel otlar,
Mür ağaçları, bu çok değerli sayılan ağaçlar.
Onun okudur seni vuran ey Myrrha; sevgidir yadsıyan,
Böyle bir yıkımdan koruyan, ışıldağı taşıyan güç.
Stygio yılanıdır seni soluğuyla sarsan, şu üç
Korkunç yılandan biri; babanı kızdıran,
Tedirgin eden, yine de sever onu senin gibi, çılgın
Bir sevgi bu. Seçkinler sevecek seni; gençlik
Yakın bu düğüne, bütün doğu ülkelerinden gelen.
Koca seçilecek içlerinden biri, sana Myrrha,
Bir genç burada değilse de. Bunu sezince karşı
Çıktı bu kötü sevgiye Myrrha. Ne yapmalıyım, durum
Nedir? dedi kendi kendine. Tanrılar, yakarış, kutsal
Atalar tüzesi önleyin bu suçu, engel olun
Suç işletmeyin bana, bu bir suç ise. Kan bağı
Engel değil evliliğe. Dölleşme gücüdür bunda
Gövdeleri birleştiren seçmeden, düşünmeden. Suç yok
İneğe babasının atlamasında, aygıra kızının karı
Olmasında, koçun anasına, kuşun kendi yumurtasından
Çıkana, anasına tohumlarını aşılamasında. Mutluluk
Bu, inanılırsa. İnsan kaygısıdır böyle gereksiz
Bir yasayı yürürlüğe koyan, doğal eğilimleri
Geçersiz sayan, insanı onlardan yoksun bırakan,
Doğanın verdiği yetkileri elimizden alan, böyle

Söyler toplumlar da; ana oğluyla, baba kızıyla
Birleşirse çoğaltır sevişme duygusunu iki kat.
Ne yazık bana verilmedi böyle bir sevgi orada,
Yazgı esirgedi benden bu yeri. Ne çıktı bundan?
Gitti yasak istek, o kazandı sevgide, baba. Ben,
Kızı olmayaydım varsıl Cinyras'ın, onunla
Yatabilseydim. İmdi benim olan benim olmayacak,
Yasak bana onunla yatmak, bir yıkım benim için,
Oysa yabancı olsam çok mutlu kalacaktım. Buradan
Gideyim, çıkayım yurdumun dışına, suçtan kaçayım.
Cinyras'ın yanında olayım, ona bakayım, dokunayım,
Onunla konuşayım, başka bir yere gitmem
Engellenecekse onun yanına varayım. Mutsuz kız
Ne yapabilirsin? Ne çok yasak, engel, kural var
Görmez misin? İster misin annenin kuması,
Babanın oynaşı, oğulun kızkardeşi, kardeşin anası
Diye anılmayı? Korkmaz mısın kızkardeşlerinin
Yılansı kara saçlarla örtünmeleri, ürkünç bir
Yüzle, gözlerle, saldırgan, öfkeli bakışlarından?
Suçtan arınmış gövden, mutlu olman için doğal
Bir engel kalmamış artık, içinde dışında.
Olmayacak dileğin var, boş tasarıların.
İnançlıdır üstelik, unutmaz törenin gereğini,
Bu sevginin delikanlıda da uyandığını sanır.
İşte böyle söyledi Myrrha kendi kendine.
Böyle düşündü düğün alayını düzenleyen Cinyras
Dünür, sordu kızı, karısı olmak istediğini adları
Andığında. Sustu kız önce; babanın yüzü asıldı,
Islandı gözleri yaşlarla. Cinyras bir gelin
Duraksaması diye yordu bunu, yaşları, sildi
Kızın ıslak yanağını, öptü. Sevindi Myrrha buna,
Adının sorulmasına, nasıl bir koca istersin
Denince, yanıtladı: senin gibi, diye.
Övdü oğlan bu anlaşılmaz sözü, hep böyle mutlu
Ol dedi. Bu anlamlı uyarıyla sezdi suçunu, baktı

Yere, kız. Gece yarısıydı kaygisız bir uykuda
Gevşemiş gövde, uyanık Cinyras'ın kızı azgın
Bir isteğin sıcaklığıyla kıvrandı. Kuşkuya
Kapıldı birden, sonra sevişme isteğiyle
Utanç arasında sarsılmalar, taşkın eğilim
Sevişme eğilimi, bilinmeyen. Yukardan inen güçlü
Bir balta vuruşuyla açılan yaranın ürpertisi
Titreyen ağaç gövdesinde, nedir bu korku, çekinme,
Salınma, türlü yaralardan gelen, eşit vuruşlar.
Ne ölüm, ne de başka bir nesne kaçırır tadını
Sevişmenin. Ölüm bir seçmedir, kaldırdı güzel
Boynunu takılarını takınmak için, toparlandı birden,
Çekti yukarı doğru, bağladı kuşağını.
Kal sağlıcakla Cinyras, anımsa neden öldüğümü,
Diyerek geçirdi solgun boynuna ipi.
Ancak, kızın mırıldanmaları ulaşmış kulaklarına
Sütannenin, derler, fırlayıp yerinden açmış kapıyı,
Görünce canına kıydığını kızın bağırmış, dövünmüş,
Yırtıp giyekleri açmış göğsünü, sonra çözmüş
Kızın boynundan ipi, başlamış ağlamaya sarılıp
Gövdesine kızın, zincirden anlamış olayı.
Suskun, kımıltısız bakardı yere şimdi kız;
Üzgündü bu sonuçsuz ölüm girişiminden.
Direndi yaşlı kadın, açtı ağarmış başını, boşalmış
Göğsünü, yakardı emzirdiği süt, salladığı beşik
Adına; üzen, sarsan durumdan kurtulsun diye.
Etkiledi bu yakarışlar Myrrha'yı iççekti, işledi
İçine sütannenin sözleri; bağlılık değil.
Açtın gizimi, yardımın gerekmez, yaşım uygun,
Çekil, dedi kız, üzgünsün; bilirim nerede işe yarar
Öğütler, bitkiler, seni suça itmiş, bu büyü çözücü
Uygulamalar kurtarabilir. Ya tanrı öfkesi ya da
Bir kutsal adak hıncı bu. Başka ne olur? Sana
Yaşamda ev, olanak, ana, baba, mutlu bir kıyı gerek.
"Baba" sözünü duyunca derin bir iççekti yürekten.

Ne sütanne, ne işlenen suç yalnız eski sevgiydi
Onu ürperten. Andiçti sonuca katlanmaya eskisi gibi,
Bu konuda susmaya; kaldırdı başını ağlayan, onu
Yıllarca kucağında tutan, titreyen kollarıyla saran
Sütanne, dedi ki: anladım, seviyorsun, bırak korkuyu,
Bütün gücümle yanındayım, bilmesin bunu baba.
Öfkeyle fırladı kız yüzünü yastığa bastırarak
Dedi ki: git, beni bu utançtan kurtarmaya.
Sonra yakardı: ya git, ya da adımı etme daha,
Üzme beni, olay iğrenç, senin öğrenmek istediğin.
Ürpertiyle dinledi yaşlı kadın, açtı ellerini
Yılların verdiği korkuyla kapandı ayaklarına
Yakarışla sütkızının: bir okşadı, kınadı, bir
Oldu gözdağı verdi ona, ip, yaklaşan ölüm,
Görev, gereğince bilinmezse, hepsi sevgiye bağlı
Bunların. Myrrha kaldırdı başını boşalan yaşlarla
Islattı sütannenin göğsünü. Bütün işleri açıklamak
İstiyor, sonra susuyordu sık sık. Sonunda kızaran
Yüzünü giysisiyle örterek başladı konuşmaya:
Ey anne, kocasıyla mutlu kişi, dedi, iççekti.
Kaskatı kesildi sütanne, söylenenleri duyunca,
Kemiği, eti, sinirleri katılaştı, ürperdi,
Bozaran saçları tepesinde diken gibi dikildi.
Çok uğraştı, didindi, Myrrha bu mutsuz yalımla
Boğulabilirmiş gibi. Biliyor ne denli doğrudur
Bu uyarı, kız, ölüm kesindi sevgiliye kavuşmayınca.
Kal sağlıcakla, senin olsun bu da, dedi, "baba"
Demeğe gücü yetmedi, sustu. Sözveriş anda güç kattı.
Sevinçle kutlanıyordu annelerce yıllık Ceres bayramı,
Onun, ak giysilere büründüğü evrede, başaklarla örtülü
Tarlalarda, yılın ilk besleyici ürünleri çıkar,
Dokuz gece boyunca yasak erkekle sevişmek, yatmak.
Canchreis, kralın karısı, bu topluluk içindeydi,
O da katılmıştı bu gizli gizemli törene,
Yasal yatağın boş kaldığını bildirince becerili

Sütanne, Cinyras'a bu mutsuz olayı, sarsıldı birden
Gerçek sevgiydi yalanla yıkılan, bir de ünlü
Güzellik, araştırıldı kızın yaşı, soruldu
Myrrha'ya özdeş dedi kadın. Getirilsin buraya
Öyleyse, buyurdu, şimdi evdeydi, dedi. Sevin sütoğlum,
Şimdi başardın, dedi sütanne. Artık mutluydu
Genç kız; önceden sezmişti durumu gönlünde bir
Darlık belirdi, seviniyordu yine de. Böyledir
Duygu tedirginliği. Sessiz bir geceydi, Bootes
Sürdü, iki boğanın arasında eğik oklu
Arabasını, geldi Myrrha da. Çekildi gökten altın ay
Bir kara bulut örtüverdi ışıyan yıldızları,
Aysızdı gece. Sen, ey İcarus, örtünüver önceleyin,
Gizle yüzünü, Erigone gibi yap, bu salt sevgiye
Taparmış gibi. Üç kez uyarıldı atların ayak
Sürçmeleriyle, üç kez ölüm çığlığı çıktı uğursuz
Baykuştan. Oysa o aldırmadı gitti, azaltıyordu karanlık
Bir de gece utanmayı. Sol eliyle tuttu onları sütanne
Uyardı karanlık yol konusunda. Eşikte durdu önce,
Açtı kapıyı, bıraktı girsinler diye yatak odasına.
Sendeleyen dizleri bükük, kanı da rengi de uçuk,
Yürek yok, yine bıraktı girsinler diye içeri,
Ürperişlerinden daha büyüktü suça yakınlık,
Sakınca ürkünç, bilmeden giderler buradan yine.
Yaşlı kadın kaldırdı yatağı yukarı, uzatıp
Cinyras'a "al" dedi. Senindir, sen istedin onu,
Bu uğursuz evliliği sensin gerçekleştiren,
Kendi etini uğursuz yatağına alıp yatan baba,
Ürküttü kızı gelinlik korkusu, sonra yumuşattı
Yüreklendirdi. Yaşından dolayı kız demiştir ona
Erkek, kızın ona baba demesi gibi; suç bu sözlerde.
Babadan gebe kalıp çıktı odadan, korkunç tohumları
Gizledi dölyatağında, ağır bir suça sürüklendi.
Ertesi gece yine seviştiler. Sonuncu değildi bu,
Cinyras'la o sürede, azgın bir sevişme isteği,

Yatakla sarılıp sarmaşma gün açıncaya değin,
Sonra suç işleme, kızıyla yattığını anlama.
Söz acıyı yadsımış; çekti parlayan kılıcı asılan
Kından. Kaçmış Myrrha, geceyle karanlık korumuş
Onu, kurtulmuş ölümden; geniş kırlardan, kükürtlü
Topraklardan, Panchaea'dan, Arabların palme
Dedikleri ağaçlıklardan geçmiş. Dokuz kez gördü
Bu yanılgı yolunda ay'ın boynuzlarını kız, kaskatı
Kesilinceye dek, dölyatağında taşırdı yükü Saba'da
Dinlendi. Bilmezdi kendini, şaşkındı, ölüm korkusu,
Yaşam yorgunluğu, yakardı: ey tanrılar sizinse bu
Açıklanan suçlar, bir de kulağınız olmalı, duyun:
Suçluyum, üzülerek çekerim cezamı. Ben, olmayım
Diriler arasında yaşayan bir alçak, ölülerde de,
Baskı altındayım iki yandan da, yasak bana yaşam da,
Başka bir varlığa dönüşmek de. Dinledi sözlerini
Bir tanrı, son isteğini yerine getirmekte yardım
Etti ona. Konuşurken toprağa dönüştü belden aşağı,
Yarılan tırnakları kök oluverdi, dik gövdesi kütük,
Kemikler odunlaşmış, içinde sinirler olduğu gibi,
Kan özsuya, yaygın dallara dönüşmüş kollar,
Parmaklar ince dallara, deri kaskatı kabuğa.
Yüklü dölyatağı gelişen bir ağaç gövdesi olup
Örttü göğüslerini, boynunu gizlemeye koyuldu, çok
Beklemedi Myrrha gelişen ağaca karşın oturdu,
Gizledi yüzünü kabukların altında. Yitti gövdesi
Gibi bilinci de, ağladı, sıcak damlalar düştü
Ağaçtan. Çok değerlidir o gözyaşları, ağaçtan
Damlayan, bir de Myrrha, onun adından gelir bu
Ağaç, öyle anılır çağlar boyunca mür ağacı diye.
İmdi ağacın gövdesi altında suçla kazanılmış

Bir oğlan gelişmiş, ararmış anasını bıraktığı
Yolu ışığa çıkmak istermiş. Tohumlanmış
Dölyatağı kabarırmış ağacın kütüğünde, yük sıkar

Anneyi, sözlerin ağrılara yararı yok, Lucina
Duymaz bile yakarışları. Ağaç anlamaz iniltiden,
Acıdan, bükülmez duyguyla, ıslatır onu dökülen
Gözyaşları, hepsi bu. Üzülerek yaklaştı Lucina
Acı çeken dallara, koydu ellerini, yumuşatıcı
Sözler söyledi. Yarıldı ağaç, canlı bir varlık
Çıktı çatlayan kabuktan, inleyen bir oğlancık.
Naiadlar çocuğu kaptılar, salınan çimene koydular,
Annenin gözyaşlarıyla. Güzelliğinden belliydi
Bir Naiad olduğu: sevgi tanrılarının görüntüleri
İşlenmiş çıplak gövdesine, öyle belirtiler vardı.
Kılığı da uygundu görünümüne, ya verilmiş ona
Ya da o almış tanrıların süslü okluklarından.
Unutturdu bize geçen süre, iz yok eskilerden,
Ata ile bacından az önce doğan, ağacın içinde
Yaşayan bir oğul var şimdi, sevimli bir çocuktu
Önceleri, şimdi delikanlı, yetişkin adam, sevimli
Yine; Venüs tutuldu ona, annenin yanışıydı
Bu, bir kötülük yoktu, içinde öperken anneyi,
Bir de sarılırken, bilmeden. Venüs'ün önceden
Gerip attığı okla yaralandı vurulan çocuk.
Yıkıldı bir yana oğlan, öylesine derindi yara
Bakınca, ilkin oku atan kaçıverdi, düşünmedi
Daha kapılmıştı delikanlının görkemine,
Cythera kıyılarını, gitmedi denizin kuşattığı
Paphos'a bir daha; madeni bol Amathunt'a, balığı
Bol Gnidos'a, inerek gökten, aldı Adonis'i
Göğe. Ona bağlandı, onu izledi yalnız, elverişli
Gölgelerde dinlenmeyi, güzelliğini arttırmayı
Yeğledi, dolaştı oğlanla ormanda, dağda, dikenli
Kayalıklarda, dizlerine inerdi Diana töresince
Giysileri; uyardı köpekleri birden, avlanana doğru,
Yüksek boynuzlu geyik, hızlı kaçan tavşanlar,
Karacalar önünden, uzak durdu azgın domuzlardan,
Saldırgan kurtlardan, güçlü pençeli ayılardan,

Sakındı boğaları parçalayan arslanlardan. Uyardı
Seni, Adonis, tanrıça, bu anımsatma bile yeter
Korkutmaya. Bu hızlı savaşçılar karşısında yiğit
Ol, dedi tanrıça. Yiğitlerde güvenlik değil
Korkusuzluk. Her işte atak olma, başıma iş açma
Ey delikanlı. Doğanın verdiği pusatlarla donanan
Yırtıcı yaratıktan kaçın, ünün bence önemli değil;
Yaş, güzellik, Venüs'ten aldığın ne varsa
İlgilendirmez arslanları, ya da kıllı domuzu, gözünü,
Gönlünü yırtıcının. Şimşek çakar domuzun kıvrık
Dişleri arasında; korkunçtur boz arslanların
Öfkesi, çok kızarım o yaratıklara. Nedenini sordu
Genç, söyleyim dedi kadın: şaşmış eskiler bu
Görülmedik olaya sanırsın, bu cezaya. Bittim
Ben de bundan. Bak, esenliyor bizi kavak ağacı
Tatlı gölgelerde, çimenler yer veriyor, seninle
Mutlu olmaya burada. Oturdu onunla, ezdi otları,
Adonis'i, dayadı ensesini delikanlının göğsüne,
Söyleşirken öptü genci: duydum sen de eskiden
Çevik erkekleri yenmiş yarışta bir kız, masal değil
Gerçek yendiği. Onun yarışta, güzellikte böyle
Başaracağı söylenemezdi. Bu kız sormuştu tanrıya
Eskiden kocaya değgin soruyu. Koca, dedi tanrı,
Gerekli değil sana, evlenmekten kaçın; kocadan
Değil yaşamdan kaçıyorsun. Bu yanıttan korktu,
Yaşar ormanların karanlığında kız, evlenmeden,
Ürkütür yaklaşan topluluğu ağır koşulla dünür;
Yenilen ben olmayacağım bu yarışta, istense de,
Dedi kız, yarışalım koşarak, bırakın bizi, yarışta
Gelinle yatak odası almalı ödülü, kazanmalı,
Geciken ölüme ödül. Böyle olsun yarışta koşul.
Ağır bir koşuldu bu, ancak güzellik güçlüdür.
Bu koşulla yaklaştı topluluğa gözü pek dünür.
Hippomenes oturdu izlemek için tatsız yarışı.
Nasıl göze alabilir bir kadın bu sakıncayı?

Diyerek kınadı, suçladı gözü dönmüş kızı.
Bir de görünce kızın yüzünü, soyunan gövdesini
Benimki gibi seninki de, sen bir kızmışsın,
Şaşıp kaldı, ellerini yukarı kaldırarak bağışlayın
Beni, seni suçlamıştım, dedi. Ödül yoktu bana,
Sizi oyalayana. Yarışçılardan biri daha kazanmadan
Övgüler döktürmeye başladı onlara. Kaygılanmış,
Kıskanarak, ummuş, korkmuş. "neden dolayı" başladı
O, bu yarıştan da mutlu çıkmayım mı? Bir tanrı
Yardım etti bu gözü pek, kaygılı, sıkıntılı kişiye
Hippomenes'in dilediği gibi. Ancak, kanatlanmış gibi
Uçtu kız yarışta, yaydan fırlayan, boşluğu yaran
Bir İskit oku gibi, öyle göründü Hippomenes'e.
Şaşıp kaldı bu güzellik karşısında, yarış daha güzel
Gösterdi kızı. Havayı geri itiyordu topukları,
Uçuşuyordu, fildişi gibi ak ensesinden sarkan
Saçları, uçuyordu dizlerinin altında süslü
Ayak bağları. Bu genç kız gövdesinde ışıyan
Aklığın üzerinde tatlı bir kızıllık, ak bir
Örtüye işlenmiş erguvan gibi kızıl gölgeler.
Buna baktığında gözlemci sona varmıştı yarış,
Görkemli çelenkle süslenmiş başarılı Atalanta.
Yenilenler yakınarak, kural gereği cezayı çektiler.
Ancak, yıldırmadı delikanlıyı, bu ayartıcı başarısı
Kızın, ortaya çıkıp gözlerini kıza dikerek
Dedi ki: ne beklersin bu yarıştan bu önemsiz ünle?
Evlenelim. Yazgım yüzüme gülseydi, başarımdan dolayı
Utanmazdım kuşkusuz. Babam Onchestus'lu Megareus,
Neptunus'un torunu, ben de sular sultanının
Torununun oğluyum. Erkek gücü geçerli değil bunda.
Yenilmeliymişim Hippomenes'in yenilgisi büyük bir
Ün sağladı sana. O, böyle konuşurken baktı
Schöneus'un kızı ona duyguyla, kuşkulandı
Yenmek mi, yenilmek mi hangisi daha övülesi diye.
Hangi tanrı, güzelliğinden dolayı öldürmek ister

Onu, bilmeden; değerli yaşamı, sevgiliyi
Severek yıkıma götüren biri diye? Ben, böyle
Görmem kendimi. Görünüm etkilemez beni, benimle
İlgili olsa da. O daha çocuktur, beni çeken
Kendi değil yaşıdır. Ölümden korkmayan bir
Yiğit değil mi o? Ben de deniz tanrısının
Dördüncü göbek yakını sayılmam mı? Sevmez miydi
Beni tanrı, evlenmemizle çok ilgilendi, yazgıyı
Yadsısam kendi canına kıymaz mıydı? Ey yabancı
Gidebilirsin buradan, bu kanlı yataktan, artık.
Evlilik ölümdür bana. Sen evlenebilirsin, seni
Anlayışlı bir kız alabilir. Neden senden kaçarım,
Neden evlilik ölmüş benim için? O da gider, olan
Olur, ölüm birçok dünür içinde onu da uyarmadı,
Yük olur günün birinde ona da yaşam. Ölürmüş
Benimle yaşamak istermiş öyle mi? Suçsuzken
Ölüm sevginin ödülüymüş ona öyle mi? Başarım
Ağır bir kınama değil, benim suçum da yok.
Hep yanılgıdan buldun, bana ne; ataklığın
Getirdi başına bunu, bir oğlancığın yüzünde
Genç kız yüzüne özgü çizgiler. Sen, acınası
Hippomenes bir kez bile görmedin beni,
Yaşaman uygundu. Ben, daha mutlu olsaydım
Kötü yazgı evlenmeme engel olmasaydı,
Senden başka kimseyle birleşmek istemezdim.
Böyle söyledi, toyluğun ilk sevgi ağına düştü.
Yaptığını bilmezdi, severdi anlamadan, duymadan.
Gelenek uyarınca halkla baba yarışıyor şimdi,
O ara, Neptunus soyundan Hippomenes'in uçuşan
Sesini duydum, dedi ki: Cytheras boşuna yakarışın,
Bizimledir tanrıça, odur besleyen yaktığı ateşi.
Uygun yel esti, bana kolaylık verdi, onun
Dediğini yaparım ben de, ona uydum duraksamadan,
Böyle döktü içini kız. Tamasus, yerlilerin
Dilinde bir kırdır Kıbrıs'ta, önemsiz. Saygın

Kişiler, tapınağımda bana adak sunarlardı eskiden,
Bir ışıltılı ağaç kırda, altın yapraklı, parlak
Altın, hışırdayan dallar. Oradan geldim, kopardığım
Üç elma elimde, kimse yok, yalnız Hippomenes çıkmış
Karşıma. Öğrettim ona elmadan yararlanma nedir.
Boynuzlar çıkıverdi birden iki yandan, saplandı
Çevik ayakları kumsala. Deniz üzerinde, kuru yerde
Yürür gibiydi ayakları, dik ekin başakları üstünde
Uçuşan tohumlara benzerdi, öyle kayardı. Yükselirken
Gençlik ataklığı mutluluğun sesi çınlardı, mutluluk
Çığlıkları, bağrışmalar, uyaran çağrı: şimdi, şimdi
Hızlanma evresi, koş Hippomenes, koş, bütün gücünle.
Durma kazanırsın. Sevindi Megareus'un oğlu olmakla,
Kuşkulandı ötekinden Schöneus'un kızı mı diye.
Duraksardı başarı konusunda, kolayla güç
Arasında, istemiyerek arkaya çevirirdi yüzünü, kız.
Kuru soluklar çıkarken ağzından daha uzaktı
Ereğe epeyce. Üç elmadan birini bırakmış yere
Yarışta soylu Neptunus torunu, Atalanta alsın diye.
Baktı, kapıldı parlayan elmanın büyüsüne kız,
Durdu, eğilip aldı yuvarlanan elmayı.
Geçmiş onu Hippomenes, alkışlar çınlattı çevreyi.
Birden hızlanmış, kapamış açığı kolayca Atalanta,
Yine geçmiş, arkada bırakmış Hippomenes'i.
İkinci elmanın düşmesiyle oyalanmış, duraksamış
Atalanta, yine geçmiş ileri delikanlı. Son
Evresi kalmış yarışın, "imdi yardım et bana,
Ey yüce tanrıça" diye yakardı delikanlı.
Bakınca eğimli ovaya daha geride kalsın diye
Atalanta, attı bütün gücüyle altın elmayı.
Duraksamış göründü elmayı almada kız, düşündü kendi
Kendine: yukarı kaldırılan elmanın ağırlığı
Aşağı çekiyor beni, engel oluyor koşmama, yine de
Tutamadım kendimi, dedi. Yarıştan daha kısa
Değil öyküm: gecikti kız, kazandırdı delikanlıyı.

Bu başarıdan dolayı ağırladı beni, adak sundu
Adıma, bana yakışmaz mı bu Adonis? Unuttu bana
Adak sunmayı, tapınakta kokular saçmayı. Öfkelendim
Birden. Üzücüdür alçaklık; artık ne yarını yerme,
Ne karşı çıkma, ne de uyarma, kızma var içimde.
Kübele tapınağının geçiyorlar önünden, ünlü
Echion'un eskiden, gölgeli bir ormanın sessiz
Ortamında saygıyla yaptırdığı. Dinlenin diyor
Onlara uzun yol. Orada, tanrıçamın etkisiyle,
Yanacak yüreği Hippomenes'in sevişme özlemiyle.
Az çok aydınlandı tapınağın bir bölümü, doğal
Süngertaşıyla kaplı kemerli bölüm göründü,
İnançtan gelen bir ürperti. Eski tanrıların
Ağaçtan yontularını yığdı oraya görevli. Bu kutsal
Yeri kirletmişler yasak sevişmelerle. Öfkeyle
Çevirdi gözlerini tanrıça yontulara, kuleden;
Boğmak istedi suçluları Styx dalgalarında.
Az geldi ona bu ceza da. Bu yüzdendir bürünmesi
Sarı bir yeleye, boynunun düzlenmesi, parmaklarının
Kıvrık pençeye dönüşmesi, omuzlarının göğüs oluş,
Bütün gücünün göğsünde toplanışı, Arena'da kuyruk
Sallayışı. Yüzünde azgın öfke, dili, kükreyiş,
Ormandır yatakları Kübele'nin gemiyle bağlanmış
Dişleri daha korkunç öteki arslanlardan.
Kaçın bunlardan ey sevgili, göğsüyle savaşan bütün
Yırtıcı hayvanlardan, ancak arkanı dönme kaçarken,
Senin atılganlığın üzüntü olmasın ikimize de.

Böyle uyardı onu kız, sonra uçtu, kuğular arasından
Hızla uzayda. Bir direnişti ataklığı uyarıya.
Bak, izini sürerek ürkütüp çıkarmış köpekler
İninden bir domuzu; ormandan kaçmaktayken vuruldu
Kıvrık kargısıyla Cinyras oğlunun. Domuz eğik
Burnuyla çıkardı kargıyı kanlı yaradan
Saldırdı delikanlıya; titreyerek sığınak arayan,

Azgın domuzdan kaçan gence, keskin dişiyle derin
Bir yara açtı yumuşak etinde, öldürdü yığdı yere.
Daha varamamıştı Cythera kıyılarına, uzayı yaran
Oynak arabasında oturan, kuğu kanatlı tanrıça; kalkıp
Kıbrıs'tan. Uzaktan sezince ölenin iniltisi, çevirdi
Oraya, gördü yüksekten öleni, kanında çırpınışını.
Birden atladı aşağı yırttı giysileri, yoldu saçını,
Bir çığlık yükseldi göğsünden, dövündü, küstü yazgıya
Dedi ki: bütün varlığınla yaşayacaksın, Adonis,
Yitmedin, üzüntümün bir anıtı olarak kalacaksın,
Ölümün, çektiğim acıyla her yıl yinelenen
Törenlerde, dipdiri kılacak seni gönlümüzde.
Çiçeklere dönüşecek kanın. Önceden, yalnız senin
Kadın kılığıyla, kokulu naneye dönüşmen uygun
Görülmemiş mi, Persephone? Ben de Cinyras'ın oğluna
Dönüşsem kıskançlık yermez miydi beni? Bunları
Söylediğinde, fışkırdı güzel kokulu Nectar'dan kan,
Yükseldi, kabardı, saydam bir yağmur gibi ses çıkardı.
Çok sürmedi ölüm saatı, giden dirimin ardından
Kızıl çiçekler yetişti toprağa dökülen kandan,
Böyledir kalın kabukla çevrili bir Kartaca
Tahılı da. Kısa sürer yaşamı bu çiçeğin,
Geniş, kolay dökülür yeller esince, yeğnik,
Yalnız adı kalır, unutulmaz, dillerde.

ONBİRİNCİ KİTAP

BÖYLE bir ezgiyle büyülerken ormanı insanlarını
Trakyalı ozan, dinlerken esen yeller, göderken
Dağlar taşlar ardından; iri göğüslerini postlarla
Örten Cicon'lu kadınlar tepenin ucundan Orpheus'a
Baktılar. Gürleyen bir türkü çalgının tellerinden.
Bakın, bakın bizi yereni görün, diye bağırdı saçı
Yellerle dalgalanan biri, kadınlardan. Uçan esindi
Apollo'nun dilinden türküler söyleyen ozanın, örtülü
Yapraklarla birini yaralamadan vuran. Ötenin
Bir taştı silahı, sesle çalgı uyumundan doğan
Yankının bir kuş gibi boşlukta uçurduğu, yalvardı
O sıra biri, derin bir şaşkınlıkla düşündü kapanmayı
Ayaklarına ozanın. Kızışan kargaşa, kaçan ölçü, bir de
Erinys'in başlayan egemenliği. Bundan, bütün oklar
Ezginin etkisiyle yumuşadılar. Yükselen çığlık,
Şangırtı, Berecyntus kavallarından güçlü sesler,
Trampetler, borular, Bacchus törenleri, uğultular,
Gürültüler gümbürtüler, çalgı tellerinden ezgiler,
Bilinmeyen ozanın kanından kızarmış kayalar.
Ezginin büyüleyen sesine kapılarak uçamayan
Kuşlar sayısız, yılanlar kımıltısız, bir sürü yaban,
Orpheus'un eşsiz utkusu, dövünen Maenadlar,
Hepsi kanlı ellerle saldırdılar Orpheus'a,
Gün ışığında gece kuşunun uçtuğunu gören kuşlar
Da böyleydi, ya da arenada ölümden yarar sağlayan,
Günaçımında kumsalda yatan geyiğe çullanan

Köpekler gibi saldırdılar ozana, atılan oklar,
Yapraklarla kaplı ağaçlar arasında, düşünülmeyen.
Kimi kırılıp düşen ağaç dallarını kaldırıyor, kimi
Taş atıyor, oklarla azgınlık çoğalıyor, güçlü
Boğalar sapanla toprakta evlek açıyor, besleyen
Ekine özsu sağlamak için, tarımcılar kuru
Toprağı kazıyor derince, güçlü kollarıyla.
Bunlar, görünce gürültülü kalabalığı kaçıyorlar,
Tarım araçlarını bırakıyorlar, bu araçlar
Bırakılmış tarlalar üzerinde darmadağın, öfkeyle
Toprağa saplı çapalar, uzun saplı kazmalar, beller.
Bu işler bittikten, boğalar azgınlık içinde
Boynuzlarıyla korku salarken yöneldi halk
Yine ozanı yoketmeye. Açmış yakararak ellerini
Sen ey Jupiter, demiş ilkin, öldürürken onu
Dinsizler, sözler çıkmış mırıldanan ağzından,
Kayaların duyduğu, dinleyen hayvanların anladığı.
Uçup yellere karıştı tini. Orpheus, yabanlar,
Yakınan kuşlar ağladı sana, yalçın kayalar,
Türkülerinin büyülediği orman; tepesinde kesilmiş
Saçlarıyla, dökülen yapraklarıyla üzülmüş ağaç
Ağlamış sana, derler. Sular kabarmış, karalar giyinmiş,
Saçlar dağınık dolaşır Naiadlar, Dryadlar, kol, bacak
Dağılmış şurda burda. Çalgıyı da, başı da almış
Götürürsün akışında Hebrus, şaşılası olay bu,
Yakınır çalgı, yakınır mırıltılarla cansız dil
Yansıtır bu sesleri kıyılar. Yankılar duyulur
Uzaktan, denize dökülen sulardan, Lesbos kıyısında,
Methymna'dan. Orada, yabancı kıyılara sürüklenmiş
Üzüntüsüz bir baş, saçları ıslak bir Dragon.
Sonunda geldi Phoebus, saldırınca üzerine yılan
Uzaklaştı ondan, katılaştırdı açılan
Ağzını, gırtlağını yılanın, bir katı taşa çevirdi.
Oturdu gölgeliklerde, anımsadı eski yerleri,
Eskiden gördüğü, sonra mutlu çimenlerde gözlerken

Çevreyi birden gördü Eurydice'yi, tutkuyla sarıldı
Ona, çekti kollarının arasına. Birlikte gezindiler
Yöreyi yanyana, kimi Orpheus önde, kimi Eurydice,
Bakardı, kıza, çevresine kıvançla, sessizce.

Ancak kötü yazgı cezasız bırakmadı Lyaeus'u.
Ağır bir acı geldi yiten kutsallığının yerine,
Düşündü ormanda bütün Edonların analarını,
Bu yıkımı görenleri, toprağa kök salanları.
Ayak izlerine göre gitti ardınca, basarak parmak
Uçlarına; derin, sığ izler vardı kuru toprakta.
Ayağı ağa takılıp çırpınan bir kuş gibiydi,
Bir kuş avcısının özenle kurduğu gizli ağa,
Kanat çırpan, çırpındıkça daha daralan, dönen.
Boşuna uğraştılar sımsıkı bağlandıkları topraktan
Kurtulmaya, kaçmaya. Toprağa saplanmış kökler engeldi
Bütün çabalara, yerden sökülüp kurtulmalara.
Eurydice ararken yerde ayak, parmak, tırnak izlerini
Gördü yuvarlak baldırların gelişen ağaca dönüştüğünü.
Sağ eliyle vurmaya çalıştı kalçasına ağlayarak,
Bir odundu vurduğu şimdi, ağaca dönüşmüştü göğsü de.
Omuzları da, dallar gibi uzayan kolları da birer
Ağaca dönüşmüş artık, gören yanılmaz.

Bu yetmemiş Bacchus'a, bırakmış kırları da,
Daha iyi bir koroyla gitti Timolus'un üzüm
Bağlarına, Pactolus'a; o çağda altın dalgalar,
İmrenilen değerli kumsallar olmasa bile.
Çevirmiş çevresini Satyrler, geleneksel topluluk,
Bacchus'u sevenler, yalnız Frigyalı Silenus gelmedi,
Çok içen, boyuna salınan yaşlı kişi, yakalanmış
Bağlanıp donatıldığı çiçeklerle iletilmiş Midas'a,
Trakyalı Orpheus, bu krala, Cecrops'a, bir de
Öğrencisi Eumolpus'a öğretmiş gizemli işleri.
Tanıdı gelen görevlileri, Silenus'u Midas,

On gün on gece yenildi, içildi, eğlenildi.
Lucifer onbir kez dolaştı yörüngesinde, işte
Bu evrede geldi Lidya kırlarına mutlu kral,
Geri getirdi genç Silenus'u sundu tanrıya.
Sevindi, bir yararı yoksa da, beğenirdi onu,
Kıvanç verdi ona tanrı Silenus'un gelişiyle.
Kötü başarıya armağan dileyen kral dedi ki:
Ey tanrım tuttuğum altın olsun. Yerine geldi
Dileği, kazandı yıkım getirecek armağanı,
Üzüldü neden daha iyisini istemedi diye, tanrı.
Gitti kıvanç geldi acı, kaçındı Berecyntus'lu
Kral, verilen söz geçerli mi diye dokundu eliyle
Bir ağaça, ince bir dal kırdı, birden altına
Dönüştü yeşil yaprakları dalın. Bir taş aldı
Yerden altın oluverdi birden. Bir avuç toprak aldı
Sıktı avucunda pırıl pırıl altın olmuş o da.
Topladı Ceres'in ekinlerinden hepsi altın oldu
Elinde, daldan kopardığı elma altın, Hesperid
Yemişleri bile. Parmaklarıyla dokundu direğe
Işıldamaya başladı birden direk. Yavaş akan bir
Suda yıkasaydı ellerini, Danae'yi bile bırakırdı
Şaşkınlık içinde ellerin yıkandığı su.
Güçlükle geldi kendine, altın oldu neye
Dokunmuşsa hepsi diye. Sevinerek düzenledi
Sofrayı yanaşma kız, donattı bol yemeklerle,
Kızartmalarla. İşte bu ara sağ eliyle dokundu Midas
Ceres'in ürünlerine, katılaştı Ceres'in ürünleri,
Bir şölende, azgın dişleriyle eti çiğnemek istediğinde
Sarı kabuğa dönüşürdü dişleri arasında et, parlayan.
Etkili bir gereci suyla karıştırsa içmek için
Akışkan altına dönüşürdü boğazından inerken.
Çarpılmış bu yeni yıkımdan, varlık içinde yoksul,
Kaçmak isterdi gömülerden, önce tutkuyla
Dilediklerinden. Bolluk içinde aç, susuzluktan yanan
Bir gırtlak, üzüntüye sürükleyen altın, hepsi bu.

Kaldırdı göğe ellerini, ışıyan kollarını, yakardı:
Ey esirgeyen, kayıran Lenaus baba, suçluyum, bağışla
Beni, acı bana, kurtar bu üzüntüden beni, dedi.
İyiliksever tanrı Bacchus, sığınan suçluları
Bağışlar, sözünde duranların elinden tutar.
Kurtulacaksın dilediğin altının baskısından, dedi,
Git, Sardes yakınında, ırmakta yıkan, sonra dağın
Doruğundan düşen dalgalara karşı yürü ırmağın
Varıncaya değin kaynağına, uzasın yolun, orada
Köpüklü suların kaynağında, çok varsıl olduğu
Yerde, başını daldır, gövdeni yıka, suçtan arın.
Kral buyruğa uyarak çıktı ırmağın kaynağına,
Altınla boyandı ırmak, insan gövdesinden geçti suya
Dönüşen altın. Altın özleriyle karışıp dondu ırmak,
Şimdi parlar altın gibi, girer toprağa, bitkilere.

Varsıllıktan tiksinerek, görkemli bir yaşam sürmüş
Ormanlarda, sularda kral, mağaralarda oturan Pan'la.
Ancak bozulmuş bilinci, usu, eskiden olduğu gibi
Çılgınca işler yapmaya başlamış bilmeden kral.
Enginlere bakardı, sarp yamaçlara, gittikçe,
Yükselen Tmolos tepelerine dikerdi gözlerini,
Bir yanda Sardes, bir yanda küçük Hypaepa'ya
Pan, överdi güzel nymphaları büyülü kavalıyla, orada,
Düzenlenen türkü yarışmasında, çıkmış Apollon'a
Karşı, tatlı sesler çıkaran boğumlu kamış kavalla,
İşte Tmolos dağında tanıktı bu yarışmaya Midas da.
Oturdu tepenin üstünde yaşlı yargıcı, kulakları
Ağaçların hışırtısından uzak, meşe yapraklarıyla
Başında mavimsi saçları, şakaklarında palamutlar,
Çevreye bakınan hayvanlardan, tanırısından bir ses:
"Yargıcı hazır, durmak yok" diye. Sesler
Yükseldi kırlarda sazlardan. Sevinçle dinledi
Bu ilginç yabancı türküleri Midas, büyülendi.
Bunun üzerine çevirdi başını Phoebus'a kutsal

Tmolos; onun ormanı da döndü yüzünü ona. Sarışın
Kıvırcık saçları Parnassun defneleriyle süslü,
Etekleri yerleri süpüren erguvan boyamlı giysi,
Sol elinde değerli taşlarla, dişlerle süslü
Çalgı, ötekinde çekiç. Yetkin bir sanatçı görünümü.
Becerili parmaklarla dokundu tellere, büyülendi
Tmolos güzel seslerle. Yenik düşmüş Pan'ın
Kavalı lir karşısında. Kutsal dağ hepsinden
Sordu yargısını, oyunu. Yalnız Midas'dı genel oya
Karşı çıkan, kavalın üstünlüğünü ortaya atan. Kızdı
Apollon, artık bir insanda böyle sarsakça kulaklar
Olmasın diye, uzattı kulaklarını, ak tüylerle
Doldurdu Midas'ın, iki yana sarkan, oynayan. İnsan
Kaldı yine, yalnız yavaş yürüyen bir eşeğin ileri
Geri oynayan kulaklarına dönüştürdü Midas'ınkileri.
Kulaklarını gizlemek, şakaklarını örtmek isterdi
Midas, iğrenç bir aşağılanma sayar, kızıl başlık
Giyerdi. Ancak saçlarını kesmekle görevli uşağı
Görmüştü uzun kulaklarını. Güvenilir kimse değildi
Böyle utanç verici durumda susmaya bile yanaşmazdı
Pek, nitekim günün birinde gizli bir çukur açtı
Yerde, kralın kulaklarını ne biçimde görmüşse
Yavaşça fısıldadı açılmış çukura, duyurdu gizemi.
Sonra örttü çukurun üstünü, sözde gizemi kapadı,
Yavaşça uzaklaştı oradan, bıraktı örttüğü çukuru.
Bir çalılık yetişti orada, sallanan dik kamışlar
Sık, aradan bir yıl geçmişti daha, tarlayı süren kişi
Sezdi durumu. Güneyden mırıltılar, fısıltılar geliyordu
Toprağa gizlenen sözcüklerden, kralın kulaklarını yeren.

Üç alma duygusuyla ayrıldı Tmolos'tan Apollon, geçti
Uzaydan, durdu Helle'nin, Nephele kızlarının önünde,
Laomedon ırmaklarının daralttığı boğazda.
Sağda Sigeum koyu, solda Rhoteum uçurumu, arada
Eski bir sunak, kutsal Jupiter'in. İşte orada gördü

Phoebus, korumak için Laomedon'un yeni Troya'yı
Ne biçim hisarlarla çevirdiğini, ne emeklerle,
Çabalarla bu güçlü yapıtın korunduğunu, yapıldığını.
Dalgalı denizin atasıyla, üç çatallı değneğiyle
Girmiş insan biçimine, Frigya kralıyla birlikte
Kurmuşlar bu yapıyı, altın vermne koşuluyla hisarlar
İçin. Yapılmış bitmiş yapı, durmadı sözünde kral,
Yalan üstüne yalan söyledi kötülüğü gizlemeye,
Kalkıştı, "cezanı çekeceksin" dedi deniz tanrısı,
Birden kabardı sular bastı aç gözlü Troya kıyılarını,
Bütün tarlalar, bağlar, ekinler kalmış taşan sular
Altında, gitmiş köylünün varı yoğu, deniz olmuş karalar.
Yetmedi bu ceza da, yutmak istedi kralın kızını
Bir deniz canavarı, Alcide çözdü kaskatı kayalara
Bağlanan, kendisine verileceği söylenen atları,
İstedi kural gereği. Başarıya verilecek ödül
Yadsınınca, ikinci kez sular altında bıraktı sözünü
Tutmayan Troya'nın hisarlarını. Ne Telamon, ne de
Savaş arkadaşı yoksun bırakıldı, bu başarıdan.
Hesione karısı olmuş Telamon'un. Ün sağladı Peleus'a
Bile bu göksel kadın; ne kaynatayı sevindirdi bu
Ne de dedeyi. Yoktu böyle bir sözleşme ne torun
Olmak Jupiter'e ne de tanrıçayla sevişmek.

Yaşlı Proteus demiş ki Thetis'e: evlen, bir
Oğlun olacak, ey sular tanrıçası. Babasından daha
Büyük iş başaracak, daha büyük denecek ona.
Bundandı evrende Jupiter'den büyük olmayışı,
Pek az değilse de gönlünde uyanan tutku, yalım;
Kaçınırdı deniz tanrıçasıyla evlenmekten Jupiter.
Elçekti, yadsıyarak Aecus'un torunu sevgiliden,
Denizler kızını kucaklamaktan, yatağına almaktan.
Bir koy vardır Haemonia kıyısında orak biçimli,
Uzanmış kolları öne doğru, limanda daha derin
Su da esenmiş, kabarınca örter kumsalı deniz,

Çetin bir kıyı orada, ne denize çıkıntısı var,
Ne yola engel, ne de sarkan deniz otları.
Yanında mersin çalılığı, iki renkli yemişler bol,
Bunun ortasında bir kemerli mağara, ya da doğadan
Ya da insan eliyle süslenmiş, insan eli daha çok.
Oraya gelirdin sık sık Thetis çıplak, Yunusların
Koşulduğu araçla, dalar uykuya dinlenirken Peleus
Zorla yaklaşmış sana, sen yakarışa aldırmadın
O da güce başvurdu sardı kollarını boynuna.
Başka biçim almadın, çok kılığa girebilirdin,
Bilinen tuzakla başardı işini. Önce kuş göründün
O da sımsıkı tuttu kuşu, sonra güçlü bir ağaç,
Peleus yapıştı ağaca sımsıkı. Üçüncü biçime girince
Korku salan bir benekli dişi kaplan gibi, ürküttün
Aeacus oğlunu, uzak dursun seni yakalamaktan.
Sonra dalgalara şarap dökerek kutsadı deniz
Tanrılarını, bağırsaklar, buhurlar yakarak,
Proteus burgaçtan çıkıp ona seslendi: Aeacus oğlu
Evlenirsin, uykuya dalmışsa gölgeli mağarada
Durma bağla kızı iplerle, zincirlerle sımsıkı.
Kandırmasın seni onun yüz kılığa girmesi, sık
Onu, sıkıştır ilk biçimini alıncaya değin.
Böyle öğütledi Proteus, gizledi yüzünü sularda,
Yayıldı sözleri dalgaların üzerinde. İlkin Titan
Eğik oklu arabasıyla vardı Hesperis boğazına,
O gün Nereus'un alımlı kızı bırakmış denizi,
Dönmüştü yeniden alıştığı mağaradaki yerine.
Peleus yaklaşır yaklaşmaz korkan kız girdi yeni
Bir kılığa, duyarlı özellik kazandı örgenleri,
Birbirinden ayrıldı, açıldı yanlara kolları.
O ara içini çekti kız dedi ki: tanrılar olmadan
Başaramazsın. Aldı eski biçimini, Peleus'un
Kucakladığı Thetis, doğurdu büyük Achilleus'u.

Oğul mutlu, Peleus'u sevindiren karısı mutlu.
Öldürülmüş Phocus, bu suçtan arındırırsan kendini
Düzelir bütün işler. Kardeşinin kanına giren,
Babasının sürdüğü, kişi Trakya kırlarındadır.
Egemendir orada, ne baskı, ne suç bilen
Lucifer oğlu Ceyx, güzellikte benzeri olmayan,
İzler taşır babasından, üzülürdü boyuna bir
Kardeşin başına gelen bu görülmemiş yıkıma.
İşte o yıllarda, oraya, yoldan, kaygıdan bitkin
Peleus gelmiş, birkaç yoldaşıyla kente girmişti,
O arada, Peleus'la gelen yünlü hayvan, boynuzlu
Hayvan, dışarda gölgeli oylumda, hisarlardan pek
Uzak olmayan yerde kaldığı evrede, kendisine
Yaklaşan tirana söyledi, öne uzattığı yakarana
Ellerle kim, kimin oğlu olduğunu, sığınma dileğini.
Suçundan söz etmedi, sürgün nedenini söylemedi, ilde
Ya da kırda oturmak tiranın onayına bağlıydı.
Karşılık verdi, bu barışçıl ağızda yakarana,
Trakya kralı: ben, halk kesiminin uygun isteğini
Yerine getiririm, Peleus, sevecenlikle yönetiriz.
Kötülük yoktur işimizde. Güçlük, baskı senin adından
Jupiter'in soyundan geliyor, yakarmakla gün geçirme.
Ne istersen al, burada gördüğün nereyse orada yaşa,
İstediğin yeri daha iyi görebilecek durumdasın.
Ağladı Ceyx. Sordular bu derin üzüntünün nedenini
Peleus ile yoldaşları, anlattı o da olayı:
Sanırım önceleri bu bir kuştu, tüylerle kaplıydı,
Bütün kuşlara korku salardı, yağmayla geçinirdi.
Eskiden sağduyulu, sağlıklı bir adamdı; savaşkandı,
Korkusuzdu, atılgandı, onun babası olan yaratık,
Daedalion derler adına, Aurora'yı gökten kovan.
Barıştı bence önemli, sağlanması gereken barıştı,
İçtenlikti, kardeş ise savaş gürültüsünden kıvanç
Duydu; var gücüyle savaşa itti kralları, halkları,

Şimdi dönüşmüş avlar Thisbe güvercinlerini.
Daedalion'un kızıydı, güzellikte eşsiz Chione, bin
İsteklisi vardı, kimse onu alamamıştı,
Ondört yaşında, evlenme çağındaydı. Maias oğlu
İle Phoebus gördüler Chione'yi yolda, biri
Delphis'ten, öteki Cyllene tepesinden dönüyordu,
Vuruldular ona. Sevgi yalımı yaktı gece Apollon'u.
Öteki duraksamadı pek, derin uykuda uyanan derin
Sevişme tutkusuyla okşadı kızın yüzünü, büyülenen
Genç kızın azaldı direnci. Gece yıldızlarla süslemiş
Gökyüzünü. Phoebus yaşlı kadın kılığına girerek
Mutluluğu bozdu. Dolunca doğum süresi karnında
Kadının, doğdu Autolycus, ayakları kanatlı tanrının
Dölünden, kurnaz çocuk, önüne geleni kandıran,
Düzmece işlerde babasından geri kalmayan,
Aktan karayı, karadan akı çıkarmada benzersiz.
Phoebus'un dölünden, ikiz kardeştirler ayrıca,
Türkü söylemede, çalgı çalmada ünlü Philammon.
İki oğul olarak doğmuş, iki kurnaz tanrıdırlar
Işık saçan bir atadan, savaşçı bir babadan.
Neye sevinsin kadın? Yıkımda ünlü değil mi?
Yıkım ün getirmiş ona. Diana'dan üstün olmak,
Onun güzelliğini yermek istedi yıkım gördü.
Çok öfkelenmiş tanrıça, buna, benim yaptığım
Beğenilmeli, dedi tanrıça, özenle gerdi yayını
Duraksamadan, fırlattı vızıldayan oku, vurdu onu
Suçlu ağzından, kırdı kavalını. Sustu, ses çıkarmadı,
Konuşmaya da kalkışmadı; boşunaydı yaşam kanla
Tükenince burada söylev. Ne derindin ey sevgi,
Kardeş yokluğundan duyduğu büyük acıdan dolayı
Amcayı avutmaya çalıştığım gün. Başka türden değil
Ölen kızına ağlayan bir babanın acısı, çalkanan
Denizin kayalara çarpınca çıkan uğultusundan.
Bakardı odun yığını üstünde yanan kızına,
Atmak isterdi kendini yalımların ortasına, önlendi

Girişimi, hızla çekildi geri, boynuna eşekarısının
Sivri iğnesi batan kaçmaktan başka yol
Bulamayan bir boğa gibi. Öğle görünmüştü bana,
Hızlıydı insandan, kanatlıydı ayakları sanırdın.
Tırmandı ölüm tutkusuyla Parnassus doruğuna, üzgün
Apollo, Daedalion gibi, attı kendini yüksek uçurumdan,
Birden bir kuşa benzedi süzülürken boşlukta
Hızlandı, kolayca, kıvrıldı ağzı, parmakları pençe
Oluverdi, gücü gövdesinin büyüklüğüyle oransız.
Acımasız atmaca derler ona kuşlar içinde, barış
Nedir bilmez, acı içinde acı çektirir başkalarına.

Lucifer oğlu anlattığında, kardeşiyle gördüğü, bu
Olağanüstü olayı, hızla yaklaştı boynuzlular ağılına
Phocis ülkesinden soluyarak gelen Anetor.
Peleus; Pelcus bir üzücü sav getirdim şimdi,
Diye bağırdı. Peleus, öğrenmek istedi gelen savı.
Ürperdi Trachinius bile titreyen ağızdan çıkan
Sesin korkusuyla. Öteki anlatıyordu: ilettim
Yorgun boğaları içbükey kıyıya, güneş yörüngesinin
Ortasında yüksekteydi, önü de ardı da eşitti
Bakana. Sarımsı kıyıda diz çöküp oturan boğaların
Kimi, bakıyordu uzayıp giden suların yüzeyine,
Kimi de yavaş adımlarla dolaşıyordu ötede beride
Şaşkın, ötekiler yüzüyordu boynunu tutup su yüzeyinde.
Bir tapınak vardı denize yakın, ne parlak mermerdi
Ne de altın, kalın ağaçlandı, eski koruyu gölgelerdi,
Nereus'la kızları korurdu onu, deniz kıyısında
Ağları kurutan, gemici bir tanrı olduğu söylenir
Nereus'un. O kıyıda, taşan deniz sularından oluşan
Çevreyi kuşatan, söğütlerin yetiştiği bataklık var.
Orada çığlıklarla, gürültülerde birdenbire çevreye
Korku salan, azgın bir kurt çıkar bataklık ormandan,
Kanla köpükler dökülür öldürücü ağzından,
Şimşek çakar kızaran, yalımlanan gözleri.

Bir de açlık, öfke azdırır boğucu, saldırgan kıllar
Onu daha, kudurur. Ne öldürülmüş hayvan giderir
Açlığını, tutkusunu, ne de acıma bilir, bütün sürüye
Saldırır, dağıtır hepsini azgınlığı dinmez yine.
Bizden de ölen oldu, savunurken kendini aldığı derin
Yaralar yüzünden, yıkıldı gitti. Kandan kızardı kıyı,
Karaya vuran ilk dalga, böğürtülerle doldu bataklıklar.
Gecikmek de sakıncalıydı, duraksamak da şimdi.
Biri geri kalsa bizden hepimiz alırdık kargılarımızı
Kavrayınca kargıları birlikte saldırırdık ava.
Böyle söylemişti sığırtmaç. Aldırmadı yıkıma Peleus;
Düşündü yıkımı, öldürülen Phocus'tan dolayı suçladı
Anasını, Nereid'i. Buyurdu adamlarına Oeta kralı
Donansınlar diye uçan kargılarıyla, onlarla gitmek
İstedi kendisi de savaşa, kuşandı, donandı.
Koşup geldi karısı Alcyone de oraya korkarak
Gürültüden, dağılmış az önce düzelttiği saçları,
Sarılarak kocasının boynuna sızlanıp yakararak
Diledi, kendi gitmeden, ava yardımcı göndermeyi,
Birlikte geçsin diye iki yaşam. Dedi ki Aeacus oğlu
Korku bağlasın bu güzel sevgiyi, ey kraliçe yeter
Bana bu, sizin mutluluktur yardımınız bence.
Gerekmez savaşmam bu yeni yaratıklara karşı.
Deniz tanrıçasına yalvarmak isterim artık. Yüksek
Bir kule, tepesinde bir ocak, gemiye vuran cılız
Sevimli ışık, omurgalara. Buradan çıkar bakarlar
İççekerek boğalara, yere yıkılmış kıyıda, ağzı kanlı
Canavar, boğaları öldüren, dağınık saçları kanla kızıl.
Orada uzattı kollarını, açık deniz kıyısında, uzattı
Kollarını, bitsin bu öfke, gelsin yardım diye yakardı
Peleus gök saçlı Psamathe'ye. O, yumuşamadı yakaran
Sözleriyle Peleus'un, ilkin Thetis diledi yalvarıp
Bağışlanmasını kocasının. Ona seslenmiş gibi bu
Acımasız öldürmede daha da azgınlaştı kurt, kanın
Tadındandı; genç düveyi boynundan tutup öldürecekken

Kaskatı kayaya dönüştürdü kurdu tanrıça. Gövdesi,
Boyamı dışında hepsi olduğu gibi kalmıştı, gören
Anlardı korkulacak bir kurt olmadığını şimdi.
Yazgı, burada da, iyi bir yer vermedi sürgün Peleus'a.
Bu şaşkın sürgün gitti Magnesia'ya, sonunda suçunu
Haemonia'lı Acastus'un bağışladığı bölgeye.

Ceyx, bu evrede, kardeşinin yazgısından, onu izleyen
Yıkımdan derin bir üzüntüye kapılan gönlündeki
Sezişle, ölümlerin avuntusu olan kutsal sözü
Duyduğu yere, uzağa, Claros'a, tanrıya gitmek istedi.
Kötülükle ünlü Phorbas, Phlegyer halkıyla birleşip
Kesmişti Delphi tapınağının yolunu. Orada bildirdi,
Çok güvenilen Alcyone, sana verilen yargıyı önceden.
Duyunca bunları buz kesildi eli ayağı, sarardı
Şimşire benzedi yüzü, gözyaşları kapladı yanaklarını.
Üç kez konuşmaya çabaladı, üç kez gözyaşı kesti sesini.
Sonra dokunaklı yakınmalarla ağlamaklı bir ses:
Ne yaptım ki böyle yabancılaştın bana karşı, nedir
Bu çekinme? Nerede eski yakınlığın, eski içtenliğin?
Neden böyle kaygısızca ayrılırsın Alcyone'den?
Uzağa gidersin neden? Uzun yola düşmek neden?
Neden yoksunum senden? Kolaydır karada yolculuk,
Üzgünüm, korku yok, kaygı, ürküntü olmayacak artık.
Deniz korkutuyor beni, bir de dalgaların uğursuz
Görüntüsü. Dağılmış gemi kalıntıları gördüm kıyıda,
Gövdesiz adlar okudum mezarlar üzerinde sık sık.
İstersen yanılgıya düşürmez seni yeteneğin,
Kaynatan Hippotes'in dölüdür, odur zindana
Kapayan, dalgalanan denizleri yatıştıran. Güçlense
Salıverilen deniz yelleri bir kez engellenemez daha
İstenmeyen durumlar çıkar, yeryüzünü sular kaplar,
Yeller sürükler gökte bulutları öteye beriye,
Bulutların güçlü çarpışmasından kızıl yalımlar çıkar.
Öyle büyük olur ki bu baskınlar, çocukken çok gördüm

Babamın yanında, korkunç bakmaktan alamam kendimi.
Senin yargını bir yakarış önleyemezse, ey sevgili
Eşim, yola çıkmakta çok direnirsen, ben de seninle
Gideyim, ikimiz birlikte çıkalım yola, bir sakınca
Var beni korkutan, birlikte katlanalım ne gelirse
Başımıza, uzaklara sürüklenelim dalgalar üzerinde.
Böyle yalvarıp yakardı ağlarken Aeolus kızı
Duygulandırdı yıldızların Oğlu'nu, az değildi onun da
İçindeki yalım. Ancak o ne bu deniz yolculuğundan
Dönmek, ne de Alcyone'nin dileğine katılmak istedi.
Çok dil döktü avutmak, duyguları yatıştırmak için,
Ancak inandıramadı kızı. Ona yumuşak bir atılganlık
Vermeye çalıştığında kıza duyduğu sevgiydi neden:
Kuşkusuz, her duraksama beni oyalar, andolsun babanın
Parlayan ışığına senin için, yazgı geri gelmemi
Sağlar, döneceğim, ay yörüngesinde iki kez dönmeden.
Giderken, arkasını döndüğünde kadına daha yakın
Bir dönüş umudu vardı içinde bu sözverişle, sonra
Dedi ki: çekilsin kızaktan çamağacından gemi, gerekli
Gereçlerle donatılsın, salınsın denize. Ürperdi görünce
Bu durumu Alcyone, içine doğmuş gibiydi yıkım, üzüldü
Boşaldı gözyaşları, sımsıkı sarıldı eşine, kucakladı,
Şu üzücü sözler döküldü ağzından: kal sağlıcakla.
Sarktı kolları. Durdurmaya çalışırken Ceyx'i güçlü
Göğüslerine dayanan iki dizi kürekçi asıldı küreklere
Dalgaların uygundu vuruşu. Kaldırdı ıslak gözlerini
Alcyone, baktı geminin eğik pupasında duran eşine,
El salladı, esenledi kendisini esenleyen eşini,
Ellerini yukarı kaldırarak. Yavaş yavaş silindi kıyı,
Görünmez oldu yüzü, gözden uzaklaştı, baktı ardınca,
Uzun süre, gözüyle izledi kayıp giden gemiyi.
Uzakta görünmez olunca gidişi uzaklaşan geminin,
Direkte titreşen yelkeni seçebiliyordu ancak.
Görünmez olunca gemi, gitti yalnızca yatağına
Ürkek, duygulu, gömüldü içine, ağlamak istedi Alcyone,

Yatak, evlilik, anımsadı hepsini, şimdi yok artık.
Uzak bir limanda şimdi, rüzgar sarsmış halatlarını.
Gemici, kaburgalara yasladı asılan kürekleri, kaldırdı
Direği yukarı düzenledi serenleri, açtı yelkeni
Esen yeller başladı yelkeni şişirmeye şimdi, direkte.
Sular geminin kaburgalarını yarı yarıya geçmiş geçmemiş
Uzakta göründü iki kıyı, akşam, yükselen dalgaların
Köpüklerinden başlamıştı deniz ağarmaya, esmeye
Güçlü doğu yeli. Dümencinin buyuran sesi: indirin
Sereni, durmayın. İnmiş seren, direğe sarılmış bütün
Yelken, ancak önlemiş uygulanan buyruğu güçlü rüzgar,
Karşıt yönden eserken. Azgın gürültüsü dalgalanan
Denizin bir sözcük bile duyurmadı kimseye daha.
Koştular hepsi burada küreklerini kurtarmak için,
Ötede karaya sürüklenen gemiyi, şurada sökülen yelkeni
Korumak için, yelden, suyu boşaltmak için gemiden,
Dalgalar dalgalardan aşıyordu, biri yakaladı sereni.
Böyle düzensiz, böyle korkunç kabarma, her yandan
Başlayan, uğuldayan rüzgar, azgın dalgalanma, ürkünç.
Titredi dümenci, ürperdi, elimden gelen iş yok dedi,
Onlarla ne yapabilir, ne buyurur, ne isteyebilirdi
Bilmezdi; ne bilgi, ne deney bu ağır güçlük önünde.
Çığlık, bağırtı, haykırış, gergin halat sesleri,
Dalgadan yükselen başka bir dalga, gökgürültüleri.
Kabarıyor, yükseliyor göğe çıkar gibi deniz,
Köpükler saçıyor sanırsın üstünü örten bulutlara;
Birden karmakarışık olur kumlar yükselir yerden,
Sararır ortalık, sonra kararır Styx dalgaları gibi,
Bir olur ağarır fışırdayan köpüklerin etkisiyle,
Sonunda çevrintiye yenildi Ceyx'in gemisi;
Hızla yükseldi, bir dağın doruğundan aşağılara
Oyluma birden, Acheron'un derinliğine bakar gibi;
Birden batınca gemi kubbemsi dalgalar çıkar denizden,
Göğe yükselir gibi çevrintinin derinlerinden.
Korkunç sesler duyulur hep dalgaların vuruşundan,

Ya iki buz dağının çarpışmasına ya da mancınıklarla
Yıkılan kalelerin çöküşünü andırır bu gümbürtüler.
Kargılanmış, korkan bir arslanın yamaca karşı
Koşması neyse, bütün gücünü göğsünde toplayıp
Saldırırken, öyleydi dalgaların uğuldayarak, yellerin gürleyerek,
Gemiye karşı koşuşu, gemiden daha yükseğe çıkışı.
İlkin palamar koptu, ayrıldı mumla yapılmış yarıklar,
Bir oyuk açıldı suların içeri dolmasına şimdi.
İşte, bulutlardan yağmur düşer gibi azgın dalgalara,
Gökler dalgalanan denize inmiş, kabaran dalgalar birden
Göklere yükselmiş kaplamış uzayı sanır gören.
Islanmış boşalan yağmurdan yelkenler karışmış göksel
Dalgalarla deniz suları; gökte görünen bir ışık yok,
Kabaran sulardan, karanlıktan oluşan yoğun bir gece,
Yarmış geceyi kıvılcım saçan yıldırım, egemen kılmış
Aydınlatan ışığı, yanmış titreşen yalımlarla deniz.
Şimdi sıçramış gövdesi üstünden geminin içine çalkalanan
Sular, böyledir bütün savaşçılardan yiğit erin, savunulan
Kentin surlarından içeri girmesi, ereğe ulaşması; ün
Tutkusuyla yanarak mutluluk içinde kaleyi alışı,
Bin savaşçıdan en atılgan oluşu. Kabaran dalgalar
Çarpmış dokuzuncu kez geminin kaburgalarına, sonra
Yuvarlanmış geriye, bütün gücüyle onuncu çarpış.
Kalmamış yorgun omurgaların dalgalara dayanma gücü,
Açılınca bir gedik daha yenilgiye uğrayan gemide.
Kimi çamağacından gemiye girme çabasında, kimi kalmış
Denizde. Titremiş hepsi, surları düşman saldırısıyla
Titreyen, içerden surları düşmanlara karşı savunan
Bir ilde de böyledir durum. Beceri yetersiz, umut
Yok artık, yaklaşıyor yığın yığın dalgalar, besbelli
Yokedici bir ölümün eşiğinde, kurtuluş yok.
Tutamadı gözyaşlarını, katılaşıyor, bir anıt bırakmak
Özlemi duyuyor, bir adakla sesleniyor tanrılara,
Açtı kollarını görmediği göğe boşuna yakardı
Korunsun diye, anımsadı kardeşlerini, babasını, evi,

Çocukları, geride bıraktıklarını. Hep Alcyone'ydi düşündüğü
Ceyx'in, dilinden düşürmüyordu adını Alcyone'nin,
Derin bir özlem duyuyordu ona, seviniyordu ayrıca
Alcyone uzakta olduğundan. Baktıkça yurdun kıyılarına,
Duyguyla çevirirdi evine ayrılık okunan yüzünü, oysa
Bilmezdi nerededir evi; altüst etmiş ortalığı azgın
Çevrintilerle deniz, kararıyor gölge salan bulutlarla
Gizleniyor gökkubbe, iki kat daha karanlık oluyor gece.
Azgın çevrintinin çarpmasıyla çatırdayıp kırılıyor direk,
Sonra çatırdıyor dümen. Kalkıyor avının üstüne yüklenen
Kıvrılan dalga, dalgalara bakan başaran bir kadın gibi,
Özdeş azgınlıkla; sen Athos'u, ya da Pindus'u yerinden
Sökerek açık dalgalı denize atmışsın gibi çöktü
Dalga geminin üstüne, bütün ağırlığıyla çatırdayarak
Gömüldü sulara gemi. Yutmuş gemiyle batan insanların
Çoğunu çevrinti sürüklemiş bir daha çıkarmamış yüze,
Yazgısı böyleymiş. Kalmış bir bölümü dağılan geminin
Parçalarından. Tuttu kral asasını taşımaya alışkın
Eliyle gemi kalıntılarını Ceyx, sonra çağırdı babasını,
Kaynatasını, hepsi boş, karısı Alcyone düşmezdi yüzerken
Dilinden; onu düşünür, anar dururdu boyuna, dilerdi
Gözlerinin önünde sürsün kıyıya dalgalar gövdesini,
Mutlu elleriyle süslesin, donatsın ölüsünü de.
Bağırdı yüzerken yine, sık sık soluk aldırırdı ona
Kabaran sular, karısı uzakta; o, "Alcyone" diye mırıldanırdı
Dalgaların altında, işte koyu bir akın daha, dalgaların
Üstünde ortasında kubbeleşen, çarpıyor başına, sarsıyor
Onu azgın sularla. Lucifer bulanık, gözle görmek güç
Onu geceleyin, gökten çekip gidecek gibi de değil,
Bir de yüzünü gizlemiş kara bulutlar arkasında.

Bu korkunç yıkımları duymayan Aeolis kızı da
Geceleri sayar dururdu boyuna, uğraşırdı bitirsin diye
Kocasına diktiği giysiyi, hep düşünürdü gelince giyecek,
Sevinir, büyüklenir beklerdi dönüşünü kuruntuyla.

Kutsal tütsüler sundu bütün göksel varlıklara,
Bir de tören düzenledi Juno tapınağında, önceden,
Geldi, daha kocası yokken, sunağa onun adına.
Sağlıkla dönecek sanıyordu kocası günün birinde,
Yakarıyordu kendinden üstün bir kadın olmasın diye,
Ancak bütün dileklerden yalnız biri gelebildi yerine.

Tanrıça ölüler için yakarışları duymak istemedi bile,
Uzak tutmak istedi pislenmiş ellerden sunağı, dedi ki:
Buyruğumun çok güvenilir bildiricisi İris,
Koş, derin uykuya daldıran konağına uyumanın, git,
Söyle, ölen Ceyx'in biçiminde bir görüntü yapsın,
Gerçek yazgıyı duyurmak için Alcyone'ye göndersin.
Böyle söyledi Juno. Boyam boyam giysilerini giyindi
İris, gitti, eğik yayıyla bir im çekti göğe, buyruk
Gereğince vardı sislerle örtülü konutuna kralın.

Bir mağara vardır Kimmerler'e yakın, derin, uzun,
Orada dağın ortasından uyku tanrısının yeri, konağı.
Ne sabah, ne öğle, ne akşam girebilir oraya ışıklarla
Phoebus; birbirine girmiş bulutların karanlığıyla
Yerden yükselir bulanıklık, ürperen ışınların sabahı.
Başı taraklı, uyarıcı bir horoz ötmeden orada
Çağırmadan Aurora'yı, yüksek sesle bozmadan sessizliği
Uyanık köpekler, ağır işiten kazlar, Ne yaban, ne sığır,
Ne esen yellerin sarstığı dallardan çıkan hışırtı,
Ne de karşılıklı söyleşen insanların ağız sesleri.
Bir sessizlik ortalıkta. Aşağıda Lethe sularından bir
Dere akar kayalar arasından şırıltılı dalgalarla
Çakılların, uyku verir insana tekdüzeli şarıltısı.
Mağaranın girişinde, dışarda, haşhaş çiçekleri türlü türlü,
Başka sayısız ot, uyutan bir özsu toplar onlardan gece,
Sonra yayar çiy gibi gölgeli kırlara bütün.
Ne rezenin üstünde dönen bir kapı var evde gıcırdayan,
Ne de kapı eşiğinin yanında duran bir bekçi.

Ortada, abanoz taban üzerinde bir yatak, yüksekte,
Kuş tüyünden, koyu bir örtü çekilmiş üstüne.
Burada dinlenir tanrı, sere serpe, uykudan gevşeyerek.
Yatağın çevresinde değişik çizimler öykünmeli,
Güz başakları gibi dağılmış gerçek ötesi çizimler,
Çalı yaprakları, kıyıya saçılmış kumlar.
Oraya girince kız, elleriyle dağıttı bu çizimleri,
Aydınlandı kutsal ev giysilerinin parıltısından,
Birden sıçrayıp kalktı durduğu yerden yarı yumuk
Gözleriyle bakan tanrı, sonra geri çekildi yine,
Sarkık çenesiyle sık sık göğsüne vurdu, üstten aşağı,
Sonunda toparladı kendini, ellerine dayanarak doğruldu,
Bu tanıdığı kıza neden geldiğini sordu, buraya. Dedi ki
Kız: bir düş, sen ey tanrıların yücesi, canların kıvancı,
Tüm varlıkların esenliği, bir düş bunu yapan, kaygı,
Sensin yorgun örgenleri dinlendiren ağır bir iş sonrası
Dirilik veren, güçlendiren sensin; söyle gerçeğin örneğini
Çıkaran kişiye, gitsin bu görüntüler, kralın
Gerçek görünümü altında Hercules'in Trachin'ine,
Alcyone'ye yaklaşsın, geminin batışını göstersin.
Budur buyruğu Juno'nun. İris, sözünü bitirince kaçtı,
Çok dayanamazdı sisin etkin gücüne, sezdi bütün gövdesine
Yayılan uykuyu, döndü geldiği gökkuşağının üstüne.

Tanrı, kendi yarattığı binlerce kişinin kalabalığında,
Esinledi başarılı örnekler çıkaran sanatçı Morpheus'u.
Ondan beceriklisi yoktu bu işlerde, ona buyurdu tanrı,
Betimlesin diye söylevin yöntemini, devinimlerini, türünü:
Bir de giyim kuşamı, hepsinden etkili güzel sözleri.
Yalnız insan başarabilir bu örneği, bir başkası yaban
Görünür, kuş olur, uzayan yılan biçiminde belirir.
İcelos derler buna gökseller, ancak Phobetor ölümlüdür.
Üçüncüsü değişik yetenekli Phantasos'tur dönüşür
Taşa, toprağa, suya, ağaçlara tinden yoksun varlıklara.
Geceleyin krallar, önderler alışmışlar onlarda kendi

Yüzlerini görmeye; göstermeye, halk topluluğuna,
Oralarda dolaşan başka kimselere. Yaşlılık uykusunu
Bırakmış bütün kardeşler Morpheus'a, dinlensin diye,
O da Thaumas'ın kızına yapmıştı bunu, sonra kesilmiş
Uykudan gücü, gevşemiş iyice geçip kendinden hani,
Gömülmüş yatağa, gizlemiş kabartılmış yatakta başını.
Morpheus, sessizce yaydı kanatlarını bütün geceye,
Çok kısa bir süredc ulaştı Haemonia kentine, sıyrılıp
Gövdeden sallandı birden, girdi Ceyx biçimine, yalancı
Bir görüntü, bürünmüş bir ölü kılığına
Üzgün Alcyonc'nin yatağı karşısında, sıyrılmış bütün
Giysilerinden, solgun. Sakalları ıslak bir erkek, yağmur
Gibi sular dökülüyor başında saçlarının diplerinden.
Eğilmiş üstüne yatağın, gözyaşlarına boğulmuş yüzü,
Dedi ki: mutsuz kadın, tanıdın mı Ceyx'i şimdi? Bir de
Ölümün değiştirdiği yüzümü? Bak bana, tanırsın beni,
Kocanın kendisi değil görüntüsüdür burada gördüğün.
Senin adağından başka yararım yok, ey Alcyone. Ölüyüm
Çoktandır; boş bir umuttur senin için burada olmam.
Yakalamış Ege denizinde güney bulutları gemiyi,
Azgın yeller sürüklemiş öteye beriye, dağıtmış.
Adını, boş yere, çağıran ağzımı, ey Alcyone doldurmuş
Azgın suları denizin, bunu sana bildirecek bir tanık
Yok artık. Sen, duymadın ortalıkta dolaşan söylentiyi:
Ben, boğulmuş kişi, anlatırım sana yazgımı.
Al bu üzüntü giyeğini, ver bana gözyaşlarını, bırakma
Beni yakınmasız yokluğun Tartarus'una inmeğe.
Morpheus, kraliçe kocasının sesini duysun diye,
Bu sözleri yüksek sesle söyledi; gerçekten ağlar
Gibi de göründü, Ceyx gibi oynattı ellerini.
Hüngür hüngür ağladı Alcyone, gözyaşları dökerek
Kaldırdı uykuda kollarını, aradı kocasını, soludu.
Dur, nereye kaçıyorsun? Gel birlikte gidelim, dedi.
Kadının bu sözleri, erkeğin görüntüsü, uyandırdı onu
Derin uykudan, bakındı sağına soluna gerçekmiş

Gibi az önce gördüğü düşteki kocası. Bu ses üzerine
Uyanan beslemeler ışıkla yaklaştılar ona, göremedi
Eşini, vurundu acımasızca yüzüne, yırtıp attı
Bütün giysilerini göğsünden, yumrukladı göğsünü, yoldu
Saçlarını bağırarak; sorunca üzüntünün nedenini besleme
Kadın dedi ki: Alcyone gitmiş, yok burada, gitmiş o da
Kocası Ceyx'le. Bırakın bu avutucu sözleri.
Geminin batışıyla götürdü onu ölüm. Gördüm, tanıdım,
Uzattım kaçarken onu yakalama tutkusuyla ellerimi.
Bir gölgeydi, açıkça görünen, kocamın gerçek gölgesi.
Biraz değişmişti, biraz irdelersen, ne alışılmış
Çizgiler kalmış yüzünde, ne de eski ışıyan güzelliği.
Solmuş, sararmış, çıplak, ıslaktı başında saçları baktım
İyice, mutsuz gördüm onu. Burada duruyordu,
Şu yanda, üzgün; araştırdı yeri izleri kalmış mı diye,
Kadın, oydu oydu, içimde sezmiştim korkusunu, öyleydi.
Bu yüzden yakardım ona, kaçmasın benden yellerin
Ardınca, diye. Besbellidir ölüme doğru sürüklendiğin,
Yoldaş edinmişsin beni. İyi yolculuklar iyi yolculuklar,
Götür beni de yanında. Bir gün bile katlanmamışım bu acıya,
Bu ayrılığa, yıpranmışım, sonu olmasın bu yaşamımızın.
Artık buldum ölümü çekeledim öteye beriye dalgalarda;
Sensiz yakaladı beni deniz. Duygusuz kalırdım denizde
Daha çok yaşamaya çabalasam, daha ağır acılar çeksem.
Olmasın böyle dilek, istemem seni üzgün bırakmak.
Ardınca geleyim bir ayakdaş olarak yeter, bir olalım
Mezarda bile, konmasak da bir küpe, bir olsun
Yazıtımız mezartaşında. Kemiklerimiz değilse de adlarımız
Bir olsun. Bunları söyledi, daha konuşamadı, tıkandı
Boğazında sözler, iniltiler çıktı katılaşan yüreğinden.
Erkenden, çıkıp evden yürüdü deniz kıyısına kadın,
Üzüntüler içinde gitti yolcuların ardınca baktığı
Yere. Orada durdu bir süre, dedi ki: burada çözdü halatı,
Bu kıyıda tattım ayrılık öpücüklerini, işte burada.
Bütün olup bitenleri bir bir, anımsadıktan sonra

Baktı denizin yüzeyine yukardan: uzaktan gövdeye benzer
Bir nesne görünür gibiydi dalgalarda, pek açık değildi
Başlangıçta, olduğu gibi seçilmiyordu. Sürüklеyince
Onu daha yakına dalga, anlaşılmış insan ölüsü olduğu,
Baktı bu korkunç boğulmuş kişiye ürpererek, tanımadan.
Bu yabancı ölüyü görünce, tutamamış gözyaşlarını,
Söylenmiş; kendi kendine: sen ey mutsuz kişi,
Kim olursan ol, senin de bir karın vardır! Yüzerek
Daha yakına geldi gövde sularda, iyice baktı ona
Kadın, tanır gibi oldu az çok. Sürüklemiş onu kıyıya
Dalgalar, görünce tanımış onu kadın açıkça şimdi:
Ceyx'ti o. Odur besbelli. Bir çığlık attı, yüzünü
Tırnakladı, saçlarını yoldu, giysilerini yırttı, uzattı
Titreyen ellerini Ceyx'e, dedi ki: işte saygın koca,
İşte mutsuz eş, dönüyor bana. Bir engel oluşturmuş
Elleriyle dalgalara karşı, önlesin taşkın suları,
Tutsun gelen dalganın vuruşunu, kırsın hızını diye.
Orada sıçradı, pek az görülen bir güçle, yukarı uçarak
Yardı uzayı, sevecen, duygulu bir kuş gibi
Dalgaların üzerinden uçuyordu. Uçarken yakınmalı
Sesler çıkarıyordu üzüntüsünü yansıtan, ağzından
Dökülen sesler gibiydi sivrilmiş gagasından.
Dokununca bu dilsiz, soğuk, kansız ölü gövdesine,
Bu değerli gövdeye değince yeni örgenlerle şimdi
Öpmüş onu katılaşmış, sıcaklığı gitmiş gagasıyla.
Sezmiş gibiymiş bunları Ceyx, kaldırmış sanırsın
Dalgalardan, çıkarmış yüzünü, görünmüş, bilmezdi
Bunu kimse; sonunda acımış onlara tanrılar
Kuşlara dönüşmüş ikisi de. Sevgi kalmış olduğu gibi.
Çözülmemiş iki kuş arasında eski evlilik bağı.
Uzlaşmışlar ana baba olmak için ikisi de, şimdi:
Kıştı, yedi gün geçmiş olayın üstünden esenlikle,
Yumurtlamış Alcyone yuvada, sular üzerinde, yüzen.
Güvenle geçti yolculuk, tuttu yelleri Aelus, bırakmadı
Çıksın diye yuvadan, durgun deniz korudu torunları.

Görmüş bu durumu yaşlı birisi, bakmış denizin geniş
Yüzeyine, uçarak çevrede, sonuna dek korudu sevgiyi.
Yakında duran, konuşan biri, sanırsın şöyle dedi:
Odur, uçarken gördüğün deniz üstünde güçsüz ayaklarla.
O gösterdi uzun boyunlu karabatağı, kral kanından
Gelir soyu, dedi. İstersen bu koşuşan toplulukta
Onu, soyunu izlemek, söyler atalarının Ilus,
Assaracus, Jupiter'in kaçırdığı Ganymedler olduğunu,
Kral Laomedon, dahası son Troya kralı yaşlı Priamus.
Hector'un da kardeşi ondan, o anlamamıştı
Daha önceden böyle bir dönüşüm geçirdiğini, Hector'dan
Gelip gelmediğini ününün, sanının, soylu Dymantide'nin
Bir yavrusu olduğunu, iki boynuzlu Granicus'un
Doğurduğu Alexirhoe'nin ondan geldiğini gizlice,
Söylentiye göre İda gölgeliklerinde. Sevmezdi illeri
Aesacus, görkemli konaklardan uzak, ıssız, dağlarda,
Tutkusuz ırmaklar yanında yaşamak isterdi, çok seyrek
Dinlerdi Troya yöneticilerinin öğütlerini. Gereksiz,
Sonuçsuz bir sevgiden yana da değildi. Bir gün gezerken
Sık sık dolaştığı ormanlarda görmüş Cebren'in kızı
Hesperie'yi yurdun deniz kıyılarında kuruturken güneşte
Uçuşan saçlarını, büyülenmiş, yönelmiş kıza hızla, koşmuş
Kız kurdun önünden kaçan dişi bir geyik, ya da
Atmacanın saldırısına uğrayıp gölden sıçrayan ürkek
Bir ördek gibi. Ancak Troya'lı yiğit tutkuyla koşarken
Sıkıştırdı korkarak kaçan kızı. İşte otların altında
Bir engerek, kaçanın ayağından ısırmış, akıtmış
Gövdesine ağusunu. Bitmiş bu kaçışmayla yaşam. Kavradı
Ölmüş kızı, toparlayıp kendini bağırdı: üzgünüm üzgünüm
Bu izleyişten. Korkutmadım onu: başaramadım demek. Ölümün
Bir yılan, bir de benim yüzümdendir ey mutsuz. Ondan
Daha mutsuzum ben; ölümün bir avunmadır öldüğüme.
Böyle söyledi, attı kendini hırçın dalganın kemirdiği
Kayadan denize. Başladı yavaşça esirgeyişin etkisi,

Tethys acıyarak tuttu düşeni, yüzermiş gibi yüzeyinde
Suyun, kanatlar çıktı gövdesinde, önlendi ölüm isteği.
Ancak, küsmüş bir daha dönmek istemiş yaşama bu
Yaratık; korumuş onu bu acılı yeryüzünü bıraktıran
Tin, yeni tüyler, telekler çıkmış omuzlarında, gönenmiş,
Uçmaya koyulmuş yükseklere, oradan bırakıverirmiş
Kendini suların yüzeyine: kanatları kolaylaştırır
Üstten aşağı süzülüşü. Aesacus öfkeyle süzülür
Birden derinlere yüksekterden arar yokluğun sonu
Gelmeyen yolunu. Erimiş sevgiden gövde, uzamış ayaklar
Dirsekler, bir de boynu, baş uzaklaşmış gövdeden.
Sever olmuş suları, suya dalışından gelir adı da.

ONİKİNCİ KİTAP

I

BİLMEZDİ baba Priamus, yaşadığını başkasının gücüyle,
Aesacus'un acısını taşıdığını, iki kardeşle,
Ünlü Hector'la boş bir mezara götürüldüğünü.
Uygun değildi Paris böyle acılı bir evlilik için,
Odur, daha sonra, kaçırılan bir kadın yüzünden
Yurdunu uzun bir savaşa sürükleyen. Onun ardından
Yürümüş binlerce gemi, savaşa birleşen Pelasglarla,
Gecikmezdi karşı saldırı, azgın dalgalar getirmeseydi
Elverişsiz bir duruma denizi, bekleyen gemileri
Tutmasaydı balıkları bol Aulis'te.
Atalar geleneğince, orada, Jupiter'e bir adak sunmak
İstediklerinde yakılan ocaktan ısınmıştı kutsal sunak,
Danaus'lar çınarağacındaki mavimsi devden bir adak
Töreninin yakında başladığını anlamışlar.
Yedi kuşcağızla bir yuva vardı ağacın doruğunda:
Onlarla anaları, yiten yavruların çevresinde uçuşurken
Bir yılan kaptığı gibi indirdi doymaz karnına.
Korkuya kapılmış hepsi. Bilici bildirdi halka,
Thestor'un oğlu: sevinin, Pelasglar üstün geldiler;
Yıkıldı Troya; artık egemendir uzun süre çabamız.
Dedi. Önceden bildirdi dokuz yılını savaşın, böyle
Çok, kuşlar gibi. Bu yılan, burmalı ağaçta yeşil
Dallar çevresinde, eski biçimiyle, dönüştü taşa,
Sürdürdü gücünü bir taş olarak yılan görünümünde.

Kaldı Nereus Aonia boğazında, sularda sıçratmadan
Savaşı başka yere, hep, Neptunus korumuş sanır, kimi
Surların kurduğu, Troya ilini. Başka söyler Thestor
Oğlu, gerçeği bilen, açıkça bildiren: bir ödence diye
Dökülen genç kızın kanıdır tanrıçayı kızdıran.
Sonra halkın çıkarı kutsallığa üstün gelmiş, kral
Tanrıya; dökmek için temiz kanını kızın ağlarken
Görevliler arasında, sunağın önünde durdu İphigenia,
Yenildi tanrıça, bir sis belirdi gözlerinin önünde,
Adak yerinde, yakarıların sesleri arasında, adağa
Çekilmiş bir geyik yavrusu titrek, bir de İphianassa.
Söylenti böyle. İmdi, yakışığınca yatıştırılmış Diana,
Phoebus'un öfkesi, suların öfkesi giderilmiş kanla,
Arkadan esmeye başlamış yeller, açılmış yelkenler, binlerce
Gemi, güçlükle ulaştırılmış Frigya kıyılarına.

Denizle kara, bir de gök arasında bulunan bir uzam
Ortasında bir yer, üçüzlü ortak bir sınır bağlantısı,
Görünüyor uzaklığın ne olduğu kendince,
Bütün yüksek sesler duyuluyor biraz kulak kabartınca.
Fama tutmuş yerini, dorukta oturmakta, sayısız kimse
Evin girişlerinde, binlerce gedik, ne kale kapalı ne
Kapılar, ne eşiklerde engel. Hepsi gece gündüz açık,
Bütün sesler, konuşmalar, fısıldaşmalar kulaklarda
Yansımakta, maden şakırları. Ne sessizlik var, ne
Dinginlik ortalıkta, ne de gürültü yalnız mırıltılar.
Hepsi deniz dalgalarından yansıyan sesler uzakta,
Bir yankıdır gelen; Jupiter'in kara bulutlardan
Gönderdiği şimşek çakışları gibi boğuk bir ses
Yıldırımdan çıkıp yavaş yavaş uzaklaşan, yiten.
Girişti bir kalabalık, sıkışma, gelen giden, söyleşen
Topluluk, binlerce söylenti, ses, doğru yanlış sözler,
Birbirine karışan, anlaşılan anlaşılmayan, konuşmalar.
Boş kulakları dolduran söylevler, birkaç açıklama,

Bir yerden bir yere aktarılan öyküler, şiirler,
İnanılır inanılmaz söylentiler, yeni duyurular, bildiriler,
Yürürken şaşırıp birbirine çarpmalar, kuruntular, bencil
Eğlenceler, oyalanmalar, yükselen korkudan yıkılmalar,
Bu durumda bir kargaşa, güvensiz gelecekten kaygı.
Baktı Fama, çevreyi gözden geçirdi, gökte, denizde, ya da
Karada neler olmuş diye, dolandı evrenin çevresinde.

Öğrenildi Grek gemilerinin savaşçılarla yolda olduğu,
Donanmış düşmanın iyice yaklaşmasını beklemeden
Dizilmiş kıyıda Troyalılar, korkusuz, dik, tutmuşlar
Giriş yolunu, savunmada. İlkin sen düştün Hector'un
Kargısıyla yazgı gereği Protesilaus, Danaus'lar yiğitçe
Geldi savaş yerine, duyuldu yiğitin ölümü Hector'un
Elinden. Ne Hector'dan ne Frigyalılardan korktular,
Gösterdiler onlara Akhaia'lıların güçlü olduğunu,
Esirgemediler kanlarını. Kıpkızıl olmuş Sigeum kıyıları,
Binlerce kişiyi göndermiş ölüme Neptus oğlu Cycnus:
Achilleus dimdik arabasında, hınçla savuruyordu
Savaşçılara Pelion'da yapılmış kargısını, vargücüyle.
Bu sırada, Achilleus aradı savaş alanında Cycnus ya da
Hector'u, birden Cycnus çıktı karşısına, on yıl vardı
Onunla Hector arasında: ufaktı, atları ak boynundan
Boyunduruğa bağlayan koşumu çekip yöneltti düşman
Arabalarına, güçlü koluyla salladığı kargıyı kaldırıp
Dedi ki: kim olursan ol, delikanlı, avunmaya bak ölümle,
Ölümün Haemonia'lı Achilleus'un elinden olacak.
İşte Aeacus oğlu. Sözün ardından ağır bir vuruş,
Ancak, şaşmamışsa da yolunu savrulan kargı boşa gitti
Kaldı uçan demir temren, sarstı geniş göğsünü saptı,
Troyalı dedi ki: Ey tanrıçanın oğlu çoktandır konuşmandan
Bilirim seni, neden şaşarsın kargınla vurulmayışıma?
Onu şaşırtan, senin gördüğün bu at kılından örülmüş
Sarı tolgaydı besbelli, sol elinde ağır kalkan, oyuk,
Onu korumak için, bir süs takısıydı omuzlarında.

Bundandı Mars'ın silahlanışı. Bundandır kendimi
Koruyuşum, işlemez bana demir ok, kargı. Nereus'un
Ya da Nereus kızlarının oğlu değil yiğit,
Denizlerin, nymphaların tanrısının oğludur bu.
Böyle dedi, hızla fırlattı okunu dışbükey
Kalkanına Aeacus oğlunun, dokuz kat kalkanı delen ok
Temren onuncu katında kaldı öküz derisi kalkanın.
Çekip fırlattı bir ok daha yiğit var gücüyle
Titreyip uçan, ulaştı gövdesine yine, ancak
Açamadı bir yara. Üçüncü atışın da etkisi yok,
Biraz çizmiş Cycnus'u hepsi bu; birden öfkelendi.
Köpürdü yiğit, yarış alanında korkunç boynuzlarıyla
Erguvan renkli örtülere saldıran bir boğa gibi,
Örtüleri parçalayan, azan, vargücüyle saldıran, koşan.
Baktı okla delinip delinmediğine kalkanın, duruyordu
Saplandığı yerde temren. "Artık azalmış gücü kolumun",
Dedi, bu yüzden tükenmiş eski gücü demek! Oysa
Güçlüydü eskisi gibi, öyle mi? Yıktığım zaman
Lymesus kalelerini ilkin, Tenedos'u, bir de
Kana buladığımda Thebae halkını Mysia kentinde,
Bir kan ırmağına döndü kızardı, Caicus halkı,
İkinci kez göstermiş kargım etkisini Tephesus'ta.
Burada gösterdi gücünü kolum, bildirdi yıkılanlara
Yere, kıyıda üstüste yığılanlara, yine güçlüyüm diye.
Böyle dedi, ilk başarıdan güç alarak fırlattı
Kargısını Lycia halkından, karşısında duran, Menoetes'e.
Saplandı demir kaplı kargının temreni göğsüne.
Ölüm yarası almış göğsüyle ağır toprağa yığılırken
Çıkardı temreni kanayan yarasından, dedi ki:
Bu elle bu oktur bana utkuyu sağlayan. Ereğiniz
Utku olsun, yakarın, böyle olsun sonunuz.
Böyle dedi, fırlattı dışbudaktan oku, şaşmadı giden
Ok, ses çıktı kaçmayan Cycnus'un sol omuzundan,
Yıkık duvarlardan ya da kayalardan yansımış gibi.
Okun deldiği yerden akan kanlardan oluşan benekleri

Görünce, boşuna sevinç çığlıkları atmış Achilleus.
Bir yara almamıştı yiğit, onlar Menoetes'in kanıydı.
O zaman işte, kuduran öfkeyle atlamış arabasından,
Parlayan kılıcıyla düşmana saldıran, yürüyen yiğit,
Bir de vuruşmalardan yayılan, yansıyan sesler,
Katılaşmış gövdelere vurmakla körelen kılıçlar.
Duramadı daha çekip kalkanı saldırdı, yana, yiğit,
Vurdu üç dört kez düşmanın yüzüne, şakaklarına
Kılıcın sapıyla. Kovaladı hep kaçanları vurarak,
Soluk aldırmadan, daha kendine gelmesin diye.
Bir korku, bir ürperme, gözler kararmakta, yürürken,
Geri çekilirken, ayağına takılan bir taş alanın
Ortasında. Bu yüzden tüm gövdesiyle geri kaykıldı
Cygnus, birden yakalayıp yıkmış Achilleus onu yere
Vargücüyle. Hızla bastırdı göğsüne kalkanı, dizlerini,
Çekti tolganın bağlarını: sımsıkı bağladı çenesinin
Altından boynunu, kesti yaşam soluğunu, kapayınca
Dirim gücü sağlayan hava yolunu. Soydu giysilerini,
Yaptı yenilenlere yapılanı, yalnız silahları kaldı.
Cygnus denen ak kuşa dönüştürdü onu deniz tanrısı.

Barış getirmiş hepsine bu yorucu savaş uzun süre
Silahlar bırakılmış çoktandır. Ancak kaygıyla korundu
Frigya kaleleri, böyle bir kaygıyla beklendi
Argolis'in savunma hendekleri de; yaklaşmış bayram
Günü, Achilleus'un Cygnus'u yendiği yerdeki tören,
Pallas'a adanan boğazlanmış boğanın kanıyla.
Adağın kutsal bölümlerini yalımlanan ocağa koyup
Yanan etlerin kokusu havaya yayıldığında, sevgili
Tanrılar içindi bir bölümü, öteki de tören için.
Yastıklara uzanan üşengen önderler kızaran etten
Bolca yediler, şarapla susuzluk, kaygı giderdiler.
Ne çalgılar etkiledi duygularını ne çınlayan türküler,
Ne çok delikli şimşir flut, ne uzayan kaval sesleri,
Bütün gece söyleşmekle, erkek gücünü övmekle, övünmekle

Geçmiş. Düşmanla savaştan, kişisel başarıdan sözetmekle,
Bir kendini beğenmişlik, gözüpeklik, korkusuzluk. Başka
Ne söyleyecekmiş Achilleus? Ne konuşulurmuş, toplantıda,
Büyük Achilleus'un yanında övmek övünmekten başka?
En çok Cygnus'un yenilişi, kazanılan en yeni utku
Söylenip durdu. Şaşmış kalmıştı hepsi, bu genç yiğitin
Gövdesinde bir tek okun bile saplanıp kalmadığına,
Onun kılıçla, yaralanmakla ölecek kişi olmadığına.
Şaşmış buna Aecus'un oğlu da, Grekler de, bunun üzerine
Nestor başladı söze: yalnız Cygnus'tu yaşamınızda
Kılıçtan, kargıdan korkmayan, saldırılardan kaçmayan,
O gün gördüm, binlerce saldırı karşısında yılmadan,
Ne denli dipdiri durduğunu Perrhaebus'lu Caeneus'un,
Direndiğini, Perrhaebus'lu Caeneus başarılarıyla ünlü
Othrys'te yaşayan. Çok şaşılası işler gelmiş başına:
Bir kadındı önceden. Anlatsın diye başından geçenleri
Hep yakarırlardı bu yaşlı kişiye; bu yüzden Achilleus:
Göster becerini, hepsi dinlemek ister öykülerini.
Ey üstün söylevci yaşlı, en bilgesi çağlarımızın,
Caeneus, büyük bir dönüşüm geçirmiş erkek olunca;
Anlat bakalım, kim kazanacak savaşı, üstün gelecek,
Sen bilirsin en iyisini, kim yenmiş kim yenilmiş.
Anlattı Nestor: ilerlemiş yaşım engel olmuşsa da,
Gençlikte gördüklerimin çoğunu unuttumsa da,
Anımsarım şimdi yine birçoğunu. Ancak hepsinden önce
Gitmez gözümün önünden gördüğüm savaş ovada,
Ne denli uzun yaşarsa bir kişi, çok olur öylesine
Gördükleri de. Yaşadım iki yüz yıl boyunca ben,
Şimdi üçte birini yaşıyorum geçen günlerimden.
Çok mutluydu, sevimliydi Eleatus'un kızı Caenis,
Teselya'da, komşu illerde yoktur bir benzeri daha
Güzellikte, senin ülkende bile, sen Achilleus
Bir köylüydün o dönem; kaygısızdı, aldırmazdı çoğunun
Bileğine. Peleus bile dilemiş onunla evlenmeyi,
Ölümsüz ananla evliydi o yıllar, ya da o söz vermişti

Onun karısı olmaya. Caenis istemezdi evlenmeyi,
Dolaşırdı yalnız başına ıssız deniz kıyılarında,
Çok acı çekti denizler tanrısından. Böyle söyledi hep.
Tadına varınca ilk sevişmenin Neptunus'la, dedi ki:
Bundan kaçınman gerekiyorsa öyle olsun şimdi,
Seç için çektiğini. İşte böyle bilinirdi bu öykü.
Dedi ki Caenis: kapıldığım bu büyüklük tutkusudur
Kaçınmam gereken, beni yıpratan. Çıkar kadınlıktan
Beni: senin elinden gelir hepsi. İşte bak, kalın
Bir sesle konuştu Caenis, dedi, erkek sesine
Dönüştü sesi. Öyleydi, deniz tanrısı getirmiş yerine
Dileğini kadının. Öyle bir güç vermiş ki ona
Ne saldırı, ne vuruş, ne kargı yaralar onu.
Gitmiş kadınsı görkem, zaman erkekçe özellikler
Vermiş Atraxlı'ya, dolaşırdı hep Pencia kırlarını.

Evlenmiş yiğit İxion'un oğlu Hippodame'ye, tören
İçin ağaçların gölgelendirdiği bir mağarada kurulsun
Dendi masalar bulut soyundan gelen Kentauruslara.
Çağırılmış düğüne soylu Haemoialılar, oradaydım ben de,
Bir uğultu çıkardı karmakarışık kalabalıktan konakta.
Türküler yükselir, dumanlar çıkardı ocaktan sofada:
Yaklaşan giyinmiş kuşanmış anneler topluluğu çepeçevre,
Güzellik içinde görkem, gelin. Överdik mutlu Prithous'u
Böyle bir karısı var diye, mutluluk diledik ayrıca,
Şimdi sanadır Eurytus Kentaurosların azgın öfkesi,
Acımasız, yürek bir de şaraptan duygulanan kızın
Bakışı, esridin, azmış tutkuların içkinin etkisiyle.
Tat yok şölen masasını saranların gürültüsünden,
Saygısızca yakalandı, sürüklendi saçından gelin.
Eurytus çekti kendine Hippodame'yi, ötekiler ya başkasını
Seçer, ya elinden geleni yapar, bir görüntüdür kalan,
Alınan ilden. Kadın çığlıkları doldurmuş evi, sıçradık
Yerimizden hepimiz hızla, ilkin Theseus bağırdı: nedir
Bu çılgınlığın Eurytus, Prithous'u böyle kışkırtman,

Ben sağım daha, iki çılgının bir kişiyi üzmesi neden?
Başka bir söz çıkmadı ağzından savaşçı yiğitin,
İtti diretenleri geriye, kurtardı kızı bu delilerden.
Ne konuştu, ne de kendini haklı gösterecek bir kötü
Eylemde bulundu beriki, saygısızca baktı yüzüne
Kurtarıcının, sonra yumruğunu vurdu soylu göğsüne.
Bir testi vardı orada, eğri büğrü çizimli
Eski türden: vargücüyle kaldırdı onu Agides yukarı,
Fırlattı yüzüne hasmının. Boşalmış birden yaradan
Ağzından gelir gibi beyin, şarap, pıhtılaşmış kan,
Çırpınmış, sonra sessiz uzanıp kalmış ıslak kumsalda.
Alevlendirmiş acıyı Kentaurosların kardeşinin ölümü:
Bir ses "silah başına", hep bir ağızdan "silah başına".
Coşturmuş onları şarap, uçuşuyor parlayan kadehler,
Savrulan göbekli taslar, parçalanan çömlekler, kavga,
Önce şölen, barış, şimdi savaşlar, ölümler, öldürmeler.
Ophion oğlu Amycus, ilkin, korktu kutsanmış araçların
Bulunduğu kutsal yerin yağmalanmasından: indirdi
Işıldağı odada, çiçeklerle süslü parlayan fitili.
Birden kaldırıp ışıldağı yukarı, adak baltasıyla bir
Lapithe boğasının ak boynuna vurur gibi savurdu
Yüzüne Celadon'un vargücüyle; şaşırmış, birbirine
Karışmış kemikleri, fırlamış oyuklarından gözleri,
Ağzının parçalanan kemikleri nedeniyle ezilmiş
Bumu yapışmış damağının ortasına. Tutup bacağından
Çekmiş uzaklaştırmak için onu Pelates'in akçaağacından
Yapılmış masadan Pelatesli, bastırarak bumunu göğsüne.
Tükürürken kara kanını sıkışan dişleri arasından
Bir daha vurmuş göndermek için Tartarus gölgelerine.
Dikilip yanında ölünün, korkunç bir yüzle bakarak
Dumanlar çıkan ocağa, dedi ki: neden yararlanmayız bundan?
Gryneus; sonra kaldırdı yalımlanan ağır sunağı,
Fırlattı Lapitlerin yoğun kalabalığı üstüne,
Broteas da, Orius da ezilmiş bu ağırlığın altında.
Mycale'dir Orius'un anası. Bilindiği gibi bu kadın hep

Ay'ın boynuzlarıyla donanırdı, sürgünde düştü gözden.
Ettiğini bulacaksın, ancak bana verilmiş silah yetkisi,
Diye bağırdı Exadius, sonra indirdi çamağacından
Görevsel kargısını, kutsanmış geyik boynuzundan olan.
İki çatallı kargısını saldı birden Gryneus'un gözlerine,
Biri çektiği kargının çatalıyla çıkmış dışarı,
Boşalan kanla sarkıverdi sakallarından öteki.
İşte, yanan bir ıhlamur odunu adak yerinin ortasında
Kapmış Rhoetus, vurup dağıtmış Charaxus'un başında,
Başından şakaklarına dökülen kızıl saçları paramparça.
Yalımların yuttuğu kurumuş bir ekin gibi hızla
Tutuşmuş saçları alevler arasında, yaradan akan kan
Korkunç bir sesle fışırdardı kızaran demir gibi
Ocakta sıcaktan; eğri bir kıskaçla demircinin ocaktan
Çıkardığı sonra su kabına batırdığı; saçlar da böyle
Cızırdamış kıvılcımlanmış sıcak yalımlar arasında.
Dağılan, dökülen saçlardan azgın alevler aşağı yukarı
Yaradan omuzlara doğru dalgalandı bir daha karıştı,
Yeterliydi arabanın yükü, karşılaşmamak için düşmanla
Ereğe varmada, ağırlık bir suçtu artık düşmanla, başka
Arkadaşlarla karşılaşmada, taş aşağı basardı yolda.
Pek kıvançlı değildi Rhoetus, besbelli. Yakarın,
Böyle güçlü olsun senin öteki savaşçıların da, dedi.
Korlaşan bir dalla azdırarak eski yarayı üç dört
Kez güçlü vuruşlarla saçtı kafatası ilmeklerini,
Beyninin içine değin soktu parçalanan kemiklerini.
Corythus, Euagros bir de Dryas üstün başarılı görüldü.
Corythus, yüzü ayva tüyleriyle kaplı birini vurunca
Bağırdı Euagros'a: ne kazandın bir çocuğu öldürmekle?
Anlamaz uzun sözden öfkelenmiş Rhoetus, dedi Euagros:
Vurdu konuşurken açılan ağzına, göğsüne sarktı ağzı
Düştü kızaran yalımların içine. Azgın Dryas
Senin de günün gelecek, yalımlar senin de başını
Saracak, kurtuluş yolun yok senin de böyle.
Ona, boyuna adam öldürmekle çalımlanan, övünen

Kimseye de gelir sıra. Batırırsın kızaran demiri
Boynundan geçirip omuzuna. İnler Rhoetus uğraşır oku
Kaskatı kemiklerinden çıkarmaya boyanır kendi kanıyla.
Kaçmakta bulmuş kurtuluşu Lycabas, Orneus, bir de
Sağ omuzundan yaralı Medon, Pisenor'la Thaumas;
Kısa koşularda hepsini geride bırakan, aldığı yara
Yüzünden daha yavaş kaçan Mermeros bile;
Pholus da, Melaneus da erkek domuz avcısı Abas da,
O, bilici Asbolus'un gereksiz bir savaştan kaçın
Dediği kimsedir, arkadaşlarına. O'dur işte yaradan
Korkan Nessus'a: kaçma, Hercules'in yayını koruyacaksın,
Diyen. Oysa Eurynomus, Lycidas, Areos bir de İmbreus
Kaçmadılar ölümden: onların hepsini baştan beri
Dryas'ın sağ elidir yönlendiren. Az işler etmedin
Crenaeus baştan beri, yaralanmış gibi kaçardın hep.
Çevrene bakmak istediğinde kılıç iki gözün arasındadır,
Burnun alnına eklenince göreceğin cehennemdir.
Bu dinmeyen gürültüden derin bir uyku bastırmış
İşlemiş iliklere, uyandırmamış kimse Aphidas'ı,
Uzanmış sere serpe tüylü postunda Ossa ayısının,
Uyurken tutuyordu içki dolmuş bardağı avucunda.
Savaştan kaçınmayan bu kişiyi uzaktan gören,
Parmaklarını silahının kayışına değdiren Phorbas
Dedi ki ona: Styx'le karışmış şarabı içmelisin.
Duraksamadı daha, fırlattı kargıyı delikanlıya,
Demir kaplı dışbudak kargı deldi boğazını, devrildi.
Ölüm yoketti duyguyu, guruldayan gırtlağından çıktı
Hırıltılar, kara masanın üstüne, bardağa döküldü kan.
Gördüm gözümle, Petraeus sökmeye kalktı orada duran
Palamutlarla örtülü meşe ağacını, kucakladı sağa sola
Sarstı, sallanan gövdesini ağacın yine,
O sıra saplanmış Petraeus'un kaburgalarına hızla
Giden kargısı Prithous'un, sıkıştırdı güçlü göğsünü
Dallı odun kargı. Yıkıldı Lycus da Prithous'un gücüyle.
Duydum; söyleneni: Chromis de yenilmiş Prithous'a.

İkisi de iyi ün sağlamış başarana Dictys'le Helops.
Helops yıkılmış bir okla; sağ şakağından giren ok
Kocaman bir delik açarak çıkmış kulağının solundan.
Dictys, kuşkulu, yuvarlanmış bir dağın doruğundan,
İxion oğlunun baskısından titreyerek kaçarken, batmış
Derinlere, kırmış ağır gövdesiyle güçlü bir meşeyi,
Deşilen bağırsaklarıyla yapışmış ağacın gövdesine.
Gelmiş Aphareus öc almak için, fırlatmak için bir taşı,
Koparmış tepeden. O uğraşırken yetişmiş Aegides
Meşe ağacından kargısını saplamış ona, parçaladı
Kalın kemiklerini kolunun. Öldürmek için bu güçsüz
Gövdeyi birden saldırdı öfkeyle. Kaçarken uzun boylu
Bianor, o güne dek alışılmamışken, yakalamış arkasından
Onu da bastırdı diziyle kaburgalarına, çekip saçından
Sol eliyle sımsıkı, vurdu çatallı kargıyı yüzüne,
Korkunç ağzına, bir de kemikli şakaklarına.
Sonra ağaç kargıyla yere serildi Nedymnus, atıcı
Lycotas, sakalı göğsüne sarkan Hippasus, ormanlı dağların
Doruğuna çıkan Ripheus, Haemonia dağlarında yakaladığı
Açık kırlarda dolaşan homurdanan ayıları
Canlı evine götüren Tereus hep sürüklenmiş ölüme.
Artık Theseus için böyle uzun boylu savaşmak istemedi
Demoleon, nice yıllık çamları köklerinden sökmek için
Büyük bir güç tüketmek gereksiz diye düşünmüş.
Sonuçsuz bir iş. Fırlattı kırılmış ağaçları düşmana.
Oysa Theseus ürkerek kaçtı atılan oktan, kaykıldı,
Uyarmış onu Pallas, yeniden güçlenmiş inancı.
Artık boş yere ağaç sökülmedi daha: Tutmuş güçlü
Crantor'u vurmuş yere boynundan, ayırmış göğsünü
Sol omuzundan. Önder Achilleus'un savaş arkadaşıydı;
Vurmuş onu Doloplar kralı Amyntor; daha önce kendisini
Savaşta yeneni, barış güveni, sağlanması yolunda yapılan.
Böyle korkunç yaralar içinde görmüş onu Peleus uzaktan,
Dedi ki: ey sevgili delikanlı Crantor, ölüm anılmadır,
Öleceksin sen de. Sonra, hızla fırlattı meşeden kargısını

Kolunun vargücüyle Demoleon'a, öfkenin verdiği taşkın güçle,
Delip kaburgalarını saplanmış derinden kemiklerine,
Sarkan kargı. Çekip çıkarınca kargının içerde kalmış ucu;
Bir daha vurunca kargıyı temreni çakılmış ağzına, çıkmaz.
Acı güç verdi yüreğe: direndi düşmana yaralı, saldırdı
Kaldırıp iki önayağını, adamın üzerine. Tolgasıyla,
Kalkanıyla başladı çınlayan vuruşları indirmeye,
Omuzlarını korudu kalkanıyla, savuşturucu kargılarıyla,
Bastırdı, iki böğrünü de, göğsünü de değldi Centauros'un.
Uzaktan atıp öldürdü Phlegraeos'u, daha önceden Hyles'i,
Yakın bir saldırıyla İphinous'la Clanis'i vurdu.
Dorylas da katıldı bunlara, şakaklarını kurt postuyla
Örten, vurucu kargılar yerine kanlarla kızarmış kıvrık
Boğa boynuzları taşıyan. Ulaşmış ona sesim;
Yüreklendirmişken beni savaş. Bak, ne denli uzağa
Gider demir kargım önünde senin boynuzların, görürsün,
Dedim, yolladım kargımı üstüne. Değildi kaçacak durumda,
Aldı korkunç alnının sağından ölüm yaralarını.
Bastırdım elimi alnına: bir çığlık yükseldi: yıkılmış
Aldığı acı yaradan; ben daha yakınken ona Peleus
Batırmış acımasızca kılıcı karnının ortasına.
Öfkeyle sıçramış yerinden Dorylas, sürüklemiş yerde
Dağılan, ezilen, çiğnenen bağırsaklarını toplamış sonra
Ayaklarıyla hepsini, doldurmuş boşalan karnına.
Sana da, Cyllarus, kurtuluş sağlamaz savaşta bu güzellik,
Gün olur istenmez böyle doğal güzellik, anılmaz adı bile.
Yeni çıkmaya başlamış sakalı, altın renginde, altın sarısı
Saçları dökülürdü omuzlarının ortasından iki yanına.
Parlak bir yüz, boyun, eller, omuzlar, göğüs üstün bir
Sanatçının elinden çıkmış ünlü yapıt, uyumlu, yerli yerinde,
Öyle bir adam. Eksiksiz at gövdesi belden aşağı, düzgün,
Uyumlu, çelişmiyor adamla. Uzatmış ona başını, boynunu,
Yakışacak Castor'a besbelli. Sırt, kalçalar düzgün,
Kaldırır parlayan göğsünü. Bütün gövdesi kara mı kara,
Kuyruğu kardan ak, bacaklarının rengi de kar gibi.

Çokları istemiş onun karısı olmayı, yalnız Hylonome
Çeldi gönlünü; derin ormanlarda yaşamaya alışan
Yarı hayvan kadınlar arasında yokmuş ondan alımlısı.
Sevgiyle, sevecenlikle, güler yüzle, alımla çalımla
Çekmiş kendine Cyllarus'u, büyülemiş; özenli, tatlı, dişi,
Seviş hepsi karışmış doğasına, taraktan akardı saçları,
Kimi gün gül, kimi gün biberiye, kimi gün leylak sokunurdu
Saçlarına, çokluk parlak zambakları seçer, iki kez
Yıkardı yüzünü günde Pagasa ormanından çıkan pınarda,
İki kez de yıkanırdı akar sularda, sevilesi bir yabanlık
Verirdi ona soldan sağa doğru omuzlarına çekerek
Örtündüğü güzel post. İkisi de severdi birbirini,
Birlikte dolaşırlardı dağda, birlikte giderlerdi mağaralara,
Birlikte girerlerdi Lapithlere özgü eve, orada yine
Birlikte sürdürürlerdi korkunç savaşı, sevişmeyi.
Bilinmez ne yapıldığı, soldan gelen oku kimin attığı
Sana, Cyllarus, vurdu seni boynunla göğsünün birleştiği
Yerden. Ancak önemsizmiş aldığın yara gövdende,
Biraz soğudu yüreği saplanan okun alınışıyla.
Gecikmedi Hylonome oku çekmekte ağır yaralı gövdeden,
Koydu yaranın üstüne ağrı dindiren elini, sevgiyle
Dayamış ağzını ağzına kaçan canı tutmak için.
Dedi ki görünce ölüsünü: ne çıkar duymasa kulaklarım
Çığlığı. Dayandı birden onu delen, öldüren kargıya,
Sarıldı sımsıkı can çekişen genç kocasına. Şimdi bile
Durur gözlerimin önünde birbirine düğümlü altı arslan
Postuna bürünen, bununla atını, insanı örten Phaeocomes.
Koşulu iki öküzün güçlükle çektiği bir kütüğü
Fırlatmış tepenin üstünde Tectaphus'u döven Olenus
Oğlu'na. Ayırmış ikiye başını uzaktan atılan kütük,
Akmış burnunun deliklerinden, ağzından, gözlerinden
Fırlamış dışarı, kulaklarından fışkıran dökülen
Gevşek beyin; memeden damlayan koyulaşmış süt,
Delikli bir kapta bastırılan, ezilen zeytinden
Süzülen yağ gibi incecik gözeneklerden, dışarı.

Düşman soymak istediğinde yendiğinin silahlarını,
Ulaştı kılıcım yağmacılara —baban bilir bunu—,
Gömüldü böğürlerine. Teleboas'la Chtonius serilmiş
Önümüze kılıcımla. Birincisinin çatallı, ikincisinin
Sivri kargısı vardı, kargıyla yaralanmıştım orada:
Bak, işte görülüyor sağılmış yaranın izleri daha.
Pergamus'a karşı savaşmam gerekmişti o günler;
Ben bilirdim Hector'un üstün gücünü kırıp kırmamayı,
Nerede başarı sağlamayı. Şimdi ne Hector, ne oğlu var,
Ben de yaşlandım artık tükenmiş gücüm. Ne çıkar
Bunları söylemekten, Pyretus'u yenen Periphas'ı
Bilmekten? Salınarak yürüyen Ochecles'in yüzünü yırtan
Ampyx'in ününü, Cornelle'yi, tepeye çıkıp
Vuruşanları öğrenmekten? Öldürülmüş Peletronium'lu
Erigdupus
Bir kaldıraçla, Macareus vurmuştu göğsüne görür gibiyim
Avcı kargısını, Nereus'un fırlatıp Cymelus'un karnına
Sapladığı. Kuşkun olmasın önceden söylemiş bilici başına
Gelecekleri Ampyx oğlu Mopsus'a. İki gövdeli Hodites
Saplamıştı kargıyı Mopsus'a, konuşmak istedi konuşamadı,
Dilini çenesine, çenesini gırtlağına yapıştırmış kargı.
Beş kişi göndermiş ölüme Caeneus: Styphelus, Bromus,
Antimachus, Elymus, bir de savaş arabacısı Pyractes.
Yaralıları bilmem, belleğimde sayı da, adlar da bunlar.
Bak, Emathia'lı savaşçı Halesus'un silahları yağmalanmış,
Onu da bütün gövdesini yaralayan güçlü Latreus öldürdü.
Gençlikle yaşlılık arasında bir evredeydi, öldüğünde,
Gençlik güçlülüktür; ağarmıştı şakakları yaşlanınca.
O, kalkan, kılıç, Makedonya kargısı taşır görkemliydi,
Katılırdı bütün savaşlara, yüzçevirmezdi; savaş dönüşünde
Birbirine çarparak silahlarını güvenle giderdi kente,
Büyüklenir, şu sözleri söyler, yayardı ortalığa: Ne işin
Burada Caenis? Ne istersin? Artık benim karımsın sen,
Benim olacaksın Caenis. Bırak geldiğin kaynağı, düşünme,
Doğal kökenini, geç başarıdan alacağın ödülden; ne işine

Yarar bir erkeğin, gerçek olmayan, yalancı görüntüsü?
Bak nereden doğdun, neyin acısını çektin. Al örgünü
Eline, başla sepet örmeye, geç çıkrığın başına
Başparmağınla döndür iği, bırak savaşı erkeklere, aldırma.
Bu sıra, Caeneus, saldırdı bu övünen kişiye, bir yarış
İçin gerilmiş uçan kargısıyla, atlıya.
Kıvrandı acıdan, çarptı kargı çıplak yüzüne Phyllus'lunun.
Geri tepmiş kargı damdan sıçrayan bir dolu ya da
Gergin davula çarpan ufacık bir taş gibi.
İyice yaklaştı, düşmana can alıcı yerinden vurmak
İçin uğraştı, bulamamış uygun bir yer kılıca.
Kaçamazsın artık, kılıçtandır ölümün senin şimdi,
Kargının ucu kütleşmiş. Böyle deyip kaldırdı kılıcı,
Açılıp sağ yanından eliyle, indirdi böğrüne.
Taşa çarpmış gibi bir ses çıktı vuruşla gövdeden.
Çınladı boynuna vurunca kırılan kılıç, kırıldı.
Şaşmış yaralanmayan, bu sağ gövde karşısında,
Haykırdı, Caeneus: git şimdi, gövdende denedik kılıcımızı.
Sonra sapladı öldürücü kargıyı böğrüne sapına dek,
Batırdı, burdu bağırsaklarının içinde, bir süre.
Bakmadan eline, vurmuş yara açmış yara üstüne.
Korkunç çığlıklar atarak saldırmış azgın kentauroslar,
Bir kişiye karşı bütün atışlar, ulaşmaya çalışmalar.
Vurmaktan kütlemiş, delmez olmuş kargıların ucu,
Kana susamış, kendi kanlanmamış Elatus oğlu Caeneus.
Şaşakalmış hepsi bunda. Bağırdı birden Monychus:
Ne yüzsüzlük, ne alçaklık bizim için, yenmiş
Bir kişi, bir adam, gelişigüzel bir adam, uykudaymışız
Demek, eskisi gibi. Ne işe yarar bu güçlü el kol,
Bu kat kat güç? Ne işe yarar bir kentaurosun içimizde
Yeryüzünün en güçlü varlığı olması, bizi bağlaması?
Biz ne tanrıçanın, ne de İxion'un soyundan geliriz,
Yoksa, sandığına göre, tanrı yüce Juno adına
Getirirdi dileğini yerine, yenerdik bir yarıadamı.
Yuvarlar onun üstüne kayaları, ağaç kütüklerini,

Bütün dağı, fırlatılan ormanla biter görkemli yaşam.
Orman kişinin boynunu sıkar, ağırlık yara açar.
Böyle söyledi, kaptı azgın güney yellerince
Sürüklenen kütüğü fırlattı güçlü düşmanın üstüne.
Bir örnekti bu; ağaçsız kalmış kısa bir sürede
Oxthrys dağı, gölgesiz Pelion ormanı şimdi.
Sıkışmış ağaçların altında Caeneus, burnundan soluyarak
Bu korkunç yükün altından çabalamış çıkmaya, kaldırmış
Güçlü omuzlarını odun yığınından. Bastırmış yüzünü,
Gövdesini, başını ağırlık, daralmış soluk, hava yok,
Kesilmiş gücü büsbütün, uğraşmış kalkmaya, yukardan
Biraz soluk almaya boşuna, kütükleri oynatmaya;
Arada bir oynatırdı ağaçları, Ida dağı oynar gibi,
Seziyoruz şimdi bile yerden titreyerek yükselişini
Dağın. Belli değil onun sonu, söylendiğine göre,
Ormanın ağırlığından ezilen gövdesi gitmiş ıssız Tartarus'a.
Ampyx'in oğlu değil artık: gördü, odun yığınından
Yükselerek açık havada sarı kanatlı bir kuş olup
Uçtuğunu; onu daha önce de, sonra gören, gözleyen.
Uçuşundan anladı onun bir kuşa dönüştüğünü, yavaşça
Arkadaşları çevresinde dolaşmasından, çınlayan seslerle
Ötüşünden anlamış Mopsus izleyip onu gözüyle gönlüyle
Dedi ki: esenlikler sana, Lapith'lerin ünü, övüncü,
Saygın adamdın önce, şimdi bir kuşsun ey Caeneus.
İnandılar onun sözüne. Çoğaltmış öfkeyi acı, düşündük
Öfkeyle, birçok kimsenin bir kişiyi güçlükle yenişini,
Kılıçla vurarak acı çektirmekten uzak kalmadık, öfkeyle,
Kimi ölmeden, kimi kaçmadan onun karşısında geceleyin.

Anlatırken Pylos'lu yarıinsan Kentauros'la Lapith'ler
Arasındaki savaşı, Tlepolemus dinlemedi Alcides'lerden
Sözedilmeyince, açmadan ağzını, bu derin acıyı.
Şöyle dedi: Hercules'in ününden sözetmedin, unuttun onu
Ey yaşlı kişi. Anlatmıştı bana daha önceden ne denli
Yiğitçe saldırdığını kentauroslara, başarılarını babam.

Çok üzülmüş buna Pylius, şöyle başlamış söze: neden beni
Üzer, anımsatırsın acı günleri, deşersin yılların sağıltığı
Yarayı, babanla hıncı, öfkeyi, bencilliği anmadım diye?
Gerçekten inanılmaz işler başardı, yiğitlikler gösterdi,
Tansıklar yarattı doldurdu yeryüzünü, övmek istemedik
Deiphobus'u, Polydamas'ı, dahası Hector'u. Kim övermiş
Düşmanını, ondan sözedermiş? Senin babandır o, odur yıkan
Eskiden Messenia surlarını yerle bir eden, dahası
Elis'i, Pylos'u; bu suçsuz kentleri, ortadan kaldıran,
Benim koruyucu tanrısal yontularımı yakan, kesen kılıçla.
Düşünmüyorum, saymıyorum öteki yıkımlarını burada:
Neleus'un oniki oğluyduk, görkemli, güçlü oniki delikanlı:
Hepimiz oniki kişi: ötekiler, gücünün altında ezildiler
Hercules'in, hepsi yenildiler, çektiler acısını yenilginin:
Şaşılacak iştir Peryclimenus'un ölümü. İstenen biçime
Girmek, sonra değişmek için gerekeni vermiş ona
Neptunus; Neleus soyunun kurucusu. O, sonradan boşuna
Dönüşmüş, çok değişik biçimlere girmiş, bir kuş olmuş.
Kıvrık ayaklarında taşımak için yıldırımı,
Şimdi tanrılarının en yücesinin gözbebeğidir artık.
Yararlanır kartal gücünden, sallanan kanatlarıyla,
İnsan yüzlü kıvrık gagasıyla, sivri pençeleriyle
Parçalar bulduğunu. Tiryth'li germiş ok atmak için
Ona yayını; sonra bulutlar arasında salınan, uçan
Kartala fırlatmış, vurmuş uçuşun ortasında kanadından.
Ağır değildi yarası, sinirleri parçalamış ok,
Azaltmış devinim gücünü kanadının uçuşta.
Birden inişe geçmiş yere, kalmamış uçuş gücü
Boşlukta kolayca devinebilmek için, kanadına saplanan
Ok asılı kalınca bir ağırlık veriyordu gövdesine:
Bütün gücünü, sol yanına vermiş uçarken, ağırlığını.
Düşünür müsün daha, Hercules'in yaptığını, ününü
Anlatmamı Rodos donanmasının görkemli önderinin yine?
Uzatmanın gereği yoktur sözü, yiğitçe işler görmeli,
Kardeşlerimin öcünü alayım, senin için dostluğu savunayım.

Bunları söylediğinde tatlı bir dille Neleus oğlu,
Bacchus içkisi yeniden gönendirdi onları söylevinden
Sonra bu yaşlı kişinin, hepsi kalktı yataktan, ertesi
Gece uyudular. Oysa deniz sularını üçlü çatalıyla
Yöneten tanrı gürledi oğlu kuğuya dönüşen bir baba
Duygusuyla, arttı acımasız Achilleus'a hıncı,
Erkeklere yakışan, daha yüksek çıktı gürleyişi.
O gün onuncu yılına girmişti savaş, orada.
Sesini kesmeden, çekinmeden tanrı Smintheus'a dedi ki:
Hepsinden daha değerlisin kardeş oğullarının, bence,
Boşunaydı Troya surlarını benimle kurman, önceden:
Üzülmez misin surların çöküşünü görürsen yakında?
Yakınmaz mısın surları koruyanların ölümlerine,
Böyle binlercesinin? Gitmez mi ardınca başkaları da,
Kendini Pergama'ya adayan Hector'un gölgesi yakınında?
Azgın, savaştan daha kanlı, acımasız, yurdumuzu yıkan,
Gözü dönmüş Achilleus'un da yaşadığı sürece kimse?
Geliyor yanıma, üç çatallı sivri kargısının öğrenmek
İçin etkisini. Oysa yasaklanmış bana düşmanla
Karşılaşmak yakından. Bırak yıkılsın okunla gizlice.
Kendi öfkesini de, amcasınınkini de vurdu açığa Delos'lu
Uysal bir söyleyişle, sonra hızla yükseldi bulutlu göğe,
Ulaştı İlium'a, orada bütün ölüler arasında gördü
Paris'i, tanıdı, bilinmeyen bir Grek'in okuyla yıkılmış,
Bir tanrı olmuş artık. Nedir halka yaptığın, bu yıkım?
Adamların üzmüşse seni, Aeacus'un oğluna, al kardeşlerinin
Öcünü, bak hepsinin ölüsü yerde, dedi, sonra gösterdi
Bir Troyalı okuyla vurulup atılan Peleus oğlunu.
Sonra çevirdi gerilmiş yayını, fırlattı sivri, öldürücü
Okunu gövdesinin sağ yanına. Buydu Hector'un ölümünden
Sonra yaşlı Priamus'u ölerek sevindirecek olan.
Sen, üstün savaşçı, Achilleus, kazandıracak seni
Korkak önderi Grek tanrıçasının. Ancak çekeceksin acısını

Ölümün, sen de, bu kadınlara yaraşır savaşta, daha iyidir
Bir Amazon'un savaş baltasıyla ölümün acısını duyman.
Önce Frigya korkusu, Pelasgların ünü, koruyuculuğu,
Aeacus'un yeğeni, savaşta yenilmeyen eğilmez baş, ılgar.
Onu güçlendiren, sonra ortadan kaldıran tanrı.
Şimdi bir küldür büyük Achilles'ten kalan
Kimse bilmez, önemsiz bir çömleğin içinde.
Oysa yaşıyor ünü, doldurmuş bütün yeryüzünü.
Söylenir dilden dile geçer ünü, bu güçlü yiğitin
Anılır Peleus oğlu diye, Tartarus'ta değildir artık.
Savaşmak istermiş sanır yontusunu gören, öğrenen kim
Olduğunu, böyle silah üstüne silah kuşanmış.
Ne Oileus oğlu Ajax, ne bütün Tydeus oğulları,
Ne genç Atreus oğulları, ne de başkaları göze alabilmiş
Böyle bir savaşı, ne ötekiler. Yalnız Telamon oğlu, bir de
Laertes oğlu büyük ün sağlamış bu çetin, ağır savaşta.
Kaçınmış bu hınçlı görevden Tantalus oğlu, çekilmiş,
Öğütlemiş Argolisli önderlere, hepsinin içinde,
Topluca bir kaçamak yolu bulunsun diye bu savaştan.

ONÜÇÜNCÜ KİTAP

ÖNDERLER toplandığında, halk çevrelerini aldığında,
kalkmış
Ayağa, hepsinin önünde, yedi kat kalkanlı yiğit Ajax;
Öfkesinden kesilmiş gücü; çevirdi öfkeyle kararmış
Gözlerini Sigeum kıyılarına, kıyıda duran donanmaya,
Uzatıp ellerini dedi ki: ey Jupiter, aradığım haktır
Bu gemilerde, Ulixes'in yerine geçebilirim şimdi.
O, duraksamadı Hector'un yalımları karşısında, çekildi,
Ben direndim o yalımları donanmadan kaçırmak için.
Boş sözcüklerle tartışmak, didişmek güvenlidir daha
Yumruk dövüşünden. Beceremem onun gibi konuşmayı da,
Uğraşmayı da; ben ne denli savaş alanında, savaş
Gürültüleri içinde güçlüysem, o da öyledir söyleşmede.
Ey Pelasglar, başarılarımı size saymamın gereği yok,
Gördünüz hepsini. Ancak Ulixes anlatır yaptıklarını
Tanık göstermez, yalnız gece bilir onun işlerini.
İster kim olsa büyük bir ödülü, oysa değeri düşürür
Elinden özgün iş gelmeyen. Büyüklenmek yakışmaz Ajax'a,
Öyle büyük olsaydı büyüklük ummazdı Ulixes.
Yıllarca yarışmalarımızda ödül kazanmıştı o,
Üstün geldi hep, benimle başkoşan diye bilindi savaşta.
Bir kuşku varsa benim üstün gücümden, bunun
Soyumdan gelmiş demektir, Telamon'dur benim babam,
Troya savaşında yiğit Hercules'le saldırmıştı o da,
Bir Pagas gemisiyle varmıştı Kolhis kıyılarına.
Aeacus'un oğludur bu, hakkını gürültüsüz savunan,

Ağır taşı Aeolis'li Sisyphus'a atmaya çalıştığı yerde.
Aeacus, yüce Jupiter'in uysal, öz oğlu olarak bilinir.
Üçüncü oğlu da Ajax'tır onun. Ben övünemem atalarımla
Ey Ahaya'lılar, büyük Achilleus'la soydaş sayılmazsam,
Bu topluluktan ayrı tutulursam. Bir kardeşim vardı;
Kardeşlik yetkisidir istediğim benim de.
Nedir istediği Sisyphus oğlunun, düzenle, kandırmacayla
Yabancı bir soydan gelip Aeacus'lara katılmadı mı?
İkiyüzlü değilim ben, alırken oradaydı kargılarımı,
Yoksun değil miydim onlardan? Ona uymalıymışım?
Çok sonradan almış kargılarını donanmış ikiyüzlü
Bir atılganlıkla katılmış savunmaya, daha girgin birisi
Gelinceye değin, pek de yararlı olmadı korkağın oyunu,
Naplius oğlu götürmedi mi o ödleği kargıların yanına?
İstenmeyenin daha iyisini kazanmak gerekmez mi kişiye?
Bilmem gerekir mi bizim ünden sandan yoksun kalmış
Bir amca oğlunun çıkarına girişmemiz sakıncalı işlere?
Kanılmasın kendini bir çılgınmış gibi göstermesine,
Gelmemek içindir hepsi bizimle Frigya surlarına.
O, suça sürükler ancak; sen Poeas'ın oğlu, sen değildin
Bizi Lemnos'a doğru yüzüstü bırakan, utandıran, bugün
Söylendiğine göre, bugün ormanlarda gizlendiğin oyuklarda,
İniltilerle oynatırsın kayaları yerinden, Laertus oğluna
Kaçarsın, kaçmazdın onun yaptığı gibi, tanrılar korusalar.
Andiçmiş silahlar üstüne bizimle daha önceden
Bir yücelik sayardı Hercules'in kalıt diye verdiği
Pusatlar üstüne andiçmeyi, övünç bilirdi. Yaşıyor yine
Şimdi, aç susuz, kuşlardan sağlar yiyeceğini giyeceğini,
Bizim Troya savaşında kuş avlamakta kullandığımız
Oklardan yararlanır. Yaşıyor şimdi, gitmedi Ulixes'le.
Severek geri kalmıştı mutsuz Palamedes, o yoksul;
Şimdi yaşıyormuş, yeri bilinmiyor, ölmüş de olabilir;
Bütün çılgınlığı çıkmış ortaya ne yazık, Ulixes'in.
Ne düzenler, ne yalanlar uydurdu, suçladı başkalarını,
İnandırdı da çalmış altınları gizlemiş, sonra göstermiş

Yerini Palamedes çalmış diye. Sürgüne gitmiş Grekler,
Ölmüş, böyle güç kazandı. Savaşı, kaçışı korkakça
Ulixes'in. Üstün gelse söylevde yetkin Nestor'a inanmam,
Utanmaz Nestor'u suçlamaktan, kötü duruma düşürmekten,
Atın tepmesiyle açılan yara, bir de yaşlılığı
Engel olunca işine, yardıma çağırmıştı Ulixes'i, o da
Yüzçevirdi dostluktan. Benim yersiz suçlamam değil bu,
Tydeus'un oğlu bilir, onu yüksek sesle çağırırken
Aldırmamış bile, kaçmış ödlek arkadaşlarının yanına.
Gökte tanrılar ölümlülere doğru gözle bakarlar.
O ise ne yardım, ne yakınlık, ne bir eylem düşündü,
Bıraktı hepsini, artık son söz: kendi verdi yargısını.
Arkadaşları yardıma çağırdığında yakındaydım,
Gördüm onu titrek, solmuş korkudan, ölümden ürkmüş.
Tuttum önüne kalkanı, dayanır diye, uzanmış yere,
Örterek kurtardım canını, acınası bir ün, mutsuz tin.
Direnirsen yine gideyim oraya diye gideriz,
Diren düşmana, yaralıyken de, at bu eski korkuyu,
Koru kendini kalkanınla, birlikte direnelim yazgıya.
Ben uyarınca, yüreklendirince erkişi, korkmaz yaralardan
Diye, sıyrıldı, bir engel tanımadı, yılmadı yaradan.
Geldi Hector, onunla katıldı tanrılar da savaşa,
Saldırdı Hector, sen değil Ulixes, en yiğitler,
Güçlüler bile yıldıramaz onu, korkutamaz, kaçıramaz.
Onu ben, kanlı ölümden kıvanıp oynadığında, yıktım
Sırtüstü yere, uzaktan, vargücümle fırlattığım taşla.
Benimle yumruk dövüşü yapmak istediğinde yalnız
Çıktım karşısına yiğitçe. Siz Grekler, gördünüz, benim
Dövüşmemi istediniz, ey Grekler dileğiniz oldu. Savaşın
Yazgısını öğrenmek isteyen sizdiniz, o değil beni
Bu işe sürükleyen. Bakın, Troyalılar Jupiter'le saldırmış
Danaos donanmasına, kılıçla, ateşle. Nerede söylevci Ulixes?
Örtmüş denizi binlerce gemi, yurda dönmek umudunuz,
Benim de, gönlümde o, verin pusatları, gemileri bana hep.
Bana düşmüş gerçeği söylemek; benimle büyük ün

Sağladınız hepiniz, bendendir bütün üstünlüğünüz.
Pusatlar Ajax için değil, Ajax pusatlar içindir.
Çıkarın Rhesus'un karşısına İthacus'u, Dolon ödlektir,
Priamus oğlu Helenus'u, Pallas'la kaçıran İthacus.
Gündüz iş çıkmamış, çok uzaktayken Diomedes.
Sizdiniz böyle beceriksizlere pusatları vermek isteyen,
Üleştirin pusatları, verin Diomedes'e büyük bölümü.
Ne yapmanız gerek İthacus'a; gizlice, kaygısız, korkusuz,
Önlem almayan düşmanın içine pusatsız sokulana?
En kolayı; bütün gizemini, sinsiliğini sergileyen parlak
Bir tolga yapıp ışıyan altından koymaktır başına.
Bir ağırlık değil bu tolgası altında Achilleus'un
Ulixes için, savaştan kaçan bir kimsenin omuzları,
Daha nice Pelias kargıları taşır, yük olmaz ona
Kalkan bile, bir de evren çizimi koyun üstüne düzmece,
Sol omuzuna, bu anadan doğma savaş korkağının.
Bu yetersiz, güçsüz durumunla ne istersin ey utanmaz?
Grek halkının aymazlığı verecek sana da yetki
Korkudan saldıramaz düşmana çalmaya koşarsın ancak,
Nerede olsa korkup kaçmakta gösterirsin kendini yalnız
Kalınca ödlek, engeller seni böyle bir yükü çekmek.
Al kalkanını yürü savaşa, kaçınma; benim kalkanımı
Al istersen, binlerce yarık var üzerinde savaştan,
Onunla giderir eksiğini başkaları da, yeter.
Gerek var mı uzun söze? Girişelim artık işe.
Fırlatın yiğitçe kargılarınızı yoğun düşman üstüne,
Başaranlar ödüllendirilsin, öyle söyleyin hepsine.

İşte böyle konuştu Telamon oğlu, sustu; sonunda bu
Konuşmanın mırıltılar duyuldu halktan, Laertius yiğiti
Atılıncaya değin ileri, biraz dalan gözlerini kaldırıp
Yerden çevirdi komutanlara, birden açmış ağzını beklenen
Söylev için, uzun sürmedi güzel, ölçülü konuşması:
Ey Pelasglar, dilerim, sizinle güç kazanmışsa yeltenmesin
Artık görkemli savaş ödülü kazanan kimse vuruşmaya;

Sen de, pusatlarınla bir işe yaramazsın, ey Achilleus.
Artık bana da, size de yadsınmış böyle acımasız işler,
Yazgı; gözyaşlarını siler gibi yaptı eliyle, bunları
Söylerken. Kim izledi yeterince büyük Achilleus'u,
Danaus'ların başına geçirildiğinde büyük Achilleus,
Kim izledi? Onun çıkarı sanılmasın, yersiz görülmesin
Yaptığı; benim yıkımım da değil, ey Grekler hep sizin
İçin iyi düşünen usum, söylevin yazgısı bu, hep sizin
İçin, benim için olsa bile etkilemiştir sizi söylev
Açıkça, kıskanmayın, yadsınmaz onun iyiliği, bunda.
Atalar, ulu bir soy, hepsinden yoksunluğum, benim,
Söylediğim bu. Ajax, senin Jupiter'dir büyük atan,
Ondan gelir ünün; bizim soyumuzun da Jupiter'dir
Kökeni, bir dalız biz de ondan ayrılan, uzayıp gelen.
Laertes'tir benim babam, onun babası da Arcesius,
Jupiter'in oğludur o da, kimse sürülmedi, sövülmedi
Bunlardan. Cyllenius da başka bir soyluluk verir bana
Anam yönünden. Tanrı soyundan gelir anam, atam.
Yalnız anamdan değil benim soyluluğum, yalnız
Kardeşinin kanından gelmiyor baba soyluluğum,
Babamdan da değil yalnız, pusatları da koyalım ortaya,
Başarı konusunda da ölçüp biçin bu sorunları, iyice.
Yetmez Ajax için Peleus'un kardeşi Telamon'un oğlu
Olmak, soy yakınlığı, erkekçe erdem de düşünülmeli
Ünlü ılgarda. Kan bağı, soy yakınlığı aranırsa,
Peleus babadır, Pyrrhus da oğludur onun.
Nerde Ajax'ın? Phthia'ya, Scyrus'a götürüldü.
Aşağı kalır yanı yoktu yiğitlikte Achilleus'tan.
İstemedi, istese alamaz mıydı bütün pusatları?
İşte bu tür işler yüzünden girişilir savaşa:
Daha çoğunu yaptım ben, söylevle iş görmekten çok
Daha kolay geldi bana, olayların akışınca gitmek.
Örtüyle gizlemiş oğlunu, geleceği önceden bilen ana
Ölümü gören becerisiyle. Kollamış hepsi, bunlar
Arasında Ajax'ı saklamış yapay kılıklar altında.

Bense, kımıldatmak için erlik gücümü, kadın takılarıyla
Gizledim pusatlarımı, kalkan gibi kargı gibi; yakalandı,
Yiğit, atmamışken üstünden kadınsı giysileri daha,
Dedim ki: ey tanrıçanın oğlu, Pergamus'un yıkımıdır seni
Bekleyen, kuşkun yok mu güçlü Troya'nın yıkılacağından?
Gönderdim yiğitçe başarılar için ben de yiğitlerimi.
Ben, bana düşeni yaptım. Serdim yere bir okla, savaşta
Telephus'u, yenilenleri, yakaranları esenliğe kavuşturdum.
Thebai'nin çöküşü benim elimden, Lesbos, Scyrus, Tenedos,
Apollon'un kentleri Cilla, Chyrise ben aldım hepsini,
Öyle güçlüdür benim kolum, inanın artık, düşünün,
Lyrnesus surlarını benim yıkan, yerle bir eden.
Başkalarını değil, savaşçı Hector'u güçlü bir düşman
Saydım, benim elimden olmuştur ünlü Hector'un ölümü de.
Achilleus'un tanınmasına yarayan pusatlardan, benim
İstediğim şuydu: yaşarken verdiğim, ölünce geri aldığım.
Bir kişinin acısı ne denli sarsmıştı bütün Danaus'ları,
Euboia'da Aulis bin gemiyle dolmuştu, o gün,
Ne karşıt, ne de uygun bir yel esmişti donanma için,
Boşuna beklenmişti; katı gelenekler, Agamemnon adasın
Demiş suçsuz çocuğunu acımasız Daiana'ya, boğazlansın;
Direndi baba, kükredi tanrılar öfkelerinden, baba da;
Uymuş kralın isteğine. Ben de, toplumun mutluluğu adına
Yatıştırdım sevecen babanın duygularını sözlerimle.
Söylemem gerek, bağışlasın beni Atreus oğulları,
Kolay değil bilgisiz bir yargıcın önünde sorunu çözmek.
Halkın, kardeşinin emeğidir ona egemenlik sağlayan,
Değer kazandıran, kanla alınmış bir egemenlik.
Uyarmaksızın, beni de gösterdiler anasının soyundan,
Eğri yollara başvurarak. Anlaşma üzre gitti Telamon oğlu,
Artık esmiş beklenen yel, şişirmiş yelkenleri.
Gönderildim uygun bir söylevci olarak İlion kalesine,
Gittim, gezdim, gördüm Troya kentinin yönetim kurulunu.
Erkekler toplanmış; girdim içeri sürdüm ileri
Grek önderlerinin bana verdikleri konuyu korkusuz.

Suçladım Paris'i, verin dedim, kaçırılan Helena'yı geri,
Kımıldanmış beni dinleyen, Priamus, yenilgiye uğrayan,
Kaynı Antenor, Paris, bir de kardeşleri, kızı kaçırmada
Yardımcıları, bilirsin Menelaus, güçlükle kavradılar
Cansız elleri. Günün ilk ışığı birleştirdi yıkımda
İkimizi de. Çok geciktik bildirseydim durumu ben,
Sürüp giden savaş yıllarında ne yapıp yararlandığımı.
İlk saldırının ardından, uzun süre, gizlendi düşman
Kent surlarının arkasında, bir açık savaş yapılmadı
Bizim onuncu yılda giriştiğimiz saldırıya değin.
Sen ne yaptın bu sürede, ne bildin bu savaştan?
Ne olmuş çıkarın senin? Hep yaptıklarımı sorarsın.
Bir oyuna getirdim düşmanı, kuşattım surlarını, su
Savunaklarını; susun, katlanın, bekleyin dedim, savaşın
Yükün çekin; ben size ne yolla beslenir ordu, ne
Yolla donatılır, dara düşünce ne yapılır öğretmek
İçin gönderildim. İşte Jupiter'in şaşırtıcı bir
Uyarısı düşsel görüntü, sürdürün başlamış savaşı
Böyle buyurmuş kral. Buyruğunu yerine getirebilir o.
Dayanamadı buna Ajax yıkılsın, diledi, Pergamus.
Savaşmış diyelim gücü yettiğince, neden önlemedi
Kaçışı pusatları kapıp, gitti çekilenlerin ardınca?
Pek önemli değildi bu gereksiz, boş, görkemli konuşmalar.
Nereye kaçıyordu Ajax? gördüm, utanılacak bir iş,
Senin gibi, arkasını dönüp kaçmak, yelken için de
Alçaklıktır. Bağırdım sonunda: nedir bu yaptığınız, ne
Bu çılgınlık arkadaşlar, alınmış Troya'yı bırakmak?
Utançtan başka ne götüreceksiniz evinize, bu on yılda?
Üzüntüye kapılınca böyle durumlar karşısında birden
Toparladım birliği, çevirdim geri kaçan donanmayı.
Birliğe çağırdı kaçışan arkadaşlarını Atreus oğlu.
Açamamıştı korkusundan ağzını Telamon oğlu,
Çok ağır sözler söyledi Thersites, yergiler yağdırdı,
Utanmazca, yüzsüzce sövdü önderlere, bana değil.
Kalktım ayağa, düşmandan ürken yuttaşlara seslendim

Etkilemiş hepsini sözlerim, yeniden güç kazandılar.
Süre yönünden, burada sağlanan başarıyla ortaya çıkan
Olay, ancak benim kaçanları geri çevirmemdir, işte.
Başka kim var Danauslar içinde seni beğenen, öven?
Benimle birleşmesi sonucudur Tydeus oğlunun başarıları.
Korumuş beni hep, güvenmiş Ulixes'in arkadaşlarına.
Binlerce Grek içinde yoktur onun bir eşi daha,
Diomedes seçmiş onu; git diye baskı yapılmadı bana;
Bu yüzden, ben; gecenin, düşmanın yoldaşlarını küçümseyip,
Kendimin dengi saymışım, Frigya'lı Dolon'un başını vurmuşum,
İlkin sıkıştırdım onu, bildirsin bana olup bitenleri,
Duyduklarını, bir de, ne düşünülür mutsuz Troya için, diye.
Öğrendim olup bitenleri, ne eksik ne artık, hepsini;
Ancak öyle dönebildim kazandığım ünle yurduma.
Bu yüzden istemeyerek gittim Rhesus'un otağına,
Öldürdüm onu, adamlarını da kendi yerlerinde vurdum.
Bundandır üstünlüğüm, tüm istediklerimin oluşu,
Bir de kıvançla görkemli utku arabasına binişim.
Gece düzenlenen ödül töreninde düşman koşulmuş arabaya,
Anınmıştım pusatlardan, iyiliksever Ajax oradaydı.
Anlatmam gerekir mi Sarpedon'un, kılıcımla yok olan
Likya birliklerini? Serdim yere kanlar içinde
İphitus oğlu Coeranus'u, Chromius'u, Alastor'u,
Bir de Halius'u, Alcandros'u, Prytanis, Noemon gibi
Likyalıları, Troyalı Thoon'u, Likyalı Chersidamas'ı
Vurdum birden; Carops'u yazgının yıktığı Ennomus'u,
Hepsi yıkılıp uzanmış, elimden tatmış ölümü kentin
Surları dibinde küçük bir topluluktu, yurttaşlar
Bakın can alıcı yaralarıma, inanmayın boş sözlere,
Görün işte. Açıp giysilerinin yakasını, dedi ki:
Yürektir bu, sizin için çok emek çeken, uğraşan.
Oysa bunca yıldır kan dökmemiş Ajax yandaşları için
Almamış bir yara bile, görülmez gövdesinde bir iz.
Ne önemi var onun, Pelasg donanmasıyla, Troya'ya,

Jupiter'e karşı savaşa girmesi koruyucu olarak?
Doğrudur savaştığı: ancak iyi bir düşünceyle değil,
Önemli bir başarı da sayılmaz bence; ortak bir ün de
Sağlamaz bu size de, ona da, yararı dokunmaz.
Achilleus'un güvenli kişiliğinde, Actor'un oğlu
Püskürtmüş Troyalıları, gemiler yakıldığında.
O çıkmış yalnız Hector'un karşısına dövüşmek için,
Yanılmış oysa, unutmuş kralı, öteki önderleri, benim
Adamlarımı, dokuzuncu görevi üstlendiğinde, uygun
durumda.
Kimdi yaptığınız savaş sonunda en başarılı, hepsinden
Daha yiğit? Hector'un gövdesinde yara yok.
Titrer yüreğim andıkça geçen acılı günleri, o Grek
Surlarını, Achilleus'un tozlar içinde yatışını,
Gözyaşlarımı, üzülmeyi, şaşkınlığımı gideremediğim,
Onun, gövdesini kaldırıp götüremediğim yeri.
Ben taşıdım buraya omuzumda Achilleus'un gövdesini,
Onu, şimdi taşımayı umduğum pusatları, ben.
Gücüm var yeterince, şimdi, daha ağır yükü çekmeye;
Bir yüreğim var benim de, kuşkusuz, değerinizi bilmeye.
Bu yüzden değil mi deniz tanrıçasının, oğluna göksel
Bir yardım ulaşsın, bu acımasız duygusuz savaşçı,
Donanmayı başarıyla yönetsin diye binbir yakarışla
Çektiği emekler? Bir kez bile anlamamış gizemli
Çizimleri kalkanda; karalar, denizler, göklere yükselen
Pleyadlar, Hyadlar, yıldızlar, sulardan kaçınan
Büyükayı, Küçükayı takım yıldızları; iller, değişik işler,
Orion'un parlak kılıcı. Bir istediği pusatlar yoktu.
Kınamış beni durmadan, savaşın yükünden kaçmaya
Koyulmuşmuşum, sonra o yöneltmiş beni başlayan savaşa,
Bilmez miydi yiğit Achilleus'u kendisinin yerdiğini?
İş kötülemeye kalırsa birbirimize benzeriz ikimiz de.
Ben, kendisinden, daha suçluymuşum sanıyor şimdi.
Beni seven bir kadın eğledi, Achilleus'u da seven bir ana;
İlk zaman onlara yaradı, sağlanan sonuç da size.

Kaygım yok, yetmez gücüm onun gibi bir yiğitte
Toplumsal suçu yadsımaya. Vardır Ulix'ten üstünü,
Oysa daha yetkindir Ulix'ten Ajax, daha uslu.
Ne sövgüler yağdırmış üstüme yerici diliyle,
Şaşmadım yine, sizi utanmazca yermesine, yoksa
Yalan yere, Palamedes'i suçlamışım diyerek beni
Kınamadı mı? yermedi mi boyuna? Böyle kanıtlanmış
Ağır bir suçun altından kalkamazdı Naplius oğlu,
Duymakla kalmadınız ona yüklenen büyük suçu, hepiniz
Gördünüz üstelik, açıktır kanıtı. Değil Poeas oğlunun
Artık Vulcanus Lemnos'u, benim de değil daha.
Savunun kendinizi, katlanın buna. Yalan söyleyemem,
Bir önerim var, o da, savaştan, bu yoldan uzaklaşın,
Barışla, anlayışla giderin çoğalan savaş acılarını.
O, yaşadı, uslu durdu, işte mutluluk veren öneri buydu.
Sonuç vermez neyle yetinme gereğini düşünmek,
İçtenlikle, gönül uyarınca kurtulmaya bakmalı ortak
Acılardan. Pergamus'un yıkımını dilemiş biliciler,
Suçlamayın beni. Daha iyisini yapar Telamon oğlu.
Nice beceriler var onda, konuşarak çıkarır yılanı
İnden, insanı dinden, yumuşatır öfkeyi, azdırır uysalı,
Can verir ölüye. Odur, eskiden, Simois'i ters akıtan,
İda'nın ağaçlarını yapraksız bırakmak isteyen, yardım
Sözü veren Troyalılara Achaya'dan. Yetersizmişim
Anlamakta sizi, beceriksiz Ajax'tan yararlandığınız gibi.
Ey Philoctetes, öfkelisin, yandaşlarına da düşman ol,
Krala da, bana da; yakışan, gereken odur sana,
Boşunadır başımı istemen, kargışların, özlemini çek
Sana geleceğim, başımı ezip kanımı dökeceğin günün:
Benimle geri dönesin diye gelirim sana yine, başım
Adağımdır; donandım yazgının isteğince oklarınla,
Güçlendim, Dardanus bilicisinin dileğince,
Tanrısal yargıyı, Troya'nın yazgısını açıkladığım gibi,
Frigya'dan Minerva yontusunu götürdüğüm gibi
Nice düşman içinden. Sen, benzer misin bana, Ajax?

Yazgı yasaklamış adını anmayı Troya'nın bu yontusuz.
Nerede yiğit Ajax? Nerede bu yiğit kişinin parlak
Sözleri? Neden korkarsın şimdi burda? Neden yiğittir
Ulixes, neden güvenir karanlığa geçer bekçiler arasından
Korkusuz, gitmez Troya surlarına kılıç takınmadan,
Tersine, gizlice sokulur kaleye tanrıçanın kutsal
Yerinden çalmak için yontusunu, düşmandan kaçırmak
İçin çalışır? Ben, ne bunları yapmışım ne de sol
Yanını Telamon oğlunun yedi kat boğa derisiyle boşuna
Donatmışım. Gece girdim Troya'ya, ulaştım başarıya,
Yendim Pergamus'u, gördüm işimi aldım buyruk altına.
Bunları söyleyince ben mırıldandılar, çevirdiler bütün
Bakışlarını bizim Tydeus oğluna, övülmeliydi burada o da.
Yalnız değildin kalkan taşıdığında bir donanmada,
Topluluk içindeydin, oysa yalnızca bir arkadaşım vardı
Benim. Bilmezmiş, anlayıştan uzak kalmış bir savaşçı,
Sağ elinde kılıç taşımayan bir kimseye görülmediğini
Ödül verildiğinin; bu yüzden istemişmiş vuruşmayı
Yalnızca; alçakgönüllü Ajax ile yiğit Eurypylus
Da böyle istemiş; soylu Andraemon oğlu, bir de İdomeneus,
Meriones, ikisi de yurttaştı; istemişler yalnız başlarına
Savaşmayı yaşlı Atreus'un kardeşi de güçlüydüler
Yumruk dövüşünde kalmazdılar senden geri, kanımca:
Kılavuzum onlardı. Sen savaş erisin, ben yönetici,
Tinsel üstünlüğüm var; sen düşünmeden davranırsın, ben de
Gelecek kaygısı var, gücün çok. Üstünsün dövüşte; benimle
Seçmiş Atrides dövüş gününü, senin kol gücün çok
Benim de tinsel yeteneğim; kürekçileri yönetmede,
Gemiyi yürütmede, savaşçıları yönlendirmede, gemicilikte,
Savaş işlerinde senden üstünüm. Dahası var bunun,
Gövdemde yüreğim üstündür kolumun gücünden daha, oradan
Gelir yaşam, eylem gücü. Siz soylular, verin ödülü
Koruculanınıza; yıllarca bana baskı yapanlara, sıkıntıya
Sokanlara, kıskandınız emeğim karşılığı ödülü benden,
İş bitmiş, geçtim bu engelli yazgıdan artık;

Saldırdım Pergamus'a, sağladım alınmasını kolayca.
Troya surlarının düşmesiydi hepsinin dileği,
Düşmandan sakındığım, yakardığım tanrının da,
Yalvardım tanrıya hep ayrılmayım us yolundan,
Onunla başarayım, yanılmayım, güçleneyim diye.
Bir yanılgıdır Troya'nın yıkımı derseniz, alırsanız
Bunu göze, kalmasını dilerseniz, düşündüğüm de bu!
Vermeyin bana kargıları, onlara verin. Gösterdi yüce

Minerva yontusunu. Göstermiş etkisini bu düşünce,
Olumlu sonuç vermiş söylevin gücü. Kuşanmış yiğit
Pusatlarını. Bir başına Hector'un karşısına çıkan,
Ateşe, kılıca, Jupiter'e bile karşı koyan çok kez,
Kimseye yenilmeyen yalnız öfkeye yenilen güçlü kişi,
Acının alt ettiği yiğit, üzüntünün. Çekti kılıcı:
Benimdir üstünlük, yoksa Ulixes mi benden üstün? diye
Bağırdı. Kimse çıkamaz karşıma benim, Frigyalıların
Kanıyla ıslanmadan, kral kanıyla bulanmadan, Ajax'ın
İşini Ajax görür ancak, dedi, vurdu göğsüne birden,
Atılmış ölüm yarası açan kılıcının üstüne.
Yoktu saplanan kılıcı çekip alacak gücü elinin;
Boşaldı göğsünden kan, kızıla boyadı toprağı,
Erguvan rengi çiçekler çıkmış, sonra, çimenlerden,
Kanın döküldüğü yerde Oebalus oğlunun öldüğü.
Şimdi, okunur ikisinin, oğlanın da, adamın da adları
Açıkça, yazıtın ortasında, yakınır gibi durur yanyana.

Şimdi, yelken açmış savaşı kazanan önder, Hypsypyles'in,
Ünlü Thoas'ın yaşlıların ölüleriyle kötülenen yurduna,
Toplamak için, Argolis'lilerin oklarını, kargılarını.
Götürdüğünde kargıları, okları Grek ordusuna yanındaydı
Önder de, sonunda el kondu bu geciken savaşa, vargüçle.
Gitmiş Priamus'la, karısıyla birlikte Troya, yoksul,
Bırakılmış, mutsuz, kalmamış eski saygınlığı, önemi,
Korku salar uğultuları şimdi yabancı havalara,

Daralıp uzayan Çanakkale Boğazı'nda.
Yanıyordu İlion, gittikçe genişliyor, hızlanıyordu ateş.
Yaşlı Priamus, biraz kanla ıslatmış Jupiter sunağını,
Bir yarar çıkmıyordu, ellerini göklere uzatan,
Saçları bağlı Phoebus rahibesinin yakarışlarından.
Yurt tanrılarının betimlerini taşıyan, geleneksel törende,
Soylu Dardanus kadınlar yürüyordu yanan tapınağa doğru,
İtişe kakışa; sürüklüyordu başarı sevinciyle Grekler
Savaş kalıntılarını yağmayla. Onlardı yüksek kuleden
Astyanax'ı aşağı atan, anasının gösterdiği babasına
Baktığı yerden; oydu savunan atalarının egemenliğini,
Bu yolda savaşan. Boreas uyardı, gösterdi yolu, esmeye
Başlamış uygun yeller, şişmiş direkte yelkenler, işini
Kolaylaştırmış gemicilerin. Kal sağlıcakla Troya, gelmiş
Ayrılık günü gidiyoruz, gibi sesler yükseldi Troyalı
Topluluktan. Öptüler toprağı, bıraktılar tüten yurdu.
Oğullarının mezarları ortasında duran Hecuba, üzgün üzgün
Baktı donanmaya yüksekten. Dolaştıktan sonra çevresini
Tepenin, öpücükler kondurdu ölü kalıntılarına, iterek elini
Ulixes'in, biricik Hector'dan kalan külleri topladı,
Bastırdı göğsüne, bir tutam koparıp ağarmış saçlarından
İki yana ayrılan yerinden, serpmek için ölüye, sonra bıraktı
Gözyaşları içinde saçları eşsiz Hector'un mezarına.

Troya'nın olduğu yerde, Frigya kıyılarının karşısında,
Bir yöre vardır, Bostonların oturduğu. Oradadır görkemli
Konağı, ata yurdunun görevi gereği, götürmüştü Polydorus
Beni oraya, Frigyalı savaşçıların yanına, bilirim,
Vermişti yargıyı bilge, gömüleri vermemişse tutkulu,
Aç gözlü bir kişi, gerekmez ona büyük bir ödül; aldı
Kılıcını inançsız, uğursuz Trakya kralı, çökmüş yazgısı
Frigyanın, vurdu boynunu bu beslemenin; böyle
Giderebildi ölünün gövdesiyle birlikte suçu da, atıp
Denize, yüksek kayalardan ölüyü, bıraktı sulara.
Durdu Trakya kıyısında donanmasıyla Atreus oğlu, bekledi

Denizin durulmasını, daha uygun bir yelin esmesini.
Burada, birden, yaşıyormuş gibi, yükseldi derinlerden
Korku salan Achilleus, yüzünde eski belirtiler, çizgiler,
Saldırdı birden azgınca kılıcıyla Agamemnon'un, öfkeli.
Unuttunuz mu beni, böyle tez, ey Achayalılar? diye
Bağırdı, benimle yaptığım iyilikleri de gömdünüz mü?
Kaldırmaz ortadan ünümü gömüldüğüm yer benim, etmeyin,
Arındırır özünü Achilleus'un kurban edilen Polyxena,
Dedi. Büyük bir öfkeyle, anaların kucaklarından, savaşçılar
Çekip almış çocuklardan birini, anasının koynundan,
Yakarmaktan başka ne gelirdi elinden mutsuz, genç
Kadının, bir mezarın başında, korkunç yıkıntılar içinde
Sunmak için adak diye götürdüler. Şimdi, durdu bir süre,
Anımsadı korkunç sunakta, bu ürperten olayı, bakındı,
Çevreye, gördü kılıcı çeken, dikelen Neoptalemus'u,
Çevirdi öfkeyle gözlerini ona, dikip yüzüne dedi ki
Kadın: kaçınma bir soylunun temiz kanını dökmekten.
Durma, işte boynum, işte göğsüm vur kılıcını, sonra
Açtı boynunu, göğsünü, sürdürdü konuşmasını. Katlanır mıymış
Bir tutsak olarak buna Polyxena? Bağışlar mı böyle
Görülmemiş bir adakla bir tanrı kişinin suçunu?
Gizli kalsın dilerim ölümüm, bir ananın, boyuna.
Yok artık anne, mutluluk duymam ölümden, yaşasın diyedir
Ölsün değil ölümüm benim de; gitmem tinler ülkesine
Özgürlük içinde sizler gibi, uzak durun benden artık,
Uygun bulursanız dileğimi; bir erkek eli değmemiştir
Bu genç kıza. Benim adanmam gerekmişse ona, arınacaksa
Kanımla peki, aksın kanım. Ancak, ağzımdan duyacağınız
Son sözler şunlar olacak: yalvaran, yakaran bir tutsak
Değildi kızı kral Priamus'un, korkusuz, başı dikti,
Şimdi götürün ölüsünü verin anasına karşılık almadan,
Aldırdı gözyaşıyla gömme töreninin acılar doğuran
Yetkisini altınla değil, alırdı altınla da gerekse;
Böyle söyledi genç kız. Ağlamasını halkın önledi,
Polyxena, kendi ağlayarak, titreyen eliyle tutup rahibin

Dokunulmaz kılıcını sapladı göğsüne birden.
Bitkin dizlerinin üstüne çöküp güçsüz yıkıldı yere,
Yaklaşan sondan yoktu yüzünde bir korku izi kızın.
Yıkılırken yere bile, bütün kaygısı korumaktı kendine
Yakışan utanma duygusunu, özsaygısını bütün.
Troyalı kadınlar önünde diz çökerek ağladılar,
Andılar Priamus'un kızını, toplandılar çevresinde
Yakınmalarla, kanının akıtıldığı evin; senin içindir
Bu yakınmalar, sızlanmalar, ey genç kral karısı senin,
Ey kral anası senin, Asya çiçekleri senin görüntün,
Bir kötü yazgı, üstün Ulixes'in kaçındığı; Hector
Sana borçlu değilse varlığını, yadsımış demek anasının
Kocasını, Hector. Hecuba, kucakladı cansız, çıplak gövdesini,
Ağladı yurdu için, kocası için, çocukları için, ağlar yine
Bunlar için, ıslatır gözyaşlarıyla yaralarını hep, koydu
Ağzını ağzına, dövündü göğsüne vurundu geleneğince,
Sürüyerek bozarmış saçlarını yere dökülen kanda,
Kırık bir yürekle şöyle seslendi çevresindekilere:
Ey kız, ananın son acısı, yıkımı, ne kaldı senden başka?
Ey kız, yatıyorsun, kendi yaramı görüyorum yaralarında.
Sevdiklerimden birini yitirmekle kalmadım ölümle, daha
Duruyor sendeki yara. Bir kadındın sen, yanılmışım
Kılıç vurmakla sana. Kadın olarak öldün kılıçla.
Kardeşlerinin çoğunu öldüren bu kılıç vurdu seni de,
Troya'nın çöküşü, bizim öksüz, Achilleus hep bundan,
Paris'in, Phoebus'un oklarıyla yıkılmış görünce onu
Dedim ki: korkutacak bir yanı kalmamış Achilleus'un.
Şimdi benden korkması gerekirmiş onun. Ölünün külüdür
Kuduran bizim kuşakta, mezarda bile sezeriz düşmanı.
Korkulur kişiydim Aeacus oğlu için. Yıkılmış güçlü Troya,
Bitmiş bu ağır yenilgiyle halkın kaygısı da, yazgı da.
Benim için ayaktadır Pergamus daha, dinmemiş üzüntüm.
Hepsinden genç, güçlü, büyük, gelinle, çocuklarla, eşlerle,
Kızlarla, yanmış çökmüşüm, yardımcı yok, ayrılmışım
Yakınlarımın mezarlarından, Penelope'nin

Buyruğundayım şimdi. Seslenir Penelope İthaca'lı
Analara, beni tanıtmak için hep, ben yün eğirirken:
İşte ünlü Troyalı kadın, Hector'un anası, Priamus'un
Karısı budur, diye. Büsbütün yittin sen, bir düşman
Mezarına adanmışsın, bir ananın çığlığında avuntun.
Düşmandan doğurdu beni ölüye adak oluşum. Nasıl kalırım
Bir kılıç gibi, örerim ipliği? Neden kurtarırsın beni
Ey yılların yaşlılığı? Acımasız tanrılar, nedendir
Yaşlı bir kadının yaşamını uzatmanız, yeni bir ölü gömme
Törenine yer sağlamanız? Kim düşünebilir yıkımından sonra
Pergamus'un, Priamus mutludur? Ölümlü mutludur o, görmedi
Oğlum seni, nasıl öldürdüğünü o kızın, yaşamdan
Ayırdığını, sonra görkemli törenle gömdüğünü; o kızın;
Koymuşlar seni de atalarının yanına, sinliğe.
Mutluluk yok artık evde. Gözyaşlarıdır ananın senin
İçin bağış, yabancı kumsalda gözyaşlarından yığıncık.
Gitmiş elimden varlığım, yalnız Polydorus kalmış bana,
Anasının en sevgilisi, odur beni kısa yaşama bağlayan,
Şimdi körpe bir delikanlıcıktır daha, gencecik,
Bu kıyılarda bulup almış onu İsmarus kralı.
Ne yapayım şimdi, korkunç yaraları yıkamak için,
Çizilen yüzünden ürperten kanları silmek için?
Böyle dedi kadın, sonra sendeleyen adımlarla yürüdü
Kıyıya, ak saçları dağınık. Verin Troyalı kadınların
Küllerini, diye bağırdı mutsuz kadın, çoktan yutmuştu
Oysa kayan dalgalar onları. Gördü Polydorus'un kıyıda
Serilmiş ölüsünü, bir Trakyalının açtığı derin yarayla.
Troyalı kadınların çığlığı, dili tutulmuş üzgün ana,
Çığlığı duyunca gözleri boşalan, içine akan, yüreği
Sızlayan, bağrına taş basan, kaskatı kesilen, dona kalan,
Birden bakışlarını önüne, yere çakılır gibi çeviren,
Ürkünç yüzünü döndürüp kaldırdı boşluğa, göklere;
Bir yüzüne, bir yarasına baktı yerde yatan oğlunun,
Azdırdı, tutuşturdu, çoğalttı derin hıncını yara.
Birden kabarmış öfkesi, bir kraliçeymiş gibi yine,

Öçalma duygusuyla, cezalandırma düşüncesiyle hep.
Emzirdiği yavrusu kaçırılmış bir arslan gibiydi,
Öfkeli, kızgın, düşmanı görmeden izini süren.
Öyleydi Hecuba da, acılar içinde kıvranan, azgın,
Geçen yılları değil, Polymestor'u yok etmekti amacı,
Acımasızca öldürülen oğlunun öcünü almaktı yalnızca,
Sonra şöyle dile getirmiş duygusunu: evinde gizlenmiş
Altınları ararmış gibi davranıp, kralın oğluna verdiği,
Güvendiği altınları; güvenmiş Trakya kralına, öldürmüş
O da çocuğu, altınları kapmak için açgözlü Polymestor, yalnız
Bulunca. Yılışık bir ağızla demiş ki: ver oğlun için armağanı
Gecikme, Hecuba. Bana verdiğini ver, önce verdiğin gibi,
Andolsun tanrılara saklarım hepsini ona. Bu yalan andı
Duyunca Hecuba hınçla bakmış, kabarmış öfkesi birden.
Yapışmış ona sımsıkı, seslenmiş bütün tutsak analara,
Batırmış parmaklarını yalancı gözlerine kralın, çekip
İndirmiş yanaklarından aşağı birden, çoğalmış öfkesi daha,
Oymuş elleriyle, açmış göz çukurlarını, pisletmiş kanıyla
Yeri, ne gözlerini bırakmış, ne de göz çukurlarını daha.
Krala yapılan bu işlemden öfkeye kapılmış Trakyalılar,
Taşlarla, kargılarla Troyalılara saldırdılar. Atılan taşların
Ardından boğuk uğultularla yanlarına yaklaşarak onları
Yakalamak, yerlerde sürüklemek istediler; konuşmak ister gibi,
Öçalma tutkusuyla gürültüler çıkardılar, söylenir bugün de,
Gösterilir o şaşılası olayın yeri; oysa kadın çekilen eski
Acıları anımsar, inler, üzgün dolaşır Sithonia kırlarında.
Bir Troyalıdır kışkırtan Pelasgların düşmanlarını,
Hecuba'nın kötü yazgısıdır bütün tanrıları eyleme geçiren;
Dahası Jupiter'in karısını, kızkardeşini ayağa kaldıran,
Kendisi değil hepsine acı çektirmiş görünen.

Bunda suçu yok Aurora'nın, pusatları çalmasına karşın,
O değil Troya'nın, Hecuba'nın yıkımına yolaçan. O değil
Memnon ölümüyle tanrıçaya acılar çektiren, kaygı salan,
Görmüş Aurora, Frigya kırlarında vurulurken Achilleus'un

Kargısıyla; doğrusu söylenirse, görmüş onu; erguvan rengi
Işınlar saçarken, günaçımı kızıllaşırken erkenden,
Sararmış solmuş, gizlenmiş bulutların arkasında Jupiter.
Ölü donatılıp ateşin üzerine konduğunda yakılmak için
Bakamadı sarsılan ana, dağılmış saçları kalmış
Olduğu gibi, diz çökmemiş yüce Jupiter'in önünde, dedi ki
Ağlayarak: altın gökte oturan tanrıçalardan birine,
Yeryüzünde benim için en güzel tapınakları yapanların,
Senin de bükülmem önünde, ne ışıyan günler, ne kutsal
Konutlar, ne ateşle ısınan ocaklar etkiler beni yakarmak
İçin sana bundan sonra, kalmamış senden bir dileğim artık.
Bir düşünmüşsen bana, bir kadına, neler borçlu olduğunu,
Yeni günle belirleyip korumuşsan gecenin sınırlarını
Bir ödül verdim sana demek. Aldırmadı buna Aurora,
Kaçındı suça karışır diye. Gelelim benim yoksul
Memnon'a; amcası uğruna, boş yere silahlanan, sonra güçlü
Achilleus elinden ölüme giden, gencecik delikanlı, bunu
İstediniz. Şimdi avunmalıyım ölüm karşısında, güç verin,
Yok olan bir gencin ünü adına bana; yüce, tanrısal
Bir avunma, yumuşak yürekli, yaralı bir anaya, katlansın.
Onaylamış dileği başıyla Jupiter. Yükselen, kıvrılan,
Yalımlanan odun yığınında yanarken Memnon, kara duman
Çevrintisinde çekilmiş güneş, bürünmüş karanlığa. Yükselen
Duman dalgaları önlemiş daha derinlere inmesini güneşin,
Dağıttı çevreye külleri yeller, kocaman gövde büzülmüş,
Dönmüş bir yuvarlağa, yeni bir sıcaklık, bir yaşam doğmuş
Ateşten, yeni bir biçim, kanatlar, çeviklik, oynaklık bir de.
Önce kuş görüntüsü, sonra gerçek kuş oluşmuş küllerden,
Kanat sesleriyle geçmiş uçuşa, sonra sayısız kızkardeşi
Girmişler kuş biçimine, cıvıldayarak uçmuşlar. Çevresinde
Üç kez dönmüşler odun yığınının, yükselmişler uzaya üç kez,
Bir cıvıltı topluca, dört öbeğe bölünmüşler boşlukta.
Düşmanlık ikiye bölmüş topluluğu sürüklemiş kanlı savaşa,
Atılmışlar kanatlarla, gagalarla vuruşarak birbirinin üstüne,
Öfkeyle, ölü küllerinden ortaya çıkan bir kuşaktır bu,

Birbirinin göğsünü gagalayan, savaşan, adak olarak giren,
Toprağa, ölen, yiğitlerden türediğini anımsayan.
Atalarından gelir adları da, kanatlanışları da bu kuşların,
Memnon kuşları denir onlara. Geçerken güneş oniki burçtan
Tutuşurlar yeniden savaşa, ölürler babalarının anısı uğruna.
Bu yüzden olağandır üzülen Dymas kızının çığlıkları,
Çekmiş bu özel acıyı Aurora da, kutsamış delikanlıyı,
Gözyaşları dökerek şimdi, kaygı salmış bütün ülkeye.
İstememiş yazgı bütün surlarıyla yıkılmasını Troya'nın,
Söndürmemiş umudunu büsbütün. Bir mutlu girişim, kutsal
Bir iyilik, taşımış omuzlarında babayı, Cythera'lı yiğit,
Üstlenmiş bu yüce yükü. Oğlunu da, babasını da talanlamış,
Seçmiş büyük bir gömü diye, götürmüş Antandrus'tan, denizde
Yolalan donanmayla; bırakmış inançsız Trakya sularını,
Gencecik Polydorus'un kanıyla ıslattığı toprakları;
Uygun yellerden, akıntılardan yararlanarak,
Çıkmış Apollon ilinde karaya bütün arkadaşlarıyla.
Büyük bir sevecenlikle karşılamış onu Anius, tapınakta,
Konutta, Phoebus işlerine bakan, halkı yöneten görevli;
Dolaştılar kenti, kutsal tapınağı, evi, yaşlı
Latona korurdu daha önceden bu yapıların ikisini de.
Latona'nın ocağa şarap dökerek kesilen boğaların
Bağırsaklarını yakarak tanrıları kutsadığı tören günü
Gittiler sarayına kralın, yüksek din görevlisinin yanına,
İçtiler Bacchus'un akışkan ürününden, Ceres'in ergisini.
Orada yaşlı Anchises; dedi ki: ey Phoebus'un saygın görevlisi
Yanılıyor muyum yoksa? Sen değil misin, eskiden, gördüğüm ilde,
Burada, delikanlıdan başka dört kızı bana anımsatan?
Anius sallayıp ak çevremli başını iki yana,
Üzülerek dedi ki: kesinlikle doğru değil, yanılmadın yüce
Yiğit, sen olayı beş kişinin babası olarak gördün, şimdi
Yanıltıyor insanları nesnelerin böyle değişkenliği,
Öksüz sanıyorsun çocuklarını. Öyleyse nedir kanıt,

Bir süre babası adına yönettiği adalardan dolayı
Andros adı verilen, şimdi bulunmayan oğlumun varlığına?
Delius bilicilik yetisi vermiş ona, istenenden, inanılandan
Üstün bir yeti, kadıncıl sevgiyi korumuş; kızlarımla
Dönüştü bu sevgi Minerva'nın tahılına üzümüne,
İçeni kıvandıran pırıl pırıl şaraba, tutkuya,
Daha başka nesnelere duyulan duygusal eğilime.
Troya'yı yıkan Atreus oğlu için söylendiği gibi;
Bunu fırtınadan anladığımızı çıkarabilirsin, yanınızda,
Pusatların gücüne dayanarak almış kızı baskıyla kucağından
Babasının, tanrısal bir yükümle görevlendirmiş Argolis
Donanmasında. Kaçıyor şimdi dilediği yere doğru.
İkisi Euboea'ya gidiyor bunların, geri kalan ikisi de
Andros adasına, kardeşlerinin yanına. Yaklaşıyor şimdi
Savaşçılar, diretmesine karşın onun, savaşla korkutarak.
Üstün gelince sevgiye korku kaçındı başka bir varlığa
Dönüşen tinlerden. Sen de bilmezlendin çekingen kardeşini.
Aeneas değil dedin, kaçındın savunmaktan Andros'u,
Hector'du, onuncu yılda, karşı durmuşsun ona.
Sağlanmıştı, önceden, tutsaklara vurulacak zincirler.
İşte bunlardı, bugüne değin, özgürce kaldıran kollarını
Göklere; ey baba Bacchus yardım et bize, dur yanımızda,
Diye yakaran. Erişir yakarılan tanrının yardımı, ancak
Yokedilirse gelenekle bağdaşmayan bu olağandışı durum.
Bilmiyorum ne yolla başka biçime girdiklerini, sözüm yok.
Olay ortada şimdi: kuşa dönüşmüşler, kanatlanmışlar,
Ak bir güvercine dönüşmüş senin kadının, kar gibi şimdi.
Onlar bitirince bu tür konuşmalarla, söylevlerle toplantıyı
Kesilmiş gürültü kargaşa, durulmuş ortalık, dağılmış masa.

Gün açar açmaz kalktılar, Phoebus'tan yazgıyı sordular,
O da bildirdi ata yurduna, eski kıyıya gitmenin gereğini.
Kral, yoldaş olarak katmış ona yeğenini, bir görkemli
Değnek, yağmurluk bir de okluk vermiş Anchises gönüldeş
Diye; bir içki bardağı vardı Aeneas'ın, yıllar öncesi

Aonia'dan gönderilmiş İsmenos'lu arkadaşı, Therses.
Onu göndermiş Therses, Hylae'li dökümcü Alcon işlemiş,
Süslemişti bu içki kabını türlü çizimlerle, biçimlerle.
Evlerle, kulelerle yedi kapılı görkemli bir kent, tanırdı
Gören bu kenti adını bilmeden, söylemeden bilirdi.
Kentin önünde bir ölü alayı, höyük, yanan ocak,
Yalımlar, saçları uçuşan analar, göğüs bağır açık,
Ağlamalar sızlamalar, odun yığınları. Ağlayan nymphalar
Görülüyordu kuru pınarların çevresinde toplanan.
Yapraksız ağaç, katı, boz kayalıklarda otlayan keçiler.
Thebae'nin ortasında durmuş Orion kızları boyuna,
Çıplak boyunlarında yokken kadınsı bir yara, iz,
Kimi açık göğsü bir kılıçla delinmiş gibi,
Kimi yıkılmış topluluktan ayrı, kimi yol boyunca
Gider ölü gömme alayıyla yürür, onu taşır, yakar
Gibi diriyken; iki genç yükselir gibi küllerinden
Genç kadınların, söylencenin Orion'un küllerinden
Doğan Corona'lar dediği, yönetirler topluluğu,
Yakılan annelerin küllerini gömen. Öylece parlardı
Kabın madeninde, üstte, altın oyalı yeşil bitki.
Bu yüzdendi Troyalıların az değer vermeyişi ona,
Verdiler tütsü tasının bulunduğu kapalı kabı kutsal
Görevliye, bir de adak çanağı, altın işlemeli tacı
Pırıl pırıl, döndüler, anılarında, Troya'ya Troyalılar

Yine, yanaştılar Girit'e, ancak alışamadılar havasına,
Uzun süre kalamadılar, bıraktılar yüzlerce kenti,
Jupiter'in doğduğu yeri, varmak için Ausonia limanına.
Azgın bir fırtına sürüklemiş onları öteye beriye,
Stophad adalarının kötü körfezinde ulaştığı gibi
Onlara, korku saldı üstlerine çevik Aello. O gün
Dulichium koyuna, İthaca'ya, Samos'a, kurnaz Ulixes'in
Egemen olduğu Neretus yöresine uğramadan geçti gemi.
Gözlediler tanrıları savaşa çeken Ambracia'yı,
Yargıcın dönüştüğü kayayı, Phoebus'la ünlü yeri,

Bir meşeyle yansıtılan, anılan Dodona'yı bir süre.
Gördüler Molossus kralının, azgın bir yangında kanatlanan
Oğullarının kaçtıkları Chaonia koyunu da. Önce

Phaeacus yöresine, bol yemişlerle kutsanmış yere,
Yöneldiler. Oradan Epiros'a, Buthrotus'a, Troya'ya benzeyen,
Frigyalı bilicinin egemenlik sürdüğü bölgeye.
Güvenlidir gelecek, öyle bildirmiş durumu Priamus oğlu
Bilici Helenus, anımsatmış içtenlikle, vardılar mutluluk
İçinde Scania'ya. Bu yer üç dil gibi uzanır denize,
Oradan döndüler yağmur bulutlarını kovan yellerin estiği
Güneye karşı, Pachynus'a, batıya, Lilybaeon'a; Boreas'a,
Bulutları kovana, Yedi Kardeşler'e, Peloros'a baktılar.
Oraya vardıklarında küreklerle, uygun akıntılarla yanaştı
Gece yarısı donanma Zancle kıyısına, çıktılar karaya.
Sağda geniş Scylla, solda ürküten Charybdis, dengesiz.
Budur yakaladığı geminin kaburgalarını yutan, çiğneyen, ezen.
Öteki, kara kamına sarmış azgın köpekler işlenmiş,
Bir kuşak saran kadın yüzlü genç, bilicinin sözlerini
Anlamayan, bilgisiz, gerçekten toy bir kızdı besbelli.
Evlenmek istemiş onunla çokları, çekindi, özgürdü, gitti
Deniz nymphalarının yanına, sevdi deniz nymphalarını;
Anlatmış onlara genç aşkının ne denli söndüğünü.
Tararken saçlarını bir Galatea oyalıyordu onu,
Şu sözleri söylemiş ona, içini çekerek bu kız:
Ey kız, seni seviyor acımasız erkeklerden olmayan biri,
Dilersen bağışlarsın, suçlamaz kınamazsın hepsini.
Ben öyle değilim, Nereus'la eşi mavi Doris'ten
Doğan bütün kızkardeşlerim güven içinde mutlu,
Bir benim mutsuz, Cyclop'tan başkasına varmam yasak,
Ağlamak sızlamaktır işim. Gözyaşları kesti sesini
Bunları söylerken Galatea'nın. Sildi, tanrıça yaşlarını
Ak parmaklarıyla kızın, avutmuş onu, Scylla, dedi ki:
Gizleme anlat bana içini, güven, açıkla üzüntünü
Ey kutlu kız. Yanıtladı Nereus kızı Crataeis kızını:

Acis, Faunus'la Symaethis nymphasının oğlu, babasının da,
Anasının da gözbebeği, benim için daha da değerli,
Odur beni bağlayan, bütün gönlümle sevdiğim delikanlı.
Gelişmiş bir gövde, boy, güzel yüz, dolgun yanaklar,
Yüzünde ayva tüyleri, onaltı yaşlarında, yakışıklı.
Ondadır gönlüm, odur sevdiğim, ürkünç Cyclop değil.
Sorarsan sevgim mi daha büyüktür Acis'e, hıncım mı
Cyclop'a karşı, söyleyecek sözüm yoktur bu konuda:
İkisi de bir bence. Yüce Venüs ne denli büyük olsa da
Yetmez gücün bu konuda. Biçimsiz, ürkünç bir yaban o,
Ormanlar azgını, öldürür onu görse bir yabancı,
Yüce Olympos'u, ölümsüz tanrıları yadsıyan, önemsemeyen,
Birinin beni sevmesi, yanıp tutuşması benim için, olmaz,
Ne tür sevgi bu; sürülerini gütsün dağ oyuklarında.
Sendin eskiden süslenmeyi, beğenilmeyi seven, özen gösteren,
Sendin ey Polyphemus diken gibi saçlarını tırnakla
Tarayan, çalı gibi sakalını orakla düzeltmeyi seven,
Suya bakarak biçimsiz yüzüne çeki düzen vermek isteyen.
Azgınlık, öldürme tutkusu, doymak bilmeyen kana susamışlık,
Gelen giden gemilere korkusuz saldırı hep sende.
Telemus, Sicilya'da Aetna'ya sürgüne gönderildiğinde,
Bir kuşun bile kandıramadığı Eurymus oğlu Telemus,
Geldi korkunç Polyphemus'a, dedi ki: ey alnının ortasında
Tek gözünü Ulixes'in oyduğu kişi, sen. Bunun üzerine
Karşılık verdi gülerek: yanılıyorsun ey uğursuz bilici.
Öteki gözümdü çalınan. Bunları söyleyerek oyaladı onu,
Uyarır gibi yapıp kandırdı; sonra hızlı, uzun adımlarla
Vardı kıyıya, yine hızla döndü karanlık oyuğuna, yorgun.
Denize doğru uzayan, sivri tepeli, yüksek bir çıkıntı
Var önde, sağını solunu kabaran dalgaların ıslattığı.
Buraya tırmandı Cyclop çıkıp ortasında oturdu;
Ardınca tırmandı tepeye yünlü hayvanları da güdülmeden.
Görünce tepeden seren direğini, yelkenleri,
Koydu değneğini ayaklarının ucuna, götürdü ağzına
Sesler çıkmaya başlamış yüzlerce kamıştan, birden,

Bilinirdi sesi tepelerden çevreye yayılan kavalının,
Kalabalıklar tanırdı sesini. Ben, kendi kulaklarımla dinledim
Mutsuz Acis'ten daha kucağımda, kayalar arasında gizlenmişken,
Uzaktan, söylenen sözleri bellemiştim olduğu gibi:
Ey, bir kına ağacı yaprağından, kardan daha ak,
Galatea, çiçekli yeşillikler gibi pırıl pırıl, diri, bir
Kızılağaç gibi düzgün uzayan, kristal gibi parlayan, bir oğlak
Gibi sıçrayan, kumsalda, denizin yıkadığı kavkılar
Gibi düz, kış güneşi gibi, yaz gölgesi gibi sevimli,
Olgun bir yemiş gibi özlü, yüksek bir çınar gibi süslü,
Işıyan yansıyan buz gibi parlak, olgun üzüm gibi tatlı,
Kuğu tüyü gibi yumuşak, akan süt gibi serinleten,
Kaçmazsan, sulanmış bahçe gibi görülmeye değer.
Dahası var: Ey Galatea, genç boğalar gibi azgın,
Dalgalanan sular gibi oynak, yaşlı meşe gibi katı,
Söğüt dalları gibi uysal, kütükten sarkan ak salkım,
Kımıldamayan kaya, gürleyen, ürküten fırtına, bir tavus
Gibi saygın, görkemli, yalımlar gibi yakan, acıtan,
Sızlatan bir diken, emziren bir ayı gibi hırçın,
Dalgalı deniz gibi sağır, üstüne basılan engerek
Gibi kızgın; sen alıp götürmek istediğim ne varsa,
Önceden, bunlar hep. Sen, ulumalardan kaçan geyikten hızlı,
Esen yelden, kanatlı rüzgardan daha çevik.
İyi biliyormuşsun beni, yakınırsın kaçtığından, duraksar
Suçlarsın kendi kendini, yakalamak istersin beni.
Şimdi dağlarda derin, dipdiri kayalarda, güneşten uzak,
Yazın boğucu etkisiyle, sıkıcı oyuklardır yerim,
Kış nedir bilmem. Eğilen dallarda yemişler benim,
Asmalarda altın gibi parlayan üzümler, erguvanlar
Benim. Korurüm ötekiler gibi bunları da senin için,
Orman gölgeliklerinde yetişen dolgun çilekler,
Toplayabilirsin bütün güz yemişlerini kendi elinle,
Erikleri, özünün karalığından değil böyle maviliği,
Olgun, az bulunur bir yemiş olmasından, özgünlüğünden;
Senin içindir bu kestaneler de karımsın benim, senin için

Bu kocayemişler, senin içindir bütün yemiş ağaçları,
Benimdir bu sürü, nice oylumlarda dolaşır, otlar, gezinir,
Birçoğunu orman korur, birçoğu mağaralarda barınır.
Sayısını bilmem, söyleyemem şimdi, sorma bana sürünün.
Öyle büyük değildir sürü. Övünülecek bir iş yok bunda
Benim için. Kendin gelip görebilirsin sürüyü, dolaşır
Çevreyi kendince bu dolgun memeli sütü bol sürü.
Burada, örtük ahırlarda körpe kuzular barınmakta,
Ötede, benzeri ağıllarda oğlaklar yatmaktadır.
Eksik olmaz bende kar gibi süt. Birazını kendim
İçerim, birazını da kurutur yiyecek yapar saklarım.
Böyle kolay bir oyun etmek değildir amacım sana,
Hani karacaların, tavşanların, keçilerin, bir de ağaç
Doruklarında yuvalarından uçan güvercinlerin birbiriyle
Oynaşmaları gibi, doğa gereği: bir oyuncak yaptım senin
İçin geçenlerde, kolay eğlenesin diye. Özdeş ikisi de,
Ayıramazsın; yüksek tepede tüylü ayının iki yavrusu.
Açıkladım konuyu, dedim ki: sevgidir onları bize korutan.
Kaldır güzel başını mavi sulardan artık, yükselt,
Gel Galatea, yukarı gel, küçümseme benim armağanlarımı.
İyi bilirim kendimi ben, suların aynasında gördüm
Kendimi şimdi, beğendim görüntümü yansımada.
Bak, ne büyüğüm ben, daha büyük değil benden Jupiter,
Göklerde oturan. Ben bilmem, sizin işinizdir anlatmak
Jupiter gibi bir kişinin egemen olduğunu da. Gür saçlarım
Sarkar soylu yüzümden aşağı, orman gibi gölge salar
Omuzlarıma. Kalın, dik kıllarla kaplı gövdem, iyi bak,
Ürkütmez kimseyi, kıl süsüdür gövdenin, sevilmez ormanda
Yapraksız ağaçlar, koyu boynunu yelelerin örtmediği
At, teleklerle donanmayan kuşlar sevimsizdir.
Koyunların süsüdür yünleri. Erkekleri de süsleyen iri
Kıllardır gövdelerinde, bir de sakal. Bir gözüm var
Alnımın ortasında, sağlam bir kalkana benzer. Ne var?
Göklerin uzağından bütün yeryüzünü görmez mi güneş?
Bir ağılı var onun da. Babamdır egemen sizin denizde.

Kaynatan olmalı senin. Üzgünüm, güçsüzüm, gelsin yerine
Dileğim artık. Dizlerine kapandım senin, acı bana.
Jupiter'le eğlenen, titreyen yıldırımı, gökleri yeren, ben.
Korkuyorum senden ey Nympha. Yıldırımdan ürkünç öfken.
Senin kaçındığın bu ağır yergiye, küçümsemeye ben
Katlanırmışım eskiden. Neden yerersin Cyclop'u, döner
Seversin Acis'i, yeğlersin kucağımdan çok Acis'i?
Uygun görürsün onu kendine, yakıştırırsın, beğenirsin,
Galatea, benden kaçınırsın, ele geçirsem onu bütün
Gücüyle gövdemin, öyle geliyor içimden, tutsam sımsıkı.
Diri diri döksem dışarı bağırsaklarını, saçsam yerlere,
Senin önüne, karıştırsam birbirine, atsam dalgalara.
Azıyor, kızışıyor öfkem, yalımlanıyor içim, tutkum;
Bütün gücümle Aetna'yı taşıyormuşum, öyle geliyor bana
Burada, bu koylarda, kımıldayamazsın Galatea, şimdi.
Böyle boşuna yakındıktan sonra, hepsini görüyordum,
Birden sıçradı, kudurdu bir boğa gibi, ineğe atlayan,
Duramadı daha, koştu bilinen yaylımlara, ormanlara doğru.
Görünce Acis'le beni, bu alışılmadık yerlerde, yabanda
Korkusuz dolaşan kimseleri; bağırdı, gördüm sizi, bu kez
Andolsun, dokunmam size, bu içten gelen özlü sevgiye.
Böyle bağırdı, çok güçlü çıktı sesi, öfkeli, kızgın bir
Cyclop'tan geldiği belliydi. Ürkmüş bu sesten Aetna bile.
Korkuyla bıraktım kendimi yakın sulara, gizlendim derinde.
Kurtuluşu kaçmakta buldu Symathius'un ürken oğlu da:
Seslendi; kurtar beni Galatea, kurtarın beni anam, atam,
Diye, yakardı koruyun beni, yanınızda, yitiğim ben, burada,
Dedi. Geldi Cyclop ardından, bir taş koparıp dağdan
Fırlatmış üzerine, dağın en kuytu yerinde sıkışan
Acis'e yetişti düşman; mutlu bir yazgımdı beni kurtaran,
Bir oymuş burada bana yardımcı olan. Diledim, ataların
Üstün gücü gelsin diye Acis'e, kurtarsın kendini.
Ağırlığın altında ezilince boşaldı erguvan rengi kan,
Az sonra başladı kanla gelen kızıllık silinmeye;
Yağmuru bulandıran akıntının rengi sezilir şimdi de;

Belirir yavaştan. Azalmış ağırlığın etkisi, yarılmış taş,
Uzun, ince bir kamış uzamış bu yarıkların arasından,
Fışkıran pınar sularının ince sesleri duyulur oradan.
Şaşkınlık veren bir olay, dalgaların üzerinde, bir kamış
Çıkmış, birden, karnının ortasına dek uzayan,
Onun yeni boynuzlarını bir saç örgüsü gibi saran,
Bir delikanlı bu, daha iri bir gövde, masmavi yüz,
İşte Acis. Dönüşmüş kendi adıyla anılan bir ırmağa,
Kalmış bugüne değin, eski adıyla bu ırmak.

Bitti böylece Galatea'nın öyküsü, ayrılmış birbirinden
Nereus kızları da, yüzerler dağınık, sessiz dalgalarda.
Dönmüş evine Scylla, kestirememiş açık denizde gözüne
Kalmayı, güvenememiş. Dolaşmış susak kumsalda çıplak,
Üşümüş epeyce, yorulmuş, ıssız bir koyda, dalgaların
Ortasında yalnız kalınca, suyun serinliğinden, tükenmiş.
İşte yeni bir yerlisi olmuş denizin dağılan akıntı,
Bu, yeniden biçimlenme Euboea boğazında, Anthedon'da
Olmuş, Glaucus doğmuş, kızı seven, gözleyen, özleyen.
Gereken, düşünülen ne varsa bu kaçışı önlemek için
Anlattı kıza. Hızla kaçtı kız korku içinde, tırmandı
Doruğuna, deniz kıyısında, yakında bir dağın.
Gittikçe daralan, yüksek, yalçın bir tepe
Boğazda, ağaçlar altında, denizden uzanan bir tepe.
Güvenli, esen bir yer, durdu kız, şaştı, kuşkulandı,
Burada değişik yaratıklar, ya da bir tanrı olabilirdi;
Bakınınca türlü renklere, omuzları, sırtı örten dalgalı
Saçlara, karnının altından bağlanmış balığa.
Glaucus, kaya çıkıntısına yaslanarak, baktı, dedi ki:
Ey genç kız, ne bir devim, ne de korkunç bir yaratık,
Bir tanrıyım bu sularda, daha güçlü değil burada
Triton, Proteus, bir de Athamas oğlu Palaemon.
Ben de bir ölümlüydüm eskiden, eğilim duyduğumdan
Derin sulara geçmiş egemenlik elime, denizlerde.
Ben çektim balık ağlarını, yukarı, oturdum üstünde

Bir kayanın, aldım balık tutmak için kamış değneği.
Bir yeşil alan uzanırdı deniz kıyısı boyunca.
Orada bir yer var otlarla çevrili, dalgalardan oluşan,
Otlamamış onu daha boynuzlu genç boğalar, örselememiş,
Ne uysal koyunlar yolmuş, ne de kıllı keçiler.
Çalışkan arılar konmamış çiçeklerin üstüne daha,
Kimsecikler çelenk örmemişler başlarına kıvançlı,
Orak alıp eline biçen olmamış bu yeşillikleri. İlkin
Ben oturdum orada çayırlara, kuruttum ıslak ağları.
Buraya dizer, gözden geçirirdim, yakalanan balıkları,
Dökerdim otların içine balıklardan ağda kalanları,
Ucu kıvrık kamışa takılıp kalan da olurdu sanırım.
Bir şiir gibi gelirdi bana, neydi beni kıvandıran?
Düşünce balıklar otların içine başlardım toplamaya,
Denizdan karaya sıçrarmış gibi fırlardı balıklar.
Ben böyle şaşıp kalmışken, duraksamışken gömüldü
Dalgalara yeniden hepsi, kıyıyı da, beni de bıraktılar.
Düşündüm, daldım uzun süre, araştırdım olayın nedenini,
Başka bir tanrı mı, yoksa çayırın özsuyu mu yaptı bunu
Diye. Neden çayır yapsın, gücü var mı buna? dedim.
Elimle kökler söktüm, çiğnedim dişlerimin arasında.
Pek de yabancı gelmedi gırtlağıma özsuyun tadı,
Bir tedirginlik, bir ağırlık sezdim göğsümde, birden,
Başka bir varlığa yöneldi gönlüm, başka sevgiye.
Dayanamadım bu baskıya, daha, kal sağlıcakla ey yeryüzü;
Böyle söyledim, bıraktım kendimi sulara birden.
Ancak deniz tanrıları korudular beni, varlığımı,
Oceanus'la Tethys istediler sulardan alınmamı,
Kurtardılar ölümlü olmaktan beni. Onlardandır kutsallığım,
Arınayım diye büyünün yeni kötülüğünden, uğursuzluğundan
Yıkamam gerekmiş göğsümü yüz kez, akar sularda.
Türlü yönlerden akan, dalgalanan çaylar, ırmaklar, kabaran
Bütün deniz suları vurur geçer başım üstünden.
Bunları söylemek gelir elimden ancak sana, yetmez
Daha geniş açıklamalara gücüm, budur belleğimde kalan.

Bilinç geri döndüğünde, anımsadığımda kendimi, gövdemi,
Değildim artık eskisi gibi, değişmiş ne varsa bellekte.
Önce gökmavisi, yeşil renklere bürünmüş gördüm sakalımı,
Sular üzerinde uzayan, yayılan saçlarımı, daha geniş
Omuzlarım eskisinden, kollarım mavimsi, kalçalara doğru
Bükük, yüzgece benzeyen balık kuyruğu gibi.
Ne işe yarardı bu biçim, dalgaların gücü karşısında,
Neydi tanrısal dönüşüm bende, ne varsa duygusuz?
Tanrı böyle konuşup söylevini sürdürürken
Hızla kaçınmış ondan Scylla. Kızdı bu küçümseyişe,
Gitmiş titan Circe'nin oturduğu bilici konağına.

ONDÖRDÜNCÜ KİTAP

AETNA, görkemli dağ, devler boğazında yükselen,
Cycloplar yurdu, kazma, saban görmeyen, ekilip biçilmeyen,
Yararsız, boyunduruğa vurulmuş boğalarla sürülmeyen,
Arkasında kalır tarlaları basan suların yurdu Euboea;
Arkasında kalır Zancle, Rhegium kaleleri, gemileri parçalayan
İki yandan Ausonia'yla Sicula kıyılarını sınırlayan boğaz.
İşte buradan güçlü elleriyle yararak Tyrrhen sularını
Yaklaştı Glaucus otlarla çevrili yüksek konağına,
Güneş kızı Circe'nin, yöresinde sürülerce hayvanın
Bulunduğu yere. Buraya varınca saygılar sundu Glaucus ona,
Yakardı şöyle: yardım et, acı bana ey tanrıça, üzgün tanrıya.
Sen giderirsin ancak acımı, korursun beni, sevgiyi.
Ey titan kızı, nedir özü geliştiren güç, hangi
Bitkiden sağlanır bilmem, yalnız sensin bunları bilen,
Bildiğim gerçek onlardan dönüştüğüm, bu biçime girdiğim.
Çok iyi bilirsin sen de, beni yanıltan nedeni:
İtalya kıyısında, Messania kalelerinin karşısında gördüm
Scylla'yı. Utanç vericiydi benim küçümseyici sözlerim,
Yılışıkça yakarışlarım, yaltaklanmalarım, yalvarışlarım.
Ey biricik etkin güç, sendedir bütün umudum, sözlerinde,
Aç kutsal ağzını, ver daha etkin, büyülü bir ot,
O gerek bana, denenmiş, etkisi saptanmış bir ot.
Daha gidermiyorsun acılarımı, yaralarım onulmuyor,
Artık, yakarırım sana, gelmiyor bunun sonu, yanıyor hep.
Circe, böyle duygularla yumuşamayan, aldırmayan
Kadın, içi yanmayan; Venüs'ten ya da babasının öcünden

Dolayı, kılı kıpırdamayan acımasız kadın, dedi ki:
Çok iyi yoldasın, böyle duygularla doludur o kız da.
Uysallık uygundur daha, o da çekiyor senin çektiğini.
Doğrudur çok emek çektiğin, kazanmak için sevgisini.
İnan bana, umut verdiğin sevgilisi oldum demek onun.
Güzelliğine güvendiğinden kuşku yok artık, sana karşı:
Ben, ışıyan güneşin kızı bir tanrıça isem, gücüm
Yeter otlarla, antlarla dileğini yerine getirmeye,
Dilerim sana kalsın kız; yerilen yeren olsun.
Böyle bulur istek yerini, işler yoluna girer.
Böyle yatıştırınca onu tanrıça, şu yanıtı verdi
Glaucus: eskiden denizde otlar biterdi, dağlarda
Deniz yosunu, Scylla'yı sevmek bana yaşam olduğunda.
Öfkelendi tanrıça, yok etmek istedi kendi eliyle
Onu, ne saygı, ne sevgi, ne acıma, kabardı hıncı,
Şöyle yaptı sonunda: kim sayrılanmış, yıkılmışsa sevgiyle
Oğuşturmuş otlarla gövdesini, korkunç özsularla,
Kötülemiş birbirleri arasında; Hecate büyüleriyle, katmış
Karıştırmış. Çekmiş üstüne, sarınmış mavi örtüsüne, çıkmış
Konağından, ortadan, geçmiş oynaşan hayvanlar arasından,
Gitmek için Zancle kayaları karşısında Rhegium'a,
Yürüdü kayalara çarpıp çatırdayan dalgalar üzerinde,
Atıp adımlarını güvenle basar gibi kuru toprağa,
Yüzeyinde gezinirdi denizin ıslanmayan ayaklarıyla.
Kıvrımlı bir çevrintiyle kuşanmış bir koy, orada
Dinlenirdi Scylla, korunurdu kıyıya çarpan dalgalardan,
Güneşin yörüngesi ortasında, tepede, durduğunda, sıcaklığın
Yaktığı, gölgelerin en kısa olduğunda, sakınırdı kendini.
Bu koyu, daha önce, korkunç ağılar, yararsız köklerden
Sıkarak çıkarılan sıvılar serperek korumuş tanrıça,
Girmesin diye kimse; üç kez onar onar andiçmiş,
Büyülü karanlık sözler mırıldanmış, üflemiş, ağzıyla.
Geldi Scylla, karnının ortasına değin girdi dalgalara,
Şaşkınlık içinde gördü uluyan devin güzel koyu ne
Denli bozduğunu. İlkin inanmadı iki gövdeli yaratığa,

Korkup kaçtı, ürktü böyle köpek ulumalarından, ağızlardan,
Oysa ardından sürünüp geliyordu kaçtığı boyuna.
İlgiyle baktı belden aşağı kalçalarına, ayaklarına,
Korkunçtu hepsi, Cerberus gibiydi, insandan öç alan.
Durdu karşısında üç başlı köpeğin, vurdu küt okuyla
Hayvanın öne çıkık karnına, bütün sırtına.
Glaucus, seven, ağlayan kişi, kesmiş bütün ilişkilerini
Etkili bitkilerle insanlara kötülük eden Circes'le.
Durmuş olduğu yerde Scylla, en uygun süreydi bu,
Uzaklaştı Ulixes'ten, kötücül Circe'den, topluluktan.
Onunla birlikte batardı Troya gemileri de birden,
Göstermese, başka biçime girmeden önce, gemicilere
Denizde sığ kayalıkları, uyardı onları.

Geçerken Troya gemileri Charybdis boğazından, kızın
Önünden, mutlu kürek çekişlerle, Ausonia kıyılarına
Yaklaşıldığı gibi, sürüklendiler Libya kıyılarına.
Açtı orada Aeneas'a gönlünü de, evini de sevgiyle,
Sidon'lu kadın; derin bir üzüntü, sonra bu Frigyalı
Kocanın, onu yüzüstü bırakıp kaçışından; kutsal işlere
Adadı kendini, çıkıp bir odun yığını üstüne sapladı
Kılıcı göğsüne, tuzağa düşen tuzağa düşürdü hepsini.
Kıyıda, bu gelişmiş kente ulaştığında, Eryx'te, karşıladı
Sevgiyle onu Alcestes, yine; adak sundu, kutsadı
Aeneas atasının anıtını. Juno'nun ulağı İris'in tapınağını
Yakan gemilerle ayrıldı Aeolus ülkesinden, kızgın kükürt
Dumanlarının toprağı; Aeolus kızları Sirenlerin durdukları
Kayalık yeri, ısıttığı yöreden; boş bir sandalın gittiği
İnarime, Prochyte, Pithecusae gibi bölgelerden,
Bütün bu yerle yerlilerin adlarıyla anılır, kutsanır.
Yüce tanrı, Cecrop denen yalancıları, düzencileri,
Sevilmeyen, ikiyüzlü toplulukları, yapıklarından
Dolayı dönüştürmüş gülünç yaratıklara, maymunlara,
Görünüşte insana benzeyen, bir de benzemeyenler diye.
Kollar, ayaklar özdeş, burunlar basık, alnın üstünden

Aşağı sarkar; yüzde derin, sevimsiz kırışıklıklar, karışık
Doru kıllarla kaplı bir gövde; hepsini salmış tanrı
Bu ülkeye. İlkin dilden yoksun bırakmış onları,
Yalan dolan sesler çıkarırlar, tiksinir duyan,
Ancak kısık çığlıklarla yakınmak gelir ellerinden.

O, yola koyulup Parthenope kalelerini sağında bıraktı,
Gitti sonra Aelos'lu çalgıcının soldaki, anıtına,
Köpüklü dalgaların kaynaştığı Camae kıyısına,
Yaşlı Sibylla'nın mağarasına. Avernus'tan inerek
Ataların tinsel ülkesine çıkmaktı tutkusu.
Çevirdi yüzünü baktı ona, Sibylla, tanrı onayladı,
Uzun süre yeryüzünde kalan kişinin dileğini:
Büyük isteklerin ey erkişi, büyük işler ardındasın,
Kılıçla sağlanır bunlar, sevgi yolunda da yanmak gerek.
Sürgünde Troya kralı, kaçmış. Yerine gelecek dileğin;
Senin olsun isterim kraliçe, görmelisin Elis konağını,
Yeni ülkeyi, güvenli topraklarını babanın, değerli yeri,
Egemen olduğum yurdu, kimse kesemez erdemin yolunu.
Böyle söyledi Sibylla, birden altın gibi parladı
Avernuslu Juno'nun koruları, gösterdi hepsini ona,
Gövdeden kopması yasaklanan yeni bir sürgünü de.
Uydu söylenenlere Aeneas, gördü korkunç Orcus'un
Yurdunu, bütün atalarını, soylu Anchises'in ürkünç
Gölgeliklerini, öğrendi oranın kurallarını, gelecek bir
Savaşın sakıncalarını. Dönerken yorgun adımlarla evine,
Söyleşti Cumae yaşlılarıyla yorgun, üzgün, karanlıkta
Sendelemeye başlamıştı bu korkulu yolda. Dedi ki: sen,
İster tanrıça ol, ister ölümsüz güçleri sev, yücesin
Benim gözümde, söylüyorum içtenlikle senin içindir
Yaşadığım, ölüm ülkesine varmak istediğim, senin için,
Sensin bu görünen ölüm ülkesinden kaçmamı isteyen.
Yeniden ağarsam göklere, kurtulursam, büyük yardım için,
Bir tapınak kurmak isterim adına, adaklar sunarım.
Bakarak ona, çekip içini bilici kadın, şunları söyledi:

Tanrıça değilim ben, kutsal günnük yakmak da yaraşmaz
Ün sağlamaz insana. Yanıltmasın seni bunu bilmemek:
Bende sonsuz, sönmeyen kutsal bir ışık yoktur,
Âşık Phoebus'a da ölümsüz bir kız etkinliği vermiş
Sanılmam. İşte böyle söyledi, birtakım armağanlarla beni
Kandırmaya çalışırken. Beğendiğini seç, ey Cumae'li kız!
Senin olsun istediğin. Gösterdim yerdeki yığını, toplanmış
Çalı çırpıdan oluşan odunları; sordum kendi kendime,
Ne boş istek bu, nice yılların birikimi bu yığın.
Unuttum gençlik yıllarına duyduğum özlemi şimdi.
Yalvarıp yakaraydım tanrıya, ölümsüz bir gençlik
Verirdi bana. Teptiğimden Phoebus'un armağanını kaldım
Hep böyle yalnız, evlenmemiş. Geride kalmış artık yaşamın
O güzelim çağı, gelir şimdi titrek adımlarla sayrılı
Bir dönem, bir ağırlık çöker üsküme.
Görüyorsun işte buluncaya değin sayısını bu odunların
Ben, yüzyılda yedi yıl geçmiş, daha üçyüz yıl gerek
Gözün görmeye bu üzümleri. Bir dönem gelecek, bu uzun
Süre yıpratacak gelişimden sonra beni, kesilecek gücü
Elimin kolumun, yaşlanınca, çökeceğim bakmayacak yüzüme
Sevildiğim tanrı bile. Tanımaz beni Phoebus da, sönecek
İlk duyguları. Döneyim eski biçimime, görülmeyeyim.
Yalnız yazgının verdiği, bilinen ses kalsın bana.
Dik yolda yürürken yokuşa doğru, işte bunları söyledi

Ona Sibylla; çektiklerinden yakınan, üzüntülere kapılan,
Göründü Styx'ten, Euboia kentinde Troyalı Aeneas,
Giderken süslenmiş adağın ardınca, daha sütannenin adıyla
Anılmayan bir kıyıda. Burada, daha önceden oturmuştu
Binbir güçlük, darlık içinde, Nereus soyundan
Gelen Macareus, direngen Ulixes'in arkadaşı. Tanıyan buydu
Birden, Aetna'nın ortasında uçuruma itilen Achaemenides'i,
Şaşmış görünce onu canlı sanarak, tutamamış kendini
Demiş ki: ey Achaemenides, neden bir tanrı ya da mutlu
Yazgıdır seni koruyan? Hangi yabancı götürür bir Grek'i?

Nasıl göze alabilirsiniz gemilerinizle bunu götürmeyi?
Verilmiş yanıtı sorduğunun, kalmamış şimdi böyle ürkünç
Bir kılık artık; durum açıktır, dikenle bağlanmamış
Achaemenides'in: bir daha görmek isterim Poliphemus'u,
İnsan kanıyla doldurmak için ağzını, bu gemi sevimli
Gelmezse bana İthaca'daki evim gibi, babam yerine
Geçmezse, denk değilse ona Aeneas, yeterince bilmezsem
Değerini, gösteremezsem bütün olup bitenleri.
Andolsun ne yaptığımı gören göksel varlıklara,
Güneşe, yıldızlara, nasıl unutabilirdim onun iyiliğini?
Açıktır gerçek, geçmemiş benim etim boğazından
Cyclopların, ayrılmam gerekti bu yaşam ışığından o çağ,
Ne bir mezar, ne de onun karnı götürmüş ölüme beni.
Götürmese başka bir duygu, bir düşünce korkuyu
İçimden alamazdım göze bunu, yüreklenmezdim böyle,
Sizi, denizde giderken, bırakılan kıyıdan gördüğümde,
Seslenmek istedim, kaçındın düşmana görünmekten, Ulixes'in
Pek kötüydü haykırışı sizin gemiye; görmüştüm dağdan
Söktüğü kocaman bir kayayı fırlatmış denizin ortasına;
Gördüm, söktüğü ağır bir kayayı, bütün gücüyle bir daha
Fırlatışını, dev kollarıyla, gümbürtüler çıkarıp uçan taşı.
Taşın ya da dalgaların ağırlığıyla bölünmüş ikiye gemi,
Ürperdim korkudan, unuttum artık gemide bulunmadığımı.
Kaçış kurtarmış o gün ölümden sizi de, bilirim, öfkesinden
Soluyarak hızlı hızlı, dolaştı Polyphemus, Aetna'nın
çevresinde,
Araştırarak el yordamıyla ağaçları, koştu görmeden
Karşısına çıkan kayaya, kana bulanmış ellerini
Uzattı denize doğru, Grekler, getirirlermiş bana
Ulixes'i, ya da öfkelendiğim, yakasına yapıştığım birini
Gelişigüzel, severek bağırsaklarını, gövdesini diri
Diri didik didik ettiğim, kanını boğazından akıttığım,
Sağ elimle sıkarak, boğarak, bütün etlerini dişlerimle
Ezdiğim, önemsemediğim, gözsüz, değersiz birini,
İşte böyle söyledi, acımasız kişi, daha da. Birden

Yakalamış beni sımsıkı, baktım beni tuttuğunda solmuş
Sararmış, titreyerek ölüm karşısında, korkunç eller, oyulmuş
Gözler, karmakarışık gövdesi, saçı sakalı, bulanmış
İnsan kanına baştan aşağı, şaşırtan, titreten bir durum.
Gördüm ölümü gözlerimin önünde, korkunç, iğrenç;
Kuruntuya kapıldım, bağırsaklarının içinde kendiminkileri
Yakalanıp parçalanmış sandım, korkunç görüntüsü
Canlandı bellleğimde; iki arkadaşın dev yumruklarıyla
Üç dört kez yere vurur gibi vurmuş o da, titredim,
Kızgın bir arslanın atılıp üzerine bütün bağırsaklarını,
Etlerini, kemiklerini, beyaz iliklerini, yarıcanlı örgenlerini
Doymak bilmeyen karnına parçalayıp indirişi gibi, vurdu
Ürperdim, donakaldım kaygılar içinde, kurudu kanım,
Hep onu görürken belleğimde, kanlı lokmaları çiğnerken,
Ağzından kızıl salyalar akarken, öçalır gibi dişlerinin
Arasında sıkıştırıp ezerken. Ne büyük bir mutsuzluktu
Sanırım benim için. Günlerce dolaştı çevremde, titredim
Korkular içinde bu gürültünün etkisiyle, sarsan ölüm,
Ürküten öldürme isteği; palamutlar, otlarla, yapraklarla
Gidermeye çalıştım açlığımı, susuz, avuntusuz, öce, ölüme yem,
Çok bekledim, sonra, gördüm uzakta kurtarıcı gemiyi,
El salladım, gelsin diye, başardım kaçmayı, koştum kıyıya,
Erdim dileğime; sığındım Greklerin Troya gemilerine.
Söyle bana şimdi, sen bir de sevimli yoldaşın, önderin,
Bulunduğun topluluklar, birlikte denize sığındığın, ne durumda.

Aeolus, Tuscus denizinde sürdürür egemenliğini, şimdi,
Hippotes'in oğlu Aeolus esen yelleri korur gizlilerde.
Bu yeller, bir boğanın sırtındadır, Dulichium önderinin
İlginç anısını yansıtır. Uygun bir havada, özlenen bir
Kıyıya doğru dokuz günlük yolculukta görüldüğüncedir.
Aurora'nın, çevrende dokuzuncu doğuşundan sonra, altın
Tutkusuna kapılan, yanılan, yoldan azan arkadaşlar,
Güçlü yellerle sürüklendiler başka bir yöne.
Yeller, geri dönen dalgalarla yeniden, yakalayıp gemiyi

Aeolus kralının egemen olduğu kıyılara götürdüler.
Ulaştık, dedi, Laestrygon iline, Lamus'un eskiden
Kurduğu yere dalgalarla. Antiphates kraldı orada.
İki yoldaşımla birlikte gönderildim ona. Kaçmakta
Bulduk kurtuluşu, bir arkadaşımla, kanıyla ıslatırken
Azgın, iğrenç boğazını Laestrygon'un üçüncü yoldaşımız.
Seslenmiş adamlarına biz kaçarken Antiphates, toplandılar,
Taşlar, kütükler fırlattılar arkamızdan, batırdılar
Bütün içindekilerle gemileri birden acımasızlar.
Bir gemi kurtulmuş ancak bizi, bir de Ulixes'i taşıyan.
Yoldaşların ölüm acısı çökmüş yüreklerimize, çok mu çok
Yakındık onlar için, üzülerek geldik o kıyıya yine,
Bakarsın uzaktan adaya buradan. Öyle sanırım sen, daha
Iraksın benim yakından gördüğümden. Ey en haklı Troyalı,
Tanrıçanın oğlu, düşman denmez sana, ey Aeneas,
Dinle sözümü, savaştan sonra, durma Ceres kıyısında,
Dahası, Circe koyunda gemiyi demirlediğimiz gün biz
Antiphates'in, Cyclop'un anımsadık azgınlıklarını,
Dayattık gitmeyiz, diye, bilmediğimiz bir konağa,
Söz yazgınındı artık: bu yazgı beni, gönüldeş Polites'i,
Eurilochus'u, içkiye düşkünlük Elpenor'u, bir de
Öteki onsekiz arkadaşı Circe kalelerine gönderdi.
Oraya varıp evin eşiğine ayak bastığımız gün,
Bir sürü gördük kurtlardan, ayılardan, arslanlardan,
Büyük bir korku saldık, birini bile kaçıramadık,
Düşman sayan olmadı, bize saldıran çıkmadı.
Hepsi sevecen, kuyruk salladılar, sokuldular bize,
Yaltaklanarak geldiler ardımızdan, görevli kızlar
Düz mermerlerle döşenmiş bir girişten geçirerek,
Götürünceye değin yanına kraliçenin. Görkemli odada
Yüksek bir koltukta oturmuş, ışıyan giysiler içinde,
Altın işlemeli bir örtüyle çevrelenmiş başı.
Nereidler, nymphalar almış çevresini, ne yün eğirir
İşlek elleriyle, ne de iplik bükerlerdi şöyle:
Toplanmış bitkileri çiçek sepetlerinde gelişigüzel

Ayıran, karıştıran, türlü boyada otlarla birleştiren.
Böyle sürdürür işini Circe. Bilir, yararlanmayı bu
Bitkilerden, düşünce darlığa, gereğince düzenler,
Etkinlikler çıkarır kendisine verilen otlardan.
Koruyor, esenlikler veriyor, yakınlık duyuyor
Bize, bakıyor güler yüzle, sevgiyle, Circe.
Bekletmeden, kızarmış bitkilerin çiğitleriyle
Karıyor balı, şarabı, bitkilerin sütünü, yoğuruyor,
Sonra, bitkilerde saklı tatlı özsuları buluyor,
Döküyor içine yapılan eriyiğin. Biz de, içiyoruz
Bu tadına doyulmaz içkiyi tanrısal bir elden.
Susuzluktan kuruyan dudaklarımızla boşaltınca birden
Su kaplarını, ince bir değnekle ortasından ayırınca
Saçlarını kötü tanrıça, utançla söylenmiş bu, başladı
Dikilmeye tüylerim diken diken, dilim dolanır oldu,
Karıştı sözcükler birbirine, yere bakarken eğip yüzümü;
Sezdim ağzımın kıkırdak gibi hortuma dönüştüğünü,
Şişmeye başlamış boynum, yürümeye yarar olmuş
Bardağı sımsıkı tuttuğum ellerim, çok geçmeden, dönüşmüş.
Öyle güçlüydü ki büyü, bana benzemiş arkadaşlarım da,
Kapamışlar bizi bir domuz damına, domuz görülürüz,
Eurylochus biçiminde; bardaktan içemezdi daha.
Ondan çekinmeseydi, ben kalacaktım yalnızca şimdi
Bu kıllı hayvan sürüsünden, Ulixes de bilemezdi bu
Mutsuz olayı, öçalma duygusuyla gelmezdi yanına Circe'nin.
Barışsever kişi, bir çiçek verdi ona ak, Cyllene'de
Yetişen, büyüde kullanılan, tanrıların mol dediği,
Kökü kara. Güven verdi ona, bildirdi tanrısal uyarıyı,
Götürmüş onu Circe'nin evine, vurdu bu çiçekle dolu,
Uğursuz bardağa, birden değneğiyle başlamış erkeğin
Saçlarını ortasından ayırmaya, Circe, itti Ulixes,
Çekip birden kılıcını korkuttu bu umutsuz kadını.
El sıkıştılar, evlenmek için sözleştiler; istedi
Ulixes, arkadaşlarının bırakılmasını. Seçilmiş
Otlardan özsu serpildi üstümüze, değindi değnekle

Başımıza; söylenen sözlere karşılık verdi sözlerle.
Göstermiş etkisini sözleri, büyü, doğrulduk yerden,
Döküldü tüyler, düzelmiş ikiye ayrılan ayaklar, omuzlar
Oluştu yeniden, bütün bozukluklar yokoldu, koltuk altları,
Kollar eskisi gibi şimdi. Kucakladık ağlayarak ağlayanları,
Sarıldık boynuna kralın, önceden söylenen sözler dışında
Söz söylemedik; bildirdik, iyiliğine karşı, saygımızı.
Bir yıl kalmışız orada, çok uzun geldi bana bu süre,
Çok işler, olaylar gördüm, çok söylentiler duydum,
Neler anlattı bana neler, kutsal yerde görevler üstlenen
Bu dört kızdan biri gizlice, güvenle, dinledim ben de.
Yalnız benim önderimle ilgilenmiş Circe, önemsemiş
Onu. Bir genç adam görünümünde, başının üstünde ağaçkakan
Taşıyan, gizemli bir kişi, mermer gibi pırıl pırıldı,
Duruyordu bu kutsal yerde, donanmış başı çelenklerle.
Öğrenmek istedim kimdi, neydi, neden taşırdı üstünde
Başının bir ağaçkakanı, bilmek istedim, ben de, dinle,
Kulak ver sözlerime dedi kız; Macareus'tu bu, öğrendim
Tanrıçamın gizemli gücünden. Kulak ver anlattığım öyküye.

Bir Pecus vardı Ausonia ülkesinde, Saturnus'un oğlu,
Kraldı, özenle bakardı savaş için yetişmiş atlarına.
Gördüğün gibi yapılı, güçlüydü. Bakıver ne görkemli,
Erkekçe görünümü var, çok becerili bir elden çıkmış,
Gibi. Güzelliği, yiğitliği yerinde; benzemiyor Elis'te
Greklerle beş yıllık savaşta dört kez gözlemci olan
Bir kimseye yaşı. Latium tepelerinde yaşayan bütün
Dryad'lar, görünce kapıldılar alımına, yüzünün,
Güzelliğine, bütün su perileri, naiadlar, nymphalar
Tutuldular ona, gönül verdi Albula, Anios, Numicius gibi
Irmaklarda, Nar, Farfarus derelerinde yaşayan kızlar,
Koyu dalgalar, Scythia kraliçesi Diana'nın ülkesine
Yakın orman göllerinde gezinenler. Hepsinden
Yüz çevirmiş, birini sevmiş nymphalardan, söylenceye göre
Palatinus dağında doğmuş, iki yüzlü Janus'un karısı,

Venilia derler adına. Evlenme çağındaydı o günler, Canens,
Laurentium'lu Picus'a yeğlemişti hepsinin isteğiyle,
Güzellikte benzersiz, türkü söylemekte daha üstün,
Canens denmiş ona bu yüzden, türkücü kız. Ormanlar, kayalar
Oynardı sesini duyunca, yırtıcı yaratıklar yumuşar, uzun
Dalgalı sular, dallarda kuşlar büyülenir, ürperir, titrerdi
Başlayınca türküye kız, dökülünce kadın sesiyle türküler
Ağzından gitti domuz avına gizlice Picus, ilkin,
Laurentium kırlarında. Binmişti korkusuz, atılgan bir ata,
Sol elinde iki kargı, sırtında altın bağlarla
Tutturulmuş Kartaca işi bir av giysisi. Giydiğinde
Oradaydı güneşin kızı da, o bile gelmişti yanında,
Ürkünç bir görünüm yapmak için yeni otlar toplamaya,
Circe'nin adıyla anılan ülkesinden, uzaklardan.
Çalılarla örterek gizlemiş, korumuş delikanlıyı,
Birden şaşıverdi kız, kayınca topladığı otlar,
Bir yanma sezdi iliklerinde derinden, şaşırtan.
Yakan, tutuşturan etkin bir sıcaklık sardı başını,
Açığa vurmak istedi duygularını, atın hızı, bir de
Arkadaşının bastıran ağırlığı engelledi bu girişimi.
Olmaz artık, dedi kız, kaçıyorsun yeller kuşatınca seni,
Başkalaşırım, otlarımın etkisi gitmeyince, bütün,
Kalmaz türkülerimin de sürükleyen, çeken etkinliği.
Böyle söyledi kız; gövdesiz bir domuz görüntüsü
Yaptı, koşturdu kralın gözleri önünde, sonra saldı sık
Ormanda sık çalılıklara, açıkça, sıkıştığı yere,
Atın yaklaşamadığı. Koşmuş ardınca Picus sezmeden
Onun bir görüntü olduğunu bile, fırladı birden
Köpüklü sırtından atın, durmaksızın, boşuna yürümüş
Kalın, sık çalılıklar arasında, hızla, yanıldığını
Anlamadan. Mırıldandı Circe, büyülü sözler söyledi,
Andiçti büyülü ağzıyla bilinmeyen tanrılar üstüne,
Kendisine yardım eden; kararsın diye gümüş gibi ay,
Ya da yağmurlu bulutlarla çevrelensin babanın başı.
Karanlığa gömüldü gökyüzü bu büyülü sözlerle birden,

Topraktan buğular yükseldi, karanlık yolllarda şaştı
Bütün arkadaşları, uzaklaştı bekçi kraldan.
Gününü, yerini seçmiş iyice, dedi ki: gözlerinden belli
Senin içindeki büyülendim güzelliğinle, görkeminle
Ey ölümsüz tanrıça, çekiyor içim seni, yalvarıp
Yaklaşayım diye sana, söndür ateşimi; bırak kaynatan
Olsun bütün varlığı gören güneş, yermeyin acımasızca
Titan, Circe'yi. Böyle söyledi Circe; ters, kaba bir
Karşılık verdi, tepti dileğini, Picus: kim olursan
Ol, senin değilim ben, gözüm yok sende, tutsak
Say beni, önce, yaşam boyu düş ardıma. Gidermem
Seninle yatıp evliliğimin kutsallığını, armağanıdır
Bana Janus kızı Canens'ten. Bir kez daha yakardı
Ona kadın, boşuna: bulacaksın ettiğini benden, artık
Dönemeyeceksin Canens'e! Seven, ancak yerilen kadın
Kiminse, sonuç çıkarır olaydan; bir kadındır Circe de,
Seven, yerilen, dedi. İki kez batıya, iki kez doğuya
Döndü; üç kez dokundu Picus'a değneğiyle, üç kez büyüledi.
Kaçındı, hızla gitmek istedi oradan, hepsi boşuna,
Gördü gövdesinin kaplandığını teleklerle, tüylerle.
Üzgündü, bir daha bir kuş olarak Latium ormanlarına
Dönmekten; deldi sivri gagasıyla dallı budaklı
Ağaçları, yararlardı öfkeyle uzayan dalları.
Kanatlara dönüşmüş erguvan rengi yağmurluğu;
Giysilerini tutturan altın düğme de dönüşmüş başında
İncecik tüylerini ortadan ayıran bir çizgiye, sarımsı,
Artık adından başka bir nesne kalmamış Picus'tan,
Bütün arkadaşları Picus'un boşuna bağırıp durmuş
Kırlarda ona, oysa bir iz bile kalmamış Picus'tan.
Circe çıkmış karşılarına, birden açmış havayı,
Buyruk salmış, dağıtmış yeller, güneş bulutları;
Hepsi birden suçladılar Circe'yi, kralı istediler,
Sıkıştırdılar, korkuttular, öfkeyle kargıları uzattılar.
O da ağulu, öldürücü bir su serpti üstlerine, derin
Bir korkuya kapıldı, yardım istedi Erebus'tan, Chaos'tan

Yeraltı karanlığının tanrılarından, uluyarak Hecate'den.
Şaşılası bir olay, birden çıktı ormandaki yerinden,
Yankılandı bir inilti, sararmış yakındaki ağaçlar,
Kızarmış kanlı damlalardan sıvı serpilen otlar,
Kayaya çarpmış gibi kısık gürültüler duyuldu.
Kara pullu engerekler yerde sürünen, ötcye beriye,
Boşlukta sislere bürünmüş uçuşan görüntüler.
Korkudan titreyen, kaskatı kesilen, şaşkın bir sürü
Yakaran. Dokundu büyülü değneğiyle yaralı yüzlerine,
Yakaranların; bu dokunuşla birden dönüştü genç sürü
Bir hayvan topluluğuna, bir iz kalmamış eski biçimden.
Tartessus kıyısında, batıya yönelmişken Phoebus, batarken
Gün; gizlice, boşuna çevirdi gözlerini Canens kocasına,
Bir toplulukla bütün görevliler dolaşırken ormanlarda
Işıldaklar ellerindeydi görsün diye yolunu karşıdan.
Ne ağlayacak, ne de saçlarını yolacak nympha vardı yeterli,
Ne de göğsünü dövecek; hepsini sindirmişti büyücü,
Dolaşır dururlardı duygusuz, sürgün, Latinus kırlarında.
Sekiz kez gördü geceyi, sekiz kez de güneşin
Yansıyan ışıklarını, gelişigüzel gittiği dağın, oylumun
Tepesinde dolaşırken, son kez gördü Thybris, bu yoldan,
Acıdan tükenmiş kızı, dinlenmeye yatmış serin kıyıda.
Orada gözyaşlarıyla dökmüş acılarını sessiz, üzgün,
Türküleşen sözcüklerle sergilemiş yakınmalarını,
Can çekişen bir kuğu gibi yükselmiş ağıtları, duygulu,
Bir ölüm türküsüne benzeyen. Sonunda bu derin, bitmeyen
Acıdan erimiş bütün illeleri, bir iz kalmamış eskiden,
Yokolmuş hepsi, yavaş yavaş karışmış esen yellere, kız.
Ancak söylence durur orada, Canens törenlerine katılan
Camen denen nymphaların adıyla Camena denir oraya.
Böyle çok öyküler anlatılmış orada bana, gördüm yıllık
Törenlerde birçoğunu ben de. Döndük üzgün, tedirgin
Denize, yeniden açtık yelkenleri, gereğince. Çok güçlük
Çektik, korkulu günler yaşadık bu uzun, bu çetin
Yolculukta, böyle söylemişti titan kadın, önceden daha.
Çekindim, açıkladım durumu, kalakaldım bu kıyıda.

Macareus yok artık. Mermer bir kaba konmuş külleri,
Gömülmüş, bir yazıt dikmiş tepede sütannesi Aeneas'ın
Ona: Cajeta yakmış beni gereğince ateşte, törenle,
Argolis'ten beni buraya götüren, bu sevecen genci.
Bu yüzdendir otlu yollardan çiğlerin toplandığı,
Saptıran yollardan, yalancı tanrıçanın evinden kaçan
Troyalılar, giderler kırlara, sarı kumlu dalgalarıyla
Tiber ırmağının denize döküldüğü gölgeli kıyılara.
Onun olacak Faunus oğlu Latinus'un evi de, kızı da,
Kaçınılmaz oldu Mars. Başlamış dövüşken insanlarla şimdi
Kanlı bir savaş, azgın Turnus istemiş eski sevgilisini.
Toplanmış Latium'da tüm Etrüryalıları, katılmak istediler
Durmaksızın bu uzun, çetin savaşa etkin pusatlarıyla.
Çoğalmış güçleri daha, karşılaşan yabancıların, iki yanda;
Latium'dan yanaydı birçoğu, birçoğu da Troyalılardan
Ordu odağında. Yoksa boşuna gelmezdi Aeneas, yanına
Euander'in, Venulus da kaçak Diomedes'in iline.
Diomedes'tir İapix yöresinde büyük Daunus surlarını
Kuran, ekili tarlaları karıştıran ağularla, doğrulamış
Bunu Venulus bile, Turnus'un isteğince yapıldığını,
Yardım istediğini bu konuda, yadsıdı Sicilyalı yiğit
Onun gücünü, böylece bağışlandı; istemedi savaşta
Kullanılsın diye kaynatasının surları, özel savaşçıları
Bir topluluğun buyruk verecek durumda değildi ona.
İnanmak da gerekmez düzmecelere. Anılar bile çoğaltır
Acılarımı, öykülerde kendimi bulup anlamalıyım. Sonra
Yakılmış güzelim İlion, Pergama'ya yaklaşmış Danaus
Yalımları, kornuç; Naryx'li yiğite yüklendi bütün suç,
Çok ağır ödedi bunu, kızın elinden kızı kapınca,
Dağıtıldı yellerle, bir av oluverdi azgın dalgalara,
Oysa biz Danauslar katlandık yıldırımlara, karanlığa,
Yağmura, göklerin, denizin öfkesine, yıkıma Caphareus'ta.
Bu acılar içinde gerekmez uzun süre beklemem daha,
Grekler daha baştan uyarmıştı Priamus'u, yıkımını

Sezsin diye. O gün kurtardı beni koruyucuları yükselip
Azgın dalgalardan. Korkuya kapıldım ata yurdundan yine,
Anımsatarak eski yarayı yüce Venüs ürküttü beni,
Bir suçlamaydı bu; nice güçlükler çektim çıkınca
Derin suların yüzeyine, nice savaşlar gördüm ürünç,
Benden mutlu bir yardım beklermiş arkadaşlar, onlar
Büyük bir akıntıyla, konuksevmez Caphareus eliyle
Denize atılanlar, birlikte batmak istediğim insanlar.
Onlar olağanüstü bir direnmeyle, bekleyişle savaşta,
Dalgalar içinde bitsin bu yolculuk istediler,
Yılgın kişiler. Acmon kızgın, taşkın büyük bir kaygıyla
Dedi ki: neye varır bunun sonu, ne geçer elinize bu
Direnmeden, yiğitler? Ne yapabilir artık Cytherea tanrıçası
İstese de? Bastırmış korku, sıkıntı çoktandır, yıkım, acı.
Kaygı tükense de korku duruyor tabanda, yıkım dorukta,
Bir yolu yok kurtulmanın ondan. Duyunca bunu yoldaşları
Diomedes'in, kadının yaptığı gibi, hep birden onu izlediler:
Aldırmayız tanrıçanın öfkesine, gözdağına, dediler,
Yüceliği geçerli hıncı değil bizce, diye söylendiler.
Bu kışkırtıcı sözlerle Pleuron'lu Acmon uyandırmış eski
Hıncını Venüs'ün, birden kabarttı öfkesini. Vardı birkaç
Kişi onaylayan sözlerini. Biz gönüldeşler, çoğunluk, kınadık
Acmon'u, çıkıştık ona. Kalkınca yanıtlamaya
Daraldı yolu sesinin, değişti, birden ince tüylere
Dönüştü saçları, boynunu tüyler kapladı, göğsü, sırtı
Öyle, kolları kanatlara çevrilmiş, dirsekleri bükülürken
Başlamış yükselmeye kanatları; çok uzadı ayak parmakları,
Katılaşan ağzı bir boruya benzedi, sonuna dek sivri.
Şaşıp kalmış onu görünce Lycus, Idas, Rexenor,
Nycteus, Abas gibi arkadaşları, oysa çok geçmeden
Değişmiş onların da biçimleri büsbütün; büyük bir sürü
Çırparak kanatlarını yükselen, çevresinde küreklerin
Uçuşarak dolaşan, dönen boyuna. Sen, onları görünce
Birden, ortaya çıkan bu değişik kuş sürüsünden
Anlamaya çalışırsın eskiden kuğu olmadığını bu kuğuların.

Burada ben, İapix'li Daunus'un yerini, kurak kırlarını
Korurum, damat olarak, birkaç adamımla geldim buraya.

Burada, Oeneus'un torunu. Venulus, Calidonia ülkesinden,
Peucetius kıyılarından, Messapia kırlarından gelen;
Orada, ormanların karanlığa boğduğu mağaraları gören,
Hep ıslak, işte buraya yerleşmiş keçi ayaklı Pan,
Dolaşan boyuna. Önceden nymphalar otururlarmış burada.
Ürkütmüş bunları yörede dolaşan Apulus'lu bir çoban,
Birden korkuya kapılıp kaçmışlar önceden, çekinmişler.
Sonra toparlamışlar kendilerini, yermişler bu sığırtmaçı,
Başlamışlar bir halka olup oynamaya, uyumlu adımlarla.
Çoban pek ısınmadı onlara, oynamaya başladı o da, biraz
Köylüce davranışla, yakışıksız sözler söyleyerek uzun
Süre birlikte; odunlaşıncaya değin bütün gırtlağı.
Bir odundu o, özsu ne olduğunu bilmek içindi.
Bir zakkum ağacıydı, dilde acımsı tat uyandıran
Yemişleri vardı, bundandı tatsızlığı da sözlerinin.

Aetolia'dan yardım gelmeyince ayrılmış oradan,
Elçiler bildirdiler başladığını savaşın Rutullerle,
Yardım görmeden, nice kanlar dökülmüş savaşanlardan.
Turnus öfkeyle fırlattı ışıldağı çam kirişlere,
Ateşten korkuya kapıldılar, kendilerini sulara attılar.
Birden tutuştu sakız, mum, öteki yanıcı nesneler,
Kaçtı Mulciber, tırmandı en yüksek yelken direğine,
Başladı tütmeye yanlayan gemi, yükseldi dumanlar.
Bir gürültü duyuldu, İda'nın tepesinden yuvarlanan
Çamlardan çıkan sesleri andıran; tanrıların yüce anası
Şimşirlerden, birbirine çarpan madenlerden çıkan boğuk
Bir sesle, koşulu arslan kükreyişleriyle boşlukta
Yayılan, çıkmış ortaya demiş ki: sensin gereksiz yere
Çıkaran bu yangını, suçlu ellerinle, Turnus, kurtarırım
Onları şimdi, yakamaz bu azgın ateş benim kırlarımın
Bir bölümünü. Böyle söyleyince tanrıça, gürledi gökler,

Çaktı şimşekler, çatırdayan, indi yağmurla dolular;
Karışmış ortalık, uzay, kabarmış birden deniz,
Gümbürdeyen bir çarpışma Astraeus oğulları arasında.
İyiliksever tanrıça, etkin güçlerin birinden yararlanıp
Çözdürdü Frigya gemilerini bağlayan halatları, boşalan
Gemileri sürükleyip denizin ortasına gömdü sulara.
Direğin yumuşayıp odunun gövdeye dönüşmesi gibi
Baş almış eski biçimini, düzelmeye başlamış geminin
Kıvrılan arka bölümü, parmaklara dönüşmüş kürekler.
Ayaklar oluşmuş birden, olduğu gibi kalmış iki yanı,
Alt omurgaları düzelmiş belkemiği biçimini almış;
Halatlar saç olmuş, serenler dönüşürken kollara, renk
Eskisi gibi mavi. Korku saldılar eskiden olduğunca,
Oynaşmaya başlamış deniz nymphaları naiad'lar genç kız
Görünümünde sularda, dolaşırlar yalçın tepelerde topluca,
Serpilir gelişirler ilgilenmezler bile soylarıyla.
Unutmazlardı düşman denizlerinde başlarından geçenleri,
Korkulu günleri, batan gemiyi alttan tuttuklarını
Elleriyle, içlerinden biri götürmeseydi gemiyle Grekleri.
Düşman kesildiler Pelasglara Frigya'nın çöküşüyle;
Bu yüzden baktılar Neritus kayıklarının kalıntılarına
Sevecenlikle, sevindiler görünce kayalıklarda gemiyi,
Sıkışmış kayaların arasında direniyordu kalıntılar.
Bir umut doğdu nymphalar denizindedir diye donanma,
Rutuller savaşından, korkudan uzak kalmış ola.

Durdu Turnus, bu tanrılar ya da tanrılara yaraşır
Bir yiğitlik var sanır gibi. Artık ne genç Lavinia,
Ne ülkesi, ne Diomedes'in yurdu, ne kaynatanın asası
Kalmış, yalnızca utku belleğinde, utandıran bir savaşa
Girmenin acısı. O gün gördü Venüs pusatlarını sonunda,
Oğlanın, Turnus yıkılmış yere; Ardea çökmüş, yalnız
Ünü kalmış Turnus'un. Düşman ateşiyle yandığında, Dardanus.
Evler küller altında boşaltıldığında, yokolduğunda,

Kimseler görmeden, bir sevimli kuş uçmuş çırparak ince
Kanatlarını küllerle kaplı yıkıntılar arasından.
Ses, güzelim gövde, solgunluk gibi bütün nitelikleri
Üstünde ılgarlanan ilin, yalnız bir ün kalmış ilden ona.
Yakınır çırparak kanatlarını şimdi balıkçıl kuşu Ardea.

Şimdi bütün tanrılarda saklıdır Aeneas'ın erdemi,
Juno da kurtulmak ister kendi bitmeyen öfkesinden,
Bugün bile, nerede İulus'a karşı bir baskı görülse,
Gecikmeden gösterir yüzünü Cythera'lı yiğit gökten.
Venüs döndü göksel varlıklara, sarıldı boynuna babanın,
Dedi ki: baba, katı davranmadın, çıkışmadın bugüne değin
Bana, yüz asmadın, şimdi dinle yakınmamı, yumuşa:
Bağışla Aeneas'ımı bana, ben doğurdum onu, şimdi
Sen, büyük baba olmuşsun, ona, ey ulu, yüce tanrı.
Tanrı sayıyorum onu, bütün nedenler yeterli, ne artık ne
Eksik. Bir kez görmüş yönetimin çöküşünü, bir kez de
Bir kez de Styx ırmağında yolculuk etmiş, görmüş akıntıyı.
Uygun görüldü dileği, yüz asmadı buna kraliçe de, sevecen
Bir dille onayladı yakarışlarını, karşı çıkmadı. Dedi ki baba:
Kutlu olsun tanrısal dileğin, isteğin, al oğlunu
Yanına, kavuş dilediğine, bitsin özlemin; dedi Jupiter.
Sonra, uzaydan, çekip götürmüş onu güvercinler, ayak basmış
Laurentum kıyılarına, Numicius ırmağının kamışlar arasından
Yakındaki dalgalı denize vardığı yere. Orada buyurdu,
Arınsın Aeneas'ın öldüğü yer, dinsin gürültü,
Aksın sessizce yatağında, denize, sular, dursun dalgalar.
Buyruğunu getirdi yerine Venüs'ün ulağı, sildi süpürdü
Sularla çevreyi, alıp götürdü ne varsa Aeneas'ta ölümlü
Olan. Arınmış sularla gerçek varlığı kalmış ortada.
Anası kutsal kokularla, yakılarla oğuşturmuş gövdesini,
Ölmezlik otuyla tatlı nectarı karıştırmış, sıvıları,
Koymuş ağzına, tanrısal bir kimlik vermiş ona; Quirinus
Yerlileri İndiges derler, adına tapınak, sunaklar diktiler.

Sonra gelmiş Ascanius'a, Latium'la, Alba denen iki atlı
İle. Sonradan Silvius kraldı orada, kutsal değneği
Atalarından alan, taşıyan oğlu Latinus geçmiş yerine.
Latinus ün vermiş Alba'ya, sonradan Epytus, Capetus olmuş
Kral, bir de Capys, oysa hepsinden öncedir Capys; onlardan
Almış Tiberinus egemenlik asasını, yönetim yetkisini,
Sonra gömüldüğü Tuscus ırmağının dalgalarından dolayı
Vermiş adını sulara. Odur Remulus'la yiğit Acrota'nın
Atası; yıllar geliştirmiş Remulus'u, öykündü yıldırıma,
Çarpıldı yıldırımla; kardeşinden azdı ataklığı Acrota'nın
Öyle gözü pek değildi, buna karşın güçlü Aventinus'dan
Geçmiş ona kalıtımla yönetim, adıyla anılan tepenin
Eteğinde sürmüş egemenliği, dinlenmiş. Palatinus halkını
Yöneten Proca'dan gelir adı, oymuş ülkenin egemeni.
Eskiden yaşamış bir Pomona vardı, Latin ağaç nymphaları
Arasında tanımla, bahçeciliklé uğraşan kimse yoktu,
Ağaç ürünlerinden anlayan, onlara bakan olmazdı,
bulunmazdı.
Ün kazanmış bu işleri bilmekle. Ne ormanları sevmiş
Ne akarsuları, bayılırdı dallardan sarkan olgun yemişlere.
Kargı yerine sağ elinde kıvrık bıçak tutmayı severdi,
Onunla keser olgun yemişleri, ayıklardı yararsız
Sürgünleri, kısaltırdı; çatlamış kabukların arasını doldurur,
Aşılar, ayrılan sürgünleri bağlar, yarıkları sakızla kapar.
Susuz bırakmaz, önler kurağın etkisini, emici köklere
İnce çizeklerle su kaydırır, ıslatır, yeşertir hepsini.
Bu bir eğilim, bir öğrenim, sevgi, gösteriş değil.
Korkarak kırlarda yaşayanların saldırısından kapamış
Bahçeleri, yemişlikleri, önlemiş insanların girmelerini.
Yasaktı Satyrlere, oynayıp zıplayan gençelere, kırlarda
Boynuzlarıyla çamağaçlarını yaralayan Panlara, yaşamı
Boyunca genç kalan orman tanrısı Silvanus'a, hırsızlara
Bıçağıyla, sikiyle korku salan tanrıya, tüm yararsızlara.
Yalnız Vertumnus üstündü bunları sevmekte, ayrıcalıklı,

Daha mutlusu yoktu bunlar önünde başkalarından.
Vertumnus, çokluk, görkemli bir tarımcı kılığında gezen,
Buğday başakları taşıdığı sepetiyle gerçek tarımcı.
Çok kez çevrelerdi başını güzel kokulu kuru otlarla,
Daha önceden biçilmiş bir ottan dönüşmüşe benzerdi.
Hep nasırlı elinde bir keski taşır, onunla kurumuş,
Kavkımış kabukları söküp atmak için uğraşırdı.
Orağı vardı bir de, otları biçmek, asmaları budamak için.
Bir elmerdiveni taşırdı boynunda, yemiş toplamak
İçin öyle sanılırdı. Kılıcı, balık oltasıyla, benzerdi
Bir savaşçıya. Çok değişik görünümler içindeydi, demek
Tadını çıkarıyordu görkemli görünmenin, güzelliğin.
Oyalı bir başlığı şakaklarına indiren, değneğe dayanan,
Ağarmış saçları şakaklarına dökülen, yaşlı bir ananın
Kılığına bürünerek, bakımlı, kollanan bahçeye giren
Vertumnus şaşırmış görünce yemişleri, ne güzelsin,
Diyerek, övgüler döktürerek öpücükler kondurdu ona,
Oysa yaşlı bir kadın görünümü yokmuş onda pek, oturup
Üstüne bir toprak tümseğinin, baktı yemişlerin ağırlığından
Sarkan dallarına güzün, karaağaçtan asılan salkımlara.
Görünce karşısında bu seçkin, övülmüş asma kütüğünü
Dedi ki: verimsiz, üzümsüz bir kütük de olurmuş demek,
Gövdesinden öte bir nesne yok üstünde aranan, istenen.
Oysa karaağaca sarılan sarkan bu üzüm salkımı bağlı
Kalmasaydı ona, düşecekti günün birinde toprağa.
Yoktur bir özelliğin ağacın dışında, değerin onunla,
Ne birlikte sevişme, ne evlilik kaygısı vardır içinde.
Sen, özgür olmasın isterdin, Helena, dolaşmasın gönlünce,
Sürüklemeseydi Lapithleri savaşa, korkak kadın
Olmasın yiğit Ulixes'in karısı daha. Şimdi de sen,
Yerdiğin, evlenmekten kaçındığın yerde, sevmiş seni birçok
Erkek, tanrılar, yarıtanrılar, Alba dağlarında yaşayanlar,
Hep birlikte olanlar, göksel varlıklar. Kendini bilirsin
Artık, anlarsın, birlikte mutlu olmak istersin, duymak,
Öğrenmek dilersin yaşlı kadının ne düşündüklerini senin

İçin, başkalarından daha çok inanırsın sevdiğine seni,
Bırak öyleyse başkasıyla evlenmeyi, seç uygun bir koca
Diye kendine Vertumnus'u, gir onunla yatağa. Katılırım
Bütün düşüncelerine, benim bildiğim gibi bilmiyor kendini
Yeterince, gezmemiş yurdu, bir gün bile çıkmamış evinden
Kimi özgürler gibi dolaşmamış, gördüğünü sevmiş yalnızca;
Sen olacaksın ilki de, sonuncusu da sevdiğinin, adayacak
Sana yaşamını. Gençtir daha, bu görkem, bu gösteriş
Kalmayacak onda, geçip gidecek ne varsa gençlikten elde,
Biliyor o da. Biliyor senin isteğini, dileğini umutlarını.
Senin gibi seviyor o da; senin özenle baktığın yemişlere
İlgi göstermiş o da, ilkin, sevecen elinde tutmuş.
İstemiyor ağaçtan koparılmış yemişleri, sevmiyor artık
Bahçede yetişen yemişleri, bol özsulu yumuşak bitkileri,
Gözü yok senden başkasında, biraz acı yolunda yanana,
Seni sevene, dinle benden neler söyler seni seven,
Düşün. Hınçlı tanrıların gücünden, İdalion'un başeğmez
Tutumundan kaçın. Rhamnus tanrıçasının öfkesinden korun.
Çok korkuyorsun onlardan, ben çok bilgi edindim yaşamdan,
Dinle, bu konuda, bilinir bütün Kıbrıslılarca bu durum,
Yumuşatır, çevirir sevdiğine gönlünü bir karşılaşma, kolayca.

Teucer soyundan gelen, soylu Anaxarete'yi görmüş bir kez
Yüksek soydan gelmeyen İphis, kızı, geçmiş kendinden
Görünce, sarmış iliklerini, ayaklarını bir sıcaklık, gevşemiş.
Kaptırınca gönlünü geçmiş kendinden büsbütün, ürpermiş,
Toparlayamamış kendini, yakararak gelmiş eşiğe, yaklaşmış.
Açmış içini sütanaya, çözmüş sevginin dilini, sermiş
Gönlünü, bir sütoğlunun içini dökmesi güç değildi, anaya;
İçtenlikle sergiledi yanaşma kıza bütün acılarını,
Önüne geçilmez dileğini, yürekten gelen bir incelikle,
Duyuşla, sözler etkindi çıkarken ağzından, okunur gibi,
Gözyaşlarıyla ıslattığı da olurdu kapıdaki çelengi,
Yavaşça çekti yana doğru, taş eşiğin önünde,
Sövdü kapının uğursuz sürgüsüne, kapıya vurarak.

O, bir boğa gibi ürkünç, oğlak burcuna doğru yükselen,
Çelik ya da demir gibi katı, Noricum ocağında erimiş;
Diri köklere yapışmış bir kaya, sımsıkı, küçümseyerek
Yüzgeri etmiş delikanlıyı, büyüklendi söylediği sözlerle,
Alçakça yerdi, kırdı umutlarını kendisini sevenin,
Anaxarete, daha dayanamadı bu ağır sözlere İphis,
Bu derin acıya, kapının önünde tiksinerek dedi ki:
Başardın Anaxarete, şimdi ben, uzaklaştırmak isterim seni
Bu sıkıcı çevremden. Kutla törenle utkunu, sevin artık,
Haykır Pan'a, parlak defne yaprakları toplasın sana.
Utku senin, ben ölümü yeğlerim; sevin, oyna şimdi, kıvan.
En azından övmen gerekir beni, günün birinde seveceksin
Beni, yalandan yarar gelmez bana. Yalnız unutma ki, verirken
Son soluğumu, kapanırken gözlerim ışığa, sevgilimsin yine,
İki can çıkacak benim ölümümle, yalnız ölmeyeceğim.
Bir çıkar gelmez sana duyulmasından ölmemin,
Sevmem gizliliği, kuşkun olmasın, açıklansın olay,
Yayarsın üstüne ölmüş gövdenin acımasız gözlerini sen.
Ey tanrılar, görürseniz ölümlülerin işlerini yukardan,
Anımsayın beni, istemem dil uzanmasın ardımdan, uzun
Yakarışlar istemem, uzun öyküler söylemesin yakınlarım.
Ne koparmışsanız yaşamdan kalsın anılarda, bırakın.
Bunları söyledi İphis, yaşlı gözlerini kaldırdı,
Uzattı güçsüz kollarını, çelenklerle süslenen kapılara,
Kapıda durdu, kaldırıp yukarı sürgü kolunu dedi ki:
Yakışır mıydı sana bu mutsuz, acımasız davranış?
Hızla kadına dönerek eğdi başına, söylerken bunları,
Birden bağlı boynuna geçirdiği iple astı kendini.
Çarpınca ayakları kapıya bir ses duyuldu korkunç,
İnleyen, ürperten, sarsıldı görünce bu kendi canına
Kıyanı kız, titredi, açığa vurdu bu durumu.
Bastı çığlığı görevli kızlar götürürken ölüyü
Eşiğine kapının, anasının yanına; kucakladı katılaşan
Soğuyan, mutsuz gövdesini oğlunun. Mutsuz ananın, atanın
Yakınmalı sözlerini söyledi, tükenerek acıdan, üzüntüden,

İletti kente bir salacayla cansız gövdesini gözyaşı
Dökerek, yakmak, küllerini gömmek için törenle oğlunun.
Çok kalabalıktı yol, çok kimse katılmış ölü törenine,
Oradaydı evi, ulaşmıştı yakınmalar, çığlıklar kulağına
Anaxarete'nin, bu korkak, tanrısal öfkeyi sezen kızın.
Duygulandı, bırakın bizi bakalım bu acı törene, dedi.
Yüksek bir odanın geniş pencerelerinden baktı üzgün.
Görünce salacaya uzanmış İphis'i çakılmış ona
Birdenbire gözleri, bir yanma sezdi damarlarında bütün
Gövdesini saran, sarardı, çekilmek istedi geriye,
Çakıldı, çevirmek istedi yüzünü ondan, yapamadı bunu,
Kaskatı bir kayaya dönüştü koyda, sarkan, uzayan bir
Kayaya, yavaş yavaş bütün gövdesi katılaştı kaldı.
Bir söylenti sanma bunu, bu kaya Salamis'te Venüs
Tapınağında, durur tanrıçanın canlı görüntüsü gibi,
Bakarak ileri. Bir uyarıdır benden yavrum sana bu,
Bırak bu dikbaşlılığı, katıl sevenlere, nympha;
Ne yazbaşı, ne soğuklar öldürmek ister tohumunu,
Ne de yeller ılgarlar, dağıtır dölleşen çiçeklerini.
Bunları söylediğinde güçlü tanrı yokolmuş bütün
Düzmece biçimler, gelmiş eski gençlik geri, gitmiş
Tüm yaşlılık belirtileri, kızdan, gelmiş eski güzellik
Nymphaya. Bulutları yaran bir güneş ışığı gibi
Çıkmış ortaya, parlamış kalkınca tüm engeller, ışınlar
Görünmüş artık, eski yerinde şimdi. Yok bir eksiği,
Etkinlikle bakınca tanrı görüntülerine, sezmiş içinde
Beliren eski acıyı, yine, görüntülerdi.

Ausonia'da Amulius savaşıyordu yine. Yaşlı Numitor
Almış elinden yönetimi Amulius'un, yeğenin yardımıyla,
Kuruldu Palilia surlarında başkentin kaleleri yeniden,
Sabin önderleriyle savaştı Tatius, açınca surlara
Giden yolu, sonra kargılar çıkardı suçlu
Canını, Tarpeia'nın. Sinmiş kurtlar gibi davranan
Curesliler sessizce, derin uykuya dalanlara saldırdılar,

Sokuldular İlias oğlunun sıkıca kapadığı kapılara,
Sessiz. Sezdirmeden Juno'nun adamlarına birisi, gizlice,
Kaldırmış kapının sürgülerini; Yalnız Venüs'tü sezen
Kapı sürgülerinin açıldığını, severek kapardı kapıları
Engel çıkarmasa, buna karşı durmazsa bir tanrı,
Bir tanrı da yardımcı olursa. Yakın komşularıydı
Pınardan yüzü ıslanan Janus'un Assonia nymphaları.
Yardıma çağırdı bunları, uymadılar dileğine tanrıçanın,
Bıraktılar damlasın diye pınardan sular inceden,
Uzak değildi Janus'un ırmağının ağzı buradan,
Açıktı, dalgalar kapamamıştı yolu daha. Boldu yeşil
Kükürt yatakları bu verimli kaynağın altında,
Dumanlarla toprağın altında damarları kızdıran, ısıtan.
İşte bunlardı pınarın altında kaynayıp çoğaltan ısıyı,
Aşırı sıcaklık veren suya, toprağa, Alplerin soğuğuyla
Savaşan, sularla yalımları yarıştıran.
Kızgın yalımlar etkilemiş iki yandan kapı direklerini
Püskürmelerle; kapıda kırıldı direnme gücü Sabinlerin,
Mars'ın savaşkan halkı kapıncaya değin pusatlarını
Çok ısınmış kaynağın tabanı. O gün saldırmış Romulus
Onlara, düşmanlara: kaplamış, önceden, Sabin ölüleri
Roma toprağını, karışmış kaynatanın kanı, damadın kanı
Birbirine bulamış suçlanan kılıçları kızıla;
Onlar ki yiğitçe savaşmaktan kaçındılar, aracılık ettiler
Barış sağlamak için, katılsın diye yönetime Tatius.

Tatius çoktan öldürülmüş, iki halk birleşmiş artık,
Ey Romulus eşitlik tanı yasada; Romulus bakarak Mars'ın
Tolgasına seslendi tanrıların, insanların atasına:
Ey baba, günüdür artık; bırakılmış bir toprak üzerinde
Egemendir Roma, bağlı değildir kimsenin buyruğuna,
Bir ödül söz vermiştin bana, değerli saydığın torununa,
Tut sözünü, yükselt onu yerden, kondur göklere.
Söylemiştin önceden bana, katılayım tanrılar topluluğuna,
Biliyorum, belleğimdedir senin yüce sözlerin,

Vardır göklerin maviliğine yükselteceğin birisi.
Böyle söylemiştin, böyleydi senin övücü sözlerin.
Onaylamış dileğini yüce tanrı, kara bulutlarla kapladı
Ortalığı, korkuttu yeryüzünü yıldırımlarla, gök gürültüsüyle.
Sezdi, kaçırılmanın göksel belirtilerini, yüreğinde,
Yaslandı kargısına Gradivus korkusuz atların ardında
Kana bulanmış araba okuna koşulan, sallayıp şaklayan
Kırbacı vurunca, yükselmiş araba dalarak uzayın
Boşluğuna birden Palatium'un ormanla kaplı doruğuna.
Anlatırken, orada, Quiritlere, İlia'nın oğlu tüzeyi
Kapıp götürmüş onu birden. Esen yellerin etkisiyle
Yumuşak, eriyen ölümlü gövdesi, uçar gibi giden
Güçlü sapanın sıcağından erimiş uzayın
Ortasında kurşun sapan. Daha bir güzel oldu biçimi,
Yaraştı tanrısal yastığa gövdesi, görkemli giysiler
İçinde Quirinus görünümü gibi. Yiten eşine ağlarmış
Karısı hep. Juno, varsın Hersilia'ya, bu dul kadına,
Şunları bildirsin diye, daracık bir yoldan, yollamış İris'i:
Sen, Latinlerin, bir de Sabinlerin içinde kadınların
En soylusu gözde, hepsinden önce seçkin bir erkeğe
Yaraşan kadın, şimdi Quirinus'un karısı olacaksın artık,
Bırak ağlamayı, gözyaşı dökmeyi, kocanı görmen için
Gel ardımca kırlara, Quirinius tepesinde yeşilin, gölgenin
Örttüğü, tapınağına Roma kralının, gidilecek yere.
İris uyarak buyruğa renkli, gökkuşağı üzerinden
Ulaştı Hersilia'ya birden, iletti söylenen sözleri.
Kaldırarak yere dönük yüzünü içtenlikle yukarı birden,
Dedi ki: ey tanrıça, biliyorum kesinlikle kim olduğunu,
Söyleyemem oysa, yönlendir beni, göster yüzünü
Bana kocamın, kimse, yazgım elverirse görmek için
Bir kez daha onu, ben de sığındım demektir göğe.
Sonra duraksamadan çıkıp gitti Thaumas kızıyla
Romulus dağına. Düşmüş, orada, gökten bir yıldız
Yere, tutuştu saçları Hersilia'nın, yükseldi yıldızla

Birlikte o da göklere. Birden kucaklamış onu Roma'nın
Kurucusu, sarmış kadının bildiği kollarıyla bir daha,
Dönüşmüş almış eski biçimini, bilinen adını, yine.
Hora derler adına, Quirinius'un karısı bir tanrıça.

ONBEŞİNCİ KİTAP

SORUNLAR çıkmış ortaya, sorulmuş o günlerde
Kimdir bu ağır görevde, görkemli kralın yerinde.
Gerçek sonucu bildiren söylenti, getirmiş ünlü Numa'yı
Yönetimin başına. Bilmezdi yeterince töreyi Sabinler,
Anlamazlardı yasadan. Üstlenmiş anlayışla bu yüksek
Görevi, araştırarak sorunların doğasına uyanı.
Bu kaygı, bu sevgidir onu yurdundan uzaklaştıran,
Cures'ten ayıran, uzaklara, Hercules iline göçtüren.
İtalya kıyılarında, Grek surlarını kuran kişinin
Sormuş kim olduğunu, karşılık vermiş yaşlı yerlilerden
Biri, çok eskiden, demiş, kurulmuş, bilinmez kimdir kuran.
Bir İberya boğası kılığında, Jupiter'in oğlu, aşarak
Oceanus'u, mutlu bir yolculukla, gelmiş Lacinium kıyılarına,
Öyle denir, gezinirken otlaklarda sığırlar; bir evi
Vardı, varlıklı Croton'un konuksever bir evi, geçirmiş
Eline birçok emek tüketerek onu, girmiş içeri; dedi ki
Çıkıp giderken evinden: torunum günün birinde bir il
Kurar burada. Gelmişti verdiği söz yerine, kurulmuş il.
Argolis'li Alcmon'un oğlu Myscelos güvenilen, bütün
Tanrılarca sevilen bir kimseydi halkın içinde, o dönem.
Uyarmış onu tanrısal yiğit, derin uykuda, değneğiyle
Dürterek, eğilmiş yatağına, demiş ki: kalk git bu ata
Ocağından, Aesar'ın kayalı dalgalı sularına.
Korkutmuş, yıldırmak istemiş, dikbaşlılık göstermiş daha,
Tanrı da, uyku da gitti bu sözlerden sonra, uyandı.
Kalktı birden Alcmon oğlu, toparladı kendini, ayıldı,

Epeyce savaştı kendi kendisiyle, gelince aklı başına.
Çekil git dedi tanrı, yasalar engellemiş gitmesini;
Ölümdü yurdu değiştirmenin karşılığı bundan sonra.
Güneş ışıyan başını gömdüğünde Oceanus'a, battığında,
Kalın örtülü gece yıldızlı başını kaldırdığında,
Dikilmiş karşısına yine tanrı, başlamış uyarmalara;
Önceki gibi; ne gözdağı, ne direnme, ne korkutma.
Kaçınılmaz olmuş başka bir yerde yaşamak,
Severek, bu kutsal öğütün gereğini yapmak; ilde gürültü,
Yasanın eli suçlunun yakasında. Gerek kalmamış tanığa,
Saptamaya, kesinleşince suçla suçlu, anlaşılınca durum,
Dönmüş yüzünü, kaldırmış ellerini tanrılara, yukarı bir
Suçlu duygusuyla başlamış yakarmaya; dedi ki: sen, göğe
Karşı oniki görev üstlenen, yardım et bana, sendin
Uyaran beni suç konusunda. Eski bir gelenek vardı,
Kar gibi taşcağızlarla suçtan kurtarmak, kara taşlarla
Suçlamak. Çok kötü bir yargıya varılmış, kara taşlar
Atılmış acımasız, oy kabına. Sayıldığında oy kabına
Atılan taşcağızlar, dönüşmüş bütün karalar aklara,
Açıklanmış Hercules'in yargısıyla kesin sonuç,
Kurtulmuş artık Alcmon oğlu. Borçluydu bunları hep
Amphitryon oğluna; oydu yürekten özen göstererek
Uygun yeller estiren, gemileri yüzdüren, İonia denizinde,
Tanertum'da, Lacedaemonia kıyılarında, Sybaris'te, Thurium
Koyunda, Japyx ülkesinde, Sallentin'lerin Neretum ilinde,
Crimisa'da karşıdan karaları görerek geçiren, yol aldıran.
Gelir gelmez uzaktan görülen karalara, kıyılara güçlükle
Ulaşmış dilediği yere, Aesar ırmağının ağzına, buydu yazgı,
Yakındı buraya Crototon'un kemiklerinin gömüldüğü yer,
Kutsal sayılan; orada atmış temellerini duvarların
Bugün yiğitin adıyla bilinen ünlü kentin, ilkin.
Böyledir bu yerin öyküsü, söylencesi de, böyledir olayın
Başlangıcı, İtalya kıyısında kentin kuruluşu.

Orada bir adam otururdu Samos'lu, Samos'tan kralın
Baskısından kaçmış, yeğlemiş sürgünü kalmış orada,

Yermiş tiran yönetimini. Gökten uzakmış gibi, düşte
Varmış tanrıların yanına, görmüş onları, düşünen tinin
Gözleriyle, insan gözünden kaçan ölümsüz düzeni.
Özenle, ilgiyle gözlemledi bütün aradıklarını, gönlünce,
Durmuş ortasında sessizce çevresini saran öğrencilerin,
İlgiyle, saygıyla kendisini dinleyen; öğretiyormuş onlara
Evrenin başlangıcını, nesnelerin kurucu özlerini, nedenleri,
Doğayı, tanrıyı, karın yağmasını, şimşeği, yıldırımı, dağılmış
Bulutlar içinde fırtına varmış gibi, Jupiter yıldırımlarını
Atıyormuş gibi, yeryüzünü sarsan depremi, yıldızların dönüş
Yasasını yörüngelerinde, karanlığı bir de. Sonra kınamış
Hayvan bakımına değin töreleri, ilkin; bunun ardından
Bir de söylev çekmiş inanılmaz sözler söyleyen bilicilere:
Siz, ölümlüler, bozmayın kutsallığını gövdelerinizin, kötü
Şölenlerle, kaçın suçtan. Yemişler var öne doğru sarkan
Dallarda, salkımlar asılır çotuklarda, başka tatlı bitkiler,
Otlar, sizin için; kaçının gövdeyi kızdıran, gevşeten
Sütlü besinlerden, Thymia'nın güzel kokulu, çiçekli
Balından. Yumuşak bitkilerle beslenin bu verimli yeryüzü
Doyurur bitkilerle sizi, geliştirir, eti, kanlıyı bırakın.
Ancak aç yırtıcılar beslenir etle, başka yaratıklar değil;
Otla geçinir at, yünlü hayvanlar, sığırlar boyuna, otla
Doyar karınları hepsinin. Alışmamıştır bu tür besinlere
Azgın yaratıklar, yırtıcılar, soydan kan dökücüler,
Arslanlar, Ermenistan kaplanları, ayılarla doymak nedir
Bilmeyen kurtlar, hep kanlı besinleri sevenler.
Uygun bir eylem değildir etin içine et doldurmak,
Yutulan gövdeyle gövdenin açlığını gidermek, beslemek,
Ölenin gövdesiyle gövdeye dirilik kazandırmak, kötüdür.
Böyle verimli, bol, anaların en iyisi doğurgan toprağın
Ürünleri varken, düşer mi sana yararsız besinleri mutsuz
Dişlerinle çiğnemek, karnına indirmek Cycloplar gibi?
Bilmez misin açgözlü, doymak bilmez bir karın, böyle
Kötüye alışmış bir kursak dünyayı yesen dinmez?
Ne mutluydu bu geçen altın çağ dediğimiz süre, bolluk,

Verimlilik içindeydi, ağaçlar yemişlerle, toprak bitkilerle
Dolu, daha kana bulaşmamıştı dudaklar böyle. Çınlardı
Uzay uçan kuşların kanat vuruşlarıyla, korkusuz
Dolaşırdı tavşan geniş kırlarda gönlünce dört yanı,
Balıklar da kolayca kanıp yeme takılmazdı oltaya.
Ne birbirine tuzak kurma vardı ne kötülük düşünme,
Barış içindeydi yaşam. Bir mutsuzluk öncüsü çıkmış
Ortaya, hep olduğu gibi, kıskançlıkla, hınçla bakmış
Çevresine açgözlü, doymaz karnını doldurmuş etle,
Odur kötülüğün yolunu açan. İlkin avcılıkla başlamış
Kana bulanmış demirin ısınması, kirlenmesi; yeterliydi
Önceleri yaşamı sürdürmemiz için kıyına, yıkıma sapmadan
Geçimimizi sağlamak topraktan, ölüme sürüklenmeden.
Yaşamak için yabanları öldürmek doğru, yemek için değil.
Sonra kötülük almış yürümüş, başlamış adaklar, kurbanlar,
Ardından domuz öldürmeler; kıvrık burnuyla topraktan
Yararlı çiğitleri, kökleri çıkardığından, yıllık verimi
Düşürdüğünden. Sonra başlamış Bacchus sunağında keçileri
Boğazlamak, üzüm kütüklerini söktüğünden. Yıkıma sürükledi
İkisini de. Ne suçu varmış memeleri süt dolu sevecen
Koyunların insanlara yarardan, besin, giysilik yumuşak
Yün vermekten, kesilince gövdelerimizi beslemekten öte?
Suçlanmaya değer ne yapmış bu yaratıklar bize?
Ne kötülük gelir boğadan, ne et bilir, ne de kargaşa,
Suçsuzdur, kaygısızdır, işe katlanmak için yaratılmış?
Uysaldır, ne tanrı bilir, ne yakarış, ne yardım, ne ürün,
Koşulmaz olunca kıvrık boyunduruğa tarla sürmek için,
İster onu beslensin de keseyim diye salmayı otlağa,
Katı toprağı sürerken yaralanan boynunu vurur baltayla,
Kendisine tarladan tahıl sağladığı acımasız iyesi.
Bu da yetmez, tanrılara yükletilir alçaklık, onların
Gönlü olsun diye işlenmiş bu suç, çırpınarak,
Acılar içinde ölen boğadan kıvanç duydukları sanılır.
Eksiksiz suçsuz olsun, diye işlem, altın takılarla,
Güzel askılarla süslenir boğa, götürülür sunağa,

Duyulur içtenlikle yakarışlar, yalvarışlar tanrılara,
Görülür alnının ortasına, boynuzlarının arasına
Onun sürdüğü tarladan alınan bir ürün, yemiş; ardından
Boyanır bıçak, görürsün sıçrayıp ışıldayan kanla.
Çıkarılır canlı göğsünden önemli örgenler, bakılır
Anımsanır, aranır tanrısal etkinliklerin belirtileri.
Nedendir insanın yasağa karşı susamışlığı? Nedendir
Ey ölümlü kuşak bu doymazlığın? Yakarırım sana kaçın
Suçtan, kulak ver, uyarılarıma, dinle sözlerimi benim.
Tadına varırsanız boğazlanmış bir boğanın yerken
Etlerini, bilin bir tanrıcınız ağzınızda çiğnediğiniz.
Bir tanrı depretti beni konuşmam için, uydum ben de
Tanrının isteğine, uygun, yakardım. Benim Delphos'a, yüce
Göklere sığındım ilettim yakarışlarımı gönlümce.
Büyük bir gizemi sergiledim önceden, kimsenin bilmediği,
Karanlıkta kalmış bir olayı. Sevinirim yıldızlar arasında
Dolaşmaya, sevinirim oturduğum yerde, yeryüzünü kuşatan
Bulutlar üzerinde uzaklara gitmeye, gezmeye, güçlü Atlas'ın
Omuzlarında durmaya, yukardan aşağıda dolaşan insanlara
Bakmaya; onlar ölüm korkusuyla ne göklere çıkabilir,
Ne de yüksekten, görmeyi göze alabilir evren düzenini.
Ey insan sen, ölüm soğukluğundan korkuya kapılan,
Neden korkarsın Styx'ten, ne yapar sana, bu karanlık,
Bu kurumlu tanrılar, bilicinin sözleri, yalan dünya
Korkuları? Yanmış say bir odun yığınında yalımlar
İçinde gövdeyi, çürümüş toprağa karışmış say, duymaz
Acıyı da, kötüyü de. Tinler için özgürlük ölüm, yurttan
Uzak, başka bir konutta yaşarlar, şimdi bilinmeyen.
Çok iyi biliyorum, Panthous oğlu Euphorbus olduğumu,
Troya savaşında, Atreus'un ikinci oğlunun attığı
Güçlü okla göğsünden vurulan bendim ilkin orada.
Tanıdım şimdi, kral Abas'ın Juno tapınağında, Argos'ta,
Görünce sol elimle taşıdığım kalkanı. Değişmiş
Ancak yokolmamış bir nesne. Dolaşır durur tin
Ötede beride, girer başka canlı nesnelere, geçer

İnsandan hayvana, hayvandan insana boyuna,
Sürdürür varlığını, zaman içinde kalır bütün nesne,
Bir mumun yeni biçimler alışına benzer eriyince,
Ne kalır eskisi gibi, ne de korur eski biçimini;
Bir gerçek varsa şudur değişmeyen; kalır olduğunca
Tin, öğrettiğim gibi, geçer nesneden yaraştığı nesneye.
Bundandır etkin korkunun azgın tutkuyu yumuşatmadığı,
Karnın doymazlığı; dinleyin tanrısal sözümü, bırakın artık
Bildik tinleri yerici ölümle yıpratmayı, kanı kanla
Beslemeyi; yelken açtım uygun denizde, elveren yeller,
Ne korkuya, ne yakarışlara yer var evrenin enginde.
Akıyor bütün varlık, değişiyor, dönüşüyor ne varsa.
Yalnız zamandır kalan olduğu gibi, yolunda yürüyen,
Bir ırmaktır tüm varlık, akan boyuna, başka değil,
Akan zamanda durmayan, dalgadır üstünde dalganın,
Gelen biner öncekinin üstüne, yürür zamanlar
Ardınca zamanların, yenilenir boyuna ne varsa, kalır
Varolan ancak, yenilenir kendince, sürdürür özünü
Yenilendikçe hep, gelişir içinde bu yenileşmenin varlık.
Görürsün, yükselir denizden ışığa karşı gece, yoğun
Karanlığın ardından parlayan ışıklar yukarı çıkar.
Değişir gökyüzü görünümü, çekilince dinlenmeye tüm varlık
Kucağında sessizliğin, pırıl pırıl atların koşulduğu
Arabasıyla gelince Lucifer, günün ışıkları vurur
Evrene, aydınlatır ortalığı Pallantias, Phoebus'un
Gönlünce. Kızıldır kalkanı güneşin, yükselirken yerden,
Kızarır yeryüzü günaçımında, gün batımında, parlaktır
Yükselince doruğa, genişler uzayın yayılım alanı, uzak
Kalır yeryüzünün koyuluğundan, büyük ışınların etkinliği.
Kalmaz artık Diana'nın karanlık biçimi gecemsi,
Değişir, gelen günün ilk bulanıklığı, daralır, ufalır,
Büyür aydınlık daha da, silinir tüm gölgeler. Bu ne?
Görmez misin bu dördüz dönüşüm biçimlerinde yılın
Tüm yaşam evrelerimizi yansıtan durumları şimdi?
Körpe dönemine benzer bir çocuğun, başlangıcı yılın,

Öyle yumuşak, ince, bahar evresi. Yeşerir ortalık,
Yükselir bitkiler, otlar verimli, körpe; yarının köylüsü.
Donanır kırlar, yaylımlar boyam boyam çiçeklerle,
Otlarla, dallar, ağaçlar bezenir, yeşerir yapraklar hep.
Gelir ilkyazdan sonra gelişkin yaz, güçlü gençlik,
Bulunmaz başka dönemlerde bu sağlık, verimlilik,
Etkinlik, girişim. Gelir bu evrenin ardından,
Gider gençlik çağının ateşi, bir gevşeme, yumuşama
Getirir olgunluk, gençlikle yaşlılık arasında, başlar
Görünmeye şakaklarda yer yer aklar, kırçıllaşmalar.
Gelir yavaş adımlarla korkunç kış, apak ortalık,
Dökülür bütün saçlar, ya da hepsi ağarmış durur,
Başlar durmayan bir dönüşme, değişme, güçten kesilen
Gövdemizde boyuna, neydik ne olduk şimdi, yarına yok
Kalacağımız daha. Bir gündü, karnındaydık anamızın,
Gelecek insanlar için döldük, tohumduk, varlığımızla.
Doğanın yaratıcı eliyle çıktık genişleyen karnından
Ananın, bizi sımsıkı kuşatan, ağırlığı taşıyan yerden,
İstemedi orada kalmamızı doğa, salıverdi özgür uzaya.
Şimdi güçsüz bir bebek getirilmiş dünyaya, açmış
Gözünü, dört ayaklılar gibi oynatır elerini, ayaklarını,
Başlar yavaş yavaş emeklemeye, salınır üzerinde
Dizlerinin, güvensiz, sendeler, oynatır güçsüz
Sinirlerini, çabalar, güçlenir, gelişir gençlik yolunda,
Hızlanır, erer olgunlaşıp çalışma dönemine, iş çağına,
Yeniden başlar güçsüzlük yolunda yürümeler, yaşlılık.
İşte budur sarsan, yıpratan ilk gençlik yıllarının
Gücünü, budur Milon'u kocaltan, ağlatan, güçten düşüren,
Hercules gibiydi güçlü kolları, gergin kasları vardı,
Şimdi gevşemiş, pörsümüş sarkar iki yanından.
Ağlayarak bakmış aynaya yaşlı kızı Tyndarus'un
Kırışmış yüzü, sordu kendi kendine nedir bu yıkım
Bir daha. Sen kemiren zaman, sen kıskanç, mutsuz yaş,
Bütün yıkımlar sizden; azgın dişleriyle kemirerek
Değişmenin, sürükleyen yavaş yavaş hepimizi ölüme.

Sürekli değil bizim kurucu öğeler dediğimiz,
Anlatayım dinle, neden, ne yolla dönüşür bu öğeler.
Dört öğe vardır evren bütününde bütün varlığı kuran.
Ağırdır onlardan ikisi, çeker aşağı doğru, birine
Toprak deriz birine su. Yoktur öbür ikisinin
Ağırlığı, yukarı çıkmak ister bu yüzden boyuna,
Basınç yapmaz, yeldir, ondan yeğnik olan da ateş.
Ayrılınca birbirlerinden bu öğeler oluşur varlık türleri,
Döner özler kökene. Toprak yumuşak akan sıvıda, çözülür,
Akışkan, uçucu olunca su gevşer, yeğnir sis olur,
Buğulaşır, döner yeniden eski durumuna, yağar yere
Yoğunlaşınca; yeğnir sonra yükselir su kızgın uzaya.
Sürer gider boyuna bu karşılıklı dönüşme, yolunca.
Yükselir karışırsa havaya yoğunlaşan ateş, havadan iner
Sular aşağıya, topaklanır yuvarlanır dalgalar yerde
Kalmaz bir biçimde değişir nesneler, yeni varlıklar
Yaratır doğa severek, üretir birinden ötekini,
Yokolmaz evrende bir nesne bana kalırsa, değişir,
Dönüşür bir biçim içinde, doğuş oluş dediğimiz bu,
Birinden çıkar öteki, gelenden giden, gidenden gelen.
Almaz eski biçimini bir daha değişen, yokolmaz da,
Kalır evrende, değişerek, bir biçim altında değil
Değişim kanımca, belli bir durumda sürüp gitme yok.
İşte böyle geldiniz altın çağından demir çağına;
Böyle yönlenmiştir ülkelerin yazgısı da. Deniz gördüm
Eskiden kuru topraktı yerleri, dalgalar arasından çıkan
Bölgeler gördüm. Denizde yaşamış midyeler denizden
Uzaklarda durmakta şimdi. Kimi yüksek tepelerinde
Dağların eskiden kalma gemi demirleri, zincirler görülür.
Oylumlara dönüşmüş akarsuların etkisiyle birçok ova,
Dağlar var ovalara dönüşen düzleşerek, aşınarak,
Nice kurak yerler dönüşmüş bataklıklara, şimdi,
Nice bataklıklar kurumuş susuzluktan, şimdi çorak.
Burada pınarlar oluşturur doğa, kurutur kaynakları
Ötede, akarsular çıkar derinlerinden toprağın, beride

Kurur eskiden yerden fışkıran kaynaklar, yokolur.
Topraktan çıkar burada Lycus, yine toprak yutar onu
Orada, giden uzaklaşan buradan yeniden çıkar oradan.
Emilen sular şimdi başka bir yerden çıkar
Argolis ovasında büyük Erasinus akar.
Kurumuş, derler, kaynağı Mysia'daki Caiecus ırmağının
Kesilmiş suyu, başlamış sonradan akmaya başka yerde.
Böyledir Scania kıyısından akan Amenanus da, şimdi,
Kurur geri tepince, bastırınca kaynaktan gelen sular,
İçilirmiş eskiden, şimdi karışıyor Anigros sularına,
İçilmez şimdi; inanmak gerekirse sözlerine bilicilerin,
Hercules'in oklarını taşıyan vurmuş bir Centaurus'u
Yıkamış o da yaralarını o yüzden kirlenmiş bu sular.
Öyle değil mi Scythia dağlarından akıp gelen
Hypanis? Kaynağında tatlı, denize döküldüğünde tuzlu.
Taşkın sularla çevrilmişti Pharos, Antissa, bir de
Fenike'nin Tyros ili, bugün kalmayan adalar, varken.
Bir yarımadaydı Leucas, eskiden, insanların yaşadığı,
Dört yanı deniz şimdi, bir ada. Bitişikmiş İtalya'ya
Zancle, öyle söylenir, taşan sular ayırıncaya,
Azgın dalgalar anakaradan koparıncaya değin, birmiş.
Araştırırsan Helice, Buris gibi Achaia illerini
Görürsün kaldıklarını sular altında, batmış gemiler,
Evler, duvarlar bulursun denizin dibinde. Yükselir
Bir tepe çıplak ağaçsız, Pitteus kenti Troezen
Yakınında, geniş, dümdüz bir ovaymış eskiden, şimdi
Sivri bir tepe; korkunç söylence yeri; uğuldayan,
Gürleyen, kıvrılan azgın yellerin kapatıldığı oyuk,
Karanlık, çevrinir yeller kendi yörelerinde; çıkacak
Bir yol arar, bir yarık bulamaz, inler, solur hızla
Burnundan, derisi şişen, öne arkaya sıçrayan
Saldıran, çekilen iki boynuzlu bir teke gibi kabarır,
Toprağın altı, gürlemeler yükselir, sesler duyulur,
Bugün de durur orada bir tümsek, yüksek bir tepe
Görünür, kaskatı kesilmiş uzun süreden beri.

Neler bilirdik böyle duyulmuş, görülmüş olaylardan.
Çok azı kalmış bunların. Neden? Olmamış mı suyun
Değişimleri pek etkili? Soğumuş ortalık, kuşlukta
Donan kaynağın ey boynuzlu Ammon; öğle, akşam sıcak.
Yakılmak için toplanmış odunlar Athamanas pınarında,
Öyle söylenir, ay en kısa yolu bitirince yörüngesinde.
Bir ırmak var Cicones yöresinde, taşa dönüştürür içenin
Bağırsaklarını, dokunanın mermere. O yörede yine
Crathis ırmağı akar Sybaris yakınında, çevreler yurdumuzu,
Altına çevirir ıslanan saçı, kılkapan oluşturur.
Yalnız gövdelerde görülmez böyle tansıkları suların
Tinsel alanda da şaşırtan etkinlikleri vardır büyük.
Kim duymamıştır karanlık sularından Salmacis'in,
Aethiopia gölünden içenin çıldırdığını birden,
Bütün gücünün kesildiğini, yere yıkıldığını?
Clitor kaynağından susuzluğunu gideren ürker şaraptan
Sevinir pırıl pırıl, katkısız sudan içtim diye;
Azgın bir düşman çıkarmış gibi kızdıran şaraptan,
Sularda; sanır, söylendiğine göre; Amythaon'un oğlu
Yıldırım çarpmışa dönmüş görünce Proetus kızlarını
Okunmuş üflenmiş otlar atmış sulara, kurtarmış onları
Bu çılgınlıktan, bundandır sularda şarap korkusu.
Başkadır Lyncestia ırmağının etkisi, bundan,
Kim ölçüyü kaçırırsa, gırtlağında, yudumlarken bunu
Başlar yürürken sendelemeye, salt şarap içmiş gibi.
Bir yer vardır Arcadia'da, eskilerin Pheneos dediği,
Şaşırtır insanı görünce, korku salar geceleyin;
Yıkım getirir gece içilirse suyu, gündür sakıncasız.
Başka sularda da vardır değişik etkinlikler, ayrıca.
Bir zaman Ortygia yüzerdi sular üzerinde, bir yerdir
Oturulan şimdi. Bir zaman korku salardı Symplegad'lar,
Yarılan dalgalar uğuldayarak çarptıkça, kayalara Argo'ya;
Şimdi sessiz, kımıldamadan dururlar yellere kaşı.
Kızgın, kükürtlü yalımlar püskürürdü bir zaman Aetna
Ağzından, şimdi ne yalımlar çıkarır, ne de yakar.

Soluk alıp veren canlı gibidir yeryüzü, yaşayan,
Kızgın soluklar, yalımlar çıkaran, soluyan yer yer,
Anlaşılır kolayca bu solunum yollarının değiştiği hep,
Bir olur açılır, bir olur kapanır soluma boruları,
Büyük mağaralarda sıkışır, kalabilir yeğnik yeller,
Yığılır kayalar üstüne kayalar, fışkırıp yalımlar
Oluşturan korlar içinden dağların, başlar ürkünç yangın;
Gün olur durur esen yeller soğur mağaralar; yakalar
Gün olur ateş toprağın kolay tutuşan ziftini,
İnce dumanlar çıkar orada sarımsı kükürtten; toprak
Gidermezse sıcaklığını, duymaz ateşin açlığını yeterince;
Tükenmiş geçen uzun çağlarla toprağın besini de,
Doğanın yeyip yutan gücü tüketmiş ne varsa yemeye,
Gidermiş açlığını, kalanı da bırakmış ateşe hepten.
Erkekler yerleşmiş Pallene'ye Hyperea'da, söylence, bu,
Yumuşak ince tüyden örtermiş gövdelerini, hepsinin
Dokuz kez gömülürlerse Tritonia bataklıklarına.
İnanmıyorum buna ben. Söylenir İskit kadınlarının da
Kimi yerlerine ağu sürdükleri bu yöntemle. Kanıtlanınca
İnanırız bu tür olaylara, öyle gerekir; görmez misin
Sıcağın etkisiyle gevşer, çözülür bir gövde, kolayca
Dönüşür başka yaratığa, ufalır daha, kısa sürede?
Bak, adak diye boğazlanmış bir boğa gömülü gizlice;
Deney öğretiyor, çiçeklerden balözü toplayan arılar
Kokuşmuş nesnelerden kaçar, eski gelenek üzre gezer
Çalışır kırlarda, didinir ürün vermenin umuduyla hep.
Toprağın altından çıkarır eşek arılarını soylu at.
Yerin altından çıkarır kıvrık kollarını, basık
Gövdesini yengeç, sever ıslak kıyılarda yaşamayı,
Başka yerden çıkar kıvrık kuyruklu korkunç akrep.
Kırlarda, yapraklar arasında dolaşan, bozumsu iplikler
Örmeye çalışan böcekler vardır, halkın ilgisini çeken,
Onlar ölümcül kelebeklerle şaşırtıcı biçimler dokuyan.
Çiğitler vardır çamurda yeşil kurbağalar ürer ondan,
İlkin yoktur ayakları, sonra yüzmeyi sağlayan kalçalar

Oluşur, uzun sıçrar, atlamaya başlar kendince böyle,
Kalkık durur önü arkasına oranla gövdenin.
Böyle değil yeni doğmuş bir ayı yavrusu bile,
Gelişmemiş, yetersiz yavruyu sızan sıvılarla besler,
Biçimlendirir ana, karnında, sonra olgunlaşır yavru.
Görmez misin balözü taşıyan arı soyunu, altıgen
Petekler oluşturur mumla, sarar çepeçevre gümeci,
Elsiz ayaksızdır doğumda çıkar ayaklar, kanatlar sonra?
Juno'nun kuyruğu yıldızlarla süslenmiş kuşu,
Jupiter'in pusatlarını taşıyan kuş. Cythera güvercinleri
Yumurta sarısından çıkan bütün kanatlı yaratıklar,
Bilmez miydin böyle olduklarına inanıldığını sen de?
İnanır kimiler, mezarda çürüyünce gövde, bir yılana
Dönüşürmüş insanın, olduğu gibi kalan belkemiği.
Söylenir bunların hepsi bütün soyların kaynağında,
Burada, kendi kendini yenileyen, üreten bir kuş var
Sözkonusu, Phönix derler ona Asurlular, ne yemiş
Yer, ne bitki; günlükten dökülen gözyaşı, ıtır besini.
Beşyüz yıl yaşar da doldurursa süresini, kurar
Bir yuva, ya salınan hurmaağacının doruğunda, ya da
Meşe dalları arasında pençeleriyle, çıplak gagasıyla.
Tarçın sümbül başakları altında yerleşirse bu kuş,
Sarı mür, yakı ağacı çalılıklarında saklanırsa
Çıkar doruğa, güzel kokular içinde geçer yaşamı.
Sonra, söylenceye göre, çok yıllar geçer aradan,
Bir yavru phönix doğar babanın varlığından.
Gelişince yeterince o da, güçlenince, erince çağı,
Yuvanın basıncıyla sallanan ağaç dallarından uçar,
Taşır yavrumsu varlığında beşiği, yenileri için,
Esen yellerle babasının mezarını, Hyperion iline,
Varır, koyar hepsini kutsal Hyperion'un kapısı önüne.
Seyrektir sanırız böyle şaşırdığımız olaylar,
Cücelere değgin sırtlan soyu da böyledir işte,
Kadıncıkmış önceden, sonra baskısından erkeklerin
Erkek olmuş görünüşte. Etle, yelle, havayla geçinir.

Ona değen, boyasına bürünür, başka türlü görünür.
Yenik düştü üzüm başlıklı Bacchus'a Hind vaşağı,
Bir söylentiye göre çok işeyen, taşa dönüştü
Birden soğuk havanın etkisiyle kaskatı kesildi.
Böyle katılaşır birdenbire mercanlar da havadan
Atınca onları dalgalar yumuşak otlar arasına.
Batmış daha önceden gün, gömülmüş derinliğine denizin
Phoebus'un soluyan atları ben anlayıncaya değin bu sözleri,
Bu yeni biçim alışları. Böyle kavrarız bütün değişimleri,
Böyle anlarız insanların güçlendiğini, geliştiğini, yıkımını,
Böyle güçlüydü, erkliydi, büyüktü erkekler, değerleri,
Eskiden; on yıl boyunca ne kanlar dökmüş deniz kıyısında
Troya, şimdi yerle bir olmuş yıkıntılar kalmış geçmişten,
Ataların anıt mezarları vardır eski devletin yerinde.
Ne ünlüydü Isparta, altın çağındaydı eski büyük Mycneae.
Ne Cecrops var bugün, ne Amphion'un kargıları, yayları,
Isparta'da, eski Mycenae de yıkılmış gitmiş. Ne kalmış
Thebae'den, Oedipos soyundan adlarından başka bugün?
Nerede Pandion soyu, nerede Athena? Bir söylencedir kalan
Apenninus'tan çıkan Tiber kıyısında, sağlam temeller
Üstüne kurulmuş, erkli, büyük, Dardanus Roması'ndan.
Bambaşka bir biçim almış artık, gelişerek, geniş dünyada
Yükselir yine günün birinde. Söylentiye göre, bildirmiş
Önceden bilici, bütün başına gelecekleri. Anımsarım kaygılı
Aeneas'ın dediklerini, ağlardı Troya'ya, Priamus oğlu
Helenus, sen, sarsılmaya başladığında Troya'nın egemenliği
Bilirsin, ey tanrıçanın oğlu, önsezinle duygularımı benim,
Yıkılmadı Troya büsbütün. Sen ayaktasın daha, korursun.
Kurtuldun ateşten, kılıçtan, gidiyorsun alıp yanında Pergamus'u
Kurtararak, çekilsin Troya'dan yabancılar, gidin buradan
Artık, bu güzel yurttan. Bilirim Frigyalı torunlar kurmuş
Bu ili. Görülmemiş, görülmez bir dengi daha, öyle büyük.
Yaşayacak içinden çıkan yiğitlerle çağlar boyunca,
Sürdürür egemenliğini onlarla dünya tanrıçası, Julus
Soyundan gelen. Kim yararlanırsa yeryüzünden sevinir

Gökteki yerinden; en yüksek erek sayar gökyüzünü.
Böyle söyledi Helenus, koruyucu tanrılarına Aeneas'ın.
Seviniyorum düşündükçe, yeniden kuracağını büyük kenti,
Frigyalılara yarar, Pelasglara karşı bir başarıydı bu.
Gidemem artık uzaklara çoktandır yolları unutmuş
Atlarla, değişmiş gökyüzüyle bütün nesneler, yeryüzü,
Yeryüzünde ne varsa değişmiş hep. Özgür dolaşan
Tinleriz biz, bir bölümüyüz evrenin, gövdeden yoksun;
Gireriz bir azgın yaratığın gövdesine bile, kalırız
Onun göğsünde, başka gövdelerde, ataların tinlerinde,
Kardeşlerimizin, sevilmiş bir kimsenin varlığında,
Sürer yaşamımız başka bir biçimde, görünmeden kimseye,
Olur koruduğumuz insan özelliğimizi yine insanda.
Sakınalım Thyestes'in alçak şöleninde karın doyurmaktan.
Ne korkunç alışkanlıktı yemek insan ölüsünü; böyle bir
Şölen düzenlemek, bıçakla yarıp boynunu bir dananın,
İnsanın, duyarak çığlıklarını, boşaltıp yemek içini.
Ne acıdır, çığlıkları bir çocuğunkine benzeyen oğlağı
Parçalamak, ürkmeden, yemle kandırıp kuşu yemek,
Bağırtarak; bitmez insanların bu tür kötülükleri,
Öldürmede, kıyımda, yozlaştırmada, nereye varacak bu?
Besler boğayı, sonra adar atalarına, götürür keser;
Korkunç kuzey yellerine karşı koruyucudur koyun,
Yünüyle, sütle doldurur avucu sağılan keçi,
Tuzaklar, ağlar, düğümler, ilmikler, türlü kandırmacalar,
Oyunlar bırak hepsini, yakalama ökseyle kuşları da;
Düşürme tuzağa ağlarla, ürkütücü yamalarla geyiği,
Yem takma gizlice, kıvrık kancaların ucuna, kandırma.
Kötüye, acımasıza gerekeni yapmakla yetin, aşırı gitme;
Ağzına koyma hayvan etini, uygun bitkilerle beslen.

Bunları söyledikten, daha başka bilgiler verdikten sonra,
Söylenceye göre, dönmüş Numa yurduna, Latiaris'e geçmiş
Halkın çağrısı üzerine, yurdunda, yönetimin başına,
Omuzlarında taşımış onu bilici kızlar, kutlamışlar onu

Bir nymphanın kocası diye; öğretmiş kutsal adakları,
Törenleri, kötü savaş yerine yararlı barış yollarını.
Yaşlıydı, yaşamıyla birlikte bitti egemenliği de, barışla,
Gözyaşı dökmüş Numa'nın ölümüne bütün Latiaris halkı,
Genci yaşlısı törende; kentten uzaktaydı karısı, gizlenmiş
Aricia oylumlarında, sık ağaçlar altında; ürküttü
Ağlayıp inlemelerle, çığlıklarla Orestes Dianası'nın kutsal
İşlerine bakan görevlileri bile. Sık sık uyarmış onu
Göllerin, kırların nymphaları, kulak asmamış öğütlerine.
Dedi ki yiğit Theseus, bu bağırıp ağlayan kadına, tut
Kendini, yararı yok ağlamanın, yazgı neyse odur, bakıver
Başkalarının benzer yazgılarına, bırak acıyı sızıyı,
Açılır yüreğin daha kolay. Başka bir yol bul kendine,
Yumuşatır acını, benim sözlerimden etkilidir senin için,
Kendine gelişin. Kulak tutmuşsan Hippolytus'un sözlerine;
Babasının düşüncesizliği, Phaedra'nın kötülüğü yüzünden
Ölüme gidenin, şaşarsın daha da, ağır gelir kanıtlanması:
Bendim işte o. Günün birinde tuzağa düşürmüş beni
Pasiphae'nin kızı, kirlettim atamın kutsal yatağını
Uyarak bu kızın isteğine, bir suç işledim ağır,
Korkudan, densizlikten ya da aşağılanmaktan olsa
Gerek. Kovmuş ilden beni babam, sürmüş uzaklara, söverek
Ağır yergiler, kargışlar yağdırarak ben kaçarken,
İstemiş düşmandan başımı bile. Uçar gibi giden
Arabayla varmak istedim Pitteus'un Troezen iline.
Vardım Korinthos koyunun kıyılarına; birden yükseldi deniz,
Bir akıntı kabaran sularla, dağlar gibi yükselen,
Şişen bulutlar gibi, büyüyen, genişleyen, gürleyen gökte,
Çatırdayan, yarılan dalgalardan çıkan boynuzlu boğa gibi,
Göğsüne değin havaya yükselen, ayağa kalkan, görünen,
Deniz sularını derin öfkeyle, hınçla burnundan püsküren.
Yüreğini oynatmış arkadaşların; ben korkmadım pek,
Sürgünü düşündüm yalnız, öfkeyle denize çevirmiş atlar
Boyunlarını, gidiyorlar hızla, korkudan dikilmiş kulakları,
Korkarak hayvanlardan atlar, yüksekten yuvarlandılar

Uçurumundan, ben çekmeye çabaladım güçsüz ellerimle
Soldan, ak köpükler üzerinden sulara batmış dizgini,
Eğilerek, gerilerek, arkadan yakaladım kayışları sımsıkı.
Önlemeye yetmezdi gücüm atların azgınlığını, taşkınlığını,
Kendi çevresinde durmadan dönen dingil yanında,
Kazığa çarpıp kopmasa, parçalanmasa bir tekerlek.
Bir çarpış düşürmüş arabadan beni, dolaştım kayışlara,
Birbirine geçmiş, karışmış sinirlerim, yara bere içinde,
Bir direğe asılı kaldım canım dişimde; gücüm kesilir,
Düşer elim kolum, bir çatırtı kırılan kemiklerden,
Acılar içinde göçer dünyadan tin, gövdeden iz yok,
Yalnız dağılmış parçalar kalmış yaralardan bilinen bu.
Karşılaştırabilir misin, ey nympha, çektiğimi çektiğinle?
Keser mi gözün? Bir ülke gördüm ışıktan yoksun,
Paramparça bir gövde yüzerdi Phlegethon sularında.
Dönmemişim yeniden yaşama, Apollon oğlunun etkin
Emleriyle. O zaman, yeni güçlü otlarla Paeon'un becerisiyle
Canlandım Dis'in densiz ülkesinde, yeterli değilmiş
Anlayış gücüm böyle yararsız, gereksiz bir armağanın
Ne olduğunu, Cynthia'nın yoğun bulutlarını kavramaya.
Sonra kurtulmuşum baskıdan, sıkıntıdan, ermişim güvene,
Ancak eklenmiş yıllar birbirine, tanır oldum ortalığı,
Düşünmüş uzun boylu, Delos'ta mı, Girit'te mi otursun
Diye. Bırakmış Delosu'u da, Girit'i de, tanrıları da,
Getirmiş buraya, yerleştirmiş beni. Sonra döndü,
Atları göstererek dedi ki: sen Hippolytus'tun önceden,
Bundan sonra Viribius'tur adın, öyle anılacaksın.
O günden beri korurum bu kırları, küçük tanrılardan
Birinin adıyla, bir tanrıça korur beni, bağlıyım ona.

Yetmemiş gidermeye üzüntüsünü Egeria'nın böyle
Takma sanla yaşamak, uzanmış dağın en düz eteklerinde,
Dökmüş gözyaşlarını sessizce; sonra çok acımış Phoebus
Kızkardeşine, gösterip ona bağlılığını, yaratmış serin
Bir pınar, ölümsüz, ince dalgalı, bir kaynak, gövdesinden.

Etkilenmiş bu olaydan nymphalar, Amazon oğlu, şaşmış
O da Tyrrhenus tarımcısı gibi, hani durarak ortasında
Gören bu ilginç yazgı keseğini, kendiliğinden, kimsenin
Etkisinde kalmadan, oraya bakan, birden toprak kılığından
Çıkan, insan biçimini alan, ağzı belirginleşen,
Gelecek üstüne bilgiler veren, yerlilerin Tages
Dedikleri adam; budur ilkin Etrüsklere gelecek üstüne
Açıklamalar getiren, ya da Romulus gibi eskiden,
Palatinus tepesinde, gördü birden, yapraklarla örtülmüş
Bir kargı, oysa bir ağaçtı bu kargı değil artık,
Derin köklerini salmış toprağa, ince yapraklı,
Sevimli bir ağaç, kesici bir ok değil; şaşmış halk
Oturmamış gölgesinde kimse şaşıp kalanlardan;
Boynuzlarını ırmağın sularında gören Cipus gibi.
Görünce sudaki yansımaları gerçek sanmış, yaklaşmış
Onlara, kaldırmış dayamış alnına parmaklarını,
Görüntüye yöneldi çokluk, çevirmedi gözlerini daha,
Kalıverdi öyle, düşmana yenilip yurda dönünce,
Dikildi, gözlerini, ellerini göğe kaldırarak dedi ki:
Ey tanrılar, açıklayın yaptıklarınızı, bu şaşılası olayı da,
Mutluluğu da, mutlu olsun Quirinus ili de, halkı da;
Benim için sakıncalı olsa da. Yığdı üstüste yeşeren
Otları, yaklaştı kızgın yalımlar çıkaran adak ocağına,
Döktü adak kabından şarabı ateşe, sorarak bunun yorumunu,
Titreyerek, korkarak kaldırdı kesilen koyunun barsaklarını.
O zaman baktı bu adaklara Tyrrhenius gözlemcisi, bilici,
Öğrendi nesnelerin büyük dönüşümlerini onlardan,
Açık değildi yeterince bu. Sonra keskin bakışlarını
Kaldırıp hayvan liflerinden çevirdi Cipus'un boynuzlarına,
Dedi ki: kal sağlıcakla ey kral, sen de ey Cipus, burada
Boyun eğecek boynuzlarına Latium kaleleri de, bu yer de.
Kalk, duraksama daha, yürü hızla çekinmeden, içeri açık
Kapılardan, böyle istiyor yazgı. Kral olacaksın ilde,
Senindir sonsuza değin egemenlik asası, güvenceli.
Geriledi bir adım, çevirdi üzgün yüzünü kapılarından,

Kalelerinden kentin beri, dedi ki: ey tanrılar önleyin
Bu kötü yazgıyı; koruyun beni. Yeğdir sürgünde yaşamam,
Capitolium'da kral olmaktan. Bunları söyledikten sonra,
Toplantıya çağırdı yönetim kurulunu, üyeleri; barışçıl
Defne yapraklarıyla örterek önceden boynuzlarını,
Güvenlik güçleriyle korunan yüksek yönetim yerinde,
Kalkıp yakardı tanrılara gelenek üzre, dedi ki:
Burada birisi var, kovmazsanız onu kentten, onaylarsanız
Kral olacak ülkeye. Söylemem adını burada size,
Ancak şudur belirtimi: böyle bildirmiş bilici,
Alnında boynuzları yürütecek gelirse Roma'ya yasaları.
Çabalamış daha önce girmeye açık kapılardan,
Bendim engelleyen onu, benden daha yakını yok,
Siz, ey Quiritenler ya sürün onu yurdunuzdan,
Ya tanıyın yeterince, çekin bağlayın sımsıkı, zincirle,
Ya da kaçışını önleyin bu tiranın, ölümüyle.
Salınır uğuldayarak eğik dallı çam ormanı böyle,
Bir esmeye görsün hızlı soluyan doğu yelleri,
Uğuldayan dalgalı deniz, uzaktan gürültüsü duyulan,
Böyle gürledi halk. Karmakarış sesler, arasından
Bir söz duyuldu birden: kim olabilir bu? diye.
Baktılar ilgiyle alnına, söylenen boynuzları görmeye.
Yineledi sözlerini Cipus, sizin olsun ne isterseniz, dedi.
Çekti başından çelengi, bakıştı halk, gördü şakaklarında
İki boynuzu, söylediği gibi, şaşakaldı, doğruydu sözü.
Dikmiş yere hepsi gözünü, başlamışlar iççekmeye,
Bakmışlar, kendisine ün sağlayan başına, isteksiz,
Kim güvenebilirmiş artık ona? Yakışmaz açık başlılık
Bundan sonra diye, koydu çelengi başına; sokmayanlar
Kente seni, soylular, bir armağan olsun diye sana
Yurtluk veriyorlar ey Cipus, ağır sabana koşulmuş
Boğalar gibi, sen de, tarla süreceksin gündoğumundan
Günbatımına değin, toprak açacaksın, anılsın
Çağlar boyunca, bu olağanüstü durum, bu tansık, kalsın
Yarınlara diye, takılacak demir kapılara boynuzların.

Siz, ey musalar, kaldırın örtüsünü büyülü türkücülerin,
Siz bilirsiniz, yanıltmaz sizi çok uzasa da süre,
Kutsal ilinde Romulus'un, Coronis oğlunu, neden,
Ne zaman çağıracağını, Tiber'de sularla çevrili ada.
Yıkım, sayrılık saçıyordu Latium havası, korkunçtu
Durum, kan tükeniyor sayrılıktan, sararıyor gövdeler,
Ölü gömmekten yorgun düşmüş halk, ne çabaların, ne de
Sağaltım girişimlerinin yararı kalmış, bir yıkım
Ortalığı kaplamış, gökten yardım umuyor insanlar,
Elkoymuş olaya, Phoebus bilicisi, Delphi, dünyanın
En gözde kentinde, yakardı tanrıya, bitsin bu yıkım,
Diye duygulu sözlerle, kurtulsun istedi yüce kent.
Bak, titriyor defneler, yer, tuttuğu okluk, sonra
Birden bir ses yükseldi, korkutan, ürperten, sarsan
Apollo tapınağının üç ayaklı kazanımsı yerinden:
Ey Romalı, burada bulmuşsun hepsini, daha yakından,
Bütün aradıklarının, gel daha yakında ara. Gelmez
En ufak bir kötülük Apollo'dan, oğlundandır,
Bu yıkım Apollo'nun; mutlu bir yolculuk için
Çağırın oğlumu gelsin, onunladır işiniz bütün.
Alınca büyük kurul tanrının buyruğunu, duyunca,
Koyuldular aramaya Phoebus oğlunun, yerini, yaşadığı.
İli, yelken açtı Epidauros kıyılarına doğru gemi.
Tümsek kaburgalı gemiyle gönderilenler, üyeler,
Grek önderleri çıktılar öğüt üzre kıyıya, yakardılar
Tanrıya, bitsin Ausonia halkının acıları, bu yıkım,
Bu mutsuzluk, diye, böyle söyler bu konuda söylence.
Değişik görüşler sürülmüş ileri, karşı çıkmadı yardıma
Kimse, doğrusu, ancak dururken kendi tanrıları, istemedi
Yabancı bir tanrıya bağlanmayı kimisi; tartışa dursun
Onlar, çekildi günün ışığı günbatımında, kaplamış
Yeryüzünü bütün, birden, koyu karanlığı gecenin.
Düş görmüşsün ey Romalı; gelmiş yatağının önüne
Tanrı tapınağa, göreve, sol elinde tutarak köylü

Değneğini, sağ eliyle de aşağı sarkan uzun sakallarını
Okşayarak, sevecen göğsünden taşan bir sesle
Şu sözleri söyledi, bilgece, orada bulunanlara:
Geliyorum, korkmayın artık, atıyorum örtüyü yüzümden.
Bakın, dolanmış değneğe çepeçevre yılan, işte burada,
Görün, iyi bakın, bir daha anlayın ne olduğunu.
Kalkarsa yüzümden örtü, dönerse değnek, daha büyük
Görünürüm, yakıştığınca, tanrısal varlıklar dönüşünce.
Birden yokoluverdi sesle tanrı, tanrıyla ses,
Gitti düş, giden düşle geldi günün aydınlığı.
Aurora kovmuş bütün ışıyan yıldızları, o süre,
Başlamış tapınağa gelmeye, kentin soyluları,
Tanrının dilediği yerde, yakardılar, gönüllerince,
Göksel belirtiler görünsün diye, yardım dilediler.
Söyler söylemez bunları, altın tırmığın tepesinde,
Bir yılan oluştu birden, tıslamalar duyuldu tanrıdan,
Başlamış sallamaya sunağı, yontuyu, kapıyı, altın çatıyı,
Mermer döşemeyi yaklaştıkça yavaş yavaş, durdu sonra
Tapınağın ortasında, kalkıp göğsüne değin, çevirdi
Kıvılcım saçan gözlerini bütün çevreye, bakındı.
Titredi korkudan hepsi, tanrının anladı gücünü,
Pırıl pırıl bir sargı dolamış alımlı saçlarına,
Tapınak görevlisi. Bağırdı: görün işte tanrı, yaklaşın,
Dille, gönülle tanrıya hepiniz, yanınızda, ne görkemli,
Ne güzel bir görünüşü var bize: halk utanıyor övmekten
Ey tanrı seni düşünen, baş eğin hepiniz, yakarın övün
Tanrıyı, buyruk üzre. Görevlinin dileğince konuştu
Hepsi, coşkuyla, duyguyla izledi töreni Aeneas torunları.
Son kez eğdi başını tanrı, kaldırdı döndürerek
Tırmığını, bir güvence diye, tıslադı hızlanan diliyle.
Sonra süzüldü parlak basamaklardan aşağı, çevirdi
Arkaya başını, baktı giderken eski sunağa, içinde
Oturulan, alışılan eve, esenledi şenlik tapınağı.
Sonra, serpilmiş çiçeklerin örttüğü yerin üstünde
Sürünerek, geçti kentin içinden, yükseldi, bir eğri

Çizip tuttu güvenli limanın yolunu; sağlam kıyıyı.
Durdu orada sessiz, gösterdi ardınca gidenlere,
Uğurlayanlara sevecen bir yüzle bakıp bittiğini
Kutsal görevin, sonra uzandı Ausonia gemisinde dingin,
Boylu boyunca. Sezdi tanrısal yükü gemi, gömüldü bu
Ağırlıkla biraz daha sulara; mutluydu Aeneas oğulları
İlkin bir boğa kestiler kıyıda, çözdüler geminin
Çiçeklerle süslü halatlarını. Yüzüyordu yellerin
Önünce gemi, iniyor, çıkıyor tanrının ağırlığıyla eğik
Arka bölümü geminin, bakarken mavi sulara tanrı üstten,
Ulaştı Zephiros'la Pallas kızı İyonya denizinden
İtalya'ya, altıncı kez yükselmişken ufuktan geçmiş
Tanrıçanın tapınağıyla ünlü Lacium'un, Scylacium'un
Önünden; Iapyx koyundan, solda bırakıp Amphrisia
Kayalarını, küreklerden uzak, sağda Celennia yamacı
Dik, geçip Gaulon önünden, kürek çektiler Narycia iline
Doğru, aşarak Siculia'nın daraltığı Pelorus boğazını.
Görmek istedi Hippotades konağını, Temessa madenlerini,
Leucosia'yı, güneşli Paestum güllerini; sıyırıp geçti
Caprea'yı, Minerva tepelerini karşıdan, Surrentum'un
Hışırdayan üzüm bağlarını, Stabiae'yi, Hercules ilini,
Dinlenme yeri Parthenope'yi, Sibylla tapınağının bulunduğu
Cumae'yi. Sakızlarıyla ünlü Linternum'a vardı, oradan
Sıcak su kaynaklarının bulunduğu Volturnus, geniş kıyılı
Irmağın aktığı yer, kar gibi güvercinleriyle ünlü Sinuessa,
Süt çocuklarına yıkım getiren, sayrılı Minturnae, sinlik,
Antiphates'in konağı, bataklıklarla çevrili Trachas,
Bir de Circe'nin ülkesi, öte yandan yoğun kıyılar
Boyunda Antium. Yelken açtığında gönderilen gemiler,
Oldukça kabarıktı deniz, düzenledi tanrı dünyayı, sonra
Güçlü halatlarla çekerek yaklaştırdı gemiyi kıyıya,
Sararmış kıyıdan sürünerek girdi ata tapınağından
İçeri. O zaman yatıştı deniz, bıraktı Epidaurus'ta
Bakımlı tapınağı, yöneldi yeniden, onu konuklayan ata
Tapınağına, evlekler açıyordu kumlu kıyılara dayanan

Geminin, arkası, başı inip kalktıkça, demir taradıkça,
Bir de kıyılarda çatırdayan, köpüren kavkılar;
Böyle sürdü Castrum'a değin, sonunda kutsal yerine
Lavinium ilinde, Tiber ırmağının sularına, güçlükle.
Orada karşılamaya çıkmış onu tüm halk, analardan,
Babalardan oluşan bir topluluk, Troyalı Vesta'nın
Kutsal ateşini taşıyan; esenlediler tanrıyı törenle.
Hızla gelen gemi göğüslüyordu dalgaları,
Çıtırtılar duyuldu kıyı boyunca dizilen tapınaklarda
Yakılan güzel kokularla havayı doldurdular günlüklerden,
Isıtıyordu adaklara çalınan bıçakları kan.
Dünyanın başı, ulaştı Roma kentine o zaman,
Dikelen yılan, yaslandı direğe, çevirdi boynunu baktı
Dört yanına konaklanan yerin, iyice düzenlenen.
İkiye ayrılmış çevreleyen dalgalarla akıntı,
Ada derler adına, karanın ortasında, yanda, uzatır
Kollarını sağa, sola birbirine denk uzunlukta.
Yöneldi Phoebus'un yılanı gitmek için, buradan,
Göksel kılığına dönmek isteğiyle, Latium kıyısından,
Bir üzüntü, bir acı, kentin esenliğiydi, gitmesindi.
Ancak, bir başkası geldi şimdi tapınaklarımıza:
Bir tanrıdır bu ilde Caesar; yalnız savaşta değil
Üstünlüğü, başarılıdır barışta da, yönetimde de,
Işıyan bir yıldızdır toplum işlerinde, benzersiz, yeni,
Öyledir onun oğlu da, geri kalmaz babasından, başarıda.
Eşittir yaptıkları Caesar'ın yaptıklarıyla, ne artık
Ne eksik. Çok sıkıştırmıştı Britanları denizde, yıldırmış
İyice hepsini, papiruslarıyla ünlü, verimli yedi kollu
Nil savaşında büyük başarı sağladı, yendi direngen
Numidyalıların direngen kralı İuba'yı Cinyps kıyısında,
Halk içinde büyük ün kazanmış Pontus kralı güçlü
Midhiridates'i de; Quirinus halkına da verdi utkudan
Sağlananlardan, onların da çok yararlı işleri oldu;
Özen gösterdiniz mi ey tanrılar, kim var insan soyunda

Yönetim, egemenlik konusunda ondan yetenekli daha?
Bundandır onun ölümlü bir insan dölünden gelmediği,
Bir tanrı sayılması gerekir onun. Altın anasına
Aeneas'ın, öyle görünür; ölümü korku salmış tapınakta
Görevlilere, andiçildi, pusatlar kaldırıldı yukarı,
Sarardı görünce durumu anası, dedi ki, tanrılardan
Birine yönelerek: bakın nedir bana bu kötülük,
Verilen sıkıntı, darlık, baş uğruna bu tuzak,
Yalnız Julus kalmış bana şimdi Dardanus soyundan.
Çekecek miyim hep bu derin acıyı, bu kaygıyı?
Bir Calydonia kargısıyla yaraladı beni Tydideus,
Titredi birden savunulan Troya'nın surları, kötü.
Tutamam artık oğlumu yerinde sessiz, durgun, gördükçe
Ben bu uzun yolculukta birbirine karıştığını dalgaların.
Öğrenmek için gerçeği, çok kez, kiminle savaşmak gerek,
Turnus'la, yoksa Juno'yla mı? Kimi çağırayım yardıma
Soyumun uğradığı yıkıma? Kaygılanan, üzülen yok eskilere.
Acımadan, bilirsiniz öldürücü kılıçları benim için;
Uzaklaştırın kılıçları, önleyin bu kıyımı, kan dökmeyi.
Söndürmeyin adak kanlarıyla Vesta yalımlarını.

Böyle konuştu üzgün Venüs, bütün göğe, tanrılara,
Önleyemedi kimse kılıçtan geçirilmesini bu saygın,
Yaşlı kızkardeşlerin, acı sonunu değiştirmedi tanrılar,
Ancak çekilmez bir yıkımın belirtilerini kalmadılar
İletmekten dünyaya geri. Karanlık bulutlardan
Duyuldu pusat şakırtıları, gürültüler; öyle derler,
Korkunç gürlemeler, duyuldu yıkım göklerden gelen
Boynuz seslerinden, önceden. Kararan güneşin ayası,
Donuk, solgun bir ışık gönderdi korkan yeryüzüne.
Bir yalım yıldızların ortasında, kanlı damlalar
Boşalan yağmurdu, Lucifer'in üzgün yüzü donuk,
Yüzünde taşan bir demir karalığı, ay arabası kanlı,
Kara korkular salan Styx'in baykuşu kaygılı,
Birçok tanrısal belirtim ıslanmış gözyaşlarıyla,

Kutsal yerlerde sesler, gözdağı veren çağrılar
Duyulmakta. Kurban isteyen yok, bir gürültü büyük,
Korkunç, kutsal bağırsaklardan; kesilmiş bir baş
Yanında karaciğerin, alışveriş yerlerinde kargaşa,
Geceleyin evlerin, tanrı tapınaklarının yöresinde,
Korkunç köpek ulumaları, söylentiye göre, sessiz
Gölgeliklerde koşuşmalar öteye beriye, sarsılan kent.
Bu iğrenç kötülüğü, bu yaklaşan yazgıyı yenmek
Tanrısal uyarı değil; geliyorlar eğri kılıçlarla
Kutsal tapınağa, bunlar, kentin bir yerinde, yıkım,
Kötülük, öldürme, kıyın olmasın istiyorlar, yönetim de.
Dövündü Cythera tanrıçası vurup ellerini göğsüne,
Anımsadı bulutlarda gizli Aeneas oğlunu, kurtuluşunu
Paris'in hırçın Atreus oğlundan, Aeneas'ın azgın
Diomedes'ten kaçışını. Dedi ki Jupiter: nedir isteğin,
Dokunulmaz yazgıyı değiştirmek mi çocuk? Girmen gerek
Üç kızkardeşin evine; gör orada salt demirden,
Madenden yapıda, özel yerde, ne biçim yürür işler.
Orada ne gök gürültüsü, ne ürkünç yıldırım, ne korku,
Ne yıkım, ne çöküş, ne kaygı, sonsuz bir güven, yaşam.
Görürsün orada çok dayanıklı kapta soyunun yazgısını
Saklı. Ben gördüm, okudum, belledim, bildirmek isterim
Sana da: bileceksin geleceğini sen de, sonsuzca.
Ey Cythera, senin üstüne titrediğin, koruduğun kişi
Gönlünce doldurdu sevdiği dünyada süresini, bitirdi.
Alındı göğe tanrı olarak, yerleştirildi tapınağa.
Bir sana, bir de oğluna borçlu başarısını, almış öcünü
Öldürülen babasının savaşta, hepinizin en yiğiti,
Bir yüktü bu sırtında, adını taşıdığı babasından kalan.
Odur önder olarak, yenilen Mutina'da, barış sağlayan,
Yakındı yıkım, sezmişti durumu Pharsalia, yeniden
Islanmış Philippi kenti Emathia savaşında kanla,
Gitmiş ünü Sicilya denizine değin, egemenliği, düşmüş
Mısır; Roma kralına karı olmuş kraliçe Cleopatra,
Boşuna direnmiş, gözdağı vermiş, neye yarar,

Onun Canopus'u buyruğunda bizim Capitolium'un.
Kat buna bütün yabancı ülkeleri, Okyanus halklarını,
Daha ne söyleyeyim sana? Onun olacak yeryüzünün
Bütün yaşanır ülkeleri, denizler hep onun olacak.
Odur barışı sağlayan, bütün uluslara tüze
Getiren bilgece, geçerli yasalar düzenleyen;
Aktöre kuran, gelenek, töre oluşturan odur hep;
Düşündü geleceği, torununun yarınını, kendi adını
Verdi ona, bir de becerikli kadınla kutsal evlilik,
Büyük bir özen gösterdi bunlara; sonra, gelirse
Nestor'la denk yaşa, alınsın göğe, soydaş yıldızlara.
Kurtarmak istersin tinini bu öldürülmüş gövdelerden,
Dönersin benim yüce tapınağımdan yükselen ışığa
Capitolium'da, alanda, tanrısal Julius'un baktığı.

Bunları söyler söylemez, Senato'nun ortasında birden
Dikiliverdi yüce Venüs, kimseye görünmeden götürdü
Caesar'ın canını gövdesinden, bırakmadan havada
Eriyerek dağılmaya aldığı tini, yükseltti gökte
Parlayan tanrısal yıldızlara. Gövdeden bağımsız
Tin ışık kesildi, yalıma dönüştü, öyle parlak.
Ay'ın üstünden aşarak uçtu daha yükseklere, Venüs,
Ardında geniş iz bırakarak yalımlanan saçları,
Parlardı bu ışıktan iz, yansıyan görkemine bakarak,
Caesar'ın, sevinçliydi savaşta üstünlüğüyle mutluydu.
Babasından üstün olmak istemedi oğlu, karşı çıktı,
Ancak, yaygın söylenti durmadı, ne engel, ne yasak tanıdı,
Onu, istemeden, bir saygı, sevgi içinde yadsıdı.
En yüce kişiydi Atreus, ünlü Agamemnon'dan sonra,
Üstün tutuldu Theseus Aegeus'tan, Achilleus Peleus'tan.
Bir örnek daha verelim uygun onlara: Saturnus,
Küçüktür Jupiter'den; Jupiter'in üçüzlü egemenliği
Vardır gökyüzünde, yeryüzünün egemeni Augustus.
Biri baba, öteki yöneten; egemen. Tanrılar, ateşe, kılıca
Buyuranlar, Aeneas'ın yoldaşları, yurttaşlarımız,

Quirinus ilinin kurucusu, sen ey Gradivus, sen,
Quirinus'un yenilmez kurucusu soyundan; ey Vesta,
Sen, kutsal yıldızları ortasında duran Caesar'ın,
Sen de ey Phoebus evlerini koruyan tanrı, Vesta'nın
Arkadaşı; sen ey Jupiter görkemli Tarpeia göklerinde
Oturan, katın bunlara yakışan, uygun ozanı da:
Yaşamım boyunca bütün gün, Augustus'un, yönettiği
dünyadan
Göçtüğü yerde, göklere; dinleyin uzaktan övgülerimi,
Bir yapıt koydum ortaya, ne ateş, ne kılıç
Yıpratabilir onu, ne uzun süre, uzayan yıllar,
Ne de Jupiter'in öfkesi dokunabilir. Gelen çağ
Ölümlü gövdeler üzerinde sürdürür etkisini,
Güvensiz bir yaşam için vererek son yargısını.

Ne şiirimin kılına dokunabilir zaman, ne benim
Yüce yıldızların üzerinden aşan ölümsüz adıma.
Yayılacak Roma'nın gücü gibi tüm yeryüzüne,
Egemenlik altına giren ülkelere, okuyacak şiirimi
Bütün uluslar dilden dile, benden etkin ozan
Çıkmadığı süre, yaşar adım, en uzak geleceğe kalırım.

AÇIKLAMALAR

Abaris : Phineus'un yoldaşı (bk. Phineus).

Abas : Eski Argos kralı, Lyneceus ile Hypermnestra'nın oğlu, Danaus'ın torunu, Acrisius'un babası. Libyalı, Kentauros, Diomedes'in yoldaşı.

Acarnania : Orta Yunanistan'ın batı bölgesi.

Acastus : Teselyalı, Iolcus kralı Pelbas'ın oğlu. Calidonia avına katıldı, kardeşini öldüren Peleus'tan öcünü aldı.

Acestus : Sicilya'da Egesa kralı, Troya kökenlidir, Aeneas'ı iki kez konuk etti, ağırladı (Dido'da kaldığı sürece).

Achamenid : Ulixes'in arkadaşı, Kikloplar ülkesine sürüldü, Aeneas'ın gemisine alındı.

Achaia : Kuzey Peloponnes'de bir bölge.

Achelaus : Aetolia ile Acarnania arasında bir sınır ırmağı. Irmak tanrısı. Sirenler bunun kızlarıdır.

Acheron : Yeraltında bir ırmak. Ascalophus'un babası.

Achilleus : Teselya'da Phthia kralı, Peleus'ın oğlu, anası Thetis'tir, Aecus'un torunudur, Troya Savaşı'nda ünlü savaşçı.

Acis : Faunus'la ırmak tanrısı Symaethus'ın kızı Symaethis'in oğlu. Galatia bu tanrıyı sevince kıskanç Polephemus onu kayaların arasına sıkıştırarak ezdi.

Acmon : Diomedes'in yoldaşı.

Acoetes : Tyrrhenlerden bir gemici, Bacchus bunun kılığına bürünmüştür.

Aconteus : Perseus için savaşlara katılmış bir Habeş.

Acrisius : Abas'ın oğlu, Argos kralı, Perseus'un anası olan Danae'nin babası. Bacchus törenlerinin Argos'ta düzenlenmesini engellediğinden, öfkelenen tanrı (Bacchus) bütün Argos kadınlarının gönüllerine, tinlerine tedirginlikler, çılgınlıklar salmış.

Acrota : Albania (şimdiki Arnavutluk) kralı.

Actaeon : Cadmus'un kızı Autone'nin oğlu, Diana'yı yıkanırken çıplak

görünce, öfkelenen tanrıça bunu bir geyiğe dönüştürüp köpeklerine parçalatmış.

Actor : Achilleus'un en güvenilir arkadaşı Patroklos'un büyük babası. Erytus'un babası. Teselya prensi Eurytion'un babası.

Adonis : Kıbrıs kralı Cygniras ile kızı Myrrha'nın oğlu. Venüs'ün sevgilisi. Kırlarda gezerken bir yaban domuzunun saldırısına uğrayıp ölmüş. Kanının döküldüğü yerden, yazbaşları açıp yaz ortalarına doğru solan gelincik çiçekleri bitmiş. Onun adına yıllık törenler düzenlenir, dölleşmenin gücünü vurgulayan tatlılar dağıtılır, özellikle Suriye dolaylarında kadınlarca çok sevilir, kutsanırdı. Bugün Türkiye'de Manisa ili dolaylarında düzenlenen Mesir Bayramı adlı tören bu eski uygulamanın kalıntısıdır (*IZE*).

Aello : Harpy'lerden biri, bir köpek adı.

Aecid : Aecus'un oğullarına ya da soyundan gelenlere verilen genel ad.

Aeacus : Jupiter ile Aegina'nın oğlu. Anası Asopus'un kızlarındandı. Bu Asopus ise Önapia Adası'nda kraldı. Anasının ününden dolayı, bu kadın, Aegina adını almıştı. Aeacus'un Telamon, Peleus, Phocus adlarını taşıyan oğulları vardı.

Aetes : Colhis kralının adı. Güneş tanrısının oğludur, Medea'nın babasıdır.

Aegaeon : Yüz kollu deniz devlerinden biri.

Aegeus : Atina kralıdır, Pandion'un oğludur, Theseus'un da babasıdır.

Aegide : Aegeus'ın oğlu Theseus.

Aegina : Irmak tanrısı Asopus'un kızı, Aeacus'un anası.

Aeneas : Anchises ile Venüs'ün oğlu, Troya'nın en ünlü yiğitlerinden biridir, Julus ya da Ascanius'un babası; çok sıkıntılı yolculuklardan sonra İtalya'da Latium kıyısına çıkmış. Roma söylencelerinin en büyük, en gözde kişisidir.

Aeolus : Teselya kralı. Athamas, Sysiphus, Canace kardeşlerin babası. Cephalus'un büyükbabası. Aeolia'lıların atasıdır. Hippotes'in oğlu, esen yellerin egemeni, Alcyone'nin babası gibi birkaç sanı vardır.

Aesacus : Priamus ile Nympha Alexirhoe'nin oğlu, bir dalgıçkuşuna dönüşmüştür.

Aesar : Aşağı İtalya'da Coroton'da bir ırmak.

Aesculapius : Sağlık koruma tanrısı, Apollo ile Coronis'in oğlu.

Aeson : Iason'un babası.

Aethalion : Tyrrhen gemicisi.

Aethıon : Etiyopyalı bilici.
Aetna : Sicilya'da ünlü yanardağ.
Agamemnon : Aetreus'un büyük oğlu, Menelaus'un kardeşi, Mycenae kralı Yunanlı komutan, Troya'ya karşı savaşa katıldı, Aulis'te kızı İphigenia'yı tanrıça Diana'ya adayarak boğazlattı (savaşı kazansın diye).
Aganippe : Helicon'daki kutsal kaynaklardan biriyle ilgili peri.
Agaue : Cadmus'un kızı. Echion'un karısı, Pentheus'un anası. Bacchus töreni nedeniyle çıldıran anası, Pentheus'u parçalamıştı.
Agenor : Neptun'un oğlu, Fenike'de kral, Cadmus'la Europa'nın babası.
Aglauros : Cecrops'un kızı.
Agre : Bir av köpeği.
Agriodus : Azgın bir köpek, kocaman dişli.
Agyrtes : Perseus'un karşıtı, ona karşı savaşan kişi.
Ajax : Salamis kralı Telamon'un oğlu; Aeacus'un torunu, Troya Savaşı'na katılan ünlü yiğit.
Alastor : Likya'lı bir yiğit.
Alba : Latium'da Alba Longa ili (kurucusu Ascanius'tur), ayrıca Albania (Arnavutluk) kralının adı.
Albula : Latium'da Tiber ırmağının öteki adı.
Alcandros : Likyalı bir yiğit.
Alcathoe : Megara'nın şiirlerde geçen adı.
Alcathous : Pelops'un oğlu.
Alce : Köpek adı.
Alcidamas : Kos adasındandır, kızı Ctesylla'yı, andiçerek Atinalı Hermochares'e eş olarak sözverdi, sonra andını bozdu, kızı Atina'ya gönderdi, kız orada birden öldü, tabuta yerleştirilirken ak bir güvercin olup uçtu.
Alcide : Hercules.
Alcimedon : Tyrrhen gemicisi.
Alcinous : Paeaklar kralı, konuk olarak Ulixes'in yanında bulundu. İthaca'ya giden gemi dönerken, Neptun bu kralı bir kayaya dönüştürdü.
Alcithoe : Minyas'ın kızı.
Alcmena : Mycenae kralı Electryon'un kızı. Amphitryon'un karısı, Jupiter'le sevişerek Hercules'i doğurdu.
Alcon : Bir maden dökümcüsü.
Alcyone : Yeller tanrısı Aeolus'un kızı, Ceyx'in karısı; kocasının batan gemide ölmesi üzerine, o da eşiyle birlikte yalıçapkını denen kuşa dönüştü. Bu kuşun yedi günlük kuluçka döneminde denizler durulurmuş.
Alemon : Myscelus'un babası.

Alexirhoe : Irmaklar tanrısı Granicus'un kızı. Priamus'la sevişerek Aesacus'u doğurdu.

Alocus : İphimedia'nın kocası, Neptun'la sevişerek Otus ile Ephialtes kardeşleri doğurdu.

Alphenor : Niobe'nin oğlu.

Alphaeus : Peloponnes'in en büyük ırmağı.

Althaea : Thestius'un kızı, Plexippus ile Toxeus'un kızkardeşi, Oencus'un karısı, Meleagros'un annesi.

Amazon : Termodon ırmağı kıyısında yaşayan, savaşçılıklarıyla ünlü, Anadolu'lu kadınlar (Amazonlar/tek memeliler).

Ammon : Greklerin *Zeus* denginde saydıkları, *Jupiter Ammon* da denen Libya tanrısı. Boğa boynuzlarıyla donanmış, bilici özelliği olan bir tanrıydı, Mısırlılarca da kutsandığı söylenir.

Amor : Venüs'ün oğlu, sevgi tanrısı.

Amphimedon : Phineus'un yoldaşı.

Amphion : Jupiter'le Antiopa'nın oğlu, Niobe'nin kocası, çevresini büyük surlarla çevirdiği Teb ilinin kralıydı. Bir söylentiye göre, Amphion, duvarlar yapılırken, çalgısını çalar, taşlar kendiliğinden yuvarlanır gelirmiş.

Amphisus : Apollo ile Dryope'nin oğlu.

Amphitrite : Nereus'un kızı, Neptun'un karısı.

Amphitryon : Alcaeus'un oğlu, Perseus'un torunu, Tiryns kralı. Jupiter, Amphitryon kılığına girerek, Amphitryon'un karısına yaklaşmış, kadın da bu yaklaşmadan sonra Hercules'i doğurmuş.

Amphitryonide : Hercules, Amphitryon'un üvey oğlu; karısının Jupiter'den gizlice kazandığı oğul.

Ampycus : Ceres'in bakıcılarından, Cephener'ler arasında.

Ampyx : Perseus'a karşı savaşan kişi. Lapithe, Mopsus'un babası.

Amulius : Albania kralı Proca'nın ufak oğlu. Roma'da kardeşi Numitor'un elinden yönetimi aldı, oğlunu öldürdü, kızını Vesta rahibesi yaptı, daha birçok olumsuz işler becerdikten sonra öldürüldü.

Amyclae : Laconia'da eski bir il.

Amyclide : Laconia kralı Amyclas'ın soyundan gelen, Hyacinthus.

Amycus : Dev, kentauros.

Amymone : Argolis'te bir kaynak, bir ırmak adı.

Amyntor : Phönix'in babası, Teselya kralı.

Amythaon : Bilici Melampus'un babası.

Anaphe : Kiklad adaları.

Anapis : Siraküza'da bir ırmak.

Anaxarete : Kıbrıslı bir kadın, İphis'in sevgisine karşı duyarsızlık gösterdiğinden bir kayaya dönüştürülmüştür.

Ancaeus : Arcadia'lı bir kişi, Calydonua avına katılmıştı.

Anchises : Aeneas'ın babası, Venüs bu adamla sevişerek Aeneas'ı doğurdu.

Andraemon : Oxylus'un oğlu, Dryope'nin kocası. Aetolia kralı, onun oğlu Thoas Troya savaşında ün kazanmıştı.

Androgeos : Girit kralı Minos'un oğlu. Atina'da bütün savaş oyunlarına katılanları yendi, sonra öldürüldü.

Andromeda : Cepheus ile Cassiope'nin kızı. Güzellikte bütün Nereidlerden (peri kızlarından) üstün olduğunu ileri sürünce, Neptun, onların yakarışları üzerine, Cepheus ülkesini su baskınına uğrattı, Andromeda'yı ürkünç bir kılığa soktu, Perseus araya girerek Andromeda'yı kurtarıp onunla evlendi.

Anetor : Peleus'ın sığırtmacı.

Anigros : Elis'te ufak bir ırmak. Devlerden birinin, ya da Chiron'un yaralarını yıkadığı bu suyun ağulu olduğu, çok pis koktuğu söylenir.

Anius : Delos kralı, Apollo tapınağının koruyucusu, bakıcısı.

Antaeus : Libyalı bir dev, toprağın oğlu, toprak onu sürekli beslediğinden gücü sürekli çoğalır. Hercules, onunla dövüşürken yerden yukarı kaldırıp aşağı bastırarak yenilgiye uğrattı.

Antandrus : Troya'da bir liman, Aeneas'ın yolculuğu oradan başladı.

Antenor : Priamus'un yakınlarından soylu bir Troyalı.

Antigone : Troya kralı Laomedon'un kızı. Uzun saçlarıyla övünerek Juno'ya karşı üstünlük tasladığından, saçları yılana dönüştürüldü. Tanrılar bu durumuna acıyıp onu leylek kılığına soktular.

Antimachus : Bir dev, kentauros.

Antiphates : Laestrygon kralı. Konağı Latium'un güneyindeydi.

Anubis : Mısır'ın köpek başlı tanrısı, Osiris'in oğlu.

Aoniden : Helicon dağında oturan peri kızları (musalar).

Aonien : Boietia'ya komşu bir bölgenin insanlarına verilen ad (Aoni'ler).

Aonier : Hercules'in başka bir adı.

Aonia'lı genç : Hippomenes.

Aphareus : Messene kralı, Lynceus ile Idas'ın babası. Bir devin adı.

Aphidas : Bir dev, kentauros.

Apis : Mısır'da Menphis'te bulunan kutsal boğa. Baştan ayağa kara olan bu boğanın alnında ak bir akıtma vardır, sağ yanında da öyle.

Apollo : Jupiter ile Latona'nın oğlu, Diana'nın ikiz kardeşi, Delos adasında doğmuş. Müzik, sanat tanrısı diye kutsanır.

Apulien : İtalya'nın doğu bölgesi.

Aquilo : Boreas (bora denen fırtınanın tanrısı), Zete ile Calaes'in babası, kuzey yellerinin egemeni.

Arachne : Örümcek, Lidyalıdır. Dokumacılıkta Minerva'dan üstün olduğunu ileri sürünce, yarışmaya girdiler, bunun üzerine hep asılı kalan bir örümceğe dönüştürüldü.

Arcas : Jupiter'le Callisto'nun oğlu.

Arcesius : Jupiter'in oğludur, Laertes'in babası, Ulixes'in ise büyükbabasıdır.

Ardea : Latium'un başkenti, bu il yanında küllerinden *ardea* (balıkçıl denen kuş) türemiş.

Areos : Bir dev, kentauros.

Arestor : Argus'un babası.

Arethusa : Siraküza'da Ortygia adasında bir kaynak. Gerçekte Elis'de bir superisidir (nympha). Irmak tanrısı Alphaeus bu kızı kovalamış, kızın yakarışı üzerine Diana onu bir pınara dönüştürmüş. Söylenceye göre bu pınar deniz altından akarak Ortygia'da yeniden toprağın yüzüne çıkarmış. Bunun üzerine Alphaeus da suya dönüşerek onunla birleşmiş. Bu nedenle ona Alphaeus Nymphası denirmiş.

Argo : Argonatların gemisi.

Argus : Yüzgözlü bir dev, Juno onu bir ineğe dönüştürerek, İo'ya verdi. Arestor'un oğlu olarak da adlandırılır.

Arne : Siphnos adasında oturan kadına verilen ad. Altını çok sevdiğinden yurduna kötülük edince bir kargaya dönüştürüldü.

Asbolus : Bilici, kentauros, bir köpek.

Ascalaphus : Acheron ile Orphne'nin oğlu, Proserpina onu bir puhukuşuna çevirmiştir.

Ascanius : Aeneas'ın oğlu, Julus da denir adına. Alba Longa ilinin kurucusudur.

Asopus : Boietia'da bir ırmak tanrısı.

Assaracus : Tros'un oğlu, Ilus ile Ganymedes'in kardeşi.

Asterie : Titan Goeus ile Phoebe'nin kızı. Bir kartal kılığına giren Jupiter onu elegeçirdi.

Astraea : Jupiter'le Themis'in kızıdır, tüze (hukuk, adalet) tanrıçasıdır, ona *Dike* de denir.

Astreus : Perseus'a karşı savaşan kişi.

Astyages : Phineus'un yoldaşı.

Astyanax : Hector ile Andromache'nin ufak oğlu; Grekler Troya'yı ele geçirince onu surlardan aşağı atarak öldürdüler.

Astylos : Bilici, dev (kentauros).

Atalanta : Boietia kralının güzel kızı. Kendisiyle evlenecek erkeğin yarışta başarı sağlaması koşulunu öne sürdü. Hippomenes, Venüs'ün yardımıyla yarışı kazandı, ancak Kibele tapınağının kutsallığına saygısızlık edince, öfkelenen tanrıça ikisini de birer arslana dönüştürdü. Arcadia'lı Jasus'un kızı Atalanta için de böyle bir söylence vardır.

Athamas : Aeolus'un oğlu, Sisyphus'un kardeşi, Boietia Orchomenos bölgesi kralı, Helle ile Phrixus'un babası, Cadmus'un kızı İno'nun kocası.

Athiş : Phineus'un yoldaşı.

Atlantide : Maja'nın oğlu Merkür, Atlas'ın torunu.

Atlas : Titan Japetus'un oğlu, dünyayı omuzları üzerinde taşıyan güçlü dev.

Attis : Frigyalı bir çoban, tanrıça Kibele onu sevmişti. Ancak o başka birisiyle evlenmek istemişti. Bunun üzerine tanrıça onu çıldırtıp hadım ettikten sonra bir çam ağacına dönüştürdü.

Augustus : Roma'da bir soyluluk adıdır, bunu Julius Caesar Octavianus kullanmıştır.

Aulis : Boietia'nın liman kenti. Troya savaşında Yunan donanması burada toplanmıştı, Agamemnon güzel kızı İphigenia'yı (İphianassa da denir) burada başarı sağlasın diye tanrıçaya adayarak boğazlatmıştı.

Aurora : Günaçımı tanrıçası, Hyperion ya da titan Pallas'ın kızı, Tithonus'un karısı.

Ausonia : İtalya'nın şiir dilindeki adı.

Autolycus : Merkür'ün oğlu, Erysichton'un kızı Mestra'nın kocası.

Autonoe : Cadmus'un kızı, Actaeon'un annesi.

Aventinus : Albania kralı.

Avernus : Campania'da Cumae yöresinde bir göl, oradan yeraltı evrenine açılan bir kapı varmış.

Bacchis : Korintli krallar soyunun genel adı.

Bacchus : Jupiter'le Semele'nin oğlu, üzüm bağlarının tanrısı. Yunan dilinde Dionysos denen bu tanrı üzüm toplama dönemi olan güz aylarının, bağbozumunun, özellikle şarabın öncüsü-bulucusu olarak kutsanır, adına çalgılı-içkili-oyunlu törenler düzenlenir.

Bactra : İlkçağda Bactriana da denen bir İran ili.

Battus : Merkür'ün taşa dönüştürdüğü bir at çobanı.

Baucis : Philemon'un karısı.

Belid'ler : Mısır kralı Belus'un elli kız torununa verilen ad. Bunların babaları Danaus olduğundan hepsine birden Danaus kızları da denir. Belus'un biri Aegyptus, öteki Danaus adlı iki oğlu vardı. Danaus elli kız, elli oğul ile kardeşinden ayrılıp Peloponnes'e uçtu. Aegyptus'un oğulları onu izledi, kızlarıyla evlenmeyi dilediler. Danaus, kızlarına gece kocalarını (kardeşinin çocuklarını) öldürmelerini buyurdu (ilk yatağa girdikleri gece). Bunlar birini bırakmış, öteki Danaid'ler yeraltında delik bir küpün içine su doldurmakla görevlendirilmiş.

Bellona : Romalılarda bir savaş tanrıçası.

Belus : Söylenceye göre Asur devletinin kurucusu.

Berecyntus : Frigya'da bir dağ, Kibele'nin oturduğu dağ. Kibele'nin oğlu sayılan Midas bu adla anılır.

Beroe : Semele'nin sütanası.

Bianor : Bir dev, kentauros.

Bisaltide : Bisaltes'in kızı Theophane'nin başka bir adı. Neptun, bir boğa kılığına girerek bu kadınla sevişti. "Altın post" öyküsü bu söylenceyle ilgilidir.

Bistonlar : Trakya yerlilerinin başka bir adı.

Bootes : Büyükayı takım yıldızına komşu yıldız.

Boreas : Bora denen fırtına tanrısı, Trakya'da oturur, Orithyia ile evlendi (onu kaçırarak), Zetes ile Caelais'in babasıdır.

Bromius : Bacchus'un başka bir adı, "gürültü" anlamına gelir (Bacchus törenlerindeki gürültülü eğlencelerden dolayı).

Bromus : Bir dev, kentauros.

Broteas : Cepheus soyundan, Cephener, Lapithe.

Bubasis : Karya'da bir il.

Bubastis : Kedi başlı bir Mısır tanrıçası, Osiris'le İris'in kızı.

Buris : Achaia'da bir kıyı kenti, İ.Ö. 373'de büyük bir depremle yıkıldı, Ovidius'a göre denize gömüldü.

Busiris : Söylenceye göre Mısır kralı, bütün yabancıları adak olarak tapınaklarda kesermiş. Hercules bile kurban edilmek istenmiş, bunun üzerine Hercules zincirleri koparak Busiris'i yere sermiş.

Butes : Pallas Athena'nın oğlu.

Buthorus : Epirus'ta bir il. Priamus'un oğlu Helenus orada bilici imiş. Pyrrhus'la Epirus'a geldikten sonra orada yeni bir Troya kenti kurduğu söylenir.

Byblis : Miletus'la Cyanea'nın kızı, kardeşi Caunus'u sevdiğinden bir pınara dönüştürülmüş.

Cadmus : Kral Agenor'un oğlu, Europa'nın kardeşi, Teb ilinin kurucusu, Boietia'da. Mars'la Venüs'ün kızı Harmonia ile evlenmiş, bu kadın da Autonoe, Agaue, Ino, Semele, Polydorus adlı çocukları doğurmuştur.

Caeneus : Teselyalıdır, Eleatus'un oğludur, önceleri bir kadındı. Caenis diye anılırdı, sonraları yakarışları üzerine Neptun onu bir erkeğe dönüştürdü. Kentauroslarla savaşa katıldı, ağaçların altında ezilerek öldü.

Caenis : Caeneus'a bak.

Cajeta : Aeneas'ın sütanası.

Calais : Boreas'ın kanatlı oğullarından biri, Zetes'in kardeşi.

Calaurea : Argolis'te Neptun tapınağıyla ünlü bir yer.

Calliope : Yiğitlik türküleri söyleyen bir Musa (peri).

Callirrhoe : Tanrı Achelous'un kızı, Alemaeon'un karısı.

Calydon'lu yiğit : Meleagros.

Camenen : Eski İtalya'da bilici Nymphalar.

Canace : "Gürültü" anlamına gelen köpek adı.

Canens : Janus ile Venilia'nın kızı, Picus'un karısı. "Canens" sözcüğü türkü çığıran anlamına gelir.

Canopus : Aşağı Mısır'da bolluklarıyla ünlü bir il.

Capaneus : Teb ilinin yedi bilgelerinden biri, kral. İli tanrılara karşı koruduğundan Jupiter onu yıldırımla çarpmış.

Capetus : Albania kralı.

Caphareus : Evboia'da dağ. Bunun denize uzanan burnunda Troya'dan dönen Yunan donanması batmıştı.

Capitol : Roma'nın ünlü tepesi, Jupiter tapınağının olduğu yer.

Caprea : Bugünkü Caprì adası.

Capys : Albania kralı.

Carthaea : Keos adası (Kiklad adaları).

Cassiope : Cepheus'un karısı, Andromeda'nın anası.

Castor : Pollux'un ikiz kardeşi.

Castrum : Latium kalesi.

Caucasus : Kafkasya.

Caunus : Miletus ile Cyanea'nın oğlu, Byblis'in kardeşi.

Caystros : Lidya'da bir ırmak, kuğularıyla ünlüdür.

Cea : Keos, Kiklad adalarından.

Cebron : Troya'da bir ırmak, Hesperie'nin babası.

Cecropier : Cecrops'un soyundan, Theseus.

Cecrops : Atina'nın söylencesel kurucusu, Atina'da Akropolis'i yapan kişi. Pandoros, Herse, Aglauros kardeşlerin babası.

Celadon: : Perseus'a karşı savaşan kişi. Lapithe.

Celmis : İda dağındaki Daktyl'lerden biri, Girit ya da Frigya'da bir Daimon. Bu Daimonlar Girit'te doğan Jupiter'in bekçileriymiş. Jupiter'in ölümlü bir tanrı olmasını istediğinden demire (çeliğe) dönüştürülmüş.

Cenaeum : Euboia'da bir dağ, orada Jupiter tapınağı vardı.

Cenchreis : Cinyras'ın karısı, Myrrha'nın annesi.

Centauren : Kentauros'lar, Teselya'nın ilk yerlileri. Bunların gövdelerinin üst bölümü insan, alt bölümü at biçimliymiş. Söylentiye göre bunlar İxiondan, Juno ile özdeş buluttan doğmuşlarmış.

Cephalus : Deion'un oğlu, Teselyalı Aeolus'un torunu. Procris'in kocası.

Cephen'ler : Cepheus soyundan gelenler.

Cepheus : Belus'un oğlu, Aegyptus'un kardeşi.

Cephisier : Cephisus'un oğlu, Narcissos.

Cephisus : Parnas'tan çıkan Phocis ırmağı. Narcissos'un babası.

Cerambus : Deukalion su baskınından kurtulduktan sonra nymphalar onu bir böceğe (ya da genç kız) dönüştürdü, eskiden bir erkekti, sonra baskından Othrys'e kaçmıştı.

Cerasten : (Cerast'lar) Kıbrıs adasının ilk yerlileri, alınlarında boynuzları varmış, yabancıları kurban ettiklerinden Venüs onları boğalara dönüştürmüş.

Cerberus : Echidna'dan doğan, yeraltı ülkesinin kapısını bekleyen üç başlı köpek.

Cecropslar : Lidya'nın ilk yerlileri. Titanlarla savaşta Jupiter'e yardım sözü vermişler, sonra ödül alma evresinde onunla alay ettiler, bu yüzden maymuna dönüştürüldüler. Bu olaydan sonra yaşadıkları yere Maymun Adası dendi.

Cercyon : Eleusis'te gezginleri, yolcuları soyan bir soyguncu, hepsini öldürürdü, sonra Theseus onu ortadan kaldırdı.

Ceres : Saturnus ile Rhea'nın kızı, Jupiter'in kızkardeşi, Proserpina'nın anası, tarım tanrıçası.

Ceyx : Lucifer'in oğlu, Oeta kralı, Alcyone'nin kocası.

Charaxus : Lapithe.

Chariclo : Irmak perisi, Ocyrhoe'yi doğurdu.

Charops : Bir Likyalı.
Charydis : Sicilya'da bir boğaz (denizin daraldığı uçurum, yerin dibine, denizlerin altına değin inermiş), korkunç bir çevrinti imiş, geçit vermezmiş.
Chersidamas : Bir Likyalı.
Chimaera : Likya'da bir dev. Başı arslan, gövdesi keçi, kuyruğu yılan biçimindeymiş.
Chione : Daedailon'un kızı, ikiz doğurdu, Merkür'den Autolycus'u, Apollo'dan Philammon'u. İkizlerin anası olmakla övününce öfkelenen Diana onu öldürdü.
Chios : Anadolu kıyısında bir ada, Kios.
Chiron : Bir dev, kentauros. Saturnus ile Philyra'nın oğlu.
Chromis : Phineus'un arkadaşı, kentauros.
Chromius : Likyalı bir erkek.
Chryse : Troya yakınında bir il, Apollo tapınağıyla ünlüydü.
Chthonius : Kentauros.
Chytros : Kıbrıs'ta bir kent.
Cicon : Trakya'nın Hebrus yöresinde yaşayan halk.
Cilicia : Anadolu'da Kilikya bölgesi.
Cilla : Troya'da Apollo tapınağı ile ünlenmiş bir kent.
Cimmer : Tarihte Kimmerler diye bilinen halk.
Cimolus : Kiklad adaları.
Cinyps : Libya'da bir akarsu.
Cinyras : Asur kralı. Kıbrıs kralı Pygmalion'un oğlu, Adonis ile Myrrha'nın babası.
Cipus : Romalı kumandan.
Circe : Güneş tanrısı bir titan ile Perse'nin kızı, Aetes'in kızkardeşi, bir büyücü kadın.
Clanis : Phineus'un yoldaşı, bir kentauros.
Claros : Apollo'nun tapıldığı yer, bu nedenle ona Claros tanrısı denirdi. Bu İonia kentinde ünlü bir Apollo tapınağı vardı.
Clematie : Bir ırmak perisi, Ganfes kızı, Athis'in anası.
Cleonea : Argolis'te ufak bir kent.
Clitor : Arcadia'da bir kent.
Clymene : Tethys'ın kızı, Kral Merops'un karısı, Phaethon ile Heliad'ların anası.
Clymenus : Phineus'un yoldaşı.
Clyttie : Oceanus ile Tethys'in kızı, güneş tanrısının sevgilisi, sonradan güneş tanrısı bu kadını yerdi, kötüledi, bir çiçeğe dö-

nüştürdü, o çiçeğe *heliotropium* (haşhaş türünden bir çiçek) denir.

Clytius : Phineus'un yoldaşı.

Clytos : Pallas Athena'nın oğlu.

Cocalus : Sicilya kralı, Dadalus Girit'ten kaçarken, onu konuklayıp Minos'a karşı korudu.

Coeranus : Bir Likyalı.

Coeus : Bir titan, Latona'nın babası.

Colchis : Medea'nın doğduğu yer, Kuzeydoğu Anadolu'da bir bölge (Kolhis).

Colophon : Bir Ionia kenti (Kolophon/Değirmendere).

Combe : Curet'lerin anası, kaçarken bir kuşa dönüştürüldü.

Cometes : Lapithe.

Coroneus : Kral, bir kargaya dönüştürülen Corone'nin babası.

Coronis : Larissa'lı Phlegyas'ın kızı. Apollo bu kadınla evlenerek Aesculapius'un doğmasına neden oldu, sonra kıskançlığı yüzünden öldürüldü.

Corythus : Marmarica'lı bir savaşçı, Lapithe, Paris ile Oenone'nin oğlu.

Crantor : Peleus'un savaş araçlarını taşıyan kişi.

Crutais : Scylla'nın anası, su perisi.

Crenaeus : Kentauros.

Creta : Jupiter'in doğduğu Girit Adası.

Crimise : Lucania'da bir kent.

Crocale : Diana'nın çevresindeki su perilerinden biri.

Crocus : Smilax'ın sevgilisi. İkisi de çiçeğe dönüştürüldü.

Cromyon : Korinth dolaylarında bir yer, burada Theseus'un öldürdüğü azgın bir domuz vardı.

Croton : İtalyalı bir yiğit, Hercules onu İspanya'dan dönüşünde korumuş, konuklamış. Sonra yanlışlıkla, yine Hercules, onu öldürmüş.

Cumae : Campania'da bir kent, Apollo tapınağı bir de Sibylla mağarası ile ünlüdür.

Cupido : Sevgi, Amor da denir. Gerçekte sevgi (aşk) tanrısının adıdır, Venüs'ün oğludur, kanatlı, elinde yayı, okları bulunan bir erkek çocuk biçiminde görüntülenir. İnsanların da, tanrıların da gönüllerini tutuşturan bir ışıldağı vardır.

Cures : Sabinlerin ünlü kenti.

Curet(en) : Müzik perileri, özellikle Saturnus'un doğum günü törenlerinde türkülerle, ezgilerle ortalığı çınlatır, gürültüler güm-

bürtüler çıkarırlar, insanlara korku bile salarlar. Girit adası ile bağlantılı görünürler.

Cyane : Siraküza'da bir akarsu, Anapis'le birleşir, limana akar.

Cyanea : Irmak tanrısı Meandros'un kızı, Caunus ile Byblis'i doğurdu.

Cybele : Ana Tanrıça, Anadolu kökenlidir, Kyble, Kübele, Kibele, Kubaba gibi değişik adlarla anılır, bir söylenceye göre Kral Midas'ın anasıdır. Bolluk, kadınları koruma, evlerin, ocakların, çocukların koruyuculuğunu üstlenme gibi değişik görevleri vardır, Anadolu söylencelerinin kaynağıdır, Batı'ya sonradan gitmiştir.

Cycnus : Apollo ile Hyrie'nin oğlu, yakışıklı bir avcı. Sonradan bir Kuğu'ya dönüşmüştür. Troya kralıdır, Neptun'un oğludur, Phaethon'un yakınıdır, Achilles onu öldürmüştür. Söylencelerde çok değişik kılıklara sokulmuş, ilginç söylencelere konu olmuştur.

Cydoina : Girit adasında ünlü bir kent.

Cyllarus : Kentauros.

Cyllene : Arcadia'da dağlar dizisi.

Cymelus : Lapithe.

Cynthia : Cynthus dağından dolayı Diana'nın başka bir adı.

Cynthus : Delos'da bir dağ, Apollo ile Diana'nın doğdukları yer.

Cyparissus : Keos'lu güzel bir genç, servi ağacına dönüşmüştür.

Cythera : Peloponnes'in güneyinde, Venüs tapınağıyla ünlü bir ada.

Cytherea : Venüs'ün başka bir adı (bk. Cythera). Venüs'e bu nedenle Cythera tanrıçası denir. Öte yandan Venüs'ün oğlu sayılan Aeneas'da Cythera yiğidi denir.

Cythnus : Kiklad adaları.

Daedalion : Lucifer'in oğlu, Ceyx'in kardeşi, bir atmayaca dönüşmüştür.

Daedalus : Icarus'un babası, Atinalı imiş, ünlü bir yontucu, mimar imiş.

Damasichthon : Niobe'nin oğlu.

Danae : Acrisius'un kızı.

Daphne : Su perisi, ırmak tanrısı Peneos'un kızı.

Dardanus : Jupiter'in oğlu, Troya soyunun atası.

Daunus : Apulia kralı, Diomedes'i korudu, onu kızı Euippe'yle evlendirdi.

Deianira : Calydon kralı Oeneus'un kızı, Meleagros'un kızkardeşi, Hercules'in karısı.

Deionid : Deione'nin oğlu Miletus.

Deiphobus : Priamus'un oğlu. Hector'dan sonra Troyalıların en gözde yiğiti.

Deila : Delos'ta Diana'nın başka bir adı.

Delos : Ege denizinde ada, eskiden Ortygia denirdi.

Delphi : Tanrı Apollo'nun bilicisinin bulunduğu yer, Parnass ırmağı kıyısındaydı.

Deo : Ceres'in başka bir adı.

Derceto : Suriye'de tapınılan bir tanrıça. Babilonyalı Semiramis'in anasıdır.

Deucalion : Prometheus'un oğlu. Prometheus'un kardeşi Epimetheus'un kızı Pyrrha ile evlendi. Büyük bir su baskınından yalnızca karısıyla kurtuldu, oğlu Hellen ile birlikte Hellenler soyunun atası sayılır.

Dia : Naxos'un eski adı.

Diana : Jupiter'le Latona'nın kızı, ikiz kardeşi Apollo ile birlikte Delos adasında doğdu.

Dictynna : Girit'te Diana'nın başka bir adı.

Dictys : Bir Tyrrhen gemicisi, kentauros.

Dindyma : Misia'da Ana Tanrıça Kibele'nin kutsandığı dağ.

Diomedes : Argos kralı Tydeus'un oğlu. Calydon'lu Oeneus'un torunu. Troya'ya karşı savaşanların en yiğitlerinden biri.

Dis : Pluto'nun başka bir adı, yeraltı ülkesinin egemenidir, Jupiter'le Neptun'un kardeşi sayılır.

Dodona : Epirus'ta bir kent. Orada Jupiter'i anımsatan ünlü bir meşe ağacı varmış.

Dolan : Troyalı gözcü. Troya önünde duran Yunan ordusuna sokulma girişimi sonucu, kendisini, Diomedes ile Ulixes yakalamış, tutsak etmiş, sonra öldürmüşler.

Dolop(lar) : Güney Teselya'nın ilk yerlileri.

Dorceus : Köpek adı (Karaca, geyik yakalayan anlamına gelir).

Doris : Oceanus ile Tethys'in kızı. Nereus'un karısı.

Dorylas : Perseus için savaşan biri, kentauros.

Dromas : Bir köpek adı (çok koşan anlamındadır, dişi köpek adıdır).

Dryas : Mars'ın oğlu, Trakyalı Tereus'un kardeşi.

Dryope : Iole'nin kızkardeşi, Oehalia kralı Eurytus'un kızı. Bu kızı önce Apollo sevdi, sonra kız Andraemon'la evlendi. Bir lotos ağacına dönüştürüldü.

Dulichium : İthaka'da ufak bir ada. Bu ada önceleri Ulixes'in yönetimi aldındaydı.

Dymatid : Dymas'ın kızı, Hecuba.

Dymas : Hecuba'nın babası (Priamus'un karısı Hecuba'dır).

Echidna : Bir dev, gövdesinin üst bölümü genç kadın, alt bölümü ise yılandır, Cerberus'u, Chimera'yı doğurmuştur.

Echinad(lar) : İyonya denizinde adalar topluluğu.

Echion : Cadmus'un ektiği tohumlardan üreyen azgın devlerden biri, Cadmus'un kızı Agaue'nin kocası, ayrıca Pentheus'un babası, Kibele tapınağının kurucusu. Merkür'ün oğlu...

Echo : Su perilerinden biri, yankı (Narcissos'un sesinin yankısı).

Egeria : Bir su perisi, Numa'nın karısı, yol göstericisi.

Elatus : Teselya'da bir kral, Caenus'un babası.

Eleleus : Bacchus'un başka bir adı, törenlerde "eleleu" diye haykırmalardan ötürü.

Elpenor : Ulixes'in arkadaşı. Circe'nin evinde çok içtiğinden balkondan düşüp boynu kırılmış.

Elymus : Bir dev, kentauros.

Elysium : Kutsal kişilerin, yeraltında oturdukları yer.

Emathia : Makedonya'da bir bölge.

Enaesimus : Hippocoon'un oğlu, Calydonia'da domuz saldırısı sonucu ölmüş.

Ennomus : Bir Likyalı.

Eous : Güneş atlarından birinin adı (erkek, bahar, anlamındadır).

Epaphus : Jupiter'le Io'nun oğlu, Greklere göre bu tanrı Mısır Tanrısı Apis kılığında görünmüştür. Anası Epaphus'u Mısır'da doğurmuş.

Ephyre : Korint'in eski adı.

Epidaurus : Argolis'te bir kent. Orada Aesculapius'un bir tapınağı vardı.

Epimethid : Prometheus'un kardeşi Epimetheus'un kızı Pyrrha.

Epirus : Batı Yunanistan.

Epopeus : Tyrrhen gemicisi.

Epytus : Alba Longa kralı.

Erasinus : Argolis'te bir akarsu.

Erebus : Yeraltı ülkesi.

Erechtheus : Atina kralı, Pandion'un oğlu, Orithya ile Procris'in babası.

Erichthonius : Vulcanus'un oğlu.

Eridanus : Söylencesel bir ırmaktır, batı Avrupa'dan çıkar. Okyanus'a dökülür, sonraları Rhone ya da Po adını aldığı sanılır.

Erigdupus : Bir dev, kentauros.

Erigone : Atinalı İcarus ya da İcarius'un kızı.

Erynis : Öç alma tanrıçalarının Greklerce ortak adı.

Erymanthus : Arcadia'da bir akarsu. Yine Arcadia'da Elis sınırında bir dağ.

Erysichthon : Teselya kralı Triopas'ın oğlu, Mestra'nın babası. Tanrıları küçümsediğinden açlık çekerek öldü.
Erythus : Phineus'un arkadaşı.
Eryx : Batı Sicilya'da bir dağ, Venüs tapınağıyla ünlüdür. Venüs'ün oğlu, dağa da Eryx iline de adını verdi. Perseus'a karşı çıkan kişi.
Ethemon : Perseus'a karşı çıkan başka bir kişi.
Euagros : Lapithe.
Euan : Bacchus'un törenlerde çağırılan adı.
Euander : Merkür'ün oğlu, Pallas'ın babası. Palanteum'un kurucusu, Troya savaşından sonra İtalya'ya gitmiştir.
Euboea : Ünlü Euboea adası.
Euippe : Pieros'un karısı.
Eumelus : Apollo tapınağında görevli bir kimse. Bir törende, oğlu Botres'i tanrıya adadı, bunun üzerine Apollo oğlunu bir arıkuşu (ağaçkakan) biçimine dönüştürdü.
Eumolpus : Trakyalı ünlü bir ezgici, Orpheus'un öğrencisi.
Eupalamus : Calydonia'lı bir avcı.
Euphorbus : Bir Troyalı yiğit, Panthous'un oğlu, Menelaos'la savaşırken öldürüldü.
Euphrates : Anadolu'da Fırat denen büyük akarsu.
Europa : Fenike kralı Agenor'un kızı. Jupiter bir boğa kılığına girerek onu Girit adasına kaçırdı, orada Jupiter'den gebe kalarak Minos'u doğurdu.
Eurydice : Orpheus'un karısı.
Eurylochus : Ulixes'in arkadaşı; Circe'nin konutunu ilk arayan, bulmaya çalışan birliğin öncüsü, aradığını bulamayınca arkadaşlarından ayrıldı.
Eurymus : Bilici Telemus'un babası.
Eurynome : Leucothoe'nin annesi.
Eurynomus : Dev, bir kentauros.
Eurypylus : Troya savaşına katılan, yiğitliğiyle ünlü bir Teselyalı komutan. Kos adasının kralı.
Eurystheus : Sthenelus'un oğlu, Perseus'un torunu, Mycenae kralı.
Eurytion : Teselyalı Actor'un oğlu, Calydonia avcılarından biri.
Eurytus : Iole ile Dryope'nin babası, Oechalia kralı. Ayrı bir devin adı. Calydonia avcılarından Hippasus'un babası.
Exadius : Lapithe.

Fama : Söylentilerle, dedikodularla ilgili olduğu ileri sürülen bir tanrıça.
Farfarus : Tiber ırmağının kollarından biri.

Faunus : Latium'un eski kralı. Ölümünden sonra kırların, çobanların tanrısı olarak kutsandı. Acis'le Latinus'un babası. Bu kişi Grek söylencelerinde Pan ile eşdeğerli sayılır.

Fortuna : Yazgının, alınyazısının, mutluluğun tanrıçası.

Galanthis : Alcmene'nin kız yanaşması, uşağı. Tanrıça Lucina bu kızı kandırarak bir gelinciğe (hayvan) dönüştürmüştür.

Galatea : Acis'in sevgilisi, bu kızı Kiklop Polyphemus bile sevmiş, ardınca gitmiştir.

Ganges : Hindistan'da Ganj denen akarsu.

Ganymedes : Tros'un oğlu, Assaracus ile Ilus'un kardeşi. Güzelliğinden dolayı Jupiter onu Olympos'a kaçırdı, bir kartala dönüştürüldü, Jupiter'in içki gizemdeşi oldu.

Gigant(lar) : Yüz kollu, kuyruklu azgın devler, Gorgon'lar.

Glaucus : Önceleri balıkçıydı, suda gördüğü bir bitkiyi yemek için denize atlayınca bir deniz tanrısına dönüştü. Boşuna sevdi Scylla'yı.

Gnidos : Bugün Anadolu'nun Karya bölgesinde Knidos denen eski kent, Venüs orada büyük saygı görürdü.

Gnosus : Girit'te bir kent, Knossos.

Gorge : Kral Oeneus'un kızı, Meleagros'un kızkardeşi.

Gorgo : Medusa, üç Gorgon'un en ünlüsü, Phorcys'in kızlarından. Yılan saçlı, neye baksa taşa dönüşür.

Gorgon(lar) : Phorcys'in kızları: Medusa, Stheno, Euryale.

Gradivus : Mars'ın başka bir adı (ağır, güçlü anlamına gelir).

Granicus : Kuzeybatı Anadolu'da bir akarsu.

Grasia(lar) : Jupiter'le Eurynome'nin üç kızı: Aglaia (görkem, açık parlaklık), Euphrosyne (gönlü kıvançlı), Thalia (çiçeklenme). Bunlar Venüs'ün mutluluk veren güzel tanrıçaları, yoldaşları idiler.

Gryneus : Bir dev, kentauros.

Gyaros : Kiklad adalarından biri.

Haemos : Trakya'da bir dağ, Boreas'ın konakladığı yer.

Halcyoneus : Phineus'un arkadaşlarından biri.

Halesus : Lapithe.

Halius : Bir Likya'lı.

Hamadryad(lar): Ağaç perileri (nymphalar).

Harpalos : Bir köpek adı (ılgarcı anlamındadır).

Harpyia : Bir köpek adı (ılgarcı dişi köpek anlamında).

Hebe : Juno'nun babasız kızı. Jupiter'in üvey kızı olarak nitelenir; gençlik tanrıçasıdır; Hercules'in karısıdır.

Hebrus : Trakya'da bir akarsu.

Hecate : Büyücülük tanrıçası, büyücülerin koruyucusu, Perse ile Asterie'nin kızıdır. Üç başlı ya da üç gövdeli olarak betimlenir.

Hector : Hecuba ile Priamus'un oğlu, Andromache'nin kocası, Astyanax'ın babası. Troya savaşlarının ünlü yiğiti.

Hecuba : Troya kralı Priamus'un karısı; Dymas'ın kızı, Hector'un, daha başka birkaç kızın, oğlanın anası. Troya savaşından sonra Ulixes'e verildi, Trakya'ya götürüldü, orada oğlu Polydorus'u öldüren Polymestor'u öldürüp öcünü alınca bir köpeğe dönüştürüldü (Polymestor).

Helena : Menelaus'un güzelliğiyle ünlü karısı, Tyndaraeus ile Leda'nın, ya da Jupiter'le Leda'nın kızı. Paris, bu güzel kadını kaçırınca ünlü Troya savaşı çıktı. Daha önce, onu Theseus kaçırmış, ancak kardeşleri bu gencecik kızı bağımsızlığa kavuşturmuşlardı.

Helenus : Priamus'un oğlu, ayrıca gözlemcesi, bilicisi. Troya yıkımından sonra Pyrrhus'la birlikte Epirus'a geldi, orada Yeni Troya'yı kurdu.

Heliad(lar) : Phaethusa, Lampetie, Aegle hepsi güneş tanrısının Clymene'den doğmuş kızları, Phaethon'un kızkardeşleri. Kardeşlerinin ölümünden sonra hepsi karakavak ağacına dönüşmüşlerdir. Kehribar bunların gözyaşlarından oluşurmuş.

Helice : Büyükayı denen yıldız topluluğu. Achaia'da bir kent, İ.Ö. 373'te deprem sonucu denize battığı söylenir.

Helices : Phineus'un arkadaşı.

Helicon : Boietia'da perilerin (musaların) yaşadıkları bir dağdır, kutsal sayılır.

Helimus : Bir dev, kentauros.

Helix : Phineus'un arkadaşlarından.

Helle : Athamas ile Nephele'nin kızı, Phrixus'un kızkardeşi. Hellespont adını bu kızdan almıştır.

Hellespontus : Çanakkale Boğazı.

Helops : Bir dev, kentauros.

Hercules : Greklerin ulusal yiğiti, Jupiter'le Alcmene'nin oğlu, Perseus'un torunlarından biri.

Herma phroditus : Hermes (Merkür) ile Aphrodite (Venüs)nin oğlu. Su perisi Salmacis'le birleşerek kadın-erkek gövdeli bir kişi oldu, daha açığı ne kadın, ne erkek.

Herse : Cecrop'un kızı, Merkür'ün sevgilisi.

Hersilia : Romulus'un karısı. Kaçırılan Sabin kadınlarından biriydi, kocasının ölümünden sonra, Hora adıyla, tanrılar arasına alındı.

Hesione : Troya kralı Laomedon'un kızı. Troya olayları dolayısıyla, başından birçok acıklı, üzücü serüven geçmiş, sonunda Telamon ile savaş tutsağı gibi evlendirilmiştir.

Hesperid(ler) : Atlas ile Hesperis'in kızları, ya da gece ile Hesperis'in kızları. Bunlar yemişleri altın olan bir elma ağacı korumakla görevlidirler.

Hesperie : Troya'da ırmaklar tanrısı Cebren'in kızı.

Hesperus : Aurora ile Cephalus'un oğlu, "akşam yıldızı" dediğimiz.

Hippasus : Eurytus'un oğlu. Calidonia savaşına katılan ünlü avcılardan (savaşçılardan) biri. Bir dev.

Hippocoon : Laconia'da Amyclae kralı. Oğullarının çoğunu bu savaşa gördermiştir.

Hippodamas : Perimele'nin babası.

Hippodame : Prithous'ın karısı, bunların evlenmeleri sırasında Lapith'lerle kentauroslar arasında savaş başlamıştı.

Hippolytus : Theseus ile Amazon kadını Antiope ya da Hippolyte'nin oğlu. Onun üvey kızkardeşi olan Phaedra Minos ile Pasiphae'nin kızıdır.

Hippomenes : Megareus'ın oğlu, Talanta ile evlenmek isteyen erkek.

Hippotes : Aeolus'un babası, Aeolus esen yellere egemendi.

Hippothous : Bir Arcadia kralı, Calydonia savaşına katıldı.

Hodites : Kral Cepheus'un birinci görevlisi. Bir dev, kentauros.

Hora : Romulus'un karısı Hersilia'nın başka bir adı.

Hore(ler) : Jupiter'le Themis'in kızları; günlerin, çağın değişimlerini yöneten tanrıçalar.

Hyacinthus : Isparta kralı Oebalus ya da Amyaclas'ın oğlu. Apollo sevdiği bu delikanlıyı bir yarışmada öldürdü, bir çiçeğe dönüşmesine yolaçtı. Bugün *sümbül* adı verilen çiçek bu delikanlının biçim değiştirmesiyle oldu.

Hyad(lar) : Atlas'ın kızları, bir boğanın başında duran yedi yıldız öbeği. Onların görünmesi yağmurun yağacağını bildirirmiş.

Hyale : Diana'nın çevresinde bulunan peri kızlarından biri.

Hyantia : Boietia'nın eski adı.

Hylactor : Bir köpek adı (havlayan anlamındadır).

Hylaeus : Bir köpek adı (orman adamı anlamında).
Hyles : Bir dev, kentauros.
Hyleus : Calydonia'lı bir savaşçı (avcı).
Hyllus : Hercules'le Deianira'nın oğlu, Hercules'in ölümünden sonra Iole'yle evlendi.
Hylonome : Bir dev, kentauros.
Hymen : Evlenme tanrısı, düğün ışıldağı taşır.
Hymeneaus : Düğün tanrısı, bu tanrı için söylenen düğün ezgileri.
Hymettus : Attika'da bir dağ, balıyla ünlüdür.
Hyperborea : Kuzey kutbunda yaşadığına inanılan söylencesel halk.
Hyperion : Uranus'la Gea'nın oğlu. Güneş tanrısı Helios'un babası.
Hypseus : Phineus'un arkadaşlarından.
Hypsipyle : Lemnos adasının kralı Thoas'ın kızı. Argonatlar arasında, yalnız bu kız babası Thoas'ı kurtarmış, öteki bütün erkekleri kadınlar öldürmüşlerdi.
Hyrie : Apollo'dan gebe kalıp Cycnus'u doğurdu; oğlunu yitirmenin acısıyla ağlamaktan bitkin düşmüş, bu adı alan göle karışmış.

Iacchus : Bacchus'un törenlerde, çığlıklarla anılan, başka bir adı.
Ialysus : Rodos'ta bir kent.
Ianthe : Iphis'in nişanlısı, Creter Teleste'nin kızı.
Iapetus : Prometheus'un babası. Sonradan üretilen bir söylenceye göre balçıktan yapılan son insan, bir titan.
Iapyx : Daedalus'un oğlu.
Iasion : Jupiter'le Electra'nın oğlu. Ceres ile sevişerek Plutus'un babası oldu.
Iason : Teselya'da Iolcus kralı Aeson'un oğlu, Argonatların öncüsü. Kardeşi Pelias, Aeson'un elinden yönetimi almıştı, bu yüzden yeğeninin öç almasından korkarak, onun altın postu almak için Colhis'e gitmesini istedi. Minerva'nın yardımıyla yapılan, ilk gemi diye bilinen, Argo'da Yunan ülkesinin en ünlü yiğitleriyle birlikte İason yola çıktı, İşte bildiğimiz Argonatlar bunlardır. Bunlar Kolhis'e ulaştılar, orada Medea'nın yardımıyla altın postu elegeçirdiler; onlara yardım eden Medea ise Kolhis kralı Aetes'in kızıydı.
Icarus : Daedalus'un oğlu; babasıyla Girit'ten uçup giderken denize düşüp boğuldu, sulara gömüldü. Ondan sonra bu denize İcaria adı verildi. Attika'da şarabı ilk bulan kimsenin adı da İcarus'tur. Bunun kızı Erigone, babasının ölümünden duyduğu

derin üzüntü sonucu kendini bir asmanın dolandığı ağaca asmıştır.

Icelos : Düş tanrısı, uyku tanrısı (benzer, benzeşik anlamındadır).

Icluiobates : Bir köpek adı (yolda yürüyen, yolda giden anlamındadır).

Ida : Frigya'da, Troya yakınında, Ana-Tanrıça'ya özgü kutsallıklarla anılan bir dağ.

Idalion : Kıbrıs'ta Venüs tapınağı ile ünlü bir dağ.

Idas : Messenia kralı Aphareus'un oğlu. Diomedes'in bir arkadaşı.

Idmon : Arache'nin babası.

Idomeneus : Troya savaşına katılan bir komutan.

Ilia : Romulus'la Remus'un anası, Numitor'un kızı, Tiber'in karısı, orman tanrıçası. Roma soyunun anası.

Ilion : Troya'nın şiirdeki adı.

Ilios : Troya'nın şiirlerde geçen adı.

Ilioneus : Niobe'nin oğlu.

Ilithyia : Yunanlılarda doğum tanrıçası, Romalılarda Lucina.

Ilus : Tros'un oğlu, Assaracus'la Ganymedes'in kardeşi, Ilion'un kurucusu.

Imbreus : Bir dev, kentauros.

Inachus : Argolis'te bir ırmak. Io'nun babası, eski Argos kralı.

Inachus(oğlu) : Inachus'un torunu Epaphus, Argos'lu kral soyundan Perseus.

Indiges : Tanrılaştırılan Aeneas'ın başka bir adı.

Ino : Cadmus'un kızı, Athamas'ın karısı, Semele'nin kızkardeşi.

Io : Argos'ta bir ırmak tanrısının kızı, kral Inachus'un kızı. Jupiter bu kızı sevdi, Juno kıskandı.

Iolaus : Iphicle'nin oğlu, Hercules'in arkadaşı.

Iolcus : Iason'un ata ocağı, yurdu, Teselya'dadır.

Iole : Oechalia kralı Eurytus'un kızı, babasının verdiği sözden dönmesi üzerine, Hercules bu kızı tutsak etti. Hercules'in ölümünden sonra, onun oğlu, Hyllus'un karısı oldu.

Iphigenia : Agamemnon'un kızı, Troya savaşlarında, Aulis'te tanrıça Diana'ya adanmış, boğazı kesilerek tapınağa sunulmuştu.

Iphinous : Bir dev, kentauros.

Iphis : Ligdus'un kızı, Kıbrıslı genç kız, önce bir çocuktu, sonra bir erkeğe dönüştürüldü.

Iphitus : Coeranus'un babası.

Iris : Gökkuşağı tanrıçası, Juno'nun ulağı, Thaumas'ın kızı.

Ismarus : Trakya'da bir dağ.

Ismenid(ler) : Ismarus ırmağı kıyısında yaşayan peri kızları. Bunlar sonra-

ları, bu adı taşıyan kuşlara dönüşmüşler, Ino'nun arkadaşları olmuşlar.

Ismenos : Bir akarsu tanrısı, Crocale adlı perinin babası, Niobe'nin oğlu.

Isse : Macareus'un kızı.

Isthmus : Korint boğazı.

Ithaka : Ulixes'in yurdu, Yunanistan'da ünlü bir ada.

Ithakalı : Ulixes, Ithaka adasında doğduğu için ona İthaka'lı denir.

Itys : Tereus ile Procne'nin ufak oğlu.

Iulus : Aeneas'ın oğlu, ona Ascanius da denir.

Ixion : Teselya'da Lapith'ler kralı. Prithous'un babası.

Janus : İki yüzü olan bir İtalya tanrısı. Venilia'nın kocası. Bu tanrı bütün başlangıçların, girişlerin tanrısı sayılır, su perisi Canens'in de babasıdır.

Juba : Numidya kralı. İ.Ö. 46'da Thapsus savaşında Julius Caesar'a yenilince kendi kendini öldürdü.

Juno : Saturnus ile Rhea'nın kızı. Jupiter'in kızkardeşi ve karısı. Iris ulağı, Hebe kızı, Vulcanus oğludur.

Jupiter ya da Juppiter : Saturnus ile Rhea'nın oğlu. Arcadia ya da Girit'te doğdu. Göklerin egemenidir, yıldırımlar, şimşekler hep buyruğu altındadır.

Kiklad : Ege denizinde adalar topluluğu, Kiklad Adaları denir.

Kiklop(lar) : Hesiodos'un bildirdiğine göre Uranus ile Gea'nın oğulları. Saturnus bunları sıkıştırmış, Tartarus'a göndermiş, sonra Jupiter kurtarmış. Homeros'ta epeyce işlenmiş bir konudur. Bunların insan eti yedikleri, öylesine yırtıcı, azgın oldukları söylenir, alınlarında tek gözleri, çok iri gövdeleri varmış. Kyklop sözcüğü Yunanca'da "tek gözlü" demektir.

Labros : Bir köpek adı (atılgan, korkusuz anlamlarına gelir).

Lachne : Bir köpek adı (tüylü anlamında).

Lacon : Bir köpek adı (Laconyalı anlamında).

Laconia : Bir kent (ülke), Peleponnes bölgesinde.

Ladon : Arcadia'da bir akarsu. Bir köpek adı.

Laertes : Arcesius'un oğlu, Ulixes'in babası.

Laeplas : Bir köpek adı (yel gibi giden, saldıran anlamında).

Laestrygon : Dev (Campania'da).

Laieus : Oedipus'un babası. Teb'lerin kralı.

Lampetides : Ünlü bir türkücü (şarkıcı).
Lampetia : Heliad'lardan biri.
Lamus : Neptun'un oğlu, sonraları güney Latium'da kral olmuştu.
Laomedon : Troya kralı, Ilus'un oğlu, Priamus'un babası, Hersione ile Antigone'nin de babası. Troya kalelerini yaptırtan odur.
Latinus : Faunus'un oğlu, Latium'da kral, Lavinia'nın babası, Alba Longa kralı.
Latium : Roma'nın ilk kurulduğu yer.
Latona : Coeus'un kızı, Apollo ile Diana'nın anası.
Latreus : Bir dev, kentauros.
Laurentum : Latium kralı Latinus'un başkenti.
Lavinia : Latinus'un kızı, bunun yüzünden Aeneas Turnus'la savaştı.
Lavinium : Latium'da bir kent, Aeneas Lavinia ile evlendikten sonra bu kenti kurmuştur.
Learchus : Athamas'la Ino'un oğulcuğu, babası onu öldürmüştü.
Lebinthos : Ege adalarından biri.
Leda : Thestius'un kızı, Isparta kralı Tyndareus'un karısı, Jupiter ona yaklaşırken bir kuğu kılığına girmişti, bu yaklaşmadan Helena, Pollux, Castor doğmuştu.
Leleg(ler) : Anadolu'da, Yunanistan'da yaşamış bir topluluk, en eski yerli insanlar.
Leleg surları : Megara ilinin başka bir adı, burada eskiden Lelegler oturmuşlar.
Lelex : Calydonia savaşına (avcılığına) katılanlardan birinin adı, Locris'teki Naryx kentindendir.
Lemnos'lu : Lemnos adasında olduğundan Vulcanus'a verilen ad.
Lemnos : Ege adalarından biri, Vulcanus burada oturmuş, ya da doğmuş sayılır.
Lenaeus : Bacchus'un başka bir adı (etkili anlamındadır).
Lerna : Argolis'te ünlü bir bataklık, burada Hydra adlı bir dev yaşarmış, Hercules bu devi öldürerek oklarını ağılı kanına batırmış.
Lesbos : Ege adalarından biri, burada Mitylene, Methymna gibi ünlü başkentler vardı.
Lethae : Olenus'un karısı, tanrıları öfkelendirdiğinden İda dağında, kocasıyla, taşa dönüştürülmüştür.
Lethe : Yeraltında bir akarsu, bu sudan içen ölüler bütün yaşamları, olayları unuturlarmış.
Leto : Bk. Latona.

Leucippus : Messenia kralı Aphareus'un kardeşi.
Leucon : Bir köpek adı (ak anlamında).
Leuconoe : Minyas'ın kızlarından biri.
Liber : Sonradan adı Bacchus olan bir sevgi-bolluk tanrısı.
Libia : Libya ülkesi.
Libys : Bir Tyrrhen gemicisi.
Lichas : Hercules'in yamağı, uşağı.
Ligdus : İphis'in babası.
Ligurlar : Kuzey İtalya'da yaşamış bir topluluk.
Lilybaeum : Sicilya'da bir dağ dizisi.
Limnate : Bir superisi, Ganges'in kızı.
Liriope : Narcissos'un anası.
Lotis : Superisi, Priapus ırmağında Lotus ağacına dönüşmüştür.
Lucifer : Sabah yıldızı, Ceyx'in babası, günaçımı tanrısı.
Lucina : Doğum tanrıçası, doğum yapanları korur, onlara yardımcı olur. Diana, Juno da bu adlarla anılır.
Luna : Günaçımı tanrıçası, Diana, Phoebus'un kızkardeşi.
Lyaeus : Bacchus'un başka bir adı (sıkıntı gideren anlamında).
Lycabas : Bir Tyrrhen gemicisi, Suriyeli, Phineus'un arkadaşı, bir dev.
Lycaeus : Arcadia'da bir dağ, Pan'ın yeri.
Lycaon : Arcadia kralı, bir kurda dönüşmüştür.
Lycetus : Phineus'un arkadaşı. Bir dev, kentauros.
Lyceum : Atina'da bir öğretim alanı, okul (lise), eğitim yeri. Bu alanı gençlerin eğitilip yetiştirilmesi düşüncesiyle yönetici, eğitmen Pisistratus'un kurduğu söylenir.
Lycidas : Bir dev, kentauros
Lycisce : Bir köpek adı (ufak kurt anlamında).
Lycormas : Aetolia'da bir akarsu, sonraları Eucnus adını aldı.
Lycotas : Bir devin adı.
Lycurgus : Trakya kralı, Bacchus yandaşlarına karşı kötü girişimlerinden dolayı kargışlanmış, acılar çekmiştir.
Lycus : Diomedes'in arkadaşlarından biri. Ayrıca bir devin adı. Frigya'da Menderes ırmağının bir kolu.
Lynceus : Kral Aphareus'un oğlu.
Lyncid : Perseus (Lynceus soyundan geldiği için).
Lynceus : İskit kralı, Triptolemus'u öldürmek isteyen, Ceres'i bir vaşağa dönüştürmüştür.
Lyrcea : Argolis'le Arcadia arasında bir dağ, Inachus buradan çıkar.
Lyrnesus : Troya'ya komşu Misia'da bir kent, bu kenti Achilleus savaşta elegeçirmişti.

Macareus : Isse'nin babası, Lesbia'lıdır. Lapithe'dir, ayrıca Ulixes'in arkadaşlarındandır.

Maeandros : Menderes ırmağı. Irmak tanrısı; Cyanea'nın babasıdır.

Maenead(lar) : Bacchus törenlerinde görevli kızlar.

Maenalos : Arcadia'da dağlar.

Maeneria : Arachne (örümcek, bk. Arachne).

Maeonia : Lidya'nın eski adı.

Maera : Köpeğe dönüştüğü söylenen, pek tanınmayan bir kadın.

Maja : Atlas'ın kızı, Merkür'ün anası.

Manio : Tresias'ın kızı, bilici kadın.

Marmare : Mısır'la Cyrene arasında bir bölge, orada yaşayanlar.

Mars ya da
Mavors : Jupiter'le Juno'nun oğlu, savaş tanrısı. Harmonia, Remus, Romulus kardeşlerin babaları.

Marsyas : Minerva ile çalgı yarışına tutuşan bir Satyr. Frigya'da bu adı taşıyan bir akarsu (yarış burada geçmişti).

Medea : Kolkis kralı Aetes'in kızı, ünlü büyücü. Altın postu bulmada Iason'a yardım ederek onunla birlikte Yunanistan'a kaçtı.

Medon : Bir Tyrrhen gemicisi, ayrıca bir dev.

Medusa : Gorgonlardan biri.

Megareus : Neptun'un torunu, Hippomenes'in babası, Onchestus ilinde yaşadı (Boietia'da).

Melampus : Bir köpek adı (kara ayaklı anlamında).

Melanchaetes : Bir köpek adı (kara kıllı anlamında).

Melaneus : Bir dev, ayrıca bir köpek adı (kara anlamında).

Melantho : Deucalion'un kızı. Neptun, bir Delphin kılığına girerek onunla yattı.

Melanthus : Tyrrhen gemicisi.

Melas : Trakya'da bir akarsu.

Meleagros : Calydon'lu kral Oeneus ile Althaea'nın oğlu.

Melicertes : Athamas ile Ino'nun oğlu. Anasıyla birlikte çıldırıp denize atlayınca, Neptun onu bir deniz tanrısına dönüştürdü, adı da Palaemon oluverdi.

Memnon : Tithonus'un oğlu (Priamus'un kardeşinin), anası Aurora'dır. Priamus'a gizlice yardım ederken, Achilleus onu öldürdü, küllerinden "Memnon kuşları" denen kuşlar oluştu.

Menelaus : Atreus'un küçük oğlu, Agamemnon'un kardeşi, Helena'nın kocası, Isparta kralı.

Menephron : Bir Arcadia'lı.

Menoetes : Bir Likyalı, Troya önünde Achilleus, onu, öldürdü.

Mercurius : Jupiter'le Maja'nın oğlu. Tanrıların ulağıdır, bütün becerilerin, başarıların öncüsüdür, elinde bir yiğit değneği, ayaklarında kanatlı ayakkabılar, bütün kapıları açar, kapıcıları derin uykulara daldırır. Alışveriş işleriyle ilgilenir.

Meriones : Giritli Idomeneus'un arkadaşı.

Mermeros : Bir dev.

Merops : Habeş kralı, Clymene'nin kocası.

Messana : Sicilya'da bir kent, Messina.

Metion : Phorbas'ın babası.

Midas : Frigya kralı, tanrıça Kibele ile Gordius'un oğlu.

Miletus : Apollo ile Deione'nin oğlu, Milet ilinin kurucusu, Anadolu'ya Girit'ten geldiği söylenir. Superisi Cyanea ile evlenerek Caunus-Byblis ikiz kızkardeşlerin babası olmuştur.

Milon : Croton'lu bir koşucu. Bilge Pythagoras'ın çağdaşı, öğrencisi.

Minerva : Jupiter'in başından bir ok gibi doğan kızı, bilgelik tanrıçası, sanatın, savaşın, becerinin öncüsü.

Minos : Jupiter'le Europa'nın oğlu, Pasiphae'nin kocası, Ariadna ile Androgeos'un babası, Girit kralı.

Minturnae : Campania'da, Liris denen bataklıkla ünlü bir kent.

Minyad(lar) : Minyas denen söylencesel bir kralın kızları.

Mithridates : Pontus krallarından birkaç kişinin ortak adı. Bu kralların egemenlikleri Caesar dönemine değin sürdü, Caesar VI. Mithridates'in (Büyük Mithridates) oğlu Pharnakes'i egemenliği altına almıştır.

Nabataa : Arablarla ilgili, Nabatiler'le ilgili olan.

Naiad(lar) : Su perileri.

Nape : Bir köpek adı (orman oylumu anlamında).

Nar : Tiber'in kollarından biri.

Narcissus : Ünlü Narkissos öyküsünün yaratıcısı, kendi yüzünü suda görünce ona vurulan, sonra eriyip karıştığı toprakta "nergis" denen çiçeğe dönüşen bir delikanlı.

Naryx : Yunanistan'da bir kent, bu kentte oturanlara Batı dillerinde *Narycier* denir.

Nauplius : Palamede'nin babası, Euboia kralı.

Naxos : Ege'de büyük adalardan biri, Bacchus törenlerinde önemli bir yeri vardır.

Nebrophonus : Bir köpek adı (geyik avlayan anlamında).

Nedymnus : Bir dev, kentauros.
Neleus : Neptun'un oğlu, Elis'te Pylos kralı, Nestor'un babası.
Nelid(ler) : Neleus'un oğulları, torunları, soyu.
Neoptolemus : Başka bir adı Pyrrhus'tur, Achilleus'un oğludur.
Nephele : Diana'nın arkadaşı bir su perisi (nympha), Athamas'ın karısı, Helle'nin anası.
Nepheleid : Nephele'nin çocukları (kızı Helle'nin adı: Nepheleide).
Neptunus : Saturnus'un oğlu, Jupiter'le Pluto'nun kardeşi, fırtınaların, su baskınlarının tanrısı.
Nereid(ler) : Nereus'un kızları, su perileri.
Nereus : Deniz tanrısı, Doris'in kocasıdır, onunla evliliğinden elli çocuğu (kızı) doğmuştur.
Neritus : Ithaka'da bir dağa (Neritum).
Nessus : Bir dev, kentauros.
Nestor : Neleus'un oğlu.
Nileus : Perseus'a karşı savaşan bir savaşçı.
Ninus : Bir Asur kralı, Semiramis'in kocası.
Niobe : Frigya kralı Tantalus ile karısı Dione'nin kızı. Latona'ya karşı üstünlük tasladığından bir kayaya dönüştürülmüştür. Manisa dolaylarında, bir ırmağın kıyısında bulunan bu kayaya "Ağlayan kaya" denmektedir.
Nisus : Aegeus'un kardeşidir, bir süre Megara'da kral olmuştur.
Noemon : Bir Likyalı.
Nonacris Kızı : Arcadia kralı Lycaon'un kızı, Callisto'nun niteliği. Bu genç kız Jupiter'le sevişti, Arcas'ı doğurdu. Juno, bunun üzerine, onu bir dişi ayıya dönüştürdü, daha sonra Jupiter, bu kadını ayı adlarıyla anılan yıldız öbeğine dönüştürerek yüceltti. Atalanta ya da "Nonacris kızı" denir.
Noricum : Bir Roma eyaleti.
Numa : Roma'nın ikinci kralı, Sabinler'den doğmuştur.
Numitor : Arnavutluk (Albania) kralı Proca'nın oğlu. Kardeşi Amulis'in elinden yönetimi almış, sonra torunları Romulus ile Remus yönetimi yine ona vermişler.
Nyctelius : Bacchus'un başka bir adı (geceleyin, geceyle ilgili anlamında).
Nycteus : Boietia kralı, Antiopa'nın babası. Jupiter Satyr kılığına girerek bu kızla sevişti, bu sevişmeden Amphion ile Zethus doğdu. Ayrıca Diomedes'in bir arkadaşı da bu adla anılır.
Nympha(lar) : Yarıtanrıçalar (peri kızları), doğayı diri kılanlar. Bunlar su-

larda, dağlarda, oylumlarda, seyrek olarak da ağaçlar üzerinde yaşarlar.

Nysa : Hindistan'da ya da Trakya'da bir dağ, bunun nymphaları Bacchus'a bağlı olduğundan hep genç, dinç kalırlar.

Oceanus : Uranus'la Gea'nın oğlu, kızkardeşi Tethys'in kocası. Bütün yeryüzünü kuşatan engin bir deniz olarak düşlenir.

Ochecles : Bir dev, kentauros.

Ocyrhoe : Chiron'la Cariclo'nun kızı, biliciliğinden dolayı Jupiter onu bir kısrağa dönüştürmüştür. Bunun üzerine "kısrak" anlamına gelen "hippe" ya da hippo adını almıştır.

Odrysen : Trakyalılardan bir topluluk adı, "trakyalı".

Oeagrus : Trakya kralı, Orpheus'un babası.

Oebalus : Isparta kralı, Hyacinthus'un babası.

Oechalia : Euboia'da bir kent. Iole'nin babası Eurytus'un egemenliği altındayken Hercules'in eline geçti.

Oiclide : Oicles'in oğlu, Amphiaraus. Argos'ta ünlü bir biliciydi. Calidonia savaşına katıldı, Thebai'ye karşı Yedilerin saldırısında bulundu. Orada öleceğini önceden biliyordu, öyle de oldu.

Oidipus : Theb kralı (Thebai), Laius ile Iocaste'nin oğlu. Polynices, Eteocles, Antigone ile Ismene gibi çocukları vardı.

Oineus : Calydon kralı, Parthaon'un oğlu, Meleagros, Tydeus ile Deianira'nın babası.

Oinopia : Aegina adasının eski adı.

Oileus : Locrer kralı, Ajax'ın babası.

Olenus keçisi : Amalhea adlı keçi, çocukken Jupiter'i emzirmiş.

Olenus : Tectaphus'un babası, Lapith'lerden biri, Lethea'nın kocası. Eşiyle birlikte bir kayaya dönüştürülmüştür.

Oliaros : Ege adalarından biri.

Olympus : Teselya'da tanrıların, tanrıçaların oturdukları bir dağ. Akdeniz'in batı kıyılarında, Antalya yöresinde de böyle bir dağ vardır, eteğinden çıkan akarsu (Olimpos çayı) onun adıyla anılır.

Onchestus'lu : Megareus (bir süre Onchestus'ta yaşadığından).

Opheltes : Bir gemici.

Ophion : Bir dev, kentauros, Amycus'un babası.

Ophius : Aitolyalı, Combe'nin babası.

Ophiusa : Kıbrıs'ın eski adı.

Ops : Eski bir İtalya tanrıçası, Saturnus'un karısı, kızkardeşi.

Orchamus : Babilonya kralı, Eurynome'nin kocası, Leucothoe'nin babası.

Orchomenus : Arcadia'da bir kent.
Orcus : Romalılarda yeraltı tanrısı.
Orcad(lar) : Dağ perileri (nymphaları).
Oresistrophos : Bir köpek adı (dağda beslenen anlamında).
Orestes tanrıçası : Diana'nın başka bir adı, ayrıca Agamemnon'un oğlu.
Oribasus : Bir köpek adı (dağa tırmanan anlamında).
Orion : Bir dev, ölümünden sonra bu adı taşıyan yıldıza dönüşmüştür. Menippe ile Metioche adlı iki kızı vardır.
Orithyia : Attika kralı Erechtheus'un kızı, Boreas bu kızı kaçırmıştır.
Orius : Lapithe'lerden.
Ornieus : Kentauros, bir dev.
Ornytus : Calydonia savaşçılarından birinin babası.
Orontes : Suriye'de bir akarsu.
Orpheus : Trakyalı ünlü türkücü, ezgici. Trakya kralı Oiagrus'un ya da Apollo ile perikızı Calliope'nin oğlu. Midas ile Eumolpus'a ezgi öğretti, onları yetiştirdi, onlara Bacchus törenlerini anlattı. Eurydice (karısı)yi yeniden yaşama kavuşturmak için yeraltına indi. Ağaçlar, yabanlar, yırtıcılar, kayalar onun ezgilerini duyunca ardından yürümeye başlarmış.
Orphne : Acheron'un sevgilisi, yeraltında yaşayan bir perikızı. Ascalaphus bu kadının oğludur.
Ortygia : Delos adasının eski adı, Siraküza dolaylarında bir ada. Diana'nın başka bir adı (Delos'ta).
Osiris : Mısır'ın bolluk, ürün, verim tanrısı. Sonraları günеş tanrısı olarak kutsandı, kardeşi Typhon onu öldürünce karısı Isis onu diriltmek için uzun süre aradı, onunla ilgili yıllık törenler bu arayış yüzünden düzenlenirmiş.
Othrys : Teselya'da bir dağ dizisi, ilkçağda kutsal sayılırdı.
Pactolus : Lidya'da suyu altınlı bir ırmakmış.
Padus : İtalya'da bugünkü Po ırmağı.
Paen : Apollo'nun başka bir adı (sağlık koruma tanrısı olarak).
Paeon : Yine Apollo'nun, sağlık koruma tanrısı olarak, başka bir adı (Paean).
Paeon(lar) : Makedonya'da yaşayan bir topluluk.
Paestum : Lacania'da gülleriyle ünlü bir kent.
Pagasae gemisi : Argo gemisi, Pagasae'de yapıldığından bu adı almış.
Palaemon : Athamas ile Ino'nun oğlu, bir deniz tanrısı.
Palamedes : Euboia kralı Nauplius'un oğlu, Troya Savaşı'nda adı bir

tuzağa düşürülme olayına katılınca öldürülür. Sözde Greklere karşı Priamus yanını tutar, altın alır, yatağının altına gizler, oyun anlaşılınca öldürülür. Bu oyunun nedeni Troya Savaşı'na katılmak istemeyen Ulixes'i kandırıp savaşa sokmasıymış.

Palatium : Roma'nın yedi tepesinden biri, Augustus burada otururdu.

Palik(ler) : Jupiter'le Thalia'nın ikiz oğulları, Sicilya'da tanrı olarak kutsanırlar. Tapınaklarının bulunduğu yerde çok derin iki kükürt kaynağı vardır.

Pallas sakızı : Pallas'ın kutsal ağacının yağı (sakızı), uğurlu sayılır.

Pallas : Minerva'nın Yunanca adı. Atina'lı kral Aegeus'un kardeşi Pandion'un oğlu. Aurora'nın babası.

Pamphagus : Bir köpek adı (hepsini yutan anlamında).

Pan : Çobanların tanrısı, çok değişik biçimlerde düşlenir, gerek ayakları, gerekse boynuzlarıyla bir tekeyi andırır.

Panchea : Doğu Arabistan yakınlarında bir masal adası.

Pandion : Erichthonius'un oğlu, Procne ile Philomela'nın babası.

Pandrossos : Cecrops'un üç kızından birinin adı.

Panope : Cephisus'ta Phocis yöresinde eski bir kent.

Panopeus : Calydonia savaşçılarından biri.

Panthous : Delphi'de Apollo tapınağı görevlisi, Euphorbus'un babası.

Paphos yiğiti : Pygmalion'a, Kıbrıs'ta Paphos'ta doğduğunda verilen ad.

Paphos : Kıbrıs'ta eski bir kent, Venüs tapınağıyla ünlüydü. Pygmalion'un kızı ya da oğlu da bu adla anılırdı.

Paraetonium : Libya'da Isis inançlarıyla ünlü bir kıyı kenti.

Paris : Priamus'un oğlu, Hector'un kardeşi, Helena'yı kaçırdı, Troya Savaşı'na yolaçtı.

Paros : Ege'de mermerleriyle ünlü bir ada.

Parnassus : Phocis'te kutsallığıyla ünlü bir dağ.

Parrhasia'lı : Callisto, Parrhasia'da doğduğu için.

Parthaon : Calydon kralı, Oeneus'un babası.

Parthenope : Campania'da Neapolis kentinin eski adı.

Pasiphae : Güneş tanrısı Sol'un kızı, Girit kralı Minos'un karısı, Neptun'un gönderdiği ak boğalardan birini sevdi, ondan Minotaurus'u doğurdu, insan biçimli, boğa başlı bir yaratık.

Patara : Likya'da, Apollo tapınağıyla ünlü kent.

Pegasus : Kanatlı at, öldürülen Medusa'nın kanından oluşmuş. Bu atın ayağını vurduğu yerden, Helicon'da, perikızlarının pınarı Hippocrene fışkırmış.

Pelagon : Calydonia savaşçılarından biri.
Pelasg(lar) : Yunanistan'ın eski halklarından büyük bir topluluk.
Pelates : Bir Libyalı, Makedonyalı bir Lapithe.
Peleus : Kral Aeacus'un oğlu, Telamon ile Phocus'un kardeşi, Thetis'in kocası, Achilleus'un babası.
Pelias : Aeson'un kardeşi.
Pelide : Peleus'un oğlu Achilleus'un başka bir adı.
Pelops : Frigya kralı Tantalus'un oğlu, Niobe'nin kardeşi, Atreus ile Thyestes'in babası.
Penat(lar) : Evlerin koruyucu tanrıları, ocak tanrıları. Onlarla ilgili betimler evlerin içinde ocağın yanında bulundurulurdu.
Penelope : Ulixes'in karısı, Laertes'in gelini.
Penaeus(-os) : Teselya'nın en büyük ırmağı, Pindus'tan çıkar.
Pentheus : Echion ile Agaeue'nin oğlu, anası Cadmus'un kızıydı, Bacchus törenlerinde görevli kimseler arasında bulunup çıldıran, gözleri görmeyen anası, bir de başkalarınca parçalanmıştır.
Pergama : Troya'da bir kale, yüksek bir tepede.
Pergamus : Pergama.
Periclymenus : Nestor'un kardeşi.
Perimele : Sular tanrısı Acheleous'un sevgilisi, Hippodamas'ın kızı. Bu kıza öfkelenen babası, onu, denizin dibine batırmış, sevgilisinin yakarışları üzerine, Neptun kızı bir adaya dönüştürmüştür.
Periphas : Atinalı bir kimse, bir Lapithe, doğruluğundan dolayı Attika'da kral seçildi, tanrılaştırıldı. Bunun üzerine Jupiter onu yıldırımla öldürmek istedi, Apollo'nun aracılığıyla kendisi bir kartala, karısı Phene de bir doğana dönüştürüldü.
Perses : Titanlardan biri.
Persephone : Proserpina'nın Yunanca adı.
Perseus : Danae'nin oğlu, Argos kralı Acrisius'un torunu, Medusa'yı öldürdü, Andromeda'yı kurtarıp onunla evlendi.
Petraeus : Bir dev, kentauros.
Pettalus : Phineus'un arkadaşı.
Peucetis : Peucetis(tus) denen topluluğun yaşadığı ülke.
Phaethon : Phoebus ile Clymene'nin oğlu. Güneş arabasını yönetmek isteyince beceremedi, yıldırımla çarpılıp yokoldu.
Phaethon kuşu : Kuğu. Phaethon'un yakın arkadaşı Cycnus, kuğuya dönüştürülmüştü.
Phaethusa : Phaethon'un kızkardeşi.

Phaeak(lar) : Scheria adasının yerlileri.
Phaedimus : Niobe'nin oğlu.
Phaedra : Minos'un kızı, Theseus'un karısı, Hippolytus'u sevmişti.
Phaeocomes : Bir dev, kentauros.
Phaestos : Girit'te bir kent.
Phantasos : Bir düş tanrısı.
Pharos : Mısır'da bir küçük ada, sonra karayla birleşmişmiş.
Pharsalus : Teselya'da bir kent. Caesar ile Pompeius burada savaştı.
Phasisli kadın : Medea, Phasis'te doğduğundan bu adla anılmış.
Phegeus : Psophis kralı, damadı Alcmaion'u oğullarına öldürttü. Psophis kenti sonraları Phegia diye anılmıştır.
Phene : Periphas'ın karısı.
Pheneos : Arcadia'da bu adla anılan kentin yanındaki göl. Ona (göle) Styx de denir, suyu ölüm saçarmış.
Pheres : Teselya'da Pherea kralı, Admetus'un babası.
Phiale : Diana'nın arkadaşlarından bir nympha.
Philammon : Apollo ile Chione'nin oğlu, ünlü ezgici.
Philemon : Frigyalı köylü, Baucis'in kocası.
Philippi : Makedonya'da bir kent. İ.Ö. 42'de Octavianus ile Antonius Ceasar'ı öldürenleri yenmişlerdi.
Philoctetes : Hercules'in yayını, oklarını taşıyan Poias'ın oğlu. Troya savaşına katıldı, yılan sokması sonucu ağır yaralandı, sayrılandı, Lemnos adasına geri gönderildi.
Philomela : Attika kralı Pandion'un kızı, Procne'nin kızkardeşi. Önce kaynı Tereus onu kandırıp yatağına aldı, seviştiler, sonra bir bülbüle dönüştürüldü.
Philyra : Bir su perisi, perikızı, Saturnus'la sevişip Chiron'u doğurdu.
Philyra yiğiti : Chiron (Philyra'nın oğlu).
Phineus : Etiyopya kralı Cepheus'un kardeşi. Cepheus'un kızı Andromeda bu Phineus'a sözlüydü. Trakya'da Salmydessus yöresinin kralı da bu adla anılırdı.
Phlegon : Güneş arabasının atlarından biri (yalımlanan anlamında).
Phlegra ovaları : Olympos tanrılarıyla Gigantlar arasında geçen savaşlarda Jupiter'in Gigantları yıldırımlarla öldürdüğü yerler, bu yer ya Pallene yarımadasında ya da Campania'da imiş.
Phlegraeos : Bir dev, kentauros.
Phlegyas : Phineus'un arkadaşlarından.
Phlegyer : Ilgarcı bir topluluk (tapınakları soyanlar).
Phobetor : Bir düş tanrısı, Icelos adıyla da anılır.

Phocaia : Bugün Foça denen ilçe.
Phocus : Aiacus ile Psamathe'nin oğlu, kardeşleri Telamon ile Peleus aracılığıyla öldürüldü.
Phoebe : Phoebus'un kızkardeşi, Diana da denir, ay-av tanrıçası.
Phoebus genci : Phoebus'un oğlu Aesculapius'un başka bir sanı.
Phoebus yılanı : Aesculapius (Phoebus'un oğlu, yılan biçimli olduğundan böyle anılırdı.).
Phoebus : Güneş tanrısı Apollo'nun sanlarından biri.
Phönix : Teselya'lı Amyntor'un oğlu. Bir söylentiye göre beşyüz yıl yaşadıktan sonra yeniden doğan bir kuş.
Pholus : Bir dev, kentauros.
Phorbas : Phlegyer'lerin öncüsü, yöneticisi. Ayrıca Phineus'un arkadaşlarından birinin adı. Bir Lapithe.
Phorcide : Phorcys'in kızı Medusa.
Phorcys : Pontus'la Gaea'nın oğlu, deniz tanrısı. Gorgon'larla Graen'lerin babası.
Phoronide : Io, Inachus'un kızı, bir Phoroneus'un torunu.
Phrixus : Helle'nin kardeşi. Helle'nin denize battığı sulara hellespont (Helles-pontus/Helle denizi) adı verilmiş. Phrixus, sonradan, Jupiter'e bir koç adadığı Cholhis'e gitmiş, oradan "altın postu" alıp Aietes'e vermiş.
Phyrger : Troya'lıların adlarından biri, eski bir Batı Anadolu topluluğu (Frigyalılar).
Phrygya'lı er : Aeneas (bk.)
Phrygya'lı önder : Lomedon (bk.)
Phtia : Güney Teselya 'da bir kent, Peleus yöneticisiydi.
Phyleus : Elis kralı Augias'ın oğlu.
Phylleier : Caeneus, Teselya'da Phyllus kentinde doğmuştur.
Phyllius : Apollo'nun oğlu Cycnus'un arkadaşı.
Picus : Saturnus'un oğlu, Canens'in kocası. Circe bu erkeği bir ağaçkakana dönüştürmüştür.
Pieros : Makedonya'da Pella ilinin kralı. bir türkü yarışmasında Musalara yenik düşen dokuz kızı saksağana dönüştürülmüştür.
Pindus : Kuzey Teselya'da Peineus'un pınarları bulunan bir dağ.
Preius : Yunanistan'da Pire kıyı kenti.
Pirene : Korinth'te pınarlarıyla ünlü bir yöre, tepe.
Pirithous : Ixion'un oğlu, Theseus'un yakın arkadaşı. Hippodame ile evlenmesi Lapith'lerle kentauroslar arasında büyük bir savaşa neden olmuştu.
Pisa : Peleponnes'te bir kent.

Pisenor : Bir dev, kentauros.
Pitane : Anadolu'da bir kıyı kenti.
Pittheus : Pelops'un oğlu, Theseus'un büyükbabası.
Pleione : Oceanus'un kızı, Atlas'ın karısı, Pleiad'ların anası.
Pleiad(lar) : Atlas'la Pleione'nin yedi kızına verilen genel ad. Gökte bir yıldız öbeğinin de adıdır (Yedi Kardeş).
Pleuron : Aitolia'da bir kent.
Plexippus : Thestius'un oğullarından biri.
Poeas : Teselyalı, Philloctetes'in babası.
Poemenis : Bir köpek adı (kadın çoban anlamında).
Polites : Ulixes'in arkadaşlarından.
Polydaemon : Phineus'un arkadaşlarından.
Polydamas : Hector'un arkadaşlarından bir Troyalı yiğit.
Polydectes : Seriephos adasının kralı. Perseus onu Medusa'nın başını kesip getirmeye gönderdikten sonra, dönüşünde, bir kayaya dönüştürdü.
Polydegmon : Phineus'un arkadaşlarından biri.
Polydorus : Priamus'un en genç oğlu. Priamus onu savaştan kurtarmak için önemli nicelikte altınla, yakın arkadaşı Trakya kralı Polymestor'un yanına gönderdi. Bu kral, savaştan sonra kendisine güvenilen genci öldürerek altınlarına elkoymuştu.
Polymestor : Trakya kralı, Priamus'un en ufak oğlu Polydorus'u öldürüp altınlarını alınca, oğlanın anası Hecuba, oğlunun öcünü almak için bu kralı öldürttü.
Polynemon : Sciron'un babası, Alcyone'nin büyükbabası. Bu kadını, babası Sciron derin tutkusu yüzünden denize atmış, özdeş adı taşıyan Aeolus'un kızı ise yalıçapkını (derekuşu) denen kuşa dönüştürmüştür.
Polyphemus : Bir Kiklop (Cyclop), boşuna sevmiş, Galatea'yı, ona kavuşmak için çırpınmış. Ulixes, bir gözünü oymuştur.
Polyxena : Hecuba ile Priamus'un kızı, Achilleus adına adanmış, boynu vurulmuştur.
Pomona : Romalıların ağaç bakımı tanrıçası.
Priamus : Laomedon'un oğlu, Troya'nın son kralı, Hecuba'nın kocası. Paris'ten başka birçok oğlu, birçok kızı vardı. Troya savaşından sonra, Jupiter tapınağında, Achilleus'un oğlu eliyle öldürülmüştür.
Priapus : Üzümlerin, bağların, yemişlerin tanrısı, koruyucusu.
Proca : Alba-Longa kralı, Numitor ile Amulius'un babası.

Procne : Attika kralı Pnadion'un kızı, Trakya kralı Tereus'un karısı. Kızkardeşi Philomela'ya karşı kötü girişiminden dolayı, ufak oğlu İtys yemek yapıp babasına yedirmiş, böylece kızkardeşinin öcünü almıştır. Bu olay üzerine Procne bir kırlangıca dönüştürülmüştür.

Procris : Attika kralı Erechtheus'un kızı, Orythia'nın kızkardeşi, Cephalus'un karısı. Kocası, onu, yanlışlıkla öldürmüş.

Procrustes : Attikalı soyguncu, gördüklerini öldürür soyardı.

Proetus : Acrisius'un ikizkardeşi, onu Argos'a sürünce Theseus da bir taşa dönüştürdü.

Prometheus : Iapetus ile Clymene'nin oğlu, Epimetheus'un kardeşi, Deucalion'un babası. Topraktan insan yapıp canlandırır, ateşte yaşatırdı. Bu yüzden göklerden kovulmuş.

Propoetid(ler) : Kıbrıslı tanrısallığı yadsıyan kızlar. Hepsi taşa dönüştürülmüş.

Proreus : Tyrrhen gemicisi.

Proserpina : Jupiter'le Ceres'in kızı. Pluto bu kızı kaçırarak yeraltı ülkesinin egemeni durumuna getirdi.

Protesilaus : Teselyalı önder, Troya kıyılarına ilk çıkan, ilk ölen.

Proteus : Bilici, yaşlı deniz tanrısı, birçok biçime girebilir.

Prothoenor : Etiyopyalı biri.

Prytanis : Bir Likyalı.

Psamathe : Nereidlerden biri, Phocus'un anası.

Psecas : Diana'nın arkadaşlarından bir perikızı (nympha).

Pterelas : Bir köpek adı (kanatlı anlamında).

Pygmae anası : Pygmae denen cüceler topluluğunun yöneticisi kadın. Gerana ya da Oinoe adını taşır. Bu topluluk tanrıları, tanrıçaları yerdiğinden önderlerini, Juno, turnaya dönüştürmüştür.

Pygmalion : Kıbrıs kralı Agenor'un torunu, yontucuydu, fildişinden bir kadın yontusu yapmış, Venüs'e yalvarınca o da yontuyu canlandırmış.

Pyloslu : Nestor, Pylos'lu olduğundan.

Pylos : Peleponnes'te, Elis dolaylarında bir kent.

Pyracmus : Bir dev, kentauros.

Pyramus : Babilonyalı bir erkek, Thisbe'nin sevgilisi.

Pyreneus : Trakyalı kral (prens) Daulis elegeçirdi.

Pyretus : Bir dev, kentauros.

Pyrois : Güneş arabasına koşulan atlardan biri (yalımlı anlamında).

Pyrrha : Titan Epimetheus'un kızı.

Pyrrhus : Neoptolemus'un başka bir adı. Achilleus ile kral Lycomedes'in kızlarından Deidamia'nın oğludur. Troya savaşında Priamus'u öldürdü, Polyxena'yı da babasına adayıp kesti.

Python : Apollo'nun Parnas'ta öldürdüğü bir dev.

Quirinus : Romulus'un tanrılar arasında geçen adı.

Quirinus halkı : Romalılar.

Quirit(ler) : Roma toplulukları, yöneticileri (Romalılar-Sabinler).

Remulus : Alba-longa kralı.

Rhadamanthus : Europa ile Jupiter'in oğlu, Minos'un kardeşi. Doğruluğundan dolayı, ölümünden sonra yeraltı ülkesinin üç yargıcından biri olmuş.

Rhamnus tanrıçası : Nemesis'in sanı.

Rhanis : Diana'nın arkadaşlarından bir nympha.

Rhesus : Trakya kralı, Troyalılara yardım etmişti. Ulixes'le Diomedes geceleyin onu uykuda öldürüp atlarını çalmış.

Rhexenor : Diomedes'in arkadaşı.

Rhodanus : Fransa'da Rhone ırmağı.

Rhodope : Trakya'da Orpheus'un ezgilerini söylediği yöre. Bu adla anılan kadının dönüştüğü dağ.

Rhodos : Rodos adası. Güneş tanrısına dokuz oğul doğuran nympha.

Rhoeteum : Troya'da bir tepe.

Rhoetus : Phineus'un arkadaşlarından. Ayrıca bir kentauros.

Ripheus : Kentauros (dev).

Romulus : Mars'ın Rea Silvia ya da Ilia'dan olan oğlu. Albania kralı Numitor'un torunu, Roma ilinin kurucularından (kardeşi Remus ile).

Rutul(er) : Latium'da bir halk topluluğu.

Sabeae : Arabistan'da Saba denen halk topluluğu (Saba halkı).

Sabin(ler) : Orta İtalya'da bir halk topluluğu.

Salamis : Kıbrıs'ta bir kent. Teucer, oğlu Telamon için kurmuş.

Sallentin(ler) : Calabria'da yaşayan bir topluluk.

Salmacis : Bodrum (Halikarnassos) yakınlarında bir pınar, suyunun kadıncıl duyguları etkilediği söylenir, erkeği kadınsı duruma getirebilirmiş (bu suda yaşayan perikızı).

Samos : Ege'de Samos adası, bilge Pythagoras burada doğmuş.

Sardes : Lidya'nın başkenti.

Sarpedon : Likya kralı, Troya'nın yandaşı, Patroclus onu öldürdü.
Saturnia : Juno'nun başka bir adı (babası Saturnus'tan).
Saturnus : Uranus'la Gaea'nın oğlu (yer ve göğün oğlu), Jupiter onu yenilgiye uğratıp Tartarus'a göndermiş. Saturnus kızkardeşi Ops'la evlendi, ondan Jupiter, Neptun, Pluto, Juno, Ceres, Vesta, Picus, Chiron (bir kentauros) gibi çocukları doğmuştur.
Satyr : Bacchus törenlerinin yöneticileri, sonradan hepsi tanrısal birer nitelik kazanmıştır.
Schoeneus : Atalanta'nın babası, Boietia kralı.
Sciron : Megaris'li bir soyguncu, Theseus onu öldürdü.
Scylla : Sicilya Boğazı'nda korkunç kayalar. Bir nympha, Crateais'in kızı, deniz tanrısı Glaucus bu kızı sevmişti, ancak Circe bu kızı korkunç bir yaratığa dönüştürmüştü. Ayrıca Megara kralı Nisus'un kızı da bu adı taşır. Minos'u sevmiş, sonra "Ciris" denen kuşa dönüştürülmüş.
Scyrus : Kuzey Euboia'da bir ada. Kral Lycomedes'in yeri. Bunun kızı Deidamia Achilleus'tan gebe kalarak Pyrrhus'u doğurdu. Frigya'da da bu adla bir kent vardı.
Scythler (İskitler) : İskitler denen, Don ırmağı yörelerinde yaşayan topluluk.
Semele : Cadmus'un kızı, Bacchus'un anası.
Semiramis : Asurluların söylencesel kraliçesi, Suriye tanrıçası Decretis'in kızı. Babilonya surlarını yaptırmış, sonra bir güvercine dönüşmüşmüş.
Seriphus(-os) : Ege Denizi adalarından biri.
Sibylla : Apollo'nun yaşlı bilicisi kadın, Campania'da, eski bir mağarada oturur, bilicilikle ilgili yargılarını, yorumlarını bildirir.
Sicania : Sicilya'nın şiir dilindeki adı (Sicanien).
Siculer : Sicilyalı.
Sicyon : Peleponnes'te, Korint kıyılarına yakın bir kent.
Sidon : Cadmus'un doğduğu bir Fenike kenti.
Sidon kadınları: Ino'un Thebai'li kadın arkadaşları, hepsi Sidon ilinde doğmuş, büyümüş.
Sidonlu kadın : Dido, Kartaca'nın kurucusu, Aeneas'ı korudu, yanına aldı, sonra Aeneas onu bıraktı, o da kendi kendini öldürdü.
Silvanus : Eski İtalya'da orman tanrısı. Çok değişik kılıklarda tasarımlanır.
Silvius : Ascanius'un oğlu, Alba longa kralı.

Sinis : Korint yakınlarında ünlü bir soyguncu, soyduklarını ormana kaçırır, ağaç doruklarına bağlar, birbirinden ayrılan doruklar adamı parçalardı. Theseus, Sinis'i yakalayıp yine o yöntemle öldürdü.

Sipylus : Lidya'da bir tepe, Niobe'nin oğlu.

Siren(ler) : Akarsular tanrısı Achelous ile çocukluk arkadaşı (oyundaşı) Proserpina'nın kızları.

Sisyphus : Aeolus'un oğlu, Athamas'ın kardeşi, Korint kralı. Azgın bir soyguncu olduğundan, yeraltında bir kayayı dağın tepesine çıkarır, eteğe yuvarlanan kayayı yeniden eski yerine götürür, bu bitmeyen eylemle yaptığı kötülüklerin karşılığını görür.

Sithon : Bilinmeyen bir insan, ya erkek, ya da kadın kılığında düşünülür.

Sithon(lar) : Trakyalılar.

Similax : Crocus'un sevgilisi kadın.

Smintheus : Troya'da Apollo'ya verilen ad.

Sol : Güneş tanrısı, Hyperion'un oğlu, Circe'nin babası, Pasiphae, Aietes, Phaeton, Heliad(lar) hep bunun çocuklarıdır.

Spercheiad : Spercheos'un oğlu Lycetus.

Sthenelus : Ligurg'ların kralı, Cycnus'un babası. Ayrıca Perseus'un oğlu, Eurystheus'un babası.

Sticte : Bir köpek adı (benekli anlamında).

Strophad(lar) : İonia denizinde iki ufak ada, Troyalılar burada saldırıya uğramışlar.

Strymon : Trakya'da bir akarsu.

Stymphalus : Kuzey Arcadia'da bir göl ile akarsuyun adı. Burada çok değişik türde, biçimde güzel kuşlar yaşarmış.

Styphelus : Bir dev, kentauros.

Styx : Ölüler ülkesinin kutsal, adına andiçilen ırmağı.

Symaethus : İrmak tanrısı, bunun kızları nymphadır, Acis'in anasıdır, onlara Symatthus nymphaları denir.

Symplegad(lar): Karadeniz'in girişindeki kayalar.

Syrinx : Kamışa dönüştürülmüş bir nympha, çoban kavalı yapılır.

Taenarus oğlu : Hyacinthus'un başka bir adı.

Taenarus : Laconia'da bir kent, bir dağ, oradan yeraltı evrenine gidilirmiş.

Tages : Jupiter'in torunu. Etrüsklere birçok konuda bilgi vermiş.

Tagus : İspanya'da suları altınlı bir ırmak.

Tamasus : Kıbrıs'ta bir kent.

Tanais : Don ırmağının eski adı.

Tantalus : Jupiter'in oğlu, Pelops ile Niobe'nin babası, Frigya kralı. Tanrılar adına düzenlenen şölenlerde tanrısal gizemleri açığa vurunca öfkeleri üzerine çekti. Bütün yaşamı boyunca da, yeraltında açlık, susuzluk çekerek acılara uğratıldı. Su içmek istese ırmak yukarı akar, ağaçtan yemiş koparmak istese dallar yukarı ağarmış.

Tarentum : Aşağı İtalya'da bir Lacedemonia kenti.

Tarpeja : Romalı genç kadın (kız), Sabinlere Capitol'un yolunu gösterip kapılarını açmayı sözvermişti. Sonra yine Sabinlerce öldürüldü.

Tarpeja tepesi : Capitol'de Jupiter tapınağı.

Tartarus : Yeraltı ülkesinde bir uçurum (suların aktığı).

Tartessus kıyısı: Tartessus kıyısında bir Fenike kentinden dolayı ünlü.

Tatius : Sabinlerin kralı.

Taurus : Anadolu'da bir dağ dizisi (Toroslar).

Taygete : Atlas'ın kızı.

Tectaphus : Lapithe'lerden biri.

Tegea : Arcadia'da bir kent, Atalanta'nın doğduğu yer.

Telamon : Aegina kralı, Aecus'un oğlu, Peleus'la Phocus'un kardeşi... Argonatlara, Troya savaşına katıldı. Kardeşi Phocus'u öldürünce Salamis adasına sürüldü, orada yaşamının sonuna değin kaldı.

Telamonide : Telamon'un oğlu Ajax'ın sanı, başka bir adı.

Telchin(ler) : Rodos adasında söylencesel maden işçileri, hepsi büyülü işler görürlermiş.

Teleboas : Bir dev, kentauros.

Telemus : Eurymus'un oğlu, bilici.

Telephus : Hercules'in oğlu, Misia kralı. Yaraları, sayrılıkları sağıltmakta beceriliymiş.

Telestes : Giritli bir kişi, Ianthe'nin babası.

Teletlusa : Ligdus'un karısı, Iphis'in anası.

Temesa : Aşağı İtalya'da Bruttium'da bir kent, maden yataklarıyla ünlüydü.

Tempe : Teselya'da Peneius oylumu, Olympos ile Ossa arasında, güzelliğiyle ünlüdür.

Tenedos : Troya yönetimine bağlı, güzel, Apollo tapınağıyla ünlü bir kıyı kenti (Batı Anadolu'da).

Tereus : Mars'ın oğlu, Trakya kralı. Çavuşkuşuna dönüşmüştür.

Tethys : Kardeşi Oceanus'un karısı, Clymene'nin annesi.

Teucer : Troya'nın eski kralı. Giritli olması olasıdır. Telamon ile Hesione'nin oğlu da bu adla anılır, Ajax'ın üvey kardeşidir. Troya savaşından sonra Kıbrıs'a giderek orada "Yeni Salamis" kentini kurmuş. Bunun adından dolayı, Troyalılara *Teucerler* de denilmiştir.

Thaumantide : Thaumas'ın kızı Iris'in başka bir adı.

Thaumas : Oceanus ile Gaea'nın oğlu, Iris'le Harpy'lerin babası. Ayrıca bir kentauros.

Theben : Boietia'nın başkenti, Teb ili, bu kenti Cadmus kurmuş, yedi kapılı olmakla ünlüydü. Ayrıca Mysia'da bir kent, Andromache'nin babası Eietion'un egemenliği altındaydı, sonunda Achilleus bu kenti yıktı, yıktırdı.

Themis : Uranus'un kızı, tüzenin, doğruluğun tanrıçası, Apollo'nun bilicsi.

Thereus : Kentauros.

Theridamas : Bir köpek adı (azgın anlamında).

Thermodun : Kappadokya'da bir akarsu, burada Amazonlar otururlardı, bugünkü Terme ırmağı.

Thermodon altını : Amazonlar kraliçesinin altın savaş giysileri, bunları bu kraliçenin, Hippolyte'nin üzerinden Hercules'in aldığı, ılgarladığı söylencesi vardır. Kraliçe Hippolyte bugünkü Terme ilçesinde otururmuş.

Thermodon baltası : Amazonların kraliçesi Panthesilae'nin savaş baltası. Troyalılara yardıma gitmiş, ancak Achilleus onu öldürmüş.

Theron : Avcı anlamına gelen bir köpek adı.

Therses : Bir Thebai'li, Anius'un yakın arkadaşı.

Thersites : Grekler arasında saygısız, utanmaz olarak bilinen kötü insan, Troya savaşına katılmış, dönüşte Agamemnon'a sövünce, Ulixes onu kırbaçlamış.

Thescelus : Perseus'a karşı savaşan, hep onun karşısına dikilen savaşçı.

Theseus : Atina kralı Aeagus'un oğlu, başkalarına göre Neptunus ile Aethra'nın oğlu. Birçok olaya, savaşa katılmış, başarılar göstermiş.

Thespiea tanrıçaları : Thespiea ilinin musalarına (perikızlarına) verilen özel ad. Bunlar Helicon'da yaşarlarmış, çok eskiden beri kutsanırlarmış.

Thestius oğulları : Thestius (bk.) adlı kralın oğulları.

Thestius : Aetolia'da Pleuron kralı. Toxeus, Plexipus, Althaia gibi üç oğlu vardır.

Thestor : Troya savaşında bilicilik, gözcülük eden Calhas'ın babası.

Thetis : Nereus'la Doris'in kızı, Peleus'un karısı, Achilleus'un annesi.

Thisbe : Babilonya'lı kadın, Pyramus'un sevgilisi.

Thisbe kenti : Thisbe'nin Boietia'da görkemli kenti, çevresinde çok güvercin varmış.

Thoactes : Phineus'un savaş araçlarını taşıyan kişi.

Thoas : Lemnos kralı.

Thoon : Troyalı.

Thous : Hızlı giden anlamında bir köpek adı.

Traklar : Trakya'da yaşayan topluluklar.

Trakya kralı : Diomedes.

Thybris : Tiber (akarsu).

Thyestes : Pelops'un oğlu, Atreus'un da kardeşi.

Theyestes şöleni: Theyestes kardeşine çok kötü, alçakça bir iş yapınca, Atreus onun iki oğlunu öldürüp ona yemekte yedirdi, buna "Theyestes şöleni" denir.

Thyoneus : Bacchus'un bir başka adı. Anası Semele'ye Thyone adı altında saygı gösterilirdi, bu yüzden oğluna (Bacchus'a) da Thyoneus denmiş.

Tiberinus : Albania kralı, Albula ırmağında boğulduğundan bu akarsuya onun adı verilerek Tiber dendi.

Tigris : Bir köpek adı (kaplan anlamında).

Tiresias : Tebaili bir kişi, yedi yıl boyunca kadına dönüştürülmüş. Juno ona öfkelendiğinden gözlerini köreltmiş, Jupiter de bilici, gözcü yapmış.

Tiryns : Argolis'te bir kent.

Tirinsli : Tirynthier/Hercules, bu kentten (Tiryns) geldiğinden.

Tirysli kadın : Alcmene.

Tiryns tanrısı : Yarıtanrı diye anılan Hercules.

Tisiphone : Eniny'lerden biri.

Titan(lar) : Uranus ile Gaea'nın çocukları. Altı erkek: Saturnus, Hyperion, Coeus, Crius, Oceanus, Iapetus. Altı kız: Rhea, Phoebe, Themis, Tethys, Mnemosyne, Thia.

Titan devleri : Arabalara koşulmuş büyük yılanlarla dolaşan göksel yaratıklar.

Tityos : Yeryüzünün korkunç oğlu, Jupiter'i bile Tartarus'a sürmüş (Jupiter, Latona'ya karşı çıktığından).
Tlepolemus : Hercules'in oğlu.
Toxeus : Thestius'un oğullarından biri.
Trachas : Tarracina denen, eski bir il Latium'da.
Trachin'li : Ceyx.
Trinacria : Sicilya adasının eski adı.
Triopas : Teselya kralı, Erysichon'un babası.
Triptolemus : Attikalı Celeus'un oğlu, tarım işlerini yönetirmiş.
Triton : Amphitrite ile Neptunus'un oğlu, gövdesi insan, kuyruğu balık biçimli deniz tanrısı.
Tritonia : Minerva'nın başka bir adı, Triton ormanından dolayı.
Triton kamışı : Minerva'nın bulduğu bir kamıştan çalgı.
Triton ili : Atina.
Trivia : Büyü tanrıçası Hecate'nin sanlarından biri. Ay tanrıçası, Diana ya da Phoebe gibi üç tanrıçayla karıştırıldığından bu sanı alsa gerek.
Troaden : Troya kadınları.
Troas : Troya'nın bulunduğu bölge.
Troezen yiğiti : Lelex.
Troia : Troya.
Turnus : Latium'da Rutuller prensi, Aeneas'la savaşırken öldü.
Tuscien(li) : Etrüsklerle ya da İtalya ile ilgili olan. Bu halkın Lidya'dan göçtüğü de söylenir.
Tydeus : Calydon kralı Oeneus'un oğlu, Diomedes'in babası.
Tydide : Tydeus'un oğlu Diomedes.
Tyndareus : Oebalus'un oğlu, Isparta kralı, Leda'nın kocası.
Tyndarus : Bk. Tyndareius.
Tydaridler : Castor, Phollux (Tyndareius'un oğulları).
Typhoeus : Azgın devlerden birinin adı, Tartarus'un çocuğu. Yalımlar saçan yüz başı, yüz kolu varmış, tanrılar bile ondan korkarlarmış.

Ulixes : Odysseus'un Latin dilindeki adı.
Urania : Yıldızlarla ilgili işlere bakan.

Venilia : Janus'un karısı, Canens'in anası.
Venulus : Turnus'un ulağı.
Venüs : Jupiter'le Dione'nin kızı, sevgi-güzellik tanrıçası.

Vertumnus : İtalyanların bolluk, verim tanrısı.
Vesta : Saturnus'un kızı, evin, ailenin, kutsal ocağın koruyucusu.
Virbius : Bir Latin tanrısı (bk. Hippolytus).
Vulcanus : Jupiter'le Juno'nun oğlu. Ocağın, ateşin, demirciliğin, madenciliğin tanrısı.

Xanthus : Troya bölgesinde bir akarsu, Skamander de denir.

Zancle : Sicilya'da Messena kentinin eski adı.
Zetes : Boreas'ın kanatlı oğlu, Calaies'in kardeşi.

İÇİNDEKİLER

DÖNÜŞÜMLER ÜSTÜNE 7

BİRİNCİ KİTAP 21
İKİNCİ KİTAP 44
ÜÇÜNCÜ KİTAP 70
DÖRDÜNCÜ KİTAP 92
BEŞİNCİ KİTAP 116
ALTINCI KİTAP 136
YEDİNCİ KİTAP 157
SEKİZİNCİ KİTAP 183
DOKUZUNCU KİTAP 209
ONUNCU KİTAP 233
ONBİRİNCİ KİTAP 255
ONİKİNCİ KİTAP 279
ONÜÇÜNCÜ KİTAP 298
ONDÖRDÜNCÜ KİTAP 327
ONBEŞİNCİ KİTAP 353

AÇIKLAMALAR 379

PAYEL YAYINEVİ — Cağaloğlu Yokuşu
Evren Han Kat 3, No: 51
34440 Cağaloğlu - İstanbul

Tel: 528 44 09 - 511 82 33
Fax: 512 43 53

OVİDİUS

On beş kitaplık uzun bir şiir olan *Dönüşümler*, Ovidius'un günümüze ulaşmış öteki yapıtlarından farklı olarak, altılı ölçüleriyle yazılmıştır ve dönüşüm temasıyla birbirine bağlanan mitolojik ve efsanevi öykülerden oluşur. Öyküler, yaratılıştan (kaostan düzene doğru ilk dönüşüm) Julius Caesar'ın ölümü ve tanrılaştırılmasına (iç savaştan Augustus döneminde barışın sağlanmasına, yani kaostan düzene geçişi içeren son dönüşüm) değin tarih sırası içinde anlatılır. Dönüşüm teması daha çok biçimsel bir önem taşır; şiirin ana konusu ise tutkudur ve bu tema yapıta, öykülere çerçeve oluşturan ve onları birbirine bağlayan ustaca tekniklerin hepsinden çok daha büyük bir bütünlük kazandırır. Ovidius'un ilk dönem şiirlerine egemen olan erotizmin yerini bu yapıtında hemen bütün insani duyguların araştırılması almıştır. *Dönüşümler* Ovidius'un yaratıcı gücünü, zekâsını, üslup parlaklığını, mitoloji bilgisini, betimleme ve anlatı ustalığıyla zengin düş gücünü daha önceki yapıtlarında görülmedik biçimde ortaya koymanın yanı sıra, Ovidius'un derin Yunan ve Latin şiiri bilgisini ve okuduğu klasik şiirleri büyük bir yaratıcılıkla uyarlama yeteneğini de yansıtır. Hem içerik hem de ele alış bakımından Augustus dönemi tarzından ayrılan yapıt, kullanılan dil dışında, Latin edebiyatının yanı sıra Yunan edebiyatına da özgü öğeler taşır.

—**Ana**Britannica

ISBN: 975-388-060-X

